Az Európai Unió
Hivatalos Lapja

C 15

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

65. évfolyam

2022. január 12.

Tartalom

EURÓPAI PARLAMENT

ÜLÉSSZAK: 2021–2022

2021. május 17–21-i ülések

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Európai Parlament

2021. május 18., kedd

2022/C 15/01 Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása az Európai Unió Szolidaritási Alapjának felülvizsgálatáról (2020/2087(INI)) . . . 2

2022/C 15/02 Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása a közös halászati politika 15. cikke szerinti kirakodási kötelezettség célkitűzéseinek biztosításáról (2019/2177(INI)) . . . 9

2021. május 19., szerda

2022/C 15/03 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a digitális környezetben a sportesemények szervezői előtt álló kihívásokról (2020/2073(INL)) . . . 18

2022/C 15/04 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a mesterséges intelligencia alkalmazásáról az oktatásban, a kulturális és az audiovizuális ágazatban (2020/2017(INI)) . . . 28

2022/C 15/05 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az energiarendszerek integrációjára vonatkozó uniós stratégiáról (2020/2241(INI)) . . . 45

2022/C 15/06 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az európai hidrogénstratégiáról (2020/2242(INI)) . . . 56

2022/C 15/07 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az emberi jogok védelméről és az EU külső migrációs politikájáról (2020/2116(INI)) . . . 70

HU

2022/C 15/08 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a Bizottság Törökországról szóló, 2019. és 2020. évi jelentéseiről (2019/2176(INI)) 81

2022/C 15/09 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a Bizottság Montenegróról szóló, 2019. és 2020. évi jelentéseiről (2019/2173(INI)) 100

2022/C 15/10 Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt hatásairól és a környezetvédők e kérdésben betöltött szerepéről (2020/2134(INI)) 111

2021. május 20., csütörtök

2022/C 15/11 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az uniós régiók demográfiai tendenciáinak a kohéziós politika eszközeivel történő megfordításáról (2020/2039(INI)) 125

2022/C 15/12 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a munkavállalók és a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó uniós szabályok hatásairól: az EU-n belüli munkavállalói mobilitás mint a munkaerőpiaci igények és készségek összehangolásának eszköze (2020/2007(INI)) 137

2022/C 15/13 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az előrelépés felgyorsításáról és az egyenlőtlenségek kezeléséről az AIDS mint közegészségügyi veszély 2030-ig történő felszámolása céljából (2021/2604(RSP)) 151

2022/C 15/14 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a hadifoglyokról az Örményország és Azerbajdzsán közötti legutóbbi konfliktus nyomán kialakult helyzetben (2021/2693(RSP)) 156

2022/C 15/15 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a haiti helyzetről (2021/2694(RSP)) 161

2022/C 15/16 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a csádi helyzetről (2021/2695(RSP)) 166

2022/C 15/17 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az uniós szervezetek, valamint európai parlamenti és tagállami parlamenti képviselők elleni kínai ellenszankciókról (2021/2644(RSP)) 170

2022/C 15/18 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az Európai Bíróság 2020. július 16-i ítéletéről – Data Protection Commissioner kontra Facebook Ireland Limited és Maximillian Schrems („Schrems II") – C-311/18. sz. ügy (2020/2789(RSP)) 176

2022/C 15/19 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a Parlament tájékozódáshoz való jogáról a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek folyamatban lévő értékelése tekintetében (2021/2703(RSP)) 184

2022/C 15/20 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a vállalkozások környezeti károkért viselt felelősségéről (2020/2027(INI)) 186

2022/C 15/21 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a legális munkaerő-migráció új lehetőségeiről (2020/2010(INI)) 196

2022/C 15/22 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása Európa digitális jövőjének alakításáról: a digitális egységes piac működése előtt álló akadályok felszámolása és a mesterséges intelligencia használatának javítása az európai fogyasztók számára (2020/2216(INI)) 204

2021. május 21., péntek

2022/C 15/23 Az Európai Parlament 2021. május 21-i állásfoglalása a személyes adatok Egyesült Királyság általi megfelelő védelméről (2021/2594(RSP)) 218

III *Előkészítő jogi aktusok*

Európai Parlament

2021. május 17., hétfő

2022/C 15/24 Az Európai Parlament 2021. május 17-i jogalkotási állásfoglalása a Tanács első olvasatban kialakított álláspontjáról az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról és a 331/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából (06164/1/2021 – C9-0137/2021 – 2018/0194(COD)) 228

2021. május 18., kedd

2022/C 15/25 Az Európai Parlament 2021. május 18-i határozata az Európai Értékpapírpiaci Hatóság ügyvezető igazgatójának kinevezésére irányuló javaslatról (N9-0005/2021 – C9-0114/2021 – 2021/0900(NLE)) 229

2022/C 15/26 Az Európai Parlament 2021. május 18-i határozata az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) elnökének kinevezésére irányuló javaslatról (N9-0022/2021 – C9-0163/2021 – 2021/0901(NLE)) 230

2022/C 15/27 P9_TA(2021)0219

A Méltányos Átállást Támogató Alap ***I

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása a Méltányos Átállást Támogató Alap létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2020)0022 – C9-0007/2020 – 2020/0006(COD))

P9_TC1-COD(2020)0006

Az Európai Parlament álláspontja, amely első olvasatban 2021. május 18-án került elfogadásra az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról szóló (EU) 2021/… európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel 231

2022/C 15/28 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról és a 331/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2021/… rendelet alkalmazásának a részt nem vevő tagállamokra való kiterjesztéséről szóló tanácsi rendeletre irányuló tervezetről (13255/2020 – C9-0017/2021 – 2018/0219(APP)) 233

2022/C 15/29 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Unió és a Kubai Köztársaság között, az EU CLXXV. engedményes listájában szereplő valamennyi vámkontingensre vonatkozó engedményeknek az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése következtében szükséges módosítása tekintetében az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) XXVIII. cikke értelmében levélváltás formájában létrejött megállapodásnak az Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről (10637/2020 – C9-0097/2021 – 2020/0233(NLE)) 234

2022/C 15/30 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Tunéziai Köztársaság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodáshoz csatolt, a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyvnek az Európai Unió és tagállamai nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről (COM(2018)0603 – C9-0302/2020 – 2018/0310(NLE)) 235

2022/C 15/31 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodáshoz csatolt, a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyvnek az Unió és tagállamai nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről (06048/2020 – C9-0383/2020 – 2020/0024(NLE)) 236

2022/C 15/32 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Unió, az Amerikai Egyesült Államok, Izland és a Norvég Királyság közötti, a személyzettel ellátott légi járművek bérleti szerződéseire vonatkozó időkorlátokról szóló megállapodásnak az Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozatra irányuló tervezetről (11645/2020 – C9-0392/2020 – 2019/0126(NLE)) 237

2022/C 15/33 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása a francia legkülső régiókban alkalmazott „octroi de mer” adóról és a 940/2014/EU határozat módosításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2021)0095 – C9-0105/2021 – 2021/0051(CNS)) 238

2022/C 15/34 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása a 2006/112/EK irányelvnek a közérdeket szolgáló uniós intézkedések összefüggésében az importra, valamint bizonyos termékértékesítésekre és szolgáltatásnyújtásokra vonatkozó mentességek tekintetében történő módosításáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatról (COM(2021)0181 – C9-0132/2021 – 2021/0097(CNS)) 239

2022/C 15/35 Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (Észtország „EGF/2020/002 EE/Estonia Tourism” referenciaszámú kérelme) (COM(2021)0151 – C9-0127/2021 – 2021/0076(BUD)) 240

2022/C 15/36 Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása a Görögországnak és Franciaországnak természeti katasztrófákkal kapcsolatban, valamint az Albániának, Ausztriának, Belgiumnak, Csehországnak, Észtországnak, Franciaországnak, Görögországnak, Horvátországnak, Írországnak, Lettországnak, Litvániának, Luxemburgnak, Magyarországnak, Montenegrónak, Németországnak, Olaszországnak, Portugáliának, Romániának, Spanyolországnak és Szerbiának népegészségügyi szükséghelyzettel kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2021)0201 – C9-0117/2021 – 2021/0077(BUD)) 244

2022/C 15/37 Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása az Európai Unió 2021. évi pénzügyi évre vonatkozó 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezetéről szóló tanácsi álláspontról – a Covid19-reagálás finanszírozása, valamint a többéves pénzügyi keret végleges elfogadásához kapcsolódó pontosítások és frissítések (08145/2021 – C9-0155/2021 – 2021/0078(BUD)) 247

2022/C 15/38 Az Európai Parlament határozata az 1003/2013/EU és az (EU) 2019/360 felhatalmazáson alapuló rendeletet az Európai Értékpapírpiaci Hatóság által 2021-ben a kereskedési adattáraknak felszámított éves felügyeleti díjak tekintetében módosító, 2021. március 24-i felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel szembeni kifogás mellőzéséről (C(2021)01874 – 2021/2617(DEA)) 249

2022/C 15/39 Az Európai Parlament határozata az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelvének a vezetői felelősség, az ellenőrzési funkciók, a lényeges szervezeti egységek és az intézmény kockázati profiljára gyakorolt jelentős hatás meghatározására vonatkozó kritériumokat megállapító, valamint az intézmény kockázati profiljára az irányelv 92. cikkének (3) bekezdésében említett munkavállalók vagy munkavállalói kategóriák szakmai tevékenységeinek hatásával összehasonlítható módon ugyanolyan lényeges hatást gyakorló szakmai tevékenységeket végző munkavállalók vagy munkavállalói kategóriák azonosítására vonatkozó kritériumokat megállapító szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2021. március 25-i, felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel szembeni kifogás mellőzéséről (C(2021)01906 – 2021/2618(DEA)) 251

2022/C 15/40 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Szolidaritási Testület program létrehozásáról, valamint az (EU) 2018/1475 és a 375/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (14153/1/2020 – C9-0143/2021 – 2018/0230(COD)) 253

2022/C 15/41 Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az „Erasmus+” elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (14148/1/2020 – C9-0135/2021 – 2018/0191(COD)) 255

2021. május 19., szerda

2022/C 15/42 Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása a Szén- és Acélipari Kutatási Alap Kutatási Programjának elfogadásáról és az e programra vonatkozó többéves technikai iránymutatásokról szóló 2008/376/EK határozat módosításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2020)0320 – C9-0214/2020 – 2020/0141(NLE)) 257

2022/C 15/43 Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (14146/1/2020 – C9-0134/2021 – 2018/0190(COD)) 267

2022/C 15/44 Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont és a nemzeti koordinációs központok hálózatának létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (05628/2/2021 – C9-0152/2021 – 2018/0328(COD)) 269

2022/C 15/45 Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása az adóügyi együttműködést szolgáló „Fiscalis” program létrehozásáról és az 1286/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (06116/1/2021 – C9-0179/2021 – 2018/0233(COD)) 270

2021. május 20., csütörtök

2022/C 15/46 Az Európai Parlament 2021. május 20-án elfogadott módosításai a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslathoz (COM(2020)0642 – C9-0321/2020 – 2020/0289(COD)) 272

2022/C 15/47 Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének létrehozásáról szóló 168/2007/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2020)0225) – (2020/0112R(APP)) 290

Jelmagyarázat

*	Konzultációs eljárás
***	Egyetértési eljárás
***I	Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat
***II	Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat
***III	Rendes jogalkotási eljárás: harmadik olvasat

(Az eljárás típusát a tervezet által javasolt jogalap határozza meg.)

A Parlament módosításai:

Az új szövegrészeket ***félkövér és dőlt*** betűtípus mutatja. A törléseket a ▌jel vagy áthúzás jelöli. A módosított szövegrészeknél az új szöveget ***félkövér és dőlt*** betűtípus, a törléseket pedig törlés vagy áthúzás jelöli.

EURÓPAI PARLAMENT

ÜLÉSSZAK: 2021–2022

2021. május 17–21-i ülések

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

2021. május 18., kedd

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

EURÓPAI PARLAMENT

P9_TA(2021)0220

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának felülvizsgálata

Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása az Európai Unió Szolidaritási Alapjának felülvizsgálatáról (2020/2087(INI))

(2022/C 15/01)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 174. és 175. cikkére, 212. cikkének (2) bekezdésére és 349. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendeletre (EUSZA-rendelet), valamint annak 2014. május 15-i és 2020. március 20-i módosítására ([1]),

— tekintettel az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület által közzétett jelentésekre, különösen az „Éghajlatváltozás 2014: Hatások, alkalmazkodás és sebezhetőség" című, 2014. március 31-i jelentésére,

— tekintettel a 2016. április 22-én aláírt Párizsi Megállapodásra,

— tekintettel „Az Európai Unió Szolidaritási Alapjáról – végrehajtás és alkalmazás" című, 2013. január 15-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel „Az Európai Unió Szolidaritási Alapja: értékelés" című, 2016. december 1-jei állásfoglalására ([3]),

— tekintettel a Bizottság 2019. május 15-i, az Európai Unió Szolidaritási Alapjának (2002–2017) értékeléséről szóló szolgálati munkadokumentumára (SWD(2019)0186),

— tekintettel a 2012/2002/EK tanácsi rendeletnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országoknak nyújtandó pénzügyi támogatás nyújtása céljából történő módosításáról szóló, 2020. március 30-i (EU) 2020/461 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]),

— tekintettel a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. április 17-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2020. március 25-i álláspontot kifejtő dokumentumára a 2012/2002/EK tanácsi rendeletnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országoknak nyújtandó pénzügyi támogatás nyújtása céljából történő módosításáról szóló európai parlament és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2020)0114),

([1]) HL L 311., 2002.11.14., 3. o.
([2]) HL C 440., 2015.12.30., 13. o.
([3]) HL C 224., 2018.6.27., 140. o.
([4]) HL L 99., 2020.3.31., 9. o.
([5]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0054.

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló bizottsági közleményre (COM(2019)0640),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság véleményére,

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0052/2021),

A. mivel az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA) – amelyet az EUSZA-rendelet hozott létre a 2002-ben Közép-Európát sújtó erős árvizeket követően – pénzügyi támogatást nyújt a jelentős vagy regionális természeti katasztrófák vagy jelentős népegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és csatlakozó országoknak; mivel az EUSZA valódi uniós hozzáadott értéket képvisel, és az ilyen katasztrófák által sújtott uniós régiókban élők iránti szolidaritás kifejezésére irányuló szándékot testesít meg;

B. mivel a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. április 17-i állásfoglalásában az Európai Parlament kiemelte, hogy a tagállamok közötti szolidaritás nem választás kérdése, hanem többek között az Európai Unióról szóló szerződés 2. és 21. cikkéből eredő kötelesség, valamint európai értékeink alappillére, amint azt az imént említett szerződés 3. cikke leszögezi; mivel ugyanezen állásfoglalásban az Európai Parlament sürgeti a Bizottságot, hogy erősítse meg a válságkezelési és katasztrófareagálási mechanizmusok valamennyi elemét;

C. mivel érdeklődéssel állapítja meg, hogy egy friss felmérés alapján az uniós polgárok kétharmada szerint az Európai Uniónak több hatáskörrel kellene rendelkeznie, hogy szembenézhessen a Covid19-hez hasonló, váratlan válságokkal, és több mint a felük véli úgy, hogy az EU-nak több pénzügyi eszközre lenne szüksége e válságok kezeléséhez ([6]); mivel a jelenlegi egészségügyi válságnak igen jelentős emberi dimenziója van, és az Uniónak és a tagállamoknak ennek megfelelően a szolidaritás szellemében kell cselekedniük;

D. mivel az EUSZA támogatásait eddig 23 tagállamot és egy csatlakozó országot érintő mintegy száz természeti katasztrófa kapcsán vették igénybe összesen mintegy 6,6 milliárd EUR értékben ([7]);

E. mivel 2017-ben és 2018-ban az Európai Unió Szolidaritási Alapjához érkező összes kérelem mintegy kétharmada árvízkatasztrófához kapcsolódott, holott a beszámolási időszakot jelentős viharok, erdőtüzek és földrengések is jellemezték;

F. tudomásul véve az EUSZA hasznosságát, amint azt a Bizottság értékelése is kiemelte, különösen az összes nemzeti, regionális és helyi hatóságra háruló azon terhek csökkentése tekintetében, amelyek a (módosított) EUSZA-rendeletben meghatározott jelentős nemzeti vagy regionális természeti katasztrófákat vagy jelentős népegészségügyi szükséghelyzeteket követő helyreállítási erőfeszítések támogatásával kapcsolatosak;

G. mivel az EUSZA szabályozási keretét 2014-ben a 661/2014/EU módosító rendelet ([8]) révén felülvizsgálták, különösen az eljárások egyszerűsítése, a kérelmek benyújtását követő válaszadási határidő lerövidítése, a regionális katasztrófák esetén a segítségnyújtás iránti kérelmek jogosultsági kritériumainak tisztázása, a végrehajtási időszak meghosszabbítása és az előlegfizetések bevezetése céljából, amint azt a Parlament több alkalommal kérte; mivel a rendelet 2020. márciusi módosításával további előrelépés történt, különösen az előlegfizetések szintjének emelése és az EUSZA elosztási folyamatának egyszerűsítése tekintetében;

H. mivel a jóváhagyott segélykérelmek aránya jelentős katasztrófák esetén 100 %-os, míg a leggyakoribb kategóriát alkotó regionális katasztrófák esetén 32 %-ról 85 %-ra emelkedett az EUSZA-rendelet 2014. évi felülvizsgálatát követően;

I. mivel bár a rendelet 2014-es reformja hozzájárult ahhoz, hogy az EUSZA-ból származó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelem elkészítésére és benyújtására rendelkezésre álló időkeret 10 hétről 12 hétre bővüljön, az esetek jelentős része még mindig frissítésre szorul, ami késlelteti a támogatásokhoz való hozzáférést; mivel emiatt a Bizottságnak egyszerűsített iránymutatást kellene adnia a kérelmezési követelményekre vonatkozóan, ezáltal csökkentve az adminisztratív terheket;

([6]) https://www.europarl.europa.eu/news/hu/press-room/20201113IPR91602/felmeres-tobb-hataskort-adnanak-az-europaiak-az-eunak-a-jarvany-kezeleseben

([7]) https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/An-overview-of-the-EU-Solidarity-Fund-2002-2019/qpif-qzyn

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 661/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló 2012/2002/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 189., 2014.6.27., 143. o.).

2021. május 18., kedd

J. mivel a támogatás teljes összegének igénybevételéhez szükséges időt tovább lehetne csökkenteni az uniós szolidaritás iránti sürgős igények kielégítése érdekében;

K. mivel az EUSZA által nyújtott támogatás csak az energia, az ivóvíz és a szennyvíz, a távközlés, a közlekedés, az egészségügy és az oktatás területéhez tartozó infrastruktúra korábbi állapotának helyreállítására terjed ki, ugyanakkor nem fedezi az infrastruktúrák az európai zöld megállapodásban is előírt módon a katasztrófák és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliensebb újjáépítésének többletköltségeit, amelyet a kedvezményezett államnak saját forrásokból és más uniós alapokból, például az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) és a Kohéziós Alapból kell finanszíroznia;

L. érdeklődéssel nyugtázva, hogy a kohéziós politika eszközei és az EUSZA között magasabb szintű szinergiákra van szükség, amit a Covid19-válság is megmutatott; elismerve, hogy az EUSZA-t azért hozták létre, hogy rövid és középtávon reagáljon a természeti katasztrófákra, míg a kohéziós politika (az ERFA-t és a Kohéziós Alapot) a polgári védelem, a kockázatmegelőzési és -kezelési infrastruktúra és a rezilienciaépítési intézkedések hosszabb távú tervezésére és az ezekbe történő beruházásokra irányul, hozzájárulva ezáltal az európai zöld megállapodás célkitűzéseihez;

M. üdvözli az EUSZA hatályának a jelentős népegészségügyi vészhelyzetekre való kiterjesztésére irányuló bizottsági javaslatot, valamint az (EU) 2020/461 rendelet ezt követő hatálybalépését;

N. mivel a természeti katasztrófák az éghajlatváltozás miatt valószínűleg fokozódnak és megszaporodnak; kiemelve ezért a 2014-ben bevezetett dinamikus támogatásnyújtás költségvetési mechanizmusának hasznosságát, amely többek között lehetővé tette, hogy az EUSZA 1,2 milliárd EUR rekordösszegű hozzájárulást nyújtson a 2016-os és 2017-es olaszországi földrengéseket követően;

O. mivel az EUSZA-rendelet 7. cikkében megállapítottak szerint az alapból finanszírozott műveleteknek összeegyeztethetőknek kell lenniük az EUMSZ rendelkezéseivel és az annak alapján elfogadott eszközökkel, valamint az uniós politikákkal és intézkedésekkel, különösen a környezetvédelem, a természeti katasztrófák kockázatának megelőzése és kezelése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás területén, beleértve adott esetben az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket is;

P. mivel az új többéves pénzügyi keret „szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék” (SEAR) néven új költségvetési csomagot irányoz elő, amely egyesíti az EUSZA-t és a sürgősségisegély-tartalékot, és reagálnia kell egyrészt azokra a vészhelyzetekre, amelyek a tagállamokban vagy a csatlakozó országokban bekövetkező jelentős katasztrófákból származnak (EUSZA), másrészt az EU-ban vagy a harmadik országokban jelentkező sajátos sürgős igényekre, különösen humanitárius válság esetén (sürgősségisegély-tartalék);

Q. mivel az EUMSZ 349. cikke szerint többek között a nehéz éghajlati helyzet az egyik olyan tartós tényező, amely súlyosan hátráltatja a legkülső régiók fejlődését; mivel ezért a Szerződések – és többek között a közös politikák – alkalmazási feltételeit meghatározó egyedi intézkedéseket kell elfogadni;

R. mivel különös figyelmet kell szentelni a legkülső régióknak, a szigeteknek, valamint a hegyvidéki régióknak, a ritkán lakott régióknak és minden olyan területnek, amelynél kiemelten magas a természeti katasztrófák kockázata;

S. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az EUSZA-rendelet jelenleg nem teszi lehetővé határokon átnyúló támogatási kérelmek benyújtását, holott egyes, természeti katasztrófáknak különösen kitett területek, például a hegyvidéki régiók gyakran átnyúlnak a határokon;

1. aggodalmának ad hangot, mivel a szélsőséges éghajlati jelenségek és a természeti katasztrófák az éghajlatváltozással párhuzamosan megsokszorozódnak és felerősödnek; úgy véli, hogy rendkívül fontos, hogy az európai zöld megállapodással összhangban beruházzanak a megelőzésbe és az éghajlatváltozás mérséklésébe; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak további erőfeszítéseket kell tenniük az éghajlati hatások enyhítésére irányuló beruházások terén, szem előtt tartva, hogy számos természeti katasztrófa az emberi tevékenységek közvetlen következménye, és hogy az árvizek, földrengések, erdőtüzek, aszályok és egyéb természeti katasztrófák elfajulhatnak, ami megfelelő intézkedések elfogadását teszi szükségessé;

2. megállapítja, hogy az EUSZA az uniós szolidaritás egyik legkonkrétabb megnyilvánulása, és hogy valamennyi uniós polgár elvárja az katasztrófa vagy jelentős népegészségügyi szükséghelyzet esetén;

3. hangot ad azon aggodalmának, hogy az elmúlt években az uniós polgárok több olyan katasztrófával találták szembe magukat, amelyeknek pusztító hatása volt az emberi életekre, az értékekre, a környezetre és a kulturális örökségre;

4. felhívja a figyelmet arra, hogy immár rendszeressé váltak a súlyos és regionális természeti katasztrófák és a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek, közelmúltbeli példák erre többek között a Covid19-világjárvány, amely súlyosan érinti valamennyi európai polgár életét és az európai gazdaságot, az erdőtüzek egész kontinensen, többek között olyan szokatlan helyeken, mint az Északi-sarkvidék, valamint egy sor erős földrengés Európában, különösen Olaszországban 2016-ban és 2017-ben, amely több száz halálesetet és mintegy 22 milliárd EUR összegű kárt okozott, valamint Horvátországban 2020 márciusában és 2020 decemberében; ugyanakkor emlékeztet arra is, hogy a viharok, a szélsőséges esőzések és az árvizek jelentős kárt okoztak számos városban és völgyben, valamint hogy az egyre erősödő hurrikánok nagy pusztítást végeztek a legkülső régiókban, például az Irma hurrikán okozott különösen nagy pusztítást 2017-ben Saint-Martin szigetén, valamint a Lorenzo hurrikán 2019-ben az Azori-szigeteken; ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás hatásai gyakran a legérzékenyebb területeket, például a szigeteket és a hegyvidéki, a gyéren lakott és a legkülső régiókat érintik leginkább;

5. rámutat arra, hogy létfontosságú, hogy a segélyeket és forrásokat a lehető leggyorsabban, legkönnyebben és legrugalmasabban juttassák el az érintett régiókba, és hangsúlyozza, hogy az EUSZA és az uniós polgári védelmi mechanizmus, az ERFA éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási komponense és a területi együttműködési programok közötti szinergiák elengedhetetlenek egy átfogó válasz- és rezilienciacsomag létrehozásához; felhívja a Bizottságot, hogy a nemzeti hatóságok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok intézkedéseinek megkönnyítése érdekében folytassa az EUSZA egyszerűsített felhasználására vonatkozó iránymutatással kapcsolatos munkáját; kitart amellett, hogy többek között az EUSZA és a fent említett uniós finanszírozási eszközök közötti szinergiákat rugalmasan és a lehető legteljesebb mértékben ki kell használni; emlékeztet arra, hogy az egyes kedvezményezett országok végrehajtási jelentéseinek részletesen ismertetniük kell a jövőbeli károk korlátozása és – amennyire lehetséges – a hasonló természeti katasztrófák megismétlődésének elkerülése érdekében hozott vagy javasolt megelőző intézkedéseket, beleértve az uniós strukturális alapok felhasználását is;

6. rámutat, hogy az ENSZ katasztrófakockázat-csökkentési stratégiájának titkársága szerint az elmúlt 20 évben (2000–2019) 7 348 jelentős természeti katasztrófa történt, ami 1,23 millió emberéletet követelt, 4,2 milliárd embert érintett és 2,97 billió dollárnyi globális gazdasági veszteséget okozott;

7. emlékeztet, hogy az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) szerint az éghajlatváltozással kapcsolatos szélsőséges időjárási események a becslések szerint mintegy 446 milliárd EUR összegű gazdasági veszteséget okoztak az EGT-tagállamokban 1980 és 2019 között;

8. úgy véli, hogy a jelentős és regionális természeti katasztrófáknak és a jelentős népegészségügyi szükséghelyzeteknek mélyebb gazdasági és társadalmi hatásai vannak a legkevésbé fejlett és a legkiszolgáltatottabb területeken – például a szigeteken, a hegyvidéki területeken és a ritkán lakott régiókban –, ezért az EUSZA keretében megfelelőbb intézkedéseket kell hozni ezeken a területeken;

Katasztrófavédelem, kárfelmérés és az eljárások egyszerűsítése

9. megállapítja, hogy az EU többféle katasztrófakockázattal néz szembe, és kiemeli, hogy egyes természeti katasztrófák súlyosságát nem kizárólag az éghajlatváltozás határozza meg, hanem egyes esetekben az emberi eredetű tényezők, többek között az óvatlan területrendezés is befolyásolja; úgy véli, hogy az EU-ban a katasztrófakockázat-megelőzés és -kezelés terén elengedhetetlenül szükségesek a megelőző infrastruktúra kiépítését biztosító beruházások; ajánlja ebben a tekintetben, hogy a tagállamok a Bizottsággal alkossanak olyan katasztrófamegelőzési és -kezelési terveket, amelyek lehetővé teszik a károk pontos és gyors felmérését; hangsúlyozza, hogy az EUSZA a tervek szerint olyan egyszerű eszköz, amelyet az EU a nemzeti hatóságok és a regionális és helyi önkormányzatok rendelkezésére bocsáthat;

10. az EUSZA jövőbeli reformja összefüggésében felkéri a Bizottságot, hogy folytassa a tagállamok kérelmezési eljárásának egyszerűsítésére és felgyorsítására irányuló munkáját, például fordítson különös figyelmet az EUSZA igénybevételére irányuló kérelmek több régióra kiterjedő, határokon átnyúló katasztrófákkal összefüggésben történő egyszerűsítésére annak érdekében, hogy gyorsabb reagálást lehessen biztosítani a jelentős és regionális természeti katasztrófák és a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek fokozódására;

11. úgy véli, hogy az éghajlatváltozás és a természeti katasztrófák fokozódása egyre kiszolgáltatottabbá fog tenni bizonyos területeket és régiókat; ennek megfelelően felhívja a Bizottságot, hogy mérlegelje az EUSZA felülvizsgálatát, hogy megfelelőbben figyelembe vegye a regionális kiterjedésű katasztrófákat; hangsúlyozza továbbá az ERFA-programoknak a vidékfejlesztési programokkal létrejött szinergia kihasználásával játszott szerepét az olyan kockázatok megelőzésében és mérséklésében, mint a tektonikus és a hidrogeológiai kockázatok; elismeri továbbá, hogy az aszályokat a 2014. évi felülvizsgálat során bevonták az EUSZA-rendelet hatálya alá, de megjegyzi, hogy ezek az uniós éghajlati fejlemények visszatérő elemét képezik, és gazdasági hatásuk nehezen értékelhető; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje az aszályok jellemző hatásait, és azokat megfelelően kezelje az EUSZA jövőbeli reformja keretében;

2021. május 18., kedd

12. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg kutatásaikat és oktatásukat egy olyan rendszer létrehozása érdekében, amely jobb felkészültséget biztosít a katasztrófák megelőzésére és kezelésére, valamint minimalizálja az ilyen válságok hatásait;

13. fokozott koordinációt és együttműködést szorgalmaz a tagállamok, kiváltképpen a hasonló kockázatokkal szembesülő tagállamok kutató- és fejlesztési intézetei között; felszólít a tagállamok korai figyelmeztető rendszereinek megerősítésére és a különböző korai figyelmeztető rendszerek közötti kapcsolatok kiépítésére és megerősítésére;

14. javasolja a tagállamoknak, hogy nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben határozzanak meg beruházásokat, projekteket és eszközöket a természeti és egészségügyi katasztrófák okozta károk megelőzése és korlátozása érdekében;

15. felhívja a Bizottságot, hogy katasztrófahelyzetekben biztosítsa a kormányzással és az intézményi koordinációs struktúrák alkalmazásával kapcsolatos bevált gyakorlatok terjesztését;

16. rámutat azokra a nehézségekre, amelyekkel a kedvezményezett országok nagyon rövid időn belül szembesülnek a kár pontos összegének meghatározásakor, és javasolja, hogy a Bizottság dolgozzon ki iránymutatást az EUSZA-n keresztül nyújtott támogatás összegének meghatározására szolgáló egyszerűsített módszerekről, többek között a hibák és a további késedelmek lehetőségének minimalizálása érdekében;

17. kiemeli, hogy az EUSZA használata előmozdította a nemzeti, regionális és helyi hatóságok közötti tanulási folyamatot, és arra késztette őket, hogy átfogóbb szemszögből értékeljék katasztrófakockázat-kezelési politikáikat; hangsúlyozza, hogy a kedvezményezett országoknak nyújtott technikai és adminisztratív támogatás révén csökkenteni kell a bürokratikus terheket és növelni kell a kapacitásépítést annak érdekében, hogy segítsék őket a jelentős és regionális természeti katasztrófák és a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek hatásainak csökkentését célzó irányítási és hosszú távú stratégiák kidolgozásában; felhívja a tagállamokat, hogy az adminisztratív eljárások felgyorsítása érdekében javítsák a helyi és a regionális önkormányzatokkal folytatott kommunikációt az értékelés, a kérelmek előkészítése és a projektvégrehajtás egymást követő szakaszaiban;

18. felhívja a Bizottságot, hogy az EUSZA jövőbeli felülvizsgálata során lehetőség szerint összpontosítson azokra a régiókra, amelyek a legnagyobb mértékben ki vannak téve a jelentős vagy regionális természeti katasztrófák vagy a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek kockázatának, különös tekintettel a legkülső régiókra, a szigetekre, a hegyvidéki régiókra, valamint az erőteljes szeizmikus vagy vulkanikus aktivitást mutató régiókra vagy jövőbeli népegészségügyi válságoknak kitett régiókra;

19. úgy véli, hogy le kell vonni a tanulságokat a tengerentúli országokat és területeket (TOT) sújtó múltbéli hurrikánok hatásaiból; úgy véli, hogy a sürgősségisegély-tartalékot és a többi külső segítségnyújtási eszközt teljes mértékben fel kell használni a felmerült károk enyhítésére; meggyőződése továbbá, hogy megfelelő pénzügyi eszközöket kell biztosítani e külső segítségnyújtási eszközök számára a tengerentúli országok és területek megsegítésére;

Finanszírozási források és az előirányzatok gyors elosztása

20. emlékeztet arra, hogy a Bizottság a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. május 27-i felülvizsgált javaslatában az EUSZA maximális éves költségvetését (2018-as árakon) 1 milliárd EUR összegben határozta meg, azonban megjegyzi, hogy az új többéves pénzügyi keretről szóló megállapodás feltételei szerint az EUSZA-t összevonták a sürgősségisegély-tartalékkal, így született meg az új „szolidaritási és sürgősségisegély-tartalék" (SEAR) nevű új csomag, amelynek teljes éves költségvetése 1,2 milliárd EUR;

21. úgy véli, hogy a SEAR létrehozása azzal az előnnyel járhat, hogy növeli a rugalmasságot; rámutat azonban arra, hogy jelenlegi formájában az EUSZA elosztása továbbra is bizonytalan, mivel a sürgősségisegély-tartalék keretében elkülönített összegektől függ; úgy véli, hogy szorosan nyomon kell követni a SEAR irányítását annak megállapítása érdekében, hogy az ezen új pénzügyi eszközben előirányzott finanszírozási összeg és elosztási kulcs megfelel-e az EUSZA igényeinek, tekintettel hatályának kiterjesztésére, valamint különösen a jelentős és regionális természeti katasztrófákból és jelentős népegészségügyi szükséghelyzetekből eredő vészhelyzetek nagyságrendjének és gyakoriságának növekedésére;

22. üdvözli, hogy a 2020 márciusában elfogadott felülvizsgált EUSZA a várható pénzügyi hozzájárulás 10 %-áról annak 25 %-ára növelte az előlegfizetés összegét, a felső határt pedig 30 millió EUR-ról 100 millió EUR-ra emelte; ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy az előlegkifizetések fontos szerepet játszanak a támogatási programok hatékonyságának növelésében, különösen a korlátozott alternatív finanszírozási forrásokkal rendelkező régiókban és helyi közösségekben; kéri a Bizottságot, hogy gondolja át e lehetőség előmozdításának további módjait, és kéri, hogy tegyenek nagyobb operatív erőfeszítéseket az előlegek felszabadítása átlagos időtartamának csökkentése érdekében, biztosítva ugyanakkor az uniós költségvetés védelmét;

23. kiemeli, hogy a legkülső régiókban található legtöbb nagy épület (például kikötők, repülőterek és kórházak) középület, és annak ellenére, hogy elengedhetetlenek e kis területek működéséhez, nagyon ki vannak téve a környezeti katasztrófáknak; következésképpen úgy véli, hogy az EUSZA keretéből a legkülső régióknak nyújtott pénzügyi támogatásnak meg kell haladnia a korábbi katasztrófák elhárítására kapott összeg 2,5 %-át annak érdekében, hogy e régiók számára lehetővé váljon a korábbi állapot helyreállítása és annak javítása;

24. megállapítja, hogy az előlegek kifizetéséhez szükséges idő átlagosan öt hónap, és felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgáljon hatékonyabb megoldásokat;

25. megállapítja továbbá, hogy az EUSZA-támogatás teljes összege átlagosan egy évet alatt jut el a kedvezményezetthez; felhívja a Bizottságot, hogy egy jövőbeli reform keretében tárja fel, hogyan lehetne egyszerűsíteni és a lehető legrugalmasabbá tenni az alap elosztását a gyors fellépés és a katasztrófa sújtotta régiók és/vagy országok azonnali megsegítésének biztosítása érdekében;

26. figyelembe véve a fentieket és az alap hatókörének kiszélesítését, úgy véli, hogy a jövőben szükség lehet az EUSZA költségvetésének értékelésére, amelyet szükség esetén a finanszírozás megfelelő kiigazítása követhet annak érdekében, hogy biztosítsák azt, ami az uniós szolidaritás valódi eszközétől elvárt, és garantálják, hogy elegendő költségvetés álljon rendelkezésre a jelentős és regionális természeti katasztrófák és a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek hatékony kezeléséhez, nemcsak a károk helyreállítása, hanem az éghajlatváltozással szembeni reziliencia kiépítése céljából is;

27. hangsúlyozza, hogy az EUSZA-támogatások odaítélésének, irányításának és végrehajtásának a lehető legátláthatóbbnak kell lennie, és a támogatásokat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveivel összhangban kell felhasználni;

Kockázatmegelőzés és az újjáépítés minősége

28. kéri, hogy az alap forrásaival támogatható projektek meghatározásának kritériumai jobban vegyék figyelembe a legújabb kockázatmegelőzési elveket, és kéri, hogy a jövőbeli felülvizsgálat során teljes mértékben építsék be az „építsük újra, de jobban” elvet az EUSZA-rendelet 3. cikkébe azzal a céllal, hogy az újjáépítés során hozzájáruljanak e régiók infrastruktúrája minőségének javításához, és hogy a megelőző infrastruktúra kiépítése révén jobban felkészítsék azokat a jövőbeli katasztrófák elkerülésére;

29. úgy véli, hogy az olyan eszközöket, mint az Európai Beruházási Bank által bevezetett ú.n. kerethitelek az ellenállóbb, biztonságosabb és környezetbarátabb infrastruktúra újjáépítésének finanszírozására is fel lehetne használni;

30. felszólítja a Bizottságot, hogy erősítse meg és egyszerűsítse az EUSZA és a kohéziós politika alapjai, valamint az uniós polgári védelmi mechanizmus közötti szinergiákat annak érdekében, hogy rövid, közép- és hosszú távon hatékony és strukturált kockázatkezelést biztosítson az újjáépítési projektek számára, nemcsak fenntartható, energiahatékony és erőforrás-hatékony infrastruktúra kiépítése, hanem megelőző intézkedések bevezetése révén is; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy tanúsítson rugalmasságot a nemzeti vagy regionális programok programozása és módosítása tekintetében a jelentős és regionális természeti katasztrófák és jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek kezelése kapcsán; e tekintetben megismétli, hogy az EUSZA által nyújtott pénzügyi támogatásnak az érintett területeken az erősebb ellenálló képességre és a beruházások fenntarthatóságára kell összpontosítania;

Egészségügyi szükséghelyzetek

31. üdvözli, hogy az EUSZA-rendelet 2020. március 13-i, a Bizottság által javasolt felülvizsgálata után az alap forrásaival támogatható műveletek már kiterjednek a jelentős népegészségügyi szükséghelyzetekre is, és nem csupán az egészségügyi segítségnyújtást fedik le, hanem a betegségek megelőzésére, nyomon követésére és kordában tartására irányuló intézkedéseket is;

32. kiemeli, hogy az alap hatályának a Covid19-világjárvány hatásainak leküzdésére való kiterjesztése megmutatta, hogy az EUSZA mind hatókörét, mind a támogathatóságot tekintve képes rugalmasabban működni, és képes segítséget nyújtani nemcsak jelentős természeti katasztrófák, hanem más típusú jelentős katasztrófák, például világjárványok esetén is;

33. úgy véli, hogy az EUSZA hatályának ilyetén kiterjesztéséhez meg kell növelni a költségvetését;

2021. május 18., kedd

34. javasolja a Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy erősítsék meg együttműködésüket a WHO szükséghelyzetekre való felkészülésre szakosodott illetékes szervezeti egységeivel, hogy az egészségügyi szükséghelyzetekre gyorsreagálási tervek szülessenek;

Az alapból nyújtott pénzügyi támogatás láthatósága

35. ismételten hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a polgárok uniós eszközökbe és programokba vetett bizalmának további növelése érdekében tájékoztassák a nyilvánosságot az EUSZA kézzelfogható előnyeiről; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy eseti, célzott kommunikációs tevékenységek révén javítsák az alap által nyújtott támogatás láthatóságát, a gyors reagálás és a segélynyújtás prioritássá tételével párhuzamosan, különösen annak érdekében, hogy kiemeljék az EU hozzáadott értékét jelentős és regionális természeti katasztrófák és jelentős népegészségügyi szükséghelyzetek esetén, ami az uniós szolidaritás és az Unió azon képességének konkrét megnyilvánulása, hogy jelentős költségvetési források biztosítása révén valódi kölcsönös segítségnyújtást valósítson meg a gyakorlatban; kéri továbbá a Bizottságot, hogy a rendelet jövőbeli felülvizsgálatának részeként kötelezze a kedvezményezett országokat arra, hogy tájékoztassák polgáraikat a végrehajtott műveletekhez nyújtott uniós pénzügyi támogatásról;

o

o o

36. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamoknak.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0227

A kirakodási kötelezettség célkitűzéseinek a közös halászati politika 15. cikke szerinti biztosítása

Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása a közös halászati politika 15. cikke szerinti kirakodási kötelezettség célkitűzéseinek biztosításáról (2019/2177(INI))

(2022/C 15/02)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a közös halászati politika jelenlegi állásáról és a 2020. évi halászati lehetőségekkel kapcsolatos konzultációról szóló, 2019. június 7-i bizottsági közleményre (COM(2019)0274),

— tekintettel „Az uniós halászat fenntarthatóbbá tétele: az aktuális helyzet és a 2021-re vonatkozó iránymutatások” című, 2020. június 16-i bizottsági közleményre (COM(2020)0248),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 43. cikke (2) bekezdésére,

— tekintettel a közös halászati politikáról szóló, 2013. december 11-i 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]),

— tekintettel a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1241 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel az Európai Halászati Ellenőrző Hivatalnak (EFCA) az északi-tengeri (2016–2017) és az északnyugati vizekre (2016–2017) vonatkozó kirakodási kötelezettség, valamint az északi-tengeri és északnyugati vizekre (2015–2017) vonatkozó makréla-kirakodási kötelezettség teljesítését értékelő jelentéseire,

— tekintettel a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság plenáris ülésének jelentéseire (PLEN 20-01, 19-01, 18-01 és 17-01), valamint „A kirakodási kötelezettségről szóló éves (2019. évi) tagállami jelentések értékelése” (Adhoc-20-02), „A közös halászati politika teljesítményének nyomon követése” (Adhoc-20-01) és „A kirakodási kötelezettségről és a technikai intézkedésekről szóló rendeletről szóló közös ajánlások értékelése” (STECF-20-04) című jelentésére,

— tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 2007. évi, a halászati ágazat munkafeltételeiről szóló egyezményének végrehajtásáról szóló megállapodás végrehajtásáról szóló, 2016. december 19-i (EU) 2017/159 tanácsi irányelvre ([3]),

— tekintettel az ICES Journal of Marine Science című folyóiratában megjelent „The unintended impact of the European discard” [Az európai visszadobási tilalom nem kívánt hatása] című tanulmányra ([4]),

— tekintettel a Halászati Bizottság kérésére készült, „Az uniós halászati ellenőrzési rendszer tagállamok általi végrehajtása (2014–19)” című tanulmányra,

— tekintettel a Halászati Bizottság kérésére készült, az Északi-tengeren ([5]), az északnyugati vizeken ([6]) és a délnyugati vizeken ([7]) a több fajt és a vegyes halászatot érintő kirakodási kötelezettségről és a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokról szóló tanulmányokra, valamint a Földközi-tenger nyugati térségében a visszadobási tilalomról, a kirakodási kötelezettségről és a maximális fenntartható hozamról ([8]) ([9]) szóló tanulmányokra,

---

([1]) HL L 354., 2013.12.28., 22. o.
([2]) HL L 198., 2019.7.25., 105. o.
([3]) HL L 25., 2017.1.31., 12. o.
([4]) Borges, L., The unintended impact of the European discard [Az európai visszadobási tilalom nem kívánt hatása], ICES Journal of Marine Science, 78. kötet, 1. szám, 2021. január–február, 134–141. o. https://doi.org/10.1093/icesjms/fsaa200
([5]) A több fajt és a vegyes halászatot érintő kirakodási kötelezettség és a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajok – Északi-tenger
([6]) A több fajt és a vegyes halászatot érintő kirakodási kötelezettség és a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajok – északnyugati vizek
([7]) A több fajt és a vegyes halászatot érintő kirakodási kötelezettség és a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajok – délnyugati vizek
([8]) Visszadobási tilalom, kirakodási kötelezettség és maximális fenntartható hozam a Földközi-tenger nyugati térségében – Spanyolország
([9]) Visszadobási tilalom, kirakodási kötelezettség és maximális fenntartható hozam a Földközi-tenger nyugati térségében – Olaszország

2021. május 18., kedd

— tekintettel a 2019-ben kiadott, „The European Landing Obligation, Reducing discards in complex, multi-species and multi-jurisdictional fisheries” [Európai kirakodási kötelezettség – a visszadobások csökkentése az összetett, több fajt és több joghatóságot érintő halászatban] című könyvre ([10]),

— tekintettel a FAO 2019-ben közzétett „A third assessment of global marine fisheries discards” [A globális tengeri halászatot érintő visszadobások harmadik értékelése] című jelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Halászati Bizottság jelentésére (A9-0147/2021),

A. mivel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje 14. céljának 14.4. célkitűzése azt szorgalmazza, hogy 2020-ig hatékonyan szabályozzák a halászatot, vessenek véget a túlhalászásnak, az illegális, be nem jelentett és szabályozatlan halászatnak, valamint a kártékony halászati gyakorlatoknak, továbbá hajtsanak végre tudományosan megalapozott gazdálkodási terveket 2020-ig annak érdekében, hogy a halállományokat a lehető legrövidebb időn belül és legalább olyan szinten helyreállítsák, amely biztosítani tudja a biológiai tulajdonságaik által meghatározott maximális fenntartható hozamot;

B. mivel a globális tengeri halászaton belül az évente visszadobott halak mennyisége a becslések szerint 9,1 millió tonna, ami a 2010–2014 közötti átlagos éves fogásmennyiség 10,8 %-át teszi ki; mivel a visszadobási arány a tonhal és más nyílt vízi fajok halászata esetében a legalacsonyabb, a rákfélék halászata esetében pedig a legmagasabb; mivel a visszadobott halak mennyisége a tengerfenéken élő fajok halászata esetében a legnagyobb, a puhatestűek (a fejlábúak kivételével) halászata esetében pedig a legkisebb; mivel az éves szinten globálisan visszadobott halak mennyisége 1989-ben 18,8 millió tonna körül mozgott, majd fokozatosan, 2014-re 10 millió tonna alá csökkent ([11]);

C. mivel a visszadobás bevett halászati gyakorlat, amelynek keretében a nem szándékos fogásokat – akár elpusztultak, akár életben vannak a halak – visszajuttatják a tengerbe a sérült halak, a méreten aluli egyedek (minimális méret), az értékesíthetőség, a kvóta hiánya vagy a fogás összetételére vonatkozó szabályok miatt; mivel a kirakodási kötelezettség bevezetése előtt nem volt megengedett a méreten aluli halak fedélzeten tartása vagy kirakodása;

D. mivel a nem szándékos fogások és visszadobások jelentősen károsítják az emberi fogyasztásra szánt természeti erőforrásokat, és negatív hatással lehetnek és vannak a halállomány és a tengeri ökoszisztémák fenntartható kiaknázására, valamint a halászat pénzügyi életképességére; mivel bizonyos mértékig elkerülhetetlen a nem szándékos járulékos fogás és a visszadobás, különösen a vegyes halászat esetében;

E. mivel a visszadobások egyes uniós halászati tevékenységekben tapasztalt, soha nem látott magas szintje komoly problémát jelent az uniós halászat hosszú távú fenntarthatósága szempontjából, és kétségbe vonja az uniós halászati politika hitelességét;

F. mivel az érték szerinti szelektálás (a forgalomba hozható halak visszadobása) gyakorlatának 2010-ben az EU-ban bevezetett tiltását elégtelenül hajtották végre;

G. mivel a 2013-ban megreformált közös halászati politikának biztosítania kell a halászati tevékenységek tengeri ökoszisztémára gyakorolt negatív hatásainak minimalizálását, és a következő célkitűzéseket kell bevezetnie: a) „eseti alapon és a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvélemények figyelembevételével fokozatosan fel kell számolni a visszadobás gyakorlatát, amennyire lehetséges, elkerülve és csökkentve a nem szándékos fogásokat és fokozatosan biztosítva, hogy a fogásokat kirakodják” és b) „amennyiben szükséges, a lehető legjobban hasznosítani kell a nem szándékos fogásokat, mégpedig anélkül, hogy piacot teremtenénk a minimális védelmi referenciaméretet el nem érő fogások számára”;

H. mivel nincs olyan megbízható adat vagy tudományos bizonyíték, amely arra utalna, hogy a kirakodási kötelezettség végrehajtása a nem szándékos fogások drasztikus csökkenését eredményezte volna; mivel a nem megfelelő végrehajtás egyes halászati tevékenységek esetében a fogások átláthatóságának csökkenéséhez, valamint a tudományos szakvélemények és az adatok minőségének romlásához vezethetett;

([10]) Uhlmann, Sven & Ulrich, Clara & Kennelly, Steven. (2019). The European Landing Obligation Reducing Discards in Complex, Multi-Species and Multi-Jurisdictional Fisheries: Reducing Discards in Complex, Multi-Species and Multi-Jurisdictional Fisheries.

([11]) A third assessment of global marine fisheries discards, FAO, 2019.

2021. május 18., kedd

I. mivel a halászati ágazat előrelépést tett a maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzés elérése felé; mivel 2020-ban a Balti-tengeren, az Északi-tengeren és az Atlanti-óceánon a kizárólag az EU által végzett és tudományos értékelések tárgyát képező kirakodások 99 %-a fenntartható halászatból származott; mivel az Atlanti-óceán északkeleti részén a teljes mértékben értékelt állományok biomasszája 2018-ban 48 %-kal volt magasabb, mint 2003-ban; mivel továbbra is jelentős kihívásokkal nézünk szembe, különösen a Földközi-tengeren és a Fekete-tengeren, ahol a tudományosan értékelt állományok mintegy 75 %-át túlhalásszák;

J. mivel a négy év (2015–2019) alatt fokozatosan bevezetett kirakodási kötelezettség kötelezővé teszi a fogási korlátok és – a Földközi-tengeren – a minimális méretekre vonatkozó előírások hatálya alá tartozó fajok valamennyi fogásának kirakodását és az alkalmazandó kvótákból való levonását az uniós vizeken, illetve bizonyos esetekben az uniós hajók által a nemzetközi vizeken, valamint megtiltja a méreten aluli halak közvetlen emberi fogyasztásra való felhasználását;

K. mivel a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság ([12]) szerint semmilyen információt nem szolgáltattak a kirakodási kötelezettség Unión kívüli vizeken tevékenykedő távolsági flották általi végrehajtásáról; mivel a távolsági flottával foglalkozó tanácsadó testület (LDAC) kiemelte, hogy a kirakodási kötelezettség a gyakorlatban nem vonatkozik az uniós vizeken kívül halászó uniós hajókra;

L. mivel a minimális állományvédelmi referenciaméret alatti, kirakodott halakat – csekély gazdasági megtérülés mellett – továbbra is használják halliszt vagy állateledel előállításához vagy rákhálós halászathoz csaliként; mivel ezen alternatív felhasználások gazdaságilag akkor életképesek, ha van gyártóüzem a kirakodási kikötő közelében, a gazdasági életképesség azonban csökken (vagy elenyészik), ha nagy távolságra történő szállításhoz logisztikára és infrastruktúrára, illetve új gyártóüzemekbe irányuló beruházásokra van szükség ([13]);

M. mivel több tagállam is indítványozta, hogy módosítani kellene a jogszabályokat annak lehetővé tétele érdekében, hogy a kirakodási kötelezettség által érintett, vonatkozó minimális állományvédelmi referenciaméret alatti halakat karitatív célokra is lehessen használni;

N. mivel a kirakodási kötelezettség nem teljesen átfogó visszadobási tilalom, mivel csak a szabályozott fajokra vonatkozik (teljes kifogható mennyiség (TAC) és az erőkifejtés által szabályozott halászat, amelyekre vonatkozóan minimális méretet határoztak meg), és magában foglalja a ragadozók által okozott sérülés jeleit mutató halakra, a magas túlélési arányra és a legfeljebb 5 %-os minimális arányra vonatkozó mentességeket azokban az esetekben, amikor a szelektivitás növelése nehezen valósítható meg, vagy amikor a nem szándékos fogások kezelése aránytalan költségekkel jár; mivel a kirakodási kötelezettség végrehajtása olyan ideiglenes mentességek széles körű alkalmazásától függ, amelyeket a tudományos vélemények alapján felül kell vizsgálni, ami időt és erőfeszítést követel a döntéshozóktól és a halászati ágazattól;

O. mivel a visszadobás aránya meglehetősen különbözik régiónként és fajonként, ugyanis a visszadobás minimális mértékű vagy egyáltalán nem jellemző az olyan halászatokban, amelyekben a fogások teljes vagy jelentős része kereskedelmi értéket képvisel és hasznosításra kerül, mint ahogy az a kisüzemi vagy tradicionális halászatok vagy a közvetlenül emberi fogyasztás céljából tenyésztő halászatok esetében történik;

P. mivel a kisüzemi halászat több üzemeltetőt alkalmaz és szelektívebb halászeszközöket használ, kevesebb környezeti kárt okoz, és kulcsfontosságú társadalmi és gazdasági szerepet tölt be, amint azt a Fekete-tengeri Általános Halászati Bizottság (GFCM) 2018. évi, a földközi-tengeri és fekete-tengeri halászat helyzetére (SoMFi) vonatkozó jelentése is kiemeli;

Q. mivel a visszadobások hozzájárulnak számos, a madaraktól a mezopelágikus és bentális közösségekig terjedő, a trofikus ökológia szempontjából fontos kártevőfaj táplálásához; mivel a tudományos szakirodalom arra a következtetésre jutott, hogy a visszadobások csökkentése a kirakodási kötelezettség révén egyes területeken hatással lehet néhány faj populációjára, ám ez általában nem jellemző;

R. mivel a „blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajok” az olyan fajok vagy halállományok, amelyek vonatkozásában egy meghatározott tagállam, flotta vagy hajó önmagában kevesebb halászati lehetőséggel (kvótával) rendelkezik, mint más fajok esetében; mivel a kirakodási kötelezettség maradéktalan és szigorú betartása – különösen a vegyes halászatok esetében – egy adott faj (korlátozott) kvótájának kimerülését követően azt eredményezné, hogy az érintett halászatot be kellene zárni a további halfogások elkerülése érdekében („blokkolás”); mivel a vegyes halászatokban a blokkolás

([12]) A kirakodási kötelezettségről szóló éves (2019. évi) tagállami jelentések értékelése (STECF-Adhoc-20-02)
([13]) A nem szándékos fogások felvevőpiacai. EUMOFA. 2020.

2021. május 18., kedd

lehetősége továbbra is komoly problémát jelent, és hozzájárulhatott a kirakodási kötelezettség alacsony szintű végrehajtásához és a tagállamok közötti kvótacserék korlátozásához, ezáltal fokozva a halászati lehetőségek kihasználatlanságát;

S. mivel a szelektivitás nem oldja meg teljesen a problémákat ezeken a halászterületeken, mivel technikai szempontból nehéz az egyéb piacképes fogások jelentős veszteségei nélkül csökkenteni a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó, vonatkozó halállományok fogásait, ezáltal komoly gazdasági nehézségeket okozva az érintett flották számára; mivel a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokkal kapcsolatban kialakult helyzet kezelése érdekében a közelmúltban kvótaalapokat fogadtak el a járulékos fogások tekintetében, amelyek hatékonyságát a későbbiekben majd értékelni kell;

T. mivel a hálóval nem szándékosan kifogott és fedélzetre húzott halak mennyisége elsősorban területvédelmi intézkedésekkel, ideiglenes elkerülést szolgáló intézkedésekkel és a szelektivitás növelését szolgáló technikai intézkedésekkel jelentősen csökkenthető, ezáltal csökkentve a kezelési időt, az üzemanyagfogyasztást és a raktározási igényeket;

U. mivel a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság kiemeli, hogy a kirakodási kötelezettség végrehajtásával foglalkozó tagállami regionális csoportok által 2021-ben elfogadott közös ajánlások viszonylag kevés, szelektivitás növelésére irányuló intézkedést tartalmaztak; mivel a szelektívebb halászeszközök vagy az elkerülési stratégiák tesztelésére irányuló kísérleti projektek száma a közös halászati politika 14. cikkével összhangban csökkent;

V. mivel a Tanács az utóbbi években több fajt is törölt a teljes kifogható mennyiségek (TAC) jegyzékéből, ezáltal többé a kirakodási kötelezettség sem vonatkozik rájuk;

W. mivel a kirakodási kötelezettség a közös halászati politika szelektivitási céljainak elérésére szolgáló egyik eszköz, nem pedig önmagáért való cél;

X. mivel a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokkal kapcsolatban kialakult helyzet kezelése érdekében a közelmúltban kvótaalapokat fogadtak el a járulékos fogások tekintetében;

Y. mivel a nem szándékos fogások visszadobása nem kizárólag európai probléma, hanem a világ összes halászatában fennálló jelenség mivel az uniós vizeken túlnyomórészt a vegyes halászatok a jellemzőek; mivel több harmadik ország és önkormányzati terület különböző mértékű visszadobási tilalmat vezetett be, beleértve Kanadát, a Feröer szigeteket, Norvégiát, Izlandot, Chilét és Új-Zélandot; mivel más harmadik országok – például az Egyesült Államok – nem tiltották be a visszadobásokat, hanem másfajta megközelítéseket alkalmaznak a halászati jogszabályaikban a nem szándékos fogások mérséklésére; mivel Norvégiában és Izlandon a visszadobások tilalmát a konkrét problémákat szem előtt tartva módosították 30 év alatt; mivel Chilében még nem teljesen ismeretes, milyen hatása lesz a visszadobások tilalmának, ugyanis csak mostanában kezdődik annak végrehajtása; mivel az új-zélandi halászati gazdálkodásban továbbra is fontos problémát jelentenek a visszadobások;

Z. mivel a viszonylagos stabilitás elve, amelyet először a közös halászati politikáról szóló, 1983. évi alaprendelet állapított meg, és a TAC-ról és a kvótákról szóló, 1983. évi rendelet hajtott végre, meghatározza a TAC tagállamonkénti elosztásának kulcsát a korábbi fogások elosztási elvei alapján (1973–1978), amely összefüggést az 1976. évi hágai preferenciákban és az országonkénti veszteségekben (1973–1976) is elismerik;

AA. mivel a visszadobásokról csaknem 4 000 tudományos értekezést tettek közzé, amelyek közül több mint 3 700 a nagyüzemi halászathoz kapcsolódott, és 200-nál kevesebb foglalkozott a kisüzemi part menti halászattal;

AB. mivel körülbelül 1950 óta a különböző csoportokon belül számos tengeri faj változtatta meg földrajzi helyét és szezonális tevékenységeit az óceánok felmelegedésére és az élőhelyeiket érintő biogeokémiai változásokra, például az oxigéncsökkenésre reagálva, ami az Egyenlítőtől a sarkvidékekig változásokat eredményezett a fajok összetételében és gazdagságában és az ökoszisztémák biomassza-termelésében; mivel a halállományok eloszlásában bekövetkező változás hatással van a halászati gazdálkodás jövőjére, és ennélfogva a kirakodási kötelezettség végrehajtására is;

AC. mivel az Európai Bizottság 2011 júliusában az új közös halászati politikáról szóló alaprendeletre irányuló javaslatban javasolt kirakodási kötelezettség előterjesztése előtt a visszadobás csökkentésére irányuló politikák kapcsán társadalmi-gazdasági hatásvizsgálatot végzett, de mindeddig nem elemezte alaposan a javaslat társadalmi-gazdasági hatását és a fedélzeti biztonságra gyakorolt hatásait, illetve nem adott választ a tanácsadó testületek és a tagállamok által a végrehajtással kapcsolatban felvetett aggályokra;

AD. mivel a visszadobások csökkentésének mértéke még nem ismert; mivel legalább öt tagállam nem töltötte ki a kirakodási kötelezettség végrehajtására vonatkozó 2019-es bizottsági kérdőívet, és e tagállamok közül kettő az elmúlt három évben is elmulasztotta ezt megtenni;

AE. mivel a kirakodási kötelezettség ellenőrzése és végrehajtása terén mutatkozó különbségek a tagállamokon belül és a tagállamok között egyenlőtlen versenyfeltételeket eredményezhetnek; mivel a kirakodási kötelezettségnek való megfelelést értékelő jelentéseiben az EFCA megállapította, hogy a tagállamok nem hajtották végre megfelelően a rendelkezéseket, és ajánlásokat fogalmazott meg az ellenőrzés javítása érdekében;

AF. mivel a Bizottságnak 2022. december 31-éig jelentést kell benyújtania az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz a közös halászati politika végrehajtásáról, a kirakodási kötelezettséget is tartalmazóan;

1. megerősíti az EU azon átfogó célkitűzését, hogy biztosítsa a halállományok fenntartható kiaknázását és a tengeri ökoszisztémák védelmét; kiemeli, hogy a visszadobások csökkentése és a nem szándékos fogások minimalizálása olyan közpolitikai prioritás, amelyet a természeti erőforrások elszámoltathatóságával, megőrzésével és pazarlásának megfékezésével, valamint a halászat okozta állománypusztulás valamennyi forrásának teljes körű figyelembevételével kapcsolatos aggályokra adott válaszként alakítottak ki;

2. sajnálja, hogy a közös halászati politika jelenlegi helyzetéről szóló európai bizottsági éves jelentések nagyon kevés információt tartalmaznak a kirakodási kötelezettség végrehajtásáról, és mindezidáig nem sikerült beszámolni arról, hogy a kötelezettség keretében milyen mértékű csökkenést értek el a visszadobások terén, továbbá nem elemezték a kirakodási kötelezettség társadalmi-gazdasági hatásait, illetve a kirakodási kötelezettség végrehajtása által a halászhajók fedélzeti biztonságára gyakorolt hatásokat sem;

3. elismeri, hogy a kirakodási kötelezettség bevezetése paradigmaváltást jelent, és az uniós halászati gazdálkodás történetében az egyik legnagyobb kihívást jelenti – a kirakodások rögzítésétől, sőt a visszadobások időnként történő kötelezővé tételétől a teljes fogást rögzítő rendszerig, amely a maximális fenntartható hozamra vonatkozó politika bevezetésével együtt elkerülhetetlenül széles körű rövid és hosszú távú ökológiai és társadalmi-gazdasági hatásokkal járt; hangsúlyozza, hogy értékelni kell a kirakodási kötelezettség társadalmi-gazdasági hatásait;

4. tudomásul veszi, hogy a maximális fenntartható hozamra vonatkozó politika nem azt jelenti, hogy a halakat nem dobják vissza, a visszadobás pedig nem jelenti azt, hogy ne lehetne elérni a maximális fenntartható hozamot, ahogy az valójában számos állomány, többek között a járulékosan kifogott fajok esetében is történt;

5. kiemeli az érdekelt felekkel való együttműködés terén elért eredményeket és a szelektivitás javítása érdekében tett lépéseket; megjegyzi azonban, hogy az Európai Bizottság és a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság szerint a kirakodási kötelezettség végrehajtása összességében továbbra is alacsony, és hogy a visszadobás mértéke nagyjából hasonló a kirakodási kötelezettség bevezetése előtti évekéhez;

6. elismeri, hogy a halászati ellenőrzési rendelet alkalmazásában 2010 óta kötelező a halászati naplóban nyilvántartani a visszadobott halakat; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kirakodási kötelezettség bevezetése ellenére még mindig korlátozottak a megbízható adatok és ismeretek a visszadobások mennyiségéről, az elővigyázatossági TAC-ok száma – szemben az analitikai TAC-ok mennyiségének csökkenésével – nőtt, és az állományok állapotára vonatkozó tudományos információk rendelkezésre állása nem javult lényegesen;

7. megjegyzi, hogy a kirakodási kötelezettség továbbra is aggodalomra ad okot a halászati ágazatban és a tudományos közösségben a különböző jellegű akadályok miatt; rámutat, hogy a halászati ágazat aggályai között szerepel a megfelelő kikötői infrastruktúra hiánya, a működési költségek növekedése, a hatóságok által a megfelelés érdekében biztosított ösztönzők hiánya, valamint az, hogy a nagyobb szelektivitást egyes halászati tevékenységekben nehéz megvalósítani a halászat gazdasági életképességének veszélyeztetése nélkül, így különösen a járulékos fogások magas kockázatának kitett vegyes halászatokban, ami a rendelkezésre álló kvóták kihasználatlanságához és a halászat esetleges korai bezárásához vezethet, és súlyos gazdasági nehézségeket okozhat az érintett flották számára; megjegyzi, hogy eddig csak két esetről számoltak be: közönséges nyelvhal (Belgium) és nagyszemű tonhal (Franciaország);

8. sajnálja, hogy a visszadobási tilalom végrehajtása során tapasztalt nehézségek a halászok negatív imázsához vezettek, annak ellenére, hogy előrelépés történt a maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzés elérése terén;

2021. május 18., kedd

9. tudomásul veszi a közelmúltban hozott intézkedéseket – kvótacserék és kvótahalmazok a járulékosan kifogott fajok tekintetében –, de úgy véli, hogy ezek az intézkedések többnyire nem állandó jellegűek, és a tagállamok közötti tárgyalásoktól függnek, és azokat alaposan értékelni kell; hangsúlyozza, hogy fel kell számolni a kirakodási kötelezettség hatékony végrehajtása előtt álló adminisztratív akadályokat, és fokozni kell az új szelektív halászeszközök kifejlesztését és alkalmazását, valamint a veszélyeztetett állományok helyreállítása céljából folytatni kell a járulékos fogások csökkentésére irányuló hatékony tervek kidolgozását;

10. hangsúlyozza a rendeletben előírt kivételek (magas túlélési arány és *de minimis* kivétel) alkalmazásának lehetőségét és szükségességét a végrehajtás megkönnyítése és az esetleges szűk keresztmetszetek ellensúlyozása érdekében; emlékeztet arra, hogy megbízható és pontos bizonyítékokat és adatokat kell szolgáltatni, és javasolja a mentességek megadására irányuló eljárás egyszerűsítését, beleértve a tudományos adatok hatékonyabb gyűjtését is;

11. hangsúlyozza, hogy a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság elismerte, hogy az első közös ajánlások 2014-es benyújtása óta általánosságban javult a mentességek támogatására irányuló beadványok minősége; elismeri, hogy a mentességek alátámasztására szolgáló adatok és információk benyújtása a szükséges adatok jellegéből fakadóan nehézségekbe ütközhet; aggodalommal állapítja meg azonban, hogy a Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság kiemelte, hogy sok esetben a benyújtott információk és adatok nem faj- és/vagy halászatspecifikusak, valamint ugyanazokra a tanulmányokra támaszkodnak és ugyanazokból a feltételezésekből indulnak ki a különféle mentességek alátámasztására; hangsúlyozza, hogy a faj- és halászatspecifikus adatok és információk hiánya megnehezíti a javasolt mentesség valószínű hatásának, illetve annak értékelését, hogy a mentesség megfelel-e a *de minimis* szabállyal vagy a magas túlélési aránnyal kapcsolatos feltételeknek;

12. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes rugalmassági eszközök – például a *de minimis* szabályok alóli mentesség – fokozatos leépítése halászatlefojtó hatást idézhet elő vagy mélyíthet el, és halászatok bezárását eredményezheti; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy folytatódjon a hatékony tervek kidolgozása a járulékos fogások csökkentésére irányulóan a korlátozott szelektivitással rendelkező halászatok, így a nyílt tengeri vonóhálót használók vonatkozásában;

13. emlékeztet arra, hogy a kirakodási kötelezettség önmagában nem cél, hanem olyan eszköz, amely elősegíti a halászat és az operatív magatartás javítását, ösztönzi a szelektívebb halászeszközök kifejlesztését és használatát a nem szándékos fogások minimalizálása érdekében, valamint javítja a fogási dokumentációt a halállományok jobb feltérképezése és tudományos értékelése érdekében; megjegyzi, hogy sok halász nem ért egyet a kirakodási kötelezettség célkitűzései és végrehajtása közötti kapcsolattal, ami akadályozza a megfelelést; elismeri, hogy bár e végső cél eléréséhez időre és elegendő ismeretre van szükség, nagyobb erőfeszítésekre van szükség a közös értelmezés előmozdítása, valamint a kutatók és halászok által a szelektivitás javítása és a nem szándékos fogások csökkentése érdekében végzett tanulmányok eredményeinek gyakorlati megvalósítása érdekében; kéri a Bizottságot, hogy továbbra is támogassa a szelektivitás javítására irányuló terveket, ideértve adott esetben a szelektívebb halászeszközök elterjedését szolgáló ösztönzők alkalmazását is;

14. kiemeli a legkülső régiók sajátosságait, különös tekintettel a hajókra, az elöregedő flottákra, a kisebb tároló- és feldolgozókapacitással rendelkező kikötőkre, ami megvalósíthatatlanná teheti a kirakodási kötelezettséget;

15. megjegyzi, hogy a visszadobási szintek halászatonként jelentősen eltérnek, ami miatt az „egy szabály mindenkire alkalmazható” megközelítés esetleg nem az optimális stratégia a halászat szelektívebbé válására való ösztönzéséhez; felhívja a Bizottságot, hogy azonosítsa a főbb hiányosságokat, és javasoljon kiigazított és testre szabott megoldásokat az egyes tengerekben folytatott halászatok tekintetében, különös tekintettel a kisüzemi halászatra, főleg a legkülső régiókban;

16. emlékeztet arra, hogy a jelenlegi jogi keret jogalapot biztosít a tagállamok számára ahhoz, hogy aktívan együtt dolgozzanak a szelektív halászati szabályok rugalmasabb meghatározásán és a tudományosan bizonyított mérséklési eszközök alkalmazásán; felhívja a tagállamokat, hogy regionális megközelítés révén fokozzák együttműködésüket, beleértve az érdekelt felek és a tanácsadó testületek bevonását, és e célból maradéktalanul használják fel a rendelkezésükre álló támogatásokat; ismételten hangsúlyozza, hogy a kirakodási kötelezettség végrehajtása során egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani;

17. üdvözli a közelmúltbeli tudományos tanulmányok (pl. DiscardLess, MINOUW és LIFE iSEAS) eredményeit az innovatív halászeszközök szelektivitásáról, az elkerülési stratégiákról és a hajók módosításairól a fedélzeten lévő nem szándékos fogások kezelése érdekében; szükségesnek tartja, hogy további kutatási erőfeszítéseket tegyenek a halászeszközök szelektivitásának, a fogáselkerülési stratégiáknak és a nem szándékos fogások kezelésének javítása érdekében; üdvözli

a „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters” [A Starfish 2030 küldetés: óceánjaink és vizeink helyreállítása] címmel javasolt dokumentumot, és úgy véli, hogy az egészséges óceánokkal, tengerekkel, parti vizekkel és édesvizekkel kapcsolatos küldetés elősegíti olyan megoldások kidolgozását, amelyekre sürgősen szükség van, és amelyek közvetlen hatással vannak a halászati ágazatra, valamint az óceánok erőforrásainak fenntartható hasznosítására és az azokkal való fenntartható gazdálkodásra;

18. hangsúlyozza, hogy a hatékony halászati gazdálkodási rendszereket – többek között a kirakodási kötelezettség megfelelő végrehajtásához és a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez szükséges valamennyi elem felhasználásának képességét – pontos és megbízható fogási dokumentációval és tudományos adatokkal kell alátámasztani; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szükség esetén fokozzák erőfeszítéseiket az alkalmazandó uniós jogszabályok teljes körű végrehajtása érdekében, és – a kisüzemi part menti flotta esetében a halászati kapacitásukkal arányos módon – tegyenek további lépéseket a teljes dokumentáció és adatgyűjtés biztosítása érdekében;

19. aggódik a kirakodási kötelezettség megfelelő ellenőrzésének és betartásának hiánya miatt, és hangsúlyozza az ilyen hiányosságok fenntarthatóságra gyakorolt negatív hatását, többek között a teljes fogáson alapuló teljes kifogható mennyiségek megállapítása miatt, beleértve a korábban visszadobott halakra vonatkozó úgynevezett „kiegészítéseket”;

20. felhívja a figyelmet arra, hogy az elmúlt néhány évben elfogadott számos szabály, mentesség és eltérés megnehezíti a kirakodási kötelezettség végrehajtását és a megfelelés EFCA általi értékelését, ami megnehezíti a halászat fenntarthatóságának védelmére és javítására irányuló célkitűzések elérését; hangsúlyozza, hogy a közös halászati politikában biztosított mentességek alkalmazása rendkívül fontos a kirakodási kötelezettség végrehajtása szempontjából;

21. felhív a halászati ágazattal és a tagállami hatóságokkal együttműködésben kifejlesztett új technológiák és digitális megoldások jobb kihasználására a nyomon követés, az ellenőrzés és a felügyelet javítása érdekében, teljes mértékben tiszteletben tartva a magánélethez való jogot és az üzleti titoktartást;

22. hangsúlyozza a halászok és más érdekelt felek kulcsfontosságú szerepét a szakpolitikák végrehajtásában, ezáltal előmozdítva a megfelelés kultúráját, valamint a kirakodási kötelezettségre vonatkozó szabályok fokozatos és kiigazítható módosítását; kiemeli az önkéntes és ösztönzőkhöz kapcsolódó rendszerek külön előnyeit a halászok részvételének javítására;

23. hangsúlyozza, hogy bár a szelektivitás javításának továbbra is kiemelt prioritásnak kell lennie, a kirakodási kötelezettség végrehajtásához ágazatközi megközelítésre és a bevált gyakorlatok mérséklését ösztönző egyértelmű ösztönzők kidolgozására van szükség; az alábbi kísérő intézkedéseket és irányítási eszközöket ajánlja:

a) a kvótaalapú eszközök további használata és optimalizálása, a KHP elveivel összhangban, és feltéve, hogy hatékony ellenőrzési intézkedéseket léptetnek életbe, mint például:

— a kvóták elosztása a fogások várható összetételével összhangban;

— a más tagállamokkal és az EU állományait megosztó szomszédos harmadik országokkal való kvótacserék révén történő kiigazítások, amelyeket rugalmas és hatékony módon hajtanak végre a kvóták kihasználatlanságának elkerülése érdekében, például azáltal, hogy a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvéleményekkel összhangban a teljes kifogható mennyiségek és kvóták meghatározását követően nem csupán évi, hanem állandó mechanizmusok felé mozdulnak el;

— a kvóták becsült visszadobási arányának felosztása azon halászok között, akik szelektívebb halászeszközök használata mellett döntenek, különösen a kis léptékű halászatok esetében;

b) a tengeri területrendezési és területalapú igazgatásimegközelítés visszadobások elkerülése érdekében való alkalmazhatóságának megvizsgálása, a halászok olyan területekre történő irányítása révén, ahol kisebb a valószínűsége annak, hogy méreten aluli halat fognak ki, biztosítva ugyanakkor, hogy az ilyen intézkedések nem vezetnek a kereskedelemre alkalmas méretű egyéb fajok használatának jelentős mellőzéséhez;

c) nagyobb rugalmasság biztosítása annak érdekében, hogy a halászok megválaszthassák a halászeszköz-megoldásokat, valamint nagyobb felelősségvállalás a dokumentálás terén (a fogások teljes körű dokumentálása);

d) rugalmas mechanizmusok biztosítása a szelektív halászeszközök új típusainak jóváhagyására annak érdekében, hogy ösztönözzék az érdekelt feleket kísérleti projektek benyújtására és végrehajtására;

e) a szelektivitás ösztönzése érdekében kizárólagos hozzáférés biztosítása a halászati helyekhez vagy időszakokhoz;

2021. május 18., kedd

f) stratégiák elfogadása annak érdekében, hogy a nem szándékos fogásokat az emberi fogyasztástól eltérő célokra használják fel, anélkül, hogy keresletet teremtenének a méreten aluli fogások iránt, és feltéve, hogy ez a halászok számára gazdasági és működési szempontból megvalósítható;

g) a nem szándékos fogások nyilvántartásaként szolgáló visszadobási térkép készítése a különböző halászterületeken és térségekben a járulékos fogásokra vonatkozó regionális tervek jobb kidolgozása érdekében, a tagállamok és a halászati ágazat bevonásával, az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap támogatásával;

h) önkéntes és ösztönzőkhöz kapcsolódó mesterségesintelligencia-eszközök alkalmazása és fejlesztése a szelektivitás fokozása és a fajok azonosításának javítása érdekében, a halászati ágazattal és a tagállami hatóságokkal együttműködésben;

i) az arra vonatkozó követelmény fokozatos bevezetése, hogy a halászati termékek harmadik országokból való behozatala esetében ugyanolyan visszadobási politikának kell megfelelni annak érdekében, hogy felszámolják az európai flottát érő komparatív hátrányt és tisztességtelen versenyt, ugyanakkor elmozduljanak a globális halászati erőforrások jobb védelme felé;

j) a Bizottság azon kötelezettségének megújítása, hogy évente jelentést kell tennie a közös halászati politika aktuális állásáról és a kirakodási kötelezettség végrehajtásáról, és több információt kell szolgáltatnia a közös halászati politika végrehajtásáról, többek között a társadalmi-gazdasági hatásokról és – egyéb szempontok mellett – az üzemanyag-fogyasztásról, a tárolótérről, a biztonságra és a munkakörülményekre gyakorolt hatásokról a halászhajók fedélzetén, a visszadobások és a nem szándékos fogások csökkentéséről, valamint az állományok állapotának javulásáról;

24. kéri a Bizottságot, hogy a közös halászati politika végrehajtásának 2022-ben esedékes értékeléséről szóló jelentés keretében mindenekelőtt:

a) értékelje, hogy a kirakodási kötelezettség keretében milyen mértékben sikerült csökkenteni a visszadobásokat, és hogy ez hozzájárult-e az állományok állapotának javításához (MFH) és a tengeri ökoszisztémára gyakorolt hatás csökkentéséhez;

b) a FAO és az ILO ajánlásainak megfelelően értékelje a kirakodási kötelezettség társadalmi-gazdasági hatását, a javadalmazási rendszert, a személyzet tagjainak számát, valamint a fedélzeti biztonsági és munkakörülményeket;

c) azonosítsa és kövesse nyomon azokat a halászatterületeket, ahol tudományosan igazolt, hogy a szelektivitás növelése jelenleg nehezen megvalósítható;

d) értékelje a blokkoló kvóta hatálya alá tartozó fajokkal kapcsolatban kialakult helyzet kezelésére szolgáló hatékony és alkalmas eszközként a járulékos fogások tekintetében a közelmúltban elfogadott kvótaalapok hatékonyságát és alkalmasságát;

e) értékelje a Tanács által a teljes kifogható mennyiségek hatálya alá tartozó állományok listájáról az elmúlt években törölt fajok fenntarthatóságára gyakorolt hatást, és értékelje annak a TAC-rendszer keretében történő visszaállításának lehetséges következményeit;

f) azonosítsa és orvosolja a szelektivitással kapcsolatos kísérleti projektek kidolgozása és végrehajtása során tapasztalt adminisztratív nehézségeket, amelyek akadályozzák a halászok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy szelektívebbek legyenek;

g) a természeti erőforrások pazarlásának elkerülése, valamint a KHP fenntarthatósági célkitűzései veszélyeztetésének elkerülése érdekében azonosítsa a kereskedelmi és /vagy jótékonysági lehetőségeket annak érdekében, hogy a lehető legjobban kihasználják a minimális védelmi referenciaméret alatti elkerülhetetlen kirakodott fogásokat és a nem szándékos fogásokat;

h) értékelje, hogy a kirakodási kötelezettségre vonatkozó jelenlegi politika megfelel-e a célnak, és értékelje a kirakodási kötelezettség halászati és/vagy állományonkénti kiigazításának megvalósíthatóságát;

i) értékelje a közös halászati politikáról szóló rendelet 15. cikkének annak érdekében való jobb kiigazítására és egyszerűsítésére szolgáló módszereket, hogy megkönnyítsék az összes érdekelt fél általi végrehajtást és értelmezést, és különösen a szelektivitás javítását és a nem szándékos fogások csökkentését célzó hatályos jogi keret által kínált valamennyi rendelkezésre álló eszköz tagállamok általi alkalmazását;

25. felszólítja a Bizottságot, hogy ezen értékelés alapján adott esetben nyújtson be jogalkotási javaslatot a visszadobások csökkentésére és az állományok javítására vonatkozó célkitűzések jobb elérése érdekében;

26. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a harmadik országokkal közösen kezelt állományokra nem mindig ugyanazok a visszadobási rendelkezések vonatkoznak; hangsúlyozza, hogy a halászati gazdálkodás fő célkitűzései tekintetében fokozatos konvergenciára van szükség a közös tengeri ökoszisztéma jó környezeti állapotának elérése, a halászati tevékenység fenntarthatósága és a harmadik országokkal, különösen az Egyesült Királysággal való egyenlő versenyfeltételek fenntartása érdekében;

27. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Régiók Bizottságának, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0236

A sportesemények szervezői előtti kihívások a digitális környezetben

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a digitális környezetben a sportesemények szervezői előtt álló kihívásokról (2020/2073(INL))

(2022/C 15/03)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (az EUMSZ) 225. cikkére,

— tekintettel az EUMSZ 114. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 7. cikkére, 8. cikkére, 11. cikkére, 16. cikkére, 17. cikkének (2) bekezdésére, 47. cikkére és 52. cikkére,

— tekintettel a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([1]),

— tekintettel a Bizottságnak a sportesemények szervezőiről szóló nyilatkozatára, amely a digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról szóló, 2019. március 26-i európai parlamenti jogalkotási állásfoglalás mellékletét képezi ([2]),

— tekintettel a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/789 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([3]),

— tekintettel az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1128 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]),

— tekintettel a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([5]) (a jogérvényesítésről szóló irányelv),

— tekintettel a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) ([6]),

— tekintettel az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([7]),

— tekintettel a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 2010. március 10-i 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre (az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) ([8]),

— tekintettel a jogellenes online tartalmak elleni küzdelemről szóló, 2018. március 1-jei (EU) 2018/334 bizottsági ajánlásra ([9]), valamint a „Fellépés a jogellenes online tartalmak ellen: Az online platformok megnövelt felelőssége felé” című, az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz intézett, 2017. szeptember 28-i bizottsági közleményre (COM(2017)0555),

([1]) HL L 130., 2019.5.17., 92. o.
([2]) HL C 108., 2021.3.26., 231. o.
([3]) HL L 130., 2019.5.17., 82. o.
([4]) HL L 168., 2017.6.30., 1. o.
([5]) HL L 157., 2004.4.30., 45. o.
([6]) HL L 178., 2000.7.17., 1. o.
([7]) HL L 167., 2001.6.22., 10. o.
([8]) HL L 95., 2010.4.15., 1. o.
([9]) HL L 63., 2018.3.6., 50. o.

— tekintettel „A szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes vonatkozásaival kapcsolatos iránymutatás” című, az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz intézett, 2017. november 29-i bizottsági közleményre (COM(2017)0708),

— tekintettel az online reklámozásról és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokról szóló, 2018. június 25-én az Európai Bizottság közreműködésével létrejött egyetértési megállapodásra, valamint az online reklámozásról és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokról szóló egyetértési megállapodás működéséről szóló bizottsági jelentésre (SWD(2020) 0167),

— tekintettel eljárási szabályzata 47. és 54. cikkére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság véleményére,

— tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A9-0139/2021),

A. mivel a sport kulcsszerepet játszik az Unió társadalmi, kulturális és gazdasági jólétében, és előmozdítja a szolidaritás, a sokszínűség és a társadalmi befogadás közös értékeit, jelentős mértékben hozzájárulva a gazdasághoz és a társadalmi fejlődéshez;

B. mivel az EUMSZ 165. cikke értelmében az Unió a sport sajátos természetére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához; mivel a sportnak az Unió általános célkitűzései – például a környezetvédelem, a digitalizáció és az inkluzivitás – megvalósításához való hozzájárulását szintén figyelembe kell venni, és az Uniónak törekednie kell arra, hogy továbbfejlessze és megőrizze a sport európai dimenzióját a digitális környezetben;

C. emlékeztet emellett, hogy a sport előmozdítja és megtanítja az olyan értékeket, mint a kölcsönös tisztelet, a szolidaritás, az egyenlőség, az inkluzivitás, a sokszínűség, a méltányosság, az együttműködés és a polgári szerepvállalás, és ezekre tanít, továbbá jelentős mértékben hozzájárul az oktatás és a kultúra értékeihez, valamint kulturális és társadalmi szükségletnek tekinthető; mivel fontos, hogy a sportesemények szervezői, a műsorszolgáltatók, az online közvetítők, a nemzeti hatóságok és a sportágazat más érdekelt felei felkarolják ezeket az értékeket; mivel az Unió sportpolitikájának támogatnia kell mind a hivatásos, mind az amatőr sport céljait, és segíthet a transznacionális kihívások kezelésében;

D. mivel a sport ösztönzi az integrációt; mivel a sportban érdekelt feleknek, az önkormányzatoknak és a sportközösségnek együtt kell működnie egy fenntarthatóbb és befogadóbb sportágazat kialakítása érdekében azáltal, hogy megkönnyítik a sporteseményeken való részvételt a nagyközönség valamennyi tagja, különösen a kevesebb lehetőséggel rendelkezők számára, életkortól, nemtől, fogyatékosságtól vagy etnikai származástól függetlenül;

E. mivel a szurkolói kultúra a sportélmény nélkülözhetetlen része, nem pedig puszta háttér bizonyos termékek forgalmazásához;

F. mivel a sporthoz köthető ágazatok az Unió GDP-jének 2,12 %-át és az Unión belüli foglalkoztatás 2,72 %-át teszik ki; mivel a sportesemények jelentős területi hatást gyakorolnak a részvételre és a gazdaságra;

G. mivel a szabadidősport képezi a professzionális szint alapját, hiszen a kis sportegyesületek képezik az európai szabadidősport gerincét, jelentősen hozzájárulnak a fiatal sportolók fejlődéséhez, és munkájukat többnyire önkéntes alapon végzik; mivel 35 millió amatőr járul hozzá a tömegsport fejlődéséhez és a sport értékeinek terjesztéséhez;

H. mivel a digitális környezet és az új technológiák fejlődése minden szurkoló számára megkönnyítette, hogy különböző eszközökön hozzáférjen a sportesemények közvetítéséhez, fokozva a jogellenes tartalmaknak való potenciális kitettséget és növelve az ilyen műsorokhoz hozzáférő személyek számát, továbbá lehetőséget kínált a hagyományosan nem közvetített sportok számára, hogy nagyobb láthatóságot érjenek el; mivel továbbá ez fellendítette az új online üzleti modellek fejlődését, új bevételi módokat teremtve; mivel ez ugyanakkor megkönnyítette a sportműsorok jogellenes online közvetítését és az online kalózkodást az Unión belül és kívül, ami káros mind a hivatásos, mind a tömegsportra nézve, és veszélyezteti a sportesemények szervezését és fenntarthatóságát, valamint az egész sportágazat pénzügyi stabilitását;;

I. mivel a szellemitulajdon-jogok védelme az Alapjogi Chartában rögzített alapvető jog; mivel a Chartában rögzített alapvető jogok jelentését és hatályát az Emberi Jogok Európai Bírósága megfelelő ítélkezési gyakorlatával összhangban kell meghatározni;

2021. május 19., szerda

J. mivel a szurkolói kultúra, amely a sportélmények valós időben, valamint az élő sportesemények előtt és után történő megosztásának és átélésének szabadságára épül, alapvető eleme a sport által az európai társadalomban betöltött szerepnek;

K. mivel a sportesemények jogellenes közvetítése és a jogellenes tartalmak online terjesztése nemcsak jelentős gazdasági kárt okoz a sportágazatnak – ami az előfizetésekből és a reklámokból származó bevételek csökkenését eredményezi –, hanem káros a végfelhasználókra, például a szurkolókra és a fogyasztókra nézve is, például azért, mert az ilyen végfelhasználók személyes adatok ellopásának, rosszindulatú szoftvereknek vagy más, az interneten okozott károknak vagy hátrányoknak vannak kitéve; mivel a sportesemények jogellenes közvetítése gyakran része a bűnszervezetek növekvő tevékenységeinek; mivel az online kalózkodás nemcsak a sportesemények előfizetéses szolgáltatások révén elérhető élő közvetítését érinti, hanem a sportesemények ingyenes közvetítését is;

L. mivel a Covid19-világjárvány és a sporteseményekhez való hozzáférésre vonatkozó korlátozások miatt csökkent a sporteseményekre szóló jegyek értékesítése, ugyanakkor pedig lehetőségek nyíltak a sportcsatornákra szóló előfizetések fejlesztésére és az online és televíziós közvetítések közönségének bővítésére, valamint a sportesemények jogellenes közvetítésére is;

M. mivel más ágazatoktól eltérően egy sportesemény közvetítése értékének zöme abban rejlik, hogy a közvetítés élő, és ennek az értéknek a nagy része elveszik, amikor az esemény véget ér; mivel a sportesemények jogellenes közvetítése a közvetítés online megjelenésének első harminc percében a legkárosabb; mivel következésképpen és kizárólag ebben az összefüggésben azonnali reagálásra van szükség a sportesemények jogellenes online közvetítésének megszüntetése érdekében;

N. mivel a fellépésnek arra kell összpontosítania, hogy a jogellenes tartalomfolyamok honnan származnak – nevezetesen a jogellenes internetes tartalmakat lehetővé tevő tényezőkre –, nem pedig az egyes felhasználókra – például a szurkolókra és a fogyasztókra –, akik akaratlanul és tudtukon kívül részt vesznek a jogellenes tartalomfolyamok közvetítésében;

O. mivel az elmúlt években új multimédiás csatornák terjedtek el az élő sportesemények jogellenes terjesztésében, amelyek között az internetprotokoll-alapú televíziózás (IPTV) jogellenes használata egyre nagyobb méreteket ölt;

P. mivel meg kell különböztetni egy teljes sportesemény jogellenes közvetítését a szurkolók között, a szurkolói kultúrához kapcsolódóan annak érdekében megosztott rövid képsoroktól, hogy felhívják a figyelmet például a gyűlöletbeszéd és a rasszizmus eseteire; mivel az ilyen jogellenes közvetítéseket meg kell különböztetni a szerzői jogban előírt korlátozások és kivételek alapján jogszerűen megosztott tartalmaktól, vagy az újságírók által a nyilvánosság tájékoztatása céljából megosztott tartalmaktól, az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvben meghatározottak szerint; mivel a műsorszolgáltatási jogoknak a jogellenes felhasználással és a kalózkodással szembeni védelmére irányuló intézkedések nem befolyásolhatják a sajtószabadságot és a hírmédia azon képességét, hogy tájékoztassa a polgárokat;

Q. mivel bizonyos jelentős sportesemények általános közérdekre tartanak számot, és az ezekre vonatkozó valós idejű információkhoz való hozzáférést ezért valamennyi polgár számára garantálni kell, és ezekre nem vonatkozhatnak indokolatlan vagy jogellenes korlátozások; mivel ez azokat az újságírókat és hírriportereket is érinti, akik ezeket a valós idejű információkat biztosíthatják; mivel a tagállamoknak támogatniuk kell a jelentős sportesemények ingyenesen fogható csatornákon történő közvetítését, mivel a sport a tömegkultúra egyik formája, amely fontos szerepet játszik a polgárok életében;

R. mivel folyamatosan nő azoknak a jogosultaknak, közvetítőknek és más szolgáltatóknak a száma, akik az élő sportesemények jogellenes közvetítésének minimális hibahatár melletti azonosítására képes szoftvereszközöket fejlesztenek; mivel ugyanakkor az ezen jogosultak, közvetítők és más szolgáltatók által kiadott értesítések megbízhatósága az élő sportesemények jogellenes közvetítésének azonosítása céljából általuk használt szoftvereszközök pontosságától és technikai minőségétől függ;

S. mivel azokat a jogosultakat, közvetítőket és más szolgáltatókat, akiknek a szoftvereszközei képesek eredményesen és megbízhatóan azonosítani az élő sportesemények jogellenes közvetítését, „hitelesített megbízható bejelentőnek” kell tekinteni; mivel ahhoz, hogy valaki jog szerint hitelesített megbízható bejelentőnek minősülhessen, minőségi és pontossági szabványok teljesítését kell előírni; mivel a megbízható bejelentők következetes és hatékony elismerésének biztosításához egy közös uniós követelményeken alapuló tanúsítvány lenne az előnyben részesített lehetőség;

T. mivel az Uniónak és a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk az élő sportesemények jogellenes közvetítésének azonosítására és bejelentésére szolgáló jobb szoftvereszközökre irányuló kutatást és innovációt;

U. mivel a sportesemények nem képezik az uniós jog szerinti szerzői jogi védelem tárgyát, hanem mint ilyenek egyedi és e tekintetben eredeti jellegűek, ami azokat a szerzői jogi védelem alatt álló művek védelméhez hasonló védelemre méltó teljesítményekké teheti; mivel az uniós jog nem biztosít harmonizált védelmet a sportesemények szervezői mint olyanok számára; mivel azonban egyes tagállamok jogszabályai külön védelmet biztosítanak a sportesemények szervezői számára, ami jogbizonytalanságot és az uniós szabályozási keret széttöredezettségét eredményezi;

V. mivel az uniós jog általános keretet biztosít a közvetítők által tárolt jogellenes információk eltávolítását vagy hozzáférhetetlenné tételét lehetővé tevő értesítési és cselekvési mechanizmusok számára; mivel az uniós jog olyan polgári jogi jogérvényesítési intézkedéseket ír elő, amelyeket az igazságügyi vagy közigazgatási hatóságok bizonyos feltételek mellett a szellemitulajdon-jogok megsértésének megelőzése vagy megakadályozása érdekében hozhatnak;

W. mivel azonban a jelenlegi jogi keret nem teszi lehetővé az élő sportesemények jogellenes közvetítésének orvoslásához szükséges azonnali fellépést; mivel továbbá egyes tagállamok uniós szinten nem harmonizált szabályokat fogadtak el az értesítési és cselekvési mechanizmusokra vonatkozóan;

Bevezetés és általános megjegyzések

1. felkéri a Bizottságot, hogy a szükséges hatásvizsgálat elvégzését követően az EUMSZ 114. cikke alapján indokolatlan késedelem nélkül nyújtson be jogalkotási aktusokra irányuló javaslatot a mellékletben található ajánlások alapján;

2. úgy véli, hogy a sport Unió-szerte jelentős mértékben hozzájárul a társadalmi befogadáshoz, az oktatáshoz és képzéshez, a munkahelyteremtéshez, a foglalkoztathatósághoz és a közegészségügyhöz; úgy véli továbbá, hogy a sportesemények szervezéséből származó bevételeknek nagyobb mértékben hozzá kell járulniuk a társadalom számára előnyös sporttevékenységek finanszírozásához, tükrözve ezáltal a sport társadalmi jelentőségét; megjegyzi, hogy számos európai országban a szabadidősportra elkülönített pénz közvetlenül a sportközvetítési jogokból származó bevételektől függ; hangsúlyozza ezért, hogy a sport ökoszisztémájában meg kell erősíteni a pénzügyi szolidaritást, és megjegyzi, hogy e bevételek egy részének a szabadidősportok, a fogyatékossággal élők sportjai és a kevesebb médiavisszhangot kapó sportok fejlesztésére kell irányulnia;

3. emlékeztet „A szerzői jog a digitális egységes piacon” című, 2019 márciusában elfogadott európai parlamenti állásfoglalás mellékletében foglalt bizottsági nyilatkozatra, amely szerint „a Bizottság megvizsgálja, hogy a sportesemények szervezőinek milyen kihívásokkal kell szembenézniük a digitális környezetben, különös tekintettel a sportműsorok jogellenes online közvetítéseivel kapcsolatos kérdésekre”;

Sportesemények és szellemi tulajdonjogok

4. megjegyzi, hogy maguk a sportesemények nem képezhetik szerzői jogi védelem tárgyát; emlékeztet arra, hogy az uniós jog – egyes tagállamok jogától eltérően – nem biztosít konkrét jogot a sportesemények szervezői számára; emlékeztet arra, hogy egyes tagállamok megengedik a sportesemények szervezőinek, hogy megtagadják vagy feltételhez kössék a rendezvényükre való belépést a szerződéses kapcsolat alapján, és az uniós jog szomszédos jogot biztosít a filmek első rögzítésének előállítói számára a filmek eredeti és többszörözött példányai tekintetében; elismeri, hogy a jogi védelem – beleértve a szellemi tulajdonjogokat is – fontos a sportesemények szervezői számára, különösen az általuk szervezett sportesemények közvetítési jogainak engedélyezésével kapcsolatban, mivel e jogok hasznosítása jelentős bevételi forrást jelent, amelyet a szponzorálás, a reklám és az értékesítés követ;

5. hangsúlyozza, hogy a sporttal kapcsolatos közvetítési jogok megsértése veszélyezteti a sport hosszú távú finanszírozását;

Élő sportesemények közvetítését érintő online kalózkodás

6. úgy véli, hogy a sportesemények „élő” közvetítéséhez – amelynek gazdasági értéke a műsor „élő” jellegében rejlik – kapcsolódó online kalózkodás elleni küzdelem jelenti azt a fő kihívást, amellyel a sportesemények szervezőinek szembe kell nézniük, és amely uniós szintű jogalkotási választ igényel;

2021. május 19., szerda

7. megállapítja, hogy a sportesemények jogellenes közvetítése egyre növekvő jelenség, amely káros a sport ökoszisztémájára és a végfelhasználókra nézve, akik különböző károkozásnak lehetnek kitéve, mint például a személyazonosság-lopás, a rosszindulatú szoftverek (pl. ingyenes alkalmazásokból vagy a hitelkártya-hitelesítés és más személyes adatok ellopása), vagy az online ártalom vagy kár egyéb formái;

8. megjegyzi, hogy a sportesemények szervezői jelentős pénzügyi, technikai és emberi erőforrásokat ruháznak be az online kalózkodás kezelésére és a szolgáltatókkal való együttműködésre;

9. úgy véli ugyanakkor, hogy a sportesemények szervezőinek hozzá kell járulniuk egy olyan európai sportmodellhez, amely hozzájárul a sport fejlődéséhez, és összhangban van a szociális és oktatási célkitűzésekkel;

10. hangsúlyozza, hogy a sporttartalmak legális nyújtását jobban kell támogatni az Unióban, és felhívja a Bizottságot, hogy hozzon olyan intézkedéseket, amelyek megkönnyítik a fogyasztók számára a sporttartalmakhoz való online hozzáférés jogszerű módjainak megtalálását; felhívja a Bizottságot, hogy rendszeresen frissítse az ilyen hozzáférési módok listáját az agorateka.eu portálon, és gondoskodjon a platform továbbfejlesztéséről; hangsúlyozza, hogy a sportesemények jogellenes közvetítésére vonatkozó felelősség a streamingszolgáltatókat és a platformokat terheli, nem pedig a szurkolókat vagy a fogyasztókat, akik gyakran akaratlanul bukkannak jogellenes online tartalmakra, és akiknek további tájékoztatást kellene kapniuk a rendelkezésre álló jogi lehetőségekről;

A jogok hatékony érvényesítésének szükségessége

11. hangsúlyozza, hogy tekintettel az élő sportközvetítések sajátos jellegére, valamint arra, hogy értékük elsősorban a szóban forgó sportesemény időtartamára korlátozódik, a végrehajtási eljárásoknak a lehető leggyorsabban kell zajlaniuk; úgy véli azonban, hogy a jogsértések megszüntetésére és az értesítési és eltávolítási mechanizmusokra vonatkozó jelenlegi jogi keret nem mindig garantálja megfelelően a sportesemények jogellenes élő közvetítésének orvoslására vonatkozó jogok hatékony és időben történő érvényesítését; ezért úgy véli, hogy a sportesemények élő közvetítésére vonatkozó konkrét intézkedéseket a lehető leghamarabb el kell fogadni annak érdekében, hogy a jelenlegi jogi keret igazodjon ezekhez a konkrét kihívásokhoz, és azok tekintetében alkalmassá váljon;

12. kéri, hogy az online közvetítők jogsértő élő sportközvetítéseinek eltávolítása vagy hozzáférhetetlenné tétele haladéktalanul vagy a lehető leggyorsabban történjen, de minden esetben legkésőbb a jogosultaktól vagy egy hitelesített megbízható bejelentőtől kapott, ilyen jogellenes műsorszolgáltatás létezéséről szóló értesítés kézhezvételétől számított 30 percen belül; hangsúlyozza, hogy a jelenlegi állásfoglalással összefüggésben a „haladéktalan" kifejezés azonnali vagy a lehető legrövidebb időn belüli, és minden esetben legkésőbb a jogosultaktól vagy egy hitelesített megbízható bejelentőtől kapott értesítés kézhezvételétől számított 30 percen belüli időtartamként értendő;

13. úgy véli, hogy az élő sportesemények közvetítésének bitorlása esetén a valós idejű levételt kell célul kitűzni, feltéve, hogy nincs kétség a szóban forgó jog tulajdonjogával és azzal kapcsolatban, hogy a szóban forgó sportesemény közvetítése nem volt engedélyezett; hangsúlyozza azonban, hogy az ilyen intézkedéseknek tiszteletben kell tartaniuk azt az általános jogi elvet, hogy nem írnak elő általános ellenőrzési kötelezettséget;

A jogok határokon átnyúló érvényesítése

14. hangsúlyozza továbbá, hogy az uniós jog által előírt általános keretet nem alkalmazzák egységesen nemzeti szinten, és hogy a polgári eljárások, valamint az értesítési és eltávolítási mechanizmusok tagállamonként eltérőek; úgy véli, hogy a végrehajtási eszközök határokon átnyúló összefüggésben nem hatékonyak; felszólít az eljárások és jogorvoslatok további harmonizálására az Unióban, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomaggal és más lehetséges jogalkotási javaslatokkal összefüggésben foglalkozzanak az élő sportesemények közvetítésének sajátos jellegével;

15. hangsúlyozza, hogy a nemzeti végrehajtó ügynökségek és hatóságok olyan kihívásokkal küzdenek, mint az erőforrások és a képzett személyzet hiánya; hangsúlyozza az uniós szintű illetékes hatóságok, a nemzeti hatóságok és az érintett szereplők közötti szoros együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréjének fontosságát az általános jogi infrastruktúra Unió-szerte történő javítása érdekében;

2021. május 19., szerda

Értesítési és intézkedési eljárások

16. emlékeztet arra, hogy az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv előírja, hogy bizonyos online szolgáltatóknak haladéktalanul intézkedniük kell az általuk tárolt jogellenes információk eltávolítása vagy az azokhoz való hozzáférés letiltása érdekében, miután azokról a hozzájuk benyújtott értesítések alapján ténylegesen tudomást szereztek; fenntartja, hogy az Unióban a jogellenes tartalmak kezelését célzó intézkedések alapját a bejelentési-cselekvési eljárásnak kell képeznie; úgy véli azonban, hogy a jelenlegi értesítési és eltávolítási eljárás nem teszi lehetővé a hatékony jogorvoslatot biztosító, gyors végrehajtást, figyelembe véve az „élő" sportesemények sajátos jellemzőit; hangsúlyozza, hogy bármely, egy adott teljesítményt szabályozó elfogadandó rendelkezésnek összhangban kell lennie a vonatkozó uniós jog által meghatározott általános kerettel;

17. emlékeztet az „a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályról: az online működő vállalkozásokra vonatkozó kereskedelmi és polgári jogi szabályok kiigazítása" című európai parlamenti állásfoglalásra ([10]), amely felkéri a Bizottságot, hogy biztosítsa, hogy a tárhelyszolgáltató platformok haladéktalanul intézkedjenek a tartalmak hozzáférhetetlenné tételéről vagy eltávolításáról; úgy véli, hogy létre kell hozni egy hitelesített megbízható bejelentők bevonásával működő mechanizmust, amelyen keresztül az élő sportesemény hitelesített megbízható bejelentő által bejelentett jogellenes közvetítését azonnal eltávolítják vagy hozzáférhetetlenné teszik, a panasztételi és jogorvoslati mechanizmus végrehajtásának sérelme nélkül;

18. hangsúlyozza, hogy a sporttartalmakat gyakran technikailag feldolgozzák, ami azt jelenti, hogy nincs kétség afelől, hogy ki jogosult az adott sporttartalmat online közvetíteni, és hogy a sportesemények szervezői mint jogosultak ismerik valamennyi hivatalos hasznosítójukat, ami lehetővé teszi a jogellenes közvetítési szolgáltatások egyértelmű felderítését;

19. kitart amellett, hogy a streamingszerverek és streamingplatformok szolgáltatóinak az eltávolítást szolgáló konkrét eszközöket vagy intézkedéseket kell alkalmazniuk a szolgáltatásaikon elérhető jogellenes élősport-közvetítések eltávolítása vagy az azokhoz való hozzáférés letiltása érdekében;

Blokkoló rendelkezések

20. megjegyzi, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások viszonylag hosszúak, és általában a közvetítés befejezése után lépnek hatályba; rámutat a nemzeti szinten kialakított gyakorlatokra, például az élő és a dinamikus blokkoló határozatokra, amelyek a sportesemények közvetítésével kapcsolatos kalózkodás elleni hatékonyabb küzdelem eszközének bizonyultak; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a jogellenes online élő sportesemények tartalmaihoz való hozzáférés valós idejű letiltásának vagy eltávolításának lehetővé tételét célzó, az „élő" blokkoló határozatok és „dinamikus blokkoló határozatok" modelljén alapuló, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások bevezetésének hatását és megfelelőségét;

21. ragaszkodik ahhoz, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló, a sportesemények jogellenes online közvetítésének eltávolítására vagy az azokhoz való hozzáférés megszüntetésére irányuló eljárásoknak – végrehajtásuk módjától függetlenül – biztosítaniuk kell, hogy az intézkedések szigorúan csak a jogellenes tartalmakra irányuljanak, és ne vezessenek a jogszerű tartalom önkényes és túlzott blokkolásához; rámutat az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatára, amely szerint egy adott tartalom jogellenes jellege nem indokolja az ugyanazon weboldalon vagy szerveren tárolt jogszerű tartalom járulékos blokkolását;

Biztosítékok

22. elismeri, hogy a valós idejű blokkolás érintheti az alapvető jogokat, amennyiben kivételes esetben jogszerű tartalmat tesz hozzáférhetetlenné; ezért hangsúlyozza, hogy biztosítékokra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a jogi keret megfelelő egyensúlyt teremtsen a végrehajtási intézkedések hatékonysága és a harmadik felek jogainak védelme között; e tekintetben úgy véli, hogy az élő tartalmak védelmére irányuló végrehajtási intézkedéseknek hatékonyaknak és arányosaknak kell lenniük, különösen a kisvállalkozások, a kkv-k és az induló vállalkozások számára, és magukban kell foglalniuk a hatékony bírósági jogorvoslathoz való hozzáférés, az érintett szolgáltatók és internetfelhasználók számára az állítólagos jogsértésre vonatkozó megfelelő tájékoztatás, valamint az alapvető jogok és a személyes adatok védelmével kapcsolatos megfelelő biztosítékok biztosítását;

Szomszédos jog és sui generis jog a sportesemények szervezői számára

23. megjegyzi, hogy az uniós jog nem rendelkezik szerzői joggal szomszédos jogról a sportesemények szervezői számára, de egyes tagállamok jogszabályaikban külön jogokat vezettek be a sportesemények szervezői számára, ideértve egy új, szerzői joggal szomszédos jogot is;

([10]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0273.

2021. május 19., szerda

24. úgy véli, hogy a sportesemény-szervezők új jogának az uniós jogban történő létrehozása nem nyújt megoldást azokra a kihívásokra, amelyek a meglévő jogaik hatékony és időben történő érvényesítésének hiányából adódnak;

Egyéb intézkedések

25. felszólít a tagállami hatóságok, a jogtulajdonosok és a közvetítők közötti együttműködés megerősítésére; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy hatáskörén belül támogassa a tagállamokat a meglévő infrastruktúra és intézkedések javítására irányuló erőfeszítéseikben;

Záró megfontolások

26. úgy véli, hogy a kért javaslatnak nincsenek pénzügyi vonatkozásai;

o

o o

27. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a mellékelt ajánlásokat a Bizottságnak és a Tanácsnak.

2021. május 19., szerda

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ:

A KÉRT JAVASLAT TARTALMÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A. **A KÉRT JAVASLAT ALAPELVEI ÉS CÉLKITŰZÉSEI**

Az élő sporteseményekkel kapcsolatos jogok megfelelő és hatékony jogi védelmének biztosítása érdekében módosítani kell a hatályos uniós jogi keretet. Ezt a következő célok és elvek figyelembevételével kell megvalósítani:

— a szellemitulajdon-jogok élő sportesemények tekintetében történő érvényesítésére vonatkozó jelenlegi uniós jogi keret javítása és hatékonyabbá tétele, figyelembe véve annak sajátos jellegét és különösen az ilyen események rövid távú értékét, a tagállamok bevált gyakorlatai alapján;

— egy olyan európai rendszer bevezetése, amely közös kritériumokat állapít meg a „megbízható bejelentők" hitelesítése tekintetében;

— a hatályos jogszabályok pontosítása, és konkrét intézkedések elfogadása az élő sportesemények jogellenes online tartalmának azonnali eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére, ideértve valamely hitelesített megbízható bejelentő által bejelentett jogellenes online élő sporteseményeket is, az élő sportesemények jogellenes közvetítésének hatékony kezelése érdekében; a „haladéktalan" kifejezés azonnali vagy lehető leggyorsabb értelemben való, de legkésőbb a jogosultaktól vagy hitelesített megbízható bejelentőktől kapott értesítés kézhezvételétől számított 30 percen belüli időtartamként történő értelmezése;

— annak hangsúlyozása, hogy a közvetítőknek az „Ismerd meg az ügyfeledet" elv vonatkozásában hathatós kötelezettségeket kell bevezetniük, hogy megakadályozzák, hogy szolgáltatásaikkal visszaéljenek sportesemények jogellenes közvetítésének megkönnyítése céljából; e célból felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az ilyen kötelezettségeknek a digitális szolgáltatásokról szóló, küszöbön álló jogszabályba történő beépítésére;

— adott esetben az eljárások és jogorvoslatok további harmonizálása az Unióban a végrehajtási intézkedések hatékonyságának javítása és megerősítése érdekében, többek között a határokon átnyúló összefüggésben, az általános uniós keret sérelme nélkül;

— a meglévő végrehajtási intézkedések értékelése azok javítása és a jogellenes élő sporttartalmak azonnali eltávolításának lehetővé tétele érdekében, ideértve a hitelesített megbízható bejelentő által bejelentett jogellenes élő sporttartalmakat is;

— a gyors és kiigazítható blokkolási eljárások alkalmazásának összehangolása a már megállapított, ismételt jogsértések esetén, ami lehetővé teszi a jogellenes élő sporttartalmak azonnali eltávolítását vagy hozzáférhetetlenné tételét, ideértve azt az esetet is, amikor a jogellenes tartalmat hitelesített megbízható bejelentők jelentik be, az „élő" blokkoló határozatok és a „dinamikus tiltó határozatok" modellje alapján;

— annak biztosítása, hogy a javaslandó intézkedések figyelembe vegyék a jogsértés hatókörét, nagyságrendjét és ismétlődését, és a sportesemények jogellenes közvetítését célozzák, kivételt alkalmazva a sportesemények jogellenes amatőr felvételeinek rögzítése és közzététele tekintetében;

— annak biztosítása, hogy a javasolt intézkedések arányosak legyenek, és megfelelő egyensúlyt tartsanak fenn a végrehajtási intézkedések hatékonyságának szükségessége és a harmadik felek – többek között a szolgáltatók, a szurkolók és a fogyasztók – érintett jogainak védelme között;

— annak tisztázása, hogy a sportesemények jogellenes közvetítéséért nem a szurkolók és a fogyasztók a felelősek;

— a jogalkotási keret kiigazításának kiegészítése nem jogalkotási intézkedésekkel, beleértve a tagállami hatóságok, a jogtulajdonosok és a közvetítők közötti megerősített együttműködést;

2021. május 19., szerda

B. **A JAVASOLT LÉPÉSEK**

A jogellenes online tartalom kezelésére vonatkozó általános szabályokat megállapító vonatkozó uniós jogszabályban meghatározandó szabályok sérelme nélkül az uniós jogszabályokba külön rendelkezéseket kell bevezetni a sportesemények szervezőinek jogaira vonatkozóan, különösen a következők céljából:

— az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 14. cikkében említett „gyorsan cselekszik” kifejezés mögött meghúzódó fogalom tisztázása az online közvetítőre vonatkozóan, oly módon, hogy a „gyorsan” kifejezés az „azonnal” vagy „a lehető leggyorsabban”, de minden esetben „a legkésőbb a jogosultaktól vagy egy hitelesített megbízható bejelentőtől kapott értesítés kézhezvételétől számított 30 percen belül” jelentést hordozza;

— közös uniós minőségi és műszaki megbízhatósági szabvány létrehozása a jogosultak, közvetítők és más szolgáltatók által alkalmazott szoftvereszközökre vonatkozóan, az élő sportesemények jogellenes közvetítésének azonosítása érdekében, a „megbízható bejelentők” tanúsítási rendszerének létrehozása céljából;

— a megbízható bejelentők által kiadott bejelentéseket pontosnak és megbízhatónak kell tekinteni, és ennek következtében valamely hitelesített megbízható bejelentő által bejelentett jogellenes online élő sportesemény-tartalmakat haladéktalanul törölni kell vagy hozzáférhetetlenné kell tenni, a panasztételi és jogorvoslati mechanizmusok végrehajtásának sérelme nélkül;

— a jogellenes élősport-tartalmak elleni azonnali eltávolítási eljárások lehetővé tétele, feltéve, hogy nem áll fenn kétség az érintett jog tulajdonjogával kapcsolatban, és a közvetítést nem engedélyezték;

— annak biztosítása, hogy a közvetítők által meghozandó intézkedések hatékonyak, indokoltak, arányosak és megfelelőek legyenek, figyelembe véve a jogsértés súlyosságát és mértékét, például annak biztosításával, hogy a jogellenes tartalom eltávolítása vagy hozzáférhetetlenné tétele ne tegye szükségessé a jogszerű szolgáltatásokat tartalmazó teljes platform letiltását;

— olyan intézkedések meghozatala, amelyek megkönnyítik a sporttartalmakhoz való hozzáférés jogi eszközeinek megtalálását, többek között azáltal, hogy rendszeresen frissítik az ilyen eszközök szolgáltatóinak listáját az Agorateka.eu portálon, és biztosítják, hogy a nézők tájékoztatást kapjanak ezekről a jogi eszközökről és arról, hogy hogyan használják ezeket az eszközöket a tartalomhoz való hozzáféréshez, amikor a blokkoló intézkedéseket végrehajtják;

— végrehajtási megoldások – például az érdekelt felek közötti magánmegállapodások – biztosítása és tevőleges támogatása; e tekintetben a Bizottságnak jelentést kell készítenie arról és értékelnie kell azt, hogy megfelelő-e és milyen hatással jár, ha kötelezővé teszik az online tartalomszolgáltatók számára, hogy azonnal eltávolítsák vagy hozzáférhetetlenné tegyék a szolgáltatásaik keretében elérhető, jogellenesen biztosított sportesemény-közvetítéseket;

a 2004/48/EK irányelvet (a jogérvényesítésről szóló irányelv) módosítani kell az alábbiak érdekében:

— annak a lehetővé tétele, hogy az illetékes igazságügyi vagy közigazgatási hatóság a jogellenes online élő sporttartalmak valós idejű hozzáférhetetlenné tételét vagy azok eltávolítását elrendelő határozatokat adjon ki;

— annak lehetővé tétele, hogy a sportesemény teljes élő közvetítése során futtatott, de az élő közvetítés időtartamára korlátozott blokkoló intézkedéseket alkalmazzanak, így a jogsértő weboldalt csak az esemény időtartamára blokkolva; az ilyen intézkedéseknek ideiglenesnek kell lenniük;

— olyan jogszabályok harmonizálása, amelyek élő sportesemények esetében lehetővé teszik olyan intézkedések alkalmazását, amelyek nem csupán a jogsértő weboldalhoz, hanem bármely más, ugyanazt a jogsértést tartalmazó weboldalhoz való hozzáférést gátolják, függetlenül az alkalmazott domainnévtől vagy IP-címtől, anélkül, hogy új intézkedés elrendelésére lenne szükség;

— annak meghatározása, hogy a jogellenes tartalom eltávolítására haladéktalanul vagy a lehető leggyorsabban, de mindenképpen legkésőbb a jogosultak vagy valamely hitelesített megbízható bejelentő által tett bejelentés kézhezvételétől számított 30 percen belül sort kell keríteni, feltéve, hogy a közvetítés jogellenes voltát hitelesített megbízható bejelentő, vagy egyértelmű helyzet esetén maga a jogosult jelentette be; bármely jogszerű tartalom eltávolításának megakadályozása érdekében határozott jelzést kell adni a jogosultaknak vagy a hitelesített megbízható bejelentőknek; e célból a jogellenes tartalom hozzáférhetetlenné tétele vagy annak eltávolítása elvben nem teheti szükségessé a jogszerű szolgáltatásokat és tartalmakat tartalmazó szerverhez való hozzáférés blokkolását;

— a tagállami hatóságok közötti együttműködés megerősítése, többek között az adatok és a bevált gyakorlatok cseréje, valamint a nemzeti hatóságok aktív és naprakész hálózatának létrehozása révén; a Bizottságnak fel kell mérnie, hogy milyen hozzáadott értéket képviselne, ha minden tagállamban olyan független közigazgatási hatóságot jelölnének ki, amely szerepet töltene be a végrehajtási rendszerben, különösen a gyors végrehajtás esetében, például az élő sporttal kapcsolatos tartalmakat érintő online kalózkodás esetében;

— a közvetítők és a jogosultak közötti együttműködés megerősítése, többek között az egyetértési megállapodások megkötésének előmozdítása révén, amelyek külön értesítési és cselekvési eljárást írhatnak elő.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0238

Mesterséges intelligencia az oktatásban, a kulturális és az audiovizuális ágazatban

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a mesterséges intelligencia alkalmazásáról az oktatásban, a kulturális és az audiovizuális ágazatban (2020/2017(INI))

(2022/C 15/04)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165., 166. és 167. cikkére,

— tekintettel az Európa digitális jövőjének alakításáról szóló, 2020. június 9-i tanácsi következtetésekre ([1]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a nemek közötti digitális szakadékról szóló, 2018. szeptember 19-i véleményére ([2]),

— tekintettel a Digitális Európa program 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2018. június 6-i bizottsági javaslatra (COM(2018)0434),

— tekintettel a „Digitális oktatási cselekvési terv 2021–2027: Az oktatás és a képzés átalakítása a digitális kornak megfelelően" című, 2020. szeptember 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0624),

— tekintettel az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról szóló, 2020. szeptember 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0625),

— tekintettel a mesterséges intelligencia, a dolgok internete és a robotika biztonsági és felelősségi vonatkozásairól szóló, 2020. február 19-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0064),

— tekintettel „A mesterséges intelligencia – a kiválóság és a bizalom európai megközelítése" című, 2020. február 19-i bizottsági fehér könyvre (COM(2020)0065),

— tekintettel az európai adatstratégiáról szóló, 2020. február 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0066),

— tekintettel „A közös európai adattér kialakítása felé" című, 2018. április 25-i bizottsági közleményre (COM(2018)0237),

— tekintettel a digitális oktatási cselekvési tervről szóló, 2018. január 17-i bizottsági közleményre (COM(2018)0022),

— tekintettel a Bizottságnak a mesterséges intelligenciával foglalkozó magas szintű szakértői csoportja által készített, „Etikai iránymutatás a megbízható mesterséges intelligenciára vonatkozóan" című, 2019. április 8-i jelentésére,

— tekintettel a mesterséges intelligenciára és a robotikára vonatkozó átfogó európai iparpolitikáról szóló, 2019. február 12-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel a digitális korban a nyelvek közötti egyenlőségről szóló, 2018. szeptember 11-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel az oktatás Unió-beli korszerűsítéséről szóló, 2018. június 12-i állásfoglalására ([5]),

([1]) HL C 202. I, 2020.6.16., 1. o.
([2]) HL C 440., 2018.12.6., 37. o.
([3]) HL C 449., 2020.12.23., 37. o.
([4]) HL C 433., 2019.12.23., 42. o.
([5]) HL C 28., 2020.1.27., 8. o.

— tekintettel a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról szóló, 2017. február 16-i állásfoglalására a Bizottságnak szóló ajánlásokkal ([6]),

— tekintettel az európai ipar digitalizálásáról szóló, 2017. június 1-jei állásfoglalására ([7]),

— tekintettel a Parlament Strukturális és Kohéziós Politikai Tematikus Főosztályának a mesterséges intelligencia kulturális és kreatív ágazatokban való alkalmazásáról szóló, 2020. májusi tájékoztatójára,

— tekintettel a Parlament Strukturális és Kohéziós Politikai Tematikus Főosztályának a mesterséges intelligencia audiovizuális ágazatban való alkalmazásáról szóló, 2020. májusi mélyreható elemzésére,

— tekintettel a Parlament Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztályának a nők tudomány, technológia és digitális gazdaság területén történő oktatásáról és foglalkoztatásáról szóló, 2020. áprilisi tanulmányára, amely kitér a mesterséges intelligenciára és annak a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatására is,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság, a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság, a Jogi Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság jelentésére (A9-0127/2021),

A. mivel a mesterséges intelligencián (MI) alapuló technológiák – amelyek társadalmainkra közvetlen hatást gyakorolhatnak –, gyors ütemben fejlődnek, és életünk szinte minden területén rohamosan terjednek, többek között az oktatásban, a kultúrában és az audiovizuális ágazatban; mivel az etikai elveknek megfelelő MI minden bizonnyal hozzájárul a munkatermelékenység javításához és a gazdasági növekedés felgyorsításához;

B. mivel az MI – többek között az általa használt és előállított szoftverek, algoritmusok és adatok – fejlesztését, bevezetését és használatát az átláthatóság, a megmagyarázhatóság, a méltányosság, az elszámoltathatóság és a felelősségvállalás etikai elvei alá kell rendelni;

C. mivel az MI-be történő állami beruházások tekintetében az Unió jelentősen elmarad a világ más nagy gazdaságaitól; mivel az MI-be történő beruházásoknak a szükségesnél alacsonyabb szintje minden ágazatban rányomja majd a bélyegét az Unió versenyképességére;

D. mivel az MI integrált megközelítése, valamint a jó minőségű, megbízható, tisztességes, átlátható, megbízható, biztonságos és kompatibilis adatok rendelkezésre állása, gyűjtése és értelmezése alapvető fontosságú az etikus MI fejlesztéséhez;

E. mivel a Charta 21. cikke számos, különböző alapokon történő hátrányos megkülönböztetési formát sorol fel és tilt; mivel a hátrányos megkülönböztetés e sokféle formáját az MI-rendszerek fejlesztése, bevezetése és használata során sem szabad átvenni;

F. mivel a nemek közötti egyenlőség a Szerződésekben rögzített alapvető uniós elv, amelyet minden uniós szakpolitikában, többek között az oktatási, kulturális és audiovizuális területen is érvényre kell juttatni, így az olyan technológiák fejlesztése során is, mint az MI;

G. mivel korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy a fejlesztések és innovációk (különösen technikai szakterületeken) gyakran főként férfiaktól származó adatokon alapulnak, és nem felelnek meg teljes mértékben a nők igényeinek; mivel a részrehajlás kiküszöbölése érdekében nagyobb odafigyelésre, jobb műszaki megoldásokra, valamint a méltányosság, az elszámoltathatóság és az átláthatóság tekintetében egyértelmű követelmények kidolgozására van szükség;

H. mivel a hiányos és pontatlan adatállományok, a nemi alapon szétválasztott adatok és a helytelen algoritmusok torzíthatják az MI-rendszerek által vezérelt eljárásokat, valamint veszélyeztethetik a nemek közötti egyenlőség megvalósítását a társadalomban; mivel a hátrányos helyzetű csoportokra és a megkülönböztetés interszekcionális formáira vonatkozó adatok általában hiányosak vagy egyáltalán nem állnak rendelkezésre;

([6]) HL C 252., 2018.7.18., 239. o.
([7]) HL C 307., 2018.8.30., 163. o.

2021. május 19., szerda

I. mivel a nemek közötti egyenlőtlenség, a sztereotípiák és a megkülönböztetés különböző formáit a média és az MI-alkalmazások által használt nyelvezet és terjesztett képanyag is létrehozhatja vagy átveheti; mivel az oktatásnak, a kulturális programoknak és az audiovizuális tartalmaknak jelentős szerepük van az emberek meggyőződésének és értékrendjének alakulásában, és alapvető eszközét jelentik a nemi alapú sztereotípiák ellen vívott, valamint a nemek közötti digitális szakadék csökkentése és erős szerepmodellek létrehozása érdekében folytatott küzdelemnek; mivel a társadalom kulcsfontosságú területein használni kívánt automatizált megoldások bevezetése előtt etikai és szabályozási keretet kell kialakítani;

J. mivel a tudomány és az innováció életünket kedvező módon átalakító változásokat eredményezhet, különösen a leginkább hátrányos helyzetbe szorult emberek, közöttük a távoli területeken élő nők és lányok számára; mivel a tudományos oktatás fontos a készségek, a tisztességes munka és álláshelyek megszerzéséhez a jövőben, valamint a tudományos szakterületeket „férfiasként" beállító sztereotípiák felszámolásához; mivel a tudomány és a tudományos gondolkodás a demokratikus kultúra szerves része, e kultúra pedig a nemek közötti egyenlőség előmozdításához nélkülözhetetlen;

K. mivel az EU-ban tíz nőből egy 15 éves kora után már elszenvedte az online erőszak valamely formáját, és mivel az internetes zaklatás továbbra is gondot jelent az MI fejlesztése terén, így az oktatásban is; mivel az online erőszak gyakran céloz meg a nyilvánosság előtt megjelenő nőket, például női aktivistákat, politikusokat és más közéleti személyiségeket; mivel az MI és más kialakulóban lévő technológiák fontos szerepet játszhatnak a nők és lányok elleni online erőszak megelőzésében és az emberek nevelésében;

L. mivel az Unió és tagállamai különös felelősséget viselnek azért, hogy lehetővé tegyék, előmozdítsák és növeljék az MI-technológiák hozzáadott értékét, és az európai polgárok jóléte és általános érdekei szolgálatába állítsák e technológiákat, gondoskodva azok biztonságos működéséről; mivel e technológiák jelentősen hozzájárulhatnak az uniós életszínvonal és jólét előmozdítására irányuló közös célunk megvalósításához azáltal, hogy számos területen, így az oktatásban, a kulturális életben és az audiovizuális ágazatban is segítik jobb stratégiák és innovatív megoldások kidolgozását;

M. mivel a legtöbb MI alapját nyílt forráskódú szoftver képezi, ami azt jelenti, hogy a forráskódok ellenőrizhetők, módosíthatók és fejleszthetők;

N. mivel a digitális átalakulás figyelembe vétele, illetve az MI-technológiák oktatási, kulturális és audiovizuális ágazatban való használatából fakadó új kihívások kezelése érdekében szükség lehet már meglévő egyedi uniós jogalkotási eszközök bizonyos kiigazításaira olyan vonatkozásokban, mint például a személyes adatok és a magánélet védelme, a megkülönböztetés elleni küzdelem, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, valamint a szellemitulajdon-jogok, a környezetvédelem és a fogyasztói jogok érvényesítése;

O. mivel az egyenlő versenyfeltételek szavatolása érdekében az audiovizuális ágazat számára hozzáférést kell biztosítani a globális platformoktól és a főbb szereplőktől származó adatokhoz;

P. mivel az MI és a segítségével a jövőben létrejövő alkalmazások vagy találmányok kettős jellegűek lehetnek, miként ez bármely más technológia esetében is megtörténhet; mivel az MI és a kapcsolódó technológiák használata számos aggályt vet fel a kifejlesztésük etikai megbízhatósága és átláthatósága, többek között az adatok gyűjtése, felhasználása és terjesztése tekintetében; mivel gondosan mérlegelni kell, hogy az MI-technológiák milyen előnyökkel járhatnak az oktatásban, a kultúrában és az audiovizuális ágazatban, ezért hatásaikat minden társadalmi vonatkozásban alaposan és folyamatosan (de a potenciális lehetőségek veszélyeztetése nélkül) elemezni kell;

Q. mivel az oktatás célja a humán potenciál, a kreativitás és autentikus társadalmi változások kibontakoztatása, az adatvezérelt MI-rendszerek helytelen használata azonban gátolhatja az egyén és a társadalom fejlődését;

R. mivel az oktatáshoz és a tanulási lehetőségekhez való hozzáférés alapvető jog; mivel az oktatási ágazatban az MI-technológiák fejlesztését, bevezetését és használatát magas kockázatúnak kell tekinteni, és ezért szigorúbb biztonsági, átláthatósági, méltányossági és elszámoltathatósági követelményeknek kell alávetni;

S. mivel az Unióban az MI széles körű és sikeres bevezetésének előfeltételei közé tartozik többek között a jó minőségű, gyors és mindenre kiterjedő biztonságos szélessávú összekapcsoltság, a nagy kapacitású hálózatok, az informatikai szakértelem, a digitális készségek és infrastruktúra, valamint a társadalmi elfogadás és a célzott politikai keret; mivel alapvető fontosságú, hogy az ilyen infrastruktúrákat és felszereléseket az egész Unióban egyformán alkalmazzák annak érdekében, hogy fel lehessen számolni az uniós régiók és polgárok között fennálló digitális szakadékot;

T. mivel a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok, a művészetek és a matematika (STEAM) területén feltétlenül fel kell számolni a nemek közötti szakadékot annak érdekében, hogy az MI-technológiák, így az általuk használt és előállított szoftverek, algoritmusok és adatok fejlesztése, bevezetése és használata során biztosított legyen az egész társadalom egyenlő és méltányos képviselete;

U. mivel feltétlenül biztosítani kell, hogy az Unióban mindenki már fiatal kortól megszerezze a szükséges készségeket és megértse az MI előnyeit és korlátait, felkészüljön az MI és a kapcsolódó technológiák egyre növekvő jelenlétére az emberi tevékenység valamennyi területén, és képes legyen teljes mértékben kiaknázni az általuk kínált lehetőségeket; mivel a digitális készségek széles körű, a társadalom minden rétegében megvalósuló elsajátítása a mindenki számára előnyös, igazságos digitális átalakulás előfeltétele az Unióban;

V. mivel e célból a tagállamoknak be kell ruházniuk a digitális oktatásba és a médiával kapcsolatos képzésbe, fel kell szerelniük az iskolákat a megfelelő infrastruktúrával és a szükséges végberendezésekkel, és az iskolai tantervekben nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a digitális készségek és képességek oktatására;

W. mivel az MI és a kapcsolódó technológiák felhasználhatók a tanulási és oktatási módszerek javítására, elsősorban úgy, ha az oktatási rendszereket segítik az oktatás egyenlőségének megteremtésére és minőségének javítására szolgáló tisztességes adatok felhasználásában, előmozdítják a tanulói pálya megfelelő személyre szabását, fokozzák az oktatáshoz való hozzáférést, valamint eredményesebbé teszik és automatizálják bizonyos igazgatási feladatok elvégzését; mivel ahhoz, hogy az MI az egész társadalom javára szolgáljon, a digitális technológiákhoz egyenlő és méltányos hozzáférést, valamint a felhasználók számára nagy sebességű internetkapcsolatot kell biztosítani; mivel rendkívül fontos, hogy a digitális oktatás mindenki, többek között a hátrányos helyzetű és a fogyatékossággal élő személyek számára is hozzáférhető legyen; mivel a tanulási eredmények nem magától a technológiától függenek, hanem attól, hogy a technológia miként használható fel észszerűen a tanárok pedagógiai céljainak megvalósítására;

X. mivel az MI a szakmai képzés javítása és a digitális társadalomba való átmenet támogatása révén különösen képes megoldást nyújtani az oktatási ágazatban nap mint nap tapasztalható kihívások, például a tanulás személyre szabása, a tanulási nehézségek figyelemmel kísérése és a tantárgyspecifikus tartalom/ismeretek automatizálása tekintetében;

Y. mivel az MI gyakorlati alkalmazásai csökkenthetik az oktatók és az oktatási intézmények adminisztratív teendőit, időt szabadítva fel fő munkafeladataik, azaz az oktatás és a tanítás számára;

Z. mivel az új, MI-alapú oktatási alkalmazások különféle tudományágakban, többek között a nyelvtanulás és a matematika területén megkönnyítik a fejlődést;

AA. mivel az MI segítségével lehetővé tett személyre szabott tanulási élmények nemcsak a tanulók motivációját erősítik és tehetségük maradéktalan kibontakoztatását teszik lehetővé, hanem az iskolaelhagyók arányát is csökkenthetik;

AB. mivel az MI fokozhatja a tanárok hatékonyságát, mert a segítségével megérthetik diákjaik tanulási módszereit és stílusát, így segíthetik őket tanulási nehézségeik azonosításában, és könnyebben felmérhetik egyéni fejlődésüket;

AC. mivel az Unió digitális munkaerőpiacán csaknem félmillióval kevesebb a szükségesnél a nagy adathalmazokkal foglalkozó tudományos és adatelemzési szakértő, márpedig minőségi és megbízható MI fejlesztése és használata nélkülük nem lehetséges;

AD. mivel az MI alkalmazása az oktatásban aggályokat vet fel az adatok etikus felhasználását, a tanulók jogait, az adatokhoz való hozzáférést és a személyes adatok védelmét illetően, ezért kockázatot jelent az alapvető jogokra nézve (például a tanulók profilja és magatartása tekintetében sztereotipizált modelleket hozhat létre), ez pedig hátrányos megkülönböztetéshez vezethet vagy rossz pedagógiai gyakorlatokat terjesztve okozhat kárt;

2021. május 19., szerda

AE. mivel a kultúra központi szerepet játszik az MI-technológiák használatának elterjesztésében, ugyanakkor az MI is kulcsszerepet kap a kulturális ágazat igényeinek kielégítésében, innovatív technológiák és eszközök kifejlesztése és hatékony alkalmazása révén ápolva kulturális örökségünket;

AF. mivel MI-technológiák alkalmasak lehetnek kulturális örökség előmozdítására és védelmére, többek között történelmi helyszíneket megörökítő digitális eszközök és innovatív módszerek létrehozása révén, amelyekkel Unió-szerte széles körben hozzáférhetővé lehet tenni a kulturális alkotásokról a kulturális intézmények által nyilvántartott adatállományokat, lehetővé téve a felhasználók számára az eligazodást a hatalmas mennyiségű kulturális és kreatív tartalmak között; mivel e tekintetben az interoperabilitásra vonatkozó szabványok és keretek előmozdítása kulcsfontosságú;

AG. mivel az MI-technológiák kulturális és kreatív tartalmak (többek között médiatartalmak és személyre szabott tartalomra vonatkozó ajánlások) létrehozására történő használata problémákat vet fel az adatvédelem, a megkülönböztetés, valamint a kulturális és nyelvi sokszínűség tekintetében, és fennáll annak a kockázata, hogy torzított bemeneti adatok miatt megkülönböztető kimeneti eredmény születik, ami korlátozhatja a vélemények sokszínűségét és a médiapluralizmust;

AH. mivel a MI-n alapuló, személyre szabott tartalomra vonatkozó ajánlások gyakran jobban megcélozhatják magánszemélyek egyedi igényeit, többek között kulturális és nyelvi preferenciák révén is; mivel az MI hozzájárulhat egyrészt a nyelvi sokszínűség előmozdításához az Unióban, másrészt az európai audiovizuális alkotások szélesebb körű terjesztéséhez, különösen audiovizuális tartalmak más nyelveken történő automatikus feliratozása és szinkronizálása révén; mivel a médiatartalmak különböző nyelvi változatokban történő terjesztése alapvető a kulturális és nyelvi sokszínűség támogatásához;

AI. mivel az MI az innováció motorja lehet azáltal, hogy a híradók stúdióiban számos rutinszerű feladatot automatizál, adatokat értelmez, sőt, akár híreket (például időjárásjelentést vagy sporteredmény-ismertetést) is gyárthat;

AJ. mivel Európa nyelvi sokszínűségének köszönhetően a jogokon alapuló MI számítástechnikai nyelveinek előmozdítása sajátos innovációs lehetőségeket kínál, amelyek eszközül használhatók fel a globális kulturális és információcsere demokratikussá és megkülönböztetésmentessé tételéhez a digitális korban;

AK. mivel az MI alkalmas lehet a fogyatékossággal élő személyek sajátos oktatási igényeinek kielégítésére, valamint kulturális és kreatív tartalmakat tehet hozzáférhetővé a számukra; mivel az MI sajátos megoldásokat tesz lehetővé (pl. beszédfelismerés, virtuális asszisztensek, fizikai tárgyak digitális megjelenítése); mivel új digitális megoldásokat már felhasználtak ilyen tartalmak elérhetővé tételére fogyatékossággal élő személyek számára;

AL. mivel az MI-alkalmazások már mindenütt jelen vannak az audiovizuális ágazatban, különösen az audiovizuális tartalmat kínáló platformokon;

AM. mivel az MI-technológiák hozzájárulnak audiovizuális médiatermékek létrehozásához, tervezéséhez, kezeléséhez, gyártásához, forgalmazásához, lokalizálásához és fogyasztásához;

AN. mivel bár az MI felhasználható az exponenciális ütemben növekvő és a demokráciára közvetlen veszélyt jelentő hamis tartalmak, például „deepfake" (mélykamu) létrehozására, felbecsülhetetlen eszköz lehet éppen az ilyen rosszindulatú tevékenységek azonosítására és azonnali kiiktatására is, például a tények valós idejű ellenőrzése vagy tartalomcímkézés révén; mivel a legtöbb deepfake anyag könnyen felfedezhető; mivel ugyanakkor az MI-n alapuló felderítési eszközök általában sikeresek az ilyen tartalmak megjelölésében és kiszűrésében; mivel erre vonatkozó jogi keret nem áll rendelkezésre;

Általános észrevételek

1. hangsúlyozza a mesterséges intelligencia (MI) és a kapcsolódó technológiák stratégiai jelentőségét az Unió számára; hangsúlyozza, hogy az MI-vel és a kapcsolódó technológiákkal kapcsolatos megközelítésnek emberközpontúnak kell lennie, és az emberi jogokon és az etikán kell alapulnia annak biztosítása érdekében, hogy az MI valóban az embereket, a közjót és a polgárok általános érdekeit szolgáló eszközzé váljon;

2. hangsúlyozza, hogy az MI oktatásban, kulturális és audiovizuális ágazatokban való fejlesztése, bevezetése és felhasználása során maradéktalanul tiszteletben kell tartani az uniós szerződésekben és a Chartában rögzített alapvető jogokat, szabadságokat és értékeket, többek között az emberi méltóságot, a magánélethez való jogot, a személyes adatok védelmét, a megkülönböztetésmentességet, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, valamint a kulturális sokszínűséget és a szellemi tulajdonjogokat;

3. véleménye szerint az oktatási, a kulturális és az audiovizuális ágazatok az MI és a kapcsolódó technológiák használata szempontjából érzékeny területek, mivel potenciálisan hatást gyakorolnak a társadalmaink sarokköveinek tekintendő alapvető jogokra és értékekre; hangsúlyozza ezért, hogy az MI és a kapcsolódó technológiák – többek között az általuk használt és előállított szoftverek, algoritmusok és adatok – fejlesztése, bevezetése és használata során tiszteletben kell tartani az etikai elveket;

4. emlékeztet rá, hogy az algoritmusoknak és az MI-nek beépített alapértelmezés szerint etikusnak és elfogultság nélkülinek kell lenniük, garantálva az alapvető jogok maximális védelmét;

5. ismételten hangsúlyozza, hogy a mélytanulásra való felhasználás céljaira magas színvonalú, átjárható és befogadó jellegű MI-t és kapcsolódó technológiákat kell kidolgozni, amelyek tiszteletben tartják az Unió értékeit, egyebek mellett a nemek közötti egyenlőséget, a soknyelvűséget és az interkulturális párbeszédhez szükséges feltételeket, mivel rossz minőségű, elavult, hiányos és pontatlan adatok használata téves előrejelzésekhez, ebből fakadóan pedig megkülönböztetéshez és előítéletekhez vezethet; hangsúlyozza, hogy nemzeti és uniós szinten egyaránt feltétlenül meg kell teremteni az adatok gyűjtéséhez, biztonságához, rendszerezéséhez és továbbíthatóságához szükséges kapacitásokat, ügyelve eközben a magánélet sérthetetlenségére; tudomásul veszi az európai adattérség létrehozására irányuló bizottsági javaslatot;

6. emlékeztet arra, hogy az MI előítéletekhez és ezáltal a megkülönböztetés különböző formáihoz, így a nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonságok, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékosság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetéshez vezethet; emlékeztet e tekintetben arra, hogy minden ember jogait biztosítani kell, és hogy az MI és a kapcsolódó technológiák semmiképpen sem lehetnek megkülönböztetők;

7. hangsúlyozza, hogy ilyen elfogultság és hátrányos megkülönböztetés eredhet a társadalomban fennálló jelenlegi megkülönböztetést tükröző, már eleve elfogult adathalmazokból; emlékeztet ezzel összefüggésben arra, hogy alapvető fontosságú az érintett érdekelt felek, köztük a civil társadalom bevonása annak megelőzése érdekében, hogy a nemi, társadalmi és kulturális elfogultság a szándékok ellenére is beépüljön az MI-algoritmusokba, -rendszerekbe és -alkalmazásokba; hangsúlyozza, hogy az etikai és megkülönböztetésmentességi normákkal összhangban ki kell dolgozni az MI-rendszerekben megjelenő elfogultság csökkentésének leghatékonyabb módját; hangsúlyozza, hogy az MI tanítása céljából betáplált adatkészleteknek a lehető legszélesebb körűnek kell lenniük annak érdekében, hogy az MI a társadalmat a legjobban és a realitásoknak leginkább megfelelő módon vegye figyelembe, és hogy az outputokat a sztereotípiák, a megkülönböztetés és az elfogultság minden formájának elkerülése érdekében vizsgálat alá kell vetni, adott esetben MI-t alkalmazva minden esetleges emberi elfogultság azonosítására és korrigálására; felhívja a Bizottságot, hogy ösztönözze és könnyítse meg az elfogultság megszüntetésére irányuló adatstratégiák megosztását;

8. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az MI-vel kapcsolatos szakpolitikák és jogszabályok kidolgozása során az etikai szempontokat többek között a nemek közötti egyenlőség perspektívájából is vegyék tekintetbe, és szükség esetén módosítsák a meglevő jogszabályokat, valamint – egyebek mellett – az uniós programokat és az MI használatára vonatkozó etikai iránymutatásokat is;

9. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat olyan intézkedések kidolgozására, amelyekben maradéktalanul érvényesül a nemi dimenzió – ilyenek lehetnek figyelemfelhívó kampányok, képzések és tantervek –, és amelyek tájékoztatják a polgárokat az algoritmusok működési módjáról és mindennapi életükre gyakorolt hatásáról; felhív továbbá befogadóbb technológiai termékek és munkahelyi környezetek kifejlesztéséhez vezető, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó gondolkodásmód és munkakörülmények támogatására; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nemek közötti digitális szakadék megszüntetése érdekében a digitális készségeket és az MI-vel kapcsolatos képzést építsék be az iskolai tantervekbe, és tegyék azokat elérhetővé mindenki számára;

10. hangsúlyozza, hogy képzést kell biztosítani egyrészt az MI-t a munkájuk során használó munkavállalók és oktatók számára annak előmozdítása érdekében, hogy képesek legyenek azonosítani és kiigazítani a nemi alapú megkülönböztetés munkahelyen és oktatásban tapasztalható gyakorlatait, másrészt az MI-rendszereket és -alkalmazásokat fejlesztő szakemberek számára annak biztosítása érdekében, hogy felfedezzék és kiiktassák a nemi alapú megkülönböztetést az általuk fejlesztett MI-rendszerekben és -alkalmazásokban; felhív továbbá arra, hogy a vállalatokon és az oktatási intézményeken belül egyértelmű felelősségi köröket állapítsanak meg annak biztosítása érdekében, hogy a munkahelyen és az oktatási intézményekben ne forduljon elő nemi alapú megkülönböztetés; hangsúlyozza, hogy oktatási és kulturális célokra való felhasználás esetében az MI és robotok közreműködésével készült képanyagnak a nemi vonatkozásoktól menteseknek kell lennie, kivéve, ha a nemi vonatkozás valamilyen okból kifejezetten fontos tényező;

11. hangsúlyozza, hogy az oktatásban, a kulturális és audiovizuális ágazatban az MI-alkalmazások fejlesztése és terjesztése fontos szerepet játszik a pontos és nemek szerint bontott, valamint az egyenlőséggel kapcsolatos egyéb adatok gyűjtésében, és szükség esetén korszerű, az előítéleteket kiküszöbölő technikákat alkalmazó gépi tanulást tesz lehetővé, korrigálva a nemi elfogultságokon alapuló, káros hatások kockázatát hordozó sztereotípiákat;

2021. május 19., szerda

12. felhívja a Bizottságot, hogy a magas kockázatú MI-alkalmazásokra vonatkozó szabályozási keret terjedjen ki az oktatásra is, ugyanis fontos biztosítani, hogy az oktatás továbbra is hozzájáruljon a közjóhoz, valamint tekintettel az egyetemi hallgatókra, a diákokra és más tanulókra vonatkozó adatok magas fokú érzékenységére; hangsúlyozza, hogy az oktatási ágazatban az MI-t célszerűen és etikusan kell alkalmazni, ezért a bevezetésébe be kell vonni az oktatókat, a tanulókat és a széles társadalmat, figyelembe véve a szükségleteket és a várható előnyöket egyaránt;

13. felhívja a Bizottságot, hogy ösztönözze uniós programok – például a Horizont Európa, a Digitális Európa és az Erasmus+ – felhasználását a multidiszciplináris kutatás, kísérleti projektek, kísérletek, eszközfejlesztés és képzés, az MI-ben megjelenő nemi előítéletek azonosítása, valamint figyelemfelhívó kampányok céljaira;

14. hangsúlyozza, hogy különböző fejlesztői-mérnöki csapatokat kell felállítani, amelyek együttműködnek az oktatási, kulturális és audiovizuális ágazatok meghatározó szereplőivel a nemi alapú és kulturális elfogultságok megelőzése céljából, nehogy azok óvatlanság miatt bekerülhessenek MI-algoritmusokba, -rendszerekbe és -alkalmazásokba; hangsúlyozza, hogy figyelembe kell venni azokat a különböző elméleteket, amelyek alapján az MI ez idáig fejlődött, és amelyeket a jövőben tovább lehetne fejleszteni;

15. hangsúlyozza, hogy az egyes csoportokkal szembeni előítéletek és megkülönböztetés – többek között a nemi sztereotípiák – megszüntetése érdekében alkalmazott megfelelő odafigyelésnek nem szabad fékeznie a technológiai fejlődést;

16. ismételten hangsúlyozza az alapvető jogok fontosságát, valamint az adatvédelemmel és a magánélet védelmével kapcsolatos jogszabályok elsőbbségét minden más szemponttal szemben, ami az ilyen technológiák kezelése során elengedhetetlen követelmény; emlékeztet arra, hogy az MI módfelett erős hatást gyakorolhat az adatvédelemre és a magánélet védelmére, különös tekintettel a gyermekek adataira; hangsúlyozza, hogy az általános adatvédelmi rendeletben (GDPR) ([8]) erre vonatkozóan megállapított elvek az MI alkalmazása tekintetében is kötelező erejűek; emlékeztet továbbá arra, hogy az MI-alkalmazásoknak teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk az uniós adatvédelmi jogot, így az általános adatvédelmi rendeletet és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvet ([9]); hangsúlyozza az emberi beavatkozáshoz való jog biztosításának fontosságát az MI és a kapcsolódó technológiák használata során;

17. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a közhatalom előjogai keretében vezessenek be az MI alapján hozott automatizált egyedi döntések átláthatóságára és érthetőségére vonatkozó kötelezettséget, valamint szankciókat ennek érvényesítése érdekében; felszólít az emberi ellenőrzést és beavatkozást alapértelmezésként alkalmazó rendszerek bevezetésére, valamint a jogszerű eljárás biztosítására, beleértve a fellebbezéshez és a jogorvoslathoz való jogot, valamint a jogorvoslati eljárásokhoz való hozzáférést;

18. felhívja a figyelmet, hogy a személyre szabott reklámok – különösen a mikrotargetált reklámok és viselkedésalapú hirdetések –, valamint az egyének, főként a kiskorúak szokásainak a hozzájárulásuk nélküli elemzése a magánéletbe való beavatkozás és potenciálisan negatív hatásokkal járhat, ami kérdéseket vet fel a reklámok személyre szabására, a termékek vagy szolgáltatások kínálására vagy az ármeghatározásra szolgáló adatok gyűjtésével és felhasználásával kapcsolatban; felhívja ezért a Bizottságot, hogy vezessen be szigorú korlátozásokat a személyes adatok gyűjtésén alapuló célzott hirdetésekre vonatkozóan, a platformokon átívelő viselkedésalapú hirdetések tilalmával kezdve, a kis- és középvállalkozások (kkv-k) károsítása nélkül; emlékeztet arra, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv jelenleg csak a részvételi beleegyezéshez kötött célzott reklámot teszi lehetővé, az minden más esetben jogellenes; felhívja a Bizottságot, hogy tiltsa meg a megkülönböztető gyakorlatok alkalmazását a szolgáltatások vagy termékek nyújtása során;

19. hangsúlyozza, hogy szükség van a médiaszervezetek tájékoztatására azon algoritmusalapú MI-rendszerek fő paraméterei tekintetében, amelyek harmadik felek platformjain rangsorba rendezik a keresési eredményeket, a felhasználókat pedig tájékoztatni kell az MI döntéshozatali folyamatokban való alkalmazásáról, valamint lehetővé kell tenni számukra, hogy magánéletük védelmében átlátható és érthető eljárások révén saját paramétereket állíthassanak be;

20. hangsúlyozza, hogy az MI információs és oktatási platformok mentén támogathatja tartalmak létrehozását az oktatásban, a kulturális és audiovizuális ágazatban, többek között különféle kulturális tárgyak és számos adatforrás felsorolását téve lehetővé; felhívja a figyelmet arra, hogy ha az MI-t más technológiákkal kombinálva használják fel

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

különféle forrásokból származó adatok megjelenítésére, keresésére vagy vizualizálására, akkor a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatban kockázatok keletkezhetnek; felszólít az MI felhasználására a szellemi tulajdonhoz fűződő jogoknak a meglévő jogi keretnek megfelelő magas szintű védelme érdekében, például figyelmeztetve a magánszemélyeket és az üzleti vállalkozásokat, ha fennáll a veszélye, hogy akaratlanul megsérthetik a szabályokat, illetve segítve a jogtulajdonosokat, amennyiben jogaik ténylegesen sérelmet szenvednek; hangsúlyozza ezért annak fontosságát, hogy a szellemitulajdon-jogoknak az MI alkalmazása során történő védelme tekintetében megfelelő uniós jogi keret jöjjön létre;

21. hangsúlyozza, hogy egyensúlyt kell teremteni egyrészt a MI-rendszerek oktatásban, kulturális és audiovizuális ágazatokban történő fejlesztése és használata, másrészt az ezen ágazatokban működő MI-vállalatok versenyét és piaci versenyképességét biztosító intézkedések között; hangsúlyozza e tekintetben, hogy a vállalatokat ösztönözni kell az ezen az ágazatokban használt MI-rendszerek innovációjába történő beruházásokra, biztosítva egyúttal azt is, hogy ilyen alkalmazásokat nyújtó vállalkozók ne szerezhessenek piaci monopóliumot; hangsúlyozza, hogy az MI-t az Unióban mindenütt széles körben hozzáférhetővé kell tenni a kulturális és kreatív ágazatok számára, minden érdekelt fél és szereplő számára egyenlő versenyfeltételeket és tisztességes versenyt szavatolva Európában; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy versenypolitikai tárgyú, többek között a fúziókra vonatkozó döntéseik során fokozottan vegyék figyelembe az adatok és algoritmusok szerepét a piaci erő koncentrációjában;

22. hangsúlyozza, hogy rendszeresen foglalkozni kell az MI fejlesztése, bevezetése és használata kapcsán felvetődő kérdésekkel, mint amilyen az algoritmusok átláthatósága és elszámoltathatósága, az esélyegyenlőség a véleménynyilvánítás szabadsága és vélemények sokszínűsége, valamint az adatok tulajdonjoga, gyűjtése, felhasználása és terjesztése; javasolja közös európai iránymutatások és szabványok kidolgozását a magánélet védelme tekintetében, a rendelkezésre álló adatok hatékony felhasználásával; felszólít az átláthatóság és az elszámoltathatóság biztosítására az algoritmusok fejlesztése tekintetében;

23. felhívja Bizottságot átfogó rendelkezéscsomag előterjesztésére azzal a céllal, hogy horizontális szabályozás alá vonja az MI-alkalmazásokat, és a meglévő előírásokat kiegészítse ágazatspecifikus, például az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó szabályokkal;

24. hangsúlyozza, hogy befektetéseket kell végrehajtani az MI-nek és alkalmazásainak az oktatásban, a kulturális és audiovizuális ágazatban történő fejlesztésével, bevezetésével és felhasználásával kapcsolatos kutatásba és innovációba; hangsúlyozza, hogy e szolgáltatásokba az államnak is be kell ruháznia, és hogy a köz- és magánszféra közötti partnerségek kiegészítő hozzáadott értéket teremtenek, hozzájárulva nemcsak e cél megvalósulásához, hanem az MI által ezen ágazatokban és különösen az oktatásban kínált potenciális lehetőségek maradéktalan kihasználásához is, amit az utóbbi években végrehajtott magánberuházások jelentős volumene is alátámaszt; kéri a Bizottságot, hogy találjon kiegészítő finanszírozást az MI-vel kapcsolatos alkalmazásokra irányuló kutatás és innováció előmozdítására ezekben az ágazatokban;

25. hangsúlyozza, hogy az algoritmikus rendszerek felgyorsíthatják a digitális szakadék csökkentését, egyenlőtlen bevezetésük azonban újabb szakadékok keletkezésének, illetve meglévők hirtelen elmélyülésének kockázatával járhat; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a tudás és az infrastruktúra fejlesztése nem következetes az Unióban, ami korlátozza az MI-n alapuló termékek és szolgáltatások hozzáférhetőségét, különösen a gyéren lakott és társadalmi-gazdasági szempontból sérülékeny területeken; felhívja a Bizottságot a kohézió biztosítására az MI és a kapcsolódó technológiák előnyeinek megosztása során;

26. felhívja a Bizottságot, hogy az uniós jognak és az alapvető jogoknak való megfelelés biztosítása érdekében állapítson meg követelményeket az MI és a kapcsolódó technológiák uniós közigazgatási szervek általi beszerzésére és bevezetésére vonatkozóan; hangsúlyozza bizonyos eszközök, például az MI-rendszerek beszerzése vagy bevezetése előtt lefolytatott nyilvános konzultációk és hatásértékelések magas hozzáadott értékét, és hogy ezek alkalmazását az MI-vel, valamint annak a véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadságára gyakorolt hatásával foglalkozó különleges ENSZ-előadó is javasolta jelentésében ([10]); bátorítja a hatóságokat, hogy közfinanszírozás és közbeszerzés révén ösztönözzék az MI fejlesztését és alkalmazását; hangsúlyozza, hogy a piac megerősítése érdekében részvételi lehetőséget kell adni a kkv-k számára az MI-alkalmazásokra vonatkozó közbeszerzési eljárásokban, mindenféle méretű technológiai vállalat pályázatát lehetővé téve szavatolva az üzleti ellenálló képességet és a versenyt;

([10]) A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadságához való jog előmozdításával és védelmével foglalkozó különleges előadó jelentése (2018. augusztus 29.).

2021. május 19., szerda

27. felszólít arra, hogy rendszeresen végezzenek független ellenőrzéseket annak megvizsgálása érdekében, hogy az MI-alkalmazások, valamint a fékek és az ellensúlyok összhangban vannak-e a meghatározott feltételekkel, és megfelelő független felügyeleti hatóság felügyeli-e őket; konkrét stressztesteket szorgalmaz a megfelelés elősegítése és érvényesítése érdekében;

28. rámutat az MI kiberbiztonsági előnyeire és kockázataira, illetve a kiberbűnözés elleni küzdelemben kiibontakoztatható lehetőségeire, valamint hangsúlyozza, hogy minden MI-megoldásnak ellenállónak kell lennie a kibertámadásokkal szemben, tiszteletben tartva egyúttal az uniós alapvető jogokat, és különösen a személyes adatok és a magánélet védelmét; hangsúlyozza, hogy az MI biztonságos használatát ellenőrizni kell, és az állami és magánszektornak szoros együttműködésben kell biztosítania a felhasználók védelmét a támadásokkal és az e téren keletkező veszélyekkel szemben; kéri a Bizottságot, hogy mérlegelje a megelőzés megerősítését a kiberbiztonság és annak mérséklési intézkedései tekintetében;

29. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány próbaidőnek bizonyult az oktatásban és kulturális területeken alkalmazott digitális és MI-technológiák fejlesztése, bevezetése és használata tekintetében, amint azt a tagállamokban alkalmazott számos online oktatási platform és kulturális promóciós eszköz is példázza; felhívja ezért a Bizottságot, hogy az e technológiai megoldások használatának terjesztésére irányuló közös uniós megközelítés mérlegelésekor maradéktalanul vegye figyelembe e példákat;

Oktatás

30. ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy az MI oktatásban történő felhasználásának előfeltételeként uniós szinten meg kell erősíteni a digitális készségeket, és a média-, a digitális és az információs műveltség magas szintjére kell elérni; hangsúlyozza e tekintetben, hogy az Unióban mindenütt biztosítani kell a digitális és az MI-vel kapcsolatos műveltséget, különösen a tanárok képzési lehetőségeinek fejlesztése révén; hangsúlyozza, hogy az MI-technológiák iskolai alkalmazásának hozzá kell járulnia a társadalmi és regionális digitális szakadék csökkentéséhez; üdvözli, hogy a Bizottság aktualizált digitális oktatási cselekvési terve foglalkozik az MI oktatási célú felhasználásával is; felhívja e tekintetben a Bizottságot, hogy a digitális képességeket, a médiaműveltséget és -képzést, valamint az MI-vel kapcsolatos készségeket tegye e terv prioritásaivá, ugyanakkor ismertesse meg a közvéleményt az MI-vel való esetleges visszaélésekből vagy az MI hibás működéséből fakadó következményekkel; felhívja ezzel összefüggésben a Bizottságot, hogy helyezzen különös hangsúlyt a bizonytalan helyzetben lévő gyermekekre és fiatalokra, akiknek különleges támogatásra van szükségük a digitális oktatás területén; nyomatékosan kéri a Bizottságot, hogy az MI-re vonatkozó jövőbeli jogalkotási javaslataiban megfelelően foglalkozzon az MI és a robotika oktatásban történő alkalmazásával kapcsolatos kezdeményezésekkel; sürgeti a tagállamokat, hogy fektessenek be az iskolák digitális felszereltségébe, uniós forrásokat is felhasználva e célra;

31. hangsúlyozza, hogy az MI oktatási rendszerekben való alkalmazása új, színvonalas, gyors, személyre szabott és tanulóközpontú tanulási módszerek bevezetése révén számos lehetőséget és eszközt kínál az oktatás innovatív és befogadó jellegének, valamint hatékonyságának fokozására; hangsúlyozza ugyanakkor, hogy az oktatásra és a társadalmi befogadásra gyakorolt várható hatásokra tekintettel az ilyen eszközök rendelkezésre állását minden társadalmi csoport számára biztosítani kell, egyenlő hozzáférést garantálva az oktatáshoz és a tanuláshoz, mert senkit sem szabad magára hagyni, és különösen a fogyatékossággal élő személyeket nem;

32. hangsúlyozza, hogy a polgárok akkor használhatják kritikusan és hatékonyan az MI-t, ha legalább alapszintű ismeretekkel rendelkeznek róla; felhívja a tagállamokat, hogy az MI-vel kapcsolatos ismeretterjesztő kampányokat építsék be a digitális műveltség megteremtésére irányuló intézkedéseikbe; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a digitális műveltség kialakítására irányuló terveket és vitafórumokat annak érdekében, hogy a polgárokat, a szülőket és a tanulókat bevonják a hatóságokkal és az érdekelt felekkel az MI-technológiák oktatási rendszerekben történő fejlesztéséről, bevezetéséről és használatáról folytatott demokratikus párbeszédbe; hangsúlyozza, hogy az oktatásban és képzésben dolgozókat el kell látni az MI-vel és a kapcsolódó technológiákkal kapcsolatos megfelelő eszközökkel, megismertetve velük, hogyan működnek, és miként használandók, ügyelve a jogszabályok betartására és elkerülve a szellemitulajdon-jogok megsértését; különösen fontosnak tartja az oktatási és képzési ágazatokban dolgozó munkavállalók digitális műveltségének kialakítását és az idős emberek digitális képzését, tekintettel arra, hogy a fiatalabb generációk már tisztában vannak e technológiák alapvető fogalmaival, hiszen ezekkel nőttek fel;

33. véleménye szerint az MI reális célja az oktatási rendszerekben az, hogy az oktatást a lehető leginkább személyre szabja, a tanulók erősségeinek és gyengeségeinek gondos mérlegelése alapján a megfelelő, hozzájuk leginkább illő tanulmányi pályákra irányítsa őket, valamint a tanulási jellemzőikhez igazított didaktikus anyagokat kínáljon a számukra, megőrizve egyúttal az oktatás magas színvonalát és oktatási rendszereink integrációs elvét;

34. emlékeztet arra, hogy a tanárok alapvető és sokrétű szerepet töltenek be az oktatásban és annak befogadó jellegűvé tételében, különösen a kisgyermekek oktatásában, akiket az e korban megszerzett készségek – a személyes kapcsolatok iránti érzékenység, a tanulmányi készségek, az empátia és a közösségben végzett munka képessége – későbbi fejlődésük során is, egész életükben végigkísérnek; hangsúlyozza ezért, hogy az MI-technológiák nem használhatók a személyes oktatás kárára vagy rovására, mivel a tanárokat nem szabad sem MI-vel, sem MI-alapú technológiákkal helyettesíteni;

35. hangsúlyozza, hogy az MI használatának a tanulásban jelentkező előnyei nem magától az MI-től függenek, hanem attól, hogyan használják fel a tanárok az MI-t a digitális tanulási környezetben a saját céljaikra és tanulóik igényeinek kielégítésére; rámutat ezért, hogy az MI programozóinak mindenütt, ahol erre mód nyílik, be kell vonniuk az oktatási közösségeket az MI-technológiák fejlesztésébe, bevezetésébe és használatába, kapcsolatrendszeren alapuló környezetet teremtve, amelyben MI-programozók és fejlesztők, vállalatok, iskolák, tanárok, valamint egyéb állami és magánszereplők működnek együtt egymással annak érdekében, hogy valós, életszerű oktatási környezetben alkalmazható, a tanulók életkorához és fejlettségi szintjéhez igazodó, valamint a legszigorúbb etikai normáknak megfelelő MI-technológiák szülessenek; hangsúlyozza, hogy oktatási intézményeknek csak olyan megbízható, etikus, emberközpontú technológiákat szabad alkalmazniuk, amelyeket a hatóságok és a civil társadalom életciklusuk minden szakaszában ellenőrizhet; hangsúlyozza e tekintetben a szabad és nyílt forráskódú megoldások előnyeit; kéri, hogy biztosítsák az iskolák és más oktatási intézmények számára a pénzügyi és logisztikai támogatást, valamint a jövő tanulását szolgáló megoldások bevezetéséhez szükséges szakértelmet;

36. kiemeli továbbá, hogy a tanárokat folyamatosan képezni kell annak érdekében, hogy alkalmazkodni tudjanak az MI-n alapuló oktatás realitásaihoz, rendelkezzenek az MI-technológiák pedagógiailag hasznos és észszerű módon történő használatához szükséges ismeretekkel és készségekkel, valamint képesek legyenek maradéktalanul kihasználni az MI által kínált lehetőségeket, megértve ugyanakkor a korlátait is; kéri, hogy a jövőben minden tanárképzés terjedjen ki a digitális tanításra is, valamint a tanárok és az oktatásban/képzésben dolgozó más személyek kapjanak lehetőséget arra, hogy rendszeresen, egész életük során részt vehessenek a digitális tanítással kapcsolatos képzésekben; kéri ezért az MI-vel kapcsolatos képzési programok kidolgozását a tanárok számára minden területen és Európában mindenütt; hangsúlyozza, hogy meg kell reformálni a tanterveket, lehetővé téve a tanárok új nemzedékeinek alkalmazkodását az MI-n alapuló oktatás realitásaihoz, valamint az MI-re vonatkozó kézikönyveket és iránymutatásokat kell készíteni a számukra, és azokat rendszeresen frissíteni kell;

37. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a tagállamokban nem állnak rendelkezésre sem az MI-vel kapcsolatos egyedi felsőoktatási programok, sem pedig az MI-re vonatkozó állami finanszírozási eszközök; úgy véli, hogy ez veszélyezteti Európa jövőbeli ambiciózus digitális törekvéseinek megvalósulását;

38. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az MI-vel foglalkozó kutatók közül csak kevesen választják az egyetemi-tudományos pályát, mert a technológiai cégek jobb fizetést adnak, és a kutatást kevésbé nehezítik bürokratikus akadályokkal; úgy véli, hogy a megoldás egyik elemeként több közpénzt lehetne fordítani az MI-re vonatkozó egyetemi kutatásokra;

39. hangsúlyozza, hogy a képzettségi szakadék felszámolása érdekében az általános digitális készségek oktatását már gyermekkorban el kell kezdeni, valamint fokozni kell a népesség bizonyos csoportjainak jelenlétét a digitális munkaerőpiacon és a digitális társadalomban; rámutat, hogy egyre fontosabb lesz magasan képzett szakemberek MI-ra vonatkozó képzése (bármely szakmában dolgozzanak is), az ilyen képesítések kölcsönös elismerésének biztosítása az Unióban mindenütt, valamint a meglévő és jövőbeli munkaerő továbbképzése annak érdekében, hogy képes legyen megbirkózni a munkaerőpiac majdani realitásaival; ösztönzi ezért a tagállamokat, hogy oktatási kínálatukat tekintsék át és egészítsék ki az MI-hez kapcsolódó készségekre vonatkozó lehetőségekkel, dolgozzanak ki speciális tanterveket az MI-fejlesztők számára, valamint a hagyományos tantervekbe vegyék be az MI oktatását is; hangsúlyozza, hogy az Unióban mindenütt biztosítani kell az MI-vel kapcsolatos készségek terén szerzett szakmai képesítések kölcsönös elismerését, mivel több tagállam az MI-vel kapcsolatos készségekkel fejleszti oktatási kínálatát és önálló tanterveket vezet be az MI fejlesztői számára; üdvözli, hogy a Bizottság erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a digitális készségeket beépítse a szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv ([11]) alapján bizonyos szakmák esetében uniós szinten összehangolandó képesítési követelmények közé; hangsúlyozza, hogy e tanterveknek összhangban kell állniuk a megbízható MI-re vonatkozó etikai iránymutatások értékelési listájával, és üdvözli a Bizottság javaslatát, amely szerint e lista az MI fejlesztőinek szánt tanterv alapjául szolgálhat; emlékeztet a szakképzés MI-vel kapcsolatos sajátos szükségleteire, és együttműködésen alapuló megközelítést szorgalmaz, amelyet úgy alakítanak ki, hogy Európa-szerte növelje az MI által a szakképzésben kínált

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képesítések elismeréséről (HL L 255., 2005.9.30., 22. o.).

lehetőségeket; fontosnak tartja e területen a magasan képzett szakemberek képzését (etikai szempontokat is beépítve a tantervekbe), az alulreprezentált csoportok támogatását és a szakemberek Unión belüli elhelyezkedésének ösztönzését; emlékeztet arra, hogy a nők alulreprezentáltak az MI-vel kapcsolatos szakmákban, ami jelentős egyenlőtlenségeket okozhat a nemek között a jövőbeli munkaerőpiacon;

40. hangsúlyozza, hogy a kormányoknak és az oktatási intézményeknek újra kell gondolniuk, át kell dolgozniuk és a 21. század szükségleteihez kell igazítaniuk a tanrendeket, olyan oktatási programokat alakítva ki, amelyek nagyobb hangsúlyt fektetnek a STEAM tantárgyakra annak érdekében, hogy felkészítsék a tanulókat és a fogyasztókat az MI növekvő dominanciájára, és megkönnyítsék kognitív készségek megszerzését; hangsúlyozza e tekintetben, hogy diverzifikálni kell ezt az ágazatot, és a tanulókat – különösen a nőket és lányokat – ösztönözni kell STEAM-tanfolyamokon való részvételre, főként a robotika és az MI-vel kapcsolatos más tantárgyak terén; kéri a pénzügyi és tudományos erőforrások növelését annak biztosítása érdekében, hogy szakképzett emberek ne hagyják el az EU-t, ugyanakkor nagyobb legyen az EU vonzereje a külföldi szakképzett munkaerő számára; felhívja továbbá a figyelmet az MI-vel foglalkozó és MI-technológiákat fejlesztő induló vállalkozások magas számára; hangsúlyozza, hogy a kkv-knak további támogatásra és az MI-vel kapcsolatos képzésre lesz szükségük ahhoz, hogy megfeleljenek a digitális és az MI-vel kapcsolatos szabályozásnak;

41. megjegyzi, hogy az automatizálás és az MI-fejlesztés gyökeresen és visszafordíthatatlanul megváltoztathatja a foglalkoztatást; hangsúlyozza, hogy prioritásként kell kezelni a készségeknek a jövőbeli munkaerőpiac igényeihez való igazítását, különösen az oktatásban és a kulturális és kreatív ágazatokban; hangsúlyozza ezzel összefüggésben a jövőbeli munkaerő továbbképzésének szükségességét; hangsúlyozza továbbá, hogy az MI-t fel kell használni az európai munkaerőpiac igényeinek megfelelő át- és továbbképzés biztosítására a kulturális és kreatív ágazatokban, különösen az audiovizuális ágazatban, amely a Covid19-világjárvány okozta válság következményeit már amúgy is súlyosan megszenvedte;

42. felhívja a Bizottságot, hogy mérje fel az MI oktatási ágazatban való alkalmazásának kockázati szintjét annak megállapítása érdekében, hogy az oktatásban használt MI-alkalmazásokat be kell-e vonni a magas kockázatra vonatkozó szabályozási keretbe és szigorúbb biztonsági, átláthatósági, méltányossági és elszámoltathatósági követelmények hatálya alá kell-e vetni, mivel fontos, hogy az oktatás továbbra is hozzájáruljon a közjóhoz, és tekintettel a tanulók, egyetemi hallgatók és más tanulók adatainak rendkívül érzékeny jellegére; hangsúlyozza, hogy bizonyos sztereotípiák és előítéletek megerősítésének kizárása érdekében az MI tanítása céljával betáplált adatkészleteket felül kell vizsgálni;

43. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az MI-re vonatkozó időtálló jogi keretre, jogilag kötelező erejű etikai intézkedések és normák révén biztosítva az alapvető jogokat és szabadságokat, valamint a hiteles, etikus és technikailag is megbízható MI-alkalmazások – többek között integrált digitális eszközök, szolgáltatások és termékek, például a robotika és a gépi tanulás — kifejlesztését, különös tekintettel az oktatásra; kéri, hogy az MI által az oktatásban felhasznált és előállított adatok legyenek hozzáférhetők, interoperábilisak és kiváló minőségűek, és azokat hozzáférhető módon, a szerzői jogra és az üzleti titkokra vonatkozó jogszabályok tiszteletben tartása mellett osszák meg az illetékes hatóságokkal; emlékeztet arra, hogy a gyermekek kiszolgáltatott csoportnak számítanak, és különös figyelmet és védelmet érdemelnek; hangsúlyozza, hogy az MI hasznosan hozzájárulhat az oktatáshoz, ugyanakkor azonban technológiai, szabályozási és társadalmi vonatkozásait is figyelembe kell venni, megfelelő biztosítékokat teremtve és emberközpontú megközelítést alkalmazva, amely mindenképpen biztosítja, hogy mindig maradjon lehetőség a rendszer döntéseinek emberi ellenőrzésére és helyesbítésére; rámutat e tekintetben, hogy az MI-technológiák iskolákban és egyetemeken történő bevezetését és használatát a tanároknak és oktatóknak a diákjaikkal és hallgatóikkal fenntartott kapcsolataik során ellenőrizniük és felügyelniük kell; ismételten hangsúlyozza, hogy az MI-rendszereknek emberi felügyelet nélkül nem szabad az oktatási esélyekre hatást gyakorló döntéseket hozniuk, például egyetemi hallgatók záró értékelése tekintetében; emlékeztet arra, hogy szigorúan korlátozni kell a természetes személyekről hozott, profilalkotáson alapuló automatizált döntéseket – amennyiben jogi vagy hasonló következményekkel járnak –, és az általános adatvédelmi rendeletnek megfelelően mindig biztosítaniuk kell az emberi beavatkozáshoz való jogot és az érthetőséghez való jogot; hangsúlyozza, hogy ezt az elvet szigorúan be kell tartani, különösen az oktatási rendszerben, ahol jövőbeli esélyekről és lehetőségekről hoznak döntéseket;

44. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy iskolák és más oktatási szolgáltatók egyre jobban függenek csupán néhány, domináns piaci pozícióval rendelkező technológiai magáncég által nyújtott oktatástechnológiai („edtech”) szolgáltatásoktól, többek között MI-alkalmazásoktól; úgy véli, hogy ezt a kérdést az uniós versenyszabályok fényében meg kell vizsgálni; hangsúlyozza e tekintetben annak fontosságát, hogy az oktatási, kulturális és audiovizuális ágazatban egyenlő versenyfeltételeket biztosító megfelelő ösztönzők révén támogassák az MI alkalmazását a kkv-k körében; kéri ezzel összefüggésben, hogy a szükséges technológiák Unión belüli kifejlesztése érdekében történjenek beruházások európai informatikai vállalatokba, tekintettel arra, hogy az MI-t jelenleg biztosító főbb vállalatok székhelye az Unión kívül van; nyomatékosan felhívja a figyelmet arra, hogy a kiskorúak adatait az általános adatvédelmi rendelet szigorúan védi, és ezeket

csakis akkor lehet feldolgozni, ha teljesen anonimak, illetve ha a gyermek feletti szülői felelősség gyakorlója ehhez hozzájárult vagy azt engedélyezte, az adatkorlátozás és -minimalizálás elvének szigorú tiszteletben tartása mellett; kéri a védelem megerősítését és biztosítékok létrehozását az oktatási ágazatban, ahol gyermekek adatai is érintettek, és felhívja a Bizottságot, hogy tegyen hatékonyabb lépéseket e tekintetben; kéri, hogy a gyermekeket és szüleiket egyértelműen, többek között figyelemfelhívó és tájékoztató kampányok révén is tájékoztassák a gyermekek adatainak lehetséges felhasználásáról és feldolgozásáról;

45. hangsúlyozza, hogy a jelenleg gyorsan fejlődő, MI-alapú automatizált felismerési alkalmazások használatából sajátos kockázatok fakadnak; emlékeztet arra, hogy a gyermekek különösen érzékeny csoportot jelentenek; javasolja, hogy a Bizottság és a tagállamok tiltsák be az automatizált biometrikus azonosítást, például az oktatási és kulturális célú arcfelismerést oktatási és kulturális épületekben, kivéve, ha annak használatát a törvény megengedi;

46. hangsúlyozza, hogy a verseny ösztönzése, valamint az MI-technológiák oktatási célokra kínált szolgáltatási körének bővítése érdekében növelni kell a fogyasztók választási lehetőségeit; bátorítja e tekintetben a hatóságokat, hogy állami finanszírozás és közbeszerzés révén ösztönözzék MI-technológiák fejlesztését és alkalmazását; véleménye szerint a közoktatást szolgáltatók által használt vagy közfinanszírozással vásárolt technológiáknak lehetőség szerint nyílt forráskódú technológián kell alapulniuk;

47. megjegyzi, hogy az oktatás terén az innováció már régóta esedékes, amint arra a Covid19-világjárvány és annak következtében az online és távoli oktatásra való átállás is rávilágított; hangsúlyozza, hogy az MI-n alapuló oktatási eszközök, például a tanulási nehézségek értékelésére és azonosítására szolgáló eszközök javíthatják az online tanulás minőségét és hatékonyságát;

48. hangsúlyozza a következő generációs digitális infrastruktúra és internetes lefedettség stratégiai jelentőségét abban, hogy az MI-n alapuló oktatás eljusson az európai polgárokhoz; felhívja a Bizottságot, hogy a Covid19-világjárvány okozta válság tanulságait levonva dolgozzon ki stratégiát európai 5G-hálózat létrehozása érdekében, amely biztosítja Európa stratégiai ellenálló képességét és nem hagyatkozik olyan államokból érkező technológiákra, amelyek nem osztják az értékeinket;

49. kéri az MI oktatásban való felhasználására összpontosító páneurópai egyetemi és kutatási hálózat létrehozását, intézményeket és szakértőket tömörítve valamennyi szakterületről azzal a céllal, hogy megvizsgálják az MI tanulásra gyakorolt hatását, és megoldásokat találjanak az általa kínált lehetőségek gyarapítására;

Kulturális örökség

50. ismételten hangsúlyozza, hogy az Unióban mindenütt és minden polgár számára biztosítani kell a kultúrához való hozzáférést; kiemeli ezzel összefüggésben a bevált gyakorlatok tagállamok, oktatási létesítmények, kulturális intézmények és hasonló érdekelt felek közötti cseréjének fontosságát; létfontosságúnak tartja továbbá, hogy mind az uniós, mind a nemzeti szinten rendelkezésre álló erőforrásokat a legnagyobb mértékben kihasználják a kultúrához való hozzáférés további javítására; hangsúlyozza, hogy a kultúrához való hozzáférésre számos lehetőség nyílik, és a legmegfelelőbb kiválasztása érdekében mindet ki kell próbálni; hangsúlyozza, hogy következetes összhangot kell teremteni a marrákesi megállapodással;

51. hangsúlyozza, hogy az MI-technológiák jelentős szerepet játszhatnak mind tárgyi, mind pedig szellemi kulturális örökség megőrzésében, helyreállításában, dokumentálásában, elemzésében, előmozdításában és kezelésében, többek között azáltal, hogy a kulturális örökség helyszínein figyelemmel kísérik és értékelik bizonyos fenyegetések, például éghajlatváltozás, a természeti katasztrófák és fegyveres konfliktusok által okozott változásokat;

52. hangsúlyozza, hogy az MI-technológiák növelhetik Európa kulturális sokszínűségének láthatóságát; rámutat, hogy e technológiák új lehetőségeket teremtenek kulturális intézmények, például múzeumok számára ahhoz, hogy innovatív eszközöket vezessenek be műalkotások katalogizálására, dokumentálásra és a kulturális örökség helyszíneihez hozzáférés javítására, többek között 3D-modellezés és kiterjesztett virtuális valóság révén; hangsúlyozza, hogy az MI-nek köszönhetően a múzeumok és művészeti galériák interaktív és személyre szabott szolgáltatásokat kínálhatnak látogatóik számára, személyesen vagy online kifejezett egyedi szempontok szerint összeállított listát bocsátva rendelkezésükre a megtekintésre különösen ajánlott műtárgyakról;

53. hangsúlyozza, hogy az MI használata új, innovatív megközelítésekhez, eszközökhöz és módszerekhez vezet majd, amelyek lehetővé teszik kulturális dolgozók és kutatók számára, hogy megfelelő osztályozási rendszerekkel és multimédiás metaadatokkal rendelkező, egységes adatbázisokat hozzanak létre s így kapcsolatot teremtsenek a kulturális örökség különböző tárgyai között, ezáltal növelve a tudást és a kulturális örökség jobb megértését;

2021. május 19., szerda

54. hangsúlyozza, hogy azonosítani, és kulturális hálózatok közreműködésével az Unióban mindenütt terjeszteni kell a kulturális örökség védelme és hozzáférhetővé tétele tekintetében használt MI-technológiákkal kapcsolatos bevált gyakorlatokat, különösen, ha fogyatékossággal élő személyeket is érintenek, ugyanakkor a kulturális örökség értékének, hozzáférhetőségének és megőrzésének előmozdítása érdekében ösztönözni kell az MI más felhasználási módjaira vonatkozó kutatást is; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a az MI használatából fakadó lehetőségeket a kulturális és kreatív ágazatokban;

55. hangsúlyozza, hogy MI-technológiák használhatók kulturális javak tiltott kereskedelmének és kulturális javak rombolásának nyomon követésére is, támogatva az adatgyűjtést mind tárgyi, mind szellemi kulturális örökség helyreállítására és újjáépítésére irányuló erőfeszítésekhez; megjegyzi, hogy az MI vámügyi átvilágítási eljárásokban történő fejlesztése, bevezetése és használata különösen támogathatja a kulturális örökség tiltott kereskedelmének megelőzésére irányuló erőfeszítéseket, főként a vámhatóságok erőfeszítéseit és erőforrásait a legnagyobb kockázatot jelentő tételekre összpontosító rendszerek kiegészítéseképpen;

56. megjegyzi, hogy az MI előnyös lehet a kutatási ágazat számára, például az előrejelző elemzéseknek a finomhangoló adatelemzésben játszott szerepe révén, például kulturális javak beszerzését és mozgását illetően; hangsúlyozza, hogy az Uniónak a kutatási kiválóság európai szintű fokozása érdekében gyarapítania kell a beruházásokat és elő kell mozdítania az ipar és a tudományos élet közötti partnerségeket;

57. emlékeztet arra, hogy az MI forradalmi eszköz lehet a kulturális turizmus előmozdítása szempontjából, jelentősen hozzájárulhat a turisztikai trendek előrejelzéséhez, és ezáltal segítheti a túlzott mértékű turizmussal szembesülő városokat;

Kulturális és kreatív ágazatok

58. sajnálja, hogy a kultúra nem szerepel az MI-re vonatkozó szakpolitikai alternatívákban és ajánlásokban, nevezetesen a Bizottság MI-ről szóló, 2020. február 19-i fehér könyvében megfogalmazott prioritások között; felszólít ezen ajánlások felülvizsgálatára, a kultúrát az MI-re vonatkozó uniós szintű politika prioritásává téve; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mérjék fel az MI-technológiák fejlesztésének, bevezetésének és használatának a kulturális és kreatív ágazatokra gyakorolt lehetséges hatásait, és az új, 21. századi fogyasztási formák figyelembe vétele érdekében a lehető legjobban használják ki a „Next Generation EU” helyreállítási tervet ezen ágazatok digitalizálására;

59. hangsúlyozza, hogy az MI már jelen van a kulturális és kreatív ágazatokban, amit szövegek, videók és zeneművek automatikus előállítása tanúsít; hangsúlyozza, hogy a kreatív művészeknek és a kulturális dolgozóknak rendelkezniük kell az MI és más digitális technológiák használatához szükséges digitális készségekkel, ezért megfelelő képzésben kell részesülniük; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az MI kulturális és kreatív iparágakban való felhasználásából kínálkozó lehetőségek kihasználásának előmozdítása érdekében növeljék a tudományos és kutatási költségvetés keretében rendelkezésre álló finanszírozást, valamint hozzanak létre digitális kreativitási központokat, amelyekben kreatív művészek és kulturális dolgozók MI-alkalmazásokat fejlesztenek ki, illetve megtanulják ezek és más technológiák használatát és tesztelését;

60. elismeri az MI-technológiák erős potenciális munkahelyteremtő képességét a kreatív és kulturális ágazatokban, ami az e technológiákhoz való hozzáférés javításával elő is mozdítható; hangsúlyozza ezért a digitális műveltség növelésének fontosságát a kulturális és kreatív ágazatokban annak érdekében, hogy e területeken is megerősödjön e technológiák befogadó, felhasználóbarát és interaktív jellege;

61. hangsúlyozza, hogy az MI és a kreatív ágazatok közötti kölcsönhatás összetett, ezért mélyreható értékelést igényel; üdvözli a Bizottság „Trendek és fejlemények a mesterséges intelligencia terén – A szellemi tulajdonjogokra vonatkozó keret kihívásai” című, 2020. novemberi jelentését, valamint „A szerzői jogról és az új technológiák: a szerzői jogi adatok kezelése és a mesterséges intelligencia” című tanulmányt; hangsúlyozza, hogy tisztázni kell a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak (képek, zene, filmek, adatbázisok stb.) beviteli adatként, illetve – akár MI támogatást használó emberek által, akár teljes egészében MI-technológiák által létrehozott – kulturális és audiovizuális outputok előállítása során történő felhasználásának feltételeit; kéri a Bizottságot, hogy tanulmányozza az MI európai kreatív iparágakra gyakorolt hatását; ismételten hangsúlyozza az európai szintű adatok fontosságát, és üdvözli a Bizottság ezzel kapcsolatos nyilatkozatait, és hogy az MI és a kapcsolódó technológiák kiemelt helyen szerepelnek az ütemtervben;

62. hangsúlyozza, hogy az MI-technológiák kulturális és kreatív ágazatokban való alkalmazása tekintetében uniós szintű, koherens jövőkép kialakítására van szükség; felszólítja a tagállamokat, hogy az MI-re vonatkozó nemzeti stratégiáikban helyezzenek nagyobb hangsúlyt a kultúrára, biztosítva a kreatív és kulturális ágazatok innovációs fejlődését és versenyképességének fennmaradását, valamint a kulturális sokszínűség uniós szintű védelmét és támogatását az új digitális környezetben;

63. hangsúlyozza, hogy a kulturális sokszínűség ösztönzése, valamint a kisebbségek és a nyelvi sokszínűség támogatása érdekében az MI-technológiák számára az egész Unióban heterogén környezetet kell létrehozni, ugyanakkor online platformok révén meg kell erősíteni a kulturális és kreatív ágazatokat, lehetővé téve az uniós polgárok bevonását és részvételét;

64. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák az MI-technológiákról folytatott demokratikus vitát, és biztosítsanak rendszeres fórumot a civil társadalommal, a kutatókkal, a tudományos körökkel és az érdekelt felekkel folytatott eszmecseréhez annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet az MI-technológiák kulturális és kreatív iparágakban való használatának előnyeire és a kihívásokra; hangsúlyozza ezzel összefüggésben, hogy a művészet és a kultúra fontos szerepet játszhat az MI megismertetésében és az MI-ről folytatott nyilvános vita előmozdításában, élő, kézzelfogható példákkal szolgálva a gépi tanulásra, többek között a zeneoktatásban;

65. kéri, hogy a Bizottság és a tagállamok foglalkozzanak az MI-n alapuló tartalom kérdésével, és ennek kapcsán a szerzőséget és a szerzői jogok megsértését illetően felvetődő kihívásokkal; kéri e tekintetben a Bizottságot, hogy a kulturális és nyelvi sokszínűség előmozdítása érdekében vizsgálja meg az MI és a kapcsolódó technológiák audiovizuális, kulturális és kreatív ágazatokra gyakorolt hatásait, tiszteletben tartva a szerzők és az előadóművészek jogait;

66. hangsúlyozza, hogy z Európai Innovációs és Technológiai Intézetnek (EIT) és különösen a hamarosan felálló, a kulturális és kreatív iparágakkal foglalkozó jövőbeli tudományos és innovációs társulásának (CCI) vezető szerepet kell játszania az MI oktatásban, kultúrában és audiovizuális ágazatban történő alkalmazására vonatkozó európai stratégia kidolgozásában, és segítheti az MI-vel kapcsolatos alkalmazások gyors bevezetését és gyümölcsöző használatát ezen ágazatokban;

67. megjegyzi, hogy az MI az alkotás, a gyártás, a terjesztés és a fogyasztás szintjén már jelen van a kreatív ágazatok értékláncában, ezért óriási hatást gyakorol a kulturális és kreatív ágazatokra, többek között a zenére, a filmre, a képzőművészetre és az irodalomra, inspiráló és különböző tartalmak létrehozását a szélesebb közönség számára is lehetővé tevő új eszközökkel, szoftverekkel és MI-vel könnyítve meg új alkotások létrejöttét;

68. felhívja a Bizottságot, hogy készítsen tanulmányokat és vegyen fontolóra politikai lehetőségeket annak érdekében, hogy kezelje az online streaming szolgáltatások MI-n alapuló ellenőrzésének káros hatásait – kitérve arra is, hogy ezek miként befolyásolják a kulturális sokszínűséget és az alkotók bevételeit –, amelyek hátterében az áll, hogy a fogyasztói kínálatban a sokszínűség korlátozása és/vagy a haszon maximalizálása céljával bizonyos tartalmakat jelenítenek meg vagy részesítenek előnyben;

69. hangsúlyozza, hogy az MI a kreatív és kulturális ágazatokban az alkotás és a gyártás terén egyaránt egyre hasznosabbá válik;

70. hangsúlyozza, hogy a szerző személyisége meghatározó szerepet játszik a kifejezés szabadsága és a kreatív megoldások szempontjából, és éppen ebben áll a művek eredetisége ([12]); hangsúlyozza a szerzői jogi korlátozások és kivételek fontosságát a tartalom adatbevitelként való felhasználása során, különösen az oktatásban, a tudományos életben és a kutatásban, valamint a kulturális és kreatív outputok – többek között az audiovizuális output és a felhasználók által létrehozott tartalmak – előállítása során;

71. úgy véli, hogy a kreativitás e formájának ösztönzése érdekében fontolóra kell venni az MI által létrehozott műszaki és művészi alkotások védelmét;

72. hangsúlyozza, hogy a szerzők és előadóművészek jövedelmének gyarapítása érdekében az adatgazdálkodás keretében javítható volna a szerzői jogi adatok kezelése, különösen, ha lehetővé válik a tartalmak szerzői és tulajdonjogának gyors azonosítása, miáltal csökken az „árva művek” száma; kiemeli továbbá, hogy az MI technológiai megoldásait fel kell használni a szerzői jogi adatok infrastruktúrájának javítására és a művek metaadatainak összekapcsolására, ugyanakkor elő kell segíteni a digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló (EU) 2019/790 irányelv ([13]) 19. cikkében előírt átláthatósági kötelezettséget, naprakész, érdemleges és átfogó információkat bocsátva rendelkezésre a szerzők műveinek felhasználásáról és az előadóművészek előadásairól, különös tekintettel a jogosultak sokféleségére és az engedélyezési rendszerek összetettségére;

([12]) Az Európai Unió Bírósága, SI és Brompton Bicycle Ltd kontra Chedech / Get3Get, C-833/18. sz. ügy.

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

2021. május 19., szerda

73. kéri, hogy a Bizottság által bejelentett, a szellemi tulajdonra vonatkozó cselekvési terv foglalkozzon az MI kérdésével és a kreatív ágazatokra gyakorolt hatásával, figyelembe véve, hogy az oktatás, a kultúra és a kutatás területein egyensúlyt kell teremteni a szellemitulajdon-jogok védelme és a kreativitás ösztönzése között; véleménye szerint az Unió vezető szerepet játszhat MI-technológiák létrehozásában, ehhez azonban operatív szabályozási keretet kell elfogadnia és proaktív közpolitikákat kell bevezetnie különösen a képzési programok és a kutatás pénzügyi támogatása tekintetében; kéri a Bizottságot, hogy mérje fel a szellemitulajdon-jogoknak az MI és a kapcsolódó technológiák kutatására és fejlesztésére, valamint a kulturális és kreatív ágazatokra, többek között az audiovizuális ágazatra gyakorolt hatását, különös tekintettel a szerzőségre, a szerzők méltányos javadalmazására és a kapcsolódó kérdésekre;

74. felhívja a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az MI-technológiák felhasználásával készült tartalmak, valamint az MI és a kapcsolódó technológiák felhasználásával előállított kulturális tartalmak jogi vonatkozásait; fontosnak tartja kulturális tartalmak előállításának támogatását; ismételten hangsúlyozza azonban, hogy meg kell óvni az Unió egyedülálló szellemitulajdon-jogi keretét, és a kényes egyensúly megbomlásának elkerülése érdekében minden változtatást kellő körültekintéssel kell végrehajtani; felhívja a Bizottságot mélyreható értékelés készítésére az MI által előállított tartalom lehetséges jogi személyiségéről, a szellemitulajdon-jogoknak az MI által előállított tartalomra való alkalmazásáról, valamint az MI felhasználásával létrehozott tartalomról;

75. kéri továbbá a Bizottságot, hogy a tagállamokkal és az érintett szereplőkkel rendkívül szoros együttműködésben vegye fontolóra kiadók, szerzők és alkotók számára szánt ellenőrzési mechanizmusok vagy rendszerek kidolgozását, segítve e szereplőket annak ellenőrzésében, hogy mely tartalmakat használhatnak fel, valamint annak könnyebb felismerésében, hogy mi áll a szellemitulajdon-jogokra vonatkozó szabályok védelme alatt;

76. felhívja a Bizottságot az adatok tényleges interoperabilitását szavatoló szabályok előírására annak érdekében, hogy a platformokon vásárolt tartalmak bármely digitális eszközön, gyártótól függetlenül hozzáférhetők legyenek;

Audiovizuális ágazat

77. megjegyzi, hogy gyakran használnak MI-t arra, hogy automatizált döntéshozatali algoritmusok számára lehetővé tegyék kulturális és kreatív tartalmak felhasználók szerinti terjesztését és csoportosítását; hangsúlyozza, hogy ezek az algoritmusok „fekete dobozok" a felhasználók számára; hangsúlyozza, hogy a médiaszolgáltatók, a videómegosztó platformok és a zenei tartalmak streamingjét kínáló szolgáltatók által használt algoritmusokat úgy kell megtervezni, hogy ne részesítsenek előnyben bizonyos alkotásokat azáltal, hogy „személyre szabott" ajánlásaik éppen a legnépszerűbb művek, aminek hátterében célzott reklámozás, kereskedelmi érdek vagy nyereségmaximalizálás szándéka állhat; felszólít arra, hogy az ajánlási algoritmusok és a személyre szabott marketing – ha lehet – megmagyarázhatók és átláthatók legyenek, pontos és átfogó betekintést biztosítva a fogyasztók számára e folyamatokba és tartalmakba, valamint biztosítva, hogy a személyre szabott szolgáltatások ne legyenek megkülönböztetők, és összhangban álljanak a közelmúltban elfogadott, az üzleti felhasználók közötti kapcsolatokról szóló rendelettel ([14]), valamint a fogyasztói érdekekről szóló salátairányelvre vonatkozó az új megállapodással ([15]); kéri a Bizottságot, hogy foglalkozzon a tartalommoderálási algoritmusoknak a felhasználók megnyerése érdekében történő optimalizálásával, és terjesszen elő javaslatokat a felhasználók által látható tartalmak feletti felhasználói ellenőrzés fokozása tekintetében, garantálva és megfelelően érvényre juttatva a felhasználók azon jogát, hogy ha úgy kívánják, akkor kimaradjanak az ajánlott és személyre szabott szolgáltatásokból; hangsúlyozza továbbá, hogy a fogyasztókat tájékoztatni kell, ha automatizált döntéshozatali folyamattal állnak kapcsolatban, és hogy választásaikat és teljesítményüket nem szabad korlátozni; hangsúlyozza, hogy fel kell lépni az MI-mechanizmusoknak a fogyasztók kereskedelmi felügyeletére való használata ellen (abban az esetben is, ha „ingyenes szolgáltatásokra" vonatkozik), biztosítva, hogy a használatuk szigorúan összhangban álljon az alapvető jogokkal és az általános adatvédelmi rendelettel; hangsúlyozza, hogy a szabályozok bármely módosításakor figyelembe kell venni a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztókra gyakorolt hatást;

78. hangsúlyozza, hogy ami offline jogellenes, az online is az; elismeri, hogy az MI-eszközök alkalmasak illegális online tartalmak elleni küzdelem céljaira (sőt, már használják is erre), emlékeztet azonban – különös tekintettel a digitális szolgáltatásokról szóló, a közeljövőben várható jogi aktusra –, hogy ennek során mindig tiszteletben kell tartani az alapvető

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1150 rendelete (2019. június 20.) az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról (HL L 186., 2019.7.11., 57. o.).

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2161 irányelve (2019. november 27.) a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról (HL L 328., 2019.12.18., 7. o.).

jogokat (kiváltképpen a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát), és nem kerülhet sor sem az internet általános megfigyelésére, sem pedig oktatási, újságírói, művészi vagy kutatási célból terjesztett legális anyagok eltávolítására; hangsúlyozza, hogy tartalommoderálás során csak jelölő mechanizmusként szabad algoritmusokat használni, és lehetőséget kell biztosítani az emberi beavatkozásra, mivel az MI nem képes megbízhatóan megkülönböztetni legális, illegális és káros tartalmakat; megjegyzi, hogy a szerződési feltételeknek mindig tartalmazniuk kell közösségi iránymutatásokat, valamint fellebbezési eljárást;

79. emlékeztet továbbá arra, hogy az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv ([16]) 15. cikkében előírt rendelkezések értelmében tilos általános nyomon követést végezni, és hogy az audiovizuálismédia-szolgáltatásokra vonatkozó egyedi tartalom-ellenőrzésnek összhangban kell lennie az uniós jogszabályokban meghatározott kivételekkel; ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy az MI-alkalmazásoknak technikailag pontos és megbízható belső és külső biztonsági protokollokhoz kell kapcsolódniuk; úgy véli, hogy ennek egyaránt érvényesnek kell lennie a rendes, az ismeretlen és az előre nem látható helyzetekben történő működésre;

80. hangsúlyozza továbbá, hogy súlyos hatást gyakorolhat a kulturális sokszínűségre, ha a médiaszolgáltatások nyújtóira, például az online videotéka szolgáltatásokra vonatkozó, algoritmuson alapuló tartalomajánlások létrehozásához MI-t használnak, különös tekintettel az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv (az (EU) 2018/1808 irányelv ([17])) 13. cikkében előírt kötelezettségre, amely szerint előtérbe kell helyezni az európai alkotásokat; megjegyzi, hogy ugyanezen aggályok éppúgy érvényesek a zenei streaming szolgáltatásokra is, és felszólít a kulturális sokszínűség értékelését lehetővé tevő mutatók kidolgozására, valamint az ilyen szolgáltatásokra vonatkozó európai alkotások népszerűsítésére;

81. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék az MI fejlesztéséhez, bevezetéséhez és használatához nyújtott pénzügyi támogatásukat az európai audiovizuális alkotások automatikus feliratozása és szinkronizálása terén, előmozdítva a kulturális és nyelvi sokszínűséget az Unióban, valamint az európai audiovizuális tartalmak terjesztését és az azokhoz való hozzáférést;

82. kéri a Bizottságot az MI médiában való felhasználására vonatkozó egyértelmű etikai keret létrehozására annak érdekében, hogy az Unióban mindenütt elszámoltatható, átlátható és inkluzív algoritmusok biztosítsanak hozzáférést kulturálisan és nyelvileg egyaránt sokszínű tartalmakhoz;

83. rámutat, hogy az MI nagy szerepet játszhat a félretájékoztatás gyors terjedésében; hangsúlyozza e tekintetben, hogy a keretnek foglalkoznia kell az MI álhírek terjesztése és online félretájékoztatás céljából történő visszaélésszerű felhasználásával, elkerülve azonban ennek során a cenzúrát; felhívja ezért a Bizottságot az abból fakadó kockázatok felmérésére, hogy a digitális környezetben terjed az MI félretájékoztatási célzattal történő használata, valamint kéri megoldások felkutatására arra vonatkozóan, hogy az MI miként használható fel a dezinformáció elleni küzdelemben;

84. felhívja a Bizottságot szabályozási intézkedések bevezetésére annak biztosítása érdekében, hogy a médiaszolgáltatók hozzáférjenek a tartalmaik más szolgáltatók platformjain történő nyújtása és terjesztése során keletkezett adatokhoz; hangsúlyozza, hogy az adatok maradéktalan eljuttatása a platformok üzemeltetőitől a médiaszolgáltatókhoz elengedhetetlen ahhoz, hogy ez utóbbiak a közönségüket jobban megismerve, az emberek kívánságainak megfelelően javítsák az általuk kínált szolgáltatásokat;

85. hangsúlyozza, hogy az európai audiovizuális ágazat támogatásának megerősítése érdekében növelni kell a Digitális Európa, a Kreatív Európa és az Európai horizont finanszírozását, többek között az etikus MI-technológiák fejlesztésére, bevezetésére és használatára irányuló, együttműködésen alapuló kutatási projektek és kísérleti kezdeményezések révén;

86. kéri, hogy az át- és továbbképzési programok kidolgozása során a tagállamok szorosan működjenek együtt egymással, fokozva a munkavállalók felkészültségét az MI-technológiák audiovizuális ágazatban történő alkalmazásából fakadó társadalmi változásokra;

87. úgy véli, hogy az MI hatalmas lehetőségeket kínál az innováció ösztönzésére a hírmédia-ágazatban; véleménye szerint az MI széles körű és integrált – többek között tartalom előállítására és terjesztésére, kommentek nyomon követésére, adatelemzésre, valamint hamisított fényképek és videók azonosítására történő – alkalmazása a csökkenő reklámbevételekre tekintettel kulcsfontosságú a sajtóirodákkal kapcsolatos költségek csökkentése szempontjából, így több erőforrás juthat helyszíni tudósításra, és ezáltal a tartalom minőségének javítására és változatosságának növelésére;

([16]) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (HL L 178., 2000.7.17., 1. o.).

([17]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve (2018. november 14.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról (HL L 303., 2018.11.28., 69. o.).

2021. május 19., szerda

Online félretájékoztatás: a „deepfake” (mélykamu)

88. hangsúlyozza, hogy az online és offline médiapluralizmus biztosítása garantálja az elérhető információk minőségét, sokszínűségét és megbízhatóságát;

89. emlékeztet arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadságát és az információhoz való online és offline hozzáférés elveit a pontosság, a függetlenség, a méltányosság, a titoktartás, az emberiesség, az elszámoltathatóság és az átláthatóság táplálja, ezek tehát a félretájékoztatás és a félretájékoztatás elleni küzdelemben is döntő fontosságúak;

90. megjegyzi, hogy a független média fontos szerepet játszik a polgárok kulturális és mindennapi életében; hangsúlyozza, hogy a félretájékoztatás alapvető probléma, mivel a szerzői és a szellemitulajdon-jogok megsértése hovatovább általános jelenség; felhívja a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve folytassa az e problémával kapcsolatos tudatosság növelésére irányuló munkáját, ellensúlyozva a félretájékoztatás hatásait, és a problémákat azok forrásánál számolva fel; fontosnak tartja továbbá oktatási stratégiák kidolgozását a digitális műveltség javítása érdekében, különösen ebben a tekintetben;

91. emlékeztet arra, hogy az új technikák gyors megjelenésével a hamis és manipulált tartalmak, így a deepfake felderítése is egyre nagyobb kihívást jelenthet, mivel rosszindulatú adatterjesztők képesek a felderítést elkerülő kifinomult algoritmusok létrehozására, súlyosan aláásva alapvető demokratikus értékeinket; kéri a Bizottságot, hogy értékelje az MI hatását a deepfake létrehozására, hozzon létre megfelelő jogi kereteket a tudatosan, rosszindulatú célból létrehozott, gyártott vagy terjesztett tartalmakra vonatkozóan, és tegyen javaslatokat többek között az MI-nek a szabad és tisztességes választásokat és a demokráciát fenyegető felhasználásaival szembeni fellépésre;

92. üdvözli a hatékonyabb deepfake-észlelési eszközök és átláthatósági követelmények létrehozására irányuló legutóbbi kezdeményezéseket és projekteket; hangsúlyozza e tekintetben, hogy a félretájékoztatás és a kártékony tartalmak elleni küzdelem döntő eleme a deepfake felszámolására szolgáló módszerek kidolgozása és finanszírozása; véleménye szerint MI-n alapuló megoldások is hasznosak lehetnek e tekintetben; kéri a Bizottságot olyan kötelezettség előírására, hogy minden deepfake anyagon vagy más realisztikusnak feltüntetett mesterséges videón fel kelljen tüntetni, hogy nem eredeti felvételről van szó, továbbá vezessen be szigorú korlátozást ilyen anyagok választási célokra történő felhasználása tekintetében;

93. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az MI egyre nagyobb mértékben befolyásolja az információk online megtalálásának és fogyasztásának módját; rámutat, hogy az úgynevezett szűrőbuborékok és visszhangkamrák korlátozzák a vélemények sokszínűségét és aláássák a nyílt társadalmi vitát; sürgeti ezért, hogy a platformüzemeltetők által az információk feldolgozása során alkalmazott algoritmusok átláthatók legyenek, és a felhasználók számára biztosítsanak nagyobb szabadságot annak eldöntéséhez, hogy kapni kívánnak-e – és ha igen, milyen – információkat;

94. rámutat, hogy MI-technológiákat már alkalmaznak az újságírásban, például szövegek készítésére vagy nagy adathalmazok elemzésére oknyomozó kutatás keretében; hangsúlyozza, hogy az egész társadalom egésze számára fontos információk előállításakor az automatizált újságírásnak helyes és átfogó adatokra kell támaszkodnia, nehogy álhírek terjedését idézze elő; hangsúlyozza, hogy a minőségi újságírás alapelveit, például a szerkesztői felügyeletet az MI-technológiák felhasználásával előállított újságírói tartalomra is alkalmazni kell; kéri, hogy az újságírásba vetett bizalom megőrzése érdekében egyértelműen tüntessék fel, ha valamely szöveget MI hozott létre;

95. hangsúlyozza, hogy az MI a nyelvi technológiák fejlesztése és online európai tartalmak megismertetése révén megkönnyítheti és ösztönözheti a többnyelvűséget;

o

o o

96. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0240

Az energiarendszerek integrációjára vonatkozó uniós stratégia

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az energiarendszerek integrációjára vonatkozó uniós stratégiáról (2020/2241(INI))

(2022/C 15/05)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikkére,

— tekintettel a 2015. december 12-i Párizsi Megállapodásra,

— tekintettel az ENSZ 7. fenntartható fejlesztési céljára („A megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés biztosítása mindenki számára”),

— tekintettel „Az Európai Unió hőtechnikai stratégiája” című, 2016. február 16-i bizottsági közleményre (COM(2016)0051),

— tekintettel a Bizottság „Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról” című, 2018. november 28-i közleményére (COM(2018)0773),

— tekintettel a Bizottságnak az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i közleményére (COM(2019)0640),

— tekintettel az európai adatstratégiáról szóló, 2020. február 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0066),

— tekintettel „Új európai iparstratégia” című, 2020. március 10-i bizottsági közleményre (COM(2020)0102),

— tekintettel a Bizottság „A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért” című, 2020. július 8-i közleményére (COM(2020)0299),

— tekintettel a „Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért” című, 2020. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2020)0301),

— tekintettel „Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében” című, 2020. szeptember 17-i bizottsági közleményre (COM(2020)0562),

— tekintettel a Bizottság „Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség” című, 2020. október 14-i közleményére (COM(2020)0662),

— tekintettel a metánkibocsátás csökkentésére irányuló uniós stratégiáról szóló, 2020. október 14-i bizottsági közleményre (COM(2020)0663),

— tekintettel az energiaunió helyzetéről szóló, 2020. október 14-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0950),

— tekintettel a tiszta energiák terén tanúsított versenyképesség javulásáról szóló, 2020. október 14-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0953),

— tekintettel az energiahatékonyság területén tett előrelépésekről szóló, 2020. október 14-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0954),

— tekintettel a megújuló energiaágazatban elért fejlődésről szóló, 2020. október 14-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0952),

— tekintettel az „Energiaárak és -költségek Európában” című, 2020. október 14-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0951),

— tekintettel „A tengeri megújuló energiában rejlő lehetőségeknek a klímasemleges jövő érdekében való kiaknázását célzó uniós stratégia” című, 2020. november 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0741),

2021. május 19., szerda

— tekintettel a Tanács „Az energetikai átalakulást, továbbá a 2030-ra és az azt követő időszakra kitűzött energetikai és éghajlat-politikai célok megvalósítását biztosítani hivatott energiarendszerek jövője az energiaunióban” című, 2019. június 25-i következtetéseire,

— tekintettel a 2030-ra vonatkozó új uniós éghajlatpolitikai célkitűzésről szóló, 2020. december 11-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az Európai Tanács 2019. december 12-i következtetéseire,

— tekintettel a Tanács osztrák elnöksége által 2018. szeptember 17–18-án Linzben indított hidrogén-kezdeményezésre,

— tekintettel a Tanács román elnöksége által 2019. április 1–2. között Bukarestben indított „Fenntartható és intelligens földgáz-infrastruktúra Európának” elnevezésű kezdeményezésre,

— tekintettel az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelvre ([1]),

— tekintettel az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról, továbbá a 91/157/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. szeptember 6-i 2006/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([2]),

— tekintettel a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, valamint a 713/2009/EK, a 714/2009/EK és a 715/2009/EK rendelet módosításáról szóló, 2013. április 17-i 347/2013/EU európai parlamenti és tanács rendeletre ([3]) (TEN-E rendelet),

— tekintettel az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1316/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]) (az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközről szóló rendelet), amelynek felülvizsgálata jelenleg zajlik,

— tekintettel az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről szóló, 2014. október 22-i 2014/94/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([5]),

— tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([6]),

— tekintettel a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([7]) (megújulóenergia-irányelv),

— tekintettel az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2002 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([8]) (energiahatékonysági irányelv),

— tekintettel a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([9]),

---

([1]) HL L 283., 2003.10.31., 51. o.
([2]) HL L 266., 2006.9.26., 1. o.
([3]) HL L 115., 2013.4.25., 39. o.
([4]) HL L 348., 2013.12.20., 129. o.
([5]) HL L 307., 2014.10.28., 1. o.
([6]) HL L 328., 2018.12.21., 1. o.
([7]) HL L 328., 2018.12.21., 82. o.
([8]) HL L 328., 2018.12.21., 210. o.
([9]) HL L 158., 2019.6.14., 125. o.

— tekintettel a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([10]),

— tekintettel a második üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás létrehozásáról szóló, 2014. május 6-i 559/2014/EU tanácsi rendeletre ([11]),

— tekintettel „Az éghajlatváltozás: európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról a Párizsi Megállapodással összhangban" című, 2019. március 14-i állásfoglalására ([12]),

— tekintettel az éghajlati és környezeti vészhelyzetről szóló, 2019. november 28-i állásfoglalására ([13]),

— tekintettel az ENSZ 2019. évi madridi (Spanyolország) éghajlatváltozási konferenciájáról (COP 25) szóló, 2019. november 28-i állásfoglalására ([14]),

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2020. január 15-i állásfoglalására ([15]),

— tekintettel az energiatárolással kapcsolatos átfogó európai megközelítésről szóló, 2020. július 2-i állásfoglalására ([16]),

— tekintettel a transzeurópai energiaipari infrastruktúráról szóló rendelet felülvizsgálatáról szóló, 2020. július 10-i állásfoglalására ([17]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményére,

— tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság jelentésére (A9-0062/2021),

A. mivel az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság a méltányosság és a hozzáférhető legjobb tudományos eredmények alapján jóváhagyta a klímasemleges gazdaság Párizsi Megállapodással összhangban 2050-ig történő megvalósítására vonatkozó célkitűzést, hogy a globális átlaghőmérséklet legfeljebb 1,5 °C-kal haladja meg az iparosodás előtti szintet;

B. mivel a Bizottság olyan közös célkitűzést javasolt, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás legalább 55 %-kal csökkenjen 2030-ig, míg a Parlament azt a célkitűzést hagyta jóvá, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 60 %-kal csökkenjen 2030-ig;

C. mivel az energiaunió helyzetéről szóló 2020. évi jelentésből az derült ki, hogy az Unióban ugyan általában csökken az energiaigény, de bizonyos ágazatokban, például a közlekedésben, a számítástechnikai és kommunikációs technológiai ágazatokban növekedik;

D. mivel az EU teljes energiafogyasztásának mintegy 40 %-áért és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 36 %-áért az épületek felelősek, az IKT pedig a globális villamosenergia-fogyasztás 5–9 %-át teszi ki;

E. mivel 2017-ben az Unióban felhasznált primer energia 70 %-a fosszilis tüzelőanyagokból (olaj, földgáz és szén) származott ([18]);

F. mivel a Nemzetközi Energia Ügynökség becslései szerint a globális metánkibocsátás megközelítőleg egyharmada az energiaágazatból származik;

G. mivel a klímasemlegesség megvalósításához elengedhetetlen a főként a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló rendszertől elmozdulni egy rendkívül energiahatékony, klímasemleges és megújuló energiaforrásokon alapuló rendszer felé;

H. mivel az energiarendszer integrációja az energiarendszer egészének összehangolt tervezését és működtetését jelenti, több energiahordozón és összekapcsolt infrastruktúrán, valamint minden végső fogyasztón keresztül;

([10]) HL L 158., 2019.6.14., 54. o.
([11]) HL L 169., 2014.6.7., 108. o.
([12]) HL C 23., 2021.1.21., 11. o.
([13]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0078.
([14]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0079.
([15]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0005.
([16]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0198.
([17]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0199.
([18]) Az Eurostat 2019. évi jelentése az energetikai, közlekedési és környezetvédelmi statisztikákról: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10165279/KS-DK-19-001-EN-N.pdf/76651a29-b817-eed4-f9f2-92bf692e1ed9

2021. május 19., szerda

I. mivel az energiarendszerek integrációja választ szolgálhat az energetikai átállással járó számos kihívásra, különösen az energiahálózatok dekarbonizációja, optimalizációja és kiegyenlített működése, ezáltal pedig az energiaellátás biztonságának garantálása és az EU stratégiai autonómiájának erősítése jelentette kihívásokra;

J. mivel az energiahálózatok kettős – zöld és digitális – átállásához az infrastruktúra korszerűsítése és szükség esetén az új infrastruktúrák kiépítése, valamint az épületek korszerűsítése és a kutatás-fejlesztés terén példátlan mértékű állami és magánberuházásokra lesz szükség;

K. mivel az energiarendszerek integrációja felgyorsíthatja a klímasemleges gazdaságra való átállást, ugyanakkor az európai polgárok, hatóságok és vállalkozások számára valóságközeli korlátok között tartja a költségeket, megerősíti az energiabiztonságot, védi az egészséget és a környezetet, miközben előmozdítja a növekedést, az innovációt és a világban betöltött ipari vezető szerepet; mivel meg kell valósítani az energiaágazat költséghatékony integrálását;

L. mivel az (EU) 2018/1999 rendelet értelmében az energiahatékonyság elsődlegességének elvét hatékonyan végre kell hajtani minden energiakereslet- és energiakínálat-tervezésben, valamint a szakpolitikai és beruházási döntésekben, ami azt jelenti, hogy minden döntést szisztematikusan értékelni kell alternatív költséghatékony, műszaki, gazdasági és környezeti szempontból megfelelő energiahatékonysági intézkedések alapján;

M. mivel a Covid19-válság rávilágított, hogy döntő fontosságú, hogy egy biztonságos és rugalmas energiarendszerre lehessen támaszkodni; mivel a villamos energia és a fűtés többletköltségei nagyobb nyomást gyakoroltak a háztartásokra;

1. támogatja az energiarendszerek integrációjának stratégiájáról szóló bizottsági közleményben meghatározott irányvonalat, mégpedig az energiahatékonyságra és az energiamegtakarításra, a közvetlen villamosításra, valamint a más alternatívával nem rendelkező alkalmazások esetében a fenntartható, megújuló energiaforrásokon alapuló tüzelőanyagok használatára vonatkozó, lépcsőzetes elsőbbségi sorrendet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a szolidaritás és az együttműködés szellemében koherens, hosszú távú megközelítést alkalmazzanak, és hogy stabil szabályozási keretet alakítsanak ki az érintett iparágak és a társadalom egésze számára; hangsúlyozza, hogy a magánszektor a közszférával együtt kulcsszerepet fog játszani e stratégia sikerében és hatékony végrehajtásában, és támogatni fogja egy olyan energiarendszer kiépítését, amely az EU-t legkésőbb 2050-ig klímasemlegessé teszi;

2. úgy véli, hogy egy ilyen stratégia segítheti az EU-t az éghajlati céljainak eléréséhez vezető út meghatározásában, miközben egy körforgásos, rendkívül energiahatékony, integrált, összekapcsolt, reziliens, intelligens, multimodális, méltányos és dekarbonizált rendszer kifejlesztése révén megőrzi az energiához való hozzáférést, az energia megfizethetőségét és az ellátás biztonságát; hangsúlyozza, hogy e stratégiának – különösen a Covid19-világjárványt követően – olyan jövőképet kell meghatároznia, amely támogatja a klímasemleges gazdaságot, ugyanakkor erősíti az energiabiztonságot és a versenyképességet, fellendíti a munkahelyeket, valamint a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k), védi az egészséget és a környezetet, valamint előmozdítja a fenntartható növekedést és innovációt;

3. emlékeztet arra, hogy fontos figyelembe venni a nemzeti energiarendszerek és az azokhoz kapcsolódó kihívások sokféleségét; ösztönzi a Bizottságot, hogy tárjon fel különböző dekarbonizációs útvonalakat, amelyek lehetővé teszik az egyes tagállamok számára, hogy az igényeiknek és erőforrásaiknak megfelelő, leghatékonyabb dekarbonizációs megoldásokat alkalmazzák;

Az energiarendszerek optimalizálásának és dekarbonizálásának biztosítása

4. megismétli, hogy támogatja az energiahatékonyság elsődlegességének elvét, ami azt jelenti, hogy előnyben kell részesíteni az energiamegtakarítás és energiahatékonyság növelését; emlékeztet arra, hogy a körforgásos jelleg és a közvetlen villamosítás – ahol erre lehetőség van – a dekarbonizáció fontos útját jelenti; kiemeli, hogy a költséghatékonyság elvét figyelembe vévő, rugalmas és klímasemleges energiarendszert kell létrehozni; hangsúlyozza, hogy olyan éghajlatbarát megoldásokra van szükség, amelyek lehetővé teszik a legenergiahatékonyabb és legköltséghatékonyabb technológiák piaci fellendülését, elősegítik a szénlábnyom csökkentését és hozzájárulnak az energiafüggetlenség fokozásához az Unióban;

5. hangsúlyozza, hogy az energiahatékonysági erőfeszítések lényeges előnyökkel járnak, ideértve az energiaimporttól való függőség csökkenését, az energiaszámlák csökkenését, az ipari versenyképesség növekedését, valamint az átfogó éghajlati és környezeti előnyöket is;

6. felhívja a Bizottságot, hogy értékelje az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazásának lehetőségét az uniós jogszabályok és módszerek közelgő felülvizsgálata során és az új kezdeményezésekben, különösen a forgatókönyvek és az infrastruktúra-tervezés, valamint a költség-haszon elemzés tekintetében, valamint a tagállamoknak szóló, a nemzeti jogszabályaikra vonatkozó ajánlások révén;

7. megjegyzi, hogy a vízágazatnak nagy energiafogyasztása van; kéri a Bizottságot, hogy az uniós vízágazat tekintetében mérlegelje az energiahatékonysági intézkedéseket és annak lehetőségét, hogy az energiarendszer integrációja során „helyi" megújuló energiaforrásként tisztított szennyvizet használjanak;

8. tudomásul veszi a tagállamok és az Unió egésze által az energiahatékonyság és az épületek felújítása terén elért haladás elégtelenségét, amint az a 2020. évi energiahatékonysági eredményjelentésből kiderül; sürgeti a Bizottságot, hogy alapos hatásvizsgálatot követően vizsgálja felül az energiahatékonysági irányelvben meghatározott célokat, és azokat jobban hangolja össze az éghajlat-politikai célokkal, figyelembe véve ugyanakkor az energiaunió irányítási folyamatának és az éghajlat-politikai céltervnek az ajánlásait; kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a meglévő intézkedéseket és fogadjon el célzottabb szakpolitikákat, különösen az olyan ágazatokban, mint a közlekedés, ahol nem értek el kielégítő eredményeket; üdvözli e tekintetben a felújítási hullám stratégiáját és az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2018. május 30-i (EU) 2018/844 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([19]) közelgő felülvizsgálatát; emlékeztet arra, hogy értékelni kell a felülvizsgált célkitűzéseknek a vállalatokra, különösen a kkv-kra gyakorolt hatásait;

9. felhívja a Bizottságot, hogy az energiahatékonyság elvét terjessze ki az értéklánc egészére és valamennyi végfelhasználásra mint a kibocsátáscsökkentés költséghatékony módját; kéri a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az átviteli és az elosztó hálózatokban keletkező energiaveszteségek csökkentésére irányuló konkrét kezdeményezésekre a TEN-E rendelet, valamint a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. október 25-i (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([20]) felülvizsgálata keretében;

10. üdvözli az új uniós metánstratégiát; emlékeztet arra, hogy elengedhetetlen gyorsan bevezetni metánkibocsátás-ellenőrző rendszereket a Kopernikusz program keretében kifejlesztettekhez hasonló műholdas megfigyelési technológiákra támaszkodva; felhívja a Bizottságot, hogy javasoljon intézkedéseket az energiaágazat metánkibocsátásának további csökkentésére; üdvözli a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy kötelezővé tegyék a nyomon követést, jelentést és ellenőrzést és a szivárgásészlelést és -javítást;

11. kiemeli az ipari folyamatokból, épületekből és adatközpontokból származó hulladék, különösen az energia, a biohulladék és hulladékhő újrafelhasználásában rejlő lehetőségeket; hangsúlyozza a mezőgazdaságból, élelmiszer-fogyasztásból és erdőgazdálkodásból származó fenntartható energiatermelést; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a hulladékokról szóló keretirányelv ([21]) további felülvizsgálata során dolgozzanak ki hatékony ösztönzőket és üzleti modelleket az ipari hulladékhő és az elkerülhetetlen hulladékhő hőhálózatokba vagy -tárolásba való visszanyerésére;

12. felhívja a figyelmet a fűtés és hűtés dekarbonizációja jelentette kihívásokra; ezzel összefüggésben a fűtési és hűtési stratégia végrehajtásának folytatását szorgalmazza, többek között a megújulóenergia-irányelv és az energiahatékonysági irányelv felülvizsgálata során, továbbá kéri, hogy a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatások ([22]) felülvizsgálata során hozzanak létre egy támogató keretet; kiemeli a 4. és 5. generációs, alacsony hőmérsékletű távfűtési hálózatokban rejlő lehetőségeket; megjegyzi, hogy e hálózatok a városi és ipari térségekben jelentős szerepet játszhatnak a fűtés költséghatékony dekarbonizációjában; üdvözli, hogy a távfűtési és távhűtési hálózatok az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközről szóló felülvizsgált rendelet alapján jogosultak lesznek finanszírozásra, és kéri, hogy a TEN-E rendelet keretében vegyék fel ezeket a potenciális közös érdekű projektek közé; ezen túlmenően kéri a Bizottságot, hogy a villamosenergia-piaci átvitelirendszer-üzemeltetők európai hálózatának (ENTSO-E) és a Földgázpiaci Szállításirendszer-üzemeltetők Európai Hálózatának (ENTSO-G) tízéves hálózatfejlesztési tervének kidolgozásakor vegye figyelembe a hőinfrastruktúrát és a hőtárolást; aggodalommal állapítja meg, hogy a régi és nem hatékony fűtési rendszerek cserearánya alacsony; üdvözli a helyiségfűtő berendezések és hűtők energiafogyasztásának címkézésére és környezetbarát tervezésére vonatkozó másodlagos jogszabályok folyamatban lévő felülvizsgálatát; kiemeli az intelligens energiagazdálkodás digitális eszközeiben rejlő lehetőségeket, gondoskodva eközben a kiberbiztonságról és az adatvédelemről;

13. emlékeztet arra, hogy az energetikai átálláshoz évi 520–575 milliárd EUR infrastrukturális beruházásra, illetve a megújuló energia megfelelő méretékű és hatékony alkalmazására lesz szükség; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy inkluzív, integrált és reális forgatókönyvtervet, amely még inkább figyelembe veszi az energiahatékonyságot és

([19]) HL L 156., 2018.6.19., 75. o.
([20]) HL L 280., 2017.10.28., 1. o.
([21]) Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).
([22]) A környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatások.

2021. május 19., szerda

a energiarendszer integrációját, összhangban a Fenntartható Európa beruházási tervvel; megjegyzi, hogy be kell tartani a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról szóló, 2020. június 18-i (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([23]) meghatározott fenntartható beruházási kritériumokat, amelyek teljes mértékben összhangban vannak a 2030-ra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai célokkal és a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérésével annak biztosítása érdekében, hogy ez ne vezessen az eszközök meg nem térüléséhez; hangsúlyozza, hogy a különböző európai programok és finanszírozási eszközök kulcsszerepet játszanak az energetikai átállás előmozdításában; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy az energiaforrások, például a földgáz felhasználása csak átmeneti jellegű legyen, tekintettel a klímasemlegesség elérésének célkitűzésére; hangsúlyozza, hogy a rendszerintegrációnak maximálisan ki kell használnia a meglévő energiainfrastruktúrát, amely számos ágazatban elősegítheti a költséghatékony átállást;

14. hangsúlyozza, hogy előzetesen értékelni kell és előre kell jelezni az energiahatékonysági intézkedések, a rendszerintegráció vagy az új energiatermelési, összekapcsolhatósági, átviteli, elosztási, tárolási és átalakítási infrastruktúra szükségességét annak érdekében, hogy optimalizálni lehessen a meglévő energiainfrastruktúrák használatát a klímasemleges gazdaságban, biztosítva eközben annak gazdasági, környezeti és társadalmi életképességét és költséghatékonyságát, elkerülve ugyanakkor a bezártsági hatásokat és a meg nem térülő eszközöket; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a klímasemlegesség eléréséhez szükséges technológiák között tiszteletben tartsák a technológiasemlegesség elvét, mivel a belátható jövőben szükséges technológiák némelyike továbbra is kutatás-fejlesztési beruházásokat igényel; kéri, hogy minden egyes infrastrukturális projekt tartalmazzon alternatív forgatókönyvet, amely a kereslet csökkentésén és/vagy az ágazati integráción alapul a megépítés előtt;

15. üdvözli a tengeri megújuló energiára vonatkozó új uniós stratégia közzétételét; hangsúlyozza, hogy a tengeri energiaszigetek gyors fejlesztése döntő szerepet játszik abban, hogy 2030-ig elérjük megújulóenergia-kapacitási célkitűzésünket; úgy véli, hogy ez a stratégia – például a hidrogén és a szintetikus tüzelőanyagok révén – lehetőséget kínál a megújulóenergia-termelés felgyorsítására, a villamos energia közvetlen felhasználásának fokozására és a közvetett villamosítás támogatására; ezért kéri az energetikai infrastruktúráról szóló uniós jogszabályok átfogó felülvizsgálatát, valamint az állami támogatásokról szóló vonatkozó iránymutatások célzott felülvizsgálatát az összes megújulóenergia-forrás használatba vételének előmozdítása érdekében; rámutat arra, hogy a polgárok, az iparágak és a közszféra még jobban kihasználhatják a napenergiát az elosztás szintjén; kéri a tagállamokat, hogy egyszerűsítsék az engedélyezési eljárásokat és számolják fel a megújuló termelés előtt álló adminisztratív akadályokat;

16. felhívja a Bizottságot, hogy használja ki a TEN-E rendelet felülvizsgálatát arra, hogy teljesen összeegyeztethetővé tegye a klímasemlegesség célkitűzésével; hangsúlyozza, hogy a kibocsátáscsökkentés, a digitalizáció és az energiarendszer integrációjának elveit be kell építeni a rendelet célkitűzéseibe és a tízéves hálózatfejlesztési tervezésbe, valamint a klímasemlegességi célkitűzéshez igazított hosszabb tervezési időkeretbe, többek között az átállási költségek elkerülése érdekében; hangsúlyozza, hogy a meglévő infrastruktúra digitalizálását célzó beruházások a digitális ikermodellek, algoritmusok vagy a mesterséges intelligencia révén jelentősen javíthatják ezen infrastruktúrák működtetését; támogatja a rendelet hatályának olyan energetikai infrastruktúrákra való kiterjesztését, mint a tárolási és a hidrogén-infrastruktúra; integrált, összehangolt hálózati tervet szorgalmaz, amely fokozatosan az összes energiahordozóra és infrastruktúrára kiterjed; hangsúlyozza, hogy az energiarendszer infrastruktúráját össze kell kapcsolni a digitális és közlekedési rendszerekkel,

17. arra ösztönzi aBizottságot, hogy a megújulóenergia-irányelv felülvizsgálata során tegyen javaslatot ambiciózusabb intézkedésekre és célokra annak érdekében, hogy alapos hatásvizsgálat alapján növelje a megújuló energia ágazatonkénti részarányát; hangsúlyozza, hogy fel kell gyorsítani a megújuló energiaforrásokon alapuló energiarendszerre való átállást és a végfelhasználói ágazatok villamosítását, lehetőség szerint szem előtt tartva a költségeket és az energiahatékonyságot;

18. üdvözli az európai épületkorszerűsítési programmal kapcsolatos stratégia elfogadását, amely az épületek esetében Európa-szerte fel fogja gyorsítani az energia- és erőforrás-hatékonysági intézkedések alkalmazását és növelni fogja a megújuló energiaforrások részarányát; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a klímasemlegesség megvalósításához vegyék figyelembe az energiaágazat és az építőipar közötti szinergiákat; hangsúlyozza, hogy a meglévő épületállomány felújítása kiegészíti az energiatermelés szén-dioxid-mentesítését;

19. elismeri az uniós energiapiacok és az Energiaközösség szerződő felei energiapiacainak integrációja terén eddig elért eredményeket; kiemeli a megújuló energia terén folytatott együttműködés előmozdításának jelentőségét; hangsúlyozza, hogy a megújulóenergia-irányelv közelgő felülvizsgálata során meg kell erősíteni a határokon átnyúló együttműködési mechanizmusokat;

([23]) HL L 198., 2020.6.22., 13. o.

20. üdvözli az európai hidrogénstratégia elfogadását; hangsúlyozza, hogy elsőbbséget kell biztosítani a megújuló hidrogénellátási lánc kiépítésének Európában, hogy elősegítsék a lépéselőny megszerzését, az ipari versenyképességet és az energiaellátás biztonságát; meggyőződése, hogy a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén hozzájárulhat a tartósan megmaradó – például az ipari folyamatokból és a nehéz szállításból származó – kibocsátások csökkentéséhez, ahol a közvetlen villamosítás az alacsony költséghatékonyság, illetve a műszaki, társadalmi és környezeti okok miatt korlátozható; emlékeztet, hogy fel kell gyorsítani a jelenlegi hidrogéntermelés dekarbonizációját; támogatja a hidrogénnel kapcsolatos, közös európai érdeket szolgáló fontos projektek elindítását; felhívja a Bizottságot, hogy a megújulóenergia-irányelvben meghatározott megközelítéssel összhangban dolgozzon ki átfogó osztályozási és tanúsítási keretrendszert a gáz-halmazállapotú légi fuvarozókra vonatkozóan a teljes életciklusra számított ÜHG-kibocsátásmegtakarítási és fenntarthatósági kritériumok alapján; hangsúlyozza, hogy ez az osztályozás rendkívül fontos a piaci szereplők, a hatóságok és a fogyasztók számára; hangsúlyozza, hogy szilárd keretet és megfelelő kiindulási alapot kell kialakítani annak biztosítása érdekében, hogy elegendő további megújulóenergia-termelési kapacitás kerüljön alkalmazásra a megújuló hidrogén iránti igény arányában; kéri a Bizottságot, hogy a soron következő jogalkotási javaslataiban vegye figyelembe a sokféle igényt; felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítsa a tisztességes és tényleges versenyt a nemzetközi partnerektől importált hidrogén és az EU-ban előállított hidrogén között;

21. hangsúlyozza, hogy a környezetvédelmi szempontból biztonságos a szén-dioxid-leválasztás, -hasznosítás és -tárolás (CCS/U) szerepet játszhatna az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek elérésében; támogatja egy olyan integrált szakpolitikai környezet kialakítását, amely ösztönzi a környezeti szempontból biztonságos CCS/U alkalmazások elterjedését, amelyek az üvegházhatású gázok kibocsátásának nettó csökkenését eredményezik, hogy az olyan nehézipari ágazatok is klímasemlegessé válhassanak, ahol nincs lehetőség a kibocsátások közvetlen csökkentésére; tudomásul veszi a Bizottság javaslatát, hogy a Tiszta Energia Ipari Fórum részeként összehív egy éves európai CCUS fórumot, hogy tovább vizsgálja az ilyen projektek előmozdításának lehetőségeit; emlékeztet arra, hogy prioritásként kell kezelni a közvetlen kibocsátáscsökkentést és az EU természetes nyelőit és tározóit fenntartó és erősítő intézkedéseket, például a fenntartható erdőgazdálkodás révén;

22. hangsúlyozza, hogy a közlekedés jelentősen elősegítheti a megújuló energia bevezetését; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a klímasemlegesség eléréséhez szükséges technológiák között a technológiasemlegesség elvén alapuló, kedvező szakpolitikai keretre és ambiciózus célokra tegyenek javaslatot az összes személy- és áruszállítási mód, többek között a tömegközlekedési flották és hálózatok, a közúti, tengeri, belvízi, vasúti és légi közlekedés dekarbonizálására való igazságos, megfizethető és kiegyensúlyozott átállás érdekében, elsősorban villamosítás révén, és amennyiben ez nem lehetséges, a fenntartható módon előállított üzemanyagok révén; üdvözli a Bizottság azon bejelentését, hogy egymillió töltőállomást létesít az elektromos járművek számára a 2014/94/EU irányelv felülvizsgálata során; felszólítja a Bizottságot, hogy ösztönözze a járműgyártókat a járműből a hálózatba töltés lehetővé tételére; hangsúlyozza, hogy ki kell igazítani az európai járműflotta villamosítási hálózatait és alternatív üzemanyag-infrastruktúráját, illetve támogasson más, már bevetésre kész megoldásokat, különösen a közlekedési csomópontokon; hangsúlyozza azt a lehetőséget, amit a belső együttműködés hordoz magában a határokon átnyúló közlekedés dekarbonizálása terén; e tekintetben kiemeli a Közlekedési Közösség és a Bizottság kritikus szerepét abban, hogy a szinergiákat teremt a szomszédos országokkal, és felgyorsítja az uniós közlekedési kibocsátási normáinak átadását; hangsúlyozza a tömegközlekedés fontosságát az energiaigény csökkentésében, valamint a dekarbonizált tömegközlekedés fejlesztésének és bővítésének szükségességét mind a városi, mind a vidéki térségekben;

23. hangsúlyozza, hogy vannak olyan ágazatok, amelyek növelik energiafogyasztásukat, mint például a közlekedési ágazat, az idegenforgalmi ágazat és az ikt-ágazat; támogatja a Bizottságot a távfűtési és távhűtési hálózatok és az elkerülhetetlen hulladékhőforrások közötti szinergiák áttekintésében; üdvözli az EU digitális stratégiájában foglalt kötelezettségvállalást, amely szerint az adatközpontokat 2030-ig klímasemlegessé kell tenni; felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy cselekvési tervre az idegenforgalmi ágazatnak az energiarendszer integrációjának folyamatában való részvételére vonatkozóan, amely többek között a vasúti turizmus, a puha és az e-mobilitás előmozdítását, valamint a körforgásos energiaközösségek fenntartható turizmusban való létrehozását vizsgálja;

Az energiarendszerek egyensúlyának biztosítása

24. megjegyzi, hogy a villamosenergia-hálózatok egyensúlyának fenntartása, valamint a csúcsigények és -termelés kezelése összetettebb lesz az egyre inkább decentralizált és megújuló generációk ötvözése miatt, és e tekintetben hangsúlyozza a keresletoldali válasz, a tárolás és az intelligens energiagazdálkodás szerepét; kiemeli, hogy a decentralizált energiatermelés felé való elmozdulásnak számos előnye van: elősegítheti a helyi energiaforrások használatát, ami új bevételi források biztosítása és új munkahelyek teremtése révén növelheti az energiaellátás helyi biztonságát, a közösségfejlesztést és a kohéziót; emlékeztet arra, hogy a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg energiaszerkezetüket, amelynek sokfélesége alapvető fontosságú az ellátás biztonságának biztosításához;

2021. május 19., szerda

25. hangsúlyozza, hogy az összeköttetések minden eddiginél fontosabbak ahhoz, hogy biztosítsák a megújuló energia szállítását azokra a területekre, ahol a kereslet a legnagyobb lesz, és hogy kiegyensúlyozzák az egész energiarendszert; hangsúlyozza, hogy maximalizálni kell a villamosenergia-kereskedelmet és végre kell hajtani azt a kötelezettséget, miszerint az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (8) bekezdésében meghatározott meglévő összeköttetési kapacitás legalább 70 %-át felhasználják; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak és az érintett tagállamoknak hatékony intézkedéseket kell hozniuk a tengeri csatlakozók hiányának kezelésére, tekintettel arra, hogy a tengeri energia egyre fontosabb szerepet tölt be egy integrált energiarendszerben;

26. sajnálja, hogy számos tagállam még nem érte el a villamosenergia-hálózatok összekapcsolása tekintetében 2020-ra előírt 10 %-os célt; üdvözli a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a villamosenergia-hálózatok összekapcsolására vonatkozó 2030-as célt 15 %-ra emeljék, feltéve, hogy az jobban támogatja a nemzeti beruházásokat a közös érdekű projektek listája révén; ösztönzi a Bizottságot, hogy indítsa újra az összekapcsolási célokkal foglalkozó szakértői csoport munkáját;

27. megjegyzi, hogy a villamosenergia-hálózat infrastruktúráját a digitalizáláson és automatizáláson keresztül tovább kell fejleszteni, hogy rugalmasságot biztosítsanak a rendszer számára, és kihasználják a más energiahordozókkal kialakított szinergiák előnyeit; üdvözli, hogy a Bizottság bejelentette az energetika digitalizálására irányuló cselekvési tervet a digitális energiaszolgáltatások versenyképes piacának kialakítása érdekében, amely biztosítja az adatvédelmet és a szuverenitást, és támogatja a digitális energiainfrastruktúrába történő beruházásokat; hangsúlyozza, hogy az intelligens hálózatokok lehetővé teszik a decentralizált és rugalmas megújulóenergia-termelés, valamint a szorosan összekapcsolt villamosenergia-rendszer elterjedését;

28. megismétli, hogy az európai energiatárolási kapacitás a rugalmasság és az ellátás biztonságának alapvető fontosságú forrása; megerősíti, hogy csökkenteni kell a tárolóberendezések telepítése előtt álló szabályozási akadályokat; felszólítja a Bizottságot, hogy mérje fel, miként lehetne csökkenteni az energiaátalakításra és az energiatárolásra kivetett adók és illetékek költségeit, valamint hogy a 2003/96/EK irányelv soron következő felülvizsgálata során szüntesse meg a tárolási projektek esetleges kettős adóztatását; emlékeztet a különböző szállítási és tárolási rendszerek teljes interoperabilitása biztosításának fontosságára, beleértve a határokon átnyúló jelentőségű és harmadik országokkal összekapcsolt rendszereket is; sürgeti a Bizottságot, hogy vizsgálja felül ezt az irányelvet, elkerülve ugyanakkor a más energiaforrások rovására történő indokolatlan piaci torzulásokat és a fogyasztókra gyakorolt káros hatásokat;

29. felszólítja a tagállamokat, hogy javítsák az összes energiatárolási projekt tőkéhez való hozzáférését, különös tekintettel a meglévő infrastruktúra korszerűsítésére; felszólítja a Bizottságot, hogy a közös érdekű projektek következő listáján, valamint a környezetvédelemhez és az energetikához nyújtott állami támogatásról szóló iránymutatás felülvizsgálatakor vegye figyelembe a tárolási infrastruktúra kiépítésének szükségességét;

30. aggodalommal jegyzi meg, hogy az EU nagymértékben függ a lítium-ion akkumulátorok behozatalától; üdvözli ezért az akkumulátorokra vonatkozó stratégiai cselekvési tervben ([24]) meghatározott megközelítést, nevezetesen a nyersanyagforrások diverzifikálását, a ritkaföldfémek alternatíváinak kifejlesztését, az EU kereskedelempolitikájának maradéktalan felhasználását a fenntartható és biztonságos ellátás biztosítása érdekében, továbbá a körforgásos gazdaság ösztönzőinek kidolgozását és az Európai Akkumulátorszövetség létrehozását;

31. emlékeztet a villamosenergiát egyéb energiává átalakító technológiák kiegészítő szerepére a kiegyenlítő hálózatokban az infrastruktúra szűk keresztmetszeteinek leküzdésében, az energiaszállításban, valamint a hő és a villamos energia rugalmasságának és szezonális tárolásának biztosításában, mivel azok könnyen integrálhatók a meglévő infrastruktúrába; meggyőződése, hogy ezek a technológiák hozzá fognak járulni a megújuló villamosenergia-termelés növekvő arányának integrálásához; megjegyzi, hogy fejleszteni kell a hidrogéntárolási kapacitásokat;

32. emlékeztet a rendszerösszekötők és a hálózatüzemeltetők közötti együttműködés fontosságára; üdvözli az (EU) 2019/943 rendelet szerinti regionális koordinációs központok létrehozását a villamos energia belső piacán; úgy véli, hogy az átvitelirendszer-üzemeltetőknek integrált és ágazatokon átívelő megközelítést kell alkalmazniuk a hálózatok jövőbeli tervezése, valamint az éghajlat- és energiapolitikai célokkal és a nemzeti energia- és klímatervekkel való összhang megteremtése céljából;

33. rámutat a „többirányú” rendszer előnyeire, amelyben a fogyasztók aktív szerepet játszhatnak az energiaellátásban; emlékeztet, hogy a tagállamoknak gondoskodniuk kell, hogy minden polgárnak joga legyen saját energia termeléséhez, fogyasztásához és tárolásához egyénileg vagy közösségként, és e tekintetben hangsúlyozza a rugalmassági lehetőségek szerepét a kínálatvezérelt energiarendszerről a keresletvezérelt energiarendszerre való áttérésben, lehetővé téve az aktív

([24]) A Bizottság „Európa mozgásban: Fenntartható mobilitás Európában: biztonságos, összekapcsolt és tiszta közlekedés” című, 2018. május 17-i közleményének (COM(2018)0293) II. melléklete.

fogyasztók számára, hogy digitális megoldásokon keresztül reagáljanak a keresletre, teljes mértékben összhangban az általános adatvédelmi rendelettel ([25]); felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, miként lehetne még inkább ösztönözni a keresletoldali rugalmasság európai piacának fejlődését, többek között a végfelhasználás rugalmasságára vonatkozó közös szabványok, valamint az energiarendszer költségeire gyakorolt lehetséges előnyök és hatások értékelése révén; üdvözli a rugalmas integrált energiarendszereket, amelyek célja a távfűtési és -hűtési ágazat optimalizálása, illetve a hatékony és rugalmas, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés alkalmazása és ezáltal hozzájárulás a villamosenergia-hálózat kiegyensúlyozásához, a megújuló energiaforrások költséghatékony felhasználásához és a hulladékhő integrációjához helyi/regionális szinten; kéri az (EU) 2019/944 irányelv, különösen a keresletoldali válaszra vonatkozó rendelkezéseinek gyors végrehajtását;

34. hangsúlyozza, hogy az elektromos mobilitás a rugalmassági kapacitások felszabadítása révén szerepet játszhat a villamosenergia- és a közlekedési ágazat intelligens integrálásának formájában; hangsúlyozza, hogy a közlekedési ágazat villamosítása növelheti az Unió energetikai stratégiai autonómiáját azáltal, hogy csökkenti az importált fosszilis tüzelőanyagok iránti igényt; hangsúlyozza a „jármű/hálózat" technológiák alkalmazásának tárolási és rugalmassági potenciálját, és megjegyzi, hogy ez megköveteli az energiarendszerek és az elektromos járművek interoperabilitását;

35. emlékeztet annak fontosságára, hogy az energiarendszerek rezilienciájának biztosítása érdekében kezelni kell a kiberbiztonsági kockázatokat; hangsúlyozza, hogy a hálózatban összekapcsolt termékek – például a fűtőberendezések, elektromos járművek és intelligens mérők – növekvő száma növelheti a villamosenergia-rendszer elleni kiberbiztonsági támadások kockázatát; sürgeti a Bizottságot, hogy gyorsan kezelje a kiberbiztonsági kockázatokat, úgy, hogy a villamosenergia-hálózat kiberbiztonsági kódexe keretében magas szintű kiberbiztonsági védelmet vezet be az összekapcsolt termékek vonatkozásában;

36. megállapítja, hogy egy nagyobb mértékben megújuló energiaforrásokra támaszkodó, decentralizáltabb és integráltabb energiarendszerhez az energiaigény jobb előrejelzésére, valamint a különböző energiahordozók kínálatának és a tárolásának még inkább valós idejű összeegyeztetésére van szükség; hangsúlyozza e tekintetben a statisztikai és meteorológiai adatok feldolgozása digitalizálásának alapvető szerepét; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy alakítsák ki a digitális energiatechnológiák belső piacát, miközben gondoskodnak a fogyasztók magánszférájának és személyes adatainak védelméről; arra bátorítja a tagállamokat, hogy vezessék be az épületek energiateljesítményéről szóló 2010/31/EU irányelv ([26]) részeként kidolgozott okosépület-mutatót, hogy az épületek szintjén kihasználják a keresletoldali rugalmasság lehetőségeit; hangsúlyozza, hogy ehhez közös szabványokat kell kidolgozni az adatcserére; üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy cselekvési tervet fogad el az energetika digitalizálásáról, hogy elősegítse az EU technológiai vezető szerepét, és integráltabb energetikai rendszert tegyen lehetővé, amely intelligens megoldásokat alkalmaz egyes ágazatokban (mint például az intelligens hálózatok, a hatékonyabb és biztonságos közlekedés, az energiamegtakarítás az épületekben) a 2021–2027 közötti időszakra szánt finanszírozás javításával együtt;

37. megismétli az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (ACER) döntő szerepét az energiarendszer integrációjában és az uniós energetikai jogszabályok végrehajtásában; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy az ügynökség elegendő eszközzel rendelkezzen küldetéseinek végrehajtásához;

Az energiához megfizethető áron való hozzáférés biztosítása valamennyi polgár és vállalkozás számára

38. emlékeztet arra, hogy az energia területén az uniós fellépés elsődleges célja „a környezet megőrzésének és javításának szükségességére tekintettel" a piac megfelelő működésének biztosítása; felhívja a Bizottságot, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket az energiapiacok megfelelő működésének megőrzése, a belső energiapiacra vonatkozó uniós vívmányok – köztük a tiszta energiáról szóló csomag – teljes körű végrehajtásának biztosítása, a gáz- és távfűtési ágazatban a fogyasztói jogok és a villamosenergia-fogyasztók jogainak összehangolása, valamint a gazdaság dekarbonizációjához való hozzájárulásuk elősegítése érdekében; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fogyasztókat a legenergiahatékonyabb és legköltségkímélőbb szén-dioxid-mentesítési lehetőség felé irányítsák olyan árak alapján, amelyek megfelelően tükrözik a felhasznált energiahordozó összes költségét; üdvözli a 2003/96/EK irányelv felülvizsgálatára és egy olyan eszközzé való átalakítására irányuló kezdeményezést, amely összekapcsolja az adópolitikát a 2030-ra és 2050-re kitűzött energia- és klímapolitikai célokkal; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy építsék be az éghajlati célkitűzéseket ebbe az

([25]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

([26]) Az Európai Parlament és a Tanács 2010/31/EU irányelve (2010. május 19.) az épületek energiahatékonyságáról (HL L 153., 2010.6.18., 13. o.).

irányelvbe; hangsúlyozza, hogy felül kell vizsgálni a rendelet hatályát, és különbséget kell tenni a fosszilis gázok, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok és a megújuló gázok között a fenntartható alternatívák fejlesztésének ösztönzése érdekében; felszólítja a tagállamokat, hogy töröljék el az indokolatlan adókat és illetékeket az adózás harmonizációjának biztosítása, a tiszta innovatív technológiák támogatása és Európában a versenyképes energiaköltségek biztosítása érdekében; felszólítja a tagállamokat, hogy törekedjenek a fosszilis üzemanyagok közvetlen és közvetett támogatásának fokozatos megszüntetésére;

39. egyetért a Bizottság elemzésével, amely szerint további munkára van szükség a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetése érdekében, hogy következetesebb árjelzéseket kell adni az energiaágazatban és a tagállamokban, továbbá egyetért azzal, hogy nem következetesek a villamosenergia-fogyasztók által viselt, nem energiával kapcsolatos magas díjak és illetékek, valamint hogy a külső költségeket nem internalizálják; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hatékony szabályozási intézkedésekkel orvosolják az ismert problémákat;

40. meggyőződése, hogy ösztönözni kell az energiafogyasztók aktívabb szerepvállalását; üdvözli az (EU) 2019/944 irányelvben foglalt, azon új rendelkezések hatálybalépését, amelyek lehetővé teszik az aktív fogyasztók számára, hogy teljes mértékben részt vehessenek a piacon, és kihasználhassák tevékenységeik előnyeit; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a fennmaradó akadályokat, hogy elősegítse a megújuló energia saját termelésének és fogyasztásának és a megújulóenergia-közösségeknek a fejlesztését, különösen az alacsony jövedelmű vagy veszélyeztetett háztartások és az ipari fogyasztók tekintetében; a tervezett fogyasztói tájékoztatási kampány részeként átlátható tájékoztatást kér az energiával kapcsolatos döntések éghajlati hatásairól;

41. rámutat arra, hogy az integrált megújuló energiarendszerekben lehetőség van a fogyasztók önrendelkezésének előmozdítására az energia előállítása, fogyasztása, tárolása és értékesítése terén; úgy véli, hogy ez lehetőséget nyújt a megújulóenergia-közösségek számára is az energiahatékonyság háztartások szintjén történő előmozdítására és az energiaszegénység elleni küzdelem elősegítésére;

42. megerősíti az energiaközösségekben és a mikrovállalkozásokban rejlő potenciált a fenntarthatóbb energiához való hozzáférés fejlesztése terén, különösen a távoli területeken, a szigeteken, valamint a legkülső régiókban; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell e területek transzeurópai energiahálózatokkal való integrációját, és olyan projekteket kell kidolgozni, amelyek lehetővé teszik a szigetek vagy szigetcsoportok megújuló forrásokból származó energiáját, amint azt a Horizont 2020 Tilos projekt is bizonyítja;

43. felszólítja a Bizottságot, hogy javasoljon olyan szabályokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a polgárok energiaközösségei – a megújuló energia termelése mellett – egyéb módon is részt vegyenek az energiarendszerek integrációjában, például a fűtési hálózatokhoz, az elektromos mobilitás töltőállomásaihoz, a tárolási vagy keresletoldali reagálási eszközökhöz való csatlakozás révén;

Európa vezető szerepének biztosítása a fenntartható és megújuló energiával kapcsolatos technológiák terén

44. emlékeztet arra, hogy az energiaunió egyik célkitűzése az importfüggőség csökkentése és az energiaellátás biztonságának és a technológia függetlenségének garantálása; felszólítja az EU-t, hogy tanuljon a jelenlegi gazdasági válságból, és törekedjen a stratégiai értékláncok nagyobb autonómiájára; úgy véli, hogy a szinergiák létrehozása segíthet e cél elérésében;

45. hangsúlyozza, hogy fontos növelni az európai technológiák versenyképességét a stratégiai energiaágazatban az EU autonómiájának biztosítása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy a különböző strukturális és ágazati alapokon keresztül támogassa a kutatást és az innovációt; emlékeztet az EU globális vezető szerepére a műholdas kibocsátásmérési technológiák terén, különös tekintettel a Kopernikusz légkörmonitoring szolgáltatásra; emlékeztet a Középtávú Időjárási Előrejelzések Európai Központjának időjárás-előrejelzési szakértelmére, amely így képes jelezni az energiaigény ingadozásait; felhívja a Bizottságot, hogy fontolja meg az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes és integrált energiarendszerhez hozzájáruló technológiák további támogatását, beleértve azokat az eseteket is, ahol Európa globális vezető szerepet tölt be és belföldi alapú értékláncokkal rendelkezik;

46. aggodalommal jegyzi meg, hogy az energiaunió helyzetéről szóló 2020. évi jelentés következtetései rámutatnak a tisztaenergia-technológiák területére irányuló kutatási és innovációs beruházások csökkenésére; megismétli a kutatás és az innováció, különösen az úttörő innováció uniós támogatásának döntő szerepét; üdvözli az Európai horizont program megnövelt kutatási költségvetését, valamint az Európai Kutatási Térség létrehozását;

47. kiemeli a méltányos átállás szükségességét, és felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a klímasemlegességre való átállás elősegítése érdekében valamennyi vonatkozó jogalkotási javaslatban foglalkozzanak az energiaágazaton belüli strukturális változásokkal; megismétli az új zöld megállapodásban felvázolt ígéretet, miszerint senkit sem szabad

hátrahagyni; e tekintetben megjegyzi, hogy rendkívül fontos átalakítani a munkavállalók készségeit azokban az ágazatokban, amelyeknél fennáll a kockázata, hogy a zöld átállás miatt megszűnnek; kiemeli az energiarendszerek integrációjával kapcsolatos, jól megalapozott európai szakértelem értékét, és felszólítja a tagállamokat, hogy értékeljék ezt a szakértelmet, és segítsék annak átadását a fosszilisenergia-ágazatból a klímasemleges ágazati integrált energiarendszerbe;

48. rámutat a következő áttörő jelentőségű folyamatinnovációkra és technológiákra, amelyeket tovább kell fejleszteni a körforgásos gazdaság és a hatékony ágazati integrációs stratégia szempontjából:

a) nagy hatékonyságú és megújuló hidrogénen alapuló acélgyártás, amely összekapcsolja az acél újrafeldolgozását és az állandó vasöntést;

b) távfűtés a föld alatti szállítás többlethőjéből;

c) intelligens töltés és modális váltás a közlekedési szektorban;

d) a petrolkémiai és agrokémiai termékek és az azokhoz kapcsolódó folyamatok fenntartható helyettesítése;

e) az akkumulátorgyártás és újrahasznosítás új generációja;

f) illetve folyadékba merítési technológiák az adatközpontokban az energiaigény és a többlethő jelentős csökkentése érdekében;

49. üdvözli a stratégiai értékláncok érdekében tett kezdeményezéseket; felszólít a megújulóenergia-technológiák stratégiai értékláncként való elismerésére, valamint az e technológiák fejlesztésére irányuló erőfeszítések támogatására irányuló szövetség, valamint a folyamat és az energiahatékonyság javítására irányuló kezdeményezés létrehozására; felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa valamennyi szövetség átlátható irányítását, beleértve a kkv-k, a civil társadalom, a nem kormányzati szervezetek és a független szakértők részvételét, biztosítva ugyanakkor a földrajzi sokféleséget;

o

o o

50. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0241

Az európai hidrogénstratégia

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az európai hidrogénstratégiáról (2020/2242(INI))

(2022/C 15/06)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikkére,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 21. Konferenciáján (COP21) Párizsban, 2015. december 12-én elfogadott megállapodásra (Párizsi Megállapodás),

— tekintettel az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület „1,5 °C-os globális felmelegedés" című, 2018. október 8-i különjelentésére, valamint „Az óceánok és a krioszféra a változó éghajlatban" című, 2019. szeptember 25-i különjelentésére;

— tekintettel az ENSZ Környezetvédelmi Programjának a kibocsátási szakadékról szóló, 2019-es és 2020-as jelentéseire,

— tekintettel a termelékenységre és az inkluzív növekedésre irányulóan a kkv-k és a vállalkozói szellem erősítéséről szóló, 2018. február 23-i OECD-nyilatkozatra,

— tekintettel a „Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért" című, 2020. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2020)0301),

— tekintettel a Régiók Európai Bizottsága „Ütemterv a tiszta hidrogénért – a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulása a klímasemleges Európához" című, 2020. július 1-jei véleményére ([1]),

— tekintettel a „A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért" című, 2020. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2020)0299),

— tekintettel a tengeri megújuló energiában rejlő lehetőségeknek a klímasemleges jövő érdekében való kiaknázását célzó uniós stratégiáról szóló, 2020. november 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0741),

— tekintettel a metánkibocsátás csökkentésére irányuló uniós stratégiáról szóló, 2020. október 14-i bizottsági közleményre (COM(2020)0663),

— tekintettel a „2020. évi jelentés az energiaunió helyzetéről az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet értelmében" című, 2020. október 14-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0950),

— tekintettel „Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében" című, 2020. szeptember 17-i bizottsági közleményre (COM(2020)0562),

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2019)0640),

— tekintettel a Bizottság „Új európai iparstratégia" című, 2020. március 10-i közleményére (COM(2020)0102),

— tekintettel a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([2]) (a megújulóenergia-irányelv),

([1]) HL C 324., 2020.10.1., 41. o.
([2]) HL L 328., 2018.12.21., 82. o.

— tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([3]),

— tekintettel az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről szóló, 2014. október 22-i 2014/94/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([4]) (az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló irányelv),

— tekintettel a második üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás létrehozásáról szóló, 2014. május 6-i 559/2014/EU tanácsi rendeletre ([5]),

— tekintettel a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, valamint a 713/2009/EK, a 714/2009/EK és a 715/2009/EK rendelet módosításáról szóló, 2013. április 17-i 347/2013/EU európai parlamenti és tanács rendeletre ([6]) (a TEN-E rendelet),

— tekintettel az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1316/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([7]), amelynek felülvizsgálata jelenleg zajlik,

— tekintettel az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([8]) (az uniós kibocsátáskereskedelmi irányelv),

— tekintettel az energiatárolással kapcsolatos átfogó európai megközelítésről szóló, 2020. július 10-i állásfoglalására ([9]),

— tekintettel a transzeurópai energiaipari infrastruktúráról szóló rendelet felülvizsgálatáról szóló, 2020. július 10-i állásfoglalására ([10]),

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2020. január 15-i állásfoglalására ([11]),

— tekintettel az éghajlati és környezeti vészhelyzetről szóló, 2019. november 28-i állásfoglalására ([12]),

— tekintettel „Az éghajlatváltozás: európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról a Párizsi Megállapodással összhangban” című, 2019. március 14-i állásfoglalására ([13]),

— tekintettel „Az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítése az Európai Unióban: Ideje cselekedni!” című, 2018. október 25-i állásfoglalására ([14])

— tekintettel a tiszta energiákkal kapcsolatos innováció felgyorsításáról szóló, 2018. február 6-i állásfoglalására ([15]),

— tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság és a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményére,

---

([3]) HL L 328., 2018.12.21., 1. o.
([4]) HL L 307., 2014.10.28., 1. o.
([5]) HL L 169., 2014.6.7., 108. o.
([6]) HL L 115., 2013.4.25., 39. o.
([7]) HL L 348., 2013.12.20., 129. o.
([8]) HL L 275., 2003.10.25., 32. o.
([9]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0198.
([10]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0199.
([11]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0005.
([12]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0078.
([13]) HL C 23., 2021.1.21., 116. o.
([14]) HL C 345., 2020.10.16., 80. o.
([15]) HL C 463., 2018.12.21., 10. o.

2021. május 19., szerda

— tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság jelentésére (A9-0116/2021),

A. mivel az EU jóváhagyta a Párizsi Megállapodást, a zöld megállapodást és a költséghatékony és méltányos átállás célját, amely a legkésőbb 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességhez vezet;

B. mivel a Bizottság javasolta az EU azon célkitűzésének növelését, hogy 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal csökkentse az üvegházhatásúgáz-kibocsátást, és mivel a Parlament támogatta azt a célt, hogy 2030-ra az 1990-es szinthez képest 60 %-kal csökkenjen az üvegházhatásúgáz-kibocsátás;

C. mivel a fosszilis tüzelőanyagok használata nagymértékben felelős a globális felmelegedésért, és mivel a Párizsi Megállapodás célja az iparosodás előtti szinthez képest a globális hőmérséklet-emelkedés jóval 2 °C alatt tartása, továbbá a hőmérséklet-emelkedés 1,5 °C -ra való korlátozása érdekében tett erőfeszítések folytatása;

D. mivel a nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátású gazdaságra való átálláshoz egy nagyrészt megújuló energiaforrásokon alapuló, rendkívül erőforrás- és energiahatékony energiarendszerre való, nyilvánosan irányított gyors és méltányos átállásra van szükség, biztosítva a fenntarthatóságot és az egészséget, a polgárok részvételét, az energiaszegénység enyhítését Unió-szerte, az ellátás biztonságát, az energia hozzáférhetőségét és megfizethetőségét, valamint az energiaárak versenyképességét;

E. mivel a fosszilis tüzelőanyagok mielőbbi kivezetése és az uniós ipar versenyképességének biztosítása érdekében tiszta alternatív üzemanyagokat kell használni és fejleszteni kell azok alkalmazását; mivel a megújuló hidrogén kiaknázatlan lehetőséget kínál arra, hogy ilyen alternatívát jelentsen;

F. mivel a hidrogén alapanyagként vagy energiaforrásként ipari és vegyi eljárásokban, a légi és tengeri közlekedésben és a közúti nehézteher-szállításban és a fűtési alkalmazásokban használható – dekarbonizálva azokat az ágazatokat, amelyekben a közvetlen villamosítás technikailag nem lehetséges vagy nem versenyképes –, valamint szükség esetén az energiarendszer kiegyensúlyozása céljából energiatárolásra is alkalmas, ezáltal jelentős szerepet töltve be az energiarendszer integrációjában;

G. mivel jelenleg az EU energiaszerkezetének mintegy 2 %-át teszi ki a hidrogén, amelynek 95 %-át fosszilis tüzelőanyagok felhasználásával állítják elő, ennek során évente 70–100 millió tonna szén-dioxid szabadul fel, globális szinten pedig az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2,5 %-áért felelős, és a jelenleg előállított hidrogén kevesebb mint 1 %-át használják energiahordozóként; mivel egyes kutatások azt mutatják, hogy 2050-ben a megújuló energia az EU energiaszerkezetének akár 100 %-át is kiteheti, amelyből a hidrogén összességében akár 20 %-ot, a közlekedésben felhasznált energia 20–50 %-át és az iparban felhasznált energia 5–20 %-át teheti ki;

H. mivel a hidrogént – amelyből évente 120 millió tonnát állítanak elő világszerte – az olajfinomító és a vegyipari ágazat melléktermékeként (70 millió tonna), valamint az erre a célra szolgáló termelő létesítményekben (50 millió tonna) állítják elő; mivel a legtöbb hidrogént fosszilis tüzelőanyagok felhasználásával állítják elő – globális szinten a földgáz 6 %-át és a szén 2 %-át hidrogéntermelésre használják fel –, és ennek kevesebb mint 0,1 %-a vízelektrolízissel történik;

I. mivel az Európai Gazdasági Térség (EGT) teljes hidrogéntermelési kapacitását 2018 végén évi 11,5 millió tonnára becsülték, és mivel az elektrolizátorok teljes beépített kapacitása az EGT-ben körülbelül 1 GW, amely a teljes hidrogéntermelési kapacitás 1–4 %-át teszi ki; mivel a szén-dioxid-leválasztással és -tárolással fosszilis tüzelőanyagokból történő hidrogéntermelés (karbonszegény hidrogén) az EGT teljes hidrogéntermelési kapacitásának mintegy 0,7 %-át teszi ki (a melléktermékeket nem számolva);

J. mivel a világ hidrogéntermelésének 43 %-át ammónia előállítására használják fel, amelynek elsődleges felhasználási területe az ammónia alapú műtrágyák előállítása, 52 %-át szénhidrogének finomítására és kéntelenítésére, 5 %-át pedig metanol szintéziséhez és egyéb célokra használják;

K. mivel a megújuló és alacsony kibocsátású hidrogén jelenlegi költsége 2,5–5,5 EUR kilogrammonként, míg a fosszilis tüzelőanyag alapú hidrogén kilogrammonkénti előállítási költsége 1,50 EUR; mivel a legtöbb tagállamban jellemző, jelenlegi villamosenergia-összetétel magasabb kibocsátású elektromosságon alapuló hidrogént állítana elő, mint amelylyel a fosszilis üzemanyagon alapuló hidrogén jár;

L. mivel a hidrogén hosszú időn keresztül nagy mennyiségben képes energiát tárolni, és így képes áthidalni a szezonális kereslet okozta ingadozásokat; mivel a hidrogén tehergépkocsin, hajón vagy csővezetéken keresztül egyaránt szállítható, és így lehetővé teszi a megújuló energia előállítását ott, ahol az a leghatékonyabb, valamint a hosszú távú szállítást anélkül, hogy terhet róna a villamosenergia-hálózatra;

M. mivel a gazdaság valamennyi ágazatának szén-dioxid-mentesítéséhez nagyobb arányú megújuló energiaforrásokra lesz szükség, ami nagyobb volatilitáshoz vezethet a villamosenergia-hálózatban, miközben az energiaellátás biztosítása érdekében jelentősen növelni kell az energiatárolás iránti keresletet;

N. mivel az acélgyártás világszinten a közvetlen és közvetett üvegházhatásúgáz-kibocsátás mintegy 10 %-át, a tengeri közlekedés pedig mintegy 2,5 %-át teszi ki, és mivel a megújuló hidrogén fejlesztése csökkentheti a kibocsátást ezekben az ágazatokban;

O. mivel az Unió teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásának 27 %-áért a közlekedés felelős; mivel a hidrogénnek számos alkalmazási területe van az iparban, a villamosenergia-ágazatban és az építőiparban, és a közlekedési ágazat alternatív üzemanyagaként nagy lehetőségeket rejt magában, de a különböző közlekedési módok esetében még mindig korlátozottak a piac által kiépített hidrogénalapú lehetőségek;

P. mivel az akkumulátorral működő elektromos járművekben megvan a lehetőség arra, hogy az egyéni gépjárművek piacának jelentős hányadát biztosítsa; mivel a teherszállítás olyan ágazat, amelyben nehezen csökkenthető a szén-dioxid-kibocsátás, ahol az alacsony költséghatékonyság és műszaki okok miatt korlátozott lehetőség van csak a közvetlen villamosításra; mivel az akkumulátorok gyakorlati problémákat vetnek fel a nehézgépjárművek, a nem villamosított vonalakon közlekedő vonatok, a teherhajók és repülőgépek esetében, és ez lehetőségeket teremt más energiahordozók, például a hidrogén számára, mivel ennek révén nagy mennyiségű energia tárolható egy jármű vagy hajó fedélzetén, szükség esetén lehetővé teszi a gyors üzemanyag-utántöltést, és csak vizet állít elő kipufogógázként;

Q. mivel a fenntartható és versenyképes hidrogénalapú gazdaság lehetőséget kínál az EU számára arra, hogy megerősítse gazdaságát, különösen a Covid19 okozta gazdasági visszaesést követően, mivel 2030-ig akár egymillió, 2050-ig pedig 5,4 millió minőségi munkahelyet teremthet, és mivel ez lehetőséget jelenthet a hagyományos energiaforrásoktól jelenleg nagymértékben függő, és a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos megszüntetése esetén a szegénység kockázatának kitett régiók számára; mivel a megújuló hidrogén ágazatának munkahely-teremtési potenciálja minden egymilliárd EUR befektetés után 10 300 munkahelyre tehető, amit kiegészítenek a megújulóenergia-ágazatban létrehozott munkahelyek;

R. mivel az EU 2050-re megvalósítandó klímasemlegességi célkitűzéseit idő- és költséghatékony módon támogató, fenntartható és versenyképes hidrogénpiac kiépítéséhez olyan, jól kiépült átviteli és elosztási infrastruktúrára van szükség, amely hatékonyan szállítja el a hidrogént a gyártóhelytől a fogyasztó területekhez az EU egészében;

S. mivel a hidrogénrendszerek fejlesztését egymástól eltérően kezelhetik a tagállamok, figyelembe véve a meglévő gázinfrastruktúráik szerkezete terén mutatkozó különbségeket és az egyes országokban a különféle típusú hidrogéntermelő technológiák kifejlesztéséhez szükséges kapacitást, az innovációs potenciálokat és az egyes tagállamokban a különféle iparágak által támasztott ingadozó hidrogénkeresletet;

T. mivel csaknem valamennyi tagállam beépített hidrogénre vonatkozó terveket nemzeti energia- és klímatervébe, valamint hogy 26 tagállam aláírta a hidrogénkezdeményezést;

U. mivel az EU energiarendszerének környezetileg fenntarthatónak és gazdaságilag versenyképesnek kell lennie, és mivel bármilyen technológiai irányvonalnak kiszámítható időkereteken belül életképes üzleti esetekhez vezető, bizonyított és megalapozott becsléseken kell alapulnia, annak biztosítása érdekében, hogy annak költségei ne veszélyeztessék az uniós iparok versenyképességét vagy az állampolgárok jólétét;

V. mivel figyelembe kell venni a hidrogén előállítása, szállítása, tárolása és feldolgozása során bekövetkező jelentős energiaveszteségeket;

W. mivel a földgáz szabályozásáról szóló jelenlegi jogszabályi keret évekre gondoskodott az energiaellátás biztonságáról és az energia megfizethetőségéről az uniós fogyasztók számára, és ezért azt modellként lehetne használni, hogy előmozdítsa egy jövőbeni páneurópai megújuló hidrogénpiac kialakítását;

2021. május 19., szerda

1. hangsúlyozza, hogy egy versenyképes és fenntartható hidrogéngazdaság és integrált hidrogénpiac révén fenn kell tartani és tovább kell fejleszteni az EU technológiai vezető szerepét a tiszta hidrogén területén ([16]); hangsúlyozza egy olyan uniós hidrogénstratégia szükségességét, amely a hidrogén teljes értékláncát – a keresleti és kínálati ágazatokat egyaránt – lefedi, és amelyet hozzáigazítanak az elegendő kiegészítő megújuló villamosenergia-termelési infrastruktúra kiépítésére irányuló nemzeti erőfeszítésekhez a megújuló hidrogén termelése és a megújuló hidrogén költségeinek csökkentése céljából; megjegyzi különösen a megújuló hidrogén EU-n belüli termelésének hozzáadott értékét az innovatív elektrolízistechnológiák fejlesztése és értékesítése tekintetében; hangsúlyozza, hogy a hidrogéngazdaságnak összhangban kell állnia a Párizsi Megállapodással, a 2030-as és 2050-es uniós éghajlati és energetikai célkitűzésekkel, a körforgásos gazdasággal, a kritikus nyersanyagokra vonatkozó cselekvési tervvel és az ENSZ fenntartható fejlesztési céljaival;

2. üdvözli a Bizottság által javasolt, klímasemleges Európára irányuló hidrogénstratégiát, beleértve a megújulóenergia-irányelv jövőbeli felülvizsgálatát, valamint a hidrogénre vonatkozó tagállami stratégiák és beruházási tervek növekvő számát; hangsúlyozza, hogy ezeket a stratégiákat össze kell hangolni a tagállamok nemzeti energia- és klímaterveivel, és felszólít azok gyors és ambiciózus végrehajtására; úgy véli, hogy a jövőbeli jogalkotási javaslatokban a Bizottságnak figyelembe kell vennie ezeket a stratégiákat; sürgeti a Bizottságot, hogy hangolja össze a hidrogénnel kapcsolatos megközelítését az új uniós ipari stratégiával, és tegye azt egy koherens iparpolitika részévé, figyelembe véve, hogy a hidrogénstratégia nem önmagában vett cél, azt az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló átfogó uniós erőfeszítések összefüggésében kell szemlélni, a minőségi munkahelyek hosszú távra szóló biztosítása és az uniós ipar versenyképességéhez való hozzájárulás mellett;

3. hangsúlyozza egy olyan reziliens és klímasemleges energiarendszer fontosságát, amely az energiahatékonyság, költséghatékonyság, megfizethetőség és ellátásbiztonság alapelvein alapul; hangsúlyozza, hogy az energiatakarékossággnak és az energiahatékonyság elsődlegessége elvének anélkül kell érvényesülnie, hogy akadályoznák az innovatív kísérleti és demonstrációs projektek kidolgozását; megjegyzi, hogy a megújuló energiaforrásokból történő közvetlen villamosítás költséghatékonyabb, erőforrás- és energiahatékonyabb, mint a hidrogén, ugyanakkor megjegyzi, hogy figyelembe kell venni az olyan tényezőket, mint az ellátás biztonsága, a műszaki megvalósíthatóság és az energiarendszerre vonatkozó megfontolások annak meghatározásakor, hogy hogyan kell egy ágazatot dekarbonizálni; e tekintetben hangsúlyozza a technológiasemlegesség elvének fontosságát a klímasemleges Unió megvalósítása szempontjából;

4. meggyőződése, hogy a megújuló forrásokból előállított hidrogén kulcsfontosságú az EU energetikai átállásához, mivel csak a megújuló hidrogén képes hosszú távon fenntartható módon hozzájárulni a klímasemlegesség eléréséhez és elkerülni a technológiai bezáródást és a meg nem térülő eszközöket; aggodalommal állapítja meg, hogy a megújuló hidrogén még nem versenyképes; ezért sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ösztönözzék a megújuló hidrogén értékláncát és piaci elterjedését, figyelembe véve, hogy az ipari módszerek és értékláncok fejlődése nyomán az ár és a hozam közötti kapcsolat fokozatosan javulna;

5. elismeri az EU-szerte számos régióban működő hidrogénvölgyek erőfeszítéseit az integrált, több ágazatra kiterjedő hidrogén értékláncok kialakítására irányulóan; hangsúlyozza, hogy e hidrogénvölgyek fontos szerepet játszanak a megújuló hidrogén előállításának és alkalmazásának kezdeményezésében az uniós hidrogéngazdaság fejlesztése érdekében; sürgeti a Bizottságot, hogy építsen ezekre a kezdeményezésekre, és támogassa azok fejlesztéseit és segítse mindazokat, akik részt vesznek a szakértelmük és beruházásaik egyesítésében;

6. rámutat, hogy a hidrogénalapú termékek – mint a megújuló energiával előállított szintetikus üzemanyagok – széndioxid-semleges alternatívát jelentenek a fosszilis üzemanyagok mellett, és ezért számos különböző ágazatban jelentősen hozzájárulhatnak a dekarbonizációhoz, más kibocsátáscsökkentő megoldások, például a megújuló villamos energián alapuló villamosítás mellett; hangsúlyozza, hogy a több ágazatra kiterjedő alkalmazásuk létfontosságú ezen energiahordozók árának a méretgazdaságosság révén történő számottevő csökkentése és a megfelelő piaci volumen biztosítása érdekében;

A hidrogén osztályozása és szabványok

7. rendkívül fontosnak tartja a hidrogén különböző típusainak közös jogi osztályozását; üdvözli első lépésként a Bizottság által javasolt osztályozást; rámutat, hogy a nemzeti jogi fogalommeghatározások elfogadásához és a jogbiztonság megteremtésére irányuló egyértelmű osztályozás kialakításához mielőbbi megállapodásra van szükség egy átfogó, pontos, tudományon alapuló és egységes, uniós szintű terminológiát illetően; felszólítja a Bizottságot, hogy az összes releváns jogszabállyal összefüggésben a lehető leggyorsabban zárja le a terminológia kidolgozásával kapcsolatos munkáját;

([16]) A Bizottság szerint a „tiszta hidrogén” a víz elektrolízisével és megújuló energiaforrásokból származó villamos energiából előállított hidrogént jelenti. A tiszta hidrogén a biogáz átalakításával vagy megújuló biomassza biokémiai átalakításával is előállítható, amennyiben az eljárás megfelel a fenntarthatósági követelményeknek.

8. úgy véli, hogy a hidrogén különböző formáinak osztályozását független, tudományosan megalapozott értékelés alapján kell meghatározni, elmozdulva az általánosan használt színalapú megközelítéstől; úgy véli, hogy ennek az osztályozásnak a hidrogén teljes termelési és szállítási folyamata során a teljes életciklusra számított üvegházhatásúgáz-kibocsátáson kell alapulnia, ugyanakkor a körforgásos gazdaság elveivel összhangban átlátható és szilárd fenntarthatósági kritériumokat is figyelembe kell vennie, és a kategóriánkénti átlagokon és standard értékeken kell alapulnia, amilyenek például az erőforrások fenntartható használatára és védelmére, a hulladékgazdálkodásra és a nyersanyagok és másodlagos anyagok fokozott használatára, a szennyezés megelőzésére és csökkentésére, végül pedig a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelmére és helyreállítására irányuló célkitűzések;

9. megjegyzi, hogy eltérés van a különböző szereplők, például a Bizottság és az Európai Tisztahidrogén-szövetség által használt tiszta hidrogén különböző meghatározásai között, ami zavart kelt és el kell kerülni; hangsúlyozza e tekintetben, hogy teljesen egyértelművé kell tenni a megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén közötti különbségtételt ([17]); megjegyzi továbbá, hogy további pontosítást jelentene, ha a Bizottság javaslatának megfelelően a hidrogén ugyanazon kategóriáját illetően elkerülnék két – konkrétan a „megújuló" és a „tiszta" – elnevezés használatát, és e tekintetben hangsúlyozza, hogy a „megújuló hidrogén" kifejezés a legobjektívabb, és tudományosan megalapozott választást jelentene e hidrogénkategória esetében;

10. hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van uniós és nemzetközi szabványokra és tanúsításra; megjegyzi továbbá, hogy mérlegelni kell a nemzeti nyilvántartásokhoz igazított származási garanciákat annak biztosítása érdekében, hogy a megújuló hidrogént kellő időben fel lehessen használni, és hogy a fogyasztók tudatosan választhassanak fenntartható megoldásokat, és minimalizálni lehessen a meg nem térülő beruházások kockázatát;

11. hangsúlyozza, hogy a szabványosítási rendszernek holisztikus megközelítésen kell alapulnia, és az importált hidrogénre is alkalmazhatónak kell lennie; felhívja a Bizottságot, hogy vezessen be szilárd és átlátható fenntarthatósági kritériumokat tartalmazó szabályozási keretet a hidrogén EU-n belüli tanúsítására és nyomon követésére, figyelembe véve annak üvegházhatásúgáz-lábnyomát az értéklánc egészében – a szállítást is beleértve –, hogy az elegendő kiegészítő megújuló villamosenergia-termelésbe való beruházást is ösztönözze; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy 2021-ben a lehető leghamarabb hozzon létre egy olyan szabályozási keretet a hidrogénre vonatkozóan, amely biztosítja a szabványosítást, a tanúsítást, a származási garanciákat, a címkézést és az értékesíthetőséget a tagállamokban, továbbá használja fel az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer közelgő felülvizsgálatát annak megvizsgálására, hogy milyen változtatásokra van szükség a hidrogénben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához az uniós éghajlat-politikai célokhoz való hozzájárulás érdekében, figyelembe véve a kibocsátásáthelyezés kockázatát;

12. hangsúlyozza, hogy a hidrogén különböző típusainak osztályozása többek között azt a célt szolgálná, hogy a fogyasztók tájékoztatást kapjanak, és nem a hidrogén általános bővítésének megakadályozására szolgálna; megállapítja, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia jelenlegi származásigarancia-rendszere ezidáig nem ösztönzött megfelelő beruházásokat a kiegészítő kapacitások terén; ezért hangsúlyozza a feltételekre és kritériumokra vonatkozó iránymutatások továbbfejlesztésének fontosságát a megújuló kapacitások kétszeres beszámításának elkerülése érdekében;

13. szilárd meggyőződése, hogy a hidrogéngazdaság sikeres létrehozásához kulcsfontosságú annak elfogadottsága a lakosság körében; hangsúlyozza ezért a nyilvánosság és az érdekelt felek bevonásának, valamint a hidrogénre és az e szabványokat tiszteletben tartó, jó minőségű hidrogénmegoldásokra vonatkozó uniós biztonsági és műszaki szabványok fontosságát; rávilágít továbbá, hogy a felhasználói ágazatokban alkalmazott biztonsági protokollokat folyamatosan frissíteni kell a hidrogénhasználat tekintetében; ezért kéri, hogy Unió-szerte népszerűsítsék a bevált gyakorlatok példáit, valamint mozdítsák elő a biztonságos hidrogén-alkalmazás kultúráját;

A hidrogéntermelés fellendítése

14. felhívja a figyelmet arra, hogy a hidrogén belső piacának megfelelő és kiszámítható működése érdekében fel kell számolni a szabályozási akadályokat, és a Bizottságnak mielőbb javaslatot kell tennie egy, a hidrogénpiacra vonatkozó koherens, integrált és átfogó szabályozási keretre, amelyet össze kell hangolni más vonatkozó jogszabályokkal, és teljes

([17]) A Bizottság szerint az „alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén" magában foglalja a szén-dioxid-leválasztással előállított, fosszilis alapú hidrogént és a villamos energiával előállított hidrogént, amelyek teljes életciklusra vonatkoztatott üvegházhatásúgáz-kibocsátása lényegesen kisebb a jelenlegi módszerekkel előállított hidrogénéhez képest.

2021. május 19., szerda

mértékben tiszteletben kell tartani az arányosság, a szubszidiaritás és a jobb szabályozás elvét, beleértve a kkv-tesztet is; rávilágít e tekintetben, hogy rugalmas hidrogénpiacra van szükség annak elősegítése érdekében, hogy az innovatív úttörők teljes mértékben kihasználhassák az előnyöket, és a hidrogéntermelés költségei csökkenjenek, illetve figyelembe kell venni, hogy a hidrogénpiac még nem tekinthető érett piacnak, és azt ki kell terjeszteni;

15. úgy véli, hogy az uniós gázpiac kialakítása és a tiszta energiáról szóló csomag a hidrogénpiac szabályozásának alapjául és példaként szolgálhatna; hangsúlyozza, hogy a működő hidrogéntermelés gyors és kiszámítható kialakításához a gyártókat, dolgozókat és szakszervezeteiket, tudósokat és nem kormányzati szervezeteket egyesítő, demokratikus központi tervezésre is szükség van; szorgalmazza továbbá, hogy a Bizottság és a tagállamok dolgozzák ki a hidrogéntermelés kevésbé összekapcsolt vagy elszigetelt régiókban, például szigeteken történő fellendítését célzó specifikus megoldásokat, és egyúttal biztosítsák a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztését, az újrahasznosítást is beleértve;

16. felhívja a Bizottságot, hogy a vonatkozó jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó hatásvizsgálataiba foglalja bele és értékelje a fenntartható uniós hidrogéngazdasághoz szükséges jogi követelményeket annak érdekében, hogy megvalósítsa az EU éghajlatváltozással kapcsolatos ambiciózusabb törekvéseit, és gazdaságilag vonzóbbá tegye a megújuló hidrogént; sürgeti a Bizottságot, hogy a hidrogénre vonatkozó egyenlő versenyfeltételek és időtálló szabályozási keret biztosítása érdekében vizsgálja meg különösen a megújulóenergia-irányelv, az energiaadó-irányelv ([18]) és az ETS-irányelv felülvizsgálatát;

17. üdvözli a Bizottság ambiciózus célkitűzéseit az elektrolizátorok és a megújuló hidrogéntermelés kapacitásának növelésére; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki ütemtervet az elektrolizátorok bevezetésére és alkalmazásának bővítésére, és a költséghatékonyságuk biztosítása érdekében alakítson ki uniós szintű partnerségeket; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy számolják fel a meglévő adminisztratív terheket, és ösztönözzék a megújuló hidrogén értékláncának bővítését és piaci elterjedését annak technológiailag érettebbé és versenyképessé tétele érdekében, többek között olyan pénzügyi ösztönzők és célzott finanszírozási rendszerek biztosításával, amilyenek például a hidrogénhálózatba betáplált megújuló hidrogénre vonatkozó betáplálási prémiumokhoz hasonló innovatív megoldások, az állami támogatási szabályok felülvizsgálata, valamint az energiaárazási és adózási rendszerek átfogó felülvizsgálata a külső költségek internalizálása érdekében; hangsúlyozza, hogy a megújuló hidrogén 2030 előtt versenyképessé válhat, feltéve, hogy rendelkezésre állnak a szükséges beruházások és megfelelő szabályozási keret, továbbá a megújuló energia versenyképes;

18. megjegyzi, hogy a fenntartható hidrogénalapú gazdaságnak lehetővé kell tennie, hogy a kapacitások beépüljenek az integrált uniós energiapiacba; elismeri, hogy a hidrogén különböző formái – például megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén – lesznek a piacon, és hangsúlyozza, hogy beruházásokra van szükség a megújulóenergia-termelés olyan gyors növeléséhez, amely lehetővé teszi a 2030-ra és 2050-ra kitűzött uniós éghajlat-politikai célok és környezetvédelmi célok elérését, rövid és középtávon áthidaló technológiaként ismerve el az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogént; felhívja a Bizottságot annak közelítő felmérésére, hogy mekkora mennyiségben, mely esetekben és meddig lesz a dekarbonizációhoz szükség alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénre, amíg a megújuló hidrogén képes önmagában is betölteni ezt a szerepet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy csökkentsék a szabályozási és gazdasági akadályokat a hidrogén gyors piaci elterjedésének előmozdítása érdekében; megjegyzi továbbá, hogy el kell kerülni az erőforrások fenntarthatatlan kiaknázását, a folyamatos metánkibocsátást, a szén-dioxid-kibocsátás mértékének rögzülését és a meg nem térülő eszközöket; hangsúlyozza, hogy a hidrogén használatának hozzá kell járulnia az uniós éghajlat-politikai célok eléréséhez, valamint a megújuló hidrogén gyors fejlesztéséhez és alkalmazásához;

19. hangsúlyozza a fosszilis tüzelőanyagon alapuló hidrogén minél hamarabbi kivezetésének fontosságát, a fenntarthatóság és az üvegházhatásúgáz-kibocsátások tekintetében a legtisztább technológiára összpontosítva; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy haladéktalanul kezdjék meg az átállás tervezését annak érdekében, hogy a fosszilis alapú hidrogén előállítása gyorsan, előreláthatóan és visszafordíthatatlanul csökkenjen, és elkerülhető legyen a fosszilis alapú termelő létesítmények élettartamának meghosszabbítása; megjegyzi, hogy számos, fosszilis alapú hidrogént előállító üzem található a méltányos átállási területeken, és kiemeli, hogy a meglévő, fosszilis alapú hidrogéntermelés szén-dioxid-mentesítésére hatékony támogatási intézkedéseknek kell irányulniuk; sürgeti, hogy az európai hidrogéngazdaság fejlesztését célzó

([18]) A Tanács 2003/96/EK irányelve (2003. október 27.) az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről (HL L 283., 2003.10.31., 51. o.).

intézkedések ne e termelőhelyek bezárásához, hanem azok korszerűsítéséhez és továbbfejlesztéséhez vezessenek, és ezzel előnyhöz juttassák a régiókat a helyben előállított, fenntartható energiahordozók biztosításán, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésén és a helyi munkaerő átképzéséhez és további foglalkoztathatóságához való hozzájáruláson keresztül;

20. hangsúlyozza, hogy a környezetvédelmi szempontból biztonságos a szén-dioxid-leválasztás, -hasznosítás és -tárolás (CCS/U) szerepet játszhat az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek elérésében; támogatja egy olyan integrált szakpolitikai környezet kialakítását, amely ösztönzi a környezeti szempontból biztonságos CCS/U alkalmazások elterjedését, amelyek az üvegházhatású gázok kibocsátásának nettó csökkenését eredményezik, hogy az olyan nehézipari ágazatok is klímasemlegessé válhassanak, ahol nincs lehetőség a kibocsátások közvetlen csökkentésére; ismét megerősíti azonban, hogy az EU nulla nettó stratégiájának előnyben kell részesítenie a közvetlen kibocsátáscsökkentést és azon intézkedéseket, amelyek az EU természetes elnyelőinek és tározóinak megőrzését és fejlesztését célozzák; megjegyzi továbbá, hogy e tekintetben kutatásra és fejlesztésre van szükség a CCS/U technológiák terén;

21. hangsúlyozza, hogy a hidrogénalapú gazdasághoz jelentős mennyiségű további megfizethető megújuló energiára és megfelelő infrastruktúrára van szükség a megújuló energia előállításához és annak a hidrogéngyártó létesítményekbe, valamint az előállított hidrogén végfelhasználók számára történő szállításához; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy – többek között az engedélyezési eljárások egyszerűsítése révén – kezdjék el a villamosenergia-termeléshez és a megújuló hidrogén előállításához szükséges megfelelő további megújulóenergia-kapacitás kiépítését, és alakítsanak ki határokon átnyúló partnerségeket a különböző régiókban a megújuló energia és a megújuló hidrogén előállítására kínálkozó lehetőségek alapján;

22. úgy véli, hogy a megújuló hidrogénigénnyel arányosan megfelelő megújulóenergia-kapacitások felhasználása segíthet elkerülni a villamosításhoz, az elektrolizátorokhoz és más célokhoz szükséges kapacitások és az Unió éghajlat-politikai célkitűzései elérésének szükségessége közötti konfliktust; üdvözli e tekintetben a 2030-as uniós megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos célkitűzések növelésére vonatkozó bizottsági terveket és a tengeri megújuló energiára vonatkozó stratégiára irányuló javaslatot;

23. kéri az energiaadó-irányelv felülvizsgálatát; felszólítja a tagállamokat, hogy adott esetben fontolják meg a megújuló energiára kivetett adók és illetékek csökkentését az egész EU-ban, hogy megszüntessék a hidrogénlétesítményekben előállított villamos energiára kivetett adók és díjak kettős felszámítását, ami akadályozza a hidrogén további elterjesztését, és erősítsék meg a megújuló energia előállítására irányuló pénzügyi ösztönzőket, miközben tovább dolgoznak a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának, valamint az adó- és illetékmentességek fokozatos megszüntetésén;

24. hangsúlyozza, hogy a megújuló hidrogén több megújuló energiaforrásból, például szél-, nap- és vízenergiából is előállítható (a szivattyús energiatárolást is beleértve); hangsúlyozza a barnamezős területek potenciálját arra, hogy teret biztosítsanak a megújulóenergia-termelés számára; felszólítja a Bizottságot, hogy a nemrégiben közzétett tengeri megújuló energiára vonatkozó stratégia fényében értékelje, hogy a tengeri megújuló energiaforrások miként nyithatják meg az utat a megújuló hidrogén szélesebb körű fejlesztése és elterjedése előtt;

25. hangsúlyozza annak lehetőségét, hogy egyes meglévő ipari helyszíneket megújuló hidrogént előállító létesítményekké alakítsanak át; hangsúlyozza, hogy a munkavállalókkal és szakszervezeteikkel közösen kell nyilvánosan megtervezni az ipari telephelyek ilyen átalakítását, megnyitva a lehetőséget – többek között a munkavállalók számára is – a használaton kívüli telephelyek kollektív, rendezett módon történő újranyitására, például a hidrogén előállítása érdekében;

26. megjegyzi, hogy a klímasemleges energiarendszerre való átállást gondosan kell megtervezni, figyelembe véve napjaink kiindulópontjait és infrastruktúráját, amelyek tagállamonként eltérőek lehetnek; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak rugalmasan kell kialakítaniuk a nemzeti hidrogéngazdaságuk fejlesztését célzó támogatási intézkedéseket, beleértve az állami támogatási intézkedéseket is; e tekintetben kéri a Bizottságot, hogy nyújtson több információt a tervezett differenciálásról és a támogatási intézkedések rugalmasságáról;

2021. május 19., szerda

27. hangsúlyozza, hogy jelentős mennyiségű természeti erőforrásra, így vízre van szükség a hidrogéntermeléshez, és ez az vízhiánnyal küzdő uniós régiókban problémákat okozhat; hangsúlyozza, hogy növelni kell az erőforrás-hatékonyságot, minimalizálni kell a regionális vízellátásra gyakorolt hatást, biztosítani kell az erőforrásokkal való gondos gazdálkodást és a hidrogéntermeléshez szükséges földhasználatot, valamint el kell kerülni a víz, a levegő és a talaj szennyeződését, az erdőirtást és a biológiai sokféleség csökkenését a hidrogénnel kapcsolatos termelési lánc következtében;

Polgári szerepvállalás

28. hangsúlyozza, hogy a polgárok szerepvállalása fontos szerepet fog játszani a méltányos, sikeres, részvételen alapuló és inkluzív energetikai átállás végrehajtásában; hangsúlyozza ezért annak fontosságát, hogy egy integrált rendszeren belül az összes érdekelt fél között megosszák a költségeket és az előnyöket egy integrált rendszeren belül;

29. hangsúlyozza, hogy a megújulóenergia-közösségek részt vehetnek a hidrogén előállításában; emlékeztet arra a kötelezettségre, hogy az (EU) 2019/944 irányelv ([19]) alapján kedvező keretet kell biztosítani számukra, és kéri, hogy e közösségek ugyanazon előnyöket élvezhessék, mint más érdekelt felek;

30. hangsúlyozza, hogy az uniós hidrogénpiac megfelelő működéséhez speciális szaktudással rendelkező emberekre van szükség, különösen a biztonság tekintetében; hangsúlyozza, hogy egy erős és ingyenes állami szakképzési rendszerre van szükség; felszólítja a Bizottságot, hogy fogadjon el cselekvési tervet, amelynek célja, hogy irányt mutasson a tagállamok számára a munkavállalóknak, mérnököknek, műszaki szakembereknek, valamint a nyilvánosságnak szóló célzott képzési programok kidolgozásában és fenntartásában, valamint a közgazdászoknak, tudósoknak és hallgatóknak szóló multidiszciplináris oktatási programok létrehozásában; hangsúlyozza, hogy a hidrogénágazatban jobban elő kell mozdítani az esélyegyenlőséget, és felszólít egy nőknek szóló és munkavállalással, képzéssel és fejlesztéssel foglalkozó uniós kezdeményezés elindítására az akadályok azonosítása és felszámolása, valamint hálózatok és modellek létrehozása érdekében;

31. sajnálja, hogy a képzési, a tovább- és átképzési stratégiáknak, valamint a hidrogénre felkészített munkaerőre való méltányos átállásnak mindeddig nem jutott szerep az Unió hidrogénstratégiájában; hangsúlyozza, hogy fontos megőrizni és kiaknázni a meglévő iparágakban alkalmazott, műszaki készségekkel rendelkező munkavállalókban rejlő lehetőségeket, és emlékeztet a munkavállalók azon jogára, hogy munkaidejük alatt képzésben és továbbképzésben részesüljenek, bérük garantálása mellett;

32. felszólítja a Bizottságot, hogy készítsen adatokat a hidrogén szélesebb körű alkalmazásával kapcsolatban az ipar, valamint a közlekedési és energetikai ágazat átalakulásának lehetséges hatásairól, lehetőségeiről és kihívásairól; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e tekintetben dolgozzanak ki ágazati átalakítási stratégiákat az iparral és a szakszervezetekkel közösen; javasolja, hogy a készségfejlesztési paktum keretében indítsanak uniós készségfejlesztési partnerséget a hidrogénről;

Hidrogén-infrastruktúra

33. hangsúlyozza, hogy sürgősen ki kell fejleszteni a hidrogéntermeléshez, -tároláshoz és -szállításhoz szükséges infrastruktúrát, ösztönözni kell a megfelelő kapacitásépítést, és ezzel párhuzamosan fejleszteni kell a keresletet és a kínálatot; hangsúlyozza továbbá annak fontosságát, hogy megkülönböztetésmentes hozzáférést biztosítva fejlesszék a hidrogénhálózatokat; rámutat a hidrogéntermelés és -infrastruktúra és a rugalmas, többféle energiát hasznosító rendszerek más részei, például a távfűtési hálózatok elektrolízis útján történő hulladékhő-hasznosítása közötti integráció szinergiával kapcsolatos előnyeit; üdvözli a TEN-E rendelet módosítására irányuló bizottsági javaslatot; nagyra értékeli, hogy a hidrogént külön energiainfrastruktúra-kategóriának tekintik, és megjegyzi, hogy ezek a hidrogéneszközök építhetők újonnan vagy átalakíthatók földgázból, vagy a kettő kombinációjából; tudomásul veszi továbbá a hidrogénszolgáltatókat is bevonó infrastruktúra-tervezés újonnan javasolt irányítási rendszerét;

34. megjegyzi, hogy az első szakaszban az ipari klaszterekre való összpontosítással párhuzamosan már meg kell kezdeni a hidrogén hosszabb távolságra történő szállítását és tárolását szolgáló infrastruktúra tervezését, szabályozását és fejlesztését, valamint az említett infrastruktúra megfelelő pénzügyi támogatását a hidrogén számos ágazatban történő bevezetésének biztosítása érdekében; e tekintetben üdvözli a hidrogéninfrastruktúra jövőbeli beépítését az uniós tervekbe, például a tízéves hálózatfejlesztési tervekbe;

35. hangsúlyozza az átlátható, inkluzív és tudományos alapokon nyugvó jövőbeli infrastruktúra és integrált hálózattervezés fontosságát olyan szervek iránymutatásával, mint az Energiaszabályozók Európai Uniós Együttműködési Ügynöksége (ACER), valamint az érdekelt felek és a tudományos testületek részvételével; e tekintetben javasolja, hogy végezzenek költség-haszon számításokat a megújuló hidrogén előállításának, szállításának és tárolásának helyszínére

([19]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

vonatkozóan, és vizsgálják meg új helyszínek kiépítésének szükségességét a meg nem térülő eszközök elkerülése, a megélhetésre és az ökoszisztémákra gyakorolt pozitív hatás, valamint a fogyasztókra háruló költségek minimalizálása érdekében, figyelembe véve sajátos szükségleteiket; kiemeli annak pénzügyi előnyeit, hogy a hidrogéntermelő létesítményeket a megújulóenergia-termelő létesítmények közelében vagy ugyanazon a helyen helyezik el, mint a keresleti létesítményeket, különösen a kisfogyasztók és ipari klaszterek esetében, és összekapcsolják a különböző keresleti ágazatokat; hangsúlyozza továbbá a régiók és a tagállamok közötti, határokon átnyúló együttműködés fontosságát olyan projektek támogatása érdekében, amelyek a tagállamok közötti összeköttetéseket és interoperabilitást biztosító uniós hidrogénalaprendszer kiépítése révén növelnék az ellátás biztonságát;

36. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy készítsenek tudományosan megalapozott értékelést a meglévő gázvezetékeknek a tiszta hidrogén szállítására és a hidrogén föld alatti tárolására való újrafelhasználásának lehetőségéről, figyelembe véve különböző tényezőket, például egy műszaki-gazdasági és szabályozási szempontú költség-haszon elemzést, az általános rendszerintegrációt és a hosszú távú költséghatékonyságot egyaránt; megjegyzi, hogy a már létező vagy fejlesztés alatt álló, megfelelően kialakított gázinfrastruktúra újrapozicionálása maximalizálhatja a költséghatékonyságot, minimalizálhatja a földhasználatot, az erőforrás-felhasználást és a beruházási költségeket, továbbá minimalizálhatja a társadalmi hatást; hangsúlyozza, hogy a gázinfrastruktúra újrafelhasználása releváns lehet a kibocsátásintenzív iparágak kiemelt ágazataiban való hidrogénfelhasználás szempontjából, ideértve az ipari helyszínek és a multimodális közlekedési központok közötti összeköttetéseket is, szem előtt tartva a hidrogén leghatékonyabb módon történő szállításának szükségességét; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy minden lehetséges jövőbeli gázinfrastruktúra kompatibilis legyen a tiszta hidrogénnel; felszólítja a Bizottságot, hogy mérje fel, hogy jelenleg hol alkalmaznak hidrogénelegyítést, és tudományosan mérje fel az ipari hidrogén iránti igazolt igények kielégítése iránti elvárását, valamint annak előnyeit és hátrányait, az infrastrukturális igények azonosítása és a meg nem térülő eszközök elkerülése érdekében;

37. hangsúlyozza a hidrogéninfrastruktúra szabályozásának szükségességét, különös tekintettel annak működésére és az energiahálózattal való összekapcsolására, valamint a szétválasztás mint a hidrogénpiacok kialakítását vezérlő elv fenntartásának szükségességére, figyelembe véve ugyanakkor, hogy a hidrogénpiac fejlesztése még várat magára; hangsúlyozza, hogy a szétválasztás kulcsfontosságú szerepet játszik annak biztosításában, hogy a legköltséghatékonyabb módon innovatív új termékek jelenjenek meg az energiapiacon; megjegyzi, hogy az e szabályozási elvtől való eltérés középtávon szükségtelenül magas költségekkel járna a végső fogyasztók számára; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a tervezésbiztonság biztosítása érdekében dolgozzanak ki egyértelmű iránymutatásokat a más célra felhasznált csővezetékek tulajdonjogi helyzete tekintetében;

38. hangsúlyozza, hogy a multimodális tengeri és belvízi kikötők innovációs bázisként és csomópontként stratégiailag alapvető szerepet töltenek be a hidrogénimport, -előállítás, -tárolás, -ellátás és -felhasználás terén; hangsúlyozza, hogy térre és a kikötői infrastruktúrába történő beruházásra van szükség az új kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású technológiák nemzeti partvidékeken és kikötőkben való alkalmazásának előmozdítása érdekében, és a hidrogén ipari értékláncának létrehozása érdekében a multimodális közlekedési folyosók mentén;

A hidrogén iránti kereslet

39. elismeri, hogy a hidrogén iránti keresletnek azokra az ágazatokra kell összpontosítania, amelyek esetében a hidrogén használata majdnem versenyképes, vagy amelyek jelenleg nem dekarbonizálhatók más műszaki megoldásokkal; egyetért a Bizottsággal abban, hogy a hidrogén iránti kereslet fő vezető piacai az ipar, a légi és tengeri közlekedés, valamint a teherszállítás; úgy véli, hogy ezekre az ágazatokra vonatkozóan független tudományos tanulmányok alapján és a szociális partnerekkel együttműködésben uniós szinten ütemterveket kell kidolgozni a keresletfejlesztésre, a beruházásokra és a kutatási igényekre vonatkozóan, figyelembe véve a tagállamok egyedi körülményeit és a hidrogén alkalmazása, a technológiai felkészültség és az infrastruktúra tekintetében fennálló regionális különbségeket;

40. üdvözli, hogy a Bizottság különböző lehetőségeket vesz fontolóra a keresleti oldal ösztönzésére; egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy átmeneti időre fontolóra lehetne venni a keresletorientált politikákat és a hidrogénnek a végfelhasználói ágazatokban történő alkalmazására és felhasználására vonatkozó egyértelmű ösztönzőket a hidrogén iránti kereslet kiváltása érdekében – például a megújuló hidrogén korlátozott számú ágazatban való felhasználására vonatkozó kvótákat, a társberuházások kezdeti kockázatának csökkentése céljából az Európai Beruházási Bank által nyújtott garanciákat azok költségeinek versenyképessé válásáig, valamint a pénzügyi eszközöket, beleértve a megújuló vagy alacsony

2021. május 19., szerda

szén-dioxid-kibocsátású hidrogént használó projektek esetében a karboncsökkentési célú szerződéseket (CCfD) – a hidrogén útján történő dekarbonizáció ösztönzése céljából olyan ágazatokban, ahol az létfontosságú a végső felhasználók versenyképességének megőrzéséhez; megjegyzi, hogy biztosítani kell, hogy a kompenzáció arányos maradjon, és el kell kerülni mind a termelésre, mind a felhasználásra szánt támogatások megkettőzését, a mesterséges szükségletek kialakulását és az indokolatlan piaci torzulásokat; kéri a CCfD kísérleti rendszerének gyors kifejlesztését, különösen a tiszta acél tekintetében; kiemeli, hogy a fenntartható megoldások – például az építőipar számára vagy felújításra szánt zöld acél – közbeszerzése szintén hozzájárulhat a kézzelfogható és kiszámítható kereslethez; hangsúlyozza, hogy a keresletre összpontosító politikáknak összhangban kell lenniük más szakpolitikai intézkedésekkel, és alapos hatásvizsgálatnak kell alávetni őket, hogy elkerüljék a nemzetközi versennyel szembesülő energiaintenzív iparágakra gyakorolt negatív hatásokat;

41. megjegyzi, hogy a jelenlegi szabályozási keretek némelyikében akadályok gátolják a hidrogén használatát; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy igazítsák ki ezeket a szabályozási kereteket a hidrogén iránti kereslet ösztönzése és a visszatartó tényezők – például a jogbiztonság hiányának – felszámolása érdekében;

42. sürgeti a Bizottságot, hogy az új európai iparstratégia aktualizálása és végrehajtása keretében mozdítsa elő a megújuló hidrogéntechnológiák vezető piacait és azok klímasemleges gyártáshoz való felhasználását, különösen az acél-, cement- és vegyiparban; felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a megújuló hidrogénnel előállított acélt pozitív hozzájárulásként ismerje el a teljes járműállomány széndioxidkibocsátás-csökkentési céljainak eléréséhez; sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy hamarosan terjessze elő a tiszta acélra vonatkozó uniós stratégiát, amelynek megfelelő figyelmet kell fordítania a megújuló hidrogén használatára;

43. emlékeztet arra, hogy az uniós szén-dioxid-kibocsátás negyede a közlekedési ágazatból származik, továbbá hogy ez az egyetlen olyan ágazat, amelyben az 1990-es referenciaszinthez képest nem csökkentették a kibocsátást; kiemeli, hogy a hidrogén egyike lehet azon eszközöknek, amelyek révén csökkenteni lehet a szállítási módok szén-dioxid-kibocsátását, különösen azon esetekben, amikor a teljes körű villamosítás nehezebb vagy még nem valósítható meg; hangsúlyozza, hogy az üzemanyagtöltő infrastruktúra kiépítése szükséges a hidrogén közlekedési ágazatban való felhasználásának fellendítéséhez; hangsúlyozza e tekintetben a transzeurópai közlekedési hálózatról (TEN-T) szóló rendelet ([20]) és az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló irányelv felülvizsgálatának fontosságát annak biztosítása érdekében, hogy a hidrogén-infrastruktúra közlekedési rendszerekbe való integrálására irányuló konkrét célkitűzések beillesztése révén Unió-szerte nyilvánosan hozzáférhető hidrogéntöltő állomások álljanak rendelkezésre; üdvözli a Bizottság szándékát a hidrogéntöltő infrastruktúra fejlesztésére a fenntartható és intelligens mobilitási stratégia keretében, valamint az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló irányelv felülvizsgálata során; hangsúlyozza továbbá, hogy szinergiákat kell teremteni a TEN-T, a TEN-E és az alternatív üzemanyagokra vonatkozó stratégiák között, ami a hidrogéntöltő állomások fokozatos bevezetéséhez vezet, amelyekhez alapvető műszaki követelmények és kockázatelemzésen alapuló harmonizált szabványok társulnak;

44. hangsúlyozza, hogy a hidrogén – jellemzői alapján – megfelelő jelölt a fosszilis tüzelőanyagok helyettesítésére és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésére bizonyos közlekedési módok esetében; hangsúlyozza, hogy a hidrogén tiszta formában, szintetikus üzemanyagként, vagy biokerozinként történő használata a légi közlekedésben kulcsfontosságú a kerozin kiváltása szempontjából; hangsúlyozza, hogy korlátozott mértékben már használják a hidrogént a közlekedési ágazatban, különösen a közúti fuvarozásban, a tömegközlekedésben és a vasúti ágazat egyes szegmenseiben, különösen ha a vonal villamosítása gazdaságilag nem megvalósítható; hangsúlyozza, hogy szigorúbb jogszabályokra van szükség a nulla kibocsátású üzemanyagok és más tiszta technológiák – többek között a megújuló hidrogén – használatának ösztönzése érdekében, és amint azok teljes mértékben rendelkezésre állnak, lehetőség szerint meg kell kezdeni azok használatát a nehézgépjárművekben, valamint a légi és tengeri közlekedésben;

45. felszólítja a Bizottságot, hogy a fenntartható és intelligens mobilitási stratégia keretében növelje a kutatást és a beruházásokat, és mérje fel, hogy szükség van-e a megújuló energiáról szóló irányelv felülvizsgálatára annak érdekében, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak a közlekedésben alkalmazott valamennyi megújulóenergia-megoldás számára;

Kutatás, fejlesztés, innováció és finanszírozás

46. hangsúlyozza a kutatás, a fejlesztés és az innováció fontosságát a teljes értéklánc mentén, valamint az ipari léptékű demonstrációs projektek – köztük a kísérleti projektek – és piaci elterjedésük fontosságát a megújuló hidrogén versenyképessé és megfizethetővé tételében, valamint az energiarendszer integrációjának megvalósításában, biztosítva

([20]) Az Európai Parlament és a Tanács 1315/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról és a 661/2010/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 1. o.).

ugyanakkor a földrajzi egyensúlyt, különös tekintettel a nagy szén-dioxid-kibocsátású régiókra; felszólítja a Bizottságot, hogy ösztönözze a kutatási és innovációs erőfeszítéseket a nagy léptékű és nagy hatást kifejtő projektek végrehajtása érdekében, hogy biztosítsa a technológia átadását a hidrogén teljes értékláncában; üdvözli e tekintetben a mobilitás laboratóriumok elindítását az európai városokban az alternatív üzemanyagokon alapuló fenntartható közlekedési kísérletek előmozdításának céljából, valamint ösztönzi a hidrogén felvételét az ilyen kísérletek során felhasznált üzemanyagok közé;

47. hangsúlyozza, hogy jelentős összegeket kell befektetni a megújuló hidrogén termelési kapacitásának fejlesztésébe és növelésébe, versenyképessé tételébe és gyakran még a fejlesztés korai szakaszában lévő hidrogénmegoldások előmozdításába, ami a megújuló hidrogénnel kapcsolatos beruházások kockázatmentesítését is szükségessé tenné, például a CfD (karboncsökkentési célú szerződés) révén; hangsúlyozza, hogy az olyan uniós programok és finanszírozási eszközök, mint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az Európai horizont, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, az InvestEU – beleértve az új uniós stratégiai beruházási keretet is –, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Kohéziós Alap, a Méltányos Átállást Támogató Alap és az ETS innovációs alap kulcsfontosságú szerepet játszanak a hidrogéngazdaság Unió-szerte egységes fejlesztésének előmozdításában; hangsúlyozza továbbá a helyi és regionális köz-magán társulások fontosságát a hidrogén fejlesztésének és elterjedésének növelésében;

48. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a szinergiákat az összes rendelkezésre álló beruházási alap, program és pénzügyi eszköz között annak érdekében, hogy a biztosítsák a köz- és a magánszféra közötti együttműködést a projektek széles körében; aggodalommal veszi tudomásul a tisztaenergia-technológiákra irányuló kutatási és innovációs beruházások csökkenését, amint azt az energiaunió helyzetéről szóló, 2020. évi jelentés is bizonyítja;

49. felszólítja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki a nemzeti kutatási és innovációs stratégiákkal összehangolt, a megújuló energiával és a hidrogénnel kapcsolatos beruházásokra vonatkozó stratégiát, figyelembe véve a tagállamok eltérő kiindulási pontjait;

50. felszólítja a Bizottságot, hogy helyezzen hangsúlyt a kkv-k e stratégiában betöltött jelentős szerepére; hangsúlyozza, hogy szabályozási biztosítékokra van szükség és biztosítani kell a finanszírozáshoz és az innovációs eszközökhöz, például az inkubátorházakhoz és a közös kutatási projektekhez való hozzáférést az induló innovatív vállalkozások és a kkv-k számára, hogy megvethessék a lábukat a hidrogéniparban; felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítsa a piachoz való egyenlő hozzáférést, valamint részvételük támogatásával segítse elő az ilyen vállalkozások piacra jutását, többek között azzal, hogy proaktív módon kijelöli azokat kerekasztal-beszélgetésekre, és bevonja azokat a nyilvános konzultációs folyamatokban; felszólítja a Bizottságot, hogy becsülje meg a kkv-k szükségleteit, valamint termelési folyamataik és energiaellátásuk hidrogén útján történő dekarbonizációjának költségeit, és a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalhoz való hozzájárulás érdekében kövesse nyomon előrehaladásukat megfelelő fő teljesítménymutatók segítségével;

51. hangsúlyozza, hogy az EU vezető szerepet játszik az elektrolizátorok gyártásában, és fenn kell tartania és növelnie kell ezt a versenyelőnyt; úgy véli, hogy az uniós kutatási és fejlesztési erőfeszítéseknek a potenciális új megújuló hidrogénforrások és technológiák széles körére kell összpontosítaniuk, például a fotoszintézisből, algákból vagy tengervízzel működő elektrolizátorokból nyert hidrogénre a technológiai készültségi szintek növelése érdekében;

52. üdvözli az Európai Tisztahidrogén-szövetséget (a továbbiakban: szövetség), a megújuló hidrogénre vonatkozó egyéb kezdeményezéseket és szövetségeket, az Európai Hidrogénfórumot és a közös európai érdeket szolgáló fontos projekteket, amelyek fontos eszközei a megújuló hidrogénbe való beruházások növelésének; ösztönzi a tagállamokat, a Bizottságot és a gazdasági szereplőket, hogy gyorsan használják fel a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekben rejlő lehetőségeket az uniós hidrogéngazdaság szempontjából releváns projektek támogatása érdekében; pragmatikus megközelítésre szólít fel e projektek jóváhagyásának megkönnyítése érdekében; üdvözli továbbá a Bizottság arra irányuló tervét, hogy felülvizsgálja a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokra vonatkozó iránymutatásokat, hogy elősegítse a hidrogén gyártását és gyors piaci elterjedését;

53. ösztönzi a szövetséget, hogy az Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiai Közös Vállalkozással együttműködve dolgozzon ki beruházási menetrendet és a tervezett projektek portfólióját, amelyek a lehető leghamarabb biztosítani tudják a hidrogéncélok végrehajtását; hangsúlyozza, hogy a szövetségnek a megújuló hidrogén fejlesztésére kell összpontosítania, és egyértelműen el kell köteleznie magát a 2030-ra és 2050-ra kitűzött uniós éghajlat-politikai célok elérése mellett; hangsúlyozza, hogy a szövetségnek biztosítania kell az összes érintett uniós érdekelt fél, köztük a megújulóenergia-termelők, a tudósok, a független szakértők, az agytrösztök, a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek és a szociális

2021. május 19., szerda

partnerek kiegyensúlyozott képviseletét is; hangsúlyozza, hogy a szövetség döntéshozatali eljárását javítani kell az átláthatóság és az inkluzivitás tekintetében, és hogy ezt a folyamatot a Bizottságnak kell irányítania és egy független tudományos szakértőkből álló testületnek támogatnia, és törekednie kell az átállási útvonalak meghatározására és a hidrogénigényekre vonatkozó iránymutatás nyújtására; tudomásul veszi a szövetség munkájának végrehajtását érintő jelenlegi késedelmet, és sürgeti a Bizottságot, hogy gyorsítsa fel a folyamatot;

54. üdvözli, hogy az Európai horizont program keretében megújították az Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiai Közös Vállalkozást; hangsúlyozza a munkájának fontosságát, és kéri a Bizottságot, hogy azt a hidrogénnel foglalkozó kompetenciaközpontként használja, és biztosítson számára elegendő pénzügyi forrást ahhoz, hogy betölthesse szerepét az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek megvalósításában; hangsúlyozza, hogy a teljes értékláncban elő kell mozdítania a kutatási és fejlesztési tevékenységeket a hidrogén finanszírozásának költséghatékony felhasználása és a jobb koordináció érdekében; hangsúlyozza, hogy szinergiákat kell megvalósítania a közlekedési ágazat közös vállalkozásaival a hidrogéntechnológia és a közlekedési infrastruktúrák és szolgáltatások megfelelő integrációjának előmozdítása érdekében; felszólítja a Bizottságot, hogy használja fel az Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiai Közös Vállalkozás tapasztalatait, és ösztönözze az üzemanyagcella- és hidrogénenergia-technológiákkal kapcsolatos további kutatást;

55. kéri a Bizottságot, hogy a kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint a földközi-tengeri térségben a tudás és a közös innovatív megoldások fejlesztése érdekében értékelje a hidrogén bevezetésének lehetséges bevonását a földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség (PRIMA) általános célkitűzéseibe, összhangban az Európai horizont prioritásaival;

A hidrogénnel kapcsolatos nemzetközi együttműködés

56. hangsúlyozza, hogy az EU által a hidrogéntechnológiák előállításában betöltött vezető szerep lehetőséget kínál az uniós ipari vezető szerep és az innováció globális szintű előmozdítására, miközben megerősíti az EU globális vezető szerepét a klímavédelemben; hangsúlyozza, hogy elsőbbséget kell biztosítani a hidrogénellátási lánc kiépítésének az EU-ban, hogy elősegítsék a lépéselőny megszerzését, az ipari versenyképességet és az energiaellátás biztonságát; hangsúlyozza e tekintetben a hazai hidrogéntermelés növelésének célját, elismerve ugyanakkor, hogy a tagállamok – szükségleteiknek megfelelően – megvizsgálhatják az energia, a hidrogén és a hidrogén-előtermékek szomszédos régiókból és nem uniós országokból történő behozatalának lehetőségét a hidrogén iránti növekvő belföldi kereslet kielégítése érdekében;

57. felszólítja ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kezdjenek nyílt és konstruktív párbeszédet annak érdekében, hogy kölcsönösen előnyös együttműködést és partnerségeket alakítsanak ki a szomszédos régiókkal, például Észak-Afrikával, a Közel-Kelettel és a keleti partnerség országaival, megvédve az EU stratégiai érdekeit és az EU és partnerei energiabiztonságát; hangsúlyozza, hogy ez az együttműködés előmozdítaná a tiszta és új technológiai piacok tudásátadás útján történő létrehozását, a megújuló energiára való átállást és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítását is; hangsúlyozza, hogy el kell kerülni a környezeti hatások, többek között az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának áthelyezését, valamint a villamosenergia-hálózat nem uniós országokban történő széntelenítésének bármilyen késedelmét;

58. hangsúlyozza, hogy a belső piac és az energiabiztonság megerősítése érdekében tovább kell fejleszteni a hidrogénnel kapcsolatban a nem uniós országokkal, különösen az Egyesült Királysággal, az Európai Gazdasági Térséggel, az Energiaközösséggel és az Egyesült Államokkal folytatott, kölcsönösen tiszteletben tartott szabályokon és elveken – például a harmadik felek hozzáférésén, a tulajdonjogi szétválasztáson, az átláthatóságon és a megkülönböztetésmentes díjakon – alapuló nemzetközi együttműködést; hangsúlyozza, hogy el kell kerülni az együttműködést azokkal a nem uniós országokkal, amelyek uniós korlátozó intézkedések, például gazdasági szankciók hatálya alá tartoznak, illetve azokkal, amelyek nem garantálják a biztonsági, környezetvédelmi és átláthatósági követelményeknek való megfelelést, vagy ha ez az együttműködés aláásná az EU és a tagállamok biztonságát;

59. hangsúlyozza, hogy az EU-nak nemzetközi szinten elő kell mozdítania a hidrogénre vonatkozó normáit és fenntarthatósági kritériumait; felszólt e tekintetben nemzetközi szabványok kidolgozására és közös fogalommeghatározások és módszertanok kidolgozására az előállított hidrogén egyes egységeiből származó teljes kibocsátás meghatározására, valamint nemzetközi fenntarthatósági kritériumok kidolgozására, mivel ezek előfeltételei a hidrogén- és előhidrogén-termékek behozatalának és behozatalának; hangsúlyozza, hogy a kibocsátásáthelyezés elkerülése érdekében minden hidrogénbehozatalt ugyanúgy kell tanúsítani, mint az EU által előállított hidrogént, beleértve a termelést és a szállítást is, és összhangban kell állnia az Európai Unió szén-dioxid-kibocsátás határokon történő kiigazítására irányuló jövőbeli

mechanizmusával; felszólítja továbbá a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fektessenek be a szükséges infrastruktúrába és a meglévő kikötői infrastruktúra átalakításába, valamint a megújuló hidrogén behozatalához szükséges határokon átnyúló összeköttetésekbe; ösztönzi a Bizottságot, hogy mozdítsa elő az euró mint referenciavaluta szerepét a hidrogén nemzetközi kereskedelmében;

60. úgy véli, hogy a hidrogénnek az EU nemzetközi együttműködésének részévé kell válnia, többek között a Nemzetközi Megújulóenergia-ügynökség (IRENA) munkája, a kutatási együttműködés, az éghajlat- és energiapolitikai diplomácia és az európai szomszédságpolitika keretében;

A hidrogén szerepe az integrált energiarendszerben

61. hangsúlyozza, hogy integrált energiarendszerre van szükség a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérése és a Párizsi Megállapodás céljainak megvalósítása érdekében; üdvözli e tekintetben a hidrogén felvételét az energiarendszerek integrációjára vonatkozó bizottsági stratégiába; úgy véli, hogy az energiaágazatok és -szállítók integrációja, valamint a villamosenergia-, a hő-, a gáz- és a hidrogénhálózatok koherens tervezése előnyös a fenntarthatóság, az energetikai átállás, valamint a jól működő hidrogén- és energiapiac szempontjából; úgy véli, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a villamos energia, a hidrogén és a hő előállítását és visszanyerését ötvöző innovatív projektekre;

62. megjegyzi, hogy a hidrogéngazdaság fejlődése hozzájárulhat az egyensúlyhiány csökkentéséhez az energiarendszer egészében; megismétli, hogy a hidrogén kulcsszerepet játszhat az energiatárolás terén a megújuló energiaforrások ingadozó kínálatának és keresletének kompenzálásában; ezért hangsúlyozza, hogy meg kell tervezni a hidrogénszállítási és -tárolási infrastruktúra fejlesztését, előrevetítve az energiatermelési létesítmények fejlesztésének szükségességét a műszaki és gazdasági optimalizálás biztosítása érdekében;

63. hangsúlyozza, hogy nagyra törő és időszerű stratégiára van szükség egy az innovatív ipari és mobilitási megoldásokban alkalmazott, hidrogénhasználaton alapuló energiatárolásra vonatkozóan; megjegyzi azonban, hogy a hidrogén energiatárolásra való felhasználása a magas termelési költségek miatt még nem versenyképes, és hogy a hidrogénnel történő energiatároláshoz kapcsolódó energiaveszteség jelenleg 60 % körüli az oda-vissza irányú átalakítás során; ezért ismételten hangsúlyozza, hogy csökkenteni kell a megújuló hidrogén előállításának költségeit, és egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani a rugalmassági és kiegyenlítő megoldások számára az energiarendszerben; ösztönzi ezért a Bizottságot, hogy elemezze a hidrogéntárolás lehetőségeit és kapacitásait; megjegyzi, hogy a hidrogéntárolás egymásnak ellentmondó szabályozási rendszerek – nevezetesen a gáz- és a villamosenergia-tárolásra vonatkozó rendszerek – hatálya alá tartozhat, és ezért hangsúlyozza, hogy a vonatkozó jogszabályokban ezt a szempontot is tisztázni kell;

o

o o

64. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást valamennyi uniós intézménynek és a tagállamoknak.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0242

Az emberi jogok védelme és az EU külső migrációs politikája

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az emberi jogok védelméről és az EU külső migrációs politikájáról (2020/2116(INI))

(2022/C 15/07)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Emberi Jogok 1948. évi Egyetemes Nyilatkozatára és különösen annak 13. és 14. cikkére,

— tekintettel a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. évi egyezményre és annak kiegészítő jegyzőkönyvére,

— tekintettel a polgári és politikai jogokról szóló, 1966. évi nemzetközi egyezségokmányra, a gazdasági, szociális és kulturális jogokról szóló, 1966. évi nemzetközi egyezségokmányra, valamint ezek kiegészítő jegyzőkönyveire,

— tekintettel a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló, 1966. évi nemzetközi egyezményre,

— tekintettel a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni 1984. évi egyezményre és különösen annak 3. cikkére és kiegészítő jegyzőkönyvére,

— tekintettel a gyermek jogairól szóló 1989. évi egyezményre és az ahhoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyvekre,

— tekintettel a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló, 1990. évi nemzetközi egyezményre,

— tekintettel a minden egyénnek az erőszakos eltüntetéssel szembeni védelméről szóló nemzetközi egyezményre,

— tekintettel az ENSZ emberkereskedelemről és migránscsempészésről szóló palermói jegyzőkönyveire,

— tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumára,

— tekintettel az ENSZ főtitkárának az emberi jogok előmozdításáról és védelméről, többek között a migránsok emberi jogainak védelmére szolgáló eszközökről szóló, 2015. augusztus 3-i jelentésére,

— tekintettel az ENSZ Közgyűlésének a menekültekről és a migránsokról szóló New York-i nyilatkozatról szóló, 2016. szeptember 19-i 71/1. számú határozatára,

— tekintettel az ENSZ Közgyűlésének a migránsok védelméről szóló, 2017. december 19-i 72/179. számú határozatára,

— tekintettel a különféle nemzetközi emberi jogi mechanizmusok munkájára, beleértve az ENSZ migránsok emberi jogaival foglalkozó különleges előadójának jelentéseit, nevezetesen az Európai Unió külső határainak igazgatásáról és annak a migránsok emberi jogaira kifejtett hatásáról szóló, 2015. május 8-i regionális tanulmány általa készített nyomon követését, valamint a migránsok egyesülési szabadsághoz való jogáról szóló, 2020. májusi jelentését, továbbá más különleges előadók jelentéseit, az egyetemes időszakos felülvizsgálatot és a nemzetközi szerződés alapján működő egyéb testületek munkáját,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala (OHCHR) által végzett munkára és az általa készített jelentésekre, köztük a nemzetközi határok tekintetében ajánlott emberi jogi alapelvekre és iránymutatásokra, valamint az átutazó migránsok helyzetéről szóló jelentésre,

— tekintettel a biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodásra és a menekültekről szóló globális megállapodásra, amelyeket az ENSZ Közgyűlése 2018-ban fogadott el,

— tekintettel a Covid19-világjárvány migránsok emberi jogaira gyakorolt hatásairól szóló, 2020. május 26-i közös útmutatóra, amelyet az ENSZ minden migráns munkavállaló és családtagjaik jogainak védelmével foglalkozó bizottsága és az ENSZ migránsok emberi jogaival foglalkozó különleges előadója adott ki,

— tekintettel a migráns munkavállalók felelősségteljes felvételéről és alkalmazásáról szóló dakkai elvekre,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 21. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 79. és 80. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta),

— tekintettel az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében a külső tengeri határok őrizetére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2014. május 15-i 656/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]),

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének vonatkozó jelentéseire,

— tekintettel a Bizottság által 2020. szeptember 23-án javasolt új migrációs és menekültügyi paktumra;

— tekintettel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020 és 2024 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervről szóló tanácsi következtetésekre, valamint az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020 és 2024 közötti időszakra szóló mellékelt uniós cselekvési tervre, a Tanács által 2020. november 17-én elfogadottak szerint,

— tekintettel „Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv 2020–2024” című, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett, 2020. március 25-i bizottsági közös közleményre (JOIN(2020)0005),

— tekintettel a migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítésről szóló, 2011. november 18-i bizottsági közleményre (COM(2011)0743),

— tekintettel az európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról szóló, 2016. június 7-i bizottsági közleményre (COM(2016)0385),

— tekintettel a jogokon alapuló megközelítésről, az EU fejlesztési együttműködése során minden emberi jog figyelembevételéről szóló, 2014. április 30-i bizottsági munkadokumentumra (SWD(2014)0152),

— tekintettel a Bizottság új migrációs és menekültügyi paktumról szóló, 2020. szeptember 23-i közleményére (COM(2020)0609),

— tekintettel az Európai Tanács tagjainak máltai nyilatkozatára a migráció külső vonatkozásairól: a Földközi-tenger középső térségében húzódó útvonal kezelése (2017. február 3.),

— tekintettel az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett „A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv (GAP) – az EU külső tevékenységeiben a nemek közötti egyenlőség biztosítását és a nők szerepének megerősítését célzó ambiciózus program” című, 2020. november 25-i közös közleményre (SWD(2020)0284),

— tekintettel az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett „Az Afrikával kapcsolatos átfogó stratégia felé” című, 2020. március 9-i közös közleményre (JOIN(2020)0004),

— tekintettel Afganisztán és az EU által 2016. október 3-án aláírt, a migrációs kérdésekkel kapcsolatos közös koncepcióról szóló megállapodásra,

— tekintettel a 2016. március 18-i EU–Törökország nyilatkozatra,

([1]) HL L 189., 2014.6.27., 93. o.

2021. május 19., szerda

— tekintettel más informális megállapodásokra, különösen a Gambiával (a személyazonosítás és a visszaküldés bevált gyakorlata, amely 2018. november 16-án lépett hatályba), Bangladessel (szabványos működési eljárások, amelyről 2017 szeptemberében állapodtak meg), Etiópiával (befogadási eljárások, amelyről 2018. február 5-én állapodtak meg), Guineával (bevált gyakorlatok, amely 2017 júliusa óta hatályos) és Elefántcsontparttal (bevált gyakorlatok, amely 2018 októbere óta hatályos) kötött megállapodásra,

— tekintettel a migrációval kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó korábbi állásfoglalásaira, különösen a harmadik országokban az emberi jogok és a migráció helyzetéről szóló, 2016. október 25-i ([2]), a földközi-tengeri térségben kialakult helyzetről és a migrációval kapcsolatos átfogó uniós megközelítés szükségességéről szóló, 2014. december 17-i ([3]), a Földközi-tengeren történt legutóbbi tragédiákról és az uniós migrációs és menekültügyi politikákról szóló, 2015. április 29-i ([4]), valamint a földközi-tengeri térségben kialakult helyzetről és a migrációval kapcsolatos átfogó uniós megközelítés szükségességéről szóló, 2016. április 12-i ([5]) állásfoglalásokra,

— tekintettel „Az emberkereskedelem elleni küzdelem az uniós külkapcsolatok terén” című, 2016. július 5-i állásfoglalására ([6]),

— tekintettel az egyes civil társadalmi szervezetek által a migránsok emberi jogi helyzetéről készített számos jelentésre,

— tekintettel a Bizottság „Iránymutatás a jogellenes be- és átutazás, valamint a jogellenes tartózkodás elősegítésének meghatározásáról és megelőzéséről szóló uniós szabályok végrehajtásáról című, 2020. szeptember 23-i közleményére (C(2020)6470),

— tekintettel a támogatás fejlesztéshatékonyságának és eredményességének javításáról szóló, 2020. november 25-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Fejlesztési Bizottság, valamint az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0060/2021),

A. mivel a migráció globális jelenség, amely egyre nagyobb méreteket ölt a globalizáció, a fokozódó konfliktusok, az egyenlőtlenségek, az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás miatt; mivel a menekültek és a migránsok jogainak a korszerű emberi jogi keretek között, jogállásuktól függetlenül történő fokozatos, normatív fejlesztése az emberiség előrehaladásának és kollektív büszkeségének egyik alapja; mivel azonban a migránsok és – különösen – a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek ugyanakkor továbbra is világszerte a legkiszolgáltatottabb és leghátrányosabb helyzetű embercsoportok közé tartoznak, és jogaikat továbbra is megsértik; mivel a nők, a gyermekek, az idősek és a fogyatékossággal élő személyek a legkiszolgáltatottabb migránsok közé tartoznak; mivel a migráció sok ember számára még mindig egy szenvedésekkel, megkülönböztetéssel és erőszakkal teli utazást jelent; mivel migránsok ezrei vesztették életüket a migrációs útvonalak mentén;

B. mivel az Európai Unió és tagállamai számára a migráció egyszerre jelentett kihívást és lehetőséget, és ez a jövőben is így lesz; mivel az uniós frontországokra földrajzi elhelyezkedésük miatt aránytalanul nagy felelősség nehezedik; mivel a felelősségnek együtt kell járnia a szolidaritással; mivel az Európai Uniónak – hiszen történelme során egyszerre volt kivándorlással és bevándorlással érintett terület, az emberi méltóság, a szabadság és az emberi jogok alapvető értékei által egyesített közösség, valamint a világ egyik legnagyobb adományozója, amely elősegíti a fenntartható fejlődést, támogatja a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket, kezeli a migráció kiváltó okait és multilaterális fórumok révén tartós megoldásokon dolgozik – konkrét kötelessége a migránsok jogainak tiszteletben tartása, védelme és előmozdítása, különösen külpolitikájában; mivel az összes vonatkozó európai politikának az összes migráns emberi méltóságára kell összpontosítania;

([2]) HL C 215., 2018.6.19., 111. o.
([3]) HL C 294., 2016.8.12., 18. o.
([4]) HL C 346., 2016.9.21., 47. o.
([5]) HL C 58., 2018.2.15., 9. o.
([6]) HL C 101., 2018.3.16., 47. o.
([7]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0323.

C. mivel a migráció és a menekültügyi rendszer átfogó megközelítése magában foglalja az európai migrációs politika külső dimenziójának megerősítését; mivel a külső dimenzió által kifejtett hatás nagyban függ a közös uniós szintű fellépéstől és a tevékenységek külső partnerekkel való aktív összehangolásától;

D. mivel a 2017 júniusában elfogadott európai fejlesztéspolitikai konszenzus kiemeli, hogy a megfelelően kezelt migráció és mobilitás pozitívan járulhat hozzá az inkluzív növekedéshez és a fenntartható fejlődéshez, összhangban a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrenddel;

E. mivel világszerte egyre gyakrabban számolnak be emberi jogi jogsértésekről, a nemzetközi humanitárius és/vagy menekültügyi jogszabályok megsértéséről, például a visszaküldés tilalmáról, a migránsok elleni visszatoloncolásokról és erőszakos támadásokról, embertelen körülmények közötti önkényes és határozatlan idejű fogva tartásról, kizsákmányolásról, kínzásról és a bántalmazás egyéb formáiról, ideértve a nemi erőszakot, az eltűnést és a halált, többek között az EU külső határain is; mivel a tagállamoknak kötelességük tiszteletben tartani az uniós jogot, az emberi jogokat és a nemzetközi jogot, valamint a humanitárius és a menekültjogot; mivel a Bizottságnak biztosítania kell, hogy a tagállamok teljesítsék humanitárius és emberi jogi kötelezettségeiket, és jogsértési eljárást kell indítania, amennyiben az utóbbiakat megsértik; mivel a Bizottságnak még nem lépett fel a visszafordítások bizonyított vagy állítólagos eseteiben;

F. mivel a tengeri mentés a nemzetközi jog értelmében jogi kötelezettség, különösen az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményének 98. cikke szerint, amely előírja, hogy a tengeren bajba jutott személyeknek segítséget kell nyújtani; mivel a határigazgatási kapacitás megerősítését, valamint az embercsempészet és az emberkereskedelem elleni küzdelmet nem szabad a migránsok vagy az őket segítő személyek kriminalizálására használni; mivel a Bizottság felkérte azokat a tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy alkalmazzák a 2002/90/EK irányelv ([8]) (segítségnyújtási irányelv) 1. cikkének (2) bekezdését;

G. mivel a migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítésről (GAMM) szóló, 2011. évi uniós közlemény migránsközpontú megközelítést tartalmaz, amelyben az emberi jogok úgymond központi szerepet kapnak azért, hogy megerősítsék „a migránsok alapvető és emberi jogainak tiszteletben tartását, a származási, a tranzit-, és a célországokban egyaránt”;

H. mivel az európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról szóló, 2016. június 7-i bizottsági közlemény, amely a migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítés elveire épül, hangsúlyozza, hogy a migrációs kérdések jelentik a legfontosabb prioritást az EU külkapcsolataiban; mivel ez a keret intenzívebb együttműködésre szólít fel a harmadik országokkal, különösen a szomszédos európai államokkal, olyan „partnerségek” révén, amelyek célja a migrációkezeléssel kapcsolatos együttműködés biztosítása az irreguláris migráció tényleges megelőzése és az irreguláris migránsok visszafogadása során, többek között az EU hatáskörébe tartozó különböző szakpolitikai elemekből fakadó pozitív és negatív ösztönzők – ideértve a szomszédságpolitikát, a fejlesztési támogatást, a kereskedelmet, a mobilitást, az energiát, a biztonságot és a digitális politikákat – egyazon cél elérése érdekében történő alkalmazásával; mivel minden ilyen „partnerségnek” egyértelmű jogalappal kell rendelkeznie;

I. mivel 2016. évi közleményében a Bizottság a harmadik országokkal folytatott együttműködést illetően három fő célt vázolt fel: életmentés a Földközi-tengeren, a származási és tranzitországokba való visszaküldések arányának növelése, valamint a migránsok és menekültek számára annak lehetővé tétele, hogy otthonuk közelében maradjanak, és elkerüljék a veszélyes utazásokat; mivel a 2016. évi közlemény az illegális migráció elleni küzdelmet az Unió prioritásaként említi, és bevezeti a „kevesebbért kevesebbet” megközelítést, melynek révén a Bizottság kifejezi készségét arra, hogy a humanitárius segítségnyújtás kivételével minden uniós eszközt ösztönzőként alkalmazzon a harmadik országok együttműködésének eléréséhez a visszafogadás és a határellenőrzés terén;

J. mivel a migránscsempészés elleni küzdelem olyan közös kihívás, amely a harmadik országokkal folytatott együttműködést és koordinációt igényel; mivel a migránscsempészés elleni új uniós cselekvési terv célja az EU és a harmadik országok közötti együttműködés előmozdítása a migránscsempészés elleni küzdelmet célzó célzott partnerségek révén, a kulcsfontosságú harmadik országokkal való szélesebb körű partnerségek részeként; mivel az Europol kulcsszerepet játszik a migránscsempészés elleni küzdelemben;

([8]) A Tanács 2002/90/EK irányelve (2002. november 28.) a jogellenes be- és átutazáshoz, valamint a jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás meghatározásáról (HL L 328., 2002.12.5., 17. o.).

2021. május 19., szerda

K. mivel a harmadik országokkal folytatott együttműködés elengedhetetlen az emberkereskedelem megelőzéséhez és leküzdéséhez; mivel az emberkereskedelemmel foglalkozó hálózatok kihasználhatják a migrációs útvonalakat; mivel az emberkereskedelem aránytalan hatást gyakorol a nőkre és lányokra, akik az emberkereskedelem áldozatainak túlnyomó többségét teszik ki, és migrációs útvonaluk mentén erőszak és kizsákmányolás áldozataivá válnak; mivel az emberkereskedelem ellen hozott intézkedések nem érinthetik hátrányosan az emberkereskedelem áldozatainak, a migránsoknak, a menekülteknek és a nemzetközi védelemre szoruló személyeknek a jogait;

L. mivel az EU és egyes tagállamok 2016 óta egyre több, a határellenőrzési és -igazgatási operatív kapacitásuk, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelem megerősítését célzó informális megállapodást és megegyezést kötöttek harmadik országokkal,; mivel ezek a megállapodások és megegyezések kiterjednek a tényleges visszaküldésre és visszafogadásra a harmadik országokba, ideértve a közös migrációs nyilatkozatokat, egyetértési megállapodásokat, a közös koncepciókat, a szokásos működési eljárásokat és a bevált gyakorlatokat, valamint a rendőrségi együttműködési megállapodásokat; mivel a hivatalos visszafogadási megállapodásokhoz hasonlóan ezek az informális megállapodások is megerősítik az államok állampolgáraik (vagy mások) visszafogadása iránti elkötelezettségét, és meghatározzák a visszaküldések gyakorlati végrehajtására irányuló eljárásokat; mivel 2016 óta az EU legalább 11 informális megállapodást, ám csak egy új visszafogadási megállapodást kötött; mivel az EU és harmadik országok közötti nem hivatalos megállapodások nem biztosítanak kiszámítható politikát vagy stabil és koherens jogszabályi keretet az irreguláris migrációra vonatkozóan;

M. mivel a Bizottság az új migrációs és menekültügyi paktumról szóló közleményében megismételte, hogy a migráció belső és külső dimenziója elválaszthatatlanul összekapcsolódik, továbbá a származási és tranzitországokkal folytatott, az egyedi szempontokat szem előtt tartó, átfogó és kiegyensúlyozott migrációs párbeszédek és partnerségek elengedhetetlenek a mindkét fél számára kiemelt célok – például az irreguláris migráció kiváltó okai, a migránsok csempészete elleni küzdelem, a harmadik országokban lakóhellyel rendelkező menekültek támogatása és a megfelelően irányított legális migráció segítése – elérése érdekében; mivel az új paktumról szóló bizottsági közlemény szerint a regionális és globális szintű szerepvállalás alapvető fontosságú az ilyen párbeszédek és partnerségek kiegészítése szempontjából; mivel a Bizottság kiemelte továbbá, hogy a harmadik országokkal fennálló, említett átfogó partnerségekben a migrációt központi kérdésként kell kezelni, más szakpolitikai területekkel, konkrétan a fejlesztési együttműködéssel, a biztonsággal, a vízumpolitikával, a kereskedelemmel, a mezőgazdasággal, a beruházásokkal és a foglalkoztatással, az energiaüggyel, a környezetvédelemmel és az éghajlatváltozással, valamint az oktatással együtt;

N. mivel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, 2020–2024. évi uniós cselekvési terv szerint az EU és tagállamai kötelesek a „migránsokat, a menekülteket, a belső menekülteket és a hontalan személyeket megillető különleges védelem” előmozdítására; mivel az említett cselekvési terv támogatja „a szociális szolgáltatásokhoz – egyebek mellett a minőségi és megfizethető egészségügyi ellátáshoz és (online) oktatáshoz – való megkülönböztetésmentes hozzáférés” előmozdítását, valamint a szakembereknek a migránsok és a menekültek „sajátos igényeire való reagálásra” vonatkozó képességének kiépítését, a „migrációirányítás emberi jogokon alapuló megközelítésének” támogatását, „valamint a kormányzatok, a civil társadalom és az ENSZ-partnerek e megközelítés végrehajtását célzó kapacitásainak” megerősítését;

O. mivel az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa szerint a világ menekült lakosságának mintegy 48 %-a nő, és magas a kiszolgáltatott menedékkérők aránya; mivel a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv értelmében „az EU köteles gondoskodni arról, hogy a migráns nők és lányok emberi jogai a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő migrációs politikák, programok és jogszabályok révén teljes mértékben érvényesüljenek, valamint köteles gondoskodni a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő migrációirányítás globális, regionális és nemzeti szintű megerősítéséről”; mivel a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő migrációs politikák biztosítanák a nők, lányok és LMBTIQ+ személyek jogainak érvényesítését, valamint az esetleges erőszakkal, zaklatással, nemi erőszakkal és emberkereskedelemmel szembeni védelmüket;

P. mivel a migránsok emberi jogaival foglalkozó korábbi különleges ENSZ-előadó 2015. évi jelentése hiányosnak ítéli az EU migrációval kapcsolatos megközelítésének az átláthatóság és az egyértelműség hiánya, valamint az e keretben kötött számos megállapodás gyenge státusza miatt, véleménye szerint ugyanis ezekből a megállapodásokból általában hiányoznak az ellenőrzésre és az elszámoltathatóságra vonatkozó intézkedések; mivel a különleges előadó azt is megállapítja, hogy nem sok jel utal arra, hogy a mobilitási partnerségek további emberi jogi vagy fejlesztési előnyökkel jártak volna, ugyanakkor a megközelítés egészében a biztonságra való általános összpontosítás és a szakpolitikai koherencia hiánya felveti annak kockázatát, hogy az emberi jogokkal és a fejlesztéssel kapcsolatos projektekből fakadó előnyöket beárnyékolhatják az inkább a biztonságra összpontosító szakpolitikák másodlagos hatásai;

Q. mivel az ENSZ emberi jogi szakértői, a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalmi szervezetek arra figyelmeztettek, hogy a Covid19-világjárvány világszerte súlyos és aránytalan hatással van a migránsokra és családjaikra; mivel arra szólították fel az államokat, hogy védjék meg a migránsok és családtagjaik jogait, a migrációs jogállásuktól függetlenül; mivel a világjárvány meghosszabbította a menedékjog iránti kérelmek elbírálásának időtartamát;

R. mivel a mozgás szabadságának fenntartása és a munkához való jog kulcsfontosságú ahhoz, hogy a migránsok önállóvá váljanak és elősegíti beilleszkedésüket; mivel a régión belüli migráció e határokon átnyúló gazdasági minták fontos eleme;

I. ***A migrációs politikai keret és annak külső dimenziója***

1. hangsúlyozza, hogy a Szerződésen alapuló azon kötelezettségeik mellett, miszerint az emberi méltóság tiszteletben tartásának, a jogállamiságnak, valamint az emberi jogok és a nemzetközi jog tiszteletben tartásának minden külső ügylet során érvényesülnie kell, az EU-nak és tagállamainak emberi jogi kötelezettségei állnak fenn harmadik országok állampolgáraival szemben, amikor a migráció terén harmadik országokkal és más, nem uniós szereplőkkel működnek együtt;

2. hangsúlyozza, hogy ezek a kötelezettségek nemcsak a vonatkozó normák alkalmazhatóságának elismerését teszik szükségessé, hanem azok megfelelő gyakorlati alkalmazását is, az eredményes védelmet és biztosítékokat a gyakorlatban biztosító részletes és konkrét eszközök, valamint az egész migrációs szakpolitikai ciklus emberi jogokon alapuló megközelítése révén, különös tekintettel a migráns nőkre és a kísérő nélküli gyermekekre;

3. aggódik az irreguláris migrációs útvonalakon utazó kísérő nélküli kiskorúak növekvő száma és a számukra nyújtott védelem hiánya miatt; kiemeli különösen az uniós ügynökségek és a tagállamok által a kísérő nélküli kiskorúak védelmével kapcsolatban végzett hatékony nyomon követés és jelentéstétel hiányát; felhívja az EU-t annak biztosítására, hogy a tagállamok és a harmadik országok tegyenek jelentést a gyermekek jogainak védelmére a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban alkalmazott mechanizmusokról;

4. emlékeztet arra, hogy az EUSZ 3. cikkének (5) bekezdésével és 21. cikkével, valamint a Chartával összhangban az EU-nak és az uniós jog alkalmazása során a tagállamoknak külső és területen kívüli fellépéseik, megállapodásaik és együttműködésük során tiszteletben kell tartaniuk az emberi jogokat a migráció, a határvédelem és a menekültügy területén, többek között az élethez, a szabadsághoz való jogot, valamint a menedékjogot, beleértve a menedékjog iránti kérelmeknek a nemzetközi joggal összhangban, megfelelő garanciák mellett történő egyéni elbírálását, az emberi méltósághoz és biztonsághoz való jogot, az erőszakos eltüntetéssel szembeni védelmet, a kínzás, a rossz bánásmód, a rabszolgaság és a kényszermunka tilalmát, a személyes adatok védelméhez való jogot, a kitoloncolással, kiutasítással vagy kiadatással szembeni védelmet, a vallás, a meggyőződés, a gondolat és a lelkiismeret szabadságát, valamint a gyermek érdekeinek elsődleges figyelembevételére és a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megközelítés alkalmazására vonatkozó kötelezettséget; emlékeztet továbbá arra, hogy biztosítaniuk kell a megkülönböztetésmentességet és az eljárási garanciákat, például a hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint a családegyesítéshez való jogot, és meg kell akadályozniuk, hogy a gyermekeket elválasszák szüleiktől vagy törvényes gyámjuktól;

5. megjegyzi, hogy a Bizottságnak a továbbiakban értékelnie kell az egymást követő migrációs politikai keretei, nevezetesen a migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítés és az új partnerségi keret végrehajtása által a harmadik országok állampolgárainak emberi jogaira gyakorolt hatást, valamint az EU migrációs kérdésekben harmadik országokkal folytatott együttműködésének emberi jogi hatását, ideértve a partnerországok határvédelmi és biztonsági erőinek nyújtott uniós támogatás hatását; kitart amellett, hogy a szóban forgó értékelést szisztematikus és átfogó, inkluzív és nyilvános formában kell végrehajtani annak érdekében, hogy az EU külső migrációs politikájában biztosítható legyen az emberi jogok teljes körű tiszteletben tartása;

6. mély aggodalommal veszi tudomásul, hogy az egyedi esetekre vonatkozóan nincsenek működési, jelentéstételi, nyomon követési, értékelési és elszámoltatási mechanizmusok a lehetséges jogsértések nyomon követésére és azokra való reagálásra, valamint hogy nincs hatékony bírósági jogorvoslat azok számára, akiknek jogait az informális uniós megállapodások és pénzügyi együttműködés következtében állítólag megsértik;

7. emlékeztet arra, hogy ahhoz, hogy az Unió migrációs politikája megfelelően működjön, az EU-nak fokoznia kell a származási országokkal folytatott külső együttműködését, és törekednie kell a visszatérők fenntartható és hatékony visszafogadásának biztosítására; felszólítja az EU-t annak biztosítására, hogy visszafogadási megállapodásokat és határigazgatással kapcsolatos együttműködési megállapodásokat csak olyan harmadik országokkal kössenek, amelyek kifejezetten elkötelezik magukat az emberi jogok, többek között a visszaküldés tilalmának elve és az ENSZ menekültügyi egyezményében rögzített jogok tiszteletben tartása mellett; felhívja az EU-t annak biztosítására, hogy ez az együttműködés ne vezessen e jogok megsértéséhez, és jogsértés esetén nyújtson operatív eszközöket a hatékony elszámoltathatóság biztosítására;

2021. május 19., szerda

8. megjegyzi, hogy az eddig megkötött 18 hivatalos uniós visszafogadási megállapodás többsége magában foglalja a harmadik országok állampolgárainak egy tranzitországba történő visszafogadását; hangsúlyozza, hogy a tranzitországokba való visszatérés azzal a kockázattal jár, hogy potenciálisan megsértik a visszatérők emberi jogait; támogatja az uniós visszafogadási megállapodásokról szóló 2011-es bizottsági értékelésben megfogalmazott ajánlást, amely szerint az EU-nak elvi kérdésként mindig törekednie kell arra, hogy egy személyt visszafogadjon a származási országába, amennyiben a körülmények ezt lehetővé teszik;

9. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a független uniós szervek és szakértők – például az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége – által végzett, átlátható kockázatértékelést az EU harmadik országokkal folytatott bármilyen hivatalos, informális vagy pénzügyi együttműködésének a migránsok és menekültek – köztük a nők – jogaira, a helyi emberijog-védőkre és az e jogok védelméért tevékenykedő civil társadalomra gyakorolt hatásáról, valamint – amennyire lehetséges – az ilyen együttműködésnek a jogokhoz való hozzáférés, az emberi biztonsághoz és a békéhez való hozzájárulás és a fenntartható fejlődés tekintetében az érintett ország lakosságára gyakorolt hatásáról; felhívja a Bizottságot, hogy a harmadik országokkal való együttműködés megkezdése előtt határozzon meg végrehajtási iránymutatásokat az uniós ügynökségek és a tagállamok számára; ebben az összefüggésben különös éberségre szólít fel azon országokat illetően, ahol folyamatos vagy befagyott konfliktusok tapasztalhatók, és fokozottan fennáll az emberi jogok megsértésének kockázata; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a harmadik országokkal kötött megállapodások hatékony nyomonkövethetőségének biztosítása érdekében a harmadik országokkal folytatott bármilyen uniós együttműködés teljes mértékben formalizált legyen;

10. felhívja a Bizottságot, hogy a nemzetközi jog, a Charta és a fenntartható fejlődési célok alapján hozzon létre egy olyan független, átlátható és eredményes ellenőrzési mechanizmust, amely magában foglalja a harmadik országokkal kötött olyan hivatalos, informális és pénzügyi megállapodások végrehajtásáról szóló időszakos jelentéseket, amelyek hatással lehetnek a migránsok és menekültek jogaira, valamint az e jogokat védelmező emberijog-védők és civil társadalom harmadik országokban végzett munkájára, például migrációs partnerségekre, visszafogadási megállapodásokra, valamint a migráció kezelésével és irányításával kapcsolatos nemzetközi együttműködésre, ideértve a migrációval és a kényszerű lakóhelyelhagyással összefüggő kihívások közvetlen kezelését célzó megállapodásokat; hangsúlyozza, hogy egy ilyen nyomon követési mechanizmusnak részvételen alapulónak és nyilvánosnak kell lennie; kitart amellett, hogy biztosítani kell az ahhoz szükséges eszközöket a civil társadalom és más érdekelt felek számára, hogy hozzájáruljanak a mechanizmus munkájához; hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszernek hozz kell járulnia az elszámoltathatóság biztosításához az emberi jogi jogsértések esetében, ideértve a visszaküldés tilalmának elvét sértő visszafordításokat; felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre egy nyomonkövetési mechanizmust, amely az értékelési eredményeket és a szakértői ajánlásokat megfelelően beépíti a vonatkozó megállapodásokba, egyezségekbe vagy intézkedésekbe; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a parlamenti ellenőrzést és a demokratikus felügyeletet;

11. felhívja az EU-t, hogy vizsgálja meg, miként lehetne biztosítani az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést azok számára, akiket az EU által harmadik országokkal folytatott migrációs együttműködést végrehajtó intézkedések érintenek, többek között egy független és hozzáférhető panaszkezelési mechanizmus létrehozásán keresztül; intézkedéseket kér annak biztosítására, hogy azok, akik adott esetben emberi jogi jogsértéseket szenvednek el, hatékony jogorvoslathoz férhessenek hozzá, és ezért jogorvoslatban vagy jóvátételben részesülhessenek;

12. megjegyzi, hogy az EU külső migrációs politikájának végrehajtása és finanszírozása a Bizottság különböző főigazgatóságainak a feladata, ugyanakkor ez az EU valamennyi migrációs, menekültügyi, fejlesztési és külpolitikájának szerves része; aggodalommal veszi tudomásul, hogy a végrehajtási hatáskörök effajta ötvözése a Bizottság tevékenységei feletti megfelelő és koherens felügyelet hiányát eredményezte, amely lehetővé tenné a Parlament számára, hogy demokratikus ellenőrzést gyakoroljon az EU külső migrációs politikája felett; kitart amellett, hogy a különböző eszközök közötti átfedések elkerülése érdekében biztosítani kell a koherenciát, a szinergiákat és a kiegészítő jelleget;

13. kiemeli azokat az emberi jogi gyakorlati következményeket, amelyek a visszaküldésre és a visszafogadásra vonatkozó olyan informális megállapodások egyre növekvő számából és következésképpen bíróságon kívüli jellegéből fakadnak, amelyek megfelelő demokratikus ellenőrzés és parlamenti felügyelet nélkül jönnek létre, és amelyekre nem vonatkozik bírósági ellenőrzés; megjegyzi, hogy a menedékkérők jogai természetüknél fogva függnek attól a lehetőségtől, hogy a bíróság értékelje az emberi jogi jogsértéseket; sürgeti a Bizottságot, hogy dolgozzon ki tervet, és tegyen meg minden szükséges intézkedést a tárgyalások kezdeményezésére vagy lezárására, és ennek megfelelően visszafogadási megállapodások aláírására, prioritásként kezelve a hivatalos visszafogadási megállapodások megkötését, biztosítva ezáltal az EUMSZ 218. cikke (6) bekezdésének teljes körű tiszteletben tartását, és biztosítsa, hogy a hivatalos visszafogadási megállapodások kizárják az informális megállapodásokat; úgy véli, hogy a Parlamentnek ellenőriznie kell a hatáskörébe tartozó kérdésekkel – például a visszafogadással – kapcsolatos kötelezettségvállalásokat tartalmazó informális megállapodásokat, és

hogy a Bizottságnak készen kell állnia további lépések megtételére, beleértve a felfüggesztést is, amennyiben ezek az informális megállapodások összeegyeztethetetlennek tűnnek a Szerződésekkel; felszólítja a Bizottságot, hogy hozzon létre egy általános keretet az összes jelenlegi és jövőbeni visszafogadási megállapodás végrehajtásának hatékony nyomon követéséhez és értékeléséhez, valamint külön ellenőrzési rendelkezések beépítéséhez;

II. ***Az emberi jogok tiszteletben tartása és a külső migrációs politikát végrehajtó uniós szereplők***

14. tudomásul veszi a Frontex megnövekedett szerepét a harmadik országokkal folytatott gyakorlati és operatív együttműködésben, beleértve a visszaküldést és visszafogadást, az emberkereskedelem elleni küzdelmet, a harmadik országok hatóságainak a határigazgatás és határellenőrzés céljából nyújtott képzést, az operatív és technikai segítségnyújtást, az EU külső határain vagy harmadik országok területén műveletek vagy közös műveletek végrehajtását, valamint az összekötő tisztviselők és operatív személyzet harmadik országokba történő kiküldését; kéri, hogy az ügynökség optimális működésének biztosítása érdekében rendszeresen mérjék fel annak szükségleteit; felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre független, átlátható és hatékony nyomon követési mechanizmust a Frontex által végzett valamennyi tevékenységre vonatkozóan, amely kiegészítené a meglévő belső panasztételi mechanizmust;

15. hangsúlyozza a jogállásról szóló megállapodások fontosságát az EU külső határainak biztonsága, valamint a Frontex és a harmadik országok határigazgatási hatóságai közötti együttműködés jogi keretének biztosítása tekintetében; emlékeztet arra, hogy a Parlament által jóváhagyandó, a jogállásról szóló eseti megállapodásokra van szükség a Frontex határigazgatási csapatainak olyan harmadik országba történő telepítéséhez, ahol a csapatok tagjai végrehajtási hatásköröket gyakorolnak; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az eddig megkötött két jogállásról szóló megállapodás nem tartalmaz konkrét intézkedéseket az emberi jogok érvényesítésére a határigazgatás keretében, és nem biztosítja, hogy az emberi jogokat megsértő harmadik országok ne kapjanak anyagi támogatást és képzést; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy ezek a megállapodások nem szabályozzák egyértelműen az emberi jogok esetleges megsértésével kapcsolatos elszámoltathatóságot, és kéri, hogy a jogállásról szóló jövőbeli megállapodások tartalmazzanak ilyen intézkedéseket;

16. hangsúlyozza, hogy az (EU) 2019/1896 rendelet ([9]) szerint a Frontexnek időben, következetesen, átlátható módon, teljes körűen és pontosan be kell számolnia a Parlamentnek a harmadik országokkal folytatott együttműködéssel kapcsolatos tevékenységeiről, különös tekintettel a határigazgatás és a harmadik országokban történő visszaküldés terén nyújtott technikai és operatív segítségnyújtáshoz kapcsolódó tevékenységekre, valamint az összekötő tisztviselők kiküldésére, és részletes információkat kell adnia az alapvető jogok tiszteletben tartásáról; felhívja a Frontexet, hogy rendszeresen tájékoztassa a Parlament Emberi Jogi Albizottságát, Külügyi Bizottságát és Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságát minden olyan tevékenységről, amely magában foglalja a harmadik országok hatóságaival való együttműködést és különösen az emberi jogok ilyen tevékenységek keretében történő érvényesítését;

17. hangsúlyozza, hogy az (EU) 2019/1240 rendeletnek ([10]) még jobban meg kell erősítenie az EU képességét arra, hogy koordinációt, együttműködést és információcserét folytasson a harmadik országokban kiküldött bevándorlási összekötő tisztviselők, az Európai Bizottság és az uniós ügynökségek között, hogy hatékonyabban lehessen reagálni az Unió migrációval kapcsolatos prioritásaira; kiemeli, hogy ezen uniós hálózat irányítóbizottságának egyik központi feladata, hogy támogassa a bevándorlási összekötő tisztviselők képességfejlesztését, többek között azáltal, hogy iránymutatásokat dolgoz ki az emberi jogoknak a tevékenységük részeként történő érvényesítéséről; felhívja a Bizottságot, hogy az irányítóbizottság révén sürgősen dolgozzon ki ilyen emberi jogokon alapuló iránymutatásokat;

18. emlékeztet arra, hogy a külső migrációs politikát – például az uniós haditengerészeti missziók keretében – végrehajtó más uniós szereplőket is köti az alkalmazandó nemzetközi jog, és hogy a harmadik országok hatóságainak történő olyan információtovábbítás, amely végső soron a migránsok és menekültek nem biztonságos országokba való jogellenes visszatérését eredményezi, a nemzetközi jog szerinti emberi jogi jogsértésekhez nyújtott támogatásnak tekinthető; hangsúlyozza, hogy az EU külső migrációs politikájának nem szabad támogatnia a tengeren való olyan feltartóztatásokat, amelyek nem biztonságos kikötőbe küldik vissza az embereket;

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete (2019. november 13.) az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2019.11.14., 1. o.).

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1240 rendelete (2019. június 20.) a bevándorlási összekötő tisztviselők európai hálózatának létrehozásáról (HL L 198., 2019.7.25., 88. o.).

2021. május 19., szerda

19. ajánlja az Alapjogi Ügynökség megbízatásának, hatásköreinek és költségvetésének kiterjesztését annak érdekében, hogy az hatékonyan nyomon követhesse az uniós menekültügyi és migrációs politikák külső dimenzióját, többek között azáltal, hogy emberi jogi hiányosságok esetén riasztja az illetékes hatóságokat; felhívja az Alapjogi Ügynökséget, hogy dolgozzon ki megfelelő eszközöket és iránymutatásokat;

20. mély aggodalommal veszi tudomásul, hogy a Földközi-tengeren való átkelés megkísérlése során elhunytak többségének nem lehet megállapítani a személyazonosságát; úgy véli, hogy összehangolt európai megközelítést kell kialakítani a gyors és hatékony azonosítási eljárások biztosítása érdekében, valamint létre kell hozni egy adatbázist az EU-ba tartó útjuk során életüket vesztett személyekről, valamint a hozzátartozóik és családtagjaik tájékoztatása és a holttestek azonosításának megkönnyítése érdekében; kéri az EU-t és tagállamait, hogy jobban hangolják össze és javítsák az európai fellépést a megfelelő és hatékony kutatási és mentési műveletek biztosítása érdekében;

III. ***Az EU harmadik országokkal folytatott együttműködése és a számukra nyújtott pénzügyi támogatás a migráció terén***

21. megjegyzi, hogy 2016 óta egyre nagyobb mértékben alkalmazzák a fejlesztési együttműködés és a migrációkezelés közötti megerősített feltételességet, ideértve a visszatérést és a visszafogadást is; hangsúlyozza, hogy az EU fejlesztési együttműködését összhangba kell hozni a fenntartható fejlődési célokkal, többek között a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos tevékenységekkel; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága meghatározza a hivatalos fejlesztési segély fogalmát és az OECD-nek a fejlesztési támogatás hatékonyságára vonatkozó elveit; ismételten hangsúlyozza, hogy az EUSZ 21. cikke és az EUMSZ 208. cikke szerint az Unió fejlesztési együttműködési politikájának elsődleges célja a szegénység csökkentése, hosszú távon pedig annak teljes felszámolása, az egyenlőtlenség és kirekesztés kezelése, a demokratikus kormányzás és az emberi jogok előmozdítása, valamint a fenntartható és inkluzív fejlődés fokozása; hangsúlyozza, hogy ez a fellépés a stabil intézmények fejlesztésével együtt kulcsfontosságú a migráció kiváltó okainak kezeléséhez; felhívja ezért a Bizottságot annak biztosítására, hogy a fejlesztési együttműködésre vonatkozó szakpolitikák, ideértve a fejlesztési támogatást vagy a két- vagy többoldalú partnerségeket is, ne sértsék az EUMSZ 208. cikkében foglalt elveket;

22. szorgalmazza a humanitárius segítségnyújtás szükségletalapú megközelítését, amelynek tiszteletben kell tartania a humanitárius elveket, az emberi jogok nemzetközi jogait, a nemzetközi humanitárius jogot és a nemzetközi menekültjogot; hangsúlyozza továbbá, hogy a humanitárius segítségnyújtást és a sürgősségi segélyt az EU-val a migráció kapcsán való együttműködés feltételéhez kötni nem összeegyeztethető a humanitárius elvekkel;

23. megállapítja, hogy továbbra sem áll rendelkezésre teljes körű és nyilvános áttekintés a harmadik országoknak a migrációs kérdésekben folytatott együttműködés megkönnyítése érdekében nyújtott uniós finanszírozásról; felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a teljes átláthatóságot, többek között a migrációkezelés területén a harmadik országokkal folytatott együttműködés finanszírozásához felhasznált valamennyi uniós költségvetési eszközről szóló olyan egyértelmű áttekintés elkészítésével, amely tartalmazná a finanszírozás összegére, céljára és forrására vonatkozó információkat, valamint az uniós ügynökségek, például a Frontex által nyújtott egyéb lehetséges támogatási intézkedésekről szóló részletes információkat annak érdekében, hogy a Parlament hatékonyan elláthassa az EU költségvetésének végrehajtásával kapcsolatos intézményi ellenőrzési szerepét;

24. kiemeli az európai pénzügyi eszközök azon célját, hogy támogassák a harmadik országokat a migráció minden szempontjának kezeléséhez szükséges intézményi keret és kapacitás kialakításában, megfeleltetve eközben őket az európai és nemzetközi normáknak; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a migrációra szánt jövőbeli uniós finanszírozás jelentős részét a civil társadalom, a nem kormányzati és közösségi alapon működő csoportok, valamint a harmadik országokban működő kormányzati, kormányközi, regionális és helyi szervezetek kapják meg a segítségnyújtás, a migránsok jogainak védelme és nyomon követése, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek és befogadó közösségeik támogatása terén; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós finanszírozás jelentős részét az emberi jogok, a nemzetközi védelem és a menekültek jövőbeli kilátásainak javítására különítsék el; kéri, hogy nyújtsanak uniós pénzügyi támogatást olyan fenntartható megoldások létrehozásához, amelyek kezelik a helyi és regionális kihívásokat – különös tekintettel a demokratikus folyamatokkal és a jogállamisággal, a társadalmi-gazdasági fejlődéssel, az egészségüggyel, az oktatással, a szegénység kiváltó okaival, a fiataloknak a származási országokban való foglalkoztatásával, a társadalmi kirekesztéssel, a nemek közötti egyenlőséggel, az éghajlatváltozással, a konfliktusokkal, a szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos kihívásokat –, továbbá mozdítsák elő a menekültek jogait és fokozzák az önállóságot;

25. felhívja a Bizottságot, hogy rendszeresen és nyilvánosan tegyen jelentést a Parlamentnek a migrációval kapcsolatos együttműködési programok harmadik országokban történő finanszírozásáról és azok emberi jogi hatásairól – valamint arról, hogy a partnerországok milyen módon használták fel ezt a finanszírozást –, többek között a Külügyi Bizottság külső

pénzügyi eszközökkel foglalkozó munkacsoportjának; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Parlament nem vesz részt a vészhelyzeti alapok, köztük az uniós vagyonkezelői alapok ellenőrzésében; kéri, hogy a Parlament kapjon nagyobb szerepet az uniós pénzügyi hozzájárulások felhasználásának az érintett harmadik országokban az emberi jogokra gyakorolt hatása nyomon követésében;

26. úgy véli, hogy a Parlamentnek teljes mértékben ki kell használnia végrehajtási, ellenőrzési és költségvetési ellenőrzési hatásköreit, valamint az Európai Számvevőszék ellenőrzési eljárásait a migrációval kapcsolatos uniós szakpolitikai célok eléréséhez használt fejlesztési alapok, vagyonkezelői alapok, létesítmények és egyéb finanszírozási eszközök tekintetében, és biztosítania kell, hogy az uniós finanszírozási határozatok és a kapcsolódó előirányzatok megfeleljenek a jogszerűség és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás uniós elveinek, összhangban az EU költségvetési rendeletével ([11]);

27. hangsúlyozza, hogy az emberi jogokon alapuló megközelítés az NDICI összes pillérére alkalmazandó, ideértve a gyors reagálási pillérben található válságkezelést is; ismételten hangsúlyozza, hogy az NDICI migrációval kapcsolatos kiadásainak indikatívan 10 %-nak kell lenniük, és hogy az NDICI keretében folytatott, a migrációhoz kapcsolódó tevékenységeknek az illegális migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezelésére, a biztonságos, rendezett, szabályos és felelősségteljes migráció elősegítése iránti fokozott elkötelezettség támogatására, továbbá a tervezett és megfelelően irányított migrációs politikák és kormányzás végrehajtására kell koncentrálniuk; hangsúlyozza, hogy az NDICI külső eszköz, és egyértelműen el kell határolni egymástól az EU belső és külső migrációs politikáját, eszközeit és alapjait; hangsúlyozza, hogy az NDICI migrációval kapcsolatos tevékenységeiről szóló végleges megállapodást horizontálisan össze kell hangolni a belső uniós alapokkal és az Előcsatlakozási Támogatási Eszközzel (IPA) az átfedések elkerülése érdekében; megjegyzi, hogy a „gyors reagálási cselekvési pillér" révén a migrációval kapcsolatban megvalósuló válsághelyzeti intézkedéseknek különösen a kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos igényeket kell kezelniük, ideértve a befogadó közösségek támogatását is, összhangban a nemzetközi humanitárius joggal és elvekkel; ragaszkodik e tekintetben annak biztosításához, hogy a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretet megbízható emberi jogi keret kísérje a jövőbeli migrációs együttműködési programok meghatározása, végrehajtása és nyomon követése érdekében, annak érdekében, hogy az uniós finanszírozás folyósítását összekapcsolják az emberi jogi kötelezettségekkel;

IV. *Az EU külső emberi jogi politikája és migrációs célkitűzései*

28. emlékeztet az EU-nak és tagállamainak a menekültekről szóló globális megállapodás értelmében a menekültek hatékony és teljes védelméért való felelősség megosztása és a befogadó országokra nehezedő nyomás enyhítése iránt tett kötelezettségvállalására; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az EU-nak és tagállamainak növelniük kell áttelepítési kötelezettségvállalásaikat, biztosítva, hogy az áttelepítést ne tegyék függővé a tranzitország visszafogadási vagy határellenőrzési együttműködésétől, továbbá meg kell erősíteniük a biztonságos és legális útvonalakat, és meg kell akadályozniuk a menekültek fogadó országokból való kitoloncolását; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy járuljanak hozzá a legtöbb menekültet befogadó közösségek és országok strukturálisabb és érdemi finanszírozásához; ismét hangsúlyozza a biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodás 23 célkitűzése teljes körű végrehajtásának fontosságát; úgy véli, hogy a Parlamentnek megfelelően ellenőriznie kell mindkét megállapodás uniós végrehajtását;

29. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy folytassanak olyan migrációs politikát, amely teljes mértékben tükrözi a migránsok és menekültek emberi jogait a nemzetközi, regionális és nemzeti jogszabályokban foglaltak szerint; felhívja az EKSZ-t, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt harmadik országokkal a migránsok jogaival kapcsolatban, lévén ez a terület az EU emberi jogi politikájának szerves eleme; kitart amellett, hogy az emberi jogok és a migráció közötti összefüggéseket megfelelően kezelni kell az érintett országokkal folytatott kétoldalú uniós emberi jogi párbeszédek keretében; felhívja az ezen országokban működő uniós küldöttségeket, hogy – különösen a tranzitországokban – szorosan kövessék nyomon a migránsok jogait, valamint a menekültek és az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek jogait; hangsúlyozza, hogy sürgősen létre kell hozni és meg kell erősíteni a biztonságos és legális migrációs és védelmi útvonalakat az emberi jogok biztosítása és a halálesetek elkerülése érdekében; ragaszkodik ahhoz, hogy szükség van az EU proaktív részvételére olyan országokban, ahol az emberi jogok védelmezői és a civil társadalmi és közösségi alapon működő szervezetek – beleértve a veszélyeztetett migránsok és menedékkérők életét védő ilyen személyeket is – veszélyben vannak, vagy törvényes munkájuk miatt bűncselekmény elkövetésével vádolják őket;

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

2021. május 19., szerda

30. felszólítja az EU-t, hogy folytasson globális kampányt a menekültek jogállásáról szóló genfi egyezmény és 1967. évi jegyzőkönyve egyetemes ratifikálásának támogatása érdekében; sürgeti a tagállamokat, hogy mutassanak példát azzal, hogy tiszteletben tartják a migráns munkavállalók jogairól szóló ENSZ-egyezményt, amely az ENSZ egyik legfontosabb emberi jogi egyezménye;

31. úgy véli, hogy az EU-nak vezető szerepet kell vállalnia a migránsok jogaival kapcsolatos szakpolitikai és normatív fejlesztések multilaterális fórumokon történő támogatásában; kiemeli a nemzetközi szervezetek, regionális szervek és nem kormányzati szervezetek, például a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, az ENSZ menekültügyi főbiztosa (UNHCR) és az ENSZ közel-keleti palesztin menekülteket segélyező hivatala (UNRWA), valamint az OHCHR és az ENSZ migránsok emberi jogaival foglalkozó különleges előadója kulcsfontosságú szerepét; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék e szervezetek és jogalanyok pénzügyi és politikai támogatását;

32. felhívja az EU-t, hogy vonja be a diaszpórákat, az érintett közösségeket, a menekültek és migránsok által vezetett szervezeteket, különösen a nők által vezetett szervezeteket, valamint a civil társadalom képviselőit a harmadik országokban végrehajtott projektek tervezésébe, végrehajtásába és értékelésébe;

o

o o

33. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0243

2019–2020. évi jelentések Törökországról

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a Bizottság Törökországról szóló, 2019. és 2020. évi jelentéseiről (2019/2176(INI))

(2022/C 15/08)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az EU bővítési politikájáról szóló, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0660) és az azt kísérő, Törökországról szóló, 2020. évi jelentésre (SWD(2020)0355),

— tekintettel a Törökországgal kapcsolatos, 2005. október 3-i tárgyalási keretre valamint arra, hogy az összes tagjelölt országhoz hasonlóan Törökország EU-hoz való csatlakozásának feltétele, hogy maradéktalanul eleget tegyen a koppenhágai kritériumoknak és az összes uniós tagállammal, köztük a Ciprusi Köztársasággal is normalizálja a kapcsolatait;

— tekintettel az EU bővítési politikájáról szóló, 2019. május 29-i bizottsági közleményre (COM(2019)0260) és az azt kísérő, Törökországról szóló, 2019. évi jelentésre (SWD(2019)0220),

— tekintettel „A csatlakozási folyamat előmozdítása – Hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára" című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),

— tekintettel az Ankarai Jegyzőkönyv 2005. július 29-i aláírásakor Törökország által tett nyilatkozatot követően az Európai Közösség és tagállamai által 2005. szeptember 21-én kiadott nyilatkozatra, többek között arra a kikötésre, hogy a tárgyalási folyamathoz az összes tagállam elismerésére szükség van, valamint Törökországnak továbbra is normalizálnia kell kapcsolatait valamennyi tagállammal, továbbá az áruk szabad mozgása előtti akadályok, köztük a szállítóeszközökre vonatkozó korlátozások előítélet- és megkülönböztetésmentes felszámolása révén maradéktalanul végre kell hajtania az Ankarai Megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvét minden tagállam irányában,

— tekintettel az emberi jogok európai egyezményének 46. cikkére, amelynek értelmében „a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) végleges ítéletét minden olyan ügyben, amelyben félként szerepelnek", és ennélfogva tekintettel a Törökországnak az európai bíróságok, köztük az EJEB valamennyi ítéletének végrehajtására vonatkozó kötelezettségére,

— tekintettel a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, 2018. június 26-i és 2019. június 18-i tanácsi következtetésekre, a Tanács 2019. július 15-i és október 14-i, a Törökország által a Földközi-tenger keleti térségében végzett jogellenes fúrási tevékenységekről szóló következtetéseire, az Európai Tanács 2019. december 12-i, valamint 2020. október 1–2-i és 15–16-i következtetéseire, az európai uniós külügyminisztereknek a Földközi-tenger keleti térségében kialakult helyzettel kapcsolatban kiadott, 2020. május 15-i nyilatkozatára és 2020. augusztus 14-i videokonferenciájára, az uniós külügyminiszterek 2020. augusztus 27–28-i informális ülésének (Gymnich-értekezlet) eredményeire, valamint a Tanács és az Európai Tanács összes korábbi vonatkozó következtetésére,

— tekintettel az UNESCO Hagia Sophiáról (Isztambul) szóló, 2020. július 10-i nyilatkozatára,

— tekintettel a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2021. március 22-i közös nyilatkozatára az EU és Törökország közötti politikai, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok aktuális állásáról (JOIN(2021)0008),

— tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosának által a 2019. július 1–5-i törökországi látogatását követően, 2020. február 19-én közzétett jelentésre,

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának Ciprusról szóló vonatkozó határozataira, köztük az 550 (1984) számú és a 789 (1992) számú határozatra,

— tekintettel a 2016. március 18-i EU–Törökország nyilatkozatra,

2021. május 19., szerda

— tekintettel a „Negyedik éves jelentés a törökországi menekülteket támogató eszközről” című, 2020. április 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0162),

— tekintettel arra, hogy a Riporterek Határok Nélkül szervezet által közzétett, a sajtószabadsággal kapcsolatos rangsorban Törökország 2020-ban 180 ország között a 154. helyen áll, tekintettel továbbá a Bertelsmann Transformation Index Törökországról szóló, 2020. évi országjelentésére,

— tekintettel az örmény népirtás századik évfordulójáról szóló, 2015. április 15-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel az Európa Tanács Velencei Bizottságának véleményeire, különösen a Nagy Nemzetgyűlés által 2017. január 21-én elfogadott és 2017. április 16-án országos népszavazásra bocsátandó alkotmánymódosításokról szóló, 2017. március 10–11-i véleményére, a legutóbbi sürgősségi törvényerejű rendeletekben foglalt, a médiaszabadságra vonatkozó intézkedésekről, valamint a büntetőjogot alkalmazó békebíróságok feladatairól, hatásköreiről és működéséről szóló, 2017. október 6–7-i véleményére, a helyi demokrácia gyakorlásáról szóló 674. számú törvényerejű rendelet rendelkezéseiről szóló, 2016. szeptember 1-jei véleményére, a 2016. július 15-i államcsíny bukását követően elfogadott 667–676. számú sürgősségi törvényerejű rendeletekről szóló, 2016. december 9-10-i véleményére, valamint az alkotmány 83. cikke második bekezdésének (parlamenti sérthetetlenség) felfüggesztéséről szóló, 2016. október 14–15-i véleményére,

— tekintettel a Törökországról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a Bizottság Törökországról szóló, 2018. évi jelentéséről szóló, 2019. március 13-i állásfoglalására ([2]), a törökországi helyzetről, nevezetesen a megválasztott polgármesterek elmozdításáról szóló, 2019. szeptember 19-i állásfoglalására ([3]), az északkelet-szíriai török hadműveletről és annak következményeiről szóló, 2019. október 24-i állásfoglalására ([4]), a veszélyes eszkalációról és Törökországnak a Földközi-tenger keleti térségében betöltött szerepéről szóló különleges európai tanácsi csúcstalálkozó előkészítéséről szóló, 2020. szeptember 17-i állásfoglalására ([5]), valamint a feszültségek fokozódásáról Varóziában Törökország jogellenes tevékenységeit követően és a megbeszélések újrakezdésének sürgős szükségéről szóló, 2020. november 26-i állásfoglalására ([6]);

— tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére,

— tekintettel a Petíciós Bizottság véleményére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0153/2021),

A. mivel Törökországot 1964 óta társulási megállapodás köti az EU-hoz ([7]), és mivel 1995-ben vámunió jött létre; mivel az Európai Tanács 1999 decemberében tagjelölt ország státuszt adott Törökországnak, és mivel 2005-ben megkezdődtek a csatlakozási tárgyalások; mivel Törökország 1999 óta élvezi a tagjelölt státuszt, amelyet az EU a taggá válás előtt a kapcsolatok legambiciózusabb és kölcsönös követelményeket támasztó modelljeként kínálhat a harmadik államoknak; mivel Törökországnak tagjelölt országként és az EU fontos partnereként tiszteletben kell tartania és védelmeznie a koppenhágai kritériumokat, valamint fenn kell tartania a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság legmagasabb szintű normáit, ideértve az EU által aláírt nemzetközi egyezményeknek való megfelelést is; mivel ez feltételezi, hogy a csatlakozási folyamat előrehaladásának keretében kézzelfoghatóan el kell köteleződni a különböző megnyitott fejezetek által megkövetelt reformok mellett, és ezért fokozatosan igazodni kell az uniós vívmányokhoz, és minden tekintetben közelíteni kell az EU értékeihez, érdekeihez, normáihoz és szakpolitikáihoz; mivel tagjelölt országként az EU-val és tagállamaival válogatás nélkül jószomszédi kapcsolatokra kell törekedni és ilyen kapcsolatokat kell fenntartani; mivel Törökország tagjelölt országként a csatlakozási folyamat keretében egy sor fontos reformot hajtott végre, ami egy időre a tagság elérése irányában tett elmozdulás reményével kecsegtetett; mivel ezen évek során az EU politikailag és pénzügyileg egyaránt határozottan támogatta a csatlakozási folyamatot;

B. mivel a jogállamiság és a nemzetközi jog elveinek tiszteletben tartása – ideértve különösen a hatalmi ágak szétválasztását, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet, az egyesülés és a békés tüntetés szabadságát, a véleménynyilvánítás szabadságát és a etnikai és egyéb kisebbségek és közösségek jogait – az EU és Törökország közötti jó kapcsolatok alapvető eleme;

([1]) HL C 328., 2016.9.6., 2. o.
([2]) HL C 23., 2021.1.21., 58. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0017.
([4]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0049.
([5]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0230.
([6]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0332.
([7]) Az 1963. szeptember 12-i megállapodás az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás létrehozásáról (HL L 361., 1977.12.31., 29. o.).

C. mivel a Törökországról szóló, 2014 óta készült bizottsági jelentések, és különösen a 2019. és 2020. évi jelentések elemzése azt mutatja, hogy Törökország kormánya sajnos a tagjelölt országoktól elvárt magatartással ellentétben egyre inkább és gyors ütemben távolodik az EU értékeitől és normatív keretétől, nemcsak a belföldi demokratikus helyzet romlására, hanem az agresszív külpolitikai lépésekre is tekintettel, ideértve az uniós tagállamokkal szembeni jogellenes intézkedéseket is; megjegyzi, hogy e jelentések értelmében Törökország nem hajtotta végre a korábbi jelentésekben foglalt ajánlásokat, rámutatva a török fél elkötelezettségének hiányára és kétségbe vonva Törökország csatlakozási szándékát; mivel a többi érintett intézmény, például az Európa Tanács, valamint a nemzetközi emberi jogi szervezetek is aggodalommal és kritikusan értékelték a törökországi helyzet általános romlását; mivel ezt tükrözi az EJEB által tárgyalt esetek és meghozott kritikus ítéletek növekvő száma is; mivel a megfigyelések szerint e visszaesés három fő területet érint: a jogállamisági és az alapjogi helyzet romlása, az intézményi keret és a kapcsolódó reformok, valamint a párbeszéd és a diplomácia helyett az egyre inkább konfliktusokat és katonai lehetőségeket kereső külpolitika; mivel az említett mindhárom területen egyértelmű eltérések mutatkoznak az uniós normákhoz, politikákhoz és érdekekhez képest;

D. mivel korábbi éves jelentésében a Parlament hangsúlyozta a törökországi fejleményekkel és súlyos visszaesésekkel kapcsolatos aggályait, és felkérte Törökországot, hogy tartózkodjon minden olyan fellépéstől, amely sértené az uniós tagállamok szuverenitását és szuverén jogait, valamint minden olyan provokációtól, amely rontaná a konstruktív és őszinte párbeszéd lehetőségét, és felszólította a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a tárgyalási kerettel összhangban hivatalosan függesszék fel a Törökországgal folytatott csatlakozási tárgyalásokat; mivel a Parlament továbbra is elkötelezett a Törökországgal folytatott demokratikus és politikai párbeszéd iránt; mivel a Parlament többször kérte az igazságszolgáltatásról és alapvető jogokról szóló 23. fejezet, valamint a jogérvényesülésről, a szabadságról és a biztonságról szóló 24. fejezet megnyitását egy olyan időszakban, amikor a török kormány komoly reformok folytatására tett ígéretet; mivel a Parlament jelentősen csökkentette a Törökországnak nyújtott előcsatlakozási támogatásokat, tekintve, hogy Törökországban romlott a demokratikus helyzet és nem tud érvényesülni a jogállamiság; mivel a Bizottság jelezte, hogy a törökországi programok pénzügyi forrásai tekintetében az EU a lehető legkevesebb támogatást nyújtja a civil társadalom és az érdekelt felek, például az újságírók és az emberijog-védők számára;

E. mivel a Parlament ezen elvi álláspontja és a jelenlegi körülmények ellenére az Európai Tanács a kapcsolatok helyreállítására irányuló újabb kísérletként a 2020. október 1–2-i következtetéseiben megújított és széles körű pozitív menetrendet ajánlott Törökországnak, feltéve, hogy Törökország továbbra is konstruktív erőfeszítéseket tesz a Görögországgal és Ciprussal szembeni jogellenes tevékenységek beszüntetése érdekében, továbbá kölcsönös engedmények születnek, csökken a feszültség és megszűnik az agresszív magatartás; mivel ugyanebben a következtetésben az Európai Tanács kiemelte, hogy amennyiben Törökország a nemzetközi jogot sértő újabb egyoldalú intézkedéseket vagy provokációkat tesz, az EU minden rendelkezésére álló eszközt és lehetőséget igénybe fog venni, többek között az Európai Unióról szóló szerződés 29. cikkével és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 215. cikkével összhangban saját és tagállamai érdekeinek védelme érdekében, és adott esetben megfelelő határozatokat hoz; mivel Törökország a közelmúltban beleegyezett abba, hogy megkezdi a Görögországgal folytatott tájékozódó jellegű megbeszéléseket a Törökország és Görögország közötti kapcsolatokat és Görögország szuverén jogait érintő lezáratlan kérdések megoldása érdekében; mivel ez pozitív fejlemény, amely a Törökország, valamint az EU és tagállamai közötti párbeszéd és együttműködés új időszakának kezdetét jelentheti; mivel Törökország pozitívabb lépései és kezdeményezései, és mindenekelőtt a nyilatkozatokon túlmutató tényleges intézkedései nagyban hozzájárulnának a kétoldalú kapcsolatok jövőjével kapcsolatos új egyetértés kialakításához; mivel ilyen körülmények között fontos a bizalomépítés és a Törökország és az EU közötti kapcsolatok jövőjére vonatkozó szélesebb körű gondolkodás előmozdítása, valamint annak lehetővé tétele, hogy a diplomácia megvalósítsa az EU és Törökország közötti kapcsolatokkal összefüggő törekvéseket és elvárásokat, miközben nagyfokú éberséget és párbeszédet tart fenn a törökországi emberi jogi helyzetről;

A csatlakozási folyamat általános értékelése

1. súlyos aggodalommal állapítja meg, hogy az elmúlt években, annak ellenére, hogy Törökország tagjelölt ország, kormánya folyamatosan és egyre inkább eltávolodott az uniós értékektől és normáktól; megjegyzi, hogy ezen túlmenően a Földközi-tenger keleti térségében tett egyoldalú fellépések, valamint az EU és tagállamai elleni határozott és időnként provokatív nyilatkozatok történelmi mélypontra sodorták az EU és Törökország közötti kapcsolatokat, mivel azok immár olyan mértékben romlottak le, hogy az mindkét felet arra kötelezi, hogy alaposan újraértékeljék e kapcsolatok jelenlegi állapotát és keretüket annak érdekében, hogy a kölcsönös bizalom és együttműködés keretében helyreállítsák a párbeszédet, és hatékonyan megoldják a jelenlegi konfliktusok kiváltó okait;

2021. május 19., szerda

2. megjegyzi, hogy Törökországnak a csatlakozási folyamathoz szükséges reformok végrehajtására irányuló politikai akaratának hiánya, valamint az EU által a jogállamisággal és az alapvető jogokkal kapcsolatosan megfogalmazott komoly aggályok eloszlatásának elmulasztása mélyen és negatívan befolyásolta a csatlakozási folyamatot és annak kilátásait, és ahhoz vezetett, hogy az EU és Törökország közötti kapcsolatokat egyre inkább az alkuk és a körülmények vezérlik, és ez alig tükrözi az előre meghatározott referenciaértékekhez való fokozatos és progresszív közelítés eredetileg tervezett formáját; megjegyzi, hogy ennek eredményeként a csatlakozási tárgyalások keretében a 35 fejezetből csak 16-ot nyitottak meg, és csak egyetlen fejezetet zártak le ideiglenesen; hangsúlyozza ezért, hogy a jelenlegi körülmények között Törökország csatlakozási tárgyalásai valójában és sajnálatos módon leálltak;

3. rendkívül aggasztónak tartja, hogy az évek során a Törökország által a konvergencia terén tett előrehaladás hiánya immár teljes visszavonulássá alakult át, amit az alábbi három fő területen tapasztalható erőteljes visszalépés jellemez: i. visszalépés a jogállamiság és az alapvető jogok terén, ii. regresszív intézményi reformok elfogadása és iii. konfrontatív és ellenséges külpolitika folytatása, többek között az EU-val és tagállamaival, különösen Görögországgal és Ciprussal szemben; aggodalmát fejezi ki továbbá amiatt, hogy ezt a regressziót egyre inkább a magas rangú kormánytisztviselők, köztük az elnök által hangoztatott, kifejezetten és olykor agresszíven EU-ellenes narratíva kíséri, amit az országban a kormánypárti médiumok fel is erősítenek; ezzel összefüggésben felszólítja Törökországot, hogy értékelje újra és hitelt érdemlően bizonyítsa az Európai Unióval fennálló kapcsolatok szorosabbra fűzése és Európai Unióhoz való igazodás melletti elkötelezettségének őszinteségét, hiszen ez a teljes csatlakozási folyamat életképességének elengedhetetlen eleme;

4. hangsúlyozza, hogy semmilyen ösztönzés, amelyet az EU nyújthatna, nem helyettesítheti a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosításához, és ezáltal az EU tagjává váláshoz égetően szükséges politikai akaratot Törökországban; emlékeztet arra, hogy a csatlakozási folyamat érdemeken alapuló folyamat, amely az objektív előrehaladástól és a koppenhágai kritériumok melletti kézzelfogható elkötelezettségtől, az uniós tagállamokkal fenntartott jószomszédi kapcsolatoktól és az uniós értékektől függ; elismeri az EU által elfogadott és az Európai Tanács által 2020 októberében felajánlott, megújult eredményközpontú program keretében a közelmúltban testet öltött, nyitottságon és jó szándékon alapuló tartós stratégiát; elismeri továbbá az EU folyamatos diplomáciai erőfeszítéseit, amelyek célja a Törökországgal folytatott valódi és hatékony párbeszéd kapacitásának helyreállítása;

5. elismeri, hogy az egyre inkább stagnáló csatlakozási folyamat eredménytelensége hozzájárult a mindkét fél által érzett fáradtsághoz, valamint ahhoz, hogy a török hatóságok fokozatosan elszakadnak és egyre inkább figyelmen kívül hagyják az előrehaladás nyomon követésére irányuló bizottsági eljárás eredményeit és az Európai Parlament állásfoglalásait; emlékeztet ezzel összefüggésben arra, hogy a Tanács továbbra is akadályozta az igazságszolgáltatásról és alapvető jogokról szóló 23. fejezet, valamint a jogérvényesülésről, a szabadságról és a biztonságról szóló 24. fejezet megnyitását egy olyan időszakban, amikor a török kormány komoly reformok folytatására tett ígéretet (jóllehet ezeket nem teljesítette) és egyértelmű referenciaértékeket használhatott volna; kiemeli azonban, hogy a Tanács blokkolása nem szolgálhat ürügyként az elmúlt években történt visszalépésre; úgy véli, hogy a csatlakozási folyamat öncélúvá vált;

6. sajnálatosnak tartja, hogy a Parlament legutóbbi jelentése óta a helyzet távolról sem javult, sokkal inkább tovább romlott a belpolitika, az intézményi politika és a külpolitika tekintetében; ezért határozottan ragaszkodik ahhoz, hogy – ha nem fordul meg sürgősen és egyértelműen a jelenlegi kedvezőtlen tendencia – a Bizottság a 2005. októberi tárgyalási kerettel összhangban tegyen javaslatot a Törökországgal folytatott csatlakozási tárgyalások hivatalos felfüggesztésére annak érdekében, hogy mindkét fél realisztikus módon, valamint strukturált és átfogó magas szintű párbeszéd keretében felülvizsgálhassa a jelenlegi keret megfelelőségét és működési képességét, vagy szükség esetén feltérképezhesse a jövőbeli kapcsolatok lehetséges új modelljeit; elismeri, hogy a tárgyalásokat minden esetben jóhiszeműen kell lefolytatni, és nem szabad a kultúrára vagy a vallásra hivatkozó indítékok alapján eltéríteni vagy ellehetetleníteni azokat;

7. sajnálatosnak tartja az EU és Törökország közötti megértés jelenlegi hiányát, ugyanakkor újólag megerősíti azon szilárd meggyőződését, hogy Törökország politikai, gazdasági és külpolitikai szempontból stratégiai jelentőséggel bíró ország, amely kulcsfontosságú a tágabb régió stabilitása szempontjából, és olyan szövetséges, amellyel az EU a lehető legjobb kapcsolatokat kívánja fenntartani, többek között a NATO-n belül is annak érdekében, hogy jó párbeszéden, elkötelezettségen, tiszteleten és kölcsönös bizalmon alapuló stabil és biztonságos környezet jöjjön létre a Földközi-tenger keleti térségében; megerősíti a közös értékeken és érdekeken alapuló stratégiai koordináció és konstruktív együttműködés iránti érdekét olyan területeken, mint a külpolitika és a biztonság, a gazdaság, a kereskedelem, a migráció, az éghajlatváltozás és a digitalizáció; csalódottságának ad hangot amiatt, hogy Törökország vezetésének jelenlegi politikája – többek között Törökország régióbeli destabilizáló hozzáállása és a nemzetközi jogot figyelmen kívül hagyó egyoldalú fellépései – meghiúsítja a pozitív kapcsolatra vonatkozó kilátásokat;

8. kifejezi azon szándékát, hogy megerősítse és elmélyítse a török és az uniós tagállami társadalmak közötti kölcsönös ismereteket és megértést, előmozdítva a kulturális növekedést és a társadalmi-kulturális csereprogramokat, valamint küzdve a társadalmi, vallási és kulturális előítéletek és intolerancia valamennyi megnyilvánulása ellen; határozottan megismétli, hogy az Európai Unió és a tagállamai mindenekelőtt Törökország és Törökország népének barátai és partnerei, akikhez Európát szoros kereskedelmi, kulturális és történelmi kötelékek fűzik; kifejezi teljes elkötelezettségét aziránt, hogy minden körülmények között és a kapcsolatok kereteitől függetlenül a jövőben is támogassa Törökország független civil társadalmát; úgy véli azonban, hogy a csatlakozási folyamat továbbra is a török kormányra gyakorolt normatív nyomásgyakorlás és a vele folytatott konstruktív párbeszéd leghatékonyabb eszköze, és hogy ez a legjobb keret a török társadalom demokratikus és Európa-párti törekvéseinek fenntartásához, valamint az EU-val és tagállamaival való konvergencia előmozdításához a szakpolitikák és normák tekintetében, ideértve az alapvető jogokat és a demokratikus értékeket is; hangsúlyozza, hogy a tisztán alkualapú kapcsolat aligha járul hozzá Törökország demokratikusabb modell felé történő elmozdulásához, és úgy véli, hogy ehhez a legmagasabb szintű politikai akaratra lenne szükség;

9. ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az intézményi szintű párbeszéd képességével párhuzamosan szoros és működőképes kapcsolatokat kell biztosítani a török társadalommal; ezért sürgeti a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy kezeljék prioritásként az élénk török civil társadalmat és annak demokráciapárti erőfeszítéseit, és továbbra is támogassák a török civil társadalmi szervezeteket a vonatkozó pénzügyi eszközök, többek között az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) révén, mivel ezek a szervezetek hozzájárulhatnak az uniós integrációs folyamat szilárd alapjainak lerakásához szükséges politikai akarat megteremtéséhez; ezzel összefüggésben megismétli azt a kérését, hogy a törökországi politikai reformokra szánt IPA-finanszírozást az EU kezelje, és továbbra is összpontosítson a párbeszéd előmozdítására és a civil társadalom, a nem állami szereplők és az emberek közötti kapcsolatok támogatására mindaddig, amíg az ország nem tesz előrelépést a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok terén; a török civil társadalommal folytatott közvetlen konstruktív párbeszéd tekintetében új mechanizmust ösztönöz a kölcsönös bizalom kialakítása, valamint a török társadalom demokratikus és Európa-párti törekvéseinek fenntartása érdekében, egy olyan eszmecserét támogatva, amelynek különösen a demokratizálódási folyamatra, az emberi jogokra, a jogállamiságra, a jó kormányzásra, a fenntartható fejlődésre, valamint a zöld és digitális átállásra kellene irányulnia, megfelelő uniós finanszírozásra támaszkodva a tényleges eredmények érdekében; kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy a vonatkozó pénzügyi eszközökön keresztül, valamint az Erasmus+ programban és a Jean Monnet ösztöndíjakban való részvétel kiterjesztésével továbbra is támogassák a törökországi fiatalokat, többek között a kutatási együttműködés és az éghajlatváltozás elleni közös küzdelem, a környezetvédelem, valamint a nők társadalmi és üzleti szerepvállalásának előmozdítása céljából;

A jogállamiság és az alapvető jogok

10. rendkívül aggasztónak tartja tartja az alapvető szabadságok terén történt súlyos visszalépést, amely rávilágít a törökországi emberi jogi helyzet súlyosságára, valamint a demokrácia és a jogállamiság folyamatos romlására, ami összeegyeztethetetlen a koppenhágai kritériumokkal;

11. úgy véli, hogy az alapvető jogok és szabadságok kulcsfontosságú területet képeznek, amely a csatlakozási folyamat középpontjában áll, és amelyet nem lehet elválasztani és elszigetelni az általános kapcsolatoktól, és hogy továbbra is ez jelenti a Törökország számára felkínálható pozitív menetrenddel kapcsolatos előrelépés legfőbb akadályát, amelyet a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartásától, valamint a jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés alapelvétől is függővé kell tenni;

12. hangsúlyozza, hogy Törökországban az alapvető szabadságjogokkal kapcsolatos helyzet az ismételt határozottan elítélt 2016-os puccskísérletet követően bevezetett szükségállapot előtt kezdett el romlani; úgy véli, hogy a puccskísérlethez hasonló egzisztenciális fenyegetés indokolhat rendkívüli intézkedéseket, azonban azoknak arányosnak kell lenniük, valamint továbbra is korlátozni kell időtartamukat és alkalmazási körüket; súlyos aggodalommal jegyzi meg, hogy a szükségállapot 2018. júliusi hivatalos feloldása ellenére a szükségállapoti szabályokból egyebek mellett rengeteg jogi rendelkezést és korlátozó elemet foglaltak törvénybe, ezért a szükségállapot demokráciára és alapvető jogokra gyakorolt hatása továbbra is erősen érezhető annak ellenére, hogy az egzisztenciális fenyegetés szerencsére már régen elmúlt;

13. rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy ez az elnyomó jellegű kormányzási forma tudatos, fáradhatatlan és szisztematikus állami politikává vált, amely kiterjed minden kritikus tevékenységre, például a kurd és alevita embereket érintő kérdésekkel kapcsolatos békés politikai aktivizmusra, a volt közalkalmazottak, nőjogi és LMBTI-jogi aktivisták, valamint a szükségállapot áldozatai által tartott békés tiltakozásokra és tüntetésekre, vagy akár a puccskísérletet megelőző eseményekre, például a Gezi parki tüntetésekre is;

2021. május 19., szerda

14. sajnálatosnak tartja, hogy a terrorizmus elleni jelenlegi túlságosan széles körű rendelkezések és a terrorizmus elleni intézkedésekkel való visszaélés ezen állami politika gerincét képezik, amely az emberi jogok és a kritikus hangok országon belüli, az igazságszolgáltatási ág cinkos együttműködésével történő elnyomására irányul, amely nem képes vagy nem akarja megzabolázni az alkotmányos renddel szembeni visszaéléseket; sajnálja, hogy az együttes általános vádemelések keretében a terrorizmus e tág fogalommeghatározása sérti a személyes felelősség alapelvét; súlyos aggodalommal állapítja meg, hogy folytatódik a csekély bizonyítékon alapuló, terrorizmussal kapcsolatos vádakkal, különösen terrorszervezetben való tagság vádjával elítélt vagy előzetes letartóztatásban tartott személyek, köztük újságírók, emberijog-védők és politikai ellenfelek tömeges bebörtönzése; komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy – miként azt az egyetemes időszakos felülvizsgálat elfogadása során megállapították – Törökország hatóságai nem tervezik a terrorizmusellenes törvény további felülvizsgálatát; sürgeti Törökországot, hogy hangolja össze terrorizmusellenes jogszabályait a nemzetközi normákkal az alapvető jogok és szabadságok, valamint az arányosság és a törvény előtti egyenlőség hatékony védelme érdekében; elismeri, hogy Törökországnak jogos biztonsági aggályai vannak, és joga van a terrorizmus elleni küzdelemhez; mindazonáltal hangsúlyozza, hogy ezt a jogállamisággal, az emberi jogokkal és az alapvető szabadságokkal teljes összhangban kell megtenni; újra határozottan és egyértelműen elítéli, hogy a Kurd Munkáspárt (PKK), amely 2002 óta szerepel a terrorista szervezetek uniós jegyzékében, erőszakos terrorista támadásokat hajt végre; őszinte részvétét fejezi ki a török lakosságnak és különösen a 2021 februárjában Garában (Irak) elkövetett terrortámadásban meggyilkolt 13 török állampolgár családjának;

15. rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy a terrorellenes rendelkezések és intézkedések keretében számos szükségállapottal összefüggő korlátozást fenntartottak, tehát azok továbbra is káros hatást gyakorolnak az emberi jogokra és az alapvető szabadságokra, többek között a megfelelő eljárási garanciák korlátozása, az előzetes letartóztatás időtartamának meghosszabbítása és a köztisztviselők – terrorista szervezetekkel való állítólagos kapcsolatuk miatti – folyamatos elbocsátásának lehetővé tétele révén;

16. rendkívül aggasztónak tartja, hogy a „Szürke Farkasok” néven is ismert szélsőjobboldali rasszista Ülkücü mozgalom, amely szorosan kötődik a koalíció tagjaként kormányzó MHP-hoz (Nemzeti Mozgalom Pártja), nemcsak Törökországban, hanem az Európai Unió tagállamaiban is terjeszkedik; felhívja az Európai Uniót és annak tagállamait, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a Szürke Farkasokat felvegyék a terroristák uniós jegyzékébe, betiltsák az uniós tagállamokban működő egyesületeit és szervezeteit, szorosan figyelemmel kísérjék a tevékenységét, és visszaszorítsák befolyását, amely különösen a kurd, örmény vagy görög hátterű polgárok, egyébként pedig mindenki más számára is fenyegető, akit a mozgalom az ellenségének tekint;

17. úgy véli, hogy a jogállamiság gyengülése és az igazságszolgáltatás függetlenségének rendszerszintű hiánya továbbra is a két legsürgetőbb és legaggasztóbb kérdés; elítéli a bírák, ügyészek, ügyvédek és ügyvédi kamarák munkájának fokozott ellenőrzését a végrehajtó hatalom részéről; mélyen aggasztják az igazságszolgáltatás súlyosbodó strukturális problémái, amelyek abból fakadnak, hogy nem független a végrehajtó hatalommal szemben; rámutat arra, hogy az igazságszolgáltatás függetlenségének hiánya, valamint a kormány által az elmúlt években végrehajtott tömeges elbocsátások rémisztő hatása komoly fenyegetést jelent a jogállamiságra, és aláássa az igazságszolgáltatás egészének képességét arra, hogy hatékony jogorvoslatot biztosítson az emberi jogok megsértése ellen, mind a szükségállapot során hozott intézkedések tekintetében, mind általában; ezzel összefüggésben sajnálattal jegyzi meg, hogy az igazságszolgáltatási reformstratégia és a hozzá kapcsolódó jogalkotási csomagok nem lesznek képesek elérni a kitűzött célokat, különösen akkor, ha ezek nem nyilvánulnak meg az ügyészek magatartásának tényleges megváltozásában, és ha a bírósági határozatok továbbra is ellentétesek a nemzetközi normákkal; hangsúlyozza, hogy a jogalkotási és igazságszolgáltatási hatalmi ágak komoly reformjára van sürgősen szükség ahhoz, hogy javuljon az igazságszolgáltatási rendszerhez való hozzáférés, növekedjen a hatékonysága, és fokozott védelmet élvezzen az észszerű időn belüli tisztességes eljáráshoz való jog;

18. elutasítja a török bírák és ügyészek mintegy 30 %-ának elbocsátását, nagyarányú áthelyezését és kényszerű eltávolítását, ami aggasztó mértékű megfélemlítést, öncenzúrát és a bírósági határozatok általános minőségének romlását okozza; emlékeztet arra, hogy az igazságszolgáltatáson belüli esetleges elbocsátásokat és kinevezéseket különösen szigorú ellenőrzésnek kell alávetni, hogy a végrehajtó hatalomnak tilos beavatkoznia az igazságszolgáltatásba, vagy befolyást gyakorolnia arra, és hogy a bírói kar kinevezése során tiszteletben kell tartani a függetlenség és a pártatlanság elvét; mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2020. októberi egyetemes időszakos felülvizsgálat eredményének elfogadása során Törökország elutasította az alkotmánymódosítás bevezetésére vonatkozó ajánlásokat, amelyek függetlenítették volna a Bírói és Ügyészi Tanácsot (Hâkimler ve Savcılar Kurulu – HSK) a végrehajtó hatalomtól; szorgalmazza e Tanács szervezeti felépítésében és tagjainak kiválasztási eljárásában mutatkozó hiányosságok orvoslását, hogy biztosítsák a testület függetlenségét, és megszüntessék az önkényes döntéseit;

19. súlyos mértékben aggasztja az ügyvédek törökországi helyzete, mivel az elmúlt években több száz embert zaklattak és tartóztattak le, vontak büntetőeljárás alá és ítéltek el szakmai tevékenységük és ügyfeleik védelmének ellátása miatt, és ez a gyakorlat jelenleg is folyik; osztja a Velencei Bizottság 2020 októberében elfogadott véleményében megfogalmazott aggodalmakat az 1969. évi ügyvédi törvény 2020. júliusi módosításairól, nevezetesen arról, hogy ugyanabban a városban több ügyvédi kamarát hoznak létre; hangsúlyozza, hogy ez az ügyvédi szakma további átpolitizálásához vezet, ami összeférhetetlenséget eredményez az ügyvédi hivatás pártatlansági követelményével, és veszélyezteti az ügyvédek függetlenségét; úgy véli, hogy ez a jogi reform újabb csapást mérhet az igazságszolgáltatás működésére, és megpróbálja elvonni a meglévő ügyvédi kamarák hatásköreit, és felszámolni a fennmaradó kritikus hangokat; sürgeti a török hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben az ügyvédek függetlenségét, és tegyék lehetővé számukra, hogy munkájukat a nemzetközi emberi jogi normákkal összhangban szabadon végezzék; felszólít minden ügyvéd azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására, akiket kizárólag az ügyvédi hivatás gyakorlása miatt tartanak fogva;

20. sajnálatosnak tartja Ebru Timtik ügyvéd 238 napos éhségsztrájk után bekövetkezett halálát, aki tisztességes bírósági eljárást követelt, miután terrorista szervezetben való állítólagos tagsága miatt elítélték, és fellebbezése a Semmítőszék előtt folyamatban volt; emlékeztet arra, hogy Helin Bölek és Ibrahim Gökçek, a Grup Yorum zenekar két zenésze és Mustafa Koçak halálát követően ő a negyedik fogoly, aki 2020-ban tisztességes eljárást követelve éhségsztrájkban halt meg; elvárja, hogy a kurd emberi jogi ügyvéd, Tahir Elçi meggyilkolásával vádolt három rendőr ellen folyó folyamatban lévő eljárás végül tárja fel halála körülményeit, és szolgáltasson igazságot az ügyében;

21. rendkívül aggasztónak tartja, hogy a török bíróságok és a török kormány figyelmen kívül hagyják az EJEB ítéleteit, és hogy az alsóbb szintű bíróságok egyre kevésbé követik az Alkotmánybíróság ítéleteit; elismeri, hogy előfordultak olyan esetek, amikor a török igazságszolgáltatás az EJEB határozatát követően újratárgyalta fogvatartottak ügyét; sajnálattal állapítja meg azonban, hogy ezek a megismételt eljárások gyakran nem felelnek meg a tisztességes tárgyalás nemzetközileg elismert normáinak, például İlhan Sami Çomak esetében; felszólítja Törökországot, hogy biztosítsa az emberi jogok európai egyezményének teljes körű tiszteletben tartását és az EJEB idevágó ítéleteinek és határozatainak betartását, valamint működjön együtt az Európa Tanáccsal a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok megerősítése céljából; reméli, hogy az EJEB képes lesz rangsorolni és felgyorsítani az ítélethozatalt a bíróság előtt folyamatban lévő számos török ügyben, ideértve Hanım Büşra Erdal újságíró ügyét; üdvözli az EJEB közelmúltbeli ítéletét Ahmet Altan prominens író ügyében, amely 2017 óta függőben volt, és amely ítélet kimondta többek között a szabadsághoz és biztonsághoz, valamint a véleménynyilvánítás szabadsághoz való jog megsértését; üdvözli, hogy ezt követően szabadon engedték őt a börtönből azt követően, hogy a török Semmítőszék megváltoztatta az ellene hozott ítéletet, és ismételten felszólítja az illetékes török hatóságokat, hogy haladéktalanul alkalmazzák az EJEB összes többi ítéletét; megjegyzi, hogy a török igazságszolgáltatás figyelmen kívül hagyja az olyan ENSZ-mechanizmusok által elfogadott határozatokat is, mint az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága és az önkényes fogva tartással foglalkozó munkacsoport;

22. elítéli Fabien Azoulay francia állampolgár fogva tartásának körülményeit, akit Törökországban letartóztattak és elítéltek, és akit több mint négy éve tartanak fogva, most éppen a Giresun börtönben, ahol fizikai erőszaknak és ismétlődő bántalmazásnak vetették alá, valamint arra irányuló kísérleteket tettek, hogy rábírják őt az iszlámra való áttérésre; határozottan elítéli az ismétlődő rossz bánásmód mögött meghúzódó homofób és antiszemita okokat; sürgeti a török hatóságokat, hogy haladéktalanul tegyenek meg minden szükséges intézkedést védelme és származási országába való átszállításának biztosítása érdekében;

23. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy számos személyt – köztük több mint 152 000 közalkalmazottat, köztük tanárokat, orvosokat, tudósokat, ügyvédeket, bírákat és ügyészeket – érintő tömeges elbocsátások esetén nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslat, holott ezeket a személyeket elbocsátották és véglegesen eltiltották a közszférában vagy akár a szakmájukban való munkavállalástól; hangsúlyozza, hogy az említett elbocsátások sok esetben továbbra is súlyos hatással vannak az érintett személyekre és a családjukra, ideértve az állandó társadalmi és szakmai megbélyegzést is; komoly kétségei vannak a szükségállapoti intézkedésekkel foglalkozó vizsgálóbizottság (CoSEM) belső jogorvoslatként való tényleges működését illetően, tekintve, hogy nem biztosított annak függetlensége, pártatlansága és hatékonysága; megjegyzi, hogy az útlevelek önkényes érvénytelenítése – az egyre nagyobb mértékű javulás ellenére – továbbra is a mozgás szabadságának indokolatlan korlátozását jelenti az érintettek esetében; felszólítja a török hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben az elbocsátottak védelemhez való jogát, és biztosítsanak a nemzetközi normákkal összhangban álló értékelési eljárást;

24. megdöbbenését fejezi ki a végrehajtó hatalom és a kormánykoalíció legfelsőbb képviselői által a halálbüntetés lehetséges visszaállításával kapcsolatban tett nyilatkozatok miatt, amelyet Törökország 2004-ben eltörölt; figyelmeztet arra, hogy egy ilyen sajnálatos lépés nemcsak ellentmondana Törökország meglévő nemzetközi kötelezettségvállalásainak, hanem összeegyeztethetetlen lenne az uniós csatlakozási folyamattal is;

2021. május 19., szerda

25. ismételten hangsúlyozza a média szabadságának és függetlenségének jelentőségét, mely egyben az Unió egyik alapértéke és minden demokrácia sarokköve; komoly aggodalmának ad hangot a véleménynyilvánítás szabadságát, a tömegtájékoztatás szabadságát és az információkhoz való hozzáférést korlátozó aránytalan és önkényes intézkedések miatt Törökországban, ahol a terrorizmus elleni jogszabályokkal gyakran visszaélnek a kritikák elhallgattatása céljából, a médiapluralizmus fojtogató hiánya mellett; sürgeti Törökországot, hogy prioritásként garantálja a tömegtájékoztatás szabadságát és a szólásszabadságot a közösségimédia-platformokon, többek között büntető törvénykönyve (az elnök megsértéséről szóló) 299. cikkének megreformálásával, amellyel következetesen visszaélnek az írók, riporterek, újságírók és szerkesztők üldözése érdekében, valamint hogy haladéktalanul bocsássa szabadon és mentse fel az összes, hivatásuk gyakorlása és polgári jogaik gyakorlása miatt jogellenesen fogva tartott újságírót, írót, médiaalkalmazottat és közösségimédia-használót; megjegyzi, hogy annak ellenére, hogy az elmúlt évben a börtönben lévő újságírók száma 160-ról 70-re csökkent, ez a szám továbbra is nagyon magas, és továbbra is komoly aggodalomra ad okot, valamint megjegyzi, hogy túlságosan gyakran fordul elő, hogy alaptalan okok miatt vetnek börtönbe embereket; felszólítja a török hatóságokat, hogy tanúsítsanak zéró toleranciát az újságírókat érő testi vagy szóbeli erőszak vagy fenyegetések valamennyi esetével szemben, és engedélyezzék az önkényesen bezárt médiaorgánumok újbóli működését; mélységes aggodalmát fejezi ki az isztambuli tartományi bíróság 2020. október 20-i határozata miatt, amely hatályon kívül helyezte az Erol Önderoğlu, a Riporterek Határok Nélkül szervezet képviselője, Şebnem Korur Fincancı emberijog-védő és Ahmet Nesin író és újságíró felmentését és ügyük újratárgyalását elrendelő korábbi határozatot, akiket több bűncselekmény elkövetésével, köztük terrorista propaganda terjesztésével vádolnak, mivel részt vettek egy újság melletti szolidaritási kampányban, és akár 14 és fél éves börtönbüntetést is kiszabhatnak rájuk;

26. súlyos aggodalmának ad hangot az internetes kiadványok rendezéséről és az e kiadványok révén elkövetett bűncselekmények leküzdéséről szóló, 2020. júliusi törvénynek a véleménynyilvánítás szabadságára gyakorolt negatív hatása miatt, mivel rendkívül szigorú kötelezettségeket ír elő a közösségimédia-szolgáltatókra nézve és lehetővé teszi a kormány számára az online tartalom durva cenzúrázását, és további alapokat nyújt a közösségi média felhasználóinak büntetőeljárás alá vonására; megjegyzi a Wikipédia betiltásának megszüntetését, azonban hangsúlyozza, hogy több mint 400 000 weboldal még mindig blokkolva van, és továbbra is érvényben van a közösségi média felhasználására vonatkozó számos korlátozás;

27. súlyosan aggódik az olyan közintézmények függetlenségének és pártatlanságának hiánya miatt, mint a Rádió és Televízió Legfelsőbb Tanácsa (RTÜK) és a Sajtóhirdetési Ügynökség (BİK), amelyeket eszközként használnak a kormánnyal szemben kritikusnak tartott sajtóorgánumok önkényes felfüggesztésére, betiltására, bírságolására vagy pénzügyi ellehetetlenítésére, ezzel szinte teljes ellenőrzés alá vonva a tömegtájékoztatást; sajnálja, hogy az Elnökség kommunikációs igazgatósága több mint 700 sajtóigazolványt törölt 2019-ben, illetve sajnálja azokat a nehézségeket, amelyekkel a helyi és nemzetközi újságírók munkájuk elvégzése során szembesülnek;

28. üdvözli, hogy az erőteljes politikai elnyomás ellenére Törökországban élénk, plurális, elkötelezett és heterogén civil társadalom működik, mivel ez a török kormánnyal szembeni néhány fennmaradó ellensúly egyike, és képes arra, hogy segítsen az országnak szembesülni mély politikai és társadalmi kihívásaival; mély aggodalmát fejezi ki a gyülekezési és egyesülési szabadság további visszaesése miatt, és elítéli a civil társadalmi szervezetek, köztük a prominens emberi jogi nem kormányzati szervezetek és médiaorgánumok önkényes felszámolását; ezzel összefüggésben elítéli a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzéséről szóló, 2020. decemberi új törvényt, amely széles körű hatáskörrel ruházza fel a török belügyminisztériumot és az elnököt a nem kormányzati szervezetek, üzleti partnerségek, független csoportok és egyesületek tevékenységének korlátozására, és úgy tűnik, hogy a törvény célja a civil társadalom további korlátozása, visszaszorítása és ellenőrzése; határozottan támogatja az ENSZ több különmegbízottjának a török kormányhoz intézett azon felhívását, hogy Törökország nemzetközi emberi jogi kötelezettségeinek való megfelelés biztosítása érdekében vizsgálják felül ezt a jogszabályt; felszólítja Törökországot, hogy ne destabilizáló erőként, hanem a társadalmi párbeszédhez értékes hozzájárulást nyújtó hozzászólóként tekintsen kritikus vagy eltérő hangokra, ideértve az emberijog-védőket, a tudományos dolgozókat és az újságírókat is;

29. sajnálatosnak tartja, hogy súlyosan romlik a felsőoktatás szabadsága Törökországban, különösen hogy az Alkotmánybíróság 2019. júliusi határozata ellenére folyamatosan megsértik az Akadémikusok a Békéért jogait, valamint helyteleníti a Török Felsőoktatási Tanácsról szóló törvény módosításait, amelyek további korlátozó intézkedésekkel egészítik ki a már hatályos rendelkezéseket;

30. elítéli, hogy a török hatóságok erőszakosan elnyomják a Boğaziçi Egyetem rektorának kormány általi kinevezésével szembeni tiltakozásokat; megdöbbentőnek tartja a diákok tömeges fogva tartását, a rendőrség által békés tüntetéseken alkalmazott túlzott erőszakot, az isztambuli kormányzó azon döntését, hogy szelektíven betilt mindenféle találkozót és tüntetést az egyetem környékén, a tüntetők – nevezetesen diákok, volt diákok és tudósok – terroristaként történő ábrázolását és az LMBTI-csoportok elleni támadásokat; felszólítja Törökországot, hogy ejtse a vádakat, és engedje szabadon a békés gyülekezéshez való joguk gyakorlása miatt önkényesen fogva tartott személyeket;

31. sürgeti Törökországot, hogy tartózkodjon az újságírók és az emberijog-védők fogva tartásától és büntetőeljárás alá vonásától mint olyan eszköztől, amely megfélemlíti őket, vagy visszatartja őket attól, hogy szabadon beszámoljanak emberi jogi kérdésekről; sürgeti Törökországot, hogy haladéktalanul és függetlenül vizsgálja ki az emberijog-védők, újságírók, tudományos dolgozók és a civil társadalmi aktivisták megfélemlítésének és zaklatásának bejelentett eseteit, és vonja felelősségre az ilyen visszaélésekért felelős személyeket;

32. súlyos aggodalmát fejezi ki a törökországi ellenzéki pártok ellen irányuló folyamatos támadások és nyomásgyakorlás miatt, ideértve az ellenzék tagjainak elítélését vagy a jelenlegi kormány által elkövetett, pénzügyi forrásokkal és az állam közigazgatási hatásköreivel való visszaéléseket, ami aláássa a demokratikus rendszer megfelelő működését; felszólítja a legfontosabb török pártokat, hogy folytassák a demokratikus és parlamenti erőfeszítéseiket, hogy egy európai utat érvényesítsenek Törökország számára az ország törvényeiben és alkotmányában;

33. súlyos aggodalommal jegyzi meg, hogy a török hatóságok kifejezetten és folyamatosan támadják a Népi Demokratikus Pártot (HDP) és annak ifjúsági szervezeteit; határozottan elítéli a török Semmítőszék ügyésze által az alkotmánybíróságon benyújtott, a HDP feloszlatására és több mint 600 HDP-tag politikai tevékenységektől való eltiltására irányuló indítványt; hangsúlyozza, hogy ez – amellett, hogy középtávon súlyos politikai hiba – visszafordíthatatlan csapást jelentene a pluralizmusra és a demokratikus elvekre, mivel több millió törökországi szavazó maradna politikai képviselet nélkül; határozottan elítéli a HDP volt társelnökei, Figen Yüksekdağ és Selahattin Demirtaş, ellenzéki vezető és korábbi elnökjelölt, valamint Diyarbakır Gülten Kışanak volt polgármester 2016 novembere óta folyamatos fogva tartását; emlékeztet az EJEB által Demirtaş ügyében hozott, 2018. november 20-i ítéletre, amelyet nagytanácsa 2020. december 22-i ítélete megerősített, és amely felszólítja a török hatóságokat, hogy haladéktalanul bocsássák őt szabadon; megdöbbenésének ad hangot amiatt, hogy továbbra sem tartják be az EJEB e kötelező erejű ítéletét; elítéli az isztambuli bakırköyi 46. Elsőfokú Bíróság közelmúltbeli határozatát, amely Selahattin Demirtaş-t három és fél éves börtönbüntetésre ítélte az elnök állítólagos megsértése miatt, ami az ilyen vádakért valaha kiszabott egyik leghosszabb büntetés; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy 2021. január 7-én az ankarai 22. számú esküdtbíróság újabb vádat fogadott el összesen 108 politikus, köztük Demirtaş úr és Yüksekdağ asszony ellen a 2014. októberi kobane-i tüntetéseken játszott állítólagos szerepük miatt, annak ellenére, hogy ez ugyanazokon a tényeken és incidenseken alapul, amelyekről a nagytanács már megállapította, hogy nem képeznek elégséges indokot a fogva tartáshoz; elítéli továbbá az ellenzéki parlamenti képviselők képviselői jogállásának ismétlődő visszavonását, ami súlyosan rontja a parlamentről mint demokratikus intézményről alkotott képet; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az ankarai főügyész vizsgálatot készít elő további kilenc HDP-képviselő – köztük a HDP jelenlegi társelnöke, Pervin Buldan, továbbá Meral Danış Beştaş, Hakkı Saruhan Oluç, Garo Paylan, Hüda Kaya, Sezai Temelli, Serpil Kemalbay Pekgözegü, Pero Dündar és Fatma Kurtulan – parlamenti mentelmi jogának feloldására vonatkozóan, hogy eljárás indulhasson ellenük a 2014. évi kobane-i tüntetésekben játszott állítólagos szerepük miatt; rámutat Cihan Erdal, a török Zöld/Baloldal párt ifjúsági szárnya tagjának esetére, akit 2020. szeptember 25-én – amikor ideiglenesen Törökországba érkezett, hogy meglátogassa családját – letartóztattak és őrizetbe vettek, kizárólag azért, mert letartóztatása előtt hat évvel tagja volt a HDP-nek; elítéli azt a döntést, hogy Ömer Faruk Gergerlioğlu parlamenti képviselőt megfosztják parlamenti mandátumától és parlamenti mentelmi jogától, valamint azt, hogy ezt követően letartóztatták őt a török Nagy Nemzetgyűlés épületében; úgy véli, hogy ez a döntés megtorlást jelent emberi jogi aktivizmusa miatt, többek között amiatt, hogy széles körű panaszokat terjesztett a parlament elé a börtönökben és a rendőrségi őrizet alatt végrehajtott meztelen motozások és zaklatások ügyében, és közösségimédia-kampányt indított ezek ellen;

34. mélységesen aggódik a fő ellenzéki pártra (CHP) és annak vezetőjére, Kemal Kılıçdaroğlura nehezedő egyre nagyobb nyomás miatt, ideértve a párt kiadványainak bírósági végzés útján történő elkobzását, a vezető mentelmi jogának felfüggesztését politikai nyilatkozatai miatt, vagy a vele szemben megfogalmazott nyilvános fenyegetéseket, sőt fizikai támadásokat; ismételten komoly aggodalmának ad hangot Canan Kaftancıoğlunak, a Köztársasági Néppárt (CHP) isztambuli tartományi elnökének folyamatos politikai és bírósági zaklatása miatt, akit 2019 szeptemberében majdnem 10 év börtönbüntetésre ítéltek egy politikai indíttatású ügyben, amelyben a Legfelsőbb Bíróság még nem hozott határozatot, és akit 2020 decemberében a *Cumhuriyet* napilap négy újságírójával együtt egy újabb ügyben is vád alá helyeztek, amelyért még 10 évre ítélhetik; üdvözli, hogy Enis Berberoğlu, a CHP képviselője visszakapta parlamenti mandátumát és mentelmi jogát az alkotmánybíróság 2021. január 21-i második ítélete értelmében, mivel az alkotmánybíróság korábbi ítéletét az alsóbb fokú bíróságok figyelmen kívül hagyták;

35. felszólítja Törökország érintett hatóságait valamennyi bebörtönzött emberijog-védő, újságíró, ügyvéd, tudós és más olyan személy szabadon bocsátására, akiket megalapozatlan vádakkal őrizetbe vettek, valamint annak lehetővé tételére, hogy az említettek fenyegetettség és akadályoztatás nélkül folytathassák munkájukat; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák a Törökországban veszélyben lévő emberijog-védők védelmét és támogatását, többek között sürgősségi segélyek révén; elítéli az isztambuli regionális fellebbviteli bíróság határozatát, amely helybenhagyja

2021. május 19., szerda

a Büyükada-ügyben hozott, hosszú börtönbüntetést kiszabó ítéletet, amelyben négy emberi jogi jogvédőt terrorizmussal összefüggő vádak miatt ítéltek el, annak ellenére, hogy semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá a bűncselekményt, és a vádlottakkal szembeni állításokat többször megcáfolták, beleértve az állam saját bizonyítékát is; úgy ítéli meg, hogy ez az ügy egy újabb példa a civil társadalmi szervezetekkel szembeni ellenséges környezetre és az ártalmas politikai diskurzus által kifejtett ismételt befolyásolásra, ami részrehajló bírósági határozatokat eredményez; elítéli, hogy 2019 novemberében újra letartóztatták Ahmet Altan írót, alig egy héttel azt követően, hogy több mint három éves előzetes letartóztatás után szabadon engedték a börtönből; súlyos aggodalmát fejezi ki az Öztürk Türkdoğan, az İnsan Hakları Derneği (IHD) emberi jogi egyesület ismert emberi jogi személyisége és társelnöke elleni zaklatás miatt, akit nemrégiben letartóztattak egy titkos nyomozással kapcsolatos otthoni razziában, és később szabadon engedték;

36. határozottan elítéli Osman Kavala, a civil társadalom egyik kiemelkedő és elismert személyiségének ismételt letartóztatását alig néhány órával azt követően, hogy 2020 februárjában felmentették, miután hamis vádak alapján több mint három évig tartották folyamatosan őrizetben, és felháborító módon nem tettek eleget az EJEB jogerős ítéletének és az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága ezt követő felhívásának; ezt az ellene és Henri Barkey amerikai tudós ellen indított ügyet és vádemelést – állítólagos kémkedés és Törökország alkotmányos rendjének megdöntésére irányuló kísérlet miatt – megalapozatlannak, bizonyítékokkal nem alátámasztottnak és ezért politikai indíttatásúnak tartja; mélységesen megdöbbentőnek tartja a közelmúltbeli bírósági határozatokat, például az isztambuli fellebbviteli bíróság 2021. január 22-i határozatát, amely hatályon kívül helyezte a Gezi park ügyben hozott korábbi felmentő ítéletet, és az úgy újratárgyalását rendelte el, valamint az isztambuli bíróság 2021. február 5-i azon határozatát, hogy ezt az ismét megnyitott ügyet összevonja a kémkedéssel kapcsolatos másik üggyel, teljes mértékben figyelmen kívül hagyva az EJEB ítéletét; kiemeli, hogy az EJEB már ítéletet hozott a Gezi ügyben, és ezért a két ügy összevonása még abszurdabbá és jogellenesebbé teszi az előzetes letartóztatás folytatását; megdöbbentőnek tartja a Bírói és Ügyészi Tanács (HSK) határozatát, hogy nyomozást indítanak az isztambuli 30. súlyos bűncselekmények büntetőbíróságának három bírája ellen, akik 2020. februárban bizonyítékok hiányában felmentették Kavalát és a többi vádlottat a Gezi park ügyben; megdöbbenten látja, hogy másrészről ezt követően az isztambuli helyettes államügyészt, Hasan Yılmazt, aki a Kavala elleni második vádemelésért felelős, kinevezték igazságügyi miniszterhelyettessé;

37. mélységesen aggasztják az erőszakos letartóztatásokra, valamint rendőri és katonai őrizetben és börtönben elkövetett verésre, kínzásra, rossz bánásmódra, valamint kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódra vonatkozó folyamatos állítások, valamint az elmúlt négy évben elkövetett erőszakos eltüntetések, továbbá az, hogy az ügyészek nem vizsgálják ki érdemben ezeket az állításokat, az érintett biztonsági erők tagjai és az érintett köztisztviselők körében pedig mindent áthat a büntetlenség kultúrája; felszólítja a török kormányt, hogy tisztázza az eltűnt személyek százainak sorsát, és adjon végre választ a Cumartesi Anneleri (Szombati Anyák) mozgalomnak, amelynek tagjai már több mint 800 alkalommal gyűltek össze, hogy igazságszolgáltatást követeljenek; sürgeti a török hatóságokat, hogy vizsgálják ki az őrizetben elkövetett kínzásokról és bántalmazásokról szóló folyamatos és hiteles beszámolókat, és vonják felelősségre a felelősöket; felszólítja Törökországot, hogy alkalmazza a kínzással kapcsolatos zéró tolerancia politikáját; felszólítja Törökországot, hogy ne alkalmazzon teljes elkülönítéssel járó fogva tartást, valamint nem hivatalos fogvatartási helyszíneken való fogva tartást; megdöbbentőnek tartja, hogy a beszámolók szerint várandós és gyermekágyas nőket tartóztatnak le, és arra sürgeti Törökországot, hogy engedje szabadon őket, és hagyjon fel a közvetlenül a szülés előtt vagy után történő letartóztatások gyakorlatával; felhívja a figyelmet Yusuf Bilge Tunç, egykori közszférabeli alkalmazott eltűnésére, akinek eltűnését 2019 augusztusában jelentették be; komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy egyre több jelentés számol be arról, hogy rendszeresen és visszaélésszerűen alkalmaznak meztelen motozást a fogvatartási helyeken és a börtönökben, különösen a női gyanúsítottak és fogva tartottak körében;

38. aggodalmát fejezi ki amiatt az új jogszabály miatt, amely szerint a török rendőrség további eljárások nélkül használhat katonai eszközöket, többek között nehézfegyvereket és titkosszolgálati eszközöket a nemzetbiztonságot veszélyeztető incidensek és események kezelésére;

39. megjegyzi, hogy a Covid19-világjárvány fényében hozott jogalkotási csomag legfeljebb 90 000 fogvatartott korai feltételes szabadon bocsátásáról rendelkezett, diszkriminatív módon kizárva azonban ebből azokat, akiket terrorizmussal összefüggő feltételezett bűncselekmények miatt tartottak előzetes letartóztatásban, köztük ügyvédeket, újságírókat, politikusokat és emberijog-védőket, mivel ezen intézkedések alapján ők nem jogosultak az idő előtti szabadon bocsátásra;

40. elítéli a Törökországon kívül tartózkodó török állampolgárok politikai okokból történő, a jogállamiság elvét és az emberi jogokat sértő kényszerített kiadását, elrablását és kitoloncolását; komoly aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a török kormány a meglévő befolyását használja polgárainak erőszakos visszatérésének biztosítására, a nemzetközi jog megsértésével, egyes esetekben pedig a kiadatásra vonatkozó belföldi jogi eljárások veszélyeztetésével, és sürgeti az EU-t, hogy foglalkozzon ezzel a kérdéssel; elítél minden arra irányuló kísérletet, hogy erőszakot, zaklatást vagy nyomásgyakorlást alkalmazzanak az ellenzék tagjaira és a török származású politikusokra, valamint általánosságban az európai értelmiségiekre, politikusokra és aktivistákra;

41. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a törökországi ombudsman és emberi jogi és esélyegyenlőségi intézmény nem teljesíti a párizsi elvek és a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság 2. és 7. általános politikai ajánlásainak kritériumait az alapszabály, a felépítés, a működés, a tevékenység, a pénzügyi és működési függetlenség, igazgatósági tagok függetlensége és elfogadhatóság és a tagság tekintetében;

42. megjegyzi a közelmúltban elfogadott, kétéves időszakra szóló emberi jogi cselekvési tervet, amely számos jogi reformot ígér, és kilenc fő célkitűzést, 50 célt és közel 400 fellépést tartalmaz, amelyek a konkrét és technikai kötelezettségvállalásoktól főként az általános és kétértelmű nyilatkozatokig terjednek; kiemeli, hogy bár a cselekvési terv olyan kulcsfontosságú kérdésekkel hivatott foglalkozni, mint az igazságszolgáltatás függetlensége, a véleménynyilvánítás és az egyesülés szabadsága, valamint a kiszolgáltatott csoportok védelme, nem orvosolja az emberi jogok és a jogállamiság törökországi helyzetével kapcsolatos legfontosabb hiányosságokat, mivel nem tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek célja többek között a terrorizmussal kapcsolatos vádakkal való visszaélések felszámolása, az önkényes fogva tartások megszüntetése vagy az EJEB ítéleteinek való megfelelés biztosítása; úgy véli, hogy bármely cselekvési terv csak akkor jelent lehetőséget az általános helyzet javítására, ha valódi és hiteles megoldásokat kínál az emberi jogok és a jogállamiság területén jelentkező kihívások teljes skálájának kezelésére; ösztönzi Törökország kormányát, hogy adjon világosabb ütemtervet a stratégia hatékony végrehajtására, és vonja be a civil társadalmi szervezeteket és az érintett érdekelt feleket a vonatkozó szakpolitikák kialakításába;

43. aggodalmának ad hangot a törökországi korrupció magas szintje miatt; hangsúlyozza, hogy a Bizottság jelentései megállapítják, hogy nem történt előrelépés a török korrupcióellenes keret számos hiányosságának kezelésében, és felszólítja Törökországot, hogy terjesszen elő egy hatékony korrupcióellenes stratégiát és cselekvési tervet; megjegyzi, hogy javítani kell az állami intézmények elszámoltathatóságát és átláthatóságát; megjegyzi, hogy Törökország korlátozott haladást ért el a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén; felhívja Törökországot, hogy az Europollal való együttműködés lehetővé tétele érdekében hozza összhangba adatvédelmi jogszabályait az európai normákkal, és javítsa a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és a számítógépes bűnözés elleni küzdelem szabályozását;

44. továbbra is rendkívül aggasztónak tartja a Törökország délkeleti részén és a megérdemeltnél kevesebb figyelmet kapó kurd kérdés kapcsán főként az emberi jogok védelme, a politikai részvétel, a véleménynyilvánítás szabadsága és a vallásszabadság tekintetében kialakult helyzetet; aggodalmát fejezi ki a kurd kérdéssel foglalkozó újságírók és emberi jogi aktivisták jogainak korlátozása és az ország egész területén a kurd médiára, kulturális és nyelvi intézményekre és kifejezésekre gyakorolt folyamatos nyomás miatt, ami a kulturális jogok további szűküléséhez vezet; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kurd származású polgárok elleni gyűlöletbeszéd és fenyegetések továbbra is komoly problémát jelentenek; hangsúlyozza, hogy az összes érintett fél és a demokratikus erők bevonásával sürgősen meg kell kezdeni egy olyan hiteles politikai folyamatot, amely a kurd kérdés békés rendezéséhez vezet; külön aggodalmát fejezi ki a kurd nők tartósan hátrányos helyzete miatt, amelyet súlyosbít az etnikai és nyelvi identitásukkal szembeni előítélet, ami további marginalizálódáshoz vezet polgári, politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális jogaik tekintetében; felszólítja Törökországot, hogy biztosítson teljes mértékben egyenlő jogokat és lehetőségeket a kurd nőknek; felszólítja Törökországot, hogy sürgősen vizsgálja ki az emberi jogi visszaélésekkel, gyilkosságokkal és erőszakos eltüntetésekkel kapcsolatos súlyos állításokat, és tegye lehetővé a nemzetközi megfigyelők számára a független ellenőrzést; aggodalmát fejezi ki a közelmúltban Diyarbakırban végrehajtott tömeges rajtaütések és őrizetbe vételek miatt, amit ügyvédekkel, politikusokkal és polgárjogi aktivistákkal szemben hajtottak végre, továbbá aggodalmának ad hangot öt civil társadalmi szereplő – köztük Dr. Şeyhmus Gökalp, a Török Orvosi Szövetség (TTB) tiszteletbeli igazgatósági tagja – előzetes letartóztatása miatt; sürgeti Törökországot, hogy haladéktalanul, független és pártatlan módon vizsgálja Van falu két lakosa, Servet Turgut és Osman Şıban állítólagos megkínzását, miután a csendőrség 2020. szeptember 11-én őrizetbe vette őket, ami az előbbi halálát és az utóbbi súlyos sérülését okozta;

45. sürgeti a török kormányt, hogy védelmezze a kisebbségek és a kiszolgáltatott csoportok jogait, ideértve a nőket és gyermekeket, az LMBTI-személyeket, a menekülteket, az etnikai kisebbségeket, például a romákat, a görög és örmény származású török állampolgárokat, valamint a vallási kisebbségeket, például a keresztényeket, a zsidókat vagy az alevitákat; kéri ezért Törökországot, hogy sürgősen hozzon létre egy átfogó megkülönböztetésellenes jogszabályt, amely magában foglalja az etnikai származás, vallás, nyelv, állampolgárság, szexuális orientáció és nemi identitás alapján történő megkülönböztetés tilalmát, valamint hozzon intézkedéseket a rasszizmus, a homofóbia és a transzfóbia ellen;

46. határozottan elítéli a török kormány azon döntését, hogy kilép az Isztambuli Egyezményből, és még inkább eltávolítja Törökországot az uniós és nemzetközi normáktól, és komolyan megkérdőjelezi a nők elleni erőszak megelőzésére és a nők jogainak előmozdítására irányuló kötelezettségvállalásait, ami egyértelműen jelzi az emberi jogok súlyos romlását az országban; érthetetlennek tartja ezt a döntést, mivel az egyezmény nem változott azóta, hogy Törökország volt az első ország, amely azt aláírta és ratifikálta, továbbá veszélyesnek tartja azt a nők elleni erőszak világjárvány alatti fokozódása idején, valamint tekintettel a nőgyilkosságok Törökországban tapasztalható magas számára; felszólítja Törökország kormányát, hogy sürgősen vonja vissza ezt a döntést; felszólít arra, hogy a Törökországgal kialakított minden új kapcsolat az alapvető demokratikus értékeken alapuljon, ideértve a nők jogainak tiszteletben tartását

is; továbbra is aggodalmát fejezi ki a nők elleni erőszak – többek között az úgynevezett becsületgyilkosságok, a nem legális gyermekházasságok és a szexuális visszaélések – török társadalomban való előfordulása és súlyossága miatt, valamint amiatt, hogy a török hatóságok vonakodnak szankcionálni a nemi alapú erőszak elkövetőit; elutasít minden olyan jogi rendelkezést, amely a jövőben lehetővé teheti az erőszakot elkövetők számára, hogy a gyermekekkel szembeni szexuális bűncselekmények miatt felfüggesztett büntetést kapjanak, amennyiben feleségül veszik áldozatukat; sürgeti a török hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a gyermekmunka elleni fellépés terén, amely az elmúlt években csökkent ugyan, de Törökországban még mindig jelentős, valamint a gyermekbántalmazás minden formája elleni fellépés terén is; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a nők továbbra is nagyon alacsony szinten vannak képviseltetve a kormányban és a parlamentben (csupán 17,3 %), helyi szinten és általában a döntéshozatali pozíciókban is;

47. mély aggodalmának ad hangot az LMBTI-személyek emberi jogainak megsértése miatt, különös tekintettel a fizikai támadásokra, a Pride-menet tartós betiltására országszerte, illetve a gyülekezési, egyesülési és szólásszabadság korlátozására; emlékeztet arra, hogy Törökország azon országok közé tartozik, ahol a transznemű személyekkel szemben elkövetett gyilkosságok aránya a legmagasabb; elítéli a magas rangú kormánytisztviselők, köztük a Vallási Ügyek Igazgatóságának (Diyanet) vezetője, az ombudsmani intézet vagy a török Vörös Félhold Társaság elnökének homofób nyelvezetét és gyűlöletbeszédét; felszólítja a török hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a gyűlölet-bűncselekmények, az előítéletek és a nemek közötti társadalmi egyenlőtlenségek megelőzése érdekében; emlékeztet rá, hogy a gyűlöletbeszédre vonatkozó török jogszabályok nincsenek összhangban az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával;

48. rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy a Hagia Sophiát mint történelmi-vallási műemléket előzetes párbeszéd nélkül mecsetté alakították, ami sértheti a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló UNESCO-egyezményt, amelynek Törökország is aláíró tagja; felszólítja Törökország kormányát, hogy vizsgálja felül és változtassa meg ezt a döntést annak érdekében, hogy teljes mértékben tiszteletben tartsa a kulturális és vallási műemlékek és szimbólumok, különösen az UNESCO világörökségi helyszíneinek történelmi és kulturális jellegét; emlékeztet arra, hogy a Hagia Sophia minden közösség és vallás számára nyitott hely, és felszólítja az UNESCO-t, hogy tegyen megfelelő lépéseket e világörökségi helyszín megóvása érdekében; hangsúlyozza, hogy a Hagia Sophiáról szóló döntés veszélyezteti a vallási közösségek közötti párbeszéd és együttműködés iránt tett erőfeszítéseket, valamint Törökország plurális, multikulturális társadalmi szerkezetét; Sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Moni tis Chorast – a chorai templomot – az elmúlt hónapokban múzeumból szintén mecsetté alakították;

49. felhívja a török hatóságokat, hogy mozdítsák elő a gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság terén a pozitív és hatékony reformokat azáltal, hogy lehetővé teszik a vallási közösségek számára jogi személyiség megszerzését, és alkalmazzák a Velencei Bizottságnak a vallási közösségek jogállásáról szóló ajánlásait, az EJEB valamennyi vonatkozó ítéletét és az Európa Tanács határozatait, többek között Gökçeada (Imbrosz) és Bozcaada (Tenedosz) szigetének görög ortodox lakosságáról szólókat; sajnálatosnak tartja a Mor Gabriel kolostor és más délkelet-törökországi kolostorok elleni lépéseket, valamint ismételten felhívja Törökországot, hogy tartsa tiszteletben a világon élő ortodox keresztények ökumenikus pátriárkájának fontosságát, ismerje el a pátriárka jogi személyiségét, és tegye lehetővé az ökumenikus pátriárka egyházi címének nyilvános használatát; hangsúlyozza, hogy meg kell szüntetni a papság képzése, kinevezése és utódlása terén meglévő korlátozásokat, engedélyezni kell a halki szeminárium újranyitását, és meg kell szüntetni a megfelelő működése előtt álló akadályokat;

50. felszólítja Törökországot, hogy működjön együtt az érintett nemzetközi szervezetekkel, különösen az Európa Tanáccsal a tiltott kereskedelem és a kulturális örökség lerombolása elleni küzdelem terén; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy párbeszédet folytassanak az érintett nemzetközi szervezetekkel és az EU-val a kulturális és vallási örökség megőrzéséről;

51. aggodalmát fejezi ki a Törökországban élő ujgurok miatt, akiket egyre nagyobb mértékben fenyeget az őrizetbe vétel és az olyan harmadik országba való kitoloncolás veszélye, ahol átadhatják őket Kínának, márpedig ott valószínűleg súlyos üldöztetésnek lehetnek kitéve;

52. felszólít a második cselekvési terv és a romákra vonatkozó nemzeti stratégia hatékony végrehajtására, a civil társadalom iránti befogadóbb megközelítéssel, a nemek közötti esélyegyenlőség megerősítésével, a helyi hatóságokkal folytatott fokozott együttműködéssel és a szükséges források elosztásával együtt;

53. rámutat, hogy a szakszervezeti szabadság és a szociális párbeszéd létfontosságú a pluralista társadalom fejlődéséhez; sajnálatát fejezi ki e tekintetben a munkaügyi és szakszervezeti jogokkal kapcsolatos jogalkotás hiányosságai miatt, és hangsúlyozza, hogy a szervezkedési jog, a kollektív tárgyaláshoz és a sztrájkhoz való jog a munkavállalók alapvető jogai;

aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a munkaadók továbbra is erőteljesen szakszervezet-ellenes megkülönböztetést folytatnak, valamint az egyes szakszervezetek vezetőit és tagjait érintő elbocsátások, zaklatások és fogva tartások miatt; felhívja a török hatóságokat a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet alapvető munkaügyi normáihoz való igazodásra, amelyek iránt az ország kötelezettséget vállalt;

54. felhívja Törökországot, hogy őrizze meg a környezetvédelemmel és az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós irányelvekkel és vívmányokkal való összehangolás terén elért eredményeket, és ratifikálja az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodást; elismerően nyilatkozik a környezeti jogokkal foglalkozó törökországi jogvédők munkájáról, és figyelmeztet az elmúlt években végrehajtott nagy állami infrastrukturális projektek, köztük Isztambul harmadik és legnagyobb repülőterének és a harmadik Boszporusz-hídnak a súlyos környezeti hatásaira; különösen aggódik a tervezett Isztambul-csatorna projekt által okozott lehetséges ökológiai pusztítás miatt; kiemeli, hogy számos bírósági ügy indult a projektre vonatkozó pozitív környezeti hatásvizsgálat (KHV) ellen, és felszólít független környezeti hatásvizsgálatok elvégzésére, átlátható közbeszerzési eljárásokkal és megfelelő inkluzív nyilvános konzultációs folyamatokkal együtt; felhívja Törökországot, hogy hajtsa végre teljes körűen a környezeti hatásvizsgálatokról szóló uniós irányelvvel ([8]) való harmonizációt, beleértve azokat a rendelkezéseket is, amelyek a szomszédos országokkal való, határokon átnyúló konzultációk megkezdéséhez szükségesek; megismétli a török kormányhoz intézett felhívását, hogy állítsa le az akkuyui atomerőműre vonatkozó terveit, amely egy súlyos földrengéseknek kitett régióban helyezkedne el, és ezáltal nemcsak Törökországra, hanem a földközi-tengeri térségre is komoly fenyegetést jelentene; ennek megfelelően kéri a török kormányt, hogy csatlakozzon az országhatáron átterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezményhez (Espooi Egyezmény), amelynek alapján a felek kötelesek értesíteni egymást és konzultálni egymással, amennyiben olyan jelentős projektet terveznek, amely valószínűleg országhatárokon átterjedő jelentős környezeti hatásokhoz vezet; ezért arra kéri a török kormányt, hogy az akkuyui atomerőmű létrehozására irányuló projekt minden további lépésébe vonja be a szomszédos országok kormányát, vagy legalább konzultáljon velük;

Intézményi keret

55. riasztónak tartja az elnöki rendszer tekintélyelvű értelmezésének megszilárdulását; rendkívül aggasztónak tartja, hogy a hatalom továbbra is kiugró mértékben az elnökség kezében koncentrálódik, ami a megreformált alkotmányos felépítés szerint nem csupán a parlament, hanem a minisztertanács szempontjából is hátrányos, és nem biztosítja a hatalom megfelelő és hatékony szétválasztását a végrehajtó és a jogalkotó ág, valamint az igazságszolgáltatás között; e tekintetben tudomásul veszi a Törökország alkotmányának módosításairól szóló véleményében a Velencei Bizottság által a hatalmi ágak szétválasztását illetően felvetett aggályokat; sajnálatát fejezi ki a végrehajtó hatalom hatékony demokratikus elszámoltathatóságához szükséges fékeket és ellensúlyokat érintő korlátozások miatt, különös tekintettel az elnökség elszámoltathatóságának hiányára; aggodalmát fejezi ki az elnökség állami intézmények és szabályozó testületek feletti növekvő befolyása miatt, ezeknek ugyanis függetlennek kellene maradniuk; aggodalmát fejezi ki különösen a parlament marginalizálódása miatt, amelynek jogalkotási és felügyeleti funkcióit nagymértékben aláásták, előjogait pedig elnöki dekrétumok útján folyamatosan megsértik; felhív a jelenlegi elnöki rendszernek és végrehajtásnak a demokrácia elveivel összhangban történő felülvizsgálatára, az Európa Tanács Velencei Bizottságának 2017. évi ajánlásaiban említettek szerint;

56. emlékeztet arra, hogy a 10 %-os választási küszöb, amely az Európa Tanács tagjai körében a legmagasabb, ellentmond az EJEB ítélkezési gyakorlatának, és korlátozza nagyobb választói csoportok képviseleti lehetőségeit; aggodalmát fejezi ki az esetleges választási reformokról szóló nyilvános nyilatkozatok miatt, amelyek tovább akadályozhatják a politikai pártok parlamentbe való bejutását és ottani részvételét, valamint a parlamenti többségek esetleges létrejöttét; Felhívja Törökországot, hogy minden szinten javítsa a választások tágabb környezetét az országban, tisztességes és szabad versenyfeltételeket biztosítva minden jelölt és párt számára, és igazodjon a Velencei Bizottságnak és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek (EBESZ) a választási keretrendszer hiányosságainak kezelésére vonatkozó ajánlásaihoz, valamint a nemzetközi normákkal és normákkal nem összhangban álló döntések visszavonására irányuló felhívásához;

57. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a közszolgálati rendszert továbbra is pártosság és politizálás jellemzi, és hogy ez a túlzott elnöki ellenőrzéssel együtt az állami gépezet minden szintjén a közigazgatás hatékonyságának, kapacitásának és minőségének csökkenését eredményezte; felhívja Törökországot, hogy tegyen intézkedéseket az érdemeken alapuló versenyalapú előléptetési rendszer helyreállítására, valamint az igazgatás átláthatóságának és elszámoltathatóságának biztosítására;

58. súlyos aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a hatalmon lévő elit egyre gyakrabban alkalmaz ultranacionalista és bujtogató narratívát, amelyet az ország teljes politikai spektruma oszt, és amely egyre inkább az EU-val, annak tagállamaival, valamint a régió szomszédos országaival szembeni ellenséges hozzáállást eredményez; aggodalmát fejezi ki a török politika mély polarizációja miatt, amelyet az új elnöki rendszer még inkább kiemel, valamint a polarizáló populista

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

2021. május 19., szerda

narratívák növekvő használata miatt, amelyek még inkább megosztják a török társadalmat, és gátolják a pártok közötti párbeszédet és megbékélést; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a vallási konzervativizmus egyre nagyobb teret kap a politikai életben, ami ellentétben áll az ország régóta kialakult világi hagyományával; ebben az értelemben aggasztja a Vallásügyi Igazgatóság (Diyanet) növekvő szerepe és erőforrásai a török közélet minden területén – beleértve az oktatást is – és külföldön is, ideértve a jelentős európai jelenlétet is;

59. mélységesen aggasztja a török hatóságok által a közelmúltban hozott döntések súlyos hatása a helyi politikára és a helyi demokráciára; határozottan elítéli legalább 47 demokratikusan megválasztott polgármesterek (többek között Diyarbakir, Van, Mardin, legutóbb pedig Kars polgármestere) megkérdőjelezhető bizonyítékok alapján történő elmozdítását és bebörtönzését, és különösen azt, hogy a polgármestereket önkényesen a központi kormány által kinevezett, nem megválasztott megbízottak váltják fel; határozottan úgy véli, hogy ezek a jogellenes döntések közvetlen támadást jelentenek a demokrácia legalapvetőbb elvei ellen, és több millió szavazót fosztanak meg demokratikusan megválasztott képviseletétől; felszólítja Törökországot, hogy helyezze vissza hivatalukba az eltávolított polgármestereket;

60. felhívja a figyelmet a kormány politikai, törvényhozási, pénzügyi és közigazgatási intézkedéseire, amelyeket az ellenzéki pártok polgármesterei által Isztambulban, Ankarában, Izmirben és a délkeleti városokban vezetett önkormányzatok cselekvésképtelenné tétele érdekében hozott meg; elítéli a Legfelsőbb Választási Tanácsnak (YSK) az isztambuli fővárosi polgármester-választások újbóli lebonyolításáról szóló döntéseit, valamint azt, hogy a HDP győztes jelöltjeitől megtagadták a polgármesteri mandátumot a második helyezett AKP-jelöltek javára, ami komolyan megkérdőjelezi a választási folyamatok törvényességének és integritásának tiszteletben tartását, valamint az intézmény politikai beavatkozástól való függetlenségét;

Az EU és Törökország közötti szélesebb körű kapcsolatok és a török külpolitika

61. emlékeztet arra, hogy Törökország fontos szerepet játszott és játszik a közel négymillió menekült befogadásában – ebből az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának adatai szerint körülbelül 3,6 millió szíriai menekült, mintegy 360 000 pedig más országból származó regisztrált menekült és menedékkérő –, és emlékeztet arra, hogy ez a világ legnagyobb menekültközössége; megjegyzi, hogy a válság kezelésének kihívásai a Covid19-világjárvány miatt megnövekedtek; üdvözli az összes érintett hatóság, különösen az önkormányzatok által a menekültek integrációjának javítása érdekében tett erőfeszítéseket; úgy véli, hogy az EU-nak továbbra is biztosítania kell a szükséges támogatást a szíriai menekültek és a törökországi befogadó közösségek számára, többek között a törökországi menekültközösségeket segítő ENSZ-programok folyamatos támogatása révén; támogatja az EU–Törökország nyilatkozat, illetve a menekültek, menedékkérők és a migráció ügyében folytatott együttműködés objektív értékelését, amelynek az emberi jogokkal kapcsolatos hatásvizsgálat is része, valamint hangsúlyozza, a végrehajtási folyamat részeként mindkét félnek eleget kell tennie kötelezettségvállalásainak és az alapvető jogoknak; hangsúlyozza, hogy elfogadhatatlan a migránsok és menekültek politikai befolyásszerzés és a zsarolás céljából történő felhasználása; e tekintetben határozottan elítéli, hogy Törökország 2020 márciusában migrációs nyomást alkalmazott politikai célokból, amikor a török hatóságok félrevezető információk révén aktívan arra bíztatták a migránsokat, a menekülteket és a menedékkérőket, hogy Görögországon keresztül tegyék az európai szárazföldi utat; megállapítja, hogy amíg az EU–Törökország visszafogadási megállapodás ([9]) nem kerül minden tagállam vonatkozásában maradéktalanul és eredményesen végrehajtásra, megfelelően végre kell hajtani az uniós tagállamokkal kötött hatályos kétoldalú visszafogadási megállapodásokat és a hasonló megállapodásokban szereplő, a visszafogadásra vonatkozó rendelkezéseket. emlékeztet arra, hogy a szíriai menekülteket csak akkor szabad hazaszállítani Szíriába, ha úgy döntenek, hogy önkéntesen utaznak, és visszatérhetnek eredeti közösségükbe;

62. megerősíti a 2015. április 15-i állásfoglalásában megfogalmazott felhívását, és újra arra bátorítja Törökországot, hogy ismerje el az örmény népirtást, kikövezve ezzel az utat a török és örmény nép valódi megbékélése előtt; e tekintetben felszólítja Törökországot, hogy tartózkodjon mindenféle örményellenes propagandától és gyűlöletbeszédtől, és maradéktalanul tartsa tiszteletben az örmény és más kulturális örökség védelmére vonatkozó kötelezettségeit;

63. szilárd meggyőződése, hogy a Covid19-világjárvány csak globális együttműködéssel kezelhető; úgy véli, hogy az EU és Törökország közötti együttműködést tovább lehet mélyíteni e tekintetben, többek között a fenntartható ellátási láncok létrehozása tekintetében; üdvözli, hogy Törökország pozitív szerepet játszik számos tagállam és más ország védőfelszereléssel való ellátásában; aggodalmát fejezi ki az elnöki rendeletekkel és a miniszteri határozatokkal való visszaélés miatt, ami tovább erodálja a Covid19-világjárvány kezelésére hozott döntések jogszerűségének elvét; bírálja a török hatóságok Török Orvosok Szövetsége (TTB) elleni támadásait, amelyek célja az, hogy elhallgattassák a Covid19-világjárvány kormány általi kezelésével kapcsolatos kritikus kérdéseket; határozottan elítéli az igazságszolgáltatás

([9]) Az Európai Unió és a Török Köztársaság közötti, a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodás (HL L 134., 2014.5.7., 3. o.).

eszközként való felhasználását, a jogellenes bebörtönzéseket, a zaklatásokat és az alaptalan bűnügyi nyomozásokat azokkal az újságírókkal szemben, akik beszámoltak a világjárvány törökországi kezelésének hiányosságairól; megjegyzi, hogy a Covid19-világjárvány gyorsan megnövelte Törökországban a munkanélküliség és a szegénység arányát;

64. hangsúlyozza, hogy a vámunió korszerűsítése mindkét fél számára előnyös lenne, és megőrizné Törökország EU-hoz való gazdasági és normatív kötődését, amellett, hogy megújult lehetőséget teremtene a pozitív párbeszédre és együttműködésre, jobb szabályozási keretet biztosítana a törökországi uniós beruházások számára, beleértve egy vitarendezési mechanizmust is, és katalizátorként működne a munkahelyteremtés szempontjából mind az EU-ban, mind Törökországban, valamint az európai zöld megállapodással kapcsolatos együttműködési projektek számára; kiemeli, hogy a jelenlegi körülmények között – amikor Törökország egyre több esetben tér el kötelezettségeitől, amikor az EU és Törökország között jogvita van folyamatban a WTO előtt, amikor az uniós tagállamok bojkottjára irányuló elfogadhatatlan felhívások hangzanak el – különösen nehéz feladat lenne a vámunió korszerűsítése, ám úgy véli, nyitva kell hagyni az utat a konstruktív erőfeszítések és a megújított párbeszéd előtt minden lezáratlan kérdésben, és meg kell vizsgálni, hogy milyen feltételek teljesülése esetén kerülhet sor a vámunió korszerűsítésére; megismétli, hogy ennek a modernizációnak az EU-val és valamennyi tagállamával fenntartott jószomszédi kapcsolatokra vonatkozó koppenhágai kritériumokban előírt, az emberi jogokkal és alapvető szabadságokkal kapcsolatos szigorú feltételességen, valamint annak megkülönböztetésmentes végrehajtásán kell alapulnia; emlékeztet ezzel összefüggésben arra, hogy a vámunió csak akkor tudja teljes mértékben kihasználni a benne rejlő lehetőségeket, ha Törökország minden tagállam vonatkozásában fenntartások nélkül és megkülönböztetéstől mentesen, maradéktalanul végrehajtja az Ankarai Megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvét, a kereskedelmet jelenleg zavaró tényezőket pedig rendezik;

65. a megállapított feltételek teljesülése esetén továbbra is támogatja a vízumliberalizációs folyamatot; rámutat arra, hogy a vízumliberalizáció fontos lépést jelentene az emberek közötti kapcsolatok megkönnyítése felé, és megjegyzi, hogy ez rendkívül fontos, különösen a diákok, az egyetemi oktatók, az üzleti élet képviselői és az uniós tagállamokban családi kötelékekkel rendelkező személyek számára; üdvözli a 2019. májusi elnöki körlevelet, amelyben szorgalmazták a demars felgyorsítását, azonban hangsúlyozza, hogy nagyon kevés valódi előrelépés történt a 6 fennmaradó referenciamutató terén, amelyeket Törökországnak még mindig teljesítenie kell; kéri Törökország kormányát, hogy teljes mértékben és megkülönböztetésmentesen teljesítse ezeket a referenciaértékeket, többek között valamennyi uniós tagállam tekintetében, és összpontosítson különösen a terrorizmus elleni törvényre és az adatvédelmi törvényre;

66. rámutat, hogy Törökország, az EU és a tagállamai számára egyaránt fontos, hogy fenntartsák a szoros együttműködést és párbeszédet a külpolitikát és a biztonságot érintő kérdésekben; tudomásul veszi, hogy Törökország mint bármely szuverén ország, érdekeinek és céljainak megfelelően folytathatja saját külpolitikáját; úgy véli, hogy Törökországnak mint uniós tagjelölt országnak arra kell törekednie, hogy külpolitikáját egyre inkább összehangolja az EU külpolitikájával a közös kül- és biztonságpolitika keretében; mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Törökország ezzel szemben ismételten úgy döntött, hogy egyoldalúan jár el, és egy sor külpolitikai kérdésben következetesen szembemegy az EU prioritásaival, aminek következtében Törökország jelenleg csak 14 %-os arányban igazodik a KKBP-hez; ösztönzi Törökországot, hogy folytasson szoros együttműködést az EU-val és jobban hangolja össze politikáját az EU politikájával a külpolitikával, a védelemmel és a biztonsággal – így a terrorizmus elleni együttműködéssel – összefüggő kérdésekben; emlékeztet rá, hogy Törökország régóta a NATO tagja, és a regionális biztonság fenntartása, valamint az európai biztonság megerősítése szempontjából kulcsfontosságú geostratégiai helyen fekszik; hangsúlyozza, hogy NATO-szövetségesként Törökországot arra kell ösztönözni, hogy a NATO-szerződéssel összhangban járjon el, amely kimondja, hogy a tagoknak nemzetközi kapcsolataikban tartózkodniuk kell az Egyesült Nemzetek céljaival össze nem egyeztethető bármely módon megnyilvánuló erőszakkal való fenyegetéstől vagy erőszak alkalmazásától; megállapítja továbbá, hogy az EU-tagállamok és Törökország a NATO keretén belül folytatják az együttműködést a (katonai) stratégiai fontosságú kérdésekben; emlékeztet továbbá arra, hogy a nemzetközi biztonsági együttműködés terén továbbra is az EU és a NATO a legmegbízhatóbb hosszú távú partner Törökország számára, és felszólítja Törökországot, hogy tartsa fenn a politikai koherenciát a kül- és biztonságpolitika terén, tekintettel a NATO tagjaként és az EU tagjelölt országaként betöltött szerepére, és ismét teljes mértékben kötelezze el magát a NATO mint egyedüli biztonsági pillér mellett; a Törökországgal fenntartott kapcsolatokról szóló transzatlanti párbeszédre szólít fel az Egyesült Államok új kormányával annak érdekében, hogy közös politikát lehessen elfogadni Törökországgal kapcsolatosan, amelynek célja együttműködésünk, valamint az értékek és érdekek közötti konvergencia fokozása;

67. hangsúlyozza, hogy bármit is követel Törökország, ezt csak diplomáciával és a nemzetközi jogon alapuló párbeszéddel lehet alátámasztani, és egy EU-tagjelölt ország esetében elfogadhatatlan és méltatlan minden erőszakkal, fenyegetéssel, ellenséges és sértő retorikával történő nyomásgyakorlás, különösen az EU és tagállamai felé; e tekintetben felhívja a Bizottságot és a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét (alelnök/főképviselő), hogy határozottan foglaljon állást az EU-val és tagállamaival szemben a török kormány képviselői által hangoztatott sértő kijelentésekkel kapcsolatban;

2021. május 19., szerda

68. rendkívül aggasztónak tartja Törökország példátlan jogellenes magatartását a Földközi-tenger keleti térségében, amelyet egy uniós tagjelölt ország uniós tagállamokkal szemben tanúsít, valamint az ehhez kapcsolódó biztonsági és stabilitási kockázatokat; határozottan elítéli Törökország görög és ciprusi vizeken folytatott illegális tevékenységeit, valamint hogy Törökország megsértette a görög nemzeti légteret, ideértve a lakott területek és a görög felségvizek felé történt berepüléseket is, amelyek sértik egy uniós tagállam szuverenitását, szuverén jogait és a nemzetközi jogot; teljes mértékű szolidaritását fejezi ki Görögországgal és a Ciprusi Köztársasággal; megerősíti a Ciprusi Köztársaság azon jogát, hogy a vonatkozó nemzetközi joggal teljes összhangban kétoldalú megállapodásokat kössön kizárólagos gazdasági övezetére vonatkozóan, valamint feltárja és kiaknázza természeti erőforrásait; súlyos aggodalmának ad hangot az Égei-tenger görög felségvizein folytatott illegális török halászati tevékenységek, valamint a török halászflotta az Égei-tenger és a Földközi-tenger keleti részén található nemzetközi vizeken folytatott szabályozatlan és be nem jelentett halászati tevékenységei miatt; sürgeti Törökországot és valamennyi érintett érdekelt felet, hogy jóhiszeműen kezdje meg a jogviták békés rendezését, és tartózkodjon minden egyoldalú és jogellenes lépéstől vagy fenyegetéstől; hangsúlyozza, hogy a konfliktus fenntartható megoldása csak párbeszéden, diplomácián, valamint jóhiszeműen és a nemzetközi joggal összhangban folytatott tárgyalásokon keresztül érhető el; felszólítja a feleket, hogy valódi közös elköteleződéssel és jóhiszeműen tárgyaljanak a kizárólagos gazdasági övezetek és a kontinentális talapzat elhatárolásáról, teljes mértékben tiszteletben tartva a nemzetközi jogot és a szomszédok közötti jó kapcsolatok elvét; sajnálattal állapítja meg, hogy a TGNA által 1995-ben Görögország ellen bejelentett casus belli még nem került visszavonásra; üdvözli a Görögország és Törökország közötti tájékozódási célú megbeszélések újabb fordulóját, amely egy ötéves szünetet követően többek között a kontinentális talapzat és a kizárólagos gazdasági övezet nemzetközi joggal összhangban történő kijelölésére irányul; ismételten felhívja a török kormányt, hogy írja alá és ratifikálja az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményét, amely az uniós vívmányok részét képezi; üdvözli és teljes mértékben támogatja az Európai Tanácsnak a Földközi-tenger keleti térségével foglalkozó többoldalú konferenciára irányuló javaslatát annak érdekében, hogy platformot biztosítson a viták párbeszéd útján történő rendezéséhez, és felhívja az alelnököt/főképviselőt, hogy a lehető leghamarabb indítsa el azt; megismétli a Tanácshoz intézett felhívását, hogy álljon készen a további korlátozó ágazati és célzott szankciók listájának kidolgozására a Törökországgal való kapcsolattartás terén elért jelentős előrelépés vagy megújult kilátások hiányában; megjegyzi, hogy a Törökország által végzett folyamatos és újabb jogellenes fúrási tevékenységek fényében a Tanács által 2019. július 15-én hozott következtetések – amelyek szerint egyelőre nem kerül sor a Társulási Tanács ülésére, sem pedig az EU–Törökország magas szintű párbeszédek további üléseire –, valamint a Törökország által a Földközi-tenger keleti térségében végzett jogellenes fúrási tevékenységekre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2019. november 11-i (KKBP) 2019/1894 tanácsi határozat ([10]) jelentik az első olyan alkalmakat, amikor ilyen reakciót tartottak szükségesnek egy tagjelölt ország magatartása miatt; Ugyanakkor nyomatékosan felszólítja Törökországot, hogy vegyen részt a jogviták békés rendezésében, és tartózkodjon minden olyan egyoldalú és jogellenes fellépéstől vagy fenyegetéstől, amely az EU-val és tagállamaival fennálló jószomszédi kapcsolatokra hátrányos hatást gyakorol; felhívja az alelnököt/főképviselőt, hogy vegye fontolóra egy, a dél-mediterrán térségért felelős uniós különmegbízott kinevezését a Törökországgal való diplomáciai kapcsolattartás megkönnyítése érdekében;

69. határozottan elítéli a Török Nemzetgyűlés elnökének nyilatkozatát, amely szerint Törökország egyszerű elnöki rendelettel felmondhatja a montreux-i egyezményt, amely a Dardanellák és a Boszporusz szabad nemzetközi hajózását szabályozó fontos nemzetközi megállapodás; megjegyzi, hogy ez a nyilatkozat a lausanne-i békeszerződés érvényességének megkérdőjelezésére, és ezáltal a tágabb térség – különösen a Törökországgal szomszédos országok – nemzetközi békéjének és stabilitásának aláásására irányuló korábbi török erőfeszítéseket követi;

70. határozottan elítéli Varószia részleges, jogellenes újranyitását Famagusta városán belül, ami aláássa a kölcsönös bizalmat, és ezáltal a ciprusi kérdés átfogó rendezésével kapcsolatos közvetlen tárgyalások újrakezdésének lehetőségét, mert kedvezőtlenül befolyásolja a lokális helyzetet, súlyosbítja a megosztottságot, és előkészíti Ciprus végleges kettéválását; óva int attól, hogy Varósziában megváltoztassák a status quo-t, megsértve ezzel a fent említett ENSZ BT-határozatokat; felszólítja Törökországot, hogy az ENSZ BT közelmúltbeli felhívásának megfelelően vonja vissza ezt a lépést, és kerüljön minden olyan egyoldalú intézkedést, amely további feszültségeket kelthet a szigeten; felszólítja Törökországot, hogy vonja ki csapatait Ciprusról, adja át Varószia térségét törvényes lakosainak az ENSZ ideiglenes irányítása alatt az ENSZ BT 550 (1984) számú határozatával összhangban, és tartózkodjon minden olyan fellépéstől, amely az illegális telepek politikája révén megváltoztatja a sziget demográfiai egyensúlyát; ismételten felszólítja Törökországot, hogy kötelezze el magát a vonatkozó, többek között a tulajdon visszaszolgáltatásáról és a vallási helyszínek megőrzéséről szóló ENSZ BT-határozatokkal összhangban álló átfogó rendezés mellett, és járuljon hozzá ahhoz; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a legmagasabb török hatóságok politikai és nacionalista célokból jóváhagyták a kétállami megoldást, és sürgeti Törökország kormányát, hogy konkrétan kötelezze el magát az ENSZ főtitkárának a tárgyalások megújítására irányuló felhívása mellett; sürgeti az érintett feleket, hogy mielőbb indítsák újra a Ciprus újraegyesítéséről szóló tárgyalásokat az ENSZ főtitkárának

([10]) HL L 291., 2019.11.12., 4. o.

védnökségével, a 2017. évi crans-montanai folyamatban már elért megállapodásokra építve; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy játsszanak aktívabb szerepet a tárgyalások sikeres lezárása érdekében; megismétli, hogy támogatja a tisztességes, átfogó és életképes rendezést, amely két közösségből és két zónából álló föderáción alapul, amely egységes nemzetközi jogi személyiséggel, egységes szuverenitással és egységes állampolgársággal rendelkezik, ahol a két közösség politikailag egyenlő, összhangban az ENSZ BT vonatkozó határozataival, a nemzetközi joggal, az uniós vívmányokkal, tiszteletben tartva az Unió alapját képező elveket; szilárd meggyőződése, hogy a konfliktus fenntartható megoldása csak párbeszéden, diplomácián, valamint jóhiszeműen és a nemzetközi joggal összhangban folytatott tárgyalásokon keresztül érhető el; szilárd meggyőződése, hogy a ciprusi probléma fenntartható megoldása a régió minden országa számára előnyös lenne; hangsúlyozza, hogy a ciprusi probléma megoldását követően az uniós vívmányokat az egész szigeten végre kell hajtani, valamint a ciprusi török közösség demokratikus erőivel való kapcsolatfelvétel fontosságát; elismerését fejezi ki az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság mind a török ciprusi, mind a görög ciprusi eltűnt személyek felkutatására irányuló tevékenysége tekintetében, és ismételten elismeréssel nyugtázza, hogy már néhány éve biztosítják a fokozott hozzáférést valamennyi érintett helyszínhez, a katonai területeket is beleértve; felszólítja Törökországot, hogy a katonai irattáraiból származó információk átadásával segítse az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottságot; sajnálja, hogy Törökország továbbra sem hajlandó tiszteletben tartani a légijogot és létrehozni egy kommunikációs csatornát a Törökországban és a Ciprusi Köztársaságban található légiforgalmi irányító központok között, ami az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség (EASA) és a Légijármű-pilóták Egyesületeinek Nemzetközi Szövetsége szerint valós biztonsági kockázatokat és veszélyeket jelent; úgy véli, hogy ez olyan terület lehet, ahol Törökország bizonyíthatná a bizalomépítő intézkedések iránti elkötelezettségét, és felszólítja Törökországot, hogy működjön együtt az uniós légiközlekedési jogszabályok teljes körű végrehajtása révén; emlékeztet korábbi állásfoglalásaiban kifejtett álláspontjára, amely szerint kezdeményezni kell a Tanácsban, hogy a 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspont értelmében valamennyi uniós tagállam állítsa le a Törökországba irányuló fegyverkivitelét;

71. határozottan elítéli a szíriai török katonai beavatkozásokat, amelyek a nemzetközi jog súlyos megsértésének minősülnek, és alááshatják a teljes régió stabilitását és biztonságát; felszólítja Törökország kormányát, hogy szüntesse meg Észak-Szíria és Afrín jogellenes megszállását, és vonja ki katonai és félkatonai helyettesítő erőit; megismétli, hogy a biztonsági aggályok nem indokolhatják az egyoldalú katonai fellépést egy külföldi országban; emlékeztet arra, hogy az idlibi kérdésnek nem lehet fenntartható katonai megoldása, csak politikai jellegű; mély aggodalmát fejezi ki és határozottan elítéli az észak-szíriai dzsihádista csoportok harcosainak és zsoldosainak Líbiába és a hegyi-karabahi konfliktusba való átszállítását; felszólítja a török hatóságokat, hogy teremtsék meg a megfelelő feltételeket a lakóhelyüket elhagyni kényszerült szíriai közösségek számára ahhoz, hogy visszatérhessenek otthonaikba, és tegyék ezt lehetővé számukra;

72. felhívja Törökországot, hogy továbbra is kötelezze el magát a líbiai konfliktusnak az ENSZ égisze alatt történő békés megoldása mellett, és teljes mértékben tartsa magát az ENSZ Biztonsági Tanácsa által bevezetett fegyverembargóhoz; elismerését fejezi ki az Európai Unió földközi-tengeri térségben folytatott katonai műveletének (EUNAVFOR MED IRINI) munkája, valamint arra irányuló erőfeszítései kapcsán, hogy érvényesítse az előírt fegyverembargót, és megakadályozza az ember- és kábítószer-kereskedelmet; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Törökország legalább két alkalommal nem adott engedélyt az EUNAVFOR MED IRINI személyzetének a Törökországból Líbiába tartó hajók átvizsgálására; felszólítja ezért Törökországot, hogy teljes mértékben működjön együtt az EUNAVFOR MED IRINI-vel, amely az ENSZ valamennyi tagállamára, köztük a Török Köztársaságra nézve is kötelező 2292. és 2526. sz. ENSZ BT-határozattal összhangban működik; felhívja a Tanácsot, hogy kezdje meg az együttműködést az EUNAVFOR MED IRINI és a NATO Sea Guardian művelete között annak érdekében, hogy az EUNAVFOR MED IRINI számára adottak legyenek a tárgyi és személyi feltételek a szárazföldi, tengeri és légi közlekedési tevékenység ellenőrzésével, valamint a fegyverembargó teljes végrehajtásának elősegítésével kapcsolatos alapfeladata eredményes ellátásához; hangsúlyozza, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataival összhangban fenn kell tartani a tűzszünetet, valamint haladéktalanul és feltétel nélkül ki kell vonni valamennyi külföldi erőt és zsoldost Líbia egész területéről; határozottan elítéli a Törökország és Líbia közötti két, egymással összefüggő egyetértési megállapodás aláírását az átfogó biztonsági és katonai együttműködésről és a tengeri övezetek körülhatárolásáról, amelyek egyértelműen sértik a nemzetközi jogot, valamint az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozatait;

73. elítéli, hogy Törökország ahelyett, hogy az erőszak beszüntetésére és az EBESZ minszki csoportjának erőfeszítéseit támogatva a békés tárgyalások folytatására szólított volna fel, úgy döntött, hogy feltétel nélkül támogatja Azerbajdzsán katonai fellépését a Hegyi-Karabahban a közelmúltban lezajlott konfliktusban, és ezáltal provokatív, a feszültségeket fokozó retorikához folyamodott ahelyett, hogy enyhítette volna azokat; elítéli a külföldi harcosok Szíriából és máshonnan Hegyi-Karabahba történő átszállítását, amint azt az EBESZ minszki csoportjának társelnökei is megerősítették, és felszólítja

2021. május 19., szerda

Törökországot, hogy tartózkodjon minden olyan tevékenységtől és retorikától, amely tovább súlyosbíthatja a feszültséget a dél-kaukázusi régióban, és támogassa a nemzetközi párbeszédet és a békefolyamatot az EBESZ minszki csoportjának égisze alatt;

74. felhívja az EKSZ StratCom egységét, hogy dokumentálja azokat az eseteket, amelyekben felmerül az Unióra irányuló török dezinformáció gyanúja, különösen Afrikában, valamint Közel-Kelet és Észak-Afrika térségében, és megállapításairól számoljon be az Európai Parlamentnek;

Az EU és Törökország közötti kapcsolatok jövője

75. úgy véli, hogy legfőbb ideje komolyan átgondolni az EU Törökországgal fenntartott kapcsolatainak helyzetét, valamint egy átfogó, egységes és koherens közép- és hosszú távú stratégiát meghatározni, amely valamennyi uniós intézményre és tagállamra irányadó; felkéri Törökországot, hogy folytasson konstruktív és jóhiszemű párbeszédet – többek között olyan külpolitikai kérdésekről, amelyek kapcsán Törökország és az EU nem értenek egyet – annak érdekében, hogy ismét közös nevezőre és közös megegyezésre jusson az EU-val, újraindítva a párbeszédet és az együttműködést a jószomszédi kapcsolatokról, valamint újraindítva a törökországi reformfolyamatot, különös tekintettel az alapvető jogok területére; úgy véli, hogy az EU-nak tovább kell vinnie a Törökországgal való párbeszéd, a közös állásfoglalások és az álláspontok közelítésének valamennyi lehetséges formáját, de megismétli, hogy ennek hiányában és a nemzetközi jogot sértő, újabb egyoldalú fellépések vagy provokációk esetén az EU-nak fel kell használnia a rendelkezésére álló valamennyi eszközt és lehetőséget, beleértve végső eszközként a célzott szankciókat is, amelyek nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást a török lakosságra, a civil társadalomra vagy a Törökországban tartózkodó menekültekre;

76. úgy véli, hogy az EU-nak nem szabad összemosnia Törökországot a jelenlegi kormány politikáival, és ezért hangsúlyozza, hogy az EU-nak továbbra is elkötelezetten kell támogatnia Törökország civil társadalmát a demokratikus értékek és elvek, az emberi jogok és a jogállamiság védelme és előmozdítása érdekében, figyelembe véve a török társadalom Európa melletti erős elkötelezettségét és európai identitását; e tekintetben felszólítja az összes uniós intézményt, különösen a Tanácsot, hogy az emberi jogi dimenziót, valamint az alapvető szabadságok és a jogállamiság törökországi helyzetét helyezzék az országgal kapcsolatos fellépéseik középpontjába; tudomásul veszi az EU és Törökország közötti politikai, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok jelenlegi állásáról szóló közelmúltbeli közös közleményt (JOIN(2021)0008), amely a jelenlegi helyzet tömör összefoglalása; sajnálja, hogy az Európai Tanács 2021. márciusi következtetései nem foglalkoztak kellőképpen a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok helyzetének törökországi romlásával; hangsúlyozza, hogy a jogállamiság és az emberi jogok dimenziójának a Törökországgal kapcsolatos politikánk értékelésének középpontjában kell állnia; ezért felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy az EU és Törökország közötti kapcsolatok következő lehetséges lépéseinek megtervezésekor vezessék be az emberi jogok és a jogállamiság dimenzióját mint kulcsfontosságú kritériumot; kiemeli, hogy ez segíthetne visszafordítani az alapvető szabadságok terén a közelmúltban Törökországban megfigyelt visszaesést, és biztató üzenetet küldene a török társadalom jelentős méretű, Európa-párti és demokráciapárti részének;

77. úgy véli, hogy az EU és Törökország egyaránt tisztában van annak szükségességével és fontosságával, hogy kapcsolataikban konstruktív és tiszteletteljes hozzáállást kell kialakítani, hogy a kommunikáció és a párbeszéd minden szinten történő fokozása kulcsfontosságú az EU és Törökország közötti kölcsönös bizalomra alapuló kapcsolat helyreállításához, amely olyan szilárd és tartós alapokat tud teremteni, amelyek lehetővé teszik a konstruktív fejlődést, az állampolgárok életének folyamatos javítását és a béke fenntartását; úgy véli, hogy meg kell erősíteni más kommunikációs csatornákat, többek között az önkormányzatok között a Régiók Bizottsága által erre vonatkozóan végzett munka támogatása céljából, valamint a tudomány, a kultúra és az újságírás területein; felszólítja az összes uniós intézményt és a tagállamokat, hogy tegyenek konkrét lépéseket e tekintetben, és felhívja a Bizottságot, hogy az EU és Törökország közötti kapcsolatokról szóló következő jelentésében számoljon be ezekről a lépésekről; megállapítja, hogy az EU–Törökország Parlamenti Vegyes Bizottság legutóbbi, 78. ülésére 2018. december 19-én és 20-án került sor Ankarában; sajnálatát fejezi ki az EU–Törökország Parlamenti Vegyes Bizottság indokolatlan tétlenségének időszaka miatt, és ezért reményét fejezi ki a Nagy Török Nemzetgyűlés és az Európai Parlament közötti, az EU–Törökország Parlamenti Vegyes Bizottság keretében tartott ülések gyors újrakezdése iránt, ami a tárgyalások és dezeszkaláció fontos kerete;

78. szorgalmazza, hogy az érdemi enyhítési folyamatot követően kerüljön sor találkozóra az EU és Törökország vezetői között a kapcsolat jelenlegi kereteinek felülvizsgálata, vagy új, eredményesebb kapcsolati modellek vizsgálata céljából;

79. úgy ítéli meg, hogy a kapcsolatok általános állapotának javításához, mindkét félnek tartania kell magát a tiszteletteljes fogalmazásmódhoz, erőfeszítéseket kell tennie a meglévő előítéletek és téveszmék leküzdéséért, emellett lehetővé kell tennie a másik félről kialakult kép tárgyilagosabb és teljesebb megítélését saját közvéleményében, megfordítva

ezzel a megítélés kölcsönös romlását; erre tekintettel felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy Törökországgal kapcsolatos kommunikációs politikát, amely az Unióval kapcsolatos tudatosság növelésére, az uniós politikákkal kapcsolatos tárgyilagos tájékoztatásra, valamint a török állampolgárokban az EU-ról kialakult kép helyreállítására irányul; hangsúlyozza, hogy az ellenséges, agresszív retorika mindkét oldalon csak erősíti a szélsőséges pozíciókat, és a nyíltan konfrontatív megközelítés azoknak kedvez, akik Törökország és az EU egymástól való eltávolítására törekszenek;

o

o o

80. Utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint a Török Köztársaság elnökének, kormányának és parlamentjének, továbbá kéri a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy gondoskodjanak ezen állásfoglalás és a Bizottság Törökországról szóló 2020. évi jelentése török nyelvre való lefordításáról, továbbá küldjék el a fordítás másolatát a Parlamentnek.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0244

2019–2020. évi jelentések Montenegróról

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása a Bizottság Montenegróról szóló, 2019. és 2020. évi jelentéseiről (2019/2173(INI))

(2022/C 15/09)

Az Európai Parlament,

— tekintettel egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásra ([1]), amely 2010. május 1-jén lépett hatályba,

— tekintettel Montenegró európai uniós tagságra irányuló 2008. december 15-i kérelmére,

— tekintettel a Bizottság 2010. november 9-i véleményére Montenegró európai uniós tagság iránti kérelméről (COM(2010)0670), az Európai Tanács 2010. december 16–17-i határozatára a tagjelölti státusz Montenegró részére történő megadásáról és az Európai Tanács 2012. június 29-i határozatára a Montenegróval való uniós csatlakozási tárgyalások megkezdéséről,

— tekintettel Montenegró 2017. június 5-i belépésére a NATO-ba,

— tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-án, Szalonikiben tartott ülésének elnökségi következtetéseire,

— tekintettel a 2018. május 17-i EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozón tett szófiai nyilatkozatra és a kiemelt célkitűzések ehhez csatolt szófiai menetrendjére,

— tekintettel a 2014. augusztus 28-án megkezdett berlini folyamatra,

— tekintettel a Montenegróról szóló 2018. évi bizottsági jelentésről szóló, 2018. november 29-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel az EU–Montenegró Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság (SAPC) 2020. február 25-én és 26-án Podgoricában tartott 18. ülésén elfogadott nyilatkozatra és ajánlásokra,

— tekintettel „A csatlakozási folyamat előmozdítása – Hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),

— tekintettel a „2019. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2019. május 29-i bizottsági közleményre (COM(2019)0260) és az azt kísérő, „2019. évi jelentés Montenegróról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2019)0217),

— tekintettel a „2020. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0660) és az azt kísérő, „2020. évi jelentés Montenegróról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0353),

— tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0641),

— tekintettel a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2020. április 8-i közös közleményére a Covid19-járványra való globális szintű uniós reagálásról (JOIN(2020)0011),

— tekintettel a Bizottságnak a 2020–2022 közötti montenegrói gazdasági reformprogramról szóló, 2020. április 21-i értékelésére (SWD(2020)0066), továbbá az EU, valamint a Nyugat-Balkán és Törökország közötti gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében a Tanács által 2020. május 19-én elfogadott együttes következtetésekre,

— tekintettel Covid19 leküzdése és a világjárványt követő helyreállítás során a Nyugat-Balkánnak nyújtott támogatásról szóló, 2020. április 29-i bizottsági közleményre (COM(2020)0315),

([1]) HL L 108., 2010.4.29., 1. o.
([2]) HL C 363., 2020.10.28., 127. o.

— tekintettel a Montenegró csatlakozásáról szóló konferencia ötödik helyettesi szintű, Brüsszelben megtartott 2020. június 30-i ülésére, amelyen megnyitották a legutóbb megvizsgált fejezetre (8. fejezet – Versenypolitika) irányuló tárgyalásokat,

— tekintettel az országról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) 2020. augusztus 30-i montenegrói parlamenti választásokon részt vevő nemzetközi választási megfigyelő missziójának 2020. december 11-én kiadott előzetes megállapításaira és következtetéseire,

— tekintettel a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez / az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a 2020. évi csúcstalálkozót követően tett 2020. június 19-i ajánlására ([3]),

— tekintettel az Európai Parlament és a nyugat-balkáni parlamentek elnökeinek az Európai Parlament elnöke által a nyugat-balkáni parlamentek vezetésével közösen kezdeményezett 2020. január 28-i csúcstalálkozóján megfogalmazott közös nyilatkozatra,

— tekintettel a 2020. május 6-án videokonferencia keretében megrendezett EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozón elfogadott zágrábi nyilatkozatra,

— tekintettel a berlini folyamat keretében 2019. július 5-én Poznańban és 2020. november 10-én Szófiában tartott EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozóra,

— tekintettel az Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság 2017 szeptemberében közzétett, Montenegrót nyomon követő második országjelentésére, valamint a Montenegróra vonatkozó, a 2017. évi ajánlások végrehajtásának helyzetéről szóló, 2020 júniusában közzétett következtetésekre,

— tekintettel a nyugat-balkáni partnereknek az EU bővítési folyamatán belüli roma integrációról szóló, 2019. július 5-i nyilatkozatára, valamint a romák és balkáni egyiptomiak montenegrói társadalmi befogadására irányuló, 2016–2020 közötti időszakra szóló stratégiára,

— tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0131/2021),

A. mivel minden bővítési országot egyedileg, saját érdemei alapján ítélnek meg, és a csatlakozás menetrendjét a reformok gyorsasága és minősége határozza meg;

B. mivel az Európai Unióról szóló szerződés 49. cikke értelmében bármely európai ország kérheti felvételét az Unióba, feltéve, hogy tartja magát a koppenhágai kritériumokhoz, beleértve a kisebbségi jogok tiszteletben tartását is;

C. mivel a demokrácia és a jogállamiság az EU sarokkövét jelentő olyan alapvető értékek, amelyek a bővítési, stabilizációs és társulási folyamatok központi elemét képezik; mivel az e területeken fennmaradó kihívások leküzdéséhez reformokra van szükség;

D. mivel Montenegró jelenleg a leginkább előrehaladott a tárgyalásokban, abból adódóan, hogy az uniós vívmányok mind a 33 megvizsgált fejezetét már megnyitották, és három fejezet esetében ideiglenesen lezárták a tárgyalásokat;

E. mivel Montenegró sikeresen folytatta a stabilizációs és társulási megállapodásban foglalt kötelezettségek végrehajtását;

F. mivel a 2020. augusztus 30-i parlamenti választások az első demokratikus hatalomátadáshoz vezettek az országban a többpártrendszer bevezetése óta; mivel a hatalomátadás rendben zajlott;

G. mivel az előző kormány elfogadta a választási eredményeket és a hatalomátadást, megerősítve ezzel a montenegrói demokrácia érettségét és az elért haladást;

([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0168.

2021. május 19., szerda

H. mivel az Európai Unió Montenegró legnagyobb kereskedelmi partnere, amellyel az áruk összes exportjának 37 %-a és összes importjának 47 %-a zajlik, ennek teljes kereskedelmi volumene pedig 2019-ben 1,38 milliárd EUR volt;

I. mivel az Unió nyújtja a legnagyobb pénzügyi támogatást Montenegrónak, és mivel Montenegró az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) keretében előcsatlakozási támogatásban részesül, amelynek teljes összege 504,9 milliárd EUR a 2007–2020 közötti időszakra;

J. mivel az Unió 38 millió EUR-t mozgósított a Nyugat-Balkán azonnali támogatására a koronavírus okozta egészségügyi szükséghelyzet kezelése érdekében;

K. mivel az EU egyetértett azzal, hogy az IPA-ból 374 millió EUR-t átcsoportosítsanak a Covid19-járvány által a nyugat-balkáni régióra gyakorolt társadalmi-gazdasági hatások enyhítésére; mivel a Bizottság és Montenegró 53 millió EUR összegről állapodott meg;

L. mivel Montenegrónak 60 millió EUR értékű makroszintű pénzügyi támogatási csomagot is felajánlottak, és mivel az ország 1999 óta 804 millió EUR összegű EBB-hitelt kapott;

M. mivel a Bizottság az IPA II keretében 70 millió eurós csomagot fogadott el, amely segít finanszírozni a nyugat-balkáni országoknak az uniós tagállamok által beszerzett Covid19-oltóanyagokhoz való hozzáférését; mivel Montenegró 2020 októberében a COVAX-kezdeményezés keretében megállapodást írt alá arról, hogy 248 800 adag ilyen oltóanyagot kap;

N. mivel a Covid19-világjárvány különösen súlyosan érintette a romákat és a balkáni egyiptomiakat, mivel ők továbbra is mélyen gyökerező előítéletek áldozatai a társadalmi és a szakmai környezetben egyaránt;

A bővítés iránti elkötelezettség

1. üdvözli Montenegrónak az uniós integrációs folyamatban való folyamatos részvételét és általános előrehaladását;

2. hangsúlyozza, hogy mielőbb végre kell hajtani a felülvizsgált bővítési módszertant, amely a tárgyalási fejezetek tematikus csoportosításán és az egyes uniós politikák és programok fokozatos bevezetésén alapul, hogy felgyorsítsák az átfogó tárgyalási folyamatot, és olyan egyértelmű és kézzelfogható ösztönzőket biztosítsanak, amelyek közvetlenül fontosak a montenegrói polgárok számára;

3. üdvözli a 8. fejezet (versenypolitika) megnyitását és Montenegró azon döntését, hogy elfogadja a felülvizsgált bővítési módszertant; felszólítja Montenegrót különösen a 23. és 24. fejezet időközi kritériumainak hatékony teljesítésére, amelyek a következő mérföldkövet képezik, és határozottan támogatja a csatlakozási fejezetek lezárását, mivel Montenegró reformokat teljesít és hajt végre a szükséges referenciaértékek teljesítése érdekében; emlékeztet arra, hogy az első fejezet 2012. decemberi megnyitása óta három fejezetet zártak le ideiglenesen, és szorgalmazza, hogy Montenegró helyezzen egyértelmű hangsúlyt az összes többi fejezet zárókritériumainak teljesítésére irányuló munkára;

4. üdvözli, hogy a 2020. augusztus 30-i választások az első hatalomátadáshoz vezettek a többpártrendszer bevezetése óta, teljes mértékben tiszteletben tartva a demokratikus normákat és Montenegró alkotmányát, valamint hogy az EBESZ/ODIHR úgy találta, hogy a választásokat hatékony, versenyképes és átlátható módon bonyolították le; örömmel állapítja meg, hogy a választási eredményeket nem vitatták, és hogy valamennyi megválasztott parlamenti képviselő ténylegesen megkezdte a munkát; aggályait fejezi ki a választási folyamatba való külső beavatkozással kapcsolatos jelentések miatt;

5. üdvözli, hogy az újonnan megalakult montenegrói kormány első munkanapján eszmecserét folytatott európai parlamenti képviselőkkel és uniós tisztviselőkkel, valamint hogy az új montenegrói kormány kifejezte elkötelezettségét az uniós integráció folytatása, az Unió felé vezető előrelépésekhez szükséges normák teljesítése és a transzatlanti szövetség megerősítése mellett;

6. hangsúlyozza, hogy alapvető fontosságú, hogy a reformfolyamat korábbi eredményeit ne fordítsák vissza, és ösztönzi az új kormányt, hogy használja fel mandátumát az EU-val kapcsolatos reformok és a csatlakozási tárgyalások felgyorsítására; megjegyzi, hogy ahhoz, hogy Montenegró előrelépést tegyen az Unió felé vezető úton, nyílt és konstruktív párbeszédre van szükség valamennyi politikai és társadalmi szereplő között, valamint egyetértésre az ország általános előrehaladásával kapcsolatos kulcsfontosságú kérdésekről;

7. hangsúlyozza, hogy az elnök, az új kormány és az új parlament (*Skupština*) között korrekt és konstruktív együttműködésre van szükség az ország demokratikus fejlődésének további megerősítése és annak érdekében, hogy Montenegró tovább tudjon haladni az EU felé vezető úton; felszólítja az összes szereplőt, hogy tartsák tiszteletben a demokratikus és alkotmányos elveket;

8. üdvözli a legfrissebb közvélemény-kutatások eredményeit, amelyek szerint a montenegrói polgárok egyre nagyobb számban (76,6 %) támogatják az ország jövőbeli uniós csatlakozását, ami egyértelműen jelzi az új kormány számára, hogy az emberek európai értékekre alapuló reformokat akarnak; megjegyzi, hogy az Unió közvélemény általi támogatottságának aránya itt a legmagasabbak között van a régióban; ezzel összefüggésben üdvözli, hogy a Bizottság 2020-ban új lendületet adott a bővítésnek a Nyugat-Balkánra vonatkozó új stratégiával és gazdaságélénkítési és beruházási tervvel;

9. méltatja Montenegró előrehaladását a csatlakozási tárgyalások több területén, többek között a nemzetközi rendőrségi együttműködés, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén, ideértve eredmények felmutatását az emberkereskedelem és a kábítószer-kereskedelem kapcsán; felhívja a hatóságokat, hogy gyorsítsák fel a politikai és gazdasági reformokat, különösen a jogállamiság, az alapvető jogok, az igazságszolgáltatás, a média szabadsága és a korrupció elleni küzdelem terén, ahol további jelentős előrelépésre van szükség;

10. felszólít a nyugat-balkáni országok – beleértve a civil társadalmat és a fiatalokat is – aktív részvételére és az Európa jövőjéről szóló konferenciába való megfelelő bevonására, valamint hogy vegyék figyelembe a hozzájárulásukat, mivel elkötelezettek amellett, hogy a jövőben az Unió tagállamaivá váljanak;

11. felszólít új lehetőségek megteremtésére a nyugat-balkáni országokkal folytatott magas szintű politikai és szakpolitikai párbeszéd terén rendszeres EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozók és intenzívebb miniszteri és parlamenti kapcsolatok révén a bővítési folyamat politikai hitelességének megerősítése, valamint a határozottabb irányítás és a magas szintű elkötelezettség biztosítása érdekében, amelyre a felülvizsgált bővítési módszertan is felhív;

12. emlékeztet rá, hogy a kormány érdeke a megfelelő képviselet biztosítása külföldön; e tekintetben utal Montenegró EU melletti képviselete vezetőjének függőben lévő kinevezésére;

Demokrácia és jogállamiság

13. tudomásul veszi az EBESZ/ODIHR nemzetközi megfigyelői által tett megállapításokat és következtetéseket, és felhívja a hatóságokat, hogy maradéktalanul és kellő időben, a következő nemzeti választások előtt vegyék figyelembe ajánlásaikat; üdvözli, hogy a kormány határozatot fogadott el egy, a választási névjegyzéket ellenőrző tanács létrehozásáról; megjegyzi, hogy a *Skupština* 2020 decemberében határozatot fogadott el az átfogó választási reformmal foglalkozó bizottság létrehozásáról, és elvárja, hogy a bizottság további késedelem nélkül megkezdje működését;

14. ösztönzi Montenegrót a helyi választások egyidejű megtartására az ország egész területén a demokrácia stabilitásának növelése, az állandó kampány elkerülése és a feszült politikai légkör oldása érdekében; csalódottságának ad hangot amiatt, hogy annak ellenére, hogy pártközi megállapodás született arról, hogy a helyhatósági választásokat ugyanazon a napon tartják, a jogi keret még mindig nem foglalkozik kellőképpen ezzel a kérdéssel; emlékeztet rá, hogy a képviselő-testületi tagok és parlamenti képviselők választásáról szóló törvény módosításához kétharmados többségre van szükség, ami a parlamenti pártok széles körű konszenzusát igényli;

15. felszólítja a *Skupština* valamennyi politikai erejét, hogy kezdjenek konstruktív, érdemi és inkluzív párbeszédet a parlamentben, mivel ez a sikeres parlamenti demokrácia kulcsa; üdvözli az ellenzék arra vonatkozó döntését, hogy nem bojkottálja a *Skupština* munkáját, és megismétli, hogy a működő parlamenti demokrácia a kormánynak és az ellenzéknek a parlamenti döntéshozatali folyamatban való közös részvételén alapul; hangsúlyozza, hogy mind a kormányzó többség, mind az ellenzék széles körű konszenzusa alapvető fontosságú az uniós csatlakozási úton való előrelépés és a reformok terén; felszólít olyan intézkedések meghozatalára, amelyek a politikai spektrum egészében javítják a párbeszédet és a bizalmat;

16. üdvözli az közelmúltbeli kinevezéseket az EU–Montenegró SAPC bizottságba delegált montenegrói küldöttségbe, valamint hogy immár teljes az SAPC bizottságba delegált montenegrói küldöttség; felszólít az SAPC munkájának mihamarabbi folytatására, és üdvözli az SAPC 2021 júniusára tervezett távoli ülését; kiemeli a parlamenti eszmecserék és a félévente rendezett ülések újraindításának fontosságát;

2021. május 19., szerda

17. üdvözli a *Skupština* felügyeleti szerepének, valamint átláthatóságának, illetve az állampolgárok és a civil társadalom felé való nyitottságának javítására irányuló lépéseket; kéri az újonnan megválasztott *Skupština*-t a befogadó politikai párbeszéd biztosítására a parlamenten belül, valamint erősebb szerepet kér a civil társadalomnak;

18. megismétli annak fontosságát, hogy felgyorsítsák a 23. és 24. fejezetre, valamint a jogállamisággal és az alapvető jogokkal kapcsolatos egyéb stratégiai dokumentumokra vonatkozó cselekvési tervek végrehajtásával kapcsolatos munkát, különösen a pártok közötti hatékony párbeszéd révén annak biztosítása érdekében, hogy a kulcsfontosságú bírói és ügyészi kinevezések esetében meglegyen a szükséges minősített többség, továbbá a fontos jogszabályok módosításáról a nyilvánossággal és a szakértőkkel folyatandó konzultációk révén; sajnálattal állapítja meg, hogy a 24. fejezettel foglalkozó munkacsoport az elmúlt évben nem ülésezett;

19. aggodalmát fejezi ki a szervezett bűnözéssel és korrupcióval foglalkozó különleges ügyésszel kapcsolatos közelmúltbeli fejlemények, valamint az Ügyészi Tanács összetételében tervezett változások miatt; felkéri a montenegrói kormányt, hogy a demokratikus normákkal és a kialakult európai gyakorlattal összhangban módosítsa a kulcsfontosságú jogszabályokat, többek között az ügyészségről szóló törvény és a különleges ügyészségről szóló törvény javasolt módosításai esetében, és kövesse nyomon a Velencei Bizottság ezzel kapcsolatos véleményét; hangsúlyozza, hogy a különleges ügyészség független működése és integritása kulcsfontosságú Montenegró előrehaladása szempontjából a jogállamiság területén;

20. sajnálja, hogy az igazságszolgáltatás terén az előrelépés korlátozott, és felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy a Korrupció Elleni Államok Csoportjának (GRECO) és a Velencei Bizottságnak az ajánlásaival összhangban, a meglévő jogszabályok végrehajtása révén sürgősen foglalkozzanak az igazságszolgáltatás függetlenségével, professzionalizmusával, hatékonyságával és elszámoltathatóságával kapcsolatos fennmaradó kihívásokkal; hangsúlyozza, hogy Montenegrónak további előrehaladást kell elérnie a jogállamisági reformok terén, többek között annak érdekében, hogy a jó demokratikus normákkal és gyakorlattal összhangban előmozdítsa, ne pedig visszafordítsa az igazságügyi reform végrehajtását; megismétli, hogy a már végrehajtott reformok eredményeként Montenegró már rendelkezik az igazságszolgáltatás és az ügyészség függetlenségét és elszámoltathatóságát biztosító szervekkel és mechanizmusokkal; arra ösztönzi a hatóságokat, hogy következetesen használják ki ezeket a mechanizmusokat, és építsenek az elvégzett munkára a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén elért eredmények továbbfejlesztése és javítása érdekében;

21. mély aggodalmának ad hangot az alkotmánynak a Bírói Tanács általi értelmezése miatt, amely elismeri a bírósági elnökök több mint két ciklusra történő, törvénytelen újbóli kinevezését; megjegyzi, hogy a legfelsőbb bíróság elnöke, valamint Bar, Kotor és Plav alapfokú bíróságainak elnökei lemondtak a többszöri megbízatással rendelkező bírák lemondására való felhívást követően, tiszteletben tartva ezzel az európai bevált gyakorlatot és a demokratikus normákat;

22. üdvözli, hogy némi előrelépés történt a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén, különös tekintettel a rendőrség nagyobb kapacitására és professzionalizmusára; arra ösztönzi Montenegrót, hogy folytassa erőfeszítéseit ezen a területen, különösen a nemzetközi szinten működő bűnszervezetek elleni küzdelem révén, kiemelt figyelemmel a pénzmosás, az ember-, kábítószer- és fegyverkereskedelem, az illegális szerencsejátékok és a cigarettacsempészet elleni küzdelemre, valamint a bűnszervezetek politikusokkal és az állami intézmények képviselőivel való lehetséges kapcsolatainak felderítésére;

23. méltatja a miniszterelnök-helyettes közelmúltbeli sikerét a szervezett bűnözésben részt vevő kiemelkedő személyiségek letartóztatásában; határozottan elítéli az ellene tett halálos fenyegetéseket; felszólít a korrupció és a szervezett bűnözés ellen akár a saját életüket is veszélyeztetve küzdő valamennyi tisztviselő támogatására és védelmére, és szolidaritását fejezi ki velük;

24. hangsúlyozza, hogy a büntető igazságszolgáltatási rendszerben továbbra is rendszerszintű hiányosságok állnak fenn, amelyeket prioritásként kell kezelni; sürgeti a hatóságokat, hogy vezessenek be konkrét intézkedéseket annak érdekében, hogy a vádalku alkalmazását kivételes esetekre korlátozzák annak érdekében, hogy növekedjen a szervezett bűnözésre adott bírósági válasz átláthatósága és hitelessége;

25. komolyan aggódik a korrupció elleni küzdelem terén elért korlátozott előrelépés miatt, és felhívja az illetékes intézményeket, hogy javítsák jelentősen az ország teljesítményét a bűncselekményből származó vagyoni eszközök elkobzása, a büntetőeljárások és a jogerős ítéletek terén, különösen a magas szintű ügyek esetében, a nyomozás és a bűnüldözés minőségének és függetlenségének jelentős javítása révén;

26. tudomásul veszi a Korrupciómegelőzési Ügynökség műveleteiben bekövetkezett néhány pozitív fejleményt; hangsúlyozza azonban, hogy a függetlenségével és a prioritások meghatározásával kapcsolatos kihívások továbbra is fennállnak, és felhívja az ügynökséget, hogy függetlenül járjon el, és következetesen hajtsa végre a korrupció elleni törvényt;

27. megismétli annak szükségességét, hogy a magas szinten elkövetett korrupcióra határozott büntető igazságszolgáltatási válasz szülessen; emlékeztet arra, hogy hatékony választ kell adni a politikai pártoknak szánt állami forrásokkal való állítólagos visszaélésre és a politikai pártok illegális finanszírozására;

28. üdvözli a közigazgatási reform végrehajtására irányuló erőfeszítéseket és a már elért eredményeket; aggodalmát fejezi ki azon megállapítások miatt, amelyek szerint a párttagság még mindig erősen befolyásolja a montenegrói közszférában a foglalkoztatást, és felszólítja Montenegró új kormányát, hogy kerülje el a közigazgatási szakemberek politikai indíttatású elbocsátását vagy felvételét; felhívja a montenegrói hatóságokat, hogy folytassák a hatékony közigazgatás létrehozására, valamint különösen az uniós csatlakozási folyamattal kapcsolatos szakértelem fenntartására irányuló erőfeszítéseiket, és e tekintetben üdvözli az átlátható kinevezési eljárásokat; sajnálattal állapítja meg, hogy az egyenlő versenyfeltételekkel és a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó ügynökségek intézményi kapacitása továbbra is gyenge;

29. aggályait fejezi ki a köztisztviselőkről és az állami alkalmazottakról szóló törvény *Skupština*-ban elfogadott módosításai miatt, amelyek csökkentik a közigazgatásban végzett munkára vonatkozó kritériumokat, és alááshatják az érdemeken alapuló foglalkoztatást célzó közigazgatási reform terén elért előrehaladást;

30. üdvözli az új kormány arra vonatkozó ígéretét, hogy jelentősen növeli az átláthatóságot valamennyi területen, beleértve az államháztartást is, és arra ösztönzi a kormányt, hogy sürgősen dolgozzon ki és fogadjon el egy jobb törvényt az információkhoz való szabad hozzáférésről;

31. tudomásul veszi a közelgő népszámlálást és lakásfelmérést Montenegróban, és felhívja a felelős intézményeket, hogy azt az európai normákkal és a nemzetközi ajánlásokkal összhangban végezzék; sürget a folyamat átpolitizálásának elkerülésére, és felszólít a népszámlálási eljárásba való külföldi beavatkozással kapcsolatos valamennyi vád kivizsgálására;

32. felhívja a montenegrói hatóságokat, hogy a 2021-ben véget érő befektetői állampolgársági program keretében szenteljenek különös figyelmet a pénzmosásnak, az adókijátszásnak és minden más büntetendő cselekménynek; üdvözli a montenegrói kormány közelmúltbeli döntését, amely szerint az év végéig befejezik a programot;

Az alapvető szabadságok és az emberi jogok tiszteletben tartása

33. sajnálatának ad hangot a véleménynyilvánítás szabadságának és a tömegtájékoztatás szabadságának helyzete miatt, amely területen öt egymást követő bizottsági jelentés is megállapította, hogy „nincs előrelépés”, különösen ami az RTCG közszolgálati műsorszolgáltató munkáját illeti; határozottan elítéli minden formáját a média elleni támadásoknak és az újságírók megfélemlítésének, és felszólít ezek sürgős és hatékony kivizsgálására, beleértve a múltbeli eseteket is, az újságírók ellen elkövetett bűncselekmények büntetlenségének megszüntetése érdekében; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az újságírók elleni erőszak egyes esetei továbbra is megoldatlanok; további lépésekre szólít fel a média és az újságírók függetlenségének biztosítása érdekében; sürgeti Montenegrót, hogy biztosítson olyan feltételeket, amelyek elősegítik a véleménynyilvánítás szabadságának tényleges gyakorlását, amely az EU egyik alapvető értéke és Montenegró uniós csatlakozási folyamatának kulcsfontosságú eleme;

34. aggodalmát fejezi ki a médiakörnyezet nagyfokú polarizációja miatt, különösen a félretájékoztatás növekvő mennyisége miatt, amelynek célja az etnikai feszültségek súlyosbítása, a választási folyamatok torzítása és a lakosság euroatlanti integráció iránti támogatásának csökkentése; hangsúlyozza, hogy a médiatudatosság és a média szabadsága és függetlensége kulcsfontosságú a dezinformáció elleni küzdelemben; hangsúlyozza, hogy javítani kell a koordinációt a regionális dezinformációs kampányok elleni küzdelem érdekében;

35. szorgalmazza a Montenegróval folytatott európai együttműködés megerősítését a régió európai kilátásainak alááásására irányuló félretájékoztatás, valamint a kiber- és hibrid fenyegetések kezelése terén; aggodalmát fejezi ki Montenegró növekvő kiszolgáltatottsága miatt az államadósság növekedésének köszönhetően, különösen Kína felé; ezzel összefüggésben felhívja a Bizottságot és a montenegrói kormányt, hogy működjenek együtt annak érdekében, hogy megoldást találjanak az előző kormány által felvett rendkívül vitatott kínai Bar-Boljare autópálya-kölcsönre, hogy elkerüljék az adósságfüggőséget, és hogy Montenegrónak biztosítékot kelljen nyújtania a kínai hitelezőknek; kitart amellett, hogy ezzel párhuzamosan a montenegrói hatóságoknak alaposan és átláthatóan ki kell vizsgálniuk ezt a kölcsönt és annak kiadásait, és felelősségre kell vonniuk a politikailag felelősöket; felhívja a Bizottságot, hogy a nemzetközi pénzügyi intézményekkel együtt találjon észszerű megoldást Montenegró költségvetési fenntarthatóságának és reformjainak támogatására, az ország európai perspektívájával összhangban;

2021. május 19., szerda

36. felszólítja Montenegrót, az uniós tagállamokat és az Európai Unió montenegrói delegációját, hogy továbbra is folytassanak a helyi és az uniós polgárokat egyaránt megszólító, aktívabb és hatékonyabb kommunikációs politikát az európai kilátásokkal kapcsolatban, és folytassák az uniós finanszírozásban részesülő projektek láthatóságának fokozását célzó összehangolt erőfeszítéseket; felhívja a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy támogassák egy Balkánra összpontosító kiválósági központ létrehozását a félretájékoztatásról;

37. felhívja a montenegrói hatóságokat, hogy tegyenek konkrét lépéseket a reziliencia és a kiberbiztonság kiépítése terén, mert most Montenegróra egyre nagyobb nyomás nehezedik a külföldi beavatkozás miatt, amely megkísérli aláásni Montenegró államiságát és a nyugat-barát orientációját, emellett érvényesítsenek alaposabb felügyeletet a médiakörnyezetben a különösen a káros külföldi hatások által kreált álhírek és más dezinformációs tevékenységek kezelése érdekében, valamint hogy biztosítsák Montenegró médiaszabályozói és közszolgálati műsorszolgáltatója működésének függetlenségét, egyensúlyra törekedve a dezinformáció elleni küzdelem és a véleménynyilvánítás szabadságát érintő aránytalan online korlátozások között;

38. határozottan elítéli a nemzeti kisebbségek elleni szóbeli és fizikai támadásokat és megfélemlítést, különösen Pljevljában a 2020. augusztusi parlamenti választásokat követően, és a közelmúltban Beranéban és Niksicben; sürgeti a montenegrói hatóságokat, hogy alaposan vizsgálják ki az összes ilyen incidenst, és állítsák bíróság elé az elkövetőket;

39. hangsúlyozza, hogy valamennyi nemzeti kisebbség jogait védeni kell, különösen mivel néhányuk már nem rendelkezik kisebbségi pártképviselővel a parlamentben; sürgeti, hogy fordítsanak különös figyelmet a montenegrói állampolgárok nemzeti és etnikai hovatartozásával kapcsolatos kérdésekre; e tekintetben tudomásul veszi a montenegrói kormánynak a montenegrói állampolgársági törvény módosítására irányuló közelmúltbeli javaslatát; hangsúlyozza, hogy az ilyen érzékeny törvények bármilyen módosítását széles körű konzultációs folyamatnak kell alávetni, és csak a demokratikus normákkal és a kialakult európai gyakorlattal összhangban, valamint Montenegró európai perspektívájának előmozdítása céljából lehet elfogadni; felszólít az ország többnemzetiségű identitásának, többek között a használt nyelvek, a kulturális örökség és a helyi közösségek hagyományainak tiszteletben tartására; hangsúlyozza, hogy további előrelépésre van szükség a romák és balkáni egyiptomiak társadalmi befogadása terén a munkaerőpiacon, az oktatásban és a közéletben Montenegróban, és felszólítja a hatóságokat, hogy biztosítsák a személyes dokumentumokhoz való hozzáférésüket, garantálják jogállásukat, és hozzanak hatékony intézkedéseket a gyűlöletbeszéd ellen;

40. tudomásul veszi a családon belüli erőszakkal szembeni védelemről szóló törvényt és annak tervezett változtatásait, és nyomatékosan kéri a montenegrói hatóságokat annak alapos végrehajtására, megfelelő forrásokat elkülönítve, mivel a nemi alapú, családon belüli erőszak és a gyermekek elleni erőszak továbbra is komoly aggodalomra ad okot; fokozott éberséget kér a COVID-19-világjárvány idején a családon belüli bántalmazások észlelése kapcsán, és támogató rendszerek létrehozását kéri az áldozatok számára;

41. felszólítja a hatóságokat, hogy biztosítsák az Európa Tanács nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló Egyezmény (az isztambuli egyezmény) normáinak teljes körű végrehajtását, többek között azáltal, hogy növelik a jól képzett és a nemek közötti egyenlőség szempontjait figyelembe vevő bűnüldözési tisztviselők és bírák számát a családon belüli erőszak bűncselekményei megfelelő kivizsgálásának és büntetőeljárás alá vonásának biztosítása érdekében, valamint vezessenek be hatékony intézkedéseket a szexuális zaklatás ellen, többek között a munkahelyeken is;

42. aggodalmát fejezi ki a nők munkaerőpiacon, szakpolitikák kidolgozásában és politikában való részvételének ösztönzését, illetve a kiszolgáltatottság kezelését célzó meglévő politikák és projektek korlátozott eredményei miatt; e tekintetben sajnálatát fejezi ki a női parlamenti képviselők számának csökkenése és amiatt, hogy a választásokon, valamint a *Skupština*-ban és a kormányban nem érvényesül a nemek kiegyensúlyozott politikai képviselete; felszólít a nők politikai részvételének előmozdításához szükséges jogi és szakpolitikai intézkedések elfogadására;

43. emlékeztet arra, hogy bár a montenegrói kormány jóváhagyta a fogyatékossággal élő személyek megkülönböztetéssel szembeni védelmére és az egyenlőség előmozdítására irányuló stratégia éves cselekvési tervét, továbbra is a végrehajtás a legfontosabb cél; sajnálja, hogy a fogyatékossággal élő személyek továbbra is hátrányos megkülönböztetéssel szembesülnek, és nehezen férnek hozzá az igazságszolgáltatáshoz; hangsúlyozza, hogy javítani kell az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést a fogyatékossággal élők, az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek és más kiszolgáltatott csoportok számára;

44. üdvözli az LMBTI-személyek jogainak védelme terén elért előrehaladást és azt, hogy Montenegró a régióban elsőként fogadott el törvényt az azonos neműek közötti partnerségekről; felszólítja a hatóságokat, hogy biztosítsák a megfelelő és időben történő végrehajtásához szükséges valamennyi feltételt; hangsúlyozza, hogy javítani kell a transznemű és nem bináris személyek helyzetét; üdvözli, hogy sikerült békésen lebonyolítani a 2019. évi melegfelvonulást; felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy továbbra is tartsák fenn a társadalmi befogadás és tolerancia légkörét, valamint gyűjtsenek a szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló gyűlöletbeszédre és bűncselekményekre vonatkozó lebontott adatokat;

45. felkéri a montenegrói hatóságokat, hogy folytassák a vallási képviselőkkel és már érdekelt felekkel a vallásszabadságról zajló valódi párbeszédet a Velencei Bizottság 2019. június 24-i véleményével összhangban; felszólítja a szomszédos országokat, hogy tartózkodjanak az e kérdésbe és más montenegrói belügyekbe való beavatkozástól;

46. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy az új kormány sürgősségi eljárásban fogadta el a vallás vagy meggyőződés szabadságáról és a vallási közösségek jogállásáról szóló törvény módosításait, anélkül hogy arról nyilvános vitát kezdeményezett volna, egyeztetett volna a vallási közösségekkel, illetve kikérte volna a Velencei Bizottság véleményét; megjegyzi, hogy az elnök aláírta a törvényt;

Megbékélés, jószomszédi kapcsolatok és nemzetközi együttműködés

47. méltatja Montenegró arra irányuló kötelezettségvállalását, hogy inkluzív regionális együttműködést folytat és konstruktív szerepet játszik a nyugat-balkáni régióban, valamint üdvözli, hogy az ország aktívan részt vesz számos regionális kezdeményezésben; hangsúlyozza, hogy a regionális együttműködés és a jószomszédi kapcsolatok Montenegró uniós perspektívájának fontos elemei;

48. üdvözli a Bosznia-Hercegovina, Montenegró és a Szerb Köztársaság közötti határátkelőhely meghatározásáról szóló jegyzőkönyv 2019. májusi aláírását, és ösztönzi Montenegrót, hogy továbbra is konstruktív módon és a csatlakozási folyamat lehető legkorábbi szakaszában kezelje a még megoldatlan kétoldalú kérdéseket szomszédaival, többek között a Szerbiával és Horvátországgal fennálló megoldatlan határkijelölési kérdéseket; emlékeztet arra, hogy tiszteletben kell tartani a meglévő kétoldalú határmegállapodásokat; megismétli, hogy a határvitákat a jószomszédi kapcsolatok szellemében, kétoldalúan és a meglévő nemzetközi mechanizmusokon keresztül kell kezelni; megjegyzi, hogy a Szerbiával fenntartott kétoldalú kapcsolatokat feszültségek jellemezték, és kitart amellett, hogy minden kétoldalú vitát inkluzív és nem konfrontatív párbeszéd keretében kell rendezni, elkerülve ugyanakkor a belpolitikai kérdésekbe való mindenfajta külföldi beavatkozást;

49. határozottan elítéli a srebrenicai népirtás tagadását és a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszék (ICTY) ítéleteivel és legitimitásával kapcsolatban az igazságügyi, emberi jogi és kisebbségi jogok minisztere által megfogalmazott kétségeket; üdvözli a kormány többi tagjának gyors cáfolatát és az elbocsátására irányuló javaslatot;

50. üdvözli a közös regionális piac létrehozását, ami megkönnyíti majd az ország uniós egységes piachoz való teljes körű csatlakozását; határozottan úgy véli, hogy az ilyen kezdeményezések fontos eszközök lehetnek a régió potenciáljának, vonzerejének és versenyképességének növeléséhez, és különösen segíthetik a regionális gazdaságokat a világjárványt követő helyreállításban;

51. határozottan elítéli Montenegróban és a régió más részein politikusok által a srebrenicai népirtás vagy a volt Jugoszláviában elkövetett bármely más háborús bűncselekmény tagadására tett kísérleteket; üdvözli az eltűnt személyek felkutatása terén Bosznia-Hercegovina és Montenegró kormányai közötti együttműködésről szóló jegyzőkönyv aláírását, amely jó példája az eltűnt személyek eseteinek kivizsgálása terén folytatott együttműködésnek; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Montenegróban elkövetett háborús bűncselekmények kezelése terén nem történt előrelépés, és kéri a hatóságokat, hogy fokozzák a háborús bűnök megbüntetésére és az eltűnt személyek sorsának felderítésére tett erőfeszítéseiket, emellett támogassák és fejlesszék a létrehozott Dokumentációs és Információs Központot;

52. megismétli, hogy támogatja azt a kezdeményezést, hogy létrehozzák a volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket és az emberi jogok megsértésének más súlyos eseteit vizsgáló regionális tényfeltáró bizottságot (RECOM); elismerését fejezi ki Montenegró kormányainak a Regionális Ifjúsági Együttműködési Hivatal (RYCO) tagsága keretében tett kötelezettségvállalásaikért és kötelezettségeik teljesítéséért, hangsúlyozva a Montenegró által e szervezetben jelenleg betöltött soros elnöki szerep fontosságát;

53. felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy maradéktalanul tartsák tiszteletben a volt Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság jogutódlásával kapcsolatos, különösen a katonai vagyonára vonatkozó rendelkezéseket;

54. méltatja Montenegrónak az EU közös kül- és biztonságpolitikájával való teljes körű összehangolását, valamint aktív részvételét a közös biztonság- és védelempolitika keretébe tartozó uniós missziókban, nevezetesen az „EU NAVFOR Szomália – ATALANTA” műveletben és az EU mali kiképzési missziójában, valamint más nemzetközi missziókban, nevezetesen a nyugat-szaharai népszavazást felügyelő ENSZ-misszióban, az ENSZ ciprusi békefenntartó erőiben, a NATO által vezetett afganisztáni „Resolute Support” misszióban és a NATO koszovói missziójában (KFOR);

2021. május 19., szerda

55. aggodalmát fejezi ki a biztonsági és katonai hírszerző ágazaton belüli kormányzati kinevezések, valamint annak veszélye miatt, hogy megkérdőjeleződhet Montenegrónak az EU-val és a NATO-val fenntartott stratégiai szövetsége; hangsúlyozza Montenegró NATO-tagságának stratégiai jelentőségét, és ösztönzi a montenegrói hatóságokat, hogy működjenek együtt mind az EU-val, mind a NATO-val a külföldi beavatkozással szembeni ellenálló képesség és a kiberbiztonság terén;

56. hangsúlyozza, hogy az EU-nak és az Egyesült Államoknak meg kell erősíteniük partnerségüket és koordinációjukat a Nyugat-Balkánon a legfontosabb reformok előmozdítása, a kormányzás javítása és a megbékélés elérése érdekében;

57. üdvözli Montenegrónak a nemzetközi rendőrségi együttműködés terén elért eredményeit és megújított elkötelezettségét, és ösztönzi Montenegrót, hogy folytassa az irreguláris migráció kezelésére irányuló erőfeszítéseit a határvédelemmel és visszafogadással kapcsolatos nemzetközi együttműködés továbbfejlesztése és a migránscsempész-hálózatok büntetőeljárás alá vonására irányuló kapacitásának növelése révén;

58. tudomásul veszi a Montenegró és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) közötti határigazgatási együttműködésről szóló megállapodás hatálybalépését, amely lehetővé teszi a Frontex számára, hogy segítséget nyújtson Montenegrónak a határigazgatásban, vele közös műveleteket hajtson végre, valamint határokon átnyúló bűnözés – többek között a kábítószer- és fegyvercsempészet, az emberkereskedelem és a terrorizmus – elleni fellépésben az ország tengeri határain;

59. sürgeti a montenegrói hatóságokat, hogy az emberi jogok, az alapvető jogok és a nemzetközi jog tiszteletben tartását helyezzék a migrációs és határigazgatási politikáik középpontjába; elvárja, hogy az Európai Határ- és Parti Őrség (Frontex) montenegrói területen végrehajtott műveletei szintén e normák szerint működjenek;

A gazdaság és a Covid19-világjárvány

60. üdvözli Montenegró eredményeit a pénzügyi szektor stabilitásának növelése, valamint a munkaerőpiaci feltételek konkrét javítása terén; megjegyzi azonban, hogy a munkanélküliségi ráta továbbra is magas, különösen a nők, a fiatalok, a romák és az alacsony képzettségűek körében; ösztönzi a hatóságokat, hogy javítsák a nők munkaerő-piaci részvételét, és foglalkozzanak az olyan kérdésekkel, mint a nemek közötti foglalkoztatási és bérszakadék, valamint a megfizethető gyermekgondozás;

61. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a 2021. évi költségvetési törvényt csak 2020 végén terjesztették elő, és kéri, hogy a nemzeti költségvetés-tervezési folyamatot korábbra ütemezzék, és tegyék átláthatóbbá;

62. üdvözli, hogy Montenegró végrehajtotta a jó adóügyi kormányzás uniós elveinek való megfeleléshez szükséges reformokat, és hogy a Tanács 2020. február 18-án törölte Montenegrót az adózási szempontból nem együttműködő országok és területek listájáról;

63. ösztönzi Montenegrót, hogy fokozza az oktatási rendszer és a munkaerőpiac jobb összehangolására irányuló munkát annak érdekében, hogy hatékonyabban lehessen kezelni a strukturális munkaerőhiány és a fiatalok körében tapasztalható agyelszívás jelenségét; felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy törekedjenek nyílt és átlátható humánerőforrás-politikára a közigazgatásba, valamint felszólít a közberuházások fokozására a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés érdekében;

64. aggodalommal állapítja meg a Covid19-világjárványnak a montenegrói gazdaságra gyakorolt hatását, mivel az ország bruttó hazai terméke 2020-ban 14,3 %-kal esett vissza; felhívja a kormányt, hogy a magas államadósságra való tekintettel folytasson felelős makrogazdasági és költségvetési politikát; ösztönzi a hatóságokat, hogy a válság hatásainak enyhítése érdekében a lehető legjobban használják ki az uniós támogatást, többek között a világjárvány marginalizált közösségekre és kiszolgáltatott személyekre gyakorolt hatásának enyhítésére irányuló célzott intézkedések kidolgozása és végrehajtása révén; hangsúlyozza a vállalkozói készségek fiatalok körében való fejlesztésének fontosságát;

65. felhívja a Bizottságot, hogy támogassa Montenegrónak a Covid19-világjárvány miatt jelentősen megnövekedett munkanélküliség csökkentésére irányuló erőfeszítéseit, különösen az idegenforgalmi ágazatban, amely közvetlenül és közvetve Montenegró bruttó hazai termékének több mint 20 %-át teszi ki, figyelembe véve a turisták számának jelentős csökkenését;

66. megismétli, hogy az Európai Unió gyorsan azonnali pénzügyi és anyagit támogatást mozgósított a Nyugat-Balkán számára a Covid19-világjárványból eredő egészségügyi veszélyhelyzet kezelése és a régió társadalmi-gazdasági helyreállításának felgyorsítása érdekében; emlékeztet arra, hogy Montenegró 53 millió EUR-t kapott sürgős orvosi felszerelések beszerzésére és a Covid19-válság által legsúlyosabban érintett ágazatok megsegítésére; emlékeztet továbbá arra a döntésre, hogy az EU legfeljebb 60 millió EUR összegű makroszintű pénzügyi támogatást nyújt Montenegrónak a világjárvány negatív társadalmi-gazdasági következményeinek enyhítése érdekében;

67. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány káros hatást gyakorolt a társadalom egészére, különösen a nőkre, az egyszülős családokra és a kiszolgáltatott csoportokra, például a romákra, a balkáni egyiptomiakra, az LMBTI-személyekre, a fogyatékossággal élőkre és más kisebbségekre azáltal, hogy elmélyítette az egyenlőtlenséget, és súlyosbította a meglévő problémákat; felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy a Covid19-hez kapcsolódó társadalmi-gazdasági segítségnyújtási intézkedések kidolgozása és végrehajtása során vegyék figyelembe e csoportok szükségleteit;

68. elismerését fejezi ki az uniós polgári védelmi mechanizmus szerepe kapcsán, amely orvosi felszerelések és egyéni védőeszközök formájában biztosította a rendkívül lényeges támogatást a koronavírus elleni küzdelemben Montenegróban;

69. aggodalmát fejezi ki azon jelenség kapcsán, hogy menesztik a közegészségügyi intézmények vezetőit, miközben Montenegrót már amúgy is súlyosan érinti a Covid19-világjárvány, valamint a kormány által a parlamenttel való konzultáció nélkül felvett 750 millió EUR összegű új hitel miatt;

70. felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy fejezzék ki szolidaritásukat a nyugat-balkáni országokkal azáltal, hogy Covid19-oltóanyaghoz juttatják őket, és bevonják Montenegrót a vakcinázásra vonatkozó közös uniós közbeszerzésekbe; üdvözli a Bizottság és a Tanács azon intézkedéseit, amelyek célja, hogy segítséget nyújtsanak Montenegrónak a Covid19 elleni oltóanyagok COVAX-on és más eszközökön, például az uniós tagállamok általi adományok koordinálásán keresztül történő beszerzésében; további segítséget kér annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi nyugat-balkáni ország polgárai számára a lehető leghamarabb elegendő mennyiségű Covid19-oltóanyag álljon rendelkezésre, figyelembe véve az egyes országok járványügyi helyzetét; határozottan úgy véli, hogy az oltóanyag-politikáknak általában véve humanitárius jellegűnek kell lenniük, és nem szolgálhatnak semmilyen geopolitikai érdekeket;

71. ösztönzi Montenegrót, hogy a lehető legjobban használja ki a Bizottság Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási tervét; elismeri, hogy a terv fontos szerepet játszik a fenntartható közlekedési és infrastrukturális összeköttetések, a humántőke, a versenyképesség és az inkluzív növekedés régióbeli támogatásában, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy minden beruházásnak összhangban kell lennie a Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel és az EU dekarbonizációs céljaival;

72. megjegyzi, hogy az IPA III valamennyi beruházási célkitűzése egyformán fontos; felszólítja a Bizottságot ezzel kapcsolatban, hogy az IPA III alap megfelelő részét Montenegró folyamatban lévő demokratikus átmenetére összpontosítsa, különösen a beruházási légkörrel, az abszorpciós kapacitással és a környezeti normákkal kapcsolatos tartós montenegrói problémák fényében;

Környezetvédelem, energiaügy és közlekedés

73. üdvözli Montenegró eredményeit a villamosenergia-termelés megújuló energiaforrások bevonásával történő diverzifikálása terén, a megújuló energiaforrásokra vonatkozó 2020-as átfogó célkitűzésének, valamint a villamos energiára, fűtésre és hűtésre vonatkozó ágazati célkitűzéseinek túlteljesítését, továbbá a nyugat-balkáni összeköttetésekre vonatkozó menetrendben való aktív részvételét; felkéri Montenegrót, hogy vezessen be észszerűsített és egyszerűsített szabályokat a megújuló energiával kapcsolatos projektek további végrehajtásának megkönnyítése érdekében; kiemeli a tisztább és megújuló energia felé történő fokozatos elmozduláshoz nyújtott uniós támogatás fontosságát; aggodalmát fejezi ki a Montenegró partjainál folyó olaj- és gázfúrási projektek miatt, amelyek károsíthatják a környezetet, a természetet és az idegenforgalmat, amely az ország legfontosabb gazdasági ágazata;

74. elismerését fejezi ki Montenegró azon döntése kapcsán, hogy megszünteti az olyan kis vízerőműveknek nyújtott pénzügyi támogatást, amelyek nem felelnek meg a megfelelő környezetvédelmi előírásoknak; megjegyzi a Pljevlja hőerőmű leállításának lassú előrehaladását és késedelmét, és felkéri Montenegrót, hogy haladéktalanul tegyen eleget a nagy tüzelőberendezésekről szóló irányelv ([4]) szabályainak;

75. elismeri a Montenegró által a származási garanciák elektronikus rendszerének létrehozása érdekében tett lépéseket az európai energetikai tanúsítványok rendszerével való összeegyeztethetőség biztosítása céljából; tudomásul veszi a villamosenergia-ágazati reformok végrehajtásának előrehaladott szakaszát, és felkéri Montenegrót, hogy haladéktalanul ültesse át a REMIT-rendeletet ([5]), és ültesse át az üzemi és kereskedelmi szabályzatokat a nemzeti hálózati kódexekbe; felkéri Montenegrót, hogy az uniós bevált gyakorlattal összhangban növelje a villamosenergia-piaci szereplők számára

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 2001. október 23-i 2001/80/EK irányelve a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról (HL L 309., 2001.11.27., 1. o.).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 1227/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról (HL L 326., 2011.12.8., 1. o.).

2021. május 19., szerda

rendelkezésre álló övezetközi kapacitások jelenlegi alacsony szintjét; elismerését fejezi ki Montenegrónak azért, hogy a régióban elsőként hozott létre szén-dioxid-árazási és kibocsátáskereskedelmi mechanizmust; üdvözli az üzemanyagok minőségéről szóló irányelvnek ([6]) való teljes körű megfelelés elérését, és további előrelépésre hív fel a biztonsági olajkészletek tárolása terén;

76. üdvözli a Montenegró nemzeti környezetvédelmi és éghajlatváltozási jogszabályai, nemzeti energia- és klímaterve és az uniós vívmányok közötti további jogharmonizáció terén elért pozitív eredményeket, és további erőfeszítésekre szólít fel a dokumentum mielőbbi véglegesítése érdekében, összhangban az Energiaközösség Miniszteri Tanácsának ajánlásaival; elismerését fejezi ki Montenegrónak a Zeta folyó nemzeti parkként történő védelméért; felhívja a hatóságokat, hogy hozzanak sürgős intézkedéseket a védett területek és a potenciális Natura 2000 területek, többek között az ulcinji sólepárló (Solana Ulcinj), a Skadar-tó, a Tara folyó és egyebek jobb védelme érdekében; felszólítja Montenegrót, hogy javítsa a hulladékgazdálkodást és foglalkozzon az illegális hulladéklerakás problémájával; felszólítja a hatóságokat, hogy vonják be a helyi közösségeket és a civil társadalmat az ország környezetvédelmi, éghajlati és energiapolitikáinak és -projektjeinek végrehajtásába;

77. elégedettséggel emlékeztet arra, hogy alkotmányának 1. cikke szerint Montenegró ökológiai állam; emlékeztet arra, hogy az UNESCO által védett területeken a Sinjajevina katonai kiképzési és fegyvertesztelési terület létrehozása során tiszteletben kell tartani az UNESCO társadalmi-kulturális és ökológiai fenntarthatóságra vonatkozó elveit; megjegyzi, hogy a további vízenergia- és idegenforgalmi kapacitások fejlesztése – különösen a védett területeken tervezett fejlesztések – során figyelembe kell venni az uniós környezetvédelmi normákat; felszólítja a hatóságokat, hogy mérjék fel a Tara folyó melletti autópálya megépítésének környezeti hatásait, és hogy fokozottabban védjék a legértékesebb területeket; megismétli felhívását, hogy végezzék el az infrastrukturális projektek alapos és átfogó előzetes környezeti és társadalmi hatásvizsgálatát az európai normákkal összhangban;

78. üdvözli a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrend bevezetését, amely elősegítheti a fenntartható, szén-dioxid-semleges gazdaságra való átállást; felszólítja Montenegrót, hogy folytassa a digitális és zöld átalakulással kapcsolatban elfogadott közös célok eléréséhez szükséges jogszabályok bevezetését és végrehajtását;

79. felszólítja Montenegrót mint a negyedik legnagyobb területarányos erdőtakaróval rendelkező európai országot, hogy javítsa erdőgazdálkodását, különösen azáltal, hogy több erőforrást különít el e célra, és aktívan küzd az illegális fakitermelés ellen; felhívja a figyelmet arra a közelmúltban készült tanulmányra, amely szerint Montenegróban évente mintegy százezer köbméternyi, könnyen újrafelhasználható fahulladék keletkezik; felszólítja a hatóságokat, hogy vegyék fontolóra körforgásos gazdasági modellek előmozdítását e területen és a gazdaság más ágazataiban;

80. felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy az ország alkotmányával és a Montenegró által 2009-ben megerősített Aarhusi Egyezménnyel összhangban biztosítsák az infrastrukturális projektekre vonatkozó környezeti információkhoz való hozzáférés jogát;

o

o o

81. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Montenegró elnökének, kormányának és parlamentjének.

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/30/EK irányelve (2009. április 23.) a benzinre, a dízelolajra és a gázolajra vonatkozó követelmények, illetőleg az üvegházhatású kibocsátott gázok mennyiségének nyomon követését és mérséklését célzó mechanizmus bevezetése tekintetében a 98/70/EK irányelv módosításáról (HL L 140., 2009.6.5., 88. o.).

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0245

Az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt hatásai és a környezetvédők e kérdésben betöltött szerepe

Az Európai Parlament 2021. május 19-i állásfoglalása az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt hatásairól és a környezetvédők e kérdésben betöltött szerepéről (2020/2134(INI))

(2022/C 15/10)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, az Egyesült Nemzetek (ENSZ) vonatkozó emberi jogi szerződéseire, egyezményeire és eszközeire, különösen az ENSZ Közgyűlése által 2007. szeptember 13-án elfogadott, az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozatra (UNDRIP), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a Charta), amely kimondja, hogy minden embernek joga van emberi jogainak és alapvető szabadságainak megkülönböztetés nélküli teljes körű gyakorlásához,

— tekintettel az ENSZ emberijog-védőkről szóló, 1998. évi nyilatkozatára,

— tekintettel az ENSZ Közgyűlésének 1999. március 8-i A/RES/53/144 számú határozatára, amely elfogadja az emberi jogok védelmezőiről szóló nyilatkozatot,

— tekintettel az 1992-ben Rióban elfogadott és 168 ország által aláírt Biológiai Sokféleség Egyezményre (CBD), valamint a Biológiai Sokféleség Egyezmény Részes Felei Konferenciájának (COP15) 15. üléséről szóló, 2020. január 16-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 2015. szeptember 25-én elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendre és a fenntartható fejlődési célokra,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Éghajlat-változási Keretegyezményére (UNFCCC), amely 1994. március 21-jén lépett hatályba, az 1997. december 11-i Kiotói Jegyzőkönyvre és a 2016. április 22-i Párizsi Megállapodásra,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának a környezetvédelmi emberijog-védők emberi jogok érvényesítéséhez, a környezet védelméhez és a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásának elismeréséről szóló, 2019. március 21-i 40/11. sz. határozatára,

— tekintettel a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez kapcsolódó emberi jogi kötelezettségek kérdésével foglalkozó különleges ENSZ-előadó 2016. február 1-i 31/52. és 2019. évi A/74/161. számú jelentéseire,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának az emberi jogokról és az éghajlatváltozásról szóló, 2019. július 12-i 41/21. számú határozatára,

— tekintettel az ENSZ Környezetvédelmi Programjának (UNEP) az éghajlatváltozásról és az emberi jogokról szóló, 2015. december 10-i jelentésére, valamint a környezetvédelmi emberijog-védőkre vonatkozó „kik a környezetvédők?" című fogalommeghatározására,

— tekintettel az ENSZ rendkívüli szegénységgel és emberi jogokkal foglalkozó különleges előadójának az éghajlatváltozásról és a szegénységről szóló, 2019. július 17-i jelentésére,

— tekintettel az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) éghajlatváltozásról, sivatagosodásról, talajromlásról, fenntartható területrendezésről, élelmezésbiztonságról és a szárazföldi ökoszisztémák üvegházhatásúgáz-áramairól szóló, 2019. évi különjelentésére,

— tekintettel az ENSZ „Nem, éghajlat és biztonság: az inkluzív béke fenntartása az éghajlatváltozás frontvonalain" című, az UNEP, az UN Women, az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) és az ENSZ Politikai és Békeépítési Ügyek Főosztálya (UNDPPA) együttes közreműködésével készült, 2020 júniusi jelentésére,

([1]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0015.

2021. május 19., szerda

— tekintettel az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekre,

— tekintettel a Charta 37. cikkére, amely kötelezi az EU-t, hogy politikáiba építse be a magas szintű környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak „Az Unió külső tevékenysége" című ötödik részére, valamint annak I., II., III., IV. és V. címére,

— tekintettel „Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv (2020–2024)" című, 2020. március 25-i közös bizottsági közleményre (JOIN(2020)0005),

— tekintettel az őslakos népekről szóló, 2017. május 15-i tanácsi következtetésekre és „Az őslakos népekkel kapcsolatos uniós külpolitika végrehajtása" című, 2016. október 17-i közös szolgálati munkadokumentumra (SWD(2016)0340), a vízdiplomáciáról szóló, 2018. november 19-i tanácsi következtetésekre, a szabályokon alapuló multilateralizmus megerősítésére irányuló uniós fellépésről szóló, 2019. június 17-i tanácsi következtetésekre, valamint a klímadiplomáciáról szóló, 2020. január 20-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a Tanács által 2019. június 17-én elfogadott, a biztonságos ivóvízről és a megfelelő higiénés körülményekről szóló uniós emberi jogi iránymutatásokra, valamint az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokra,

— tekintettel az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság megsértésével kapcsolatos korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a harmadik országokban a korrupció és az emberi jogok helyzetéről szóló, 2017. szeptember 13-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) „Európai környezet – helyzetkép és kilátások 2020-ban: tudás a fenntartható Európába való átmenetért" című, 2019. december 4-i jelentésére,

— tekintettel a környezetről és a fejlődésről szóló, 1992. évi riói nyilatkozat 10. végrehajtási elvére, amelynek célja, hogy mindenki számára biztosítsa az információkhoz való hozzáférést, a döntéshozatali folyamatban való részvétel lehetőségét és a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jogot, azzal a céllal, hogy megvédje a jelen és a jövő generációinak az egészséges és fenntartható környezethez való jogát,

— tekintettel „A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!" című, 2020. június 20-i (COM(2020)0380), az Európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i (COM(2019)0640) és „A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés megerősítése" című, 2019. július 23-i (COM(2019)0352) bizottsági közleményre,

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2020. január 15-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete „A világ biológiai sokféleségének állapota az élelmiszerek és a mezőgazdaság tekintetében" című, 2019. évi jelentésre,

— tekintettel a biológiai sokféleség erőteljes csökkenésére, amint azt a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform (IPBES) 2019. május 31-i átfogó értékelő jelentése ismerteti,

— tekintettel „A világban az őslakos népeket érő jogsértések, beleértve a nagyarányú földszerzést" című, 2018. július 3-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel a COVID19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. április 17-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Fejlesztési Bizottság, a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság és az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság véleményére,

---

([2]) HL C 337., 2018.9.20., 82. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0005.
([4]) HL C 118., 2020.4.8., 15. o.
([5]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0054.

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0039/2021),

A. mivel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata értelmében minden személynek, helyi közösségnek és lakossági csoportnak joga van emberi jogaik teljes körű gyakorlásához;

B. mivel az éghajlatváltozás hatásai és az édesvízforrásokat, az ökoszisztémákat és a közösségek életkörülményeit érintő folyamatos környezetkárosodás eleve negatív hatással van az emberi jogok tényleges gyakorlására, ideértve az élethez, az élelmezésbiztonsághoz, a biztonságos ivóvízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez, az egészséghez, a lakhatáshoz, az önrendelkezéshez, a munkához és a fejlődéshez való jogot, amint azt az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 41/21. sz. határozata kimondja; mivel még ha sikerül is elérni azt a nemzetközi célt, hogy a globális felmelegedés csak 2 °C-kal haladja meg az iparosodás előtti szintet, ezek a hatások az elkövetkező évtizedekben drámaian fokozódni fognak; mivel az országok különböző mértékben járulnak hozzá az éghajlatváltozáshoz, és közös, de differenciált felelősséggel rendelkeznek; mivel az éghajlatváltozás azonnali és messzemenő fenyegetést jelent a világ lakossága és elsősorban a világ szegényei számára, akik különösen kiszolgáltatottak, amint azt az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 7/23. sz. határozata is megfogalmazza;

C. mivel az ENSZ más nemzetközi szervezetekkel és szakértőkkel együtt az egészséges és biztonságos környezethez való jog egyetemes jogként való elismerésére szólít fel;

D. mivel az éghajlatváltozás kezelése nemzetközi és nemzeti szinten, valamint generációk között az igazságosság és a méltányosság kérdését veti fel; mivel a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jogot, az információhoz való hozzáférést és a nyilvánosságnak a döntéshozatalban való részvételét a környezetről és a fejlődésről szóló riói nyilatkozat 10. végrehajtási elve, az 1998. június 25-i Aarhusi Egyezmény ([6]) és a 2018. március 4-i Escazúi Megállapodás ([7]) rögzíti;

E. mivel a környezetkárosodás, az éghajlatváltozás és a nem fenntartható fejlődés jelentik az egyik legsürgetőbb és legkomolyabb fenyegetést a jelenlegi és jövőbeli generációk azon képességére nézve, hogy többféle emberi jogot élvezzenek; mivel az UNFCCC részes feleinek kötelessége, hogy hatékony intézkedéseket hozzanak az éghajlatváltozás mérséklése, a kiszolgáltatott népességcsoportok alkalmazkodóképességének javítása és az előrelátható halálesetek megelőzése érdekében;

F. mivel az UNFCCC részes feleinek kötelessége a környezeti hatásokra vonatkozó információk összegyűjtése és terjesztése, valamint a nyilvánosság környezetvédelmi döntéshozatalban való részvételének elősegítése;

G. mivel az éghajlatváltozás emberi jogi szempontból való megközelítése kiemeli az egyetemesség és a megkülönböztetésmentesség elvét, hangsúlyozva, hogy a jogok a világon minden ember számára biztosítva vannak, beleértve a kiszolgáltatott csoportokat is, bármilyen, így faj, bőrszín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, tulajdon, születés vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül;

H. mivel a kormányok, a társadalmak és az egyének etikai és nemzedékek közötti felelőssége, hogy a politika és az együttműködés tekintetében egyre proaktívabbak legyenek azzal a céllal, hogy nemzetközi normákról állapodjanak meg a bolygó védelme és a jelen és a jövő nemzedékei számára való megőrzése, emberi jogaik teljes körű gyakorlásának biztosítása és az éghajlatváltozás negatív hatásainak enyhítése érdekében;

I. mivel széles körben elismert tény, hogy az államok és a magánszektor emberi jogi kötelezettségei és felelősségei konkrét következményekkel járnak az éghajlatváltozással kapcsolatban; mivel a környezet és annak védelmezői védelmének elmulasztása ellentétes az államok jogilag kötelező erejű emberi jogi kötelezettségeivel, és egyes jogok, például az egészséges környezethez való jog vagy az élethez való jog megsértését jelentheti; mivel a harmadik országokban folytatott egyre több üzleti tevékenység és művelet súlyos emberi jogi és környezeti hatásokkal jár;

([6]) Az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottságának (ENSZ-EGB) egyezménye a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról, 1998. június 25.

([7]) Regionális megállapodás a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosság részvételéről és az igazságszolgáltatásról Latin-Amerikában és a Karib-térségben, 2018. március 4.

2021. május 19., szerda

J. mivel a Párizsi Megállapodás az első olyan nemzetközi szerződés, amely kifejezetten elismeri az éghajlat-politika és az emberi jogok közötti kapcsolatot, lehetővé téve az emberi jogokkal kapcsolatos meglévő jogi eszközök alkalmazását annak érdekében, hogy az államokat és a magánvállalkozásokat a kibocsátások csökkentésére ösztönözzék; mivel a Párizsi Megállapodás nem tartalmaz konkrét eszközöket az állami és vállalati szereplők felelősségre vonására az éghajlatváltozásra és az emberi jogok gyakorlására kifejtett hatásuk tekintetében;

K. mivel az Emberi Jogok Európai Bírósága egyértelműen megállapította, hogy a környezetkárosodás különböző típusai olyan alapvető emberi jogok megsértését eredményezhetik, mint az élethez, a magánélethez és a családi élethez való jog, az otthon békés élvezete, valamint az embertelen és megalázó bánásmód tilalma;

L. mivel az éghajlati igazságosság célja az éghajlati válság kezelése az emberi jogi jogszabályok alkalmazásával az éghajlat-politikai irányítás elszámoltathatósági hiányosságainak áthidalása céljából, az éghajlatváltozással kapcsolatos jogviták révén az államok és a vállalati szereplők elszámoltatása és annak biztosítása érdekében, hogy felelősséget vállaljanak intézkedéseikért tekintettel a természet saját érdekében való védelmére, és annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a méltó és egészséges életetet a jelen és a jövő generációi számára;

M. mivel számos még folyamatban lévő peres ügy során emberi jogok megsértését állapították meg, és ez előkészítette a terepet az egyének, az államok és a vállalati szereplők elszámoltathatóságának azokban az esetekben, amikor az éghajlatváltozás következményeinek kezelésében kudarcot vallanak vagy tétlenséget tanúsítanak;

N. mivel a természeti erőforrásokért folytatott, a magánvállalatok által vezetett fokozott verseny következtében, mely alkalmanként a kormányzat tudtával és jóváhagyásával zajlik, a környezetvédők és a hagyományos földjeiket védő őslakos közösségek kerültek a környezetvédelmi fellépés előterébe, akik így üldöztetés célpontjává váltak;

O. mivel az éghajlatváltozás emberi jogi következményeit nemcsak a legkiszolgáltatottabb emberek, hanem a világ népességének egésze is érezheti; mivel az éghajlatváltozás közvetlen következményei elsősorban a legkiszolgáltatottabb és a legkevesebb szennyezést és környezeti kárt okozó közösségeket és országokat sújtják; mivel a környezetszennyezésből eredő betegségek és korai elhalálozások száma már több mint háromszorosa az AIDS, a tuberkulózis és a malária miatt bekövetkezett halálozások együttes számának, veszélyeztetve az élethez való jogot, az egészséges környezetet és a tiszta levegőt; mivel egyre gyakoribbak az olyan természeti katasztrófák, mint az árvizek, a trópusi viharok és a hosszú aszályos időszakok, amelyek káros következményekkel járnak a déli országok élelmezésbiztonságára és számos emberi jog érvényesülésére nézve;

P. mivel a környezeti igazságosság a társadalmi igazságosság része, és mivel az éghajlatváltozás hatásai aszimmetrikusak, és káros hatásaik pusztítóak a jelen és a jövő generációi számára, különösen a fejlődő országokban; mivel az éghajlatváltozás erőteljesen érinti a fejlődő országokat, és súlyosbítja a meglévő társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségeket, aminek következtében a kiszolgáltatott csoportok aránytalanul szenvednek annak kedvezőtlen hatásaitól;

Q. mivel az éghajlatváltozás egyre nagyobb mértékben járul hozzá a lakóhelyelhagyáshoz és a migrációhoz, mind a nemzeteken belül, mind a nemzetközi határokon átnyúlóan; mivel egyes közösségek számára küszöbön álló fenyegetés a kényszerű lakóhelyelhagyás, konkrétan az elsivatagosodás által fenyegetett területeken, a gyors olvadással érintett Északi-sarkvidéken, az alacsonyan fekvő tengerparti területeken és a kis szigeteken, vagy más érzékeny ökoszisztémákban és veszélyeztetett területeken; mivel 2008 óta évente átlagosan 24 millióan kényszerültek elhagyni lakóhelyüket súlyos időjárási katasztrófák miatt, leginkább a három legkiszolgáltatottabb régióban, Szubszaharai-Afrikában, Dél-Ázsiában és Latin-Amerikában; mivel az UNDP szerint az éghajlatváltozás miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek 80 %-a nő; mivel az éghajlatváltozás okozta kényszerű lakóhelyelhagyás növekvő jelensége közvetlen fenyegetést jelenthet az emberi jogokra, a kultúrára és a hagyományos ismeretekre az érintett lakosság számára, és jelentős hatást gyakorolhat a helyi közösségekre azokban az országokban és területeken, ahol az érintettek letelepednek;

R. mivel a COVID19-járvánnyal kapcsolatos korlátozások és kijárási korlátozás csökkentették az átláthatóságot és az emberi jogi jogsértések nyomon követését, valamint fokozták a politikai megfélemlítést és a digitális felügyeletet, miközben korlátozták az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, valamint a környezetvédők, helyi szereplők, őslakos közösségek és mások azon képességét, hogy ténylegesen részt vegyenek a döntéshozatali folyamatokban; mivel az

őslakos közösségek az őket érintő kijárási korlátozások és egészségügyi intézkedések következtében kevésbé képesek arra, hogy járőrözzenek és megvédjék területeiket; mivel ezeket a korlátozásokat legitim és demokratikus jogszabályokkal kell alátámasztani; mivel a világjárvány jelentősen csökkentette a nemzetközi közösség arra való képességét, hogy megfigyelje és kivizsgálja az állítólagos jogsértéseket;

S. mivel az emberek éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képessége nagymértékben összefügg az alapvető emberi jogokhoz való hozzáférésükkel és a megélhetésükhöz és jólétükhöz szükséges ökoszisztémák egészségével; mivel a kárenyhítési és alkalmazkodási intézkedések, például a természeti erőforrásokhoz, így a földhöz, a vízhez és az erdőkhöz való hozzáférés és azok használata, valamint az emberek áttelepítése szintén káros hatással lehet az emberi jogok gyakorlására; mivel az ENSZ szélsőséges szegénységgel és emberi jogokkal foglalkozó különleges előadójának az éghajlatváltozásról és a szegénységről szóló, 2019. július 17-i jelentése szerint a fejlődő országok és régiók a becslések szerint az éghajlatváltozás költségeinek 75–80 %-át fogják viselni;

T. mivel az éghajlatváltozás visszafordíthatja az emberi fejlődést a mezőgazdasági termelékenység csökkentése, az élelmiszer- és vízellátás bizonytalanságának növelése, a szélsőséges természeti katasztrófáknak való kitettség fokozása, az ökoszisztémák összeomlásának előidézése és az egészségügyi kockázatok növelése révén;

U. mivel az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint 2030-tól az éghajlatváltozás várhatóan évente mintegy 250 000, alultápláltság, malária, hasmenés és hőstressz miatt bekövetkező többlethalálozást fog okozni; mivel az Élelmezési Világprogram szerint az éghajlati sokkhatások világszerte az élelmiszer-ellátás bizonytalanságának három fő oka közé tartoznak; mivel 2019-ben közel 750 millió ember – csaknem a világon minden tizedik ember – volt kitéve az élelmiszer-ellátás súlyos bizonytalanságának;

V. mivel az éghajlati válság súlyosbítja a nemek közötti egyenlőtlenségeket, mivel a szélsőséges időjárási események, a természeti katasztrófák és a hosszú távú környezetkárosodás az otthonokat, a megélhetést, a közösségi társadalmi hálózatokat és infrastruktúrákat fenyegetik, ami aránytalanul nagy hatással van a nőkre és a lányokra, többek között a nők egyre több fizetetlen gondozói és háztartási munkát kell, hogy végezzenek, magasabb a nemi alapú erőszak előfordulásának aránya és egyre jellemzőbb a nők oktatásának, részvételének és vezető szerepének visszaszorulása;

W. mivel a környezetvédelmi aktivistákkal, különösen a nőkkel, a környezetvédelmi jogok védelmezőivel és ügyvédeikkel szembeni erőszak jól dokumentált tendenciává vált, többek között a tömegtájékoztatás és a közösségi média általi tudósítások révén; mivel a női aktivisták nemi alapú erőszak és megfélemlítés áldozatai, ami súlyos aggodalomra ad okot;

X. mivel a környezetvédők az éghajlat-politika és az elszámoltathatóság frontvonalán tevékenykednek; mivel az emberi jogi szervezetek egyre inkább felhívták a figyelmet arra, hogy kifejezetten védeni kell a környezetvédőket; mivel a civil társadalom mozgásterének szűkülése olyan globális jelenség, amely aránytalan mértékben érinti a környezetvédelmi és földügyi kérdésekkel foglalkozó, gyakran vidéki és elszigetelt területeken élő emberi jogi jogvédőket, akik korlátozott hozzáféréssel rendelkeznek a védelmi mechanizmusokhoz; mivel az emberi jogok és a környezetvédők elleni emberi jogi visszaélések túlnyomó többségét szinte teljes büntetlenség mellett követik el; mivel az emberi jogok és a környezetvédők támogatása és védelme az EU külső fellépéseinek egyik kiemelt prioritása az EU szomszédságában és világszerte; mivel az Uniónak minden rendelkezésére álló eszközt fel kell használnia e tekintetben;

Y. mivel az elmúlt években a környezetvédők egyre gyakrabban lettek gyilkosság, emberrablás, kínzás, nemi alapú erőszak, fenyegetés, zaklatás, megfélemlítés, rágalmazási kampányok, kriminalizálás, bírósági zaklatás, kényszerű kilakoltatás és kitelepítés áldozatai;

Z. mivel az emberi jogok védelmezőinek helyzetével foglalkozó különleges ENSZ-előadó valamennyi ország tekintetében aggodalmának adott hangot az emberi jogok védelmezőivel kapcsolatban, mivel ki vannak téve a mozgás, a gyülekezés, a véleménynyilvánítás és az egyesülés szabadsága korlátozásának, és hamis vádak, tisztességtelen bírósági eljárások, önkényes letartóztatás és fogva tartás, kínzások és kivégzés célpontjai;

2021. május 19., szerda

AA. mivel a Global Witness 2020. évi jelentése szerint 2019-ben 212 föld- és környezetvédelmi aktivistát öltek meg, ami 2018-hoz képest 30 %-os növekedést jelent; mivel ezen áldozatok mintegy 40 %-a őslakos és hagyományos földtulajdonos volt, és a gyilkosságok több mint kétharmada Latin-Amerikában történt;

AB. mivel az őslakos népeket különleges jogok illetik meg a környezet, a földek és az erőforrások védelme tekintetében, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet bennszülött és törzsi népekről szóló 1989. évi egyezményének 7. cikkében foglaltak szerint; mivel az őslakos népek jogairól szóló, 2007. évi ENSZ-nyilatkozat (UNDRIP) 29. cikke megerősíti, hogy „az őslakos népeknek joguk van a környezet, valamint földjeik vagy területeik termelő kapacitása és erőforrásaik megőrzéséhez és védelméhez”;

AC. mivel az escazúi megállapodás az első regionális megállapodás a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosság részvételéről és az igazságszolgáltatásról Latin-Amerikában és a Karib-térségben; mivel a 2019. szeptember 1. óta ratifikációra nyitva álló escazúi megállapodás az első olyan szerződés, amely megteremti az egészséges környezethez való jogot (4. cikk); mivel az escazúi megállapodás, amely ismételten hangsúlyozza a regionális együttműködés fontosságát, inspirációként szolgálhat más, hasonló kihívásokkal küzdő régiók számára; mivel az Aarhusi Egyezmény számos jogot állapít meg az egyének és a civil társadalmi szervezetek számára a környezetvédelem terén, ideértve a környezeti információkhoz való hozzáférést, a nyilvánosság környezettel kapcsolatos döntéshozatalban való részvételét és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést; mivel az Egyezmény részes felei kötelesek meghozni az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy az állami hatóságok (nemzeti, regionális vagy helyi szinten) hozzájáruljanak e jogokhoz, azok érvényesítése révén;

Az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt hatása

1. hangsúlyozza, hogy az emberi méltóságban gyökerező emberi jogok élvezete, védelme és előmozdítása, valamint az egészséges és fenntartható bolygó kölcsönösen függenek egymástól; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy hiteles és megbízható partnerként lépjenek fel a globális színtéren az éghajlat-politika átfogó, emberi jogokon alapuló megközelítésével összehangolt jogszabályok elfogadása, megerősítése és végrehajtása révén, iránymutatással szolgálva az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos szakpolitikákhoz és intézkedésekhez, valamint biztosítsák, hogy azok megfelelőek, kellően ambiciózusak, megkülönböztetésmentesek és megfelelnek az alapvető emberi jogokkal kapcsolatos kötelezettségeknek; megjegyzi, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos összes politikát és programozást a folyamat minden szakaszában az emberi jogokkal kapcsolatos nemzetközi jogból származó elveknek és normáknak kell irányítaniuk; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy ösztönözzék a nem uniós államokat, vállalatokat és helyi önkormányzati hatóságokat olyan megoldások és intézkedések végrehajtására és elfogadására, amelyek hozzájárulnak a környezet védelméhez és kezelik az éghajlatváltozás következményeit;

2. felhívja az Uniót és tagállamait, hogy külső fellépéseik során erősítsék meg az emberi jogok és a környezet közötti kapcsolatot, valamint segítsék és támogassák a nemzetközi, regionális és helyi emberi jogi mechanizmusokat a környezeti kihívások – különösen az éghajlatváltozásnak az emberi jogok teljes körű gyakorlására gyakorolt hatása – kezelésében; felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa az éghajlatváltozás és az emberi jogok kérdésének az összes vonatkozó uniós szakpolitikába történő integrálását és e szakpolitikák koherenciáját; hangsúlyozza az olyan tevékenységek támogatásának fontosságát, amelyek felhívják a figyelmet az éghajlatváltozásnak, a környezetkárosodásnak és a biológiai sokféleség csökkenésének az emberi jogokra gyakorolt hatásaira; felhívja továbbá az Uniót, hogy támogassa és erősítse meg a harmadik országokkal folytatott együttműködést annak érdekében, hogy emberi jogokon alapuló megközelítést építsenek be a környezetvédelmi jogszabályokba és politikákba;

3. kiemeli, hogy a humán fejlődéssel kapcsolatos lehetőségek mindenki számára nélkülözhetetlenek; hangsúlyozza, hogy a nemzetközi áruellátási láncokban mind a hagyományos, mind pedig a zöld technológiával kiaknázott megújuló energiaforrások tekintetében fennáll az emberi jogok megsértésének kockázata, amilyen például a gyermekmunka alkalmazása a globális lítium-ion akkumulátorláncot ellátó kobaltbányákban; felhívja a Bizottságot, hogy az Unió energetikai és közlekedési technológiai megoldásai értékelésekor vegye figyelembe az emberi jogi vonatkozásokat;

4. hangsúlyozza, hogy a vízhiány az éghajlatváltozás egyik következményeként világszerte sok embert érint; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy jogalkotási és szakpolitikai menetrendje kulcsfontosságú prioritásaként kezeljék a vízhiány problémáját; megállapítja, hogy a földdel és a természeti erőforrásokkal folytatott nem megfelelő gazdálkodás új konfliktusok kirobbanásához járul hozzá, és akadályozza a jelenlegi konfliktusok békés rendezését. emlékeztet arra, hogy a csökkenő erőforrásokért folyó verseny fokozódik, és azt tovább súlyosbítja a környezetkárosodás, a népességnövekedés és az éghajlatváltozás;

5. emlékeztet a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog tiszteletben tartására vonatkozó jogi követelményre, amely többek között az egyének és közösségek jólétéhez és megélhetéséhez hozzájáruló, fenntartható gazdasági tevékenységek feltétele; emlékeztet arra, hogy a nemzetközi emberi jogi jogszabályok jogorvoslati lehetőségeket biztosítanak az éghajlatváltozás által egyéneknek, őslakos közösségeknek és környezetvédelmi emberijog-védőknek okozott károk orvoslására, az éghajlatváltozás elleni küzdelmet célzó intézkedések végrehajtására, valamint az államok, a vállalkozások és az egyének felelősségre vonására az éghajlatváltozást és az emberi jogokat érintő cselekedeteikért; e tekintetben felhívja az EU-t, hogy emelje fő prioritásai közé a büntetlenség elleni küzdelmet olyan eszközök létrehozásával, amelyek lehetővé teszik az emberi jogi és környezetvédelmi jogszabályok teljes körű, hatékony és tartós végrehajtását és érvényesítését;

6. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020–2024 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervben már megállapított, az emberi jogokkal, a környezetvédelemmel és az éghajlatváltozással kapcsolatos konkrét kötelezettségvállalásokat hatékonyan hajtsák végre és kövessék nyomon, valamint hogy a terv végrehajtásába építsék be a nemi dimenziót;

7. támogatja az emberi jogokkal és a környezetvédelemmel foglalkozó különleges ENSZ-előadó megbízatását, hogy szorgalmazza a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezetben való élethez való jog emberi jogként való globális elismerését; felhívja az Uniót és a tagállamokat, hogy a következő ENSZ-közgyűlésen támogassák e jog globális elismerését; úgy véli, hogy ennek az elismerésnek katalizátorként kell szolgálnia az erősebb környezetvédelmi politikák létrejötte, a hatékonyabb bűnüldözés, a nyilvánosságnak a környezetvédelmi döntéshozatalban való részvétele, az információhoz és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, valamint az intézkedések az emberek és a bolygó szempontjából is kedvezőbb eredményei tekintetében;

8. sürgeti a Bizottságot, hogy az ENSZ Emberi Jogi Tanácsával/az ENSZ emberi jogi főbiztosával szoros együttműködésben továbbra is kövesse nyomon az emberi jogok és az éghajlatváltozás helyzetét, valamint hogy mérje fel az emberi jogoknak az éghajlat-politika valamennyi aspektusába történő beépítése és érvényesítése terén hazai és nemzetközi szinten elért eredményeket; e tekintetben felszólítja az Uniót, hogy tegyen lépéseket a biztonságos és egészséges környezethez való jognak a Chartába való beillesztése érdekében, és teljes mértékben tartsa be annak 37. cikkét; e tekintetben hangsúlyozza az emberi jogi és környezetvédelmi rendelkezések megfelelő végrehajtásának biztosításában részt vevő államokkal és valamennyi érintett intézményi szereplővel való szoros együttműködés fontosságát;

9. hangsúlyozza, hogy valamennyi ember számára megkülönböztetésmentesen biztosítani kell a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez, valamint a stabil éghajlathoz való alapvető jogot, és hogy ezt a jogot ambiciózus szakpolitikák útján kell biztosítani, és annak teljes mértékben érvényesíthetőnek kell lennie az igazságszolgáltatási rendszeren keresztül minden szinten;

10. úgy véli, hogy az egészséges környezethez való emberi jogot szerepeltetni kell a legfontosabb környezeti megállapodásokban és folyamatokban, valamint kritikus jelentőséggel bírnak a Covid19-re adott átfogó reagálás szempontjából, amely magában foglalja az emberek és a természet kapcsolatának újragondolását, továbbá csökkenti a kockázatokat, és megakadályozza a környezet pusztulásából adódó jövőbeli ártalmakat;

11. ösztönzi az EU-t és tagállamait, hogy az EU emberi jogokért felelős különleges képviselőjének aktív támogatásával tegyenek határozott kezdeményezést a környezeti bűncselekmények elkövetőinek büntetlensége elleni globális szintű küzdelem érdekében, és hogy a Nemzetközi Büntetőbíróságon (NBB) belül tegyék lehetővé a felek közötti új tárgyalások megkezdését annak érdekében, hogy az „ökocídiumot” a Római Statútum értelmében nemzetközi bűncselekménynek ismerjék el; felhívja a Bizottságot és a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét (alelnök/főképviselő), hogy dolgozzanak ki programot a tagállamok nemzeti joghatóságainak e területeken való kapacitásépítésére;

12. felhívja az Uniót és tagállamait, hogy rendszeresen értékeljék, hogy az európai zöld megállapodás külső dimenziója hogyan járulhat hozzá a legjobban az éghajlat-politika és a biológiai sokféleség csökkenésének holisztikus és az emberi jogokon alapuló megközelítéséhez; felhívja az EU-t, hogy használja ki a rendelkezésére álló külső politikák, eszközök, valamint politikai és pénzügyi eszközök széles skáláját az európai zöld megállapodás végrehajtása érdekében; felszólítja az EU-t, hogy vizsgálja felül az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozási mechanizmusait, és adott esetben tegyen ezek módosítására irányuló javaslatot annak érdekében, hogy biztosítsa az emberi jogok teljes körű tiszteletben tartását, és e célból hozzon létre erős biztosítékokat; kéri, hogy a Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) megfelelő szervezeti egységein belül hozzanak létre éghajlat-politikai kapcsolattartó pontokat, amelyek feladatai közé tartozna az EU valamennyi külső ügyletének éghajlatváltozási rezilienciavizsgálata; átlátható és informatív kommunikációra szólít fel ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban az EU harmadik országokkal folytatott fejlesztési együttműködési programjainak keretében;

2021. május 19., szerda

13. felhív a nemi szempontok fenntartható fejlődési politikákba és programokba való beépítésére, hogy a nők és asszonyok jogainak – ideértve a szexuális és reprodukciós egészséghez való jogokat és a szükséges egészségügyi szolgáltatásokat –, a nemi alapú egyenlőségnek és az éghajlati igazságosságnak a támogatása hangsúlyt kapjon a stratégiai programokban;

14. felhívja a Bizottságot, hogy fokozza a pénzügyi és technikai segítségnyújtást és kapacitásépítési tevékenységeket annak érdekében, hogy támogassa a harmadik országokat az emberi jogoknak a nemzeti éghajlat-politikai intézkedéseikbe és programjaikba történő integrálásában, valamint a nemzetközi környezetvédelmi előírásoknak való megfelelésben annak biztosítása érdekében, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzések ne akadályozzák az emberi jogok gyakorlását ezekben az országokban; tudomásul veszi a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközről (NDICI) szóló intézményközi megállapodást, amelynek értelmében a finanszírozás 30 %-a éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseket fog támogatni; kitart amellett, hogy a harmadik országokban működő európai pénzügyi intézmények – nevezetesen az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank – valamennyi tevékenysége összhangban legyen az EU éghajlatváltozással kapcsolatos kötelezettségvállalásaival, és kövesse az emberi jogokon alapuló megközelítést; kéri, hogy erősítsék meg és mélyítsék el panaszkezelési mechanizmusaikat ([8]) azon egyének vagy csoportok számára, akik úgy vélik, hogy az ilyen tevékenységek megsértették jogaikat, és hogy jogosultak lehetnek jogorvoslatra;

15. határozottan támogatja az emberi jogok beépítését a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020 utáni globális keretbe, összhangban a Bizottság „A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!" című közelmúltbeli közleményével; úgy véli, hogy annak érdekében, hogy az emberi jogok beépüljenek a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020 utáni globális keretbe, az új célkitűzéseknek foglalkozniuk kell a tiszta, egészséges, biztonságos és fenntartható környezethez való jog nemzeti és globális elismerésével és végrehajtásával;

16. ismét hangsúlyozza az Északi-sarkvidék éghajlatváltozással szembeni védelmének fontosságát és az Északi-sarkvidékre vonatkozó uniós politika szükségességét;

17. elismeri az éghajlatváltozás, a környezetkárosodás és a természeti katasztrófák közötti kapcsolatnak mint a migráció és az éghajlatváltozás okozta lakóhelyelhagyás hajtóerejének hatását, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy hiányzik az ennek következményeit elszenvedők emberi jogainak nemzetközi szintű védelme; úgy véli, hogy az ilyen lakóhelyelhagyást nemzetközi szinten kell kezelni; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nemzetközi fórumokon és az EU külső fellépéseiben egyaránt működjenek együtt az éghajlatváltozás okozta lakóhelyelhagyás és migráció kezelésére szolgáló nemzetközi keret kidolgozásában; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt az éghajlatváltozás káros hatásainak kitett régiókban a rezilienciát célzó intézkedések támogatásának növelése céljából, és támogassák azokat az embereket, akik az éghajlatváltozás miatt lakóhelyük elhagyására kényszerültek, és akik már nem képesek lakóhelyükön élni; hangsúlyozza, hogy az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága úgy határozott, hogy a menedékkérők kitoloncolásának mérlegelésekor az államoknak figyelembe kell venniük a származási országban tapasztalható éghajlati válság emberi jogi hatásait; üdvözli az éghajlatváltozás okozta migráció és lakóhelyelhagyás felvételét a Cancúni Alkalmazkodási Keretprogramba;

18. támogatja a migráció kezelésének emberi jogokon alapuló megközelítését a harmadik országokban, és figyelembe veszi az emberi jogok védelmével kapcsolatos hiányosságokat a migráció összefüggésében; ezzel összefüggésben emlékeztet a legális útvonalakra vonatkozó meglévő eszközökre, és úgy véli, hogy ezeket az eszközöket ki kell terjeszteni a védelemre szoruló személyekre; támogatja az emberi jogi kötelezettségekkel és kötelezettségvállalásokkal kapcsolatos bevált gyakorlatok azonosítását és előmozdítását, amelyek támogatják és erősítik a környezetvédelmi politikai döntéshozatalt európai és nemzetközi szinten;

19. ragaszkodik minden egyén jogainak a lakóhelyén vagy társadalmi helyzetén alapuló megkülönböztetés nélküli tiszteletben tartásához, különösen az éghajlatváltozás negatív hatásaival szemben leginkább kiszolgáltatott személyek esetében; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy biztosítsák és megkönnyítsék az ilyen kiszolgáltatott csoportok közéleti részvételét a megélhetésüket érintő döntésekben;

20. emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás felerősíti a nőket érintő egyenlőtlenséget, erőszakot és megkülönböztetést; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy a kereskedelem, az együttműködés, az éghajlat-politika és a külső fellépés területén dolgozzanak ki és hajtsanak végre a nemi dimenziót átfogó politikákat, előmozdítva a nők szerepvállalását és részvételét a döntéshozatali folyamatban, valamint elismerve a lányok és nők előtt álló sajátos korlátokat;

21. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a regionális emberi jogi szervek és egyéb mechanizmusok szerepét és kapacitását az éghajlatváltozás és az emberi jogok közötti összefüggés kezelésében, a környezeti jogok előmozdításában és a környezeti jogok védelmezői védelmében; felhívja különösen a Bizottságot, hogy

([8]) Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank független projekt-elszámoltathatósági mechanizmusa és az Európai Beruházási Bank Csoport panasztételi mechanizmusa.

kezdeményezzen egy, az escazúi megállapodást támogató programot, többek között azzal a céllal, hogy segítse a részes államokat a megállapodás ratifikálásában és végrehajtásában, segítse a civil társadalmat a megállapodásban való részvételben és hozzájáruljon annak végrehajtásához, valamint támogassa a megállapodás keretében létrehozott önkéntes alapot;

A Covid19-világjárványra adott válasz

22. hangsúlyozza, hogy a COVID19-világjárvány tökéletesen illusztrálja a környezetkárosodás hatását, mivel az megteremti a súlyos egészségügyi, társadalmi, gazdasági és politikai következményekkel járó zoonózis növekedéséhez szükséges feltételeket; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a Covid19-világjárványra adott minden válaszukban kötelezzék el magukat a környezetvédelmi jogok és az ezeket védő személyek védelme mellett; arra ösztönzi a tagállamokat és más érdekelt feleket, hogy vegyék figyelembe a Bizottságnak a Covid19 demokráciára és emberi jogokra gyakorolt hatásaival foglalkozó globális figyelőjét;

23. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a COVID19-világjárvány által okozott globális recesszió csökkentheti, késleltetheti vagy megváltoztathatja az államoknak a nemzetközi éghajlat-politikai célkitűzések és az emberi jogi normák tekintetében vállalt kötelezettségeit; felhívja az EU-t és tagállamait annak biztosítására, hogy a gazdasági helyreállítás érdekében tervezett politikák teljes mértékben legyenek összhangban a Lisszaboni Szerződés 21. cikkében foglalt emberi jogok előmozdításával és védelmével, valamint a környezetvédelemmel és a fenntartható fejlődéssel;

24. sürgeti az alelnököt/ főképviselőt, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szálljanak síkra egy olyan, a COVID19-válságra adott hatékony válasz érdekében, amely teljes mértékben figyelembe veszi a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog tiszteletben tartásának, védelmének és érvényesítésének fontosságát, mint óvintézkedést az olyan jövőbeli környezeti és egészségügyi válságok megelőzése érdekében, amelyek veszélyeztethetik az alapvető emberi jogokat; felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy a COVID19-válság fényében fokozzák éghajlat- és környezetvédelmi ambícióikat, és alakítsanak ki ambiciózus stratégiai megközelítést a klímadiplomáciára vonatkozóan;

25. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy a COVID19-járványra válaszul hozott sürgősségi és korlátozó intézkedésekkel a politikai hatóságok, a biztonsági erők és a nem állami fegyveres csoportok a világ számos részén visszaélhettek az emberi jogok védelmezőinek, köztük a környezet- és földvédőknek a korlátozása, megfélemlítése és meggyilkolása érdekében; e tekintetben emlékeztet arra, hogy az őslakos jogvédők a távoli területek gyenge egészségügyi infrastruktúrája és a kormány általi elhanyagolása miatt aránytalanul ki vannak téve a COVID19-járvány veszélyének;

26. megjegyzi, hogy a Covid19-világjárvány világszerte emberek millióinak élelmezésbiztonságát és élelmezését fenyegeti a globális élelmiszer-ellátási láncok érintettsége folytán, most, amikor az éghajlatváltozás és a természeti katasztrófák miatt az élelmezésbiztonság és az élelmiszer-ellátási rendszerek eleve nyomás alatt vannak; kiemeli, hogy a világjárvány okozta válság fordulópontként szolgálhat az élelmiszerrendszerek egyensúlyának helyreállításához és átalakításához, inkluzívabbá, fenntarthatóbbá és ellenállóbbá téve azokat;

A környezetvédelmi emberijog-védők és az őslakos népek szerepe

27. emlékeztet arra, hogy az államok kötelesek megvédeni a környezetvédőket és családjukat a zaklatással, megfélemlítéssel és erőszakkal szemben, ahogyan azt az emberi jogi jogszabályok is rögzítik, valamint hogy kötelesek garantálni alapvető szabadságaikat, valamint elismerni az őslakos népek és a helyi közösségek jogait, továbbá el kell ismerniük a biológiai sokféleség csökkenése és a környezetkárosodás elleni küzdelemhez való, tapasztalataik és ismereteik révén történő hozzájárulásukat; hangsúlyozza különleges szerepüket és szakértelmüket a földgazdálkodás és -megőrzés terén, és felszólít az őslakos népekkel való fokozott együttműködésre és e népek befogadására, valamint a vonatkozó döntéshozatali folyamatokban való demokratikus részvételük megerősítésére, beleértve a nemzetközi klímadiplomáciához kapcsolódókat is; üdvözli a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy támogassa az őslakos népek részvételét több projekt, például az őslakos népek dokumentációs, kutatási és információs központja (DOCIP) egyedi támogatása révén; ösztönzi a Bizottságot, hogy továbbra is mozdítsa elő az őslakos népek és az Európai Unió, valamint a nemzetközi fórumok közötti párbeszédet és együttműködést, különös tekintettel az éghajlatváltozásra;

28. kiemeli, hogy bár a támadások és fenyegetések a világon mindenhol előfordulnak, az ENSZ emberijog-védők helyzetével foglalkozó különleges előadója rámutat, hogy az emberi jogi jogvédők helyzete különösen drámai Latin-Amerikában és Ázsiában, ahol néhány nemzetközi befektető, vállalat és a helyi önkormányzat figyelmen kívül hagyja a lakosság jogos aggodalmait; megjegyzi, hogy a konfliktusok és a jogsértések sok esetben a gazdasági egyenlőtlenségekhez és a társadalmi kirekesztéshez kapcsolódnak; elítéli a környezetvédelmi aktivisták bírósági üldözését és tevékenységeik bűncselekménnyé nyilvánítását az Amazonas térségében, ahol a környezetvédelmi aktivisták egyre gyakrabban válnak támadások, gyilkosságok és üldöztetés célpontjává; elítéli a Hondurasban a környezetvédelmi aktivisták elleni támadások és üldöztetések számának növekedését, valamint a guapinoli környezetvédelmi aktivisták közelmúltbeli

2021. május 19., szerda

meggyilkolását; megjegyzi, hogy az elmúlt három évben 578, a környezetvédelmi jogvédők, földjogi aktivisták, illetve az őslakos népek jogainak védelmezői ellen elkövetett gyilkosságot jegyeztek fel; hangsúlyozza, hogy a Fülöp-szigetek következetesen élen jár azon országok listáján, ahol a legveszélyesebb környezetvédelmi jogvédőnek lenni; tekintettel az országban elkövetett emberi jogi jogsértések súlyosságára, valamint arra, hogy a Fülöp-szigeteki hatóságok nem javítottak jelentősen a helyzeten és nem mutatnak együttműködési hajlandóságot, ismételten felhívja a Bizottságot, hogy kezdeményezze azt az eljárást, amely az általános vámkedvezmény-rendszer Plusz (GSP+) szerinti preferenciák ideiglenes visszavonásához vezethet;

29. javasolja, hogy azok az uniós tagállamok, amelyek ezt még nem tették meg, ratifikálják az ILO bennszülött és törzsi népekről szóló 169. számú egyezményét;

30. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az EU ne támogasson olyan kezdeményezéseket és projekteket, amelyek illegális földfoglalásokhoz, illegális fakitermeléshez és erdőirtáshoz vezetnének, vagy más káros hatást gyakorolnának a környezetre; elítél minden kísérletet, amely a Covid19-világjárvánnyal és más válságokkal összefüggésben a környezeti és emberi jogok védelmének deregulációjára irányul;

31. határozottan elítéli az őslakos népek, a környezetvédelmi emberijog-védők és földvédők ellen világszerte elkövetett gyilkosságok, rágalmazó támadások, valamint az őket érő üldöztetés, kriminalizálás, bebörtönzés, zaklatás és megfélemlítés esetei számának növekedését, és felszólít a felelősök felelősségre vonására;

32. hangsúlyozza, hogy a környezeti jogokkal foglalkozó női emberijog-védők további kihívásokkal néznek szembe munkájukban, közösségükben és otthonukban, mivel nemi jellegű fenyegetések és nemi jellegű erőszak célpontjai, illetve ezeknek vannak kitéve; megjegyzi, hogy a női jogvédők esetében nagyobb a veszélye annak, hogy az erőszak bizonyos formáinak és más jogsértéseknek, előítéleteknek, kirekesztésnek és visszautasításnak legyenek kitéve, mint férfi társaiknál;

33. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy támogassák valamennyi emberijog-védőt, különösen a környezetvédelmi jogvédőket és jogi képviselőiket, és szükség esetén hívják fel a figyelmet ügyükre; meggyőződése, hogy növelni kell a környezetvédelmi jogvédők támogatását, és hogy a vállalati vagy állami szereplők által ellenük elkövetett megtorlásokat vagy támadásokat az EU-nak nyilvános nyilatkozatok és adott esetben helyi fellépések révén el kell ítélnie; megismétli arra vonatkozó álláspontját, hogy az EKSZ-nek, a Bizottságnak és a tagállamoknak be kell ruházniuk a környezetvédelmi jogvédők – köztük a helyi és őslakosok védelmezői – számára a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő, hozzáférhető védelmi mechanizmusokba és programokba és meg kell erősíteniük ezeket, illetve be kell vonniuk őket a jogsértések kivizsgálásába;

34. mélységes aggodalmának ad hangot a környezetvédők, a visszaélést bejelentő személyek, a környezetvédelemre szakosodott újságírók és jogi szakemberek helyzetének világszerte tapasztalható állandó romlása miatt; felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy védjék meg a véleménynyilvánítás szabadságát, a média szabadságát és sokszínűségét, illetve a gyülekezési jogot, valamint biztosítsák az újságírók és a visszaélést bejelentő személyek biztonságát és védelmét mind az EU-ban, mind a külkapcsolatokban; mély aggodalmának ad hangot amiatt, hogy még mindig visszaéléseket, bűncselekményeket és halálos támadásokat követnek el újságírókkal és a médiában dolgozókkal szemben a tevékenységük miatt; rámutat arra, hogy a visszaélések bejelentése a véleménynyilvánítás szabadságának egy formája, és kulcsszerepet játszik az uniós jog megsértésének felfedésében és megelőzésében, valamint a demokratikus elszámoltathatóság és az átláthatóság megszilárdításában; ezzel összefüggésben felhívja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon az (EU) 2019/1937 irányelv ([9]) tagállamok általi átültetését, és garantálja annak teljes körű alkalmazását; az információszabadságot fontos eszköznek tekinti az éghajlatváltozás következményei által esetlegesen érintett emberek számára, hogy mielőbb és megfelelően megismerjék az éghajlatváltozás káros hatásait és az alkalmazkodási intézkedéseket; követeli az információszabadság tiszteletben tartását;

35. elismeri, hogy a környezetvédők fellépése elengedhetetlen, mivel életképes megoldásokat és mechanizmusokat keresnek, dolgoznak ki és terjesztenek az érintett területeken élő emberek számára a megelőzés, az ellenálló képesség és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében;

36. felhívja a Bizottságot, hogy fordítson különös figyelmet a női emberijog-védők eltérő védelmi szükségleteire, elismerve a változás erőteljes előmozdítóiként betöltött szerepüket, különösen az éghajlatváltozás elleni fellépés terén; hangsúlyozza e tekintetben, hogy támogatni kell a kapacitásépítést és a nők oktatóként és a változás támogatóiként betöltött

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

szerepét, és megfelelő finanszírozást kell biztosítani e szervezetek számára; emlékeztet arra, hogy a női közösségi vezetők és környezetvédelmi aktivisták milyen gyakran válnak elnyomás, sőt gyilkosság áldozatává, mint például az Európai Parlament gondolatszabadságért járó Szaharov-díjára jelölt és előválogatott jelöltek listáján szereplő aktivisták, nevezetesen a 2018-ban meggyilkolt brazíliai Marielle Franco és a Hondurasból származó Berta Cáceres aki 2016-ban vált gyilkosság áldozatává;

37. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy követeljék meg és biztosítsák, hogy az őslakos népek szabad, előzetes, tájékoztatáson alapuló, kényszer nélküli hozzájáruláshoz való jogát tiszteletben tartsák minden olyan megállapodásban vagy fejlesztési projektben, amely hatással lehet az őslakos népek földjeire, területeire vagy természeti értékeire; hangsúlyozza, hogy az őslakos népek jogainak és hagyományos gyakorlatainak előmozdítása fontos a fenntartható fejlődés megvalósítása, az éghajlatváltozás elleni küzdelem, valamint a biológiai sokféleség megőrzése és helyreállítása szempontjából, ugyanakkor megfelelő biztosítékokat is kell nyújtani;

38. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy használjanak fel minden rendelkezésükre álló eszközt, valamint az emberi jogoknak az Unió külpolitikája és társulási megállapodásai keretében történő végrehajtására és érvényesítésére vonatkozó rendelkezéseket, hogy hatékonyan támogassák és védjék az emberi és környezeti jogok védelmezőit az EU szomszédságában, valamint ösztönözzék az uniós tagjelölt országokat az európai értékekhez és normákhoz való hatékony közelítésre;

39. kéri az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatás mellékletének elfogadását, amely a környezetvédők sajátos kihívásaival és szükségleteivel, valamint az ezzel kapcsolatos uniós politikával foglalkozik; fontosnak tartja, hogy biztosított legyen a ProtectDefenders.eu projekt – nagyobb mértékű finanszírozás mellett történő – folytatása, valamint az emberi jogok védelmezőit támogató egyéb meglévő uniós eszközök fenntartása;

40. felszólít azon kiemelt országok uniós listájának elfogadására, ahol az EKSZ, a Bizottság és a tagállamok fokoznák a környezetvédelmi jogvédők támogatására irányuló fellépéseiket, és kapcsolatba lépnének a helyi hatóságokkal a környezetvédelmi jogvédőket meghatározó, a munkájukat elismerő és védelmüket garantáló védelmi mechanizmusok és konkrét jogszabályok bevezetése vagy javítása tekintetében; kitart amellett, hogy ezt a prioritási listát az EKSZ készítse el, az érdekeltekkel és a Parlamenttel szorosan egyeztetve, és a listát évente frissítse; felhívja továbbá az alelnököt/főképviselőt, hogy készítsen éves nyilvános jelentést a kiemelt országokban végrehajtott fellépésekről, valamint a környezetvédők világszerte megvalósított védelméről;

41. sürgeti az ENSZ-et, hogy vállaljon nagyobb szerepet a globális ökoszisztémák és a környezetvédők védelmében, különösen ott, ahol az éghajlatváltozás súlyos hatással van az őslakos és helyi közösségekre; ezért felszólítja az EU-t, hogy mozdítson elő egy ENSZ-szintű kezdeményezést, melynek keretében nemzetközi megfigyelők követnék nyomon a súlyos környezeti károkat, a súlyos környezeti válságokat vagy az olyan helyzeteket, amikor a környezeti jogok védelmezői a legnagyobb veszélyben vannak, valamint hogy vegye fel a kapcsolatot a hatóságokkal, és segítse ezeket az említett jogvédők számára egy védelmet biztosító környezet kialakításában;

42. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szakpolitikai párbeszéd révén mozdítsák elő olyan nemzeti cselekvési tervek elfogadását, amelyek biztonságos és szabad környezetet biztosítanak a környezetvédők számára azáltal, hogy a kollektív védelem szélesebb perspektíváját integrálják, ideértve a környezetvédelemben részt vevő közösségeket és csoportokat legitimáló politikai intézkedéseket is; felhívja a Bizottságot, hogy az erdészeti jogszabályok végrehajtásáról, az erdészeti irányításról és a fatermékek kereskedelméről szóló önkéntes partnerségi megállapodások (FLEGT önkéntes partnerségi megállapodások) keretében kifejezetten foglalkozzon az őslakos népek és a helyi közösségek emberi jogaival;

43. emlékeztet arra, hogy az ENSZ emberi jogok védelmezőiről szóló nyilatkozatával összhangban az államoknak az emberijog-védőknek biztosított védelemben kell részesíteniük a biológiai sokféleség védelmezőit; elégedettségét fejezi ki az olyan nemzetközi szerződések kialakítása miatt, mint az escazúi megállapodás, amely kulcsfontosságú eszköz Latin-Amerika és a Karib-térség számára, ahol a legmagasabb a környezetvédelmi emberijog-védők ellen elkövetett gyilkosságok száma;

UNFCCC, igazságszolgáltatás és elszámoltathatóság

44. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a jelenlegi nemzetileg meghatározott hozzájárulások – még ha azokat valamennyi állam teljes mértékben végre is hajtja – az iparosodás előtti szinthez képest 3 °C-os katasztrofális globális hőmérséklet-emelkedést eredményeznének, megsértve ezzel a Párizsi Megállapodást; figyelmeztet arra, hogy egy ilyen forgatókönyv szélsőséges éghajlati és környezeti hatásokkal, valamint az emberi jogokra nézve széles körű káros hatásokkal járna;

2021. május 19., szerda

45. üdvözli, hogy az emberi jogok bekerültek a Párizsi Megállapodás preambulumába, és hatékony intézkedésekre szólít fel az emberi jogok érvényesítésére vonatkozó kötelezettségek tiszteletben tartása és előmozdítása érdekében a megállapodás végrehajtása és az éghajlatváltozás elleni fellépés során; sajnálja azonban, hogy nincsenek konkrét rendelkezések arra vonatkozóan, hogy az állami és vállalati szereplőket felelősségre vonják az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó emberi jogi jogsértésekért;

46. sürgeti az UNFCCC részes feleit, hogy a Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel összhangban továbbra is növeljék az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos ambícióikat, és építsék be az emberi jogi dimenziót a nemzetileg meghatározott hozzájárulásaikba és alkalmazkodási közleményükbe; felhívja az UNFCCC titkárságát, hogy az ENSZ emberi jogi főbiztosával együttműködve dolgozzon ki iránymutatásokat az emberi jogok védelmének a nemzetileg meghatározott hozzájárulásaikba és alkalmazkodási közleményükbe való beépítésére vonatkozóan; ösztönzi a feleket, hogy vizsgálják felül a teljesíteni kívánt nemzetileg meghatározott hozzájárulásokat és a nemzetileg meghatározott hozzájárulásokat, és dolgozzanak ki nyomon követési mechanizmusokat a nemzetileg meghatározott hozzájárulásokra vonatkozóan, az őslakos népek teljes körű és tényleges részvételével;

47. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az éghajlattal és az emberi jogokkal kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek közötti szinergiákat; úgy véli, hogy a Párizsi Megállapodás átláthatósági keretrendszeréről szóló iránymutatásokban (13. cikk) fel kell kérni a feleket, hogy nyújtsanak tájékoztatást nemcsak az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásáról, hanem arról is, hogy az éghajlat-politikákat más társadalmi célokkal és a meglévő jogi keretekkel összhangban hajtják-e végre, ezért az iránymutatásoknak információkat kell tartalmazniuk a bevált gyakorlatokról, ideértve az enyhítési és alkalmazkodási intézkedések jogokra alapuló megközelítéseit, valamint a támogatást;

48. sürgeti az uniós intézményeket, hogy folytassanak szoros együttműködést az emberi jogi megközelítés előmozdításában a folyamatban lévő nemzetközi éghajlat-változási tárgyalások során, különösen a fenntartható fejlesztési mechanizmus és a Párizsi Megállapodás 6. cikkének (4) bekezdése szerinti mechanizmusokra vonatkozó egyéb iránymutatások tekintetében, amelyek biztosítják a jogosultak érdemi és tájékozott részvételét, a megfelelő környezetvédelmi és szociális biztosítékokat, valamint független jogorvoslati mechanizmusokat; hangsúlyozza, hogy a fenntartható fejlesztési mechanizmusnak olyan projektek finanszírozására kell irányulnia, amelyek az éghajlatváltozás hatásaival szemben leginkább kiszolgáltatottak javát szolgálják, és hogy a fenntartható fejlesztési mechanizmus keretében finanszírozott projekteket emberi jogi hatásvizsgálatnak kell alávetni, és csak a pozitív hatásokkal járó projektek jogosultak nyilvántartásba vételre;

49. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan, uniós támogatásokra vonatkozó jogosultsági feltételeket, amelyek lehetővé tennék a forrásokhoz való inkluzívabb hozzáférést azon környezetvédő nem kormányzati szervezetek számára, amelyek egyébként méretük folytán nem volnának jogosultak támogatásra;

50. hangsúlyozza, hogy az összes szereplő elszámoltathatóságának biztosítása érdekében az olyan új mechanizmusoknak, mint a fenntartható fejlesztési mechanizmus, intézményi védelmi politikákat és panasztételi mechanizmusokat kell magukban foglalniuk a jogok hatékony védelmének garantálása érdekében;

51. felhívja az UNFCCC titkárságát, hogy az egyezmény részes feleivel együtt dolgozza ki az éghajlati igazságosság közös jogi keretét;

52. hangsúlyozza, hogy a Párizsi Megállapodás 14. cikkében említett globális értékelést fel kell használni az emberi jogoknak és más elveknek az éghajlat-politikába való beépítése terén elért előrehaladás felülvizsgálatára; megjegyzi, hogy ennek lehetőséget kell biztosítania a civil társadalom és a kormányközi szervezetek számára hozzájárulásuk biztosítására; úgy véli, hogy a Párizsi Megállapodás végrehajtási értékelésének hozzá kell járulnia a bevált gyakorlatok és a végrehajtás akadályainak azonosításához, valamint a jövőbeli nemzetileg meghatározott hozzájárulások és a nemzetközi együttműködés alapjául kell szolgálnia;

53. hangsúlyozza, hogy minden eredményes, jogokon alapuló éghajlati cselekvésnek garantálnia kell a szabad, aktív, érdemi és tájékozott részvételt; javasolja, hogy az enyhítési és alkalmazkodási tervek legyenek nyilvánosan hozzáférhetők, átláthatóan finanszírozottak, valamint hogy ezeket az érintett és/vagy potenciálisan érintett csoportokkal – különösen a leginkább veszélyeztetettekkel – együtt dolgozzák ki;

54. hangsúlyozza, hogy a fejlődő országok nem képesek egyedül szembenézni az éghajlatváltozás következményeivel, és gyakran a nemzetközi segítségtől függenek a válságkezelési kapacitásuk, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodási képességük és az e hatásokra való felkészülés terén;

55. hangsúlyozza azon nézetét, hogy a kormányzás elszámoltathatósági hiányosságainak áthidalására általánosan használt emberi jogi jogszabályok és intézmények semmi esetre sem helyettesíthetik az éghajlatváltozás által okozott károk megelőzésére és orvoslására irányuló hatékony intézkedéseket; úgy véli, hogy a nemzeti emberi jogi intézmények és a civil társadalom hatékony szerepet játszhatnak azon nemzeti elszámoltathatósági és felügyeleti mechanizmusokban, amelyek célja, hogy biztosítsák a jogorvoslathoz való hozzáférést azok számára, akik az éghajlatváltozás következtében emberi jogi károkat szenvednek;

56. úgy véli, hogy az EU-nak aktív, határozott és ambiciózus vezető szerepet kell játszania az ENSZ 26. éghajlat-változási konferenciájának (COP26) előkészítésében, az emberi jogi elvek beépítését az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzetközi politikai döntéshozatal középpontjába helyezve a jelenlegi és jövőbeli emberi fejlődés és generációk visszafordíthatatlan károsodásának elkerülése érdekében;

57. elismeri a civil társadalom, így a nem kormányzati szervezetek és a környezetvédők aktív szerepét és részvételét az éghajlat-politika emberi jogokon alapuló megközelítésének előmozdításában, és kéri az említett tevékenységek EU általi támogatását; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a civil társadalom részvételét a Párizsi Megállapodás 13. cikkében meghatározott átláthatósági keretben;

58. tudomásul veszi az 1367/2006/EK rendelet ([10]) (az úgynevezett aarhusi rendelet) módosításáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatot, amelynek javítania kell az Aarhusi Egyezmény uniós szintű végrehajtását; ösztönzi továbbá a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a vonatkozó uniós jogalkotási aktusok (pl. a 2011/92/EU irányelv ([11])) és a jogilag kötelező erejű nemzetközi rendelkezések (Aarhusi Egyezmény) jogrendjükbe történő megfelelő átültetéséről az információhoz való inkluzív hozzáférés, a nyilvánosság döntéshozatalban való részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés garantálása érdekében a környezetvédelemi ügyekben;

59. hangsúlyozza, hogy a környezetvédelmi aktivisták fellépése teljességgel összhangban van a fenntartható fejlődés céljaival, és hogy e célok szisztematikus végrehajtását helyi, nemzeti és nemzetközi szinten is folytatni kell;

60. emlékeztet arra, hogy a tagállamoknak szabályozniuk kell a vállalatokat annak biztosítása érdekében, hogy azok ne okozzanak emberi jogi visszaéléseket, valamint hogy a magán- és vállalati szereplőknek kötelességük legyen kezelni az éghajlatváltozás emberi jogi vonatkozásait, összhangban az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekkel;

61. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy aktívan vegyenek részt a nemzetközileg elismert szerveken belüli biztosítékok és elszámoltathatósági folyamatok kialakításában, létrehozásában és előmozdításában annak biztosítása érdekében, hogy a kibocsátások 2030-ig történő drasztikus csökkentését szolgáló, az éghajlat-politikákban előírt strukturális változtatásokat oly módon alakítsák ki, hajtsák végre és kövessék nyomon, hogy az védje az érintett emberek és közösségek jogait, beleértve a munkához való jogot, valamint a tisztességes és méltányos munkafeltételek előmozdítása céljából; hangsúlyozza, hogy a zöld átállásnak méltányosnak kell lennie, és ennek során senkit sem szabad hátrahagyni;

62. hangsúlyozza a vállalati átvilágítás, valamint a vállalatok fenntartható elszámoltathatóságának fontosságát, mivel ezek a súlyos emberi jogi és környezeti jogsértések megelőzése és az azokkal szembeni védelem jelentős és nélkülözhetetlen eszközei; felhívja az EU-t, hogy támogassa a fenntartható és elszámoltatható vállalatirányítást, amely az európai zöld megállapodás fontos eleme; felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre hatékony szabályozási intézkedéseket a potenciális és/vagy tényleges emberi jogi visszaélések azonosítása, értékelése, megelőzése, megszüntetése, enyhítése, nyomon követése, kommunikálása, elszámolása, kezelése és orvoslása érdekében, valamint hogy a vállalkozásokat számoltassák el az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt hatásával kapcsolatos átvilágítási kötelezettségeik teljesítése során, az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekkel összhangban;

63. üdvözli a Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy jogalkotási javaslatot dolgoz ki a kötelező emberi jogokra és a vállalatok ellátási láncuk egészét érintő környezetvédelmi átvilágítására vonatkozóan; javasolja, hogy ez a jogalkotási javaslat támogassa és könnyítse meg a környezeti és éghajlatváltozási hatásokra vonatkozó közös hatásmérési módszertanok kidolgozását; hangsúlyozza az összes érintett vagy potenciálisan érintett érdekelt féllel, köztük a környezetvédőkkel folytatott hatékony, érdemi és tájékozott konzultáció és kommunikáció fontosságát; sürgeti az

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács 1367/2006/EK rendelete (2006. szeptember 6.) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról (HL L 264., 2006.9.25., 13. o.).

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról EGT-vonatkozású szöveg (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

2021. május 19., szerda

EU-t, hogy ténylegesen vegyen részt a transznacionális vállalatok és más üzleti vállalkozások tevékenységeit szabályozó, a vállalkozásokról és az emberi jogokról szóló kötelező erejű ENSZ-szerződésről folyó tárgyalásokban és támogassa azokat; úgy véli, hogy minden ilyen eszköznek arra kell ösztönöznie a vállalati szereplőket és a befektetőket, hogy vállalják az egészséges környezethez való emberi joggal kapcsolatos felelősségeiket; úgy véli, hogy minden ilyen eszköznek szilárd környezetvédelmi rendelkezéseket kell tartalmaznia, és ösztönöznie kell a vállalati szereplőket és a pénzügyi intézményeket, valamint a regionális beruházási és fejlesztési intézményeket is, hogy vállaljanak felelősséget az egészséges környezethez való emberi jog tekintetében;

64. hangsúlyozza a korrupció elleni globális szintű küzdelem fontosságát, mivel az károsítja az emberi jogok gyakorlását, és konkrét negatív következményekkel jár a társadalom leghátrányosabb helyzetű, perifériára szorult és legsérülékenyebb csoportjaira, például a nőkre, a gyermekekre, a fogyatékossággal élő személyekre, az idősekre, a szegényekre, az őslakosokra vagy a kisebbségekhez tartozó személyekre, valamint aránytalanul nagyobb súllyal érinti ezeket többek között azáltal, hogy megfosztja őket a természeti erőforrásokhoz, többek között a földhöz való egyenlő hozzáféréstől;

65. felhívja a Tanácsot és az EKSZ-t, hogy vegyék fel a korrupcióval kapcsolatos bűncselekményeket az EU globális emberi jogi szankciórendszere – az úgynevezett európai Magnyickij-törvény – alapján büntetendő cselekmények közé, és biztosítsák annak gyors elfogadását és végrehajtását;

66. úgy véli, hogy az uniós kereskedelempolitika jelenlegi felülvizsgálatának lehetőséget kell kínálnia arra, hogy újradefiniálják, előmozdítsák és megerősítsék az emberi jogok védelmét a kereskedelempolitikában; hangsúlyozza, hogy e megállapodások vitarendezési mechanizmusainak ki kell terjedniük a jövőbeli kereskedelmi megállapodások fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezeteire;

o

o o

67. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EU emberi jogi különleges képviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ Biztonsági Tanácsának, az ENSZ főtitkárának, a 74. ENSZ-közgyűlés elnökének, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa elnökének, az ENSZ emberi jogi főbiztosának és az EU küldöttségvezetőinek.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0248

A demográfiai tendenciák megfordítása az uniós régiókban a kohéziós politika eszközeivel

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az uniós régiók demográfiai tendenciáinak a kohéziós politika eszközeivel történő megfordításáról (2020/2039(INI))

(2022/C 15/11)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a munkavállalók szabad mozgására, amelyet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 45. cikke biztosít,

— tekintettel az EUMSZ-nek az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának erősítéséről szóló 174. cikkére,

— tekintettel az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjára, amely lehetővé teszi támogatások bizonyos gazdasági területek fejlődésének előmozdítására való felhasználását, amennyiben az ilyen támogatások nem befolyásolják jelentősen a versenyt („C-kategóriás” területek),

— tekintettel az EUMSZ legkülső régiókról szóló 349. cikkére,

— tekintettel az EUMSZ-nek az Európai Unión belüli munkavállalás és foglalkoztatás különböző szempontjaival kapcsolatos 9., 46., 47., 48. és 147. cikkére,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, különösen annak 2., 3. és 20. elvére,

— tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízumeszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatra (COM(2018)0375), valamint annak területfejlesztésről szóló II. fejezetére,

— tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatra (COM(2020)0408),

— tekintettel „A gazdasági, társadalmi és területi kohézió Európai Unión belüli megerősítése: az Európai Bizottság hetedik jelentése” című, 2018. április 17-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a kohéziós politika eszközeinek a demográfiai változások kezelésére való, régiók általi alkalmazásáról szóló, 2017. november 14-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a demográfiai változásokról és az EU jövőbeli kohéziós politikájára gyakorolt hatásaikról szóló, 2011. november 15-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló, 2019. március 27-i jogalkotási állásfoglalására ([4]),

— tekintettel az EUMSZ 20. cikkére, valamint a munkavállalók és családjaik Unión belüli szabad mozgásáról szóló 492/2011/EU rendeletre ([5]) és 2004/38/EK irányelvre ([6]),

— tekintettel a demográfiai változások hatásairól szóló, 2020. június 17-i bizottsági jelentésre,

([1]) HL C 390., 2019.11.18., 53. o.
([2]) HL C 356., 2018.10.4., 10. o.
([3]) HL C 153. E, 2013.5.31., 9. o.
([4]) HL C 108., 2021.3.26., 566. o.
([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 492/2011/EU rendelete (2011. április 5.) a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról (HL L 141., 2011.5.27., 1. o.).
([6]) Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2004.4.30., 77. o.).

2021. május 20., csütörtök

— tekintettel a „Vidékfejlesztés: a vidéki térségek hosszú távú jövőképe” című, 2020. július 27-i bizottsági ütemtervre ([7]),

— tekintettel a „Demográfiai kihívások – Az előttünk álló út” című, 2020. június 8-án elfogadott tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az „Idősödés: A generációk közötti szolidaritás és felelősség előmozdítása” című zöld könyvre, amelyet a Bizottság 2021. január 27-én terjesztett elő,

— tekintettel a „Demográfiai változás Európában: zöld könyv az idősödésről” című, 2020. november 16-i bizottsági ütemtervre ([8]),

— tekintettel az Európai Területfejlesztési és Kohéziós Megfigyelő Hálózat (ESPON) által készített, az Európában megfigyelhető új foglalkoztatási dinamikák földrajzi eloszlásáról szóló, 2017. decemberi jelentésre,

— tekintettel az ESPON 2019. júniusi „Addressing Labour Migration Challenges in Europe: An enhanced functional approach” [A munkaerő-migrációval összefüggő kihívások kezelése Európában: továbbfejlesztett funkcionális megközelítés] című szakpolitikai tájékoztatójára,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Gazdasági és Szociális Ügyek Főosztálya Népességügyi Osztályának a világ népesedési kilátásairól szóló, 2019. évi előrejelzésére,

— tekintettel a demográfiai változások hatásairól szóló, 2020. június 17-i európai bizottsági jelentésre ([9]),

— tekintettel a 2019. évi európai regionális versenyképességi mutatóra,

— tekintettel a demográfiai változásokhoz való alkalmazkodásról szóló OECD-tanulmányra, amelyet a G20-ak foglalkoztatási munkacsoportjának a G20 japán elnöksége alatti első, 2019. február 25–27-i, tokiói ülésére készítettek el,

— tekintettel a 2002-es barcelonai célkitűzésekre,

— tekintettel a Régiók Bizottságának a demográfiai változás európai régiókra gyakorolt hatásairól szóló, 2016. évi jelentésére,

— tekintettel a Régiók Bizottságának „A képzett munkaerő elszívásának kezelése: Helyi és regionális dimenzió” című, 2018. évi jelentésére,

— tekintettel a Régiók Bizottsága „Demográfiai változások: javaslatok az uniós régiókra gyakorolt kedvezőtlen hatások mérésére és kezelésére” című, 2020. október 12–14-i véleményére,

— tekintettel a vidéki térségekkel kapcsolatos új, hosszú távú bizottsági elképzelésre, melynek kidolgozása jelenleg zajlik,

— tekintettel a Régiók Bizottsága „Uniós stratégia a vidék újjáélesztésére” című, 2020. december 8–10-i véleményére,

— tekintettel a Régiók Bizottsága demográfiai változásról szóló, 2020. január 30-i területi hatásvizsgálati jelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság véleményeire,

([7]) Ares(2020)3866098.
([8]) Ares(2020)6799640.
([9]) https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_en

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0061/2021),

A. mivel a helyi, regionális, nemzeti és uniós szintű népességeloszlás, valamint annak stabilitása vagy változása nagyon eltérő dinamikát mutat a tagállamokban és azok régióiban, és különböző mértékben érinti az elnéptelenedés jelenségét, valamint szélesebb értelemben az Unió társadalmi, gazdasági és területi kohézióját; mivel a 2019. évi európai regionális versenyképességi mutató szerint szakadék van a fővárosi/nagyvárosi régiók és a peremterületek között, mivel az európai lakosság 78 %-a városi vagy funkcionális városi területeken él, és minőségi szolgáltatásokat élvez az energiaellátás, a közlekedés és a digitális összekapcsoltság szempontjából, miközben számos peremterület továbbra is nehézségekkel küzd e területeken; mivel az EU-ban a közberuházások fő forrásaként szolgáló kohéziós politika, amely a kormányzati tőkebefektetések 8,5 %-át teszi ki, fontos szerepet játszhat e demográfiai kihívások kezelésében, ami többek között az EU természetes demográfiai egyensúlyának hosszú távú megőrzését is előmozdíthatja;

B. mivel e jelentés alkalmazásában a „származási régiók” olyan régiók, amelyekben egy adott időszakban (egy vagy több ágazatban/területen) megfigyelhető a magas szintű készségek és/vagy kompetenciák leépülése az érintett népesség más régiókba történő tartós elvándorlása következtében, a „fogadó régiók” pedig olyan régiók, amelyekben egy adott időszakban (egy vagy több ágazatban/területen) ugyanezen népesség bevándorlása következtében megfigyelhető a magas szintű készségek és/vagy kompetenciák növekedése;

C. mivel a demográfiai tendenciákat az éghajlatváltozás és különösen az ehhez a folyamathoz kapcsolódó árvizek és hőhullámok is befolyásolják; mivel a fenntarthatóság, az ökologizálás és a digitalizáció elveit a különböző uniós szakpolitikákba integráló összehangolt megközelítés szintén hozzájárulhat a negatív demográfiai tendenciák visszafordításához;

D. mivel szoros összefüggés van egyrészről a szociális szolgáltatások biztosítása, a fizikai és az IKT-összekapcsoltság, az oktatási és munkalehetőségek, valamint másrészről a népesség bizonyos területeken való megtartásának és vonzásának képessége között; mivel számos uniós régió, köztük az Unió területének 44 %-át kitevő vidéki területek, távoli, periférikus, szigeti és hegyvidéki régiók, amelyek földrajzi, társadalmi és gazdasági szempontból hátrányos helyzetben vannak, még mindig súlyos hiányosságokkal küzdenek e szolgáltatások nyújtása terén; mivel ezeket a régiókat különösen érinti az alacsony népsűrűség, a vidékről való elvándorlás és az elnéptelenedés, amelyek negatív hatással vannak a közösségek koreloszlására, a generációk megújulására és a mezőgazdasági fejlődésre; mivel az alacsony népsűrűségű és elnéptelenedő régiók sajátos igényeinek kielégítése érdekében fokozott szinergiákat kell kialakítani az uniós közlekedéspolitikával; mivel az EU népességének jelenlegi elöregedési tendenciája jelentős gazdasági és társadalmi következményekkel jár, például magasabb az időskorú eltartottak aránya, egyre kevésbé fenntartható a költségvetési és társadalombiztosítási rendszer, valamint fokozott nyomás nehezedik az egészségügyi és szociális ellátórendszerre;

E. mivel a munkavállalók szabad mozgása egyike az Európai Unió és az uniós egységes piac „négy szabadságának”;

F. mivel – noha az Unió népessége jelentősen növekedett az elmúlt évtizedekben – a növekedés üteme most folyamatosan csökken, és hosszú távon várhatóan a népesség is jelentősen csökkenni fog; mivel 2015 volt az első olyan év, amikor az EU-ban természetes népességcsökkenés volt tapasztalható, azaz többen haltak meg, mint ahányan születtek; mivel 2019-ben Európa népessége a világ népességének csupán 6,9 %-át tette ki, és 2070-ra a világ népességének kevesebb mint 4 %-át fogja kitenni, és különösen Kelet- és Dél-Európában várható erőteljes népességcsökkenés az alacsony termékenységi ráta és az e területekről kiinduló, Unión belüli nettó migráció együttes hatása miatt; mivel az európai területeken tapasztalt hosszú távú demográfiai tendenciákból továbbra is a születési arány csökkenése és a társadalmak öregedése rajzolódik ki, néhány legkülső régió kivételével, mint amilyen többek között Mayotte, ahol 2050-re a 2010. évi szinthez képest a népesség 38 %-os növekedése várható, vagy Francia Guyana, ahol 26 %-os növekedést vetítenek előre ugyanezen időszakban ([10]);

G. mivel a demográfiai szempontokat érvényesíteni kell a különböző szakpolitikákban, többek között a hosszú távú prioritásokba való beépítésük révén; mivel fontos a megbízható statisztikai adatok gyűjtése és nyomon követése, valamint a kutatás és a bevált gyakorlatok cseréjének támogatása minden szinten a demográfiai kihívások jobb megértésének elősegítése, azok munkaerőpiacra gyakorolt hatásának előrejelzése, valamint az idősbarát környezet biztosítására szolgáló innovatív és hatékony megoldások kidolgozása érdekében;

([10]) Forrás: INSEE, Egyesült Nemzetek.

2021. május 20., csütörtök

H. mivel a Covid19-világjárvány okozta egészségügyi és gazdasági válság egyértelművé tette, hogy a generációk közötti szolidaritás, valamint az egészségügyi és szociális ellátás és a fenntartható gazdaság megfelelő finanszírozása a helyreállítás, valamint a befogadóbb és reziliensebb társadalmak létrehozásának mozgatórugói; mivel a Covid19-világjárvány rámutatott egészségügyi rendszereink instabilitására, különösen a népesség elöregedésével összefüggésben; mivel a Covid19-világjárvány ismételten rámutatott az idősek méltósága és alapvető jogai Unióban való védelmének és előmozdításának fontosságára;

I. mivel a Covid19-válság valószínűleg jelentős hatást gyakorol a születési és halálozási arányokra és a migrációs áramlásokra Európában, de a világjárvány gazdasági, foglalkoztatási és társadalmi következményeit teljes mértékben még nem tudjuk felmérni; mivel a válságra adott válaszként hozott rendkívüli intézkedéseknek a demográfiai tendenciákra gyakorolt rövid és hosszú távú hatásait alaposan elemezni kell, többek között a nemek közötti egyenlőség szempontjából is; mivel az előzetes tanulmányok arra utalnak, hogy a világjárvány súlyosbította a férfiak és nők közötti egyenlőtlenségeket, többek között a nem fizetett ápolási-gondozási munka mennyiségének és az elbocsátásoknak köszönhetően; mivel a népegészségügyi válság aránytalanul nagy mértékben sújtja a nőket és lányokat, és különösen a legkiszolgáltatottabb csoportokhoz tartozókat, amit a kohéziós politikának figyelembe kell vennie, többek között az ágazatban tapasztalható munkakörülmények javítása és a gondozási gazdaságra való átállás támogatása révén;

J. mivel Európában a 2008-as gazdasági válság kezdete óta megfigyelhető, hogy fiatal, képzett szakemberek Dél- és Kelet-Európából Észak- és Nyugat-Európába vándorolnak; mivel erőteljes összefüggés van aközött, hogy egy adott területet milyen társadalmi-gazdasági körülmények jellemeznek, és az vonzani tudja-e a képzett munkaerőt vagy annak elvándorlásával kénytelen szembenézni; mivel a származási és a fogadó régióknak együtt kell működniük a felmerülő kihívások kezelése érdekében, és integrált megközelítéseket kell alkalmazniuk a lakosság életminőségének maximalizálását célzó hosszú távú politikák kidolgozása érdekében;

K. mivel a humántőkét érintő innováció és az abba való beruházás fogja közép- és hosszú távon meghatározni a tagállamok és régióik társadalmi-gazdasági és foglalkoztatási növekedését;

A demográfiai változásokkal kapcsolatos jelenlegi jellemzők és kihívások az EU-ban

Általános megfontolások

1. hangsúlyozza, hogy a „négy szabadság” az uniós versenyképesség és értékek sarokköve; rámutat azonban, hogy további figyelmet igényel e szabadságok demográfiai tendenciákra gyakorolt hatása, továbbá a tagállamok közötti és azokon belüli egyensúlyt, valamint azok gazdasági, társadalmi és területi kohézióját érintő kapcsolódó következmények; hangsúlyozza, hogy az EU jelentős demográfiai kihívással néz szembe, amelyet a régiókban kifejtett eltérő hatásai ellenére el kell ismerni és holisztikus módon kell kezelni az elmúlt évek negatív természetes demográfiai mérlegének javítása érdekében; mivel az Európai Uniónak az éghajlati és a digitális átállás felgyorsítására irányuló kettős célkitűzés mellett prioritásként kell kezelnie az európai területeken tapasztalható jelenlegi negatív demográfiai tendenciák megfordítását is, olyan intézkedések révén, amelyek nemcsak azok következményeit, hanem azok kiváltó okait is kezelik;

2. ezzel összefüggésben jelentős demográfiai ellentéteket észlel uniós és tagállami szinten egyaránt a központi régiók, a nagyvárosi régiók és a perifériák között, amelyek az eltérő gazdasági lehetőségekhez, hozzáférhető szolgáltatásokhoz, megközelíthetőséghez, közlekedéshez és digitális összekapcsoltsághoz kapcsolódnak; ezzel összefüggésben megismétli, hogy a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) csak akkor lehet hatékony, ha a helyi közlekedési infrastruktúrák hatékonyan működnek; hangsúlyozza, hogy ezek az egyenlőtlenségek különösen a vidéki területeken, illetve a hátrányos természeti adottságokkal vagy sajátos hátrányokkal rendelkező területeken, például a gyéren lakott és hegyvidéki régiókban, valamint a szárazföld és a szigetek viszonylatában, és a legkülső régiókban figyelhetők meg; megismétli, hogy a legtöbb sziget és legkülső régió csak rendszertelen közlekedéssel és drágán közelíthető meg;

3. megállapítja, hogy az egy főre jutó GDP, a jövedelmi szint, a foglalkoztatási ráta, a termékenységi arány, a társadalmi-gazdasági tényezők, a vidéki és városi térségek megosztottsága, valamint a népességelöregedés azon kulcstényezők között szerepelnek, amelyek közvetlen hatást gyakorolnak a demográfiára; megjegyzi, hogy különösen a jelenlegi foglalkoztatási dinamika népvándorlást hoz létre az uniós régiókon belül, ez pedig olyan társadalmi-területi egyenlőtlenségekhez és kihívásokhoz vezet, amelyet a 2020 utáni kohéziós politikának kell majd kezelnie; hangsúlyozza,

hogy a jellemzően a keleti, déli és középső régióktól az északi és északnyugati régiók felé irányuló belső munkaerő-vándorlás főként a fiatal, tanult és szakképzett munkavállalókat érinti; megjegyzi, hogy az elmúlt években a nem uniós polgárok bevándorlása tette lehetővé az EU számára a népességcsökkenés elkerülését;

4. rámutat, hogy Európában nyilvánvaló a népesség öregedése és a születési ráták csökkenése, ez pedig kihat a függőségi rátára, és hátrányosan befolyásolja a munkaerő-növekedést, amely messze elmarad az előző évtizedben mérttől; figyelmeztet a munkaerő kelet-, dél- és közép-európai régiókban tapasztalt, szemmel látható zsugorodására; kiemeli, hogy a népesség elöregedése a lakhatás és a közlekedés tervezését, az infrastrukturális és szolgáltatási igényeket, valamint a költségvetés és a társadalombiztosítás fenntarthatóságát is érinti; megjegyzi, hogy a tevékeny időskorra vonatkozó politikákra van szükség a vidéki és távoli területeket érintő negatív demográfiai változások csökkentése érdekében, amelyek megfelelő életminőséget biztosítanak valamennyi lakos számára;

5. rámutat a Covid19 okozta, jelenlegi egészségügyi válságra és a munkaerőpiac dinamikájára gyakorolt lehetséges közép- és hosszú távú társadalmi-gazdasági hatásokra; sajnálja továbbá, hogy a Covid19-világjárvány negatív hatással volt az átlagos várható élettartamra Európában; hangsúlyozza, hogy az önkéntes karantén és a társadalmi távolságtartásra vonatkozó intézkedések – annak ellenére, hogy a vártnak megfelelően csökkentették a fertőzési arányokat – jól láthatóan hatást gyakoroltak a termelésre, a keresletre és a kereskedelemre, a gazdasági tevékenység visszaesését, a munkanélküliség emelkedését, a vállalati bevételek súlyos hanyatlását és az államháztartások hiányának növekedését idézve elő; megjegyzi, hogy ennek eredményeként előrevetíthető a fiatalok új migrációs hulláma mind a tagállamokon belül, mind a tagállamok között;

6. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi Covid19-válság jelentős egyenlőtlenségeket tárt fel az egészségügyi szolgáltatások minősége és az azokhoz való hozzáférés terén; e tekintetben emlékeztet arra, hogy a vidéki területeken meg kell erősíteni a közszolgáltatásokat – például az egészségügyi létesítményeket – annak érdekében, hogy kezelni lehessen a lakóhely, a társadalmi státusz és az iskolai végzettség alapján a várható élettartam tekintetében mutatkozó nagyon jelentős egyenlőtlenségeket és különbségeket; emlékeztet arra, hogy a világjárvány a digitális szakadékra is rávilágított, amely különösen az időseket, valamint a kevésbé fejlett régiókban, a távoli vidéki és/vagy hegyvidéki területeken, valamint a legkülső régiókban élőket érintette;

7. felhívja a figyelmet egy másik, a világjárvány által nyilvánvalóvá tett kihívásra, nevezetesen arra, hogy tisztességes munka- és életkörülményeket kell biztosítani az idénymunkások számára, akik fontos szerepet játszanak bizonyos gazdasági ágazatokban, különösen a mezőgazdaságban jelentkező hiányok betöltésében;

8. hangsúlyozza, hogy az elnéptelenedési folyamat nagyságrendjének meghatározása önmagában is kihívást jelent, mivel a statisztikák nem szolgáltatnak pontos adatokat, mivel az egyes területeket elhagyó személyekre vonatkozó adatok csak többéves késedelemmel válnak elérhetővé; megállapítja továbbá, hogy az Eurostat következő évtizedre vonatkozó népesség-előrejelzései szerint a vidéki és a városi régiók egyaránt népességcsökkenéssel szembesülhetnek; ezzel összefüggésben rámutat a demográfiai kihívások megfelelő felmérésének és megfelelő kezelésének fontosságára, többek között a radikalizálódás és az európai integrációs folyamatot ellenző mozgalmak elleni küzdelem, valamint a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítése érdekében; javasolja, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a GDP és a népsűrűség mellett további mutatókat is alkalmazzanak a súlyos és állandó hátrányokkal küzdő területek osztályozására; hangsúlyozza továbbá, hogy a demográfiai trendek egyes térségekre gyakorolt hatásának jobb nyomon követése, valamint az e trendek kezelésére szolgáló hatékonyabb és célzottabb intézkedések lehetővé tétele érdekében frissített demográfiai statisztikai adatokra van szükség, legalább NUTS 3 szintű bontásban; kéri a tagállamokat, hogy fektessenek be a különböző NUTS-szintek demográfiai változásaira vonatkozó adatgyűjtési kapacitás korszerűsítésébe;

Helyi és regionális dimenziók

Származási régiók

9. megjegyzi, hogy általában a vidéki, posztindusztriális területek és a kisvárosok, amelyek a nagyvárosi térségekhez képest alulfejlettek, valamint a távoli területek, beleértve a szigeteket és a legkülső régiók többségét is, számos sajátos tényezővel szembesülnek: a népesség jelentős csökkenése – többek között a születések alacsony száma miatt –, a nemzeti és uniós átlag alatti jövedelmek és az egyéb régiókkal való területi integráció nehézségei, melyek még inkább kiteszik őket az elnéptelenedés kockázatának; hangsúlyozza, hogy mindez egyúttal megnehezíti a hozzáférést a közszolgáltatásokhoz, például a lakhatáshoz, az oktatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz, ideértve a létfontosságú gyógyszerekhez való hozzáférést is; rámutat, hogy a vidéki régiók jelenleg Európa népességének 28 %-át adják, azonban ez a szám várhatóan szignifikánsan csökkenni fog a jövőben; hangsúlyozza, hogy az ifjúsági foglalkoztatást, a vállalkozói szellemet és a digitalizációt előmozdító politikai kezdeményezések jobb összehangolása, valamint a fiatal és új mezőgazdasági termelők

támogatása révén tovább kell erősíteni a vidéki területekre irányuló uniós kezdeményezéseket, például a kohéziós és agrárpolitikát; üdvözli e tekintetben a Bizottság azon szándékát, hogy felgyorsítsa a nagy kapacitású széles sávú infrastruktúra kiépítését a ritkán lakott és vidéki területeken, és ezt lehetőségnek tekinti az életminőség javítására, valamint az oktatási lehetőségek, a munkahelyteremtés, az innováció, az egészségügyi és más közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, a technológiai változásokhoz való alkalmazkodás, valamint a kulturális létesítmények és kikapcsolódási lehetőségek fejlesztésének előmozdítására; hangsúlyozza, hogy a vidéki területeken élő nők alapvető szerepet játszanak e közösségek fejlődésében, és hogy a nők munkájának és jogainak a vidéki munkaerőpiacon történő nagyobb elismerése jelentősen csökkentené az elnéptelenedés kockázatát; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki konkrét stratégiákat a vidéki térségekben élő nők társadalmi szerepvállalásának előmozdítására; ösztönzi a nemek szerint lebontott adatok gyűjtését a nemek közötti jelenlegi egyenlőtlenségek azonosítása és kezelése érdekében;

10. felhívja a figyelmet a demográfiai változás néhány okára, amely arra kényszeríti az említett területek lakosait, hogy elköltözzenek, másokat pedig elijeszt attól, hogy odaköltözzenek: a nem megfelelő infrastruktúra, többek között a gyors, szélessávú internet és a közlekedési hálózatok hiánya, a nagyarányú ifjúsági munkanélküliség, a kevesebb munkalehetőség – különösen a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők és általában a nők számára –, a köz- és magánszolgáltatások hiánya, az egészségügyi szolgálatásokhoz való hozzáférés nehézkessége, kevesebb oktatási, közüzemi és szociális szolgáltatás – ami megnehezíti a technológiai változásokhoz való alkalmazkodást – valamint a kulturális létesítmények és kikapcsolódási lehetőségek hiánya; emlékeztet továbbá az éghajlatváltozás és az ahhoz kapcsolódó veszélyes természeti jelenségek elnéptelenedésre gyakorolt hatására, például az egyes déli területek elsivatagosodásához vezető intenzív hőhullámokra;

11. hangsúlyozza, hogy a lehetőségek bizonyos régiók gazdasági struktúrájában tapasztalható, fent említett szűkössége miatt valószínű, hogy az adott régiónak egy idő után rossz híre lesz, akár az ott élő lakosok körében is, akik esetleg hangot adnak az életminőséggel, valamint a rendelkezésükre álló létesítményekkel és szolgáltatásokkal való elégedetlenségüknek; e tekintetben aggodalmának ad hangot a számos olyan uniós régióban tapasztalható, egyre fokozódó elégedetlenség miatt, ahol a helyi lakosság úgy érzi, hogy cserbenhagyták őket, amely jelenség (az ún. „elégedetlenség földrajza") szorosan összefügg a demográfiai tendenciákkal; ezzel összefüggésben kiemeli az agyelszívás hatását, amely a magasan képzett emberek egy bizonyos régióból vagy országból egy másik régióba vagy országba való vándorlásához vezet; rámutat, hogy különösen az orvosi személyzet – például az orvosok és ápolók – és a tanárok elvándorlása, amelyet az elmúlt években súlyosbított az egészségügyi és szociális ellátás állami finanszírozásának jelentős csökkentése, az orvosi ellátás és az oktatás minőségének romlásához vezetett, megnehezítve ezzel – különösen a távoli, vidéki területeken és a legkülső régiókban – a magas színvonalú ellátáshoz és oktatáshoz való hozzáférést;

12. úgy véli, hogy a városi térségek is ki vannak téve az elnéptelenedésnek, hiszen 1990 óta minden ötödik európai városban népességcsökkenés tapasztalható; megjegyzi ugyanakkor, hogy a városok népességének zsugorodása nem mindig folyamatos linearitást követ, hanem a területi kontextustól függően lehet alkalmi vagy átmeneti is;

13. rámutat a „belső perifériásodás" jelenségére, ami alatt az értendő, hogy a közép-, kelet- és dél-európai régiók határozottan negatív nettó népességvándorlási rátáról számolnak be, míg ugyanez a ráta az észak- és nyugat-európai régiókban – az erőteljes gazdasági bevándorlás miatt – határozottan pozitív; úgy véli, hogy ezek az egyenlőtlenségek még súlyosabbak a vidéki területeken, ahol a kohéziós politikának és a KAP forrásainak határozottabban kell összpontosítaniuk az innovációra annak érdekében, hogy a fiatalokat gazdálkodásra ösztönözzék, valamint a digitalizációra, a vidéki mobilitásra és az intelligens városok fejlesztésére, valamint arra, hogy segítsék a családi gazdaságokat az innováció és az új technológiák előnyeinek kiaknázásában;

Fogadó régiók

14. elismeri, hogy a nagyvárosok körüli agglomerációk pozitív migrációs rátát mutatnak, jellemzően a vidékről a városba irányuló népességmozgásnak köszönhetően, ami abból ered, hogy a foglalkoztatási lehetőségek bővülése egyre inkább a városi területekre koncentrálódott;

15. hozzáfűzi, hogy azok a régiók, amelyekben nagyobb létszámban élnek magasan képzett emberek, és amelyek több foglalkoztatási lehetőséget biztosítanak ezek számára, kevésbé vannak kitéve az elnéptelenedés jelenségének;

16. kiemeli, hogy a tudásalapú gazdasági ágazatok a társadalmi tőke, a hálózatok és a technológia általuk kínált magas szintjével hozzájárulnak a regionális fejlődéshez; elismeri, hogy az innovatív gazdasági tevékenységek jellemzően a technológiailag fejlettebb régiókban zajlanak, ahol kellő számban állnak rendelkezésre „intelligens" vállalkozások alkotta klaszterek;

17. másrészt hangsúlyozza, hogy a népesség túlkoncentrálódása bizonyos városi területeken már olyan káros mellékhatásokhoz vezetett, mint a forgalmi dugók, a lakhatási és közlekedési költségek emelkedése, a szennyezés, az elégtelen vízellátás, a hulladék ártalmatlanításával kapcsolatos problémák, a magas energiafogyasztás, az életminőség romlása és a városszétfolyás, a szegénységés a társadalmi kirekesztés kockázatának jelentős növekedése, valamint a népesség bizonyos szegmenseit érintő létbizonytalanság; hangsúlyozza, hogy e negatív hatások miatt a helyi hatóságok immár nem tudják szolgáltatásokkal ellátni a városi területek valamennyi lakosát; figyelmeztet a városi térségek magas népességkoncentrációjának egyes negatív népegészségügyi hatásaira, melyekre a Covid19-világjárvány is rávilágított;

18. megjegyzi, hogy a migráció közvetlen hatást gyakorol a városok inkluzivitására, ami a különböző területi kontextusoknak megfelelő szakpolitikai válaszokat és támogató intézkedéseket tesz szükségessé; emlékeztet e tekintetben arra, hogy a gazdasági migránsok adók és társadalombiztosítási járulékok formájában nagyobb mértékben járulnak hozzá a költségvetéshez, mint amit abból egyéni ellátások formájában kivesznek; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a befogadási politikákat, és támogatni kell a helyi és regionális önkormányzatokat e tekintetben;

Szükségletekre szabott válaszok: megoldások keresése a demográfiai hanyatlás kihívására

19. hangsúlyozza a jelenlegi kezdeményezések – úgymint a tevékeny és egészséges időskor témájára vonatkozó európai innovációs partnerség, a saját lakókörnyezetben való életvitel segítését szolgáló, valamint az EIT digitális és egészségügyi tudásinnovációs központok – fontosságát; felhívja a Bizottságot, hogy a demográfiai változások, valamint az európai régiók előtt álló demográfiai kihívások kezelése során vegye figyelembe az e kezdeményezések keretében már kidolgozott megoldásokat; hangsúlyozza az európai képesítési keretrendszer fontosságát olyan eszközként, amellyel támogatni lehet az oktatást és a képzést az elnéptelenedéssel fenyegetett területeken;

20. hangsúlyozza a helyi, regionális és nemzeti hatóságok, szakmai szövetségek és nem kormányzati szervezetek alapvető szerepét a vidéki és városi területeken a mobilitással, a területi megközelíthetőséggel és az alapvető szolgáltatásokkal kapcsolatos konkrét beruházási igények meghatározásában és értékelésében, és ennek révén az érintett területekben rejlő lehetőségek kiaknázásában, ideértve a gazdasági, társadalmi és demográfiai tendenciákat is; ezért úgy véli, hogy aktív résztvevőként döntő szerepet kell játszaniuk a helyi közösségekből eredő területi stratégiák kidolgozásában; hangsúlyozza, hogy a demográfiai tendenciák megfordítása érdekében a vonatkozó uniós programokban lehetőség szerint külön költségvetési választ kell szerepeltetni, továbbá el kell végezni a demográfiai közpolitikák hatásvizsgálatát; kiemeli, hogy az olyan területi megközelítésű uniós eszközök, mint a fenntartható városfejlesztés, a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák vagy az integrált területi beruházások olyan hasznos eszközök lehetnek, amelyek felhasználhatók a munkahelyek megőrzésében és létrehozásában, a régió vonzerejének fokozásában, és a szolgáltatásokhoz való helyi szintű hozzáférés javításában; elismeri, hogy a körforgásos gazdaságban és a biogazdaságban nagy lehetőségek rejlenek e területek újjáélesztése szempontjából, és kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak nyújtsanak egyedi igényeikre szabott technikai segítséget az említett stratégiák megtervezésében és végrehajtásában, többek között a helyi érdekeltek, a szociális partnerek és a civil társadalom bevonásán alapuló részvételi módszerek alkalmazásával;

21. rámutat, hogy egy európai vidékfejlesztési menetrendet kell kidolgozni a vidéki és távol eső térségek megközelíthetőségének javítása, vonzerejének növelése és fenntartható fejlődésének előmozdítása céljából, ami kedvezően befolyásolhatja az ellátási lánc és a belső piac megfelelő működését is; megjegyzi, hogy e területek megközelíthetősége és vonzereje növelhető a vállalkozások és a kkv-k tőkéhez való hozzáférésének javítása, a tudásteremtést és a technológiaterjesztést támogató innovációs ökoszisztémákba történő beruházások, valamint a magas színvonalú közszolgáltatások és alapvető szolgáltatások, a digitalizáció – többek között a kisvállalkozások számára történő – biztosítása, a digitális innováció, a digitális összekapcsoltság, valamint a magas színvonalú közlekedési szolgáltatások biztosítása révén; úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a lehető leghatékonyabb módon kell meghatározniuk a megfelelő szolgáltatásokat, és a vidéki és távoli területek sajátos igényeinek kielégítése érdekében elsősorban az ő szempontjaikat kell szem előtt tartani, a szakpolitikák végrehajtására és a megfelelő megoldások biztosítására összpontosítva;

22. megismétli, hogy a közlekedési hálózatok döntő szerepet játszhatnak a demográfiai változások kezelésében és az elnéptelenedés megállításában a vidéki-városi összeköttetések megerősítése révén, többek között a tömegközlekedésbe és a vidéki térségekben kínált más mobilitási szolgáltatásokba történő beruházások révén; e tekintetben hangsúlyozza a közlekedési infrastruktúra javításának fontosságát, többek között a meglévő közlekedési összeköttetések fenntartása és újjáélesztése, valamint a TEN-T-vel való kapcsolatok biztosítása révén, amelyek különösen fontosak a vidéki és peremterületeken, a szigeti régiókban és a legkülső régiókban, a fenntartható és intelligens közlekedési hálózatokra való átállás támogatása és a közlekedési rendszerek interoperabilitásának megerősítése révén, a fenntartható és intelligens mobilitási stratégia részeként;

2021. május 20., csütörtök

23. úgy véli, a fenntartható falusi turizmusnak nagyon fontos szerepe lehet az elnéptelenedés jelenségének kezelésében, a munkahelyteremtés előmozdításában és a vidéki térségek gazdasági és demográfiai sokféleségének elősegítésében;

24. elismeri, hogy a vidéki régiók szükségleteit és kihívásait, így az éghajlatváltozáshoz kapcsolódókat is, szem előtt kell tartani a zöld megállapodás célkitűzései szerinti klímasemlegességre és fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás során; úgy véli továbbá, hogy ezek a beruházások lehetővé fogják tenni a digitális gazdaságra és a digitális online oktatási rendszerre történő méltányos és egyenlő átállást, elérhetővé téve azokat valamennyi polgár, köztük a társadalom legkiszolgáltatottabb tagjai számára; e tekintetben úgy véli, hogy a kohéziós politika alapvető szerepet játszik a minőségi közszolgáltatásokba és alapvető szolgáltatásokba történő beruházások révén;

25. úgy véli, hogy az uniós városfejlesztési menetrend, amely meghatározza a városi területek életminőségének javítására irányuló fő prioritásokat és tevékenységeket, hozzájárulhat a növekedés, az integráció, az együttműködés és az innováció elősegítéséhez, valamint a társadalmi kihívások leküzdését célzó megfelelő eszközök alakításához; újfent hangsúlyozza továbbá, hogy olyan fejlesztési stratégiákat kell kidolgozni, amelyek – többek között a tudáshálózat fejlesztése és a humántőke-beruházás támogatása révén – az európai régiók tudásalapú gazdaságának és intelligens szakosodásának megerősítését célozzák; kiemeli, hogy a városok és régiók az elnéptelenedett és a túlnépesedett területeken egyaránt fontos szerepet játszanak; megismétli, hogy további finanszírozási lehetőségeket kell közvetlenül elérhetővé tenni a városok és régiók számára a programok helyi végrehajtása érdekében, és az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés maximális kihasználására ösztönöz;

26. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikának hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a nők jobban részt vehessenek a regionális és városfejlesztési szakpolitikai tervezésben, hogy olyan városok és közösségek jöhessenek létre, amelyek nemtől függetlenül mindenki számára megfelelőek; úgy véli továbbá, hogy az ESZA+ keretében végrehajtott beruházásoknak elő kell mozdítaniuk a munkát kereső nők és egyedülálló szülők foglalkoztathatóságát, biztosítaniuk kell a megfizethető gyermekgondozási létesítmények finanszírozását és támogatniuk kell a fiatal családokat; emlékeztet arra, hogy tanácsadási szolgáltatások, illetve lakhatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és oktatáshoz való hozzáférés biztosítása révén azoknak a gyermekeknek a szükségleteiről is gondoskodni kell, akik egy családtag gondozásában vagy egyedül élnek, miközben a szülők külföldön dolgoznak; kiemeli továbbá a családbarát jogszabályok fontosságát, amelyek elősegítik a munka és a magánélet közötti megfelelő egyensúly kialakítását;

27. hangsúlyozza, hogy a beruházásoknak a fiatalok, az idősek, a fogyatékossággal élő személyek és más kiszolgáltatott csoportok támogatását is kell célozniuk e csoportok munkaerőpiacra való belépése vagy munkaerőpiacon maradása során, valamint elő kell segíteniük a minőségi munkahelyeken való elhelyezkedésüket, különös figyelmet fordítva a leginkább elnéptelenedett vidéki és távoli területekre; úgy véli, hogy a specifikus igényekre szabott képzési lehetőségeket is fel kell térképezni a „jólléti gazdaság” koncepciójának, valamint az egészséges és aktív időskor megközelítésének előmozdítása érdekében;

28. emlékeztet arra, hogy az etnikai kisebbségek szükségleteit a demográfiai kihívások kezelése során is figyelembe kell venni;

29. emlékeztet arra, hogy szükség van a munkaerővándorlás megfordítását célzó nemzeti és regionális szintű stratégiákra; felhívja a helyi, regionális, nemzeti és uniós hatóságokat, hogy dolgozzanak ki olyan szakpolitikákat, amelyek növelik régióik vonzerejét a munkalehetőségek tekintetében, és hogy megelőzés, mérséklés és megfelelő válaszlépések révén – a kohéziós politika által biztosított eszközök felhasználásával – kezeljék a származási régiókban a képzett munkaerő kivándorlásának problémáját; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy számos tagállamban léteznek már olyan kezdeményezések – például a rendkívül speciális készségekkel rendelkező munkavállalóknak kínált ösztönzők –, amelyek célja, hogy a képzett munkaerő ne kivándoroljon a szóban forgó régiókból, hanem bevándoroljon oda;

30. hangsúlyozza, hogy a Covid19 okozta egészségügyi válság változó mértékben minden tagállamot és régiót érintett, és valószínűleg új tendenciákhoz vezet a népességvándorlásban; ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy az uniós gazdaság válságból való tartós és stabil alapokon nyugvó kilábalásának biztosítása érdekében az ERFA és az ESZA számára a REACT-EU révén nyújtott kiegészítő források – az eszköz átmeneti jellege ellenére – számottevő segítséget nyújthatnak az emberek foglalkoztatásban tartásához, és új munkahelyeket teremthetnek az elnéptelenedés kockázatának kitett területeken többek között a kkv-k és az önfoglalkoztatottak támogatása révén; üdvözli a rugalmas munkafeltételek bevezetését, beleértve a távmunkát vagy a csökkentett munkaidőt is, és hangsúlyozza, hogy ezt a támogatást megkülönböztetésmentes alapon kell nyújtani;

31. e tekintetben emlékeztet arra, hogy a világjárvány rávilágított a digitalizáció fontosságára a gazdaság egészében: a közösségi távolságtartás és a szabad mozgás korlátozása következményeinek enyhítésében, az egészségügyi ellenőrzés vagy a telekonzultáció megkönnyítésében és az egészségügyi szolgáltatások biztosításában a ritkán lakott vagy a természeti vagy demográfiai kihívásokkal küzdő területeken; úgy véli, hogy az ebben rejlő lehetőségeket arra kell felhasználni, hogy új munkahelyeket teremtsünk az idősödő népességű területeken;

32. rámutat, hogy a Covid19-válság során egyre inkább elterjedt a távmunka, és úgy véli, hogy ez hasznos eszköznek bizonyulhat a vidéki területeken tapasztalható elnéptelenedési tendenciák visszafordításához, lehetővé téve a képzett fiatalok számára, hogy olyan területeken maradjanak, amelyeket egyébként elhagynának; felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, hogy a távmunka miként befolyásolhatja a jövőben az EU-n belüli mobilitást és a különböző régiók vonzerejét;

Szakpolitikai ajánlások

33. felkéri a Bizottságot, hogy terjesszen egy elő egy, a demográfiai változást érintő stratégiát, amely a következő főbb elemekre épül: tisztességes foglalkoztatási feltételek, a munka és a magánélet egyensúlya, a gazdasági tevékenységet és a foglalkoztatást elősegítő szakpolitikák területi vonatkozásai, az általános érdekű szociális szolgáltatások megfelelő biztosítása minden területen, a hatékony helyi tömegközlekedés, az eltartott személyek megfelelő ellátása és a tartós ápolás-gondozás, különös figyelemmel az új munkavégzési formákra és azok társadalmi hatásaira;

34. sürgeti a tagállamokat és a regionális hatóságokat, hogy a kohéziós politika eszközei révén alkalmazzanak integrált megközelítést a demográfiai kihívások kezelésére, és szorgalmazza az intelligens falvak és más ösztönző rendszerek előmozdítását a népesség megtartása és a fiatalok vidéki és városkörnyéki területekre vonzása érdekében;

35. emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz nagyszabású pénzügyi támogatást nyújt majd, hogy a tagállamok gazdasága ellenállóképesebb és a jövőre jobban felkészült lehessen, valamint ismét hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben sajátos helyzetüknek megfelelő intézkedéseket kellene javasolniuk a demográfiai változás kezelésére; úgy véli, hogy az ilyen tervek kidolgozása során a helyi és regionális szervezetek aktív bevonására is szükség van, hiszen ez egy különösen fontos terület lesz az e tervek értékelése és a tagállamok későbbi irányítása során; úgy véli, hogy a demográfiai kihívások átfogóbb megközelítésének biztosítása érdekében szinergiákat kell kialakítani a kohéziós politika és a Next Generation EU programjai között;

36. kiemeli a MÁTA és az alap végrehajtási mechanizmusának fontosságát, amelyek célja az energetikai átállás által érintett közösségek támogatása azáltal, hogy hozzájárulnak új lehetőségek megteremtéséhez a vidéki és posztindusztriális területeken, valamint az elnéptelenedés kockázatának csökkentéséhez; úgy véli, hogy e tekintetben támogatni kell a helyi és regionális együttműködési kezdeményezéseket;

37. újfent hangsúlyozza, hogy a demográfiai változás alapvető kihívás az EU számára, és hogy ennek kezelését prioritásnak kell tekinteni a programok kialakítása és végrehajtása során; e tekintetben emlékeztet arra, hogy az ERFA-ról és a Kohéziós Alapról szóló rendeletben a következő többéves pénzügyi keretben (2021–2027) meghatározott egyik fő célkitűzés a földrajzi vagy demográfiai hátrányokkal küzdő városi és vidéki térségek támogatása, és a tagállamoknak uniós pénzügyi támogatást kell elkülöníteniük az érintett régiók környezeti szempontból fenntartható és társadalmilag befogadó gazdasági fejlődését előmozdító projektekre; ezzel kapcsolatban emlékeztet arra, hogy külön támogatást kell nyújtani azoknak a NUTS 3 szintű területeknek, illetve helyi közigazgatási egységek olyan klasztereinek, ahol a népsűrűség 12,5 fő/km^2 alatti, vagy az éves népességcsökkenés a 2007–2017 közötti időszak átlagában meghaladja az 1 %-ot, és a támogatásoknak olyan egyedi regionális és nemzeti politikák hatálya alá kell tartozniuk, amelyek célja a kohéziós eszközök révén jobb fizikai és IKT-összekapcsoltság biztosítása, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok minőségének javítása, a vállalkozói szellem előmozdítása, és a minőségi munkalehetőségek megteremtése; üdvözli az ERFA-ról és a Kohéziós Alapról szóló rendelet új cikkét, amely a folyamatos demográfiai hanyatlással szembesülő regionális és helyi térségek támogatására irányuló nemzeti tervek kidolgozását szorgalmazza;

38. kéri a tagállamokat, hogy a társadalmi kirekesztés, az energiaszegénység és az anyagi nélkülözés kezelése, a digitális szakadék és a digitális kirekesztés – különösen a vidéki területeken, valamint a fiatalok, az idősek és a fogyatékossággal élő személyek körében történő – hatékony leküzdése, valamint a digitális eszközökhöz és programokhoz, illetve a megfizethető kommunikációs infrastruktúrákhoz való hozzáférés biztosítása érdekében nagyobb mértékben mozgósítsák az ESZA és a MÁTA forrásait, és kombinálják azokat a nemzeti és helyi beruházásokkal; szorgalmazza ezért, hogy biztosítsanak lehetőséget arra, hogy az idősek hozzáférhető és megfizethető módon, a saját igényeikhez igazodva tehessenek szert digitális készségekre; rámutat arra, hogy e kezdeményezéseknek nagyobb esélyük van a sikerre, ha a nemzedékek közötti tapasztalatcsere lehetőségeihez kapcsolódnak; ebben az értelemben úgy véli, hogy a digitalizációban, a robotizációban és a mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségeket – a magas szintű etikai normák biztosítása mellett – tovább lehetne vizsgálni és elő lehetne mozdítani az idősek önállóságának, valamint élet- és egészségügyi körülményeinek javítása érdekében;

2021. május 20., csütörtök

39. megismétli, hogy a kohéziós politika, a közös agrárpolitika nemzeti stratégiai tervei és a nemzeti gazdaságélénkítési stratégiai tervek terén további helyi alapú és integrált megközelítésekre van szükség a pénzügyi erőforrások könnyebb, de egyben hatékony kezelésének lehetővé tétele és az uniós alapok, valamint az integrált eszközök közötti szinergiák maximalizálása érdekében; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az adminisztratív kapacitásokat a bürokrácia csökkentése és a projekt-végrehajtási folyamat alatti összehangolt szabályozás, továbbá valamennyi szakaszban a célzott technikai segítségnyújtás biztosítása érdekében;

40. felszólítja a tagállamokat, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló kohéziós politika programozását és végrehajtását a partnerségi elv teljes körű tiszteletben tartása mellett végezzék, és partnerségi megállapodásaikban vegyék figyelembe a demográfiai hátrányokkal küzdő régiók sajátos szükségleteit; hangsúlyozza, hogy kiemelt kérdésként kell kezelni a regionális és szubregionális szükségleteket, beleértve a demográfiai és migrációs szempontokat, valamint a területi (városi és vidéki) kihívásokat; úgy véli, hogy ezeket a stratégiákat gazdasági, környezeti és társadalmi értékelésekkel párhuzamosan végzett területi és demográfiai hatásvizsgálatoknak kell kísérniük; felhívja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon és adott esetben biztosítsa a partnerségi magatartási kódex teljes körű végrehajtását, amely a projektek minőségének javításával párhuzamosan hozzájárulhat a kohéziós politika keretében rendelkezésre álló források felhasználási arányának növeléséhez;

41. felszólítja a tagállamokat, hogy nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveik, nemzeti fejlesztési politikáik, hosszú távú fenntartható fejlődési stratégiáik és testre szabott kohéziós politikai programjaik kialakítása során vegyék figyelembe a különböző demográfiai kihívásokat, amelyek összhangban állnak az európai szemeszter céljaival, annak érdekében, hogy megfelelő finanszírozást biztosítsanak az elnéptelenedés kezelésére, a negatív tendenciák visszafordítására és a területi vonzerő növelésére;

42. felhívja az elnéptelenedéssel fenyegetett régiók helyi, regionális és nemzeti hatóságait, hogy a beruházásokat a fiatal családok e régiókban való letelepedésének ösztönzésére, a kkv-k és szolgáltató vállalatok bevonásával a minőségi szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához való egyetemes hozzáférhetőségre, valamint a munkahelyteremtésre, különösen a fiatalok foglalkoztatására, a munkavállalók átképzésére, a vállalkozói feltételek megteremtésére és a kkv-k támogatására összpontosítsák; felhívja a tagállamokat, hogy erősítsék meg erre irányuló támogatásukat; úgy véli, hogy az oktatás valamennyi szintjére, így többek között a kisgyermekkori nevelésre, a megfizethető, hozzáférhető és méltányos mobilitási szolgáltatásokra, a nők munkaerő-piaci részvételének előmozdítását elősegítő gyermekgondozási létesítményekre és az egész életen át tartó tanulásra irányuló beruházások prioritást élveznek, különösen a vidéki térségekben és a legkülső régiókban; úgy véli, hogy különösen fontos a megfelelő körülmények megteremtése ahhoz, hogy a fiatalok e régiókban maradjanak, valamint fontos a korai iskolaelhagyás problémájának kezelése azáltal, hogy – tantermi vagy távoktatás keretében, helyi és regionális szinten, a digitális készségeket is beleértve – vonzó oktatási, képzési, továbbképzési és átképzési lehetőségeket kínálnak a fiatalok számára, arra ösztönözve őket, hogy ezekben a régiókban folytassák tanulmányaikat; megérti, hogy a régióknak ehhez az Unió és a tagállamok koncentrált támogatására lesz szükségük;

43. szorgalmazza az erőteljes demográfiai növekedéssel szembesülő régiók, például Mayotte vagy Guyana megfelelő pénzügyi források révén történő fokozott támogatását annak érdekében, hogy megfelelő mértékben és színvonalon biztosítani lehessen az alapvető szolgáltatások folytonosságát, különösen az oktatási, egészségügyi és közlekedési ágazatban;

44. helyénvalónak tartja a regionális és helyi hatóságok különböző szinteken történő bevonását a hosszú távú, együttműködésen alapuló kormányzási és tervezési kezdeményezésekbe; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy terjesszék az ilyen típusú kormányzás és a többközpontú fejlesztést támogató tervezési eszközök használatára és előnyeire vonatkozó bevált gyakorlatokat, továbbá hogy használják fel a területi hatásvizsgálat eszközét a demográfiai változást befolyásoló uniós és nemzeti politikák részletesebb megtervezésében; e tekintetben megismétli, hogy rendkívül fontos a régiók aktív és valódi bevonása a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tervezésébe és irányításába az eszköz hatékonyságának növelése érdekében;

45. úgy véli, hogy az innováció és a kutatás pozitív átgyűrűző hatásokkal járhat; ösztönzi a regionális és nemzeti szintű döntéshozókat, hogy az új Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az ERFA felhasználásával fektessenek be a széles sávú hálózat bővítésébe a digitális és tudásalapú gazdaság támogatása céljából, továbbá fektessenek be erőforrások, magas színvonalú közszolgáltatások és ösztönzők nyújtásába, amelyek révén megtarthatók a magas szintű képzettséggel rendelkező munkavállalók, hogy kutatóközpontok létesülhessenek a különböző régiókban, növelve az elnéptelenedett területek vonzerejét, különösen a fiatal tehetségek és vállalkozók számára; szorgalmazza az európai strukturális és beruházási alapok és a Horizont Európa program, valamint más kezdeményezések, például az Európai Innovációs és Technológiai Intézet által támogatott kezdeményezések közötti szinergiák további fejlesztését; úgy véli továbbá, hogy

a vállalkozások beruházásait célzó, a családokra vonatkozó kedvezményes adókulcsok, valamint a munkáltatóknak és az önfoglalkoztatóknak nyújtott adóösztönzők révén megvalósuló vonzó adópolitikák megkönnyítenék a munkahelyteremtést és a beruházási lehetőségeket; úgy véli emellett, hogy az elnéptelenedéssel kapcsolatos kihívások leküzdése érdekében fontolóra lehetne venni a fiatal családokat az első otthon megvásárlására ösztönző intézkedéseket, valamint az állami szabályokkal kapcsolatos nagyobb fokú rugalmasságot;

46. ösztönzi a régiókat, hogy használják ki az intelligens szakosodási stratégiákban meghatározott versenyelőnyeiket; javasolja az úgynevezett „oázis stratégiák" kidolgozását, amelyek a régió helyi fejlesztési potenciáljának kiaknázásával a legsikeresebb, legélénkebb és leggyorsabban növekvő szektorokra koncentrálnának; felszólítja a helyi és regionális hatóságokat, hogy fektessenek be az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésbe, és összpontosítsanak a fiatal és képzett munkavállalók régióba vonzására, a jelenleg foglalkoztatottak megtartására, a vállalkozói szellem ösztönzésére, valamint helyi, nemzeti és uniós ösztönzők alkalmazására; hangsúlyozza továbbá, hogy elő kell mozdítani a nemzedékek közötti szolidaritást, a tevékeny időskort és az úgynevezett „ezüst gazdaság" által kínált lehetőségeket előmozdító intézkedéseket, amelyek jelentős politikai irányváltást jelentenek a vidéki térségek számára, és a népesség elöregedésének problémáját a vidéki térségek fejlesztési lehetőségévé alakítják;

47. hangsúlyozza, hogy az új Lipcsei Chartával („A városok átalakító ereje a közjó érdekében") és a 2030-ig szóló területfejlesztési menetrenddel összhangban szélesebb területi perspektívában kell gondolkodni a másodlagos jelentőségű- és kisebb városok városi hálózatainak megerősítése érdekében, hogy a városok és a vidék közötti kapcsolatok, a funkcionális területek és regionális együttműködés bővítése révén kiaknázhassák az e hálózatokban rejlő, a közvetlen határaikon túli területi, gazdasági és társadalmi kohézió támogatására fordítható komoly lehetőségeket;

48. felhívja a Bizottságot, hogy a demográfiai kihívások kezelése érdekében összpontosítson a különböző szintű funkcionális együttműködési területekkel kapcsolatos kérdések uniós szintű koordinációjára, például a határ menti, a makroregionális és a vidéki-városi területekre;

49. kitart amellett, hogy a befektetéseket az információs és kommunikációs technológiára és a humán tőkére kell összpontosítani, mivel ebben rejlik a legnagyobb potenciál a felhasználók közötti távolság csökkentésére és magas szintű képzettséggel rendelkező munkavállalók toborzására a digitális szakadék elkerülése és a digitális kohézió biztosítása érdekében; hangsúlyozza az IKT-infrastruktúrák finanszírozásának, valamint e technológiák kkv-k és iskolák körében történő fejlesztésének és alkalmazásának fontosságát a vidéki, szigeti, hegyvidéki és elszigetelt régiókban és az ipari átalakulás alatt álló régiókban, többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és általánosabban a kohéziós politikai alapokból származó források révén; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy e technológiákat egyenlő mértékben és párhuzamosan alkalmazzák a régiókban és a tagállamokban a vonzerő tekintetében fennálló és a digitális szakadék csökkentése érdekében;

50. elismeri, hogy a „mágnesvárosok" elsődlegesen járulnak hozzá a regionális „növekedési pólusok" kiépítéséhez; hangsúlyozza azonban, hogy a másodlagos jelentőségű városok döntő szerepet játszanak a regionális fejlődésben, és e tekintetben felszólítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat az ezen városok összehangolt fejlődését célzó stratégiák gyakorlati megvalósítására;

51. úgy véli, hogy a településeknek elő kell mozdítaniuk a „nyitott innovációt" célzó kezdeményezéseket, a tudást felhasználva az innovációs folyamat felgyorsítása és az érintett partnerekkel és érdekelt felekkel való együttműködésen alapuló megközelítés kialakítása érdekében regionális innovációs ökoszisztémák létrehozása céljából;

52. kiemeli azokat a lehetőségeket, amelyek az EU kis szigetei és periférikus tengeri régiói negatív demográfiai tendenciájának megfordítása szempontjából a kék gazdaságban rejlenek; hangsúlyozza, hogy a dél-európai elnéptelenedés elleni küzdelemhez, a part menti városok bevételeinek a vidéki falvakba való eljuttatásához, a társadalmi befogadás ösztönzéséhez és az európai zöld megállapodásban foglalt célkitűzések eléréséhez hozzájárulhat a kék gazdaság tevékenységeinek megfelelő végrehajtása, amennyiben azt szorosan figyelemmel kísérik a negatív környezeti externáliák mérséklése és a kisvállalkozásokat, a hátországi területeket és a helyi polgárokat is beleértve a teljes értékláncra gyakorolt társadalmi-gazdasági előnyök növelése érdekében;

53. javasolja, hogy a tagállamokban, amennyiben szükséges, gondolják újra az oktatási és képzési rendszereket, ennek keretében dolgozzanak ki a távoli munkavégzéssel összeegyeztethető oktatási pályákat, és vezessenek be olyan szakpolitikákat, amelyek révén megelőzhető a származási régiókban a képzett munkaerő tartós elvándorlása; hangsúlyozza a helyi és regionális előnyök kihasználásának, valamint a gazdasági és társadalmi intézmények fejlesztésének és testre szabott megoldások kidolgozásának fontosságát, nemcsak a képzett munkaerő elvándorlásának megelőzése, hanem e jelenség visszafordítása érdekében is; úgy véli, hogy a szakoktatás és szakképzés útján – ideértve a munkavállalói mobilitást is – eredményesen bővíthetők a munkavállalók készségei, illetve javítható a munkaerőpiac gyors dinamikájával szembeni ellenálló képességük, ami hozzájárul a képzett munkaerő elvándorlásának megelőzéséhez; ösztönzi a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy könnyítsék meg a duális oktatáshoz való hozzáférést az oktatásból a foglalkoztatásba való

átmenet javítása érdekében; úgy véli továbbá, hogy elő kell mozdítani a páneurópai „diaszpóra-stratégiákat”, amelyek célja a visszatérési folyamatok ösztönzése azok számára, akik egy „vonzóbb” régióba távoztak, különös tekintettel a mezőgazdaság és agrárgazdaságtan szakos hallgatókra, akiket ösztönözni kell arra, hogy a diplomaszerzést követően visszatérjenek régiójukba annak érdekében, hogy hozzájáruljanak származási régiójuk gazdasági életképességéhez;

54. felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítsa, hogy a vidéki területekkel kapcsolatos hosszú távú elképzelésre vonatkozó kezdeményezés gyakorlati megoldásokat és a peremterületek és a demográfiai változások kezeléséhez szükséges támogatási eszközöket nyújtson; úgy véli, hogy a vidéki térségekkel kapcsolatos hosszú távú elképzelésnek valódi európai „vidékfejlesztési menetrenddé” kell fejlődnie, amely kézzelfogható és konkrét célkitűzéseket fogalmaz meg, továbbá felépítésénél és végrehajtásánál fogva biztosítja az összes érintett regionális és helyi szereplő bevonását; úgy véli továbbá, hogy ennek magában kell foglalnia egy, a nemek közötti egyenlőség érvényesítésére irányuló stratégiát, amelyet hatásvizsgálati eszközökkel kell kiegészíteni; felkéri a Bizottságot, hogy a többi tagállammal és a helyi és regionális hatóságokkal egyetértésben többszintű megközelítés formájában terjesszen elő egy „új megállapodást” az EU-n belüli demográfiáról, amely a demográfiáról szóló európai stratégia kidolgozásához vezetne; úgy véli, hogy a demográfiai kérdéseknek, többek között az elnéptelenedésnek és az elöregedésnek az Európa jövőjéről szóló konferencián tárgyalt kérdések között kell szerepelniük;

o

o o

55. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának, valamint a tagállamok nemzeti és regionális parlamentjeinek.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0249

Az uniós szabályok hatása a munkavállalók és a szolgáltatások szabad mozgására: az EU-n belüli munkaerő-mobilitás mint a munkaerőpiaci igényeket és készségeket összehangoló eszköz

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a munkavállalók és a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó uniós szabályok hatásairól: az EU-n belüli munkavállalói mobilitás mint a munkaerőpiaci igények és készségek összehangolásának eszköze (2020/2007(INI))

(2022/C 15/12)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ),

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkére,

— tekintettel az EUMSZ 45., 56., 153., 154. és 174. cikkére,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, amelyet az Európai Tanács, a Parlament és a Bizottság 2017 novemberében hirdetett ki,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre (CRPD),

— tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) által megállapított alapvető munkaügyi normákra, valamint a munkaügyi igazgatásról és a munkaügyi ellenőrzésekről szóló egyezményeire és ajánlásaira,

— tekintettel a munkahelyi egészségvédelem és biztonság terén elfogadott kiterjedt uniós vívmányokra, különösen a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i 89/391/EGK tanács irányelvre ([1]) és annak egyedi és kapcsolódó irányelveire,

— tekintettel „Az átképzés és a továbbképzés mint a fenntarthatóság és a foglalkoztathatóság javításának alapja a gazdasági fellendülés és a társadalmi kohézió támogatásának összefüggésében” című, 2020. június 8-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az Ursula von der Leyen, európai bizottsági elnökjelölt által a hivatalba lépő következő Európai Bizottság (2019–2024) számára előterjesztett, „Ambiciózusabb Unió. Programom Európa számára” című politikai iránymutatásra,

— tekintettel az Európai Munkaügyi Hatóság létrehozásáról, a 883/2004/EK, a 492/2011/EU és az (EU) 2016/589 rendelet módosításáról, valamint az (EU) 2016/344 határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1149 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([3]),

— tekintettel a foglalkoztatási szolgálatok európai hálózatáról (EURES), a munkavállalók mobilitási szolgáltatásokhoz való hozzáféréséről és a munkaerőpiacok további integrációjáról, valamint a 492/2011/EU és az 1296/2013/EU rendeletek módosításáról szóló, 2016. április 13-i (EU) 2016/589 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]),

— tekintettel az EURES-hálózat működésének nyomon követésére és értékelésére szolgáló adatgyűjtésre és -elemzésre vonatkozó egységes részletes előírásokról szóló, 2018. február 2-i (EU) 2018/170 bizottsági végrehajtási határozatra,

([1]) HL L 183., 1989.6.29., 1. o.
([2]) HL L 186., 2019.7.11., 21. o.
([3]) HL L 141., 2011.5.27., 1. o.
([4]) HL L 107., 2016.4.22., 1. o.

2021. május 20., csütörtök

— tekintettel az EURES 2016. január és 2018. június közötti tevékenységéről szóló, 2019. április 2-i bizottsági jelentésre,

— tekintettel a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([5]),

— tekintettel a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([6]),

— tekintettel a közúti fuvarozói szakma gyakorlására vonatkozó feltételek közös szabályainak megállapításáról és a 96/26/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1071/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([7]),

— tekintettel a nemzetközi közúti árufuvarozási piachoz való hozzáférés közös szabályairól szóló, 2009. október 21-i 1072/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([8]),

— tekintettel a Közösségben a légijáratok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló, 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([9]),

— tekintettel a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról, a 3821/85/EGK és a 2135/98/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 3820/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([10]),

— tekintettel a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri szállításra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról szóló, 1992. december 7-i 3577/92/EGK tanácsi rendeletre ([11]),

— tekintettel a munkavállalók szabad mozgásával összefüggésben a munkavállalóknak biztosított jogok gyakorlását megkönnyítő intézkedésekről szóló, 2014. április 16-i 2014/54/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([12]),

— tekintettel a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([13]),

— tekintettel a közúti fuvarozásban utazó tevékenységet végző személyek munkaidejének szervezéséről szóló, 2002. március 11-i 2002/15/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([14]),

— tekintettel az Európai Közösség Hajótulajdonosainak Szövetsége (ECSA) és a Közlekedési Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége az Európai Unióban (FST) között, a tengerészek munkaidejének szervezésére vonatkozóan kötött megállapodásról szóló, 1999. június 21-i 1999/63/EK tanácsi irányelvre ([15]), amelyet az Európai Közösség Hajótulajdonosainak Szövetsége (ECSA) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) között létrejött, a 2006. évi tengerészeti munkaügyi egyezmény alapján kötött megállapodás végrehajtásáról szóló, 2009. február 16-i 2009/13/EK tanácsi irányelv ([16]) módosított,

— tekintettel a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([17]),

---

([5]) HL L 166., 2004.4.30., 1. o.
([6]) HL L 284., 2009.10.30., 1. o.
([7]) HL L 300., 2009.11.14., 51. o.
([8]) HL L 300., 2009.11.14., 72. o.
([9]) HL L 293., 2008.10.31., 3. o.
([10]) HL L 102., 2006.4.11., 1. o.
([11]) HL L 364., 1992.12.12., 7. o.
([12]) HL L 128., 2014.4.30., 8. o.
([13]) HL L 255., 2005.9.30., 22. o.
([14]) HL L 80., 2002.3.23., 35. o.
([15]) HL L 167., 1999.7.2., 33. o.
([16]) HL L 124., 2009.5.20., 30. o.
([17]) HL L 18., 1997.1.21., 1. o.

— tekintettel a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv módosításáról szóló, 2018. június 28-i (EU) 2018/957 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([18]),

— tekintettel a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv érvényesítéséről és a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről szóló 1024/2012/EU rendelet (az IMI-rendelet) módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/67/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([19]),

— tekintettel a közúti szállítási ágazatban dolgozó járművezetők kiküldetésére vonatkozó különös szabályoknak a 96/71/EK irányelv és a 2014/67/EU irányelv tekintetében való meghatározásáról, a 2006/22/EK irányelvnek a végrehajtási követelmények tekintetében történő módosításáról, valamint az 1024/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2020. július 15-i (EU) 2020/1057 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([20]),

— tekintettel a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2019. július 8-i (EU) 2019/1181 tanácsi határozatra ([21]),

— tekintettel a be nem jelentett munkavégzés kezelésére irányuló együttműködés erősítését célzó európai platform létrehozásáról szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/344 európai parlamenti és tanácsi határozatra ([22]),

— tekintettel az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszeréről, valamint az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének létrehozásáról szóló 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. május 22-i tanácsi ajánlásra ([23]),

— tekintettel a határt átlépő munkavállalók és idénymunkások Covid19-válsággal összefüggő európai védelméről szóló, 2020. június 19-i állásfoglalására ([24]),

— tekintettel az új európai készségfejlesztési programról szóló, 2017. szeptember 14-i állásfoglalására ([25]),

— tekintettel a „Hathatós munkaügyi ellenőrzések: az európai munkakörülmények javítására irányuló stratégia” című, 2014. január 14-i állásfoglalására ([26]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Európai helyreállítási terv és a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret” című, 2020. július 15-i véleményére,

— tekintettel „Az egész életen át tartó tanulás és a készségfejlesztés fenntartható finanszírozása a szakképzett munkaerő hiányával összefüggésben” című, a horvát elnökség felkérésére az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság által készített, 2020. május 5-i feltáró véleményre,

— tekintettel a Régiók Európai Bizottságának „A képzett munkaerő elszívása az Unióban: a kihívás kezelése minden szinten” című véleményére (C 141/34),

— tekintettel „A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program” című, 2020. július 1-jei bizottsági közleményre (COM(2020)0274), valamint az azt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumokra (SWD(2020)0121 és SWD(2020)0122),

— tekintettel a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló, 2020. január 14-i bizottsági közleményre (COM(2020)0014),

— tekintettel a „2020. évi éves fenntartható növekedési stratégia” című, 2019. december 17-i bizottsági közleményre (COM(2019)0650),

— tekintettel az „Új európai készségfejlesztési program” című, 2016. június 10-i bizottsági közleményre (COM(2016)0381),

---

([18]) HL L 173., 2018.7.9., 16. o.
([19]) HL L 159., 2014.5.28., 11. o.
([20]) HL L 249., 2020.7.31., 49. o.
([21]) HL L 185., 2019.7.11., 44. o.
([22]) HL L 65., 2016.3.11., 12. o.
([23]) HL C 189., 2017.6.15., 15. o.
([24]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0176.
([25]) HL C 337., 2018.9.20., 135. o.
([26]) HL C 482., 2016.12.23., 31. o.

2021. május 20., csütörtök

— tekintettel az Európai Bizottság és a Tanács együttes foglalkoztatási jelentésére irányuló 2019. december 17-i javaslatra, amely a 2020. évi éves fenntartható növekedési stratégiáról szóló bizottsági közleményt kísérte,

— tekintettel a Bizottság „Az európai zöld megállapodás” című, 2019. december 11-i közleményére (COM(2019)0640),

— tekintettel a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv érvényesítéséről és a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről szóló 1024/2012/EU rendelet (az IMI-rendelet) módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/67/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazásáról és végrehajtásáról szóló, 2019. szeptember 25-i bizottsági jelentésre (COM(2019)0426),

— tekintettel a Bizottságnak az EU-n belüli munkavállalói mobilitásról szóló, 2019. évi éves jelentésére,

— tekintettel a Cedefop „A készségigény-előrejelzésekkel kapcsolatos tendenciák és kihívások 2030-ig” című jelentésére,

— tekintettel az Eurofound „Kiküldött munkavállalók az Európai Unióban (2010)” című jelentésére ([27]) és a nemzeti jelentésekre,

— tekintettel a Bizottság 2020. május 6-i, 2020. évi tavaszi gazdasági előrejelzésére,

— tekintettel az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA) „Covid19: Visszatérés a munkahelyre – A munkahelyek átalakítása és a munkavállalók védelme” című, 2020. április 24-i iránymutatásaira,

— tekintettel a Parlament „Uniós szociális és munkaügyi jogok és uniós belső piaci jogszabályok” című, 2015. évi tanulmányára,

— tekintettel a Covid19-járvány kontextusában az EU-ban dolgozó idénymunkásokról szóló, 2020. július 17-i bizottsági iránymutatásra,

— tekintettel az idénymunkások és más utazó munkavállalók munka- és életkörülményeinek javításáról szóló, 2020. október 9-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a szabad mozgásnak a Covid19-világjárvány miatti korlátozására vonatkozó koordinált megközelítésről szóló, 2020. október 13-i tanácsi ajánlásra,

— tekintettel a Bizottság „A kiválasztott, egyes tagállamokban és ágazatokban a 96/71/EK irányelv szerint a kiküldött munkavállalókra alkalmazott bérmegállapítási rendszerek és bérminimumok” című, 2015. évi tanulmányára,

— tekintettel a „Covid19: A munkavállalók szabad mozgáshoz való jogának gyakorlására vonatkozó iránymutatások” című, 2020. március 30-i bizottsági közleményre,

— tekintettel az „Út a szabad mozgás helyreállítására és a belső határellenőrzések megszüntetésére vonatkozó, fokozatos és összehangolt megközelítés kialakítása felé – Covid19” című, 2020. május 15-i bizottsági közleményre (2020/C 169/03),

— tekintettel az Eurofound „Az EU-n belüli mobilitás szociális dimenziója: a közszolgáltatásokra gyakorolt hatás” című, 2015. évi tanulmányára,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság véleményeire,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A9-0066/2021),

([27]) http://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2010/working-conditions-industrial-relations/posted-workers-in-the-european-union

A. mivel a megkülönböztetésmentesség a Szerződésekben rögzített alapvető elv; mivel a munkavállalók szabad mozgása az Unió egyik alapelve; mivel az egyenlő bánásmód EUMSZ 45. cikkének (2) bekezdésében foglalt elve rögzíti, hogy a munkavállalók szabad mozgása magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében;

B. mivel az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdése értelmében az Unió „előmozdítja a társadalmi igazságosságot és védelmet”; mivel az EUMSZ 9. cikke kimondja, hogy „politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió figyelembe veszi a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális védelem biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket”,

C. mivel a munkavállalók szabad mozgása, a letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága a belső piac alapelvei;

D. mivel a munkavállalók és szolgáltatások szabad mozgásának tiszteletben kell tartania a szociális jogok európai pillérében foglalt alapelveket; mivel az Európai Uniónak az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendje és a fenntartható fejlődési célok, az európai zöld megállapodás és a nemi esélyegyenlőségi stratégia iránti elkötelezettségét, többek között a tisztességes bérek, a nemek közötti egyenlőség, valamint a tisztességes munka- és foglalkoztatási feltételek védelmét és előmozdítását minden belső piaci politikában érvényesíteni kell, ezáltal kellő figyelmet fordítva a társadalmi és környezeti megfontolásokra is;

E. mivel a munkavállalók, többek között az idénymunkások szabad mozgása elengedhetetlen az európai integrációhoz; mivel kölcsönös előnyökkel járhat mind a küldő, mind a fogadó tagállamok számára, és támogathatja a gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célokat; mivel az Uniónak és a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk az EU-n belüli mobilitásban rejlő lehetőségeket, miközben hatékonyan érvényesíteniük kell a munkavállalói mobilitásra vonatkozó szabályok betartását;

F. mivel a munkavállalók és a szolgáltatások szabad mozgása hozzájárul az Unió gazdasági növekedéséhez és kohéziójához, és foglalkoztatási lehetőségeket teremt; mivel az egységes piac csak akkor lehet fenntartható és növelheti a jólétet, ha tisztességes és közös szabályokon és az egyenlő bánásmód elvén alapul, különösen a munkavállalók és szolgáltatások szabad mozgása tekintetében;

G. mivel az Uniónak továbbra is kulcsszerepet kell játszania a bevált gyakorlatok cseréjének támogatásában minden kormányzati szinten, valamint a mindenki, többek között a munkavállalók kiszolgáltatott csoportjai számára megfelelő és rugalmas munkakörülmények biztosítására vonatkozó útmutatások és ajánlások kidolgozásában a szociális partnerekkel együttműködésben;

H. mivel a szolgáltatások szabad mozgásának társadalmi következményei pozitív és/vagy negatív módon egyaránt érinthetik az utazó munkavállalók származási régióit és az őket fogadó régiókat; mivel az uniós régiók közötti társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek által kiváltott munkaerőhiány és az agyelszívás aránya – különösen a pénzügyi válságot követően – egyes tagállamokban kritikus szintet ért el, további problémákat, például demográfiai egyenlőtlenségeket, az ápolási-gondozási és egészségügyi dolgozók hiányát, valamint a régiók közötti egyenlőtlenségek általános növekedését eredményezve; mivel a vidéki és távoli területeket különösen érintik ezek a jelenségek; mivel az agyelszívás és a nem önkéntesen vállalt mobilitás megakadályozása érdekében a minőségi foglalkoztatás átalakulóban lévő ágazatokon és régiókon belüli megőrzéséhez és létrehozáshoz fenntartható iparpolitikára és szilárd kohéziós politikára van szükség;

I. mivel a munkaerőköltség-verseny káros a tagállamok közötti kohézió szempontjából; mivel a tisztességtelen munkaerőköltség-verseny elkerülése és a mindenkire kiterjedő, felfelé irányuló társadalmi konvergencia növelése érdekében összehangolt uniós szintű megközelítésre van szükség; mivel a hatékony szabályozás és a kollektív szerződések alapvető fontosságúak a megfelelő foglalkoztatási és munkakörülmények, a minőségi szolgáltatások és a tisztességes verseny biztosításához;

J. mivel a határt átlépő munkavállalók bizonyos régiók számára társadalmi és gazdasági előnyöket teremtenek;

K. mivel az utazó munkavállalók jogainak védelme, az alkalmazandó szabályoknak való megfelelés megerősítése, valamint az egyenlő versenyfeltételek és a valamennyi vállalkozás közötti tisztességes verseny erősítése érdekében alapvető fontosságú a munkavállalói mobilitásra vonatkozó uniós jogszabályok határokon átnyúló érvényesítésének javítása, összehangolása és egyeztetése, valamint a visszaélések, így a nem be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem;

2021. május 20., csütörtök

L. mivel az Európai Unióban a legtöbb munkavállalót mikro-, kis- és középvállalkozások (mkkv-k) foglalkoztatják; mivel az mkkv-k és az önálló vállalkozók a legkiszolgáltatottabbak az uniós jogszabályok megsértésével szemben; mivel az egymásnak ellentmondó nemzeti jogszabályok, a szükségtelen adminisztratív terhek és a tisztességtelen verseny a belső piacon az mkkv-k, az önálló vállalkozók és a jóhiszemű vállalatok számára jelentős nehézségek forrásai; mivel az mkkv-kat és az induló vállalkozásokat célzó kezdeményezéseknek segíteniük kell a vállalkozásokat a meglévő szabályok betartásában, és nem vezethetnek szükségtelen adminisztratív terhekhez, kettős mércéhez vagy a munkavállalók védelmére vonatkozó normák szintjének csökkenéséhez;

M. mivel a digitalizáció példátlan lehetőséget kínál a mobilitás elősegítésére, miközben segít ellenőrizni a munkavállalói mobilitásra vonatkozó uniós szabályoknak való szigorú megfelelést;

N. mivel az Európai Munkaügyi Hatóságot (ELA) azért hozták létre, hogy elősegítse a méltányosság és a bizalom megerősítését a belső piacon, a munkavállalók szabad mozgását, a munkavállalók kiküldetését és a rendkívül mobil jellegű szolgáltatásokat, hogy ellenőrizze a munkavállalói mobilitásra és a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó uniós szabályoknak való megfelelést, valamint hogy fokozza a bevált gyakorlatok megosztását és a tagállamok és a szociális partnerek közötti együttműködést a tisztességes munkavállalói mobilitás biztosítása és a be nem jelentett munkavégzés kezelése terén; mivel a tisztességes munkabérek, a nemek közötti egyenlőség, valamint a megfelelő munka- és foglalkoztatási feltételek előmozdítása kulcsszerepet játszik a jól működő, tisztességes és fenntartható egységes piac létrehozásában;

O. mivel az ELA újonnan létrehozott szerv, amely várhatóan 2024-re éri el teljes működési kapacitását;

P. mivel a munkavállalók kiküldetése, a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzés és az idénymunka jellegükből és jogi meghatározásukból adódóan ideiglenes jellegűek;

Q. mivel a munkavállalók megfelelő jogi védelmének és a szociális biztonsági rendszerekhez való hozzáférésének hiánya gyakran az atipikus foglalkoztatás visszaélésszerű formáiból, mesterséges megállapodásokból ered, mint a színlelt önfoglalkoztatás, a javadalmazás nélküli és/vagy csak rosszul fizetett ügyeleti megállapodások, az úgynevezett „nulla órás” szerződések, az ideiglenes szerződések és a szakmai gyakorlatok visszaélésszerű alkalmazása a rendes munkaszerződések helyettesítésére, többek között a közszférában, valamint postafiókcégek alkalmazása; mivel ezért ezeket a kérdéseket meg kell oldani; mivel a különböző alvállalkozói megállapodások növekvő alkalmazása visszaélésekhez is vezethet, ami ellenintézkedéseket tesz szükségessé; mivel a közvetlenül az EUMSZ 45. cikkén alapuló, EU-n belüli munkavállalói mobilitás is természetes módon hozzájárulhat a hosszú távú munkaerőpiaci szükségletek kielégítéséhez az uniós polgárok számára nyitva álló, állampolgárságon alapuló megkülönböztetéstől mentes tipikus foglalkoztatási formák révén;

R. mivel a társadalmi kohézió az Unió egyik fő alapelve; mivel azonban az Unióban továbbra is jelentős különbségek vannak az élet- és munkakörülmények terén; mivel a magasabb bérek és GDP, a stabil szociális biztonság, a munkaerőpiachoz való könnyebb hozzáférés és a magasabb foglalkoztatási ráta a munkavállalók EU-n belüli mobilitását befolyásoló legfontosabb tényezők közé tartoznak ([28]); mivel másrészt a szegénység, a társadalmi kirekesztés, a rossz élet- és munkakörülmények és a szociális segítség hiánya az EU-n belüli mobilitás kényszerítő tényezői; mivel az egyes kritikus ágazatokban néhány tagállamban fennálló tartós munkaerőhiány nagyrészt a rossz munkakörülményekkel és az alacsony bérszintekkel is magyarázható; mivel a hiányzó munkaerőt az ezekben az

([28]) Európai Bizottság Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatósága (2018): *Az EU-n belüli munkavállalói mobilitásról szóló 2017. évi éves jelentés, végleges jelentés, 2018. január*. Európai Bizottság, *Tanulmány a szakképzett munkaerő mozgásáról, végleges jelentés* (írta az ICF), 2018; Malmström, Cecilia: *Előszó az uniós munkaerő-bevándorlási politikák vonzerejének újragondolásához: Összehasonlító kilátások az EU-ról, az Egyesült Államokról, Kanadáról és azon kívül*, szerk. S. Carrera, E. Guild és K. Eisele, CEPS, 2018.

ágazatokban fennálló munkakörülmények javításával kell kezelni, különösen a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások révén, ahelyett, hogy a rossz munkakörülményekkel járó munkát a migráns és az utazó munkavállalókra hagynák, ideértve a határt átlépő munkavállalókat és a határ menti ingázókat és/vagy a be nem jelentett munkavállalókat is;

S. mivel a szabad mozgáshoz való jog gyakorlására vonatkozó döntésnek mindig önkéntesnek kell lennie, és azt nem szabad a lakóhely szerinti tagállamban tapasztalható lehetőségek hiányának kikényszerítenie; mivel a szilárd szociális és munkajogokon alapuló méltányos mobilitás a fenntartható európai integráció, a társadalmi kohézió és a méltányos átállás előfeltétele;

T. mivel az olyan visszaélésszerű gyakorlatok, mint a szociális és környezeti dömping, gyengítik az Unió és a további európai integráció nyilvánosság általi támogatását, károsítják a belső piac működését és a vállalkozások, különösen az mkkv-k és az önálló vállalkozók versenyképességét, és aláássák a munkavállalók jogait; mivel ezért meg kell erősíteni az alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelés nyomon követését; mivel uniós szinten a jogalkotási javaslatok elkészítésekor kellően figyelembe kell venni a „gondolkozz először kicsiben” elvet; mivel a nemzeti jogszabályok ellentmondó rendelkezései akadályokat jelentenek az mkkv-k számára, és azokat el kell kerülni;

U. mivel az egyenlő bánásmód elve a szociális piacgazdaság és a felfelé irányuló társadalmi konvergencia előfeltétele, megkövetelve a célország alkalmazandó jogszabályainak és kollektív szerződéseinek való megfelelést, ezáltal biztosítva az egyenlő versenyfeltételeket a helyi és az utazó munkavállalók, valamint a helyi és külföldi szolgáltatók között;

V. mivel az utazó munkavállalók több mint 8 %-át az egészségügyi és szociális ellátási ágazatban, több mint 7 %-át a közlekedési szolgáltatások ágazatában, és több mint 10 %-át a szálláshely-szolgáltatási és vendéglátási ágazatban foglalkoztatják; mivel az utazó munkavállalók és idénymunkások gyakran nélkülözhetetlenek a tagállamok számára, például olyan ágazatokban, mint az egészségügyi ellátás, az időskorúak és a fogyatékossággal élők gondozása vagy az építőipar;

W. mivel Európában legalább 80 millió munkavállaló nem rendelkezik megfelelő képesítéssel, valamint a nehezen betölthető álláshelyek esetében 10-ből több mint 5 magasan képzett foglalkozásokhoz köthető ([29]);

X. mivel a Covid19-világjárvány megmutatta, hogy nélkülözhetetlenek azok a rendkívül mobil munkavállalók, akik gyakran az Európai Unión belül mozognak; mivel a világjárvány azt is megmutatta, hogy az idénymunkások, a kiküldött munkavállalók, a migráns munkavállalók és az utazó munkavállalók, beleértve a határt átlépő munkavállalókat és a határ menti ingázókat is, jelentősen hozzájárultak az Unió gazdaságának túléléséhez és az Unió nemzetközi kereskedelméhez a világjárvány idején; mivel az első vonalban dolgozó munkavállalókként óriási egészségügyi kockázatot vállaltak saját magukra és családjukra nézve; mivel az idénymunkások alapvető fontosságúnak bizonyultak számos európai mezőgazdasági üzem működésének fenntartásához; mivel a rendkívül mobil munkavállalók egyúttal a legkiszolgáltatottabbak és a legkevésbé védettek is; mivel a Covid19-világjárvány első szakaszában e munkavállalókat érintették a leginkább az összehangolatlan határigazgatási intézkedések;

Y. mivel a Covid19-világjárvány idején az idénymunkások és a kiküldött munkavállalók gyakran nem jutottak alapvető egészségügyi ellátáshoz, méltányos lakhatáshoz, nem rendelkeztek egyéni védőeszközökkel és megfelelő információkkal; mivel gyakran csak elégtelen vagy semmilyen hozzáféréssel nem rendelkeztek a szociális védelmi rendszerekhez, így a betegségi ellátáshoz és a rövid távú munkanélküliségi programokhoz a fogadó tagállamokban; mivel egyes esetekben még kitoloncolásukra is sor került; mivel a munkavállalók mobilitása a rendelkezésre álló közlekedési eszközöktől is függ, és a szigeteken és az Unió legkülső régióiban élő munkavállalók különösen érintve vannak; mivel a határlezárások a határt átlépő munkavállalókat és a határ menti ingázókat is érintették azáltal, hogy megnehezítették számukra a munkahelyükre való eljutást és a családjukhoz való visszatérést, valamint korlátozták a szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket; mivel egyes esetekben az utazó munkavállalók hátrányos megkülönböztetésben szenvedtek, és rossz munka- és életkörülmények sújtották őket, ami Covid19-fertőzésekhez vezetett;

([29]) Az OECD munkahelyekhez szükséges készségekről szóló adatbázisa, https://www.oecdskillsforjobsdatabase.org/#FR/_

2021. május 20., csütörtök

Z. mivel a Covid19-járvány rávilágított több százezer, túlnyomó többségükben utazó munkavállaló idénymunkás, valamint az EU-ban dolgozó több mint egymillió kiküldött munkavállaló némelyikének nehéz és gyakran sajnálatos munka- és életkörülményeire és súlyosbította azokat; mivel már eleve bizonytalan körülményeiket még inkább aláássa a munkaerőpiacon tapasztalható strukturális megkülönböztetés és a jelenlegi jogszabályok és rendeletek nem megfelelő végrehajtása;

AA. mivel a Covid19-világjárvány az európai és nemzeti szabályozási keretek számos strukturális hiányosságát tárta fel; mivel ezek közül sok nem csak a világjárványhoz kapcsolódott; mivel a tisztességes verseny és az egyenlő bánásmód belső piacon való biztosítása érdekében uniós és tagállami szinten sürgősen orvosolni kell e hiányosságokat; mivel a Covid19-világjárvány alapvető és tartós hatást gyakorol az európai munkaerőpiacokra;

AB. mivel a munkavállalói mobilitás és különösen a munkavállalók kiküldetése nem eredményezhet bizonytalan munkakörülményeken és a munkáltatói kötelezettségek elkerülésén alapuló versenyt és/vagy a fogadó tagállamokban az alkalmazandó nemzeti jogszabályok és kollektív megállapodások kijátszását, mert az ilyen visszaélésszerű gyakorlatok a tagállamok között feszültséget, a vállalkozások között tisztességtelen versenyt, a munkavállalók körében pedig bizalmatlanságot eredményeznek; mivel ezek a kedvezőtlen hatások, beleértve az agyelszívást és a tisztességtelen versenyt, a felfelé irányuló társadalmi konvergencia hiányának is betudhatók; mivel a munkavállalói mobilitást lehetőségnek kellene tekinteni, annak elő kellene segítenie a készségek és a szakmai tapasztalatok megosztását, és elő kellene mozdítania a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát; mivel a munkavállalói mobilitásra és a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó szabályok nem eredményezhetnek aránytalan adminisztratív terhet; mivel a kiküldetés szabályai az egyik tagállamból a másikba kiküldött állampolgárokra is vonatkoznak, akik különösen ki vannak téve a kizsákmányolásnak, ezért a nemzeti munkaügyi felügyeleteknek és az ELA-nak különös figyelmet kell fordítaniuk rájuk;

AC. mivel a strukturális munkaerőhiány és a szakképzett munkaerő hiánya jelentős kihívást jelent az uniós munkaerőpiac és oktatási és képzési rendszerek számára; mivel ez feltárja, hogy alapvető szükség van az oktatási és szakképzési rendszerek fejlesztésére, hogy azok időtállóbbá és előretekintőbbé váljanak, valamint a munkavállalók átképzési és továbbképzési rendszerének fejlesztésére; mivel azonban még mindig nincsenek hivatalos statisztikák vagy mutatók az európai munkaerőpiacon tapasztalható strukturális munkaerőhiány mérésére;

AD. mivel a munkahelyek polarizációja várhatóan tovább fokozódik, és a készségek skálájának magasabb és alacsonyabb végén több munkahely fog létrejönni;

AE. mivel a városok és a vidéki térségek közötti digitális szakadék és a társadalmi-gazdasági tényezők digitális szakadékra gyakorolt hatása továbbra is az egyik fő kihívást jelenti, amivel haladéktalanul foglalkozni kell; mivel a munkavállalók körében hatalmas a digitális és zöld készségek hiánya, amit többek között az egész életen át tartó tanulás révén kell kezelni;

AF. mivel a képzésre és az oktatásra, valamint a munka- és foglalkoztatási feltételekre irányuló vállalati beruházások a szakképzett munkavállalók vonzásának fontos eszközei; mivel a képesítések kölcsönös elismerése és átláthatósága kulcsfontosságú szerepet játszik a szakmák konvergenciájának, a szolgáltatásnyújtás szabadságának és a munkavállalók tisztességes mobilitásának elérésében;

AG. mivel ebben az összefüggésben figyelembe kellene venni az informálisan megszerzett tudás és készségek elismerésére szolgáló rendszer fejlesztését, például a házi gondozók esetében; mivel ez a fejlesztés rendkívül fontos a jelenlegi demográfiai kihívások és a tagállamok elöregedő társadalmához kapcsolódó tendenciák fényében;

AH. mivel a hatékony háromoldalú egyeztetés és társadalmi párbeszéd sikeresen kiegészítheti az EU-ban fennálló feszültségek és megosztottság leküzdésére irányuló kormányzati és intézményi erőfeszítéseket; mivel a szociális partnerek bevonása javíthatja a szakpolitikai döntéshozatalt, a végrehajtást és az érvényesítést, és ezt tovább kell erősíteni valamennyi politikai szinten;

AI. mivel nincs uniós szintű módszeres adatgyűjtés, amely megfelelő adatokat szolgáltatna az utazó munkavállalókról, vagy lehetővé tenné számukra, hogy megállapítsák társadalombiztosítási jogviszonyukat és különböző szerzett jogosultságokat igényeljenek; mivel az alkalmazandó szabályokra vonatkozó információkhoz való hozzáférés, valamint a tényleges megfelelés, ellenőrzés és végrehajtás a méltányos mobilitás és a rendszerrel való visszaélések elleni küzdelem szükséges előfeltételei; mivel ezért az adatvédelmi szabályokkal összhangban elő kell mozdítani és alkalmazni kell a digitális technológiát, amely megkönnyítheti az utazó munkavállalók jogait védő jogszabályok felügyeletét és végrehajtását;

1. megjegyzi, hogy a rendeltetési országra vonatkozó rendelkezés a szolgáltatási irányelv vezérelve, és úgy véli, hogy ezt a rendelkezést nem szabad megváltoztatni; hangsúlyozza, hogy a szolgáltatások szabad mozgásának a munkavállalói, illetve a szociális jogok tiszteletben tartásával kell történnie; emlékeztet arra, hogy az egyenlő bánásmód és a szabad mozgás elve nemcsak a szolgáltatókra vonatkozik, hanem a munkavállalókra is; úgy véli, hogy a szolgáltatások szabad mozgása együtt jár az e szolgáltatásokat nyújtó munkavállalók szabad és tisztességes mobilitásával, és hogy a belső piac számára előnyökkel jár, ha betartják a munkakörülményekre vonatkozó szabályokat, és védik az utazó munkavállalók egészségét és biztonságát; hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillérében minimális követelményként rögzített alapelvek végrehajtása hozzájárulhat az európai munkavállalók jogainak és védelmének fokozásához;

2. hangsúlyozza, hogy a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó uniós jogszabályok semmilyen módon nem befolyásolhatják a tagállamokban és uniós szinten elismert alapvető jogoknak – többek között a sztrájkjognak vagy a tagállamokban fennálló konkrét munkaügyi kapcsolatrendszerek keretébe tartozó egyéb lépések megtételéhez való jognak – a nemzeti jog és/vagy gyakorlat szerinti gyakorlását, továbbá nem érinthetik a nemzeti joggal és/vagy gyakorlattal összhangban lévő, kollektív szerződésekkel kapcsolatos tárgyalásokhoz, azok megkötéséhez és érvényesítéséhez való jogot, vagy a kollektív fellépéshez való jogot; hangsúlyozza, hogy a minőségi jogalkotás és annak hatékony végrehajtása hosszú távú befektetés;

3. emlékeztet arra, hogy az utazó munkavállalók egyenlő bánásmód elvén alapuló munka- és életkörülményei védelmének ki kell terjednie a munkavállalók szabad mozgására és a szolgáltatásnyújtás szabadságára is; aggodalmát fejezi ki az utazó munkavállalók, köztük a határt átlépő munkavállalók és a határ menti ingázók uniós szintű védelmének a Covid19-világjárvány által feltárt, továbbra is fennálló hiányosságai miatt; hangsúlyozza, hogy a munkavállalók nem szenvedhetnek hátrányt a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlása vagy a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó uniós szabályok miatt; kiemeli, hogy indokolatlan késedelem nélkül kezelni kell az esetleges uniós és nemzeti szintű szabályozási hiányosságokat; hangsúlyozza továbbá, hogy a munkavállalók szabad mozgása és a szolgáltatások szabad mozgása tekintetében tiszteletben kell tartani a szociális jogokhoz és a szociális biztonsági védelemhez való hozzáférésre alkalmazandó jogszabályokat, beleértve azok hordozhatóságát, az oklevelek, képesítések és készségek elismerését, valamint a képzéshez való hozzáférést; emlékeztet arra, hogy az EU-n belüli minden határkorlátozásnak – még ha súlyos közegészségügyi válságra válaszul fogadják is el – figyelembe kell vennie az utazó munkavállalókra gyakorolt hatást, és foglalkozni kell sajátos helyzetükkel;

4. aggasztja, hogy a tagállamok nem egységesen értelmezik az uniós jogot, például a nemrégiben módosított, a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv ([30]) esetében, amely a jogi egyértelműség hiányához és bürokratikus terhekhez vezet a több tagállamban szolgáltatást nyújtó vállalatok esetében; felhívja a Bizottságot, hogy az átültetés teljes folyamata során közvetlenül segítse a tagállamokat az európai jog egységes értelmezésének biztosítása érdekében;

5. e tekintetben hangsúlyozza, hogy külön figyelmet kell fordítani az Európai Unió legkülső régióiban lakó munkavállalókra, és feltétlenül meg kell könnyíteni e munkavállalók mobilitását a kontinens és a legkülső régiók között, valamint maguk között a legkülső régiók között;

6. sajnálattal állapítja meg, hogy a munkaképes korú uniós polgárok mindössze 4,2 %-a tartózkodott 2019-ben állampolgárságától eltérő uniós országban ([31]); felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák a munkavállalók és a vállalkozások mobilitása előtt álló akadályok csökkentésére irányuló erőfeszítéseiket;

7. emlékeztet arra, hogy bizonyos régiókban a foglalkoztatás és a gazdaság megőrzése, valamint egyes tevékenységek, például a mezőgazdasági tevékenységek fenntartásának biztosítása érdekében biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását;

8. felhívja a tagállamokat, hogy a munkakörülményekre, valamint a munkavállalók egészségének és biztonságának védelmére vonatkozó kötelező rendelkezések megállapítása révén megfelelően és időben hajtsák végre és kövessék nyomon a munkavállalók kiküldetéséről szóló felülvizsgált irányelvet annak érdekében, hogy megvédjék a kiküldött munkavállalókat és szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlásához való jogukat kiküldetésük során;

9. felhívja a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki annak lehetőségét, hogy az EU-ban a kollektív szerződésekben foglalt, bérekre és munkafeltételekre vonatkozó rendelkezéseket a kiküldött munkavállalókra is alkalmazzák annak érdekében, hogy a munkavállalók kiküldetéséről szóló felülvizsgált irányelv végrehajtásának részeként biztosítsák, hogy az ugyanott dolgozó munkavállalók egyenlő munkáért egyenlő bért kapjanak, valamint a vállalatok számára biztosítsák az egyenlő versenyfeltételeket;

([30]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/957 irányelve (2018. június 28.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv módosításáról (HL L 173., 2018.7.9., 16. o.).

([31]) Európai Bizottság, 2019. évi éves jelentés az EU-n belüli munkavállalói mobilitásról, 2020. január.

2021. május 20., csütörtök

10. kéri a Bizottságot, hogy végezzen mélyreható kutatást a kiküldött harmadik országbeli állampolgárok munkakörülményeit érintő tendenciákról; hangsúlyozza, hogy e kutatás eredménye alapján uniós vagy nemzeti szintű szakpolitikai intézkedéseket lehetne hozni; mélységes aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy jelenleg nő a harmadik országbeli állampolgárok aránya azon ágazatokban, amelyek bizonytalan munkakörülményeikről és visszaélési ügyekről ismertek; hangsúlyozza, hogy a harmadik országbeli állampolgárok gyakran kiszolgáltatottabbak a kizsákmányolással szemben, és ezért védelemre szorulnak; rámutat, hogy kizsákmányolásnak minősül a színlelt kiküldetés, a színlelt önfoglalkoztatás, a csalárd szándékú alvállalkozói foglalkoztatás, a munkaerő-toborzó ügynökségek bevonása, a postafiókcégek és a be nem jelentett munka; hangsúlyozza, hogy a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalási engedéllyel és azzal a feltétellel dolgozhatnak az EU-ban, hogy a nemzeti és uniós munkajog minden biztosítéka a harmadik országbeli állampolgárok számára is hatékonyan biztosítja a védelmet és a tisztességes munkafeltételeket, valamint ez nem eredményez munkaerőpiaci torzulásokat; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a visszaélések megszüntetése érdekében biztosítsák a harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatási feltételeire vonatkozó szabályok betartását, felhívja a tagállamokat, hogy hajtsák végre a 2009/52/EK irányelv védelmi rendelkezéseit, és biztosítsanak hozzáférhető és hatékony panasztételi mechanizmusokat, amelyek lehetővé teszik az esedékes bérek és társadalombiztosítási járulékok tényleges visszakövetelését;

11. emlékeztet az egész Európára kiterjedő ellátási láncok jellegére a stratégiai ipari ágazatokban, amelyek a foglalkoztatás és a tevékenység kulcsfontosságú forrásai az utazó munkavállalók és a szolgáltató vállalkozások számára, és arra, hogy ezeket súlyosan érintik a tagállamok által a világjárvány leküzdésére irányuló erőfeszítéseik során elfogadott összehangolatlan intézkedések, mint a Covid19-teszteléssel és a karanténokkal kapcsolatos különböző szabályok; felhívja a Bizottságot, hogy tulajdonítson ugyanolyan fontosságot a munkavállalók számára biztonságos feltételeket biztosításának, mint a szabad mozgás és az áruáramlás helyreállításának;

12. emlékeztet arra, hogy az összehangolt karanténidőszakok, tesztelési követelmények és utazási szabályok Unión belüli hiánya jelentős kihívást jelent sok vállalat, valamint utazó munkavállaló és családtagjaik számára, különösen azokban az ágazatokban, ahol nagy a mobilitás; ösztönzi a tagállamokat, hogy hangolják össze a társadalombiztosítási lefedettség, valamint a táppénzhez és az ideiglenes munkanélküliségi rendszerekhez való hozzáférés határ menti ingázókra, határt átlépő munkavállalókra és utazó munkavállalókra, és különösen a válság által sújtott munkavállalókra – akik ezért szegénységben, munkanélküliségben, társadalmi kirekesztettségben szenvednek és rossz életkörülmények között élnek – való kiterjesztésére irányuló erőfeszítéseiket;

13. megismétli, hogy az emberek mindennapi élete szempontjából létfontosságú, hogy az EU-ban mindenkor folyamatosan biztosítva legyenek az olyan alapvető áruk, mint az élelmiszerek, az orvostechnikai eszközök vagy a védőeszközök; felhívja a Bizottságot, hogy válságok, például világjárvány idején biztosítsa a létfontosságú áruk és szolgáltatások folyamatos szabad mozgását a belső piacon;

14. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a Covid19-világjárványra adott válaszként a szabad mozgás korlátozásának összehangolt megközelítéséről szóló tanácsi ajánlással összhangban ismerjék el, hogy a stratégiai gyártási ellátási láncokban, például az orvostechnikai felszerelések és egyéb eszközök gyártásában dolgozó utazó munkavállalók kulcsfontosságú munkavállalók, és ezért vizsgálják felül a karanténba vonulás alkalmazandó követelményét, ha megfelelő tesztelés által bizonyítottan nem áll fenn közegészségügyi és biztonsági kockázat;

15. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a védelem hiányosságait az utazó munkavállalók tisztességes munka- és életkörülményeinek biztosítása és a visszaélésszerű gyakorlatok megelőzése érdekében, és megfelelően hajtsa végre az alvállalkozói szerződésekre vonatkozó uniós jogszabályokat; felhívja a Bizottságot, hogy a munkavállalók jogainak védelme érdekében az alvállalkozói lánc egészében biztosítsa az általános egyetemleges felelősséget; hangsúlyozza, hogy egy ilyen kezdeményezésnek növelnie kell az átláthatóságot, és erősítenie kell az alvállalkozói láncok fővállalkozóinak felelősségét azáltal, hogy jogilag garantálja valamennyi esedékes társadalombiztosítási járulék és munkavállalói jogosultság kifizetését, és sürgeti a nemzeti hatóságokat, hogy szükség esetén ténylegesen alkalmazzanak visszatartó erejű szankciókat; felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő, a tagállamokat pedig, hogy garantálják a szakszervezetek minden munkahelyhez, köztük a foglalkoztatás országán kívüli munkahelyekhez való hozzáférését; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek lépéseket a szociális párbeszéd és a szociális partnerek autonómiájának erősítése és előmozdítása érdekében, valamint ösztönözzék a munkavállalókat a szerveződésre, mivel ez a magas szintű foglalkoztatási normák elérésének kulcsfontosságú eszköze;

16. felhívja a Bizottságot, hogy elemezze a munkavállalói mobilitáshoz kapcsolódó negatív változásokat, különös tekintettel az agyelszívásra bizonyos ágazatokban és régiókban; hangsúlyozza, hogy az agyelszívás elleni küzdelemnek együtt kell járnia a felfelé irányuló társadalmi konvergenciával; kitart amellett, hogy a Covid19-világjárvány ellenére a tagállamoknak a helyi és az utazó munkavállalók közötti egyenlő bánásmód biztosítása érdekében meg kell engedniük és meg kell könnyíteniük a szakmai okokból történő határátlépést, amennyiben a fogadó tagállamban megengedett az érintett ágazatokban végzett munka; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egyértelmű mennyiségi és minőségi mutatókat,

nevezetesen az európai szemeszter és az országspecifikus ajánlások közzétételének keretében, a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó rendeletek végrehajtása és betartása nyomon követésének biztosítása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő ajánlásokat az utazó munkavállalók számára igazságos, méltányos és tisztességes élet- és munkakörülmények biztosítása érdekében;

17. hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillére célkitűzéseinek, az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak, valamint az európai zöld megállapodás és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia céljainak is tükröződniük kell az egységes piacra vonatkozó megközelítésben, a termelékenység növekedésének előfeltételeként előmozdítva a szigorú szociális és környezetvédelmi normákat; hangsúlyozza a közbeszerzés jelentőségét e célok elérése érdekében;

18. sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy az ELA elsődleges célként teljes mértékben működőképessé váljon a munkavállalói mobilitásra és a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazásának és érvényesítésének nyomon követése és előmozdítása érdekében; sürgeti a Bizottságot, hogy támogassa és erősítse meg az illetékes nemzeti hatóságok és a szociális partnerek kapacitását és együttműködését annak érdekében, hogy biztosítsa a méltányos, jogokon alapuló mobilitást, a munkavállalók és munkáltatók megfelelő tájékoztatását jogaikról és kötelezettségeikről, valamint a munkavállalók jogainak – többek között a jogok és jogosultságok hordozhatóságának – határokon átnyúló hatékony érvényesítését, valamint a társadalombiztosítási csalás és a visszaélésszerű gyakorlatok hatékony kezelését; úgy véli, hogy az ELA-nak a jelenlegi uniós jogszabályok jobb alkalmazására és végrehajtására kell összpontosítania, hogy az egységes piacon belül a verseny méltányos és igazságos legyen; hangsúlyozza, hogy annak érdekében, hogy az ELA hatékonyan küzdhessen a jogellenes gyakorlatok ellen, elsőbbséget kell biztosítania egy valós idejű adatbázis létrehozásának a külföldi szolgáltatóktól származó információk hitelesítése céljából; hangsúlyozza, hogy az ELA-nak elegendő forrással kell rendelkeznie feladatai ellátásához; hangsúlyozza, hogy az EURES ELA-ba való részleges beépítésének meg kell erősítenie a szabad mozgás és az információszolgáltatás előmozdítása, valamint az utazó munkavállalókat és állampolgárokat védő vonatkozó jogszabályi keretnek való megfelelés közötti kapcsolatot;

19. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a munkaerőköltségek terén tapasztalható tisztességtelen verseny leküzdésére irányuló európai keretrendszerre annak biztosítása érdekében, hogy az egyenlő bánásmód elvét teljes mértékben tiszteletben tartsák, és hogy az azonos helyen végzett egyenlő munkáért egyenlő legyen a bérezés és a munkaerőköltség;

20. emlékeztet arra, hogy a Parlament ismételten kérte a Bizottságot, hogy vonja vissza az európai szolgáltatási e-kártyára és a szolgáltatásokra vonatkozó értesítési eljárás felülvizsgálatára irányuló javaslatait; üdvözli, hogy erre végül a Bizottság 2021. évi munkaprogramjában sor került;

21. hangsúlyozza, hogy a tagállamok közötti digitális adatcsere-rendszer létrehozása megkönnyítheti a munkavállalók igazságos és méltányos szabad mozgását, valamint a megfelelő uniós szabályok érvényesítését; felhívja a Bizottságot, hogy hatásvizsgálat után késedelem nélkül terjessze elő a digitális európai társadalombiztosítási azonosító jelre (EUTAJ) vonatkozó javaslatát – miközben biztosítja az EUTAJ szigorú adatvédelmi szabályoknak való alávetését –, amelyre a jogbiztonság, a méltányos mobilitás és a munkavállalói jogok hatékony védelmének, hordozhatóságának, nyomonkövethetőségének és érvényesítésének a munkavállalók és a vállalkozások számára történő biztosítása, valamint a tisztességes verseny támogatása érdekében van szükség, egyenlő versenyfeltételeket biztosítva a vállalkozások számára; úgy véli, hogy az EUTAJ-nak ki kell egészítenie a nemzeti társadalombiztosítási azonosító jeleket, valamint szabályokat és meg kell könnyítenie a szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatcseréjét (EESSI) a nemzeti hatóságok közötti koordináció és információcsere javítása érdekében; rámutat, hogy az EESSI-nek lehetővé kell tennie a társadalombiztosítási státusz gyors és pontos ellenőrzését, nyomonkövetési mechanizmust biztosítva az egyének és a hatóságok számára a fedezet és a járulékok könnyű ellenőrzéséhez;

22. hangsúlyozza, hogy az ELA iránymutatása alapján tovább kell harmonizálni és össze kell hangolni a munkavállalói mobilitásra vonatkozó szabályokat és nyomonkövetési eljárásokat, ideértve a közös ellenőrzési normákat, a közös ellenőrzéseket és az információcserét is; sürgeti a tagállamokat, hogy fokozzák a bevált gyakorlatok cseréjét az illetékes nemzeti hatóságok között; kéri, hogy az ELA rendelkezzen valódi munkaügyi ellenőrzési hatáskörrel a határokon átnyúló ügyekben az illetékes nemzeti hatóságokkal együttműködésben; felhívja az ELA-t, hogy az elemzések és a kockázatértékelések elkészítése, valamint tájékoztató kampányok és célzott ellenőrzések előkészítése céljából javítsa az adatgyűjtést és hozzon létre valós idejű adatbázisokat a munkavállalói mobilitásról; emlékeztet arra, hogy az ILO a 10 000 munkavállalónként egy munkaügyi felügyelő referenciaérték meghatározását javasolja;

23. hangsúlyozza, hogy a fenntartható fejlődés és a társadalmi fejlődés előmozdítása érdekében az uniós finanszírozásnak és támogatásoknak hozzá kell járulniuk a tisztességes munkához;

2021. május 20., csütörtök

24. emlékeztet a szociális párbeszéd fontosságára, és e tekintetben a szociális partnerek uniós ügynökségekbe, hatóságokba, bizottságokba és intézményekbe való fokozottabb bevonását ösztönzi a gyakorlatorientált kezdeményezések és jogszabályok biztosítása érdekében, amelyek figyelembe veszik a különféle európai munkaerőpiaci modelleket; hangsúlyozza az uniós szintű háromoldalú egyeztetés javításának szükségességét a szolgáltatások nyújtására és a munkavállalói mobilitásra, valamint a szakmák, oklevelek, képesítések és készségek kölcsönös elismerésére vonatkozó szabályozás kialakítása és végrehajtása során, összhangban a szociális jogok európai pillérében rögzített elvekkel; felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és a helyi hatóságokat, hogy a szociális partnerekkel együttműködve megfelelő közpolitikák végrehajtása és a képzettségeknek megfelelő munkalehetőségek biztosítása révén alakítsák ki és hajtsák végre a munkavállalók továbbképzésére és átképzésére vonatkozó szükséges támogatási stratégiákat;

25. kiemeli, hogy a demokratikus működés, a gazdasági növekedés, valamint a magas szintű társadalmi és környezeti normák biztosítása érdekében az uniós jog középpontjában a munkavállalók védelmének és a szociális partnerek bevonásának kell állnia;

26. felhívja a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb terjesszen elő új, a 2020 utáni időszakra szóló, munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra vonatkozó stratégiát, és vállaljon kötelezettséget a munkavégzéshez kapcsolódó halálesetek 2030-ig történő felszámolására; sürgeti a Bizottságot, hogy nyújtson be a munkahelyi stresszről és a váz- és izomrendszeri megbetegedésekről szóló irányelvre, továbbá a munkahelyi mentális jólétről szóló irányelvre irányuló javaslatot, valamint valamennyi munkavállaló munkahelyi védelmét célzó, a mentális egészségre vonatkozó uniós stratégiát; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy terjessze elő a rákkeltő és mutagén anyagokról szóló irányelv nagyratörőbb felülvizsgált változatát, és a munkahelyi rákkeltő és mutagén anyagoknak való kitettségről szóló irányelvben szereplő legalább 50 anyagra vonatkozóan határozzon meg határértékeket; kéri, hogy az irányelvbe foglalja bele a reproduktív rendszerre káros hatást gyakorló anyagokat is;

27. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy foglalkozzanak annak szükségességével, hogy a munkavállalók és az önálló vállalkozók számára biztonságos és egészséges munkakörülményeket kell biztosítani, külön kiemelve a munkavállalók szabad mozgását, és garantáljon számukra tisztességes munka- és életkörülményeket, különösen az Európai Unió munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keretének közelgő felülvizsgálata keretében; sürgeti a tagállamokat, hogy a be nem jelentett munkavégzés kezelésével foglalkozó európai platformon keresztül foglalkozzanak a be nem jelentett munkavégzés, így a be nem jelentett idénymunka problémájával, többek között a munkavállalók és a munkáltatók jogaikról és kötelezettségeikről való tájékoztatásának fokozásával; felhívja a tagállamokat, hogy egységesen, megkülönböztetés nélkül vezessenek be intézkedéseket;

28. sürgeti a Bizottságot és az ELA-t, hogy vizsgálják ki a munkaerőpiachoz való hozzáférés megtagadásának számos esetét, valamint a munkakörülményekkel kapcsolatos, állampolgárságon alapuló visszaéléseket és megkülönböztetést, amelyek a Covid19-válság során váltak nyilvánvalóvá; kéri az ELA-t, hogy az (EU) 2019/1149 rendelettel összhangban a szociális partnerek számára biztosítson az ügyek ELA-hoz történő benyújtására hozzáférhető, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárásokat és hatékony nyomon követésükre szolgáló biztosítékokat;

29. felhívja a tagállamokat, hogy alkalmazzák a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó intézkedések elfogadására, összehangolására és megszüntetésére vonatkozó valamennyi bizottsági ajánlást; felhívja továbbá a tagállamokat, hogy az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) iránymutatásainak figyelembevételével hozzanak létre közös egészségügyi protokollt az utazó munkavállalók, köztük a határt átlépő munkavállalók és a határ menti ingázók számára; hangsúlyozza, hogy a válság és a helyreállításhoz vezető út kapcsán hozott bármely intézkedés vezérelvének minden munkavállaló egészségének és biztonságának, valamint az alapvető jogok tiszteletben tartásának kell lennie, ideértve a helyi és az utazó munkavállalók közötti egyenlő bánásmódot is, a Covid19-világjárvány és az azt követő időszakban elismerve ugyanakkor a határ menti ingázók, a kiküldött munkavállalók, az idénymunkások, a határt átlépő és egyéb utazó munkavállalók különösen kiszolgáltatott helyzetét; emlékeztet a tagállamok alkotmányos jogára, hogy nemzeti demokratikus jogalkotási folyamataik részeként meghaladhatják az Európai Unió irányelveiben meghatározott minimumszinteket olyan politikai célkitűzések elérése érdekében, mint például a minőségi közszolgáltatások biztosítása, valamint a munkavállalók, a fogyasztók és a környezet magas szintű védelme;

30. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány alatt a határok tagállamok általi teljes vagy részleges lezárása súlyosan érintette a mozgás szabadságát; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a határok elsietett, összehangolatlan és hirtelen történő lezárása és az azt kísérő intézkedések következtében egyes személyek olyan országban rekedtek, amelyeken csak át akartak haladni, és hogy ezek az intézkedések súlyosan érintették a határ menti régiókban élőket azáltal, hogy korlátozták a határnak munkavégzés, szolgáltatások nyújtása vagy igénybevétele, illetve barátok vagy családtagok meglátogatása

céljából történő átlépésére való képességüket; hangsúlyozza a belső és külső határok lezárásának a nemzetközi üzleti, tudományos és idegenforgalmi ágazatra gyakorolt káros hatását; hangsúlyozza, hogy a határellenőrzések bevezetése helyett a tagállamoknak arra kellene törekedniük, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket a határátlépés lehetővé tétele érdekében, miközben biztosítják a maximális biztonságot és egészségvédelmet;

31. elismeri a gondozók kulcsfontosságú szerepét, különösen a világjárvány idején; felhívja a Bizottságot, hogy a demográfiai kihívásokra, valamint az esetleges jövőbeni járványokra vagy egészségügyi kihívásokra tekintettel biztosítsa mobilitásukat a különböző tagállamok és régiók igényeinek kielégítése érdekében; felszólítja a Bizottságot, hogy a tagállamokkal és a helyi hatóságokkal szorosan együttműködve a rendes jogalkotási eljárás keretében dolgozzon ki az egészségügyi válsághelyzetekben és egyéb válsághelyzetekben a szabad mozgásra vonatkozó uniós szintű, tudományos alapokon nyugvó előírásokat, és szigorúan vizsgálja meg az ELA szerepét e tekintetben; felhívja azokat a tagállamokat, amelyek még nem tették meg, hogy haladéktalanul erősítsék meg és hajtsák végre a háztartási alkalmazottakról szóló 189. sz. ILO-egyezményt; felhívja a tagállamokat, hogy hozzanak létre jogi kereteket, amelyek megkönnyítik a háztartási alkalmazottak és gondozók törvényes foglalkoztatását;

32. hangsúlyozza a szakmai oklevelek, képzések és képesítések elismerésére vonatkozó harmonizációs és kölcsönös elismerési eszközök Unió-szerte történő további alkalmazásának szükségességét, elkerülve a bürokráciát, valamint megkönnyítve a kereskedelmet és a közlekedést, az egyenlő bánásmód alapelvének tiszteletben tartásával és a tagállamok oktatási normái és jóváhagyási mechanizmusai szintjének csökkentése nélkül; felhívja ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az átlátható mobilitást megkönnyítve és elősegítve mozdítsák elő és erősítsék meg a jelenlegi kölcsönös elismerési mechanizmusokat és foglalkoztatási mobilitási portálokat, mint például az Európai Foglalkoztatási Mobilitás Portálját (EURES), az Europass online platformot, valamint a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozási rendszerét (ESCO); felhívja különösen a tagállamokat, hogy a határokon átnyúló régiókban dolgozó utazó munkavállalók támogatása érdekében hozzanak létre határokon átnyúló partnerségeket; felhívja a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a fogyatékossággal élő személyek Unión belüli mozgását, és sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a fogyatékosság közös európai meghatározásának a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban történő elfogadását és a fogyatékossági státusz tagállamok közötti kölcsönös elismerését;

33. úgy véli, hogy a közérdek, valamint a munkavállalók és/vagy a fogyasztók védelme érdekében az egyes szakmákhoz való hozzáférésre és azok gyakorlására, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférésre és azok nyújtására vonatkozó nemzeti rendelkezések, gyakorlatok és szabályozások nem akadályozzák az egységes piac elmélyítését;

34. felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák az utazó munkavállalók képzéshez és átképzéshez való hozzáférését annak érdekében, hogy kezeljék a bizonyos ágazatokban megmutatkozó munkaerőhiányt, és támogassák a digitális átmenetet és az éghajlatsemleges gazdaságra való áttérést szolgáló intézkedéseket;

35. emlékeztet a tagállamok azon alapvető jogára, hogy meghaladják az európai uniós irányelvekben meghatározott minimumszinteket, ha ez nem teremt indokolatlan és aránytalan akadályokat;

36. aggodalommal veszi tudomásul a szociális védelmi rendszerekhez való hozzáférés nehézségeit és annak hiányát az utazó munkavállalók, és különösen a határt átlépő munkavállalók és a határ menti ingázók számára; hangsúlyozza az uniós szintű összehangolt fellépés fontosságát, de elismeri és üdvözli, hogy a tagállamok sikeres kétoldalú megállapodásokat írtak alá a szociális biztonsági jogok biztosítása érdekében valamennyi munkavállalóra vonatkozóan a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló tanácsi ajánlásban foglaltak szerint; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák az utazó munkavállalók szociális jogait egészségügyi válság és egyéb válsághelyzetek esetén;

37. emlékeztet arra, hogy a jó munka- és foglalkoztatási feltételek versenyelőnyt jelentenek a vállalatok számára a szakképzett munkaerő vonzására; hangsúlyozza a formális és informális képzésbe és az egész életen át tartó tanulásba irányuló, a digitális és körforgásos gazdaságra való méltányos átállás támogatása érdekében történő vállalati beruházások fontosságát; hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligenciát, robotikát és kapcsolódó technológiákat alkalmazó vállalatok felelőssége, hogy valamennyi érintett munkavállaló számára megfelelő át- és továbbképzést biztosítsanak annak érdekében, hogy ez utóbbiak megtanulják, miként kell használni a digitális eszközöket, és miként dolgozzanak a kollaboratív robotokkal (kobotokkal) és más új technológiákkal, ezáltal alkalmazkodva a változó munkaerőpiaci igényekhez és megőrizve munkahelyüket; e tekintetben hangsúlyozza az európai szociális partnerek digitalizációról szóló keretmegállapodásának fontosságát; emlékeztet arra, hogy a fenti megállapodás vázolja a munkáltatóknak a munkavállalók tovább- és átképzésének biztosítására vonatkozó felelősségét, különösen a munkahelyek digitalizációjának fényében;

38. hangsúlyozza, hogy a nemzeti hatóságok közötti információszolgáltatás és -csere javítása, valamint a hatékony végrehajtás lehetővé tétele érdekében a munkavállalói mobilitással és a munkavállalók kiküldetésével kapcsolatos eljárások teljes körű digitalizációjára van szükség, beleértve a munkavállalóknak és a jövőbeli munkáltatóknak az alkalmazandó uniós jogszabályokkal kapcsolatban tanácsot adó egyablakos ügyfélszolgálat létrehozása révén is, amely digitálisan és fizikailag egyaránt az ELA-n belül működik; sürgeti a tagállamokat, hogy az európai munkavállalók mobilitási eljárásainak megkönnyítése érdekében teljes mértékben kötelezzék el magukat a közszolgáltatások, többek között a társadalombiztosítási intézmények digitalizációja mellett, biztosítva eközben a jogok hordozhatóságát és a szabad mozgással kapcsolatos kötelezettségek betartását; hangsúlyozza, hogy jobb statisztikai eszközöket kell létrehozni az európai munkaerőpiacokon tapasztalható strukturális munkaerőhiány mérésére, valamint a munkaerőpiacok igényei és a közöttük fennálló különbségek értékelésére; hangsúlyozza az EURES fontosságát, és külön felhívja a figyelmet arra, hogy a kiemelt ágazati és készségigények kielégítése és az álláskeresők új álláshelyek találásában való támogatása érdekében az EURES tevékenységeit össze kell kapcsolni a munkaerőpiaci igényekkel;

39. felhívja a Bizottságot, hogy legalább két évvel az ELA teljes körű működőképessé válását követően észszerű időn belül folytassa az ELA megbízatásának értékelését; sürgeti a Bizottságot, hogy az ELA munkájába és értékeléseibe vonja be a különféle munkaerőpiaci modellekről mély ismeretekkel rendelkező érdekelt feleket;

40. felhívja a Bizottságot, hogy javasoljon jogalkotási keretet a távmunka feltételeinek EU-szerte történő szabályozására és a tisztességes munka- és foglalkoztatási feltételek biztosítására;

41. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és a helyi hatóságokat, hogy működjenek együtt a szociális partnerekkel és az ELA-val a konkrét ágazati stratégiák megfogalmazásában, hogy ne csak elősegítsék és megkönnyítsék a munkavállalók önkéntes mobilitását, hanem megtervezzék és megvalósítsák a munkavállalók továbbképzéséhez és átképzéséhez szükséges támogató struktúrákat is, végrehajtva a vonatkozó közpolitikákat, valamint a munkavállalók képességeinek megfelelő magas színvonalú munkalehetőségeket biztosítva; hangsúlyozza, hogy a készségek és képesítések kompatibilitásának kölcsönös elismerése hozzáadott értékkel bír, amelyet a jelenlegi elismerési mechanizmusok – például az EURES foglalkoztatási mobilitási portál, az Europass online platform és az ESCO osztályozási rendszer – támogatnak;

42. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a munkavállalóknak és a munkáltatóknak a munkaerő és a szolgáltatások mobilitásával kapcsolatos információkhoz való hozzáférése továbbra is kihívást jelent; megjegyzi, hogy a foglalkoztatási feltételekkel és a kollektív szerződésekkel kapcsolatos információk, amelyeket egyetlen hivatalos nemzeti weboldalon tesznek elérhetővé, nagyon gyakran korlátozott jellegűek, és csak néhány nyelven érhetők el; ezért felhívja a Bizottságot, hogy javítsa az információkhoz való hozzáférést a hivatalos nemzeti weboldalak egységes sablonjának létrehozásával;

43. sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a szociális biztonsági rendszerek megfelelő koordinálását, többek között a 883/2004/EK rendelet felülvizsgálata és a jogok hordozhatóságának megerősítése révén, különös figyelmet fordítva a fogyatékossággal élő személyek társadalombiztosítási juttatásainak hordozhatóságára; hangsúlyozza, hogy a digitalizáció megkönnyítheti az mkkv-k határokon átnyúló működését, miközben biztosítja a tisztességes mobilitás szabályainak szigorú betartását is; hangsúlyozza az előzetes értesítés és az A1-es igazolások alkalmazásának fontosságát a munkavállaló határokon átnyúló megbízatásának megkezdése előtt;

44. hangsúlyozza, hogy a munkavállalói mobilitásra vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának biztosítania kell az egyenlő bánásmód elvét, a megkülönböztetésmentesség elvét és a munkavállalók védelmét, valamint csökkentenie kell a szükségtelen adminisztratív terheket;

45. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a védelem hiányosságait és fontolja meg a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló 2008/104/EK irányelv felülvizsgálatának szükségességét a kölcsönmunkaerő tisztességes munka- és foglalkoztatási feltételeinek biztosítása érdekében;

46. hangsúlyozza, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók továbbra is számos akadállyal szembesülnek, amelyek megnehezítik vagy lehetetlenné teszik számukra, hogy teljes mértékben kihasználhassák a szolgáltatások szabad mozgását; felhívja a tagállamokat, hogy haladéktalanul hajtsák végre az (EU) 2019/882 irányelvet (európai akadálymentesítési irányelv) a megváltozott munkaképességű munkavállalók előtt álló akadályok hatékony felszámolása, továbbá az akadálymentes szolgáltatások elérhetőségének, valamint a szolgáltatásnyújtási feltételek megfelelőségének biztosítása érdekében; kiemeli egy teljesen akadálymentes egységes piac megvalósításának alapvető fontosságát, amely biztosítja a megváltozott munkaképességű munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmódot, valamint gazdasági és társadalmi integrációjukat;

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0250

Az előrehaladás felgyorsítása és az egyenlőtlenségek megszüntetése az AIDS-nek mint közegészségügyi fenyegetésnek 2030-ig történő felszámolása érdekében

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az előrelépés felgyorsításáról és az egyenlőtlenségek kezeléséről az AIDS mint közegészségügyi veszély 2030-ig történő felszámolása céljából (2021/2604(RSP))

(2022/C 15/13)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az ENSZ Közgyűlésének a HIV-vel/AIDS-szel foglalkozó magas szintű találkozójára, amelyre a tervek szerint 2021. június 8. és 10. között kerül sor New Yorkban,

— tekintettel az ENSZ Közgyűlésének „On the Fast Track to Accelerating the Fight against HIV and to Ending the AIDS Epidemic by 2030" (A HIV elleni küzdelem előmozdításának és az AIDS-járvány 2030-ig történő felszámolásának gyorsított folyamata) címmel kiadott, HIV-ről/AIDS-ről szóló, 2016. június 8-án elfogadott politikai nyilatkozatára,

— tekintettel az egyetemes egészségügyi ellátással foglalkozó magas szintű találkozón az ENSZ Közgyűlése által 2019. október 18-én elfogadott politikai nyilatkozatra,

— tekintettel a UNAIDS „Seizing the Moment – Tackling entrenched inequalities to end epidemics (A pillanat kihasználása – Az állandósuló egyenlőtlenségek elleni küzdelem a járványok megszüntetése érdekében)" című, 2020. évi aktualizált globális AIDS-útmutatójára,

— tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosának az AIDS-re adott válaszról szóló, 2019. évi éves jelentésére,

— tekintettel a HIV/AIDS-ről, a tuberkulózisról és más kapcsolódó fertőző betegségekről szóló, 2001. április 27-i abujai nyilatkozatra, a 2016. évi magas szintű találkozón ismertetett közös afrikai álláspontra, valamint Afrikában az AIDS, a tuberkulózis és a malária 2030-ig történő felszámolására irányuló 2016. évi katalitikus keretrendszerre,

— tekintettel a 2015 szeptemberében New Yorkban elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendre és annak fenntartható fejlesztési céljaira,

— tekintettel a Pekingi Cselekvési Platformra és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programjára, valamint ezek felülvizsgálati konferenciáinak eredményeire,

— tekintettel a nemek közötti egyenlőség és a fejlesztés kapcsolatáról szóló, 2015. május 26-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési tervre (2021–2025),

— tekintettel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020–2024 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervre,

— tekintettel „A mi világunk, a mi méltóságunk, a mi jövőnk" című, a fejlesztési politikára vonatkozó európai konszenzusra,

— tekintettel a HIV/AIDS-re adott uniós válasz jogokon alapuló megközelítéséről szóló, 2010. július 8-i állásfoglalására ([1]), valamint a HIV/AIDS-re, a tuberkulózisra és a hepatitis C-re adott uniós válaszról szóló, 2017. július 5-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel az AIDS mint közegészségügyi veszély 2030-ig történő felszámolása céljából az előrelépés felgyorsításáról és az egyenlőtlenségek kezeléséről szóló, Bizottsághoz intézett kérdésre (O-000027/2021 – B9-0015/2021),

— tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel a Fejlesztési Bizottság állásfoglalási indítványára,

([1]) HL C 351. E, 2011.12.2., 95. o.
([2]) HL C 334., 2018.9.19., 106. o.

2021. május 20., csütörtök

A. mivel a járvány 1981-es kezdete óta közel 76 millió ember fertőződött meg, és közel 33 millió ember halt meg az AIDS-hez kapcsolódó okok miatt; mivel a HIV-járvány továbbra is globális válság, és összesen 38 millió ember él HIV-fertőzéssel; mivel 2019-ben 1,7 millió ember szerzett HIV-fertőzést;

B. mivel 2019-ben 12 millió HIV-fertőzött nem részesült életmentő antiretrovirális kezelésben, és közel 700 000 ember halt meg világszerte AIDS-hez köthető okok miatt;

C. mivel a HIV elleni antiretrovirális kezeléshez és gondozáshoz való egyetemes hozzáférés jelentősen csökkenti a továbbterjedés kockázatát, és a HIV-vel élők számára csaknem normális várható élettartamot és hasonló életminőséget biztosított;

D. mivel – a Pekingi Cselekvési Platformmal és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programjával és az ezek felülvizsgálati konferencián született eredményekkel összefüggésben – tovább súlyosbodtak a HIV-járvány motorját képező egyenlőtlenségek, többek között az emberi jogok és a szexuális és reproduktív egészség és jogok megsértése, valamint a megbélyegzés és a megkülönböztetés, amely helyzeten a Covid19 csak tovább rontott;

E. mivel a férfiakkal, transzneműekkel, injektáló kábítószer-fogyasztókkal, szexmunkásokkal és azok klienseivel, valamint a fogvatartottakkal (kulcsfontosságú népességcsoportok) szexuális kapcsolatot létesítő férfiak más csoportokhoz képest nagyobb mértékben vannak kitéve a HIV-fertőzés kockázatának; mivel részvételük kritikus fontosságú a HIV-re adott válaszban;

F. mivel 159 országban van legalább egy diszkriminatív vagy büntető jogszabály, amely akadályozza a HIV-vel való küzdelmet; mivel a HIV-vel élő és annak veszélyével fenyegetett emberek kriminalizálása megbélyegzést és megkülönböztetést szít, csökkentve a megelőzési és kezelési szolgáltatások elterjedését és növelve a HIV előfordulását;

G. mivel a nemek közötti egyenlőtlenség, az oktatáshoz, valamint a szexuális és reproduktív egészségügyi szolgáltatásokhoz és információkhoz való egyenlőtlen hozzáférés, továbbá a szexuális és nemi alapú erőszak növeli a nők és lányok HIV-vel szembeni kiszolgáltatottságát, mivel az AIDS-hez kapcsolódó betegségek világszerte a reproduktív korú nők körében a halálesetek egyik fő okának számít;

H. mivel a jelenlegi megelőzési módszerek nem bizonyultak elégségesnek a HIV terjedésének megakadályozásához, különösen a nők körében, akikre – különösen a szubszaharai Afrikában – aránytalanul nagy terhet ró e járvány; mivel beruházásokra van szükség a HIV és az AIDS megelőzésére, diagnosztizálására és kezelésére szolgáló új és továbbfejlesztett eszközök kutatásába és innovációjába, beleértve a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő eszközöket, valamint a HIV-gyógyszerekkel szembeni rezisztencia megjelenésének kezelésére szolgáló új kezelési lehetőségeket;

I. mivel a 15 és 27 év közötti fiatalok teszik ki az összes új fertőzés több mint egyharmadát a felnőttek körében, és mivel az AIDS-szel összefüggő halálesetek száma növekszik a serdülőkorúak körében; mivel sok fiatal korlátozottan fér hozzá a szociális védelemhez, a szexuális és reproduktív egészségügyi ellátáshoz, valamint olyan programokhoz, amelyek lehetővé teszik számukra a HIV-vel szembeni védekezést;

J. mivel a kötelező átfogó szexuális nevelés az iskolai rendszerekben elengedhetetlen az AIDS és más szexuális úton terjedő fertőzések terjedésének megakadályozásához;

K. mivel a nehéz humanitárius helyzetben lévő és rendezetlen, instabil körülmények között élő emberek, a fogyatékossággal élők, az őslakosok, az LMBTIQ+ személyek, valamint a migráns és mobil népesség kiszolgáltatottak a HIV-fertőzéssel szemben, és egyedi kihívásokkal szembesülnek a HIV-szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén;

L. mivel Szubszaharai-Afrika továbbra is a legsúlyosabban érintett régió: az összes új HIV-fertőzés 57 %-át és a gyermekeknél (14 éves korig) előforduló HIV-fertőzések 84 %-át teszi ki, a nők körében sokkal nagyobb a HIV-fertőzöttség, mint a férfiaknál, és hetente 4 500 (15 és 24 év közötti) lány és fiatal nő fertőződik meg HIV-vel, a HIV-fertőzöttek száma pedig 25,6 millió;

M. mivel a Covid19-világjárvány további kihívásokat támaszt az AIDS-re adott válasz tekintetében, és visszafordította az eddig elért eredmények egy részét, mivel több ország nem érte el a 2020-ra kitűzött céljait; mivel ez veszélyezteti az AIDS mint közegészségügyi fenyegetés 2030-ig történő felszámolására irányuló fenntartható fejlesztési cél elérését;

N. mivel az egyetemes egészségügyi ellátás részeként meg kell erősíteni az ellenállóképes és fenntartható egészségügyi rendszereket, egyúttal megőrizve az AIDS kezeléséből származó előnyöket;

O. mivel az egészséghez való jog megvalósításának kezelnie kell a szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén mutatkozó egyenlőtlenségeket, és elő kell mozdítania a HIV-fertőzöttek és a HIV-fertőzés kockázatának kitett emberek életminőségét és jólétét egész életük során;

P. mivel a HIV-re adott válaszban központi szerepet játszó közösségeket és az e közösségektől érkező válaszokat továbbra is aláássa az akut finanszírozási hiány, a civil társadalom mozgásterének szűkülése, valamint a nemzeti válaszlépésekbe való teljes körű bevonásuk és integrációjuk hiánya;

Q. mivel számos közepes jövedelmű fejlődő országnak a szabadalmi oltalom miatt nehézséget okoz az antiretrovirális gyógyszerek generikus változatainak behozatala vagy helyben történő előállítása; mivel a multinacionális gyógyszeripari vállalatok egyre inkább kizárják a közepes jövedelmű fejlődő országokat az adományokból, az alacsonyabb árakból és az önkéntes engedélyekből, ami akadályozza a megfizethető generikus gyógyszerekhez való hozzáférésüket;

R. mivel az egészséghez való emberi jog elsőbbséget élvez a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásaira vonatkozó szabályokkal szemben (TRIPS); mivel a TRIPS-megállapodásról és a közegészségről szóló dohai nyilatkozat megerősíti a fejlődő országok azon jogát, hogy teljes mértékben alkalmazzák a TRIPS-megállapodás rugalmassági rendelkezéseit a közegészség védelme, és különösen annak érdekében, hogy mindenki számára hozzáférést biztosítsanak a gyógyászathoz;

S. mivel az AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelmet célzó globális alap, amelyet a HIV/AIDS globális elterjedését követően hoztak létre, jelentős szerepet játszott a HIV/AIDS elleni küzdelemben;

1. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az ENSZ HIV-vel/AIDS-szel foglalkozó, 2021. június 8. és 10. között tartandó magas szintű találkozója pozitív eredményeket hozzon; kéri, hogy a Tanács járuljon hozzá egy sor előretekintő és ambiciózus kötelezettségvállalás elfogadásához a politikai nyilatkozatban;

2. megerősíti, hogy mindenkinek joga van az elérhető legmagasabb szintű egészséghez, valamint a méltóságteljes élethez vezető egyenlőséghez;

3. méltatja az EU szerepét az AIDS-re adott multiszektorális globális válaszban, és felhívja a Bizottságot, hogy globális közegészségügyi válságként kezelje az AIDS-et és – többek között a UNAIDS-be, valamint az AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelmet célzó globális alapba történő beruházások növelése révén – gyorsítsa fel a 2025-re kitűzött célok elérésére irányuló valamennyi erőfeszítést;

4. ragaszkodik az AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelmet célzó globális alap számára alapvető fontosságú eszközök biztosításához, hogy az döntő mértékben hozzá tudjon járulni a HIV/AIDS elleni küzdelemhez;

5. hangsúlyozza, hogy az AIDS-re adott globális válaszhoz multiszektorális megközelítésre és többszintű együttműködésre van szükség, amelyet időszerűsége, nagyságrendje, inkluzivitás, partnerség és innováció jellemez;

6. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az NDICI programozása támogassa a partnerországok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy erős és reziliens egészségügyi rendszereket építsenek ki, olyan egészségügyi kutatási és szabályozási rendszereket és közösségi egészségügyi rendszereket beleértve, amelyek a HIV-re is kiterjedő egyetemes egészségügyi ellátást képesek biztosítani;

7. kéri az Európai Külügyi Szolgálatot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. cselekvési terv végrehajtását a HIV/AIDS emberi jogokkal és a nemek közötti egyenlőtlenséggel kapcsolatos tényezői kezelésére használják fel – prioritásként kezelve a megbélyegzés és a megkülönböztetés, a szexuális és nemi alapú erőszak, az azonos neműek közötti kapcsolatok bűncselekménnyé nyilvánítása és más büntető és diszkriminatív jogszabályok és politikák elleni küzdelmet – annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz való egyetemes hozzáféréshez, a minőségi oktatáshoz (ezen belül az átfogó szexuális neveléshez való hozzáféréshez), az egészségügyi ellátáshoz való méltányos és megfizethető hozzáféréshez, a munkaerőpiachoz való hozzáféréshez és a közélet minden területén az érintett közösségek részvételéhez;

8. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt a partnerországokkal annak érdekében, hogy kötelező és átfogó szexuális nevelést építsenek be nemzeti oktatási terveikbe annak érdekében, hogy megelőzzék az AIDS és más szexuális úton terjedő betegségek terjedését, különösen azokban az országokban, ahol a legmagasabb a fertőzési arány;

2021. május 20., csütörtök

9. emlékeztet arra, hogy az egészség a humán fejlődés szükséges feltétele; arra kéri a Bizottságot, hogy az Afrikára vonatkozó uniós stratégia keretében kezelje prioritásként az egészség kérdését, ami további állami források mozgósítását vonja maga után az egyetemes egészségügyi ellátás biztosítása érdekében, beleértve a szexuális és reprodukciós egészséget és jogokat, a HIV-fertőzést, a tuberkulózist és a maláriát, valamint a globális egészségügyi kutatásra és fejlesztésre való összpontosítást, az EU–Afrika egészségügyi kutatási és innovációs partnerség fokozását, valamint az egészségügyi termékek, felszerelések és gyógyszerek afrikai és európai termelési kapacitásának együttes fokozását; hangsúlyozza, hogy a fejlesztési támogatásnak mindenekelőtt arra kell irányulnia, hogy holisztikus és jogokon alapuló megközelítés révén „horizontális" egyetemes egészségügyi ellátási rendszert biztosítson, amely magában foglalja az egészségügy többdimenziós jellegének teljes körű figyelembevételét (a nemek közötti egyenlőséggel, az élelmezésbiztonsággal és a táplálkozással, a vízellátással és a higiéniás létesítményekkel, az oktatással és a szegénységgel szoros kapcsolatban), az egységes egészségügyi megközelítés mentén; felszólít különösen az integrált HIV-jogokba, valamint a szexuális és reproduktív egészségbe és jogokba történő beruházások előmozdítására, különösen a nőkre és lányokra, a szexmunkásokra, a transznemű személyekre, az intravénás kábítószer-fogyasztókra, a börtönökben élőkre és más kiszolgáltatott csoportokra összpontosítva;

10. felhívja a Bizottságot, hogy foglalkozzon a HIV-fertőzött gyermekek kezelésének sajnálatosan alacsony lefedettségével, valamint biztosítsa a terhes nők és szoptató anyák HIV-vel kapcsolatos szolgáltatásokhoz való hozzáférését a HIV-fertőzés anyáról gyermekre való átterjedésének elkerülése érdekében;

11. felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy valamennyi uniós tagállamban biztosítsák a kiadások, illetve az erőforrások mozgósításának a 2025-re kitűzött célok eléréséhez szükséges szintjét;

12. felhívja a Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal és a partnerekkel annak érdekében, hogy az egyetemes egészségügyi ellátás programja részeként prioritásként kezeljék a globális egészségbiztonság integrált megközelítését, amely a meglévő világjárványok – például a HIV – és az újonnan fellépő járványok elleni küzdelmet egyaránt magában foglalja;

13. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy játsszon meghatározó politikai szerepet az EU-val partnerséget ápoló fejlődő országokkal, köztük a szomszédos országokkal folytatott párbeszédben, biztosítva, hogy készen állnak a tervek a belföldi finanszírozási forrásokra való átálláshoz, annak érdekében, hogy a HIV-vel kapcsolatos programok a nemzetközi adományozók támogatásának visszavonása után is hatékonyak legyenek, folytatódjanak és fokozódjanak; felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy továbbra is szorosan működjenek együtt ezekkel az országokkal annak biztosítása érdekében, hogy felelősséget és szerepet vállaljanak a HIV-re adott válaszokkal kapcsolatban;

14. felhívja az EU-t, hogy dolgozzon ki egyértelmű és koherens uniós Covid19-oltási stratégiát, amely arra összpontosít, hogy a fejlődő országokban élő emberek, különösen a veszélyeztetett és magas kockázatú csoportokhoz tartozók, köztük a HIV/AIDS-fertőzöttek egyenlő feltételekkel és időben hozzáférjenek a megfizethető védőoltásokhoz; ezért felszólítja az EU-t, hogy támogassa India és a Dél-afrikai Köztársaság WTO-kezdeményezését a Covid19 vakcinák, felszerelések és kezelések szellemi tulajdonjogának ideiglenes felfüggesztésére, és sürgeti a a gyógyszeripari vállalatokat, hogy tudásukat és adataikat osszák meg az Egészségügyi Világszervezet Covid19 technológiai hozzáférési adatbázisán (C-TAP) keresztül;

15. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a Covid19-re adott globális válasz tartalmazza a HIV elleni küzdelem tanulságait, amilyen például: az emberi jogok védelme, valamint a megbélyegzés és a megkülönböztetés kezelése, különösen a kulcsfontosságú és egyéb kiszolgáltatott helyzetben lévő lakosság körében; az egészség előtt álló, nemi szempontú akadályok elleni küzdelem; az egészségügyi szakemberek és kutatók támogatása, különösen a kevés forrással rendelkező területeken; a közösségek bevonása a reagálásba; valamint a korlátozott erőforrások és az új eszközök méltányos elosztása annak biztosítása érdekében, hogy senki se maradjon le;

16. felhívja az EU-t, hogy dolgozzon ki átfogó globális stratégiát és menetrendet a fenntartható fejlesztési célok elérésére, beleértve az egészségügyre és a HIV/AIDS csökkentésére vonatkozó célokat is; megjegyzi, hogy ennek a stratégiának különösen figyelembe kell vennie a Covid19 hatását, mivel a fenntartható fejlesztési célok elérése kulcsfontosságú a jövőbeli világjárványokra és egyéb – többek között az egészségügyi rendszereket érő – sokkokra való felkészültségünk biztosításához; hatékony, hosszú távú uniós globális egészségügyi stratégiát szorgalmaz; nyomatékosítja, hogy a Bizottságnak meg kell kétszereznie erőfeszítéseit, és fokoznia kell a fejlődő országok egészségügyi rendszereit célzó hatékony globális egészségügyi programokra irányuló munkáját;

17. felhívja a Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal és a partnerekkel a HIV-szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén egyedi kihívásokkal szembesülő kulcsfontosságú népességcsoportok és más kiemelt népességcsoportok igényeire reagáló szolgáltatások támogatása érdekében, többek között a fiataloknak nyújtott, ifjúságbarát szexuális és reproduktív egészségügyi szolgáltatások révén;

18. felhívja a Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal és a partnerekkel annak érdekében, hogy elősegítse és támogassa a fokozott elkötelezettséget a HIV-kezelés valamennyi konfliktusövezetben történő biztosítása, valamint a menekültekkel szemben a HIV-vel kapcsolatos megkülönböztetés felszámolása iránt, különös tekintettel a fogadó országokban az antiretrovirális kezeléshez és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférésre;

19. felhívja a Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal és a partnerekkel a szociális védelem támogatásának növelése érdekében, többek között a kiszolgáltatott népességcsoportok, különösen a fogyatékossággal élők, a HIV-fertőzöttek és az AIDS miatt megárvultak élelmezésbiztonsága és táplálkozása terén;

20. felhívja a Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal és a partnerekkel a HIV/AIDS-re való hatékony reagálás, valamint a HIV/AIDS-szel kapcsolatos megbélyegzés és megkülönböztetés elleni küzdelem kulcsfontosságú elemeiként a közösségi szerepvállalás és a közösség által irányított válaszok támogatása és az ezekbe való beruházás érdekében, valamint hogy a HIV-vel kapcsolatos tájékoztatás, oktatás, kommunikáció és képzés belépési pontjaként más helyi egészségügyi szolgáltatásokba is integrálja a HIV megelőzését és kezelését;

21. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a valós idejű adatgyűjtésbe, illetve a HIV és más, a szegénységgel összefüggő és elhanyagolt fertőző betegségek tekintetében a megfizethető és hozzáférhető, a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő potenciális diagnosztika, terápia és oltóanyagok szilárd portfóliójába való beruházásokat, valamint erősítsék meg a regionális és régióközi kapacitásokat és az együttműködést a tudomány, a kutatás és az innováció terén; sürgeti az EU-t, hogy különösen támogassa a fejlődő országokat, különösen a legkevésbé fejlett országokat a TRIPS-megállapodásban a közegészség védelme érdekében biztosított rugalmasság hatékony végrehajtásában – különösen a kötelező engedélyezés és a párhuzamos importálás tekintetében –, valamint optimalizálja az önkéntes engedélyezési és technológiamegosztási mechanizmusok alkalmazását a közegészségügyi célkitűzések teljesítése érdekében, ragaszkodva ahhoz, hogy a multinacionális gyógyszeripari vállalatok a közepes jövedelmű fejlődő országokat is bevonják az ilyen mechanizmusokba, és megfizethető HIV-kezelést biztosítsanak ezekben az országokban; tágabb értelemben ösztönzi a kutatási és fejlesztési kiadásoknak a gyógyszerek árától való függetlenítését, például szabadalmi egyesülések, nyílt forráskódú kutatások, támogatások és segélyek révén, azzal a céllal, hogy minden rászoruló számára biztosítsák a kezelések tartós hozzáférhetőségét, megfizethetőségét és rendelkezésre állását;

22. felszólítja a Bizottságot, hogy ellenezze a TRIPS+ intézkedések felvételét a közepes jövedelmű fejlődő országokkal kötött szabadkereskedelmi megállapodásokba annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi HIV antiretrovirális kezelés megfizethető legyen, teljes mértékben tiszteletben tartva a TRIPS-megállapodásról és a közegészségügyről szóló dohai nyilatkozatot;

23. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak, az ENSZ Közgyűlése és a UNAIDS elnökének.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0251

Hadifoglyok az Örményország és Azerbajdzsán közötti legutóbbi konfliktus nyomán kialakult helyzetben

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a hadifoglyokról az Örményország és Azerbajdzsán közötti legutóbbi konfliktus nyomán kialakult helyzetben (2021/2693(RSP))

(2022/C 15/14)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Örményországról és Azerbajdzsánról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel az EU–Örményország Partnerségi Tanács 2020. december 17-i ülésére és az EU–Azerbajdzsán Együttműködési Tanács 2020. december 18-i ülésére és azok következtetéseire,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek (ENSZ) Alapokmányára, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni ENSZ-egyezményre, az emberi jogok európai egyezményére és a hadifoglyokkal való bánásmódról szóló III. genfi egyezményre,

— tekintettel Örményország, Azerbajdzsán és Oroszország 2020. november 9-i háromoldalú tűzszüneti nyilatkozatára, amely 2020. november 10-én lépett hatályba,

— tekintettel a Human Rights Watch „Azerbaijan: Armenian POWs Abused in Custody" [Azerbajdzsán: az örmény hadifoglyokkal szemben fogságban elkövetett visszaélések] című, 2021. március 19-i jelentésére,

— tekintettel az Örményország és Azerbajdzsán közötti közelmúltbeli konfliktus során foglyul ejtett személyekről szóló, 2021. április 28-i uniós nyilatkozatra,

— tekintettel az EBESZ minszki csoportja társelnökeinek 2020. október 25-i, 2020. október 30-i, 2020. december 14-i, 2021. április 13-i és 2021. május 5-i nyilatkozataira,

— tekintettel arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága a Bíróság eljárási szabályzatának 39. cikke alapján 2021. március 9-én értesítette az Európa Tanács Miniszteri Bizottságát az Örményország és Azerbajdzsán közötti közelmúltbeli fegyveres konfliktussal kapcsolatos ideiglenes intézkedésekről,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel a Hegyi-Karabah feletti fennhatóságért 1988 és 1994 között folytatott első háború óta a nemzetközi közösség próbálta elérni a hegyi-karabahi konfliktus tartós és átfogó rendezését az EBESZ minszki csoportja társelnökeinek vezetésével;

B. mivel az Örményország és Azerbajdzsán közötti legutóbbi, 2020. szeptember 27-től 2020. november 10-ig tartó fegyveres konfliktusban több mint 5 000 katona vesztette életét, több százan megsebesültek és meghaltak, valamint civilek ezrei kényszerültek lakóhelyük elhagyására; mivel a konfliktus továbbra is súlyos szenvedést ró a lakosságra, mivel sok hozzátartozó hollétéről nincs információ, a hadifoglyok és más foglyul ejtett személyek közül csak kevesen térnek haza, problémák vannak a holttestek átadása terén, a humanitárius segítségnyújtáshoz való hozzáférés akadályokba ütközik és az alapvető infrastruktúra romokban hever;

C. mivel e régóta fennálló konfliktus már elképzelhetetlenül sok szenvedést okozott az érintetteknek; mivel összességében a konfliktus jelentős mennyiségű és elfogadhatatlan polgári áldozatot követelt;

D. mivel a harcok megszűntek 44 nappal azután, hogy Örményország, Azerbajdzsán és Oroszország 2020. november 9-én megállapodást írt alá a Hegyi-Karabahban és környékén hirdetett teljes tűzszünetről, amely 2020. november 10-én hatályba lépett;

E. mivel a tűzszünetről szóló háromoldalú nyilatkozat 8. pontja előírja, hogy a hadifoglyokat, túszokat és más fogvatartottakat, valamint az elesettek maradványait ki kell cserélni; mivel ezeket a cseréket a „mindenkit mindenkiért" elv szerint kell lebonyolítani;

F. mivel mind Örményország, mind Azerbajdzsán részes fele a hadifoglyokkal való bánásmódról szóló III. genfi egyezménynek, amelynek 118. cikke előírja, hogy a hadifoglyokat az aktív harci cselekmények beszüntetése után haladéktalanul szabadon kell engedni és haza kell szállítani; mivel a III. genfi egyezmény 13. cikke kimondja, hogy „a fogva tartó hatalomnak minden olyan jogellenes cselekménye vagy mulasztása, amely a hatalmában levő hadifogoly halálát okozza, vagy súlyosan veszélyezteti a hadifogoly egészségét, tilos és a jelen Egyezmény súlyos megsértésének tekintendő”; mivel az egyezmény a hadifoglyokat az „erőszakos cselekményekkel vagy megfélemlítéssel, a sértegetéssel és a nyilvános kíváncsiskodással szemben” is védi;

G. mivel a tűzszünet előtt és után fogságba került katonai személyzet és polgári személyek a nemzetközi jog értelmében eltérő jogállással rendelkeznek; mivel a tűzszünet előtt és után foglyul ejtett katonai személyzetet hadifogolyként kell elismerni, és a genfi egyezmények szerinti védelemben kell részesíteni; mivel ugyanakkor a konfliktus során fogságba került polgári személyeket védett személyként kell elismerni, és szintén biztosítani kell számukra a genfi egyezmények szerinti védelmet; mivel a tűzszünet után fogságba esett civileket a nemzetközi emberi jogi jogszabályok szerinti védelem illeti meg;

H. mivel a harci cselekmények felfüggesztése óta több – katonai és polgári – fogolycserére is sor került, legutóbb 2021. május 4-én;

I. mivel aggasztó jelentések szerint körülbelül 200 örmény állampolgárt tartanak fogva Azerbajdzsánban; mivel az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) úgy nyilatkozott, hogy 249 Azerbajdzsán által elfogott örmény állampolgárral kapcsolatban érkeztek hozzá panaszok; mivel az EJEB ideiglenes intézkedéseket alkalmazott a 229 örményre vonatkozóan, és ezek közül 183 továbbra is hatályban van; mivel az EJEB 2021. március 9-én arra a következtetésre jutott, hogy Azerbajdzsán nem tett eleget az intézkedéseknek, mivel a szolgáltatott információkat túl általánosnak és korlátozottnak ítélte; mivel az azerbajdzsáni hatóságok elismerték, hogy 72 örmény állampolgárt tartanak fogva; mivel további 112 személy tekintetében Azerbajdzsán nem nyújtott tájékoztatást az EJEB-nek; mivel a többi örmény hadifogoly sorsa ismeretlen; mivel a harcok beszüntetése óta 73 örmény hadifoglyot és polgári személyt szállítottak vissza Örményországba;

J. mivel az EJEB-hez 16, állítólagosan Örményország által elfogott azerbajdzsánival kapcsolatban is érkeztek panaszok, akik közül 12 személyt 2020 decemberében hazaszállítottak; mivel az EJEB a másik négy személlyel kapcsolatban felfüggesztette a 39. cikk szerinti vizsgálatát, tekintettel az örmény kormánytól kapott információk jellegére;

K. mivel hiteles jelentések készültek arról, hogy az azeri erők az erőszakos cselekmények 2020. november 10-i beszüntetése óta is ejtettek foglyul örmény szolgálati személyzetet és polgári személyeket; mivel az azerbajdzsáni hatóságok azt állítják, hogy ezek a túszok és foglyok terroristák, és nem érdemelnek hadifogoly-státuszt a genfi egyezmény értelmében;

L. mivel a Human Rights Watch 2021. március 19-én arról számolt be, hogy az azerbajdzsáni biztonsági és fegyveres erők visszaéléseket követtek el örmény hadifoglyokkal szemben, és kegyetlen és megalázó bánásmódnak és kínzásnak vetették alá őket foglyul ejtésük, illetve szállításuk, vagy fogva tartásuk során különböző fogva tartási létesítményekben; mivel az azerbajdzsáni erők erőszakot alkalmaztak polgári személyek foglyul ejtésére, és kínzásnak, embertelen és megalázó fogva tartási körülményeknek vetették alá őket, legalább két fogvatartott halálát okozva; mivel az azerbajdzsáni erők annak ellenére tartották fogva e polgári személyeket, hogy nem volt bizonyíték arra, hogy olyan biztonsági fenyegetést jelentenének, amely a nemzetközi humanitárius jog szerint indokolhatná a fogva tartásukat; mivel Azerbajdzsán tagadja azt a vádat, hogy örmény hadifoglyokat a genfi egyezményeket sértő bánásmódnak vetettek volna alá;

M. mivel beszámolók szerint az interneten és a közösségi médiában olyan videók jelentek meg, melyek bizonyítják, hogy mindkét fél fegyveres erőinek tagjai visszaéléseket követtek el a fogvatartottakkal szemben, és kegyetlen bánásmódnak vetették őket alá; mivel semmi sem utal arra, hogy az azerbajdzsáni vagy az örmény hatóságok gyors, nyilvános és hatékony vizsgálatokat folytattak volna le ezen incidensekkel kapcsolatban, vagy hogy a vizsgálatok – ha voltak egyáltalán – büntetőeljárást eredményeztek volna; mivel egyes állítások szerint előfordult, hogy hadifoglyok és más védett személyek bírósági eljárás nélküli kivégzések, erőszakos eltüntetések és hullagyalázás áldozatai lettek;

2021. május 20., csütörtök

N. mivel 2021. május 17-én a Bizottság bejelentette, hogy további 10 millió EUR összegű humanitárius segélyt különít el a Hegyi-Karabahban és környékén a közelmúltban lezajlott konfliktus által érintett polgári lakosság megsegítésére, így az összetűzések 2020. szeptemberi kezdete óta a rászorulóknak elkülönített uniós segélyek összege meghaladja a 17 millió eurót;

O. mivel valamennyi félnek naprakész térképeket kellene készítenie az aknamezőkről, hogy lehetővé tegyék a polgári lakosság számára a korábbi konfliktus sújtotta régiókba való visszatérést;

P. mivel a 2021. április 12-én Bakuban felavatott „Katonai Trófeák Parkjában" állítólag örmény katonai felszerelések láthatók, valamint halott vagy haldokló örmény katonákat, valamint egy cellában láncra vert örmény hadifoglyokat ábrázoló viaszfigurák, ami az erőszak dicsőítésének tekinthető, és fennáll annak a kockázata, hogy további ellenséges érzületet vált ki, és gyűlöletbeszédre vagy akár a még fogságban tartott örmény hadifoglyokkal és civilekkel szembeni embertelen bánásmódra uszít, ami állandósítja a gyűlölködés légkörét és ellentmond a megbékélésre vonatkozó minden hivatalos nyilatkozatnak;

Q. mivel 2021. május 12-én egy időre azerbajdzsáni csapatok hatoltak be Örményország területére, ami Örményország területi integritásának és a nemzetközi jognak a megsértését jelenti; mivel az örmény szuverén terület e megsértésére azt követően került sor, hogy azerbajdzsáni képviselők, köztük az elnök aggasztó kijelentéseket tett, amelyekben burkoltan területi igényeket támasztottak és erőszak alkalmazásával fenyegettek, ezáltal aláásva a régió biztonságára és stabilitására irányuló erőfeszítéseket;

R. mivel az elmúlt hónapokban hazaszállították az áldozatok földi maradványait és humanitárius segítséget nyújtottak a konfliktus által súlyosan érintett lakosságnak;

S. mivel megújult erőfeszítésekre van szükség a két ország közötti bizalom kiépítéséhez és a fenntartható béke irányába történő előrelépéshez;

1. kéri, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássák szabadon a konfliktus alatt és után fogságba vetett valamennyi örmény – katonai és polgári – foglyot, és hogy Azerbajdzsán a jövőben tartózkodjon az önkényes fogva tartásoktól; sürgeti a feleket, hogy maradéktalanul hajtsák végre a 2020. november 9-i háromoldalú tűzszüneti nyilatkozatot, amely rendelkezik a hadifoglyok, túszok és más fogvatartottak, valamint az összetűzések során meggyilkoltak földi maradványainak cseréjéről;

2. sajnálatának ad hangot az Örményország és Azerbajdzsán között Hegyi-Karabah miatt kirobbant legutóbbi háború során elkövetett erőszakos cselekmények miatt; szolidaritását fejezi ki az áldozatok és családjaik iránt; sajnálatát fejezi ki a tűzszünet megsértése miatt, amely további emberi szenvedéshez, halálesetekhez és pusztításhoz vezetett; elítéli a polgári lakosság elleni támadásokat, és emlékeztet arra, hogy az államok a nemzetközi humanitárius jog értelmében kötelesek megvédeni a polgári életeket;

3. sürgeti az azerbajdzsáni kormányt, hogy bocsásson rendelkezésre kimerítő listát a fegyveres konfliktus kapcsán fogva tartott valamennyi személyről, és adjon tájékoztatást tartózkodási helyükről és egészségükről, valamint a fogságban életüket vesztett személyekről is;

4. emlékeztet arra, hogy az eltűnt személyek sorsára és hollétére vonatkozó információk közlésének elmulasztása erőszakos eltüntetésnek minősülhet, aminek megelőzésére Azerbajdzsán és Örményország egyaránt kötelezettséget vállalt; felszólítja az összes felet, hogy tisztázzák az eltűnt személyek sorsát és hollétét, és kezeljék méltósággal a holttesteket;

5. kéri, hogy Azerbajdzsán kormánya tartsa tiszteletben a jogi biztosítékokat, biztosítsa az ügyvédek, orvosok és emberijog-védők számára az örmény foglyokhoz való hozzáférést, és tegye lehetővé a foglyok számára a rokonaikkal való kapcsolatfelvételt;

6. súlyos aggodalmának ad hangot azon hiteles jelentések miatt, amelyek szerint az örmény hadifoglyokat és más, fogságban tartott személyeket megalázó körülmények között tartották és tartják fogva, valamint hogy elfogásuk vagy fogva tartásuk alatt embertelen bánásmódot és kínzást alkalmaztak velük szemben; elítéli a kínzás és az erőszakos eltüntetés valamennyi esetét, ideértve a fegyveres konfliktusok során elkövetett eseteket is, valamint a holttestek meggyalázását;

7. felhívja az azerbajdzsáni hatóságokat annak biztosítására, hogy a még fogva tartott személyek megkapják a nemzetközi emberi jogok és a humanitárius jog által megkövetelt valamennyi védelmet, ideértve a kínzástól és az embertelen bánásmódtól való mentességet is; felhívja az örmény és azerbajdzsáni hatóságokat, hogy folytassanak független, gyors, nyilvános és hatékony vizsgálatokat, és indítsanak büntetőeljárást a genfi egyezmények súlyos megsértésére, valamint a nemzetközi jog egyéb megsértésére és a háborús bűncselekményekre vonatkozó valamennyi hiteles vádhoz kapcsolódóan

annak érdekében, hogy biztosítsák a felelősök elszámoltathatóságát és az áldozatok kárpótlását, lehetőleg egy célzott nemzetközi misszió segítségével; felhívja Azerbajdzsán kormányát, hogy teljes mértékben működjön együtt az EJEB-bel az örmény foglyokkal való embertelen bánásmódról szóló jelentések megalapozottságának vizsgálata és a felelősök felelősségre vonása érdekében;

8. emlékeztet arra, hogy jelenleg nem állnak rendelkezésre nyilvánosan hozzáférhető hiteles információk az azerbajdzsáni hadifoglyokról és az örmény fogolytáborokban fogva tartott személyekről;

9. emlékezteti a konfliktusban érintett valamennyi felet a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségére, amely tiltja a kínzást és más megalázó vagy embertelen bánásmódot, és megismétli, hogy a hadifoglyok kínzása és bántalmazása háborús bűncselekménynek minősül;

10. határozottan elítéli a 2021. április 9-én történt incidenst, amikor az azerbajdzsáni hatóságok egy üres repülőgépet küldtek ahelyett a gép helyett, amelynek az örmény foglyokat kellett volna hazaszállítania; úgy véli, hogy ez rendkívül érzéketlen cselekedet, és emellett jól mutatja, hogy Azerbajdzsán általánosan is megalázó magatartást tanúsít az örmény fogvatartottakkal és családjaikkal szemben;

11. hangsúlyozza, hogy sürgősen tartózkodni kell minden olyan ellenséges retorikától vagy fellépéstől, amely gyűlöletre vagy nyílt erőszakra való felbujtásnak vagy a büntetlenség támogatásának tekinthető, vagy amely aláásható a bizalomhoz, a megbékéléshez, az együttműködéshez és a fenntartható békéhez vezető légkör kialakítására és előmozdítására irányuló erőfeszítéseket;

12. felszólítja Azerbajdzsán kormányát, hogy teljes mértékben működjön együtt az EJEB-szel az örmény foglyok ügyében, és tegyen eleget a Bíróság ideiglenes intézkedéseinek, amelyek arra kötelezték Azerbajdzsánt, hogy nyújtson részletes tájékoztatást a fogvatartottak fogvatartási körülményeiről, egészségi állapotáról és a visszatérésük érdekében hozott intézkedésekről;

13. úgy véli, hogy a fogva tartottak és az elhunytak holttesteinek teljes körű cseréje és e kérdés végleges rendezése humanitárius kötelezettség, különösen az érintettek családjai érdekében, és ez lenne az első, égetően szükséges bizalomépítő intézkedés a régió viszonylagos stabilitásának megteremtése érdekében;

14. felhívja Azerbajdzsán kormányát, hogy garantálja a fogvatartottakhoz való szabad és akadálytalan bejutást az érintett nemzetközi szervezetek, például a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága és a Kínzás, Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetések Megelőzésére Létrehozott Európai Bizottság számára;

15. hangsúlyozza, hogy sürgősen biztosítani kell, hogy a humanitárius segítség eljusson a rászorulókhoz, hogy Hegyi-Karabahban biztosított legyen az örmény lakosság és kulturális öröksége biztonsága, valamint hogy az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek és menekültek visszatérhessenek korábbi lakóhelyükre;

16. határozottan ragaszkodik ahhoz, hogy mindkét fél tartózkodjon az azerbajdzsáni örmény örökség és az örményországi azeri örökség tönkretételétől; felszólít a lerombolt helyszínek teljes körű helyreállítására és a nemzetközi közösség fokozottabb bevonására a régió világörökségének védelmébe;

17. emlékeztet az EBESZ minszki csoportjának társelnökei által vezetett nemzetközi közösség arra irányuló erőfeszítéseire, hogy békés, tartós, átfogó és fenntartható megoldást találjanak az EBESZ 2009. évi alapelvei (az erőszak alkalmazásától való tartózkodás, a területi integritás és a népek szabad önrendelkezése) alapján, a hegyi-karabahi régió jövőbeli jogállásának meghatározása céljából; emlékeztet arra, hogy ez csak tárgyalásos politikai megoldással érhető el, valamennyi érintett fél valódi elkötelezettségével; felhívja a feleket, hogy az EBESZ minszki csoportja társelnökeinek égisze alatt a lehető leghamarabb kezdjék újra a magas szintű politikai párbeszédet; felszólítja az örmény és az azerbajdzsáni kormányt, valamint a nemzetközi közvetítőket, hogy szisztematikusan vonják be a nőket a békefolyamatba, és konzultáljanak a női emberijog-védőkkel;

18. sajnálatosnak tartja, hogy az EBESZ minszki csoportjában részt vevő uniós tagállamok nem voltak jelen a tűzszüneti megállapodás megkötésekor, és hogy az EU nem tanúsított vezető szerepet abban, hogy két nagyra értékelt keleti partnerét a tárgyalóasztalhoz ültesse;

19. sajnálatát fejezi ki a bakui úgynevezett Trófea park megnyitása miatt, amely 2021. április 14. óta áll nyitva a nyilvánosság előtt, mivel tovább erősíti a régóta fennálló ellenséges érzelmeket, és aláássa az Örményország és Azerbajdzsán közötti kölcsönös bizalmat; ezért sürgeti annak haladéktalan bezárását;

2021. május 20., csütörtök

20. felszólítja a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét (alelnök/főképviselő) és a Bizottságot, hogy ajánljanak fel Örményországnak és Azerbajdzsánnak minden szükséges segítséget a tűzszünet megszilárdításához, valamint támogassák a stabilitáshoz, az újjáépítéshez, a bizalomépítéshez és a háború utáni helyreállításhoz vezető erőfeszítéseket, valamint szorosan kövessék nyomon a tűzszünet rendelkezéseinek végrehajtását, különös tekintettel annak nyomonkövetési mechanizmusára; felhívja az Európai Külügyi Szolgálatot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a civil társadalom és az emberijog-védők számára nyújtott támogatásukat és a velük való együttműködést, különösen a munkájuk korlátozása tekintetében; úgy véli, hogy az EU dél-kaukázusi különleges képviselőjének fontos szerepet kell játszania e tekintetben;

21. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a sürgős humanitárius segítségnyújtást és a nemzetközi szervezetek e területen végzett munkáját, valamint a kulturális és vallási örökség védelmét, továbbá támogassák azokat az örményországi és azerbajdzsáni civil társadalmi szervezeteket, amelyek ténylegesen hozzájárulnak a megbékéléshez;

22. felszólítja az alelnököt/főképviselőt, hogy a tagállamokkal együtt a keleti partnerség soron következő, 2021 őszén tartandó csúcstalálkozóján foglalkozzanak a dél-kaukázusi régió biztonságával, stabilitásával és regionális együttműködésével is;

23. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárának, az EBESZ főtitkárának, a minszki csoport társelnökeinek, Örményország elnökének, kormányának és parlamentjének, valamint Azerbajdzsán elnökének, kormányának és parlamentjének.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0252

A haiti helyzet

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a haiti helyzetről (2021/2694(RSP))

(2022/C 15/15)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Haitiről szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen „A földrengés után egy évvel Haitin tapasztalható helyzetről: humanitárius segítségnyújtás és újjáépítés” című, 2011. január 19-i állásfoglalására ([1]), „A gyermekrabszolgaságról Haitin” című, 2018. február 8-i állásfoglalására ([2]), valamint a 2019. november 28-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsa elnökének Haitiről szóló, 2021. március 24-i nyilatkozatára,

— tekintettel az ENSZ Integrált Haiti Irodájának (BINUH) 2021. február 11-i jelentésére,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, amelyet 1948 decemberében fogadtak el,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (ICCPR), amelyet 1966. december 16-án fogadtak el,

— tekintettel az Emberi Jogok Amerikai Egyezményére,

— tekintettel a gyermek jogairól szóló, 1989. november 20-i ENSZ-egyezményre,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének az igazságszolgáltatás függetlenségére vonatkozó alapelveire,

— tekintettel az Egyetemes Bírói Chartára és az Ibér-Amerikai Bírák Alapokmányára,

— tekintettel a Cotonoui Megállapodásra,

— tekintettel a Haiti Köztársaság 1987-es alkotmányára,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala (OHCHR) és a BINUH „Unrest in Haiti: Their impact on Human Rights and the State’s obligation to protect all citizens” című, 2021. január 18-i közös jelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel a 2020. októberi választások meghiúsulása rendeleti kormányzáshoz is vezetett, és a sikertelen puccskísérletekről szóló jelentések a haiti politikai és társadalmi instabilitás fokozódását jelzik;

B. mivel a politikai ellenzék és a civil társadalmi csoportok azt állítják, hogy – amint azt Haiti Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsa is megállapította –, Moïse elnök megbízatása 2021. február 6-án lejárt, és ragaszkodnak az ideiglenes elnök kinevezéséhez; mivel Jovenel Moïse nem hajlandó lemondani, mivel úgy véli, hogy megbízatása 2017 februárjában, a 2016-os második választást követően kezdődött, mivel a korábbi választási eredményeket csalásra hivatkozva vitatták;

C. mivel 2021. január 14. óta haiti emberek ezrei tiltakoznak Moïse elnök hivatali idejének egy évvel történő meghosszabbítása, valamint a népszavazás ellen; mivel a tiltakozásokat erőszakkal elfojtják;

([1]) HL C 136. E, 2012.5.11., 46. o.
([2]) HL C 463., 2018.12.21., 40. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0074.

2021. május 20., csütörtök

D. mivel annak következtében, hogy 2019-ben nem tartották meg időben a választásokat, a képviselőház valamennyi jogalkotójának és a Szenátus kétharmadának megbízatása 2020 januárjában lejárt, és 2020 júliusában valamennyi polgármester megbízatása lejárt; mivel Moïse elnök azóta rendeleti kormányzással irányít, és számos rendelettel megerősítette elnöksége jogkörét; mivel Moïse elnök parlamenti, helyhatósági és elnökválasztást tervez 2021. szeptember 19-re;

E. mivel 2021. január 5-én Moïse elnök úgy rendelkezett, hogy 2021. június 27-én alkotmányos népszavazást kell tartani, és a közelmúltban megerősítette döntését mind az országban, mind a nemzetközi közösség részéről tartott tiltakozások ellenére; mivel a javasolt alkotmányos reform még inkább koncentrálná a végrehajtó hatásköröket; mivel a haiti alkotmány 284. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy „Szigorúan tilos az alkotmány módosítására irányuló általános választásokat tartani"; mivel azóta a népszavazás ellen tiltakozva haiti emberek ezrei vonultak az utcára;

F. mivel 2021. május 6-án az EU bejelentette, hogy nem finanszírozza a Haitin 2021. június 27-re tervezett népszavazás megszervezését, és nem küld megfigyelőket annak nyomon követésére, tekintettel arra, hogy úgy véli, hogy a folyamat nem eléggé átlátható és demokratikus egy olyan országban, amelyet bizonytalanság és politikai instabilitás sújt;

G. mivel a Haitival foglalkozó központi csoport (amely az ENSZ-főtitkár különleges képviselőjéből, Brazília, Kanada, Franciaország, Németország, Spanyolország, az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok nagyköveteiből, valamint az Amerikai Államok Szervezetének különleges képviselőjéből áll) aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az alkotmány megváltoztatásának folyamata nem eléggé inkluzív, nem eléggé alapul részvételen és nem eléggé átlátható;

H. mivel a szenátusi felmérés és a haiti Legfelsőbb Számvevőszék jelentése szerint Moïse elnök érintett egy sikkasztási és csalási ügyben, és állítólag pénzt fogadott el a PetroCaribe programból;

I. mivel a haiti Legfelsőbb Bíróság bíráját, Yvickel Dieujuste Dabrésilt 18 másik személlyel együtt 2021. február 7-én letartóztatták, és a kormány elleni összeesküvéssel vádolják; mivel Dabrésil bírót 2021. február 11-én szabadon bocsátották, de a többi 17 személyt továbbra is fogva tartják;

J. mivel 2021. február 8-án Moïse elnök elrendelte a Legfelsőbb Bíróság három bírájának (Jvickel Dieujuste Dabrésil, Joseph Mécène Jean-Louis és Wendelle Coq Thelot) „nyugdíjazását", és néhány nappal később újabb rendeletet adott ki három új bíró Legfelsőbb Bíróság tagjává történő kinevezéséről a törvényben meghatározott eljárások betartása nélkül; mivel erre válaszul az igazságszolgáltatási rendszer személyzete 2021. február 15-én, hétfőn határozatlan időre sztrájkba kezdett;

K. mivel 2021 márciusában a haiti rezsim letartóztatott egy magas rangú rendőrtisztet, ezzel exponenciálisan fokozva az ország alkotmányos válságát;

L. mivel Haitin az elmúlt hónapban ugrásszerűen megnőtt az erőszakos cselekedetek, többek között főként az olyan fegyveres bandák által elkövetett emberrablások, nemi erőszakok, emberölések és tömegmészárlások száma, amelyek szinte teljes büntetlenség mellett folytatják tevékenységüket; mivel 2021 első három hónapjában 117 embert gyilkoltak meg és 142 embert raboltak el; mivel csak 2021 áprilisában 91 esetben került sor emberrablásra;

M. mivel 2021. április 11-én Port-au-Prince-ben több, a helyi lakosság érdekében tevékenykedő katolikus pap elrablása (akiket később szabadon engedtek) mély megdöbbenést keltett Haitin és a nemzetközi közvéleményben, és a jelenlegi kormány elleni tüntetések fokozódásához vezetett;

N. mivel 2015 óta több mint 300 000 ember hagyta el az országot; mivel az országban tapasztalható fokozódó erőszak és a biztonság romlása a haiti menedékkérők számának jelentős növekedéséhez vezetett, különösen Francia Guyanában, valamint ahhoz, hogy számos nemzetközi és humanitárius nem kormányzati szervezet elhagyta Haitit;

O. mivel Haitit az elmúlt években a magas megélhetési költségek, az autoriter rendszer és a korrupció elleni tömeges megmozdulások több hulláma sújtotta; mivel a jelenlegi politikai válság összefügg valamennyi szociális, gazdasági, biztonsági és emberi jogi mutató romlásával, és mindezzel arányos; mivel nőtt a szegénység, az alapvető szociális szolgáltatásokhoz való eleve nehéz hozzáférés lehetősége tovább csökkent, valamint két év alatt az élelmiszer-ellátás

bizonytalansága csaknem megkétszereződött, és több millió haiti lakost érint; mivel Haiti az amerikai kontinens egyetlen legkevésbé fejlett országa; mivel Haiti, amely az ENSZ Fejlesztési Programjának (UNDP) 2019. évi humán fejlettségi mutatója szerint a 170. helyen áll, folyamatosan humanitárius és fejlesztési támogatásra szorul, és továbbra is az amerikai kontinens legszegényebb országa, és a világ egyik legelszegényedettebb állama, és a lakosság 59 %-a az országos szegénységi küszöb alatt él; mivel burjánzik a kormányzati korrupció, és a Transparency International 2018. évi korrupcióérzékelési indexe Haitit a 180 vizsgált állam rangsorában a 161. helyre sorolja;

P. mivel 2020 augusztusa és 2021 februárja között mintegy négymillió ember ([4]) szembesült az élelmiszer-ellátás súlyos bizonytalanságával Haitin; mivel a gazdasági hanyatlás, a rossz termés, (2020. augusztus 23-án) a Laura hurrikán és a Covid19-világjárvány az élelmezésbiztonsági helyzet súlyosbodását kiváltó fő okok közé tartozik;

Q. mivel eluralkodtak a zavargások és a bürokratikus káosz, amelyek akadályozzák Haitin a Covid19-oltás bevezetését, ez pedig a halálesetek száma növekedésének kockázatához vezet és ahhoz, hogy a vírus elleni globális küzdelemben nem képesek tartani a tervezett menetrendet; mivel a Covid19-világjárvány nem megfelelő kezelése csak hozzájárult a már meglévő mögöttes társadalmi problémákhoz;

R. mivel Haiti korábban soha nem látott támogatásban részesült a nemzetközi közösségtől a 2010. évi földrengés utáni újjáépítés finanszírozására; mivel ezek az erőfeszítések ma egyáltalán nem észlelhetők a haiti lakosság számára, ami a rossz kormányzással és a pénzeszközök alapvetően helytelen kezelésével kapcsolatos aggályokat vet fel;

S. mivel a kapott nemzetközi pénzeszközök nem megfelelő kezelése, az oktatásért felszámított magas tandíjak, valamint a családok általánosan alacsony jövedelme és a rendelkezésre álló oktatás alacsony színvonala miatt az 15 éves és annál idősebb haitiak mintegy fele írástudatlan; mivel a zavargások és a világjárvány további eszkalálódása és ezeknek a haitiak mindennapi életére gyakorolt hatása miatt a haiti gyermekek 70 %-a kimaradt az iskolából; mivel országszerte legalább 350 000 gyermek és fiatal marad ki az általános és középiskolából;

T. mivel Haitin a rabszolgaság modern formája, a Restavèk rendszere még mindig bevett gyakorlat; mivel ez a gyakorlat azt jelenti, hogy az elszegényedett családokból származó haiti gyermekeket szüleik elküldik, hogy más családok háztartási alkalmazottjaiként dolgozzanak; mivel ezek a gyermekek gyakran szenvednek el visszaéléseket és rossz bánásmódot, és nem férnek hozzá az iskoláztatáshoz;

1. sürgeti a haiti hatóságokat, hogy szervezzenek szabad, tisztességes, átlátható és hiteles parlamenti, helyhatósági és elnökválasztást, és garantálják a fenntartható biztonságot e választási folyamatok során; emlékeztet arra, hogy amíg az átláthatóság, a méltányosság és a demokrácia feltételei nem teljesülnek, az EU nem nyújthat sem pénzügyi, sem technikai támogatást a választási folyamatokhoz; emlékeztet arra, hogy csak egy hiteles, átlátható, részvételen alapuló és békés választási folyamat képes leküzdeni az elhúzódó haiti politikai válságot;

2. hangsúlyozza a független és hozzáférhetőbb igazságszolgáltatás fontosságát, és felszólítja a haiti kormányt, hogy tartsa tiszteletben az 1987. évi haiti alkotmányt és különösen annak 284. cikke (3) bekezdését, tartsa tiszteletben a demokrácia alapelveit és erősítse meg a jogállamiságot; ismételten hangsúlyozza a nők teljes körű, egyenlő és érdemi részvételének, valamint az összes haiti állampolgár, köztük a fiatalok, a fogyatékossággal élő személyek és a civil társadalom Haiti politikai folyamataiba való bevonásának kulcsfontosságú szerepét;

3. határozottan kitart amellett, hogy a haiti hatóságoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy véget vessenek a bandák közötti összecsapásoknak, valamint a polgári lakosság és a bűnüldöző hatóságok elleni fegyveres támadásoknak, és hogy a felelősöket tisztességes bírósági eljárás keretében állítsák bíróság elé;

4. ismételten mély aggodalmának ad hangot a haiti humanitárius, politikai és biztonsági helyzet romlása miatt; határozottan elítéli az emberi jogok mindenféle megsértését és az erőszakos cselekményeket, különösen az emberrablások számának növekedését, a Dominikai Köztársaságba irányuló gyermekkereskedelmet, az emberölést és a nemi erőszakot, és hangsúlyozza, hogy küzdeni kell a nők, a lányok és az idősek elleni erőszak ellen; határozottan elítéli a katolikus papság több tagjának múlt hónapban Port-au-Prince-ben történt elrablását; emlékeztet, hogy Haitin az erőszak szorosan

([4]) Az élelmezésbiztonsági fázisok integrált osztályozásának (IPC) adatai szerint.

kapcsolódik a fegyveres bandákhoz, amelyek egy részét a helyi oligarchák támogatják és finanszírozzák; felszólítja a haiti hatóságokat, hogy haladéktalanul és összehangoltan reagáljanak az erőszak megelőzése, kiváltó okainak kezelése és a felelősök büntetlenségének megszüntetése céljából; emlékeztet, hogy az igazságszolgáltatási rendszer reformjának és a korrupció elleni küzdelemnek továbbra is prioritásnak kell maradnia;

5. felhív a La Saline nyomornegyedbeli tömeggyilkosság és más felháborító ügyek független kivizsgálására; követeli, hogy e bűncselekmények valamennyi elkövetőjét állítsák bíróság elé és biztosítsanak számukra tisztességes tárgyalást;

6. elítéli a tüntetőkkel szembeni halálos erőszak állítólagos alkalmazását, valamint az önkényes letartóztatásokat és fogva tartásokat; elítéli az újságírók elleni erőszakot; sürgeti a haiti kormányt, hogy vessen véget a hosszan tartó előzetes letartóztatások gyakorlatának; felszólítja a haiti hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben az alapvető jogokat, a véleménynyilvánítás szabadságát és az egyesülés szabadságát;

7. emlékeztet, hogy határozottan támogatja az összes emberijog-védőt és környezetvédőt és munkájukat Haitin;

8. felhívja a haiti hatóságokat, hogy az állam és a társadalom valamennyi szintjén biztosítsa a jobb kormányzást, többek között a korrupció és a kliensrendszer elleni fellépést; nyomatékosan kéri a Bizottságot annak szisztematikus biztosítására, hogy valamennyi segélyt – többek között a humanitárius segélyt is – hatékonyan ellenőrizzék annak biztosítása érdekében, hogy azt azokra a konkrét projektekre használják fel, amelyre szánták;

9. felszólítja a haiti hatóságokat, hogy oszlassák el a 2010. évi földrengést követően kapott nemzetközi pénzeszközökkel kapcsolatos csalás és rossz gazdálkodás gyanúját, és büntessék meg az elkövetőket;

10. ellenőrzést és számvevőszéki jelentést kér arról, hogy miként költik el az uniós forrásokat Haitin, különös tekintettel a közelmúltbeli korrupciós vádakra és a haiti Legfelsőbb Számvevőszék jelentésére;

11. felhívja az Európai Uniót, hogy továbbra is nyújtson finanszírozást Haiti számára a Covid19-világjárvány által súlyosbított komoly élelmiszer-ellátásbeli bizonytalanság és alultápláltság kezelése érdekében; felhívja továbbá az Európai Unió illetékes szervezeti egységeit, hogy biztosítsák az európai segélyek nyomon követését és megfelelő kezelését annak érdekében, hogy azok közvetlenül a rászoruló lakosság javát szolgálják;

12. sajnálja, hogy Haiti nem hajtotta végre a Covid19-oltóanyagok fogadásához szükséges lépéseket; sürgeti a haiti hatóságokat, hogy hozzák meg az oltóanyagok fogadásához szükséges intézkedéseket;

13. üdvözli, hogy az EU 17 millió eurót különített el Haiti és a karib-tengeri térség más országai legkiszolgáltatottabb csoportjainak támogatására; felhívja a Bizottságot, hogy továbbra is kezelje prioritásként a Haitinak nyújtott humanitárius segítségnyújtást; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a Haitinek nyújtott humanitárius segítségnyújtás hatékonyan kapcsolódjon az ország fejlesztési stratégiájához;

14. felszólít a „Restavèk-gyakorlat” felszámolására; felszólítja a haiti kormányt a gyermekek anyakönyveztetését és – fizikai és pszichológiai – védelmét szavatoló intézkedések végrehajtására, továbbá a kötelező iskoláztatás érvényre juttatására; felhívja az EU-t, hogy működjön együtt a haiti kormánnyal a gyermekek jogainak védelmét szolgáló jogi keret végrehajtása érdekében;

15. felszólítja a haiti kormányt, hogy minden lényegi tekintetben biztosítsa polgárai jólétét; hangsúlyozza, hogy ennek elmulasztása visszafordíthatatlanul a képzett munkaerő elvándorlását eredményezheti, és Haiti működésképtelenné válhat;

16. aggodalmának ad hangot azzal kapcsolatban, hogy tömegesen érkeznek Francia Guyanába menedéket kérő vagy rendezetlen jogállású haiti állampolgárok, és felszólítja az EU-t, hogy támogassa a régió európai területeit az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló intézkedések megerősítésében;

17. ismételten kiemeli a haiti nép támogatására irányuló összehangolt, egységes és megerősített nemzetközi erőfeszítések fontosságát; hangsúlyozza a Haitinak nyújtott folyamatos uniós és nemzetközi támogatás fontosságát a békés és demokratikus választások feltételei megteremtésének elősegítése, valamint az ország hosszú távú stabilitásának, fejlődésének és gazdasági önellátásának megteremtése érdekében;

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Unió emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, az ENSZ emberi jogi főbiztosának, az ENSZ főtitkárának, az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezete–EU Miniszterek Tanácsának és a Közös Parlamenti Közgyűlésnek, a CARIFORUM intézményeinek, valamint a haiti hatóságoknak.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0253

A csádi helyzet

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a csádi helyzetről (2021/2695(RSP))

(2022/C 15/16)

Az Európai Parlament,

— tekintettel „Az EU és Afrika közötti biztonsági együttműködés a Szahel-övezetben, Nyugat-Afrikában és Afrika szarván” című, 2020. szeptember 16-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének Idriss Déby Itno elnök halála alkalmából tett, 2021. április 20-i nyilatkozatára,

— tekintettel az ENSZ főtitkára szóvivőjének Csádról tett, 2021. április 20-i nyilatkozatára,

— tekintettel a G7 csoport külügyi és fejlesztési minisztereinek 2021. május 5-i közleményére,

— tekintettel az Afrikai Unió Béke- és Biztonsági Tanácsának 2021. április 29. és május 5. közötti csádi tényfeltáró missziójának jelentésére,

— tekintettel az Európai Tanácsnak és a Szahel-övezet G5-országainak a Szahel-övezet biztonságáról, stabilitásáról és fejlődéséről szóló, 2020. április 28-i együttes nyilatkozatára,

— tekintettel a Tanács 2021. április 16-i következtetéseire, amelyek újólag megerősítik az EU és a Szahel-övezet közötti szilárd és hosszú távú partnerség fontosságát,

— tekintettel az Európai Fejlesztési Alap (EFA) 2014 és 2020 közötti időszakra szóló, Csádra vonatkozó nemzeti indikatív programjára,

— tekintettel az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok (AKCS-államok) és az EU Közös Parlamenti Közgyűlésének a demokráciáról és az alkotmányok tiszteletben tartásáról szóló, 2021. március 11-i állásfoglalására,

— tekintettel Csád alkotmányára,

— tekintettel a Cotonoui Megállapodásra,

— tekintettel az emberek és népek jogairól szóló afrikai chartára, amelyet 1981. június 27-én fogadtak el, és amely 1986. október 21-én lépett hatályba,

— tekintettel a demokráciáról, a választásokról és a kormányzásról szóló afrikai chartára,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel 2021. április 20-án a 31 éve hatalmon levő Idriss Déby Itno csádi elnök csupán egy nappal azt követően, hogy a 2021. április 11-i elnökválasztás győztesének nyilvánították, meghalt a lázadó csoportokkal való katonai összecsapásban;

B. mivel Idriss Déby halálát követően az Átmeneti Katonai Tanács alkotmányellenes hatalomátadást szervezett, és átmeneti kormányt állított fel Mahamat Idriss Déby, a csádi elnök fia vezetésével; mivel az Átmeneti Katonai Tanács felfüggesztette az alkotmányt, feloszlatta a kormányt és a nemzetgyűlést, és az alkotmány helyébe lépő „átmeneti chartát” hozott létre 18 hónapos időszakra, amely egyszer megújítható;

C. mivel a csádi alkotmány előírta, hogy a hatalom megüresedése vagy az államfő tartós munkaképtelensége esetén az ideiglenes elnökséget a nemzetgyűlés elnöke látja el, akinek 45–90 napon belül választásokat kell szerveznie;

([1]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0213.

D. mivel 2021. május 2-án az Átmeneti Katonai Tanács az ellenzék néhány tagjának részvételével átmeneti kormányt nevezett ki, élén Albert Pahimi Padacké civil miniszterelnökkel; mivel Padacké annak ellenére indult a 2021. április 11-i elnökválasztáson, hogy Déby elnök szövetségesének tartották, és 2016 és 2018 között miniszterelnöki tisztséget töltött be;

E. mivel az Afrikai Unió Béke- és Biztonsági Tanácsának 2021. április 29. és május 5. közötti csádi tényfeltáró missziója hangsúlyozta, hogy Csád számára életképes és mindenki számára elfogadható alkotmányt kell kidolgozni, és úgy véli, hogy az átmeneti charta nem alkalmas arra, hogy garantálja a lakosság politikai és polgári jogait az átmeneti időszakban;

F. mivel a katonai kormány 2021. április 27-én aránytalan és törvénytelen módon fegyveres erőt alkalmazott a tüntetőkkel szemben; mivel ezt az emberi jogi szervezetek és a nemzetközi közösség – köztük az Afrikai Unió és az Európai Unió – széles körben elítélték; mivel Déby elnök halála óta legalább hat haláleset történt, több tucatnyian megsebesültek, sokakat pedig önkényesen letartóztattak és fogva tartottak a tiltakozásokra válaszul; mivel úgy vélik, hogy az összecsapások során több mint 600 embert tartóztattak le;

G. mivel Déby elnök hivatali idejét az emberi jogok szisztematikus és tartós megsértése jellemezte;

H. mivel a választásokat megelőző időszakot több mint 112 politikai ellenzéki személy és emberijog-védő üldözése és önkényes letartóztatása jellemezte; mivel a választási kampányt megelőző hetekben a biztonsági erők aránytalan és törvénytelen erőt alkalmaztak békés tüntetőkkel szemben; mivel az ellenzék és a civil társadalom egyes tagjai széleskörűen bojkottálták a választásokat;

I. mivel Szahel-övezet biztonsági helyzete az elmúlt években jelentősen romlott, ami komoly fenyegetést jelent a regionális és nemzetközi biztonságra nézve; mivel az emberi jogok megsértése és a tömeggyilkosságok széles körben elterjedtek; mivel 2019-ben az összes régiót tekintve a Szahel-övezetben növekedett a leggyorsabban az erőszakos szélsőséges tevékenységek aránya; mivel 2015-ös létrehozása óta a multinacionális közös erő számos, az ellenőrzése alá tartozó területről kiszorította a terrorista csoportokat, de a régió továbbra is rendkívül instabil;

J. mivel Csádot súlyosan érintették a terrorista tevékenységek és támadások; mivel a Boko Haram – amely 2015 óta az Iszlám Állam szövetségese – a régió egészére kiterjesztette tevékenységét, és jelentős lakóhelyelhagyást okozott a Csád-tó medencéjében; mivel jelenleg 133 000 belső menekült és mintegy 500 000 menekült tartózkodik Csádban; mivel az idei választások óta fokozódott az olyan lázadó csoportokkal való katonai konfrontáció, mint a Változtatás és Egyetértés Csádban Front (FACT); mivel a csádi hadsereg a közelmúltban azt állította, hogy legyőzte a FACT-ot; mivel az Átmeneti Katonai Tanács elutasította a FACT lázadó fegyveres csoportjainak tűzszünetre és tárgyalásokra irányuló javaslatát;

K. mivel az EU támogatja a Szahel-övezet G5-országait, a Burkina Faso, Csád, Mali, Mauritánia és Niger közötti, együttműködésen alapuló védelmi erőfeszítést, amely összehangolja a regionális fejlesztés és biztonság terén hozott intézkedéseket a terrorizmus elleni küzdelem és a régió stabilitása érdekében, amelynek kulcsfontosságú eleme a csádi hadsereg; mivel az EU mali kiképzési missziójának (EUTM) megbízatását 2020 márciusában kiterjesztették a Szahel-övezet G5-országai – köztük Csád – nemzeti fegyveres erőinek nyújtott tanácsadásra, valamint ezek képzésére; mivel Mauritániát és Nigert a Szahel-övezet G5-országai közvetítőnek jelölték ki annak érdekében, hogy biztosítsák a jelenlegi csádi zavargások valamennyi főszereplője közötti inkluzív párbeszédet, és megteremtsék a konszenzuson alapuló, békés és sikeres átmenet feltételeit;

L. mivel annak ellenére, hogy Csád olajtermelő ország, mindent áthat a szegénység, az élelmiszer-ellátás bizonytalansága, a korrupció, a büntetlenség, a nők és lányok elleni erőszak és a gazdasági lehetőségek hiánya; mivel a 2019. évi humán fejlettségi mutató szerinti listán az ország 189 ország közül az 187. helyen áll;

M. mivel az EU az EFA, az Afrikai Békekeret, a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz, valamint az Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért révén támogatja a fejlesztési, illetve a békére és biztonságra irányuló erőfeszítéseket Csádban és a Szahel-övezet egészében; mivel az EU 2014 és 2020 között 542 millió EUR-t különített el Csád számára az EFA keretében a jogállamiság megszilárdítását is magában foglaló támogatásra; mivel a jövőbeli Európai Békekeret 2021. július 1-jén veszi át az Afrikai Békekeret szerepét;

2021. május 20., csütörtök

1. sajnálattal veszi tudomásul Idriss Déby elnök meggyilkolását, és a régióban fegyveres csoportok támadásai során a közelmúltban elkövetett erőszakos cselekményeket és az ezek következményeiként bekövetkezett haláleseteket; ismételten aggodalmát fejezi ki az elhúzódó csádi válság és az északon tapasztalható ingatag biztonsági helyzet miatt, és határozottan elítéli az emberi jogok, valamint a nemzetközi és humanitárius jog ismételt megsértését;

2. elítéli az Átmeneti Katonai Tanács által 2021. április 20-án végrehajtott katonai hatalomátvételt, a csádi alkotmány ezt követő felfüggesztését és a kormány feloszlatását; elutasítja, hogy az Átmeneti Katonai Tanács olyan chartát hozzon létre, amely nem képezte demokratikus konzultáció tárgyát;

3. meggyőződése, hogy a csádi társadalmon belüli jelenlegi megosztottságot nem lehet katonai eszközökkel kezelni, és felszólítja valamennyi felet, hogy tartózkodjanak az erőszakos fellépéstől, kezdjenek politikai párbeszédet, és őrizzék meg a polgári lakosság életét;

4. felszólítja az Átmeneti Katonai Tanácsot, hogy biztosítsa az alkotmányos rendhez való akadálytalan és gyors visszatérést, és biztosítsa a demokratikus értékek tiszteletben tartását; megjegyzi, hogy az egyes ellenzéki csoportok tagjait is magában foglaló átmeneti polgári kormány kinevezése az első lépés az alkotmányos rendhez való visszatérés felé; felhívja továbbá az Átmeneti Katonai Tanácsot, hogy teremtse meg és biztosítsa a kormányok és a civil társadalom szereplői közötti inkluzív nemzeti párbeszéd feltételeit, és a lehető leghamarabb biztosítsa a demokratikus, szabad és tisztességes választásokra való békés, polgári vezetésű és sürgős átmenetet, amelynek eredményeként egy demokratikusan megválasztott elnök és egy inkluzív kormány venné át a kormányzást;

5. emlékeztet arra, hogy a valódi demokratikus átmenetnek és reformnak polgári irányításúnak kell lennie, és annak lehetővé kell tennie a civil társadalmi szervezetek, a nők és a fiatalok, az ellenzéki pártok és a szabad sajtó teljes körű és aktív részvételét, amelyek számára lehetővé tenni, hogy erőszak, megfélemlítés vagy korlátozás nélkül működhessenek;

6. elítéli, hogy az Átmeneti Katonai Tanács korlátozza a tüntetéshez való jogot és erőszakot alkalmaz a tüntetőkkel szemben; sürgeti az Átmeneti Katonai Tanácsot, hogy engedje szabadon a közelmúltbeli tüntetéseket követően bebörtönzött valamennyi személyt; kéri továbbá, hogy hozzanak létre független és pártatlan vizsgálóbizottságot a tüntetések során elkövetett visszaélések és az esetleges emberi jogi jogsértések kivizsgálására, beleértve a szükségtelen vagy aránytalan erőszak nyilvánvaló alkalmazását a tiltakozások feloszlatása céljából;

7. aggodalmát fejezi ki a csádi korrupció és büntetlenség miatt; megjegyzi, hogy az emberi jogi jogsértések kezelésének elmulasztása hozzájárul a visszaélések folytatásához és gyengíti az állami intézményekbe vetett közbizalmat;

8. felszólítja az alelnököt/főképviselőt és az EU csádi küldöttségét és misszióit, hogy biztosítsák az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatások, valamint az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési terv teljes körű végrehajtását, többek között a tiltakozások megfigyelése és a civil társadalomnak a válságból való kilábalásra vonatkozó tervében azonosított és kért támogatás biztosítása révén;

9. felhívja a nemzetközi közösséget, hogy támogassa Csád demokráciára irányuló erőfeszítéseit; felhívja különösen az Afrikai Uniót és a G5-öket, hogy támogassák Csádot abban, hogy létrejöhessen a befogadó és a társadalmak közötti párbeszéd, tartós és békés megoldást kínálva; megismétli, hogy tartózkodni kell az intruzív külső beavatkozásoktól, és meg kell védeni Csád egységét, stabilitását és területi integritását; felszólítja Mauritánia és Niger elnökét, hogy a jelenlegi csádi válság tartós és békés lezárásáig közvetítőkként továbbra is nyújtsanak segítséget Csádnak;

10. elismeri, hogy Csád fontos szerepet játszik a terrorizmus elleni küzdelemben a G5-Száhel csoporton belül; hangsúlyozza a nemzetközi emberi jogi egyezmények tiszteletben tartásának fontosságát; ragaszkodik Csád területi integritásának és stabilitásának megőrzéséhez a régió törékeny biztonsági körülményei között; hangsúlyozza, hogy a Száhel-övezetben humanitárius szükségállapot áll fenn;

11. emlékeztet rá, hogy a regionális szervezetek és partnerségek – köztük az Afrikai Unió és a G5 – kulcsfontosságú szereplők a Száhel-övezetet sújtó terror és instabilitás kezelésére irányuló, Afrika által irányított stratégia megszervezésében és támogatásában; megerősíti, hogy támogatja a regionális multinacionális közös erőt, és azt továbbra is támogatja az Afrikai Békekereten keresztül, amelyet hamarosan átcsoportosítanak az Európai Békekerethez; kéri, hogy védjék meg azokat a civil szereplőket, akik beszámolnak az emberi jogok megsértéseiről, hogy ne kelljen fenyegetésekkel szembenézniük;

12. emlékeztet rá, hogy az éghajlatváltozás, az élelmiszer-ellátás bizonytalansága, a népesség növekedése, a természeti erőforrások kiaknázása, a szegénység, az oktatási és gazdasági lehetőségek hiánya, valamint a külföldi dzsihádista csoportok erőszakos és ideológiai beavatkozásai, az instabilitás, az erőszak és a terroristák toborzásának kiváltó okai a Száhel-övezet egészében; megjegyzi, hogy a Covid19-világjárvány súlyosbította ezt a nyomást, és jelentősen hátráltatta a további fejlődést;

hangsúlyozza, hogy a régión belüli tartós fenntartható fejlődés biztosítása érdekében szükség van a biztonság, a fejlesztés, a humanitárius és a demokrácia támogatására irányuló segítségnyújtás koordinálására; támogatja a stabilizáció integráltabb megközelítése felé történő elmozdulást, különös hangsúlyt fektetve a polgári és politikai dimenziókra;

13. hangsúlyozza, hogy Csád az EU szilárd partnere és annak is kell maradnia, és megismétli elkötelezettségét a párbeszéd és a jelenlegi politikai válság békés megoldása mellett;

14. felszólít a régiónak szánt uniós finanszírozás értékelésére a támogatások helytelen felhasználásának megelőzése érdekében;

15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, Csád kormányának és nemzetgyűlésének, valamint az Afrikai Uniónak és intézményeinek.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0255

Kínai ellenszankciók uniós szervezetek, valamint európai parlamenti és parlamenti képviselők ellen

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az uniós szervezetek, valamint európai parlamenti és tagállami parlamenti képviselők elleni kínai ellenszankciókról (2021/2644(RSP))

(2022/C 15/17)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a kínai helyzetről és az EU és Kína közötti kapcsolatokról szóló korábbi állásfoglalásaira és jelentéseire, különösen a hongkongi demokratikus ellenzékkel szembeni kemény fellépésről szóló 2021. január 21-i ([1]) valamint a Hszincsiang-Ujgur Autonóm Területen (XUAR) a kényszermunkáról és az ujgurok helyzetéről szóló, 2020. december 17-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a Hongkongról szóló korábbi ajánlásaira, különösen a „20 évvel az átadást követően Hongkongról" című, a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez (főképviselő/alelnök) intézett, 2017. december 13-i ajánlására ([3]),

— tekintettel a közös kül- és biztonságpolitika végrehajtásáról és a 2020. évi éves jelentésről szóló, 2021. január 20-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel arra, hogy a 2019. évi Szaharov-díjat Ilham Tohtinak, a kínai ujgur kisebbség jogaiért küzdő ujgur közgazdásznak ítélték oda,

— tekintettel vezető európai parlamenti képviselőknek a kínai hatóságok arra vonatkozó határozatát követően tett 2021. március 23-i nyilatkozatára, hogy szankciót léptetnek életbe az Emberi Jogi Albizottsággal és más európai testületekkel és tisztviselőkkel szemben,

— tekintettel David Maria Sassoli, az Európai Parlament elnöke, Maria Arena, az Emberi Jogi Albizottság elnöke és Reinhard Bütikofer, a Kínai Népköztársasággal fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség elnöke által a Parlament 2021. március 24-i plenáris ülésének megnyitásakor tartott beszédekre,

— tekintettel az Európai Kutatóintézet igazgatóinak 2021. március 25-i nyilatkozatára,

— tekintettel Josep Borrell alelnöknek/főképviselőnek az uniós szervezetekkel, európai parlamenti képviselőkkel és parlamenti képviselőkkel szembeni kínai ellenszankciókról szóló, a 2021. április 28-i parlamenti vitán elhangzott felszólalására és az azt követő vitára,

— tekintettel az Európai Parlament elnöke, a belga képviselőház elnöke, a holland képviselőház elnöke és a Litván Köztársaság parlamentje elnökének a parlamenti képviselőkkel szemben alkalmazott kínai szankciókról szóló, 2021. március 29-i közös nyilatkozatára,

— tekintettel a súlyos emberi jogi jogsértések és visszaélések elleni korlátozó intézkedésekről szóló (EU) 2020/1998 rendelet végrehajtásáról szóló, 2021. március 22-i (EU) 2021/478 tanácsi végrehajtási rendeletre ([5]), valamint a súlyos emberi jogi jogsértések és visszaélések elleni korlátozó intézkedésekről szóló (KKBP) 2020/1999 határozat módosításáról szóló, 2021. március 22-i 2021/481 tanácsi (KKBP) határozatra ([6]),

— tekintettel a G7-csoportnak a hongkongi választási rendszerben eszközölt változásokról szóló, 2021. március 12-i nyilatkozatára, valamint a G7-csoport külügyi és fejlesztési minisztereinek 2021. május 5-i közleményére,

([1]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0027.
([2]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0375.
([3]) HL C 369., 2018.10.11., 156. o.
([4]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0012.
([5]) HL L 99. I, 2021.3.22., 1. o.
([6]) HL L 99. I, 2021.3.22., 25. o.

— tekintettel a főképviselő/alelnök szóvivőjének a hongkongi demokráciapárti aktivisták elítéléséről szóló, 2021. április 17-i nyilatkozatára,

— tekintettel a főképviselő/alelnök szóvivőjének újságírók, jogászok és emberijog-védők elítéléséről szóló, 2020. december 29-i nyilatkozatára,

— tekintettel a Kínai Népköztársaság Külügyminisztériuma szóvivőjének 2021. március 22-i nyilatkozatára, amelyben szankciókat jelentett be fontos uniós szervezetekkel és személyi állományuk tagjaival szemben,

— tekintettel Michel elnöknek és von der Leyen elnöknek a 2020. június 22-i, 22. EU–Kína csúcstalálkozót követő, az összetett és létfontosságú partnerség keretében az uniós érdekek és értékek védelméről szóló közös nyilatkozatára,

— tekintettel a 2019. április 9-én rendezett, 21. EU–Kína-csúcstalálkozón kiadott együttes nyilatkozatra,

— tekintettel a Bizottság és az alelnök / főképviselő „Az EU és Kína – stratégiai kilátások" című, 2019. március 12-i közös közleményére (JOIN(2019)0005),

— tekintettel a Kínai Népköztársaság alkotmányának 36. cikkére, amely garantálja valamennyi állampolgár számára a vallási meggyőződés szabadságához való jogot, valamint 4. cikkére, amely biztosítja a nemzeti kisebbségek jogait,

— tekintettel az ENSZ szakértőinek 2020. június 26-i felhívására, amely határozott intézkedéseket sürget az alapvető szabadságok Kínában történő védelme érdekében,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, amelyet Kína 1966. december 16-án aláírt, de még nem ratifikált,

— tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumára,

— tekintettel a népirtás bűntettének megelőzéséről és büntetéséről szóló ENSZ-egyezményre,

— tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) kényszermunkáról szóló 1930. évi egyezményéhez csatolt 2014. évi jegyzőkönyvre, amelyet Kína nem írt alá,

— tekintettel az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság előmozdításának és tiszteletben tartásának az EU és Kína közötti, komoly múltra visszatekintő kapcsolat középpontjában kell maradnia, összhangban az EU-nak ezen értékek külső fellépései során való fenntartására vonatkozó kötelezettségvállalásával, továbbá Kína azon kifejezett szándékával, hogy érvényesítse azokat saját fejlesztési és nemzetközi együttműködése során;

B. mivel a Tanács 2020. december 7-én elfogadta az (EU) 2020/1998 rendeletet az EU globális emberi jogi szankciórendszerének létrehozásáról, amely lehetővé teszi az EU számára, hogy korlátozó intézkedéseket vezessen be a világban bárhol elkövetett súlyos emberi jogi jogsértésekért és visszaélésekért felelős, azokban részt vevő vagy azokkal összefüggésbe hozható célzott személyekkel, szervezetekkel és szervekkel, köztük államokkal és nem állami szereplőkkel szemben; mivel hangsúlyozni kell, hogy az EU-nak az emberi jogok tömeges megsértése esetén ezt a rendeletet kötelessége alkalmazni;

C. mivel 2021. március 22-én az EU Külügyek Tanácsa az EU globális emberi jogi szankciórendszere keretében korlátozó intézkedéseket fogadott el Zhu Hailunnal, a Hszincsiang-Ujgur Autonóm Terület (a továbbiakban: a Terület) 13. népi kongresszusának korábbi vezetőjével, Wang Junzhengnel, a Hszincsiangi Gyártási és Építési Testület (XPCC) párttitkárával, a Kínai Párt területi pártbizottságának helyettes titkárával, Wang Mingshannal, Hszincsiang-Ujgur Autonóm Terület pártbizottsága állandó bizottságának tagjával és a Terület politikai és jogi bizottságának titkárával, valamint Chen Mingguóval, az Hszincsiangi Közbiztonsági Hivatal (XPSB) igazgatójával és a Terület népi kormányának és a hszincsiangi fogolytáborokat üzemeltető XPCC Közbiztonsági Hivatal alelnökével szemben; mivel ez a négy személy és egy szervezet felelős az emberi jogok súlyos megsértéséért, többek között az ujguroknak és más muszlim etnikai kisebbségekhez tartozó személyeknek a Területen történő nagyszámú önkényes fogva tartásáért és a velük szemben alkalmazott megalázó bánásmódért;

2021. május 20., csütörtök

D. mivel a Kínai Népköztársaság Külügyminisztériumának szóvivője az uniós jegyzék jóváhagyását követően néhány perccel bejelentette, hogy „Kína szuverenitásának és érdekeinek súlyos megsértése, valamint hazugságok és dezinformáció rosszindulatú terjesztése miatt" szankciókat léptet életbe öt európai parlamenti képviselővel, Reinhard Bütikoferrel, Michael Gahlerrel, Raphaël Glucksmannal, Ilhan Kyuchyukkal és Miriam Lexmannal, a Parlament Emberi Jogi Albizottságával, 3 uniós tagállamokbeli parlamenti képviselővel (Sjoerd Wiemer Sjoerdsmával, Samuel Cogolatival és Dovile Sakalienével), az Európai Tanács Politikai és Biztonsági Bizottságával (közöttük a 27 uniós tagállam nagyköveteivel), két tudóssal (Adrian Zenzzel és Björn Jerdénnel) és két agytröszttel (Mercator Institute for China Studies (MERICS), Németország és az Alliance of Democracies Foundation, Dánia) szemben;

E. mivel a szóvivő sajtóközleménye értelmében az érintett személyek és családtagjaik nem léphetnek be a szárazföldi Kínába, Hongkongba és Makaóba, és mivel sem ők, sem a velük kapcsolatban álló vállalatok vagy intézmények nem folytathatnak üzleti tevékenységet Kínával;

F. mivel néhány nappal később Kína szankciókat fogadott el egyesült királyságbeli, kanadai és egyesült államokbeli parlamenti képviselőkkel, szervezetekkel és agytrösztökkel szemben, akik és amelyek korábban ugyancsak bevezettek intézkedéseket a Hszincsiangban elkövetett emberi jogi visszaélések ellen;

G. mivel a kínai intézkedések támadást jelentenek az Európai Unió és Parlamentje, az európai demokrácia és értékek, valamint a kutatás szabadsága ellen;

H. mivel az uniós szankciókat az emberi jogok megsértése váltotta ki és a nemzetközi jogban rögzített jogszerű és arányos intézkedéseken alapulnak, ezzel szemben azonban a kínai szankciók minden jogalapot nélkülöznek, teljesen megalapozatlanok és önkényesek, és az emberi jogi jogsértések bírálata ellen irányulnak; mivel a szankciók egyértelmű célja, hogy visszatartsák az EU-t a Kínában elkövetett emberi jogi visszaélések elleni munkájának és fellépésének folytatásától;

I. mivel Kína sorozatban követett el emberi jogi jogsértéseket, figyelmen kívül hagyva az e téren két- és többoldalú egyezményekben vállalt kötelezettségeit, és mivel hitelt érdemlő jelentések szerint Kínában az emberi jogi helyzet a Tienanmen téri mészárlás óta a legrosszabb; mivel Kína rendszeresen nyújtott be határozatokat az ENSZ Emberi Jogi Tanácsához azzal a céllal, hogy a „szuverenitást, a be nem avatkozást és a kölcsönös tiszteletet" alapvető megkérdőjelezhetetlen elvekké tegye, valamint hogy az egyének emberi jogainak előmozdítását és védelmét levegye a napirendről;

J. mivel 2020 decemberében az EU és Kína elvben megállapodott az EU és Kína közötti átfogó beruházási megállapodásról; mivel a kínai szankciók – amelyek megakadályozzák, hogy legalább az Emberi Jogi Albizottság együttműködhessen kínai szakértőkkel – jelentős mértékben gátolják az Európai Parlamentet abban, hogy megfelelően elemezhesse az átfogó beruházási megállapodást; mivel a kereskedelmi és beruházási kapcsolatoknak az általános emberi jogi kérdések összefüggésrendszerén és a szélesebb körű politikai kapcsolatokon kívül történő kezelése elfogadhatatlan;

K. mivel a Kína által bevezetett szankciók adják a legfrissebb példát arra, hogy a Kínai Kommunista Párt (KKP) vezetése fokozatosan a konfrontációs megközelítés felé halad, többek között álhírek terjesztésével és kibertámadásokkal lépve fel az EU-val szemben, miközben az EU és Kína közötti kapcsolatok egyre feszültebbek az ujgur nép és más etnikai kisebbségek elleni intézkedések, a hongkongi demokrácia elleni kemény fellépés és a Tajvani-szorosban alkalmazott egyre ellenségesebb megközelítés miatt; mivel kiderült, hogy a jelenlegi EU-Kína stratégia mozgástere szűk, és ezért az EU és Kína közötti kapcsolatok nem folyhatnak tovább a szokásos mederben;

L. mivel az európai parlamenti képviselőkkel szembeni kínai szankciókat követően, 2021. április 30-án az orosz hatóságok úgy határoztak, hogy szankciókat vezetnek be nyolc uniós állampolgárral, köztük David Sassolival, az Európai Parlament elnökével és Věra Jourovával, a Bizottság alelnökével szemben;

M. mivel a kínai kormány 2014-ben „Kemény kézzel az erőszakos terrorizmus ellen" elnevezéssel kampányt indított, amely főleg a Hszincsiang régióban élő ujgur kisebbség ellen irányul, és azóta már több mint egymillió embert tartanak fogva „politikai átnevelő" vagy „képzési" központoknak nevezett fogolytáborokban, amelyek a világ legnagyobb tömeges bebörtönzési rendszerét alkotják; mivel az ujgur lakosság a kínai kormány arra irányuló erőfeszítéseinek áldozata, hogy kínzás, erőszakos eltüntetés, tömeges megfigyelés, kulturális és vallási tisztogatás, nők kényszersterilizálása, szexuális

erőszak, a reprodukciós jogok megsértése és a családok szétválasztása révén felszámolja e lakosság egyedi identitását és ahhoz való jogát, hogy népként létezzen; mivel emberi jogi szervezetek értékelése szerint e jogsértések a nemzetközi jog értelmében emberiesség elleni bűncselekménynek minősülhetnek;

N. mivel Hongkongban a Parlament 2021. január 21-i állásfoglalása óta fokozódott a politikai ellenzék elnyomása, számos ítéletet hoztak demokráciapárti aktivisták és politikai képviselőik, többek között Joshua Wong, Martin Lee, Jimmy Lai és Lester Shum ellen a tüntetésekben való békés részvételük miatt, még olyan esetekben is, amikor nem volt bizonyíték a zavargásokban való bármely aktív szerepvállalásra; mivel az idén márciusban változásokat eszközöltek a hongkongi választási rendszerben, a hongkongi politikai rendszert gyökeresen átalakítva kötelezővé tették az anyaország iránti hűséget, valamint a hatalmat és a politikai befolyást a Hongkongi Választási Bizottság kezében centralizálták, ami a Hongkongi Törvényhozó Tanácsban a közvetlenül megválasztott képviselők arányának drasztikus csökkenéséhez vezet majd;

O. mivel tíz uniós tagállam Kínával kötött kiadatási szerződése még ma is hatályban van, lehetővé téve Európában élő ujgur emberek, hongkongi polgárok, tibetiek és kínai disszidensek kiadatását Kínába, ahol politikai indíttatású per vár rájuk;

P. mivel Gui Minhai hongkongi lakos és svéd állampolgár továbbra is börtönben van, jóllehet a Parlament számos alkalommal felszólított azonnali szabadon bocsátására;

1. a lehető leghatározottabban elítéli a kínai hatóságok által kiszabott alaptalan és önkényes szankciókat, amelyek már odáig fajultak, hogy a szólásszabadságot, a tudományos élet szabadságát, valamint az egyetemes emberi jogok iránti nemzetközi elkötelezettséget és e jogok nemzetközi értelmezését támadják; felhívja a kínai hatóságokat, hogy sürgősen szüntessék meg ezeket az indokolatlan szankciókat;

2. teljes mértékben szolidáris az Európai Parlament képviselőivel, Emberi Jogi Albizottságával, a kínai szankciók által sújtott minden más személlyel és szervezettel, közöttük az Európai Unió Tanácsa Politikai és Biztonsági Bizottságával, a nemzeti parlamentek képviselőivel, a német és svéd tudósokkal, valamint a németországi és dániai agytrösztökkel; teljes szolidaritását fejezi ki a szankciók által ugyancsak megcélzott, nem-uniós országokból – például az Egyesült Királyságból, Kanadából, az Egyesült Államokból és Ausztráliából – származó képviselőkkel;

3. megerősíti, hogy az alapvető szabadságok, a véleménynyilvánítás szabadsága, a döntéshozatali eljárásokban való szabad részvétel, a parlamenti szabadság, a tudományos élet szabadsága és az emberi jogok védelme demokráciáink pilléreit képezik, és ezek az értékek sohasem képezhetik alku tárgyát az EU és Kína közötti kapcsolatok keretében; hangsúlyozza, hogy a megfélemlítési kísérletek hiábavalók, és hogy az Európai Parlament megválasztott képviselőiként továbbra is aktívan és folyamatosan el fogjuk ítélni az emberi jogok és a nemzetközi jog megsértését és dolgozni fogunk e jogsértések felszámolásáért, valamint szorgalmazni fogjuk, hogy az EU az emberi jogok tiszteletben tartását továbbra is tartsa valamennyi külső politikájának középpontjában; véleménye szerint a Kína által intézett támadások azt mutatják, hogy Kína az EU és Kína közötti kapcsolatokban rendszeresen rivalizálni kíván az EU-val;

4. határozottan elítéli, hogy kínai állami és nem állami szereplők a korábbi próbálkozásaik után most ismét megkísérelnek beavatkozni az Európai Unió és tagállamai demokratikus életébe, és nyilvános viták során álhíreket terjesztenek; véleménye szerint e szankciók olyan erőfeszítés részét képezik, amelynek célja a Kínáról a világban kialakult kép megrendszabályozása, valamint annak globális szintű előírása, hogy mi hangozhat el Kínával kapcsolatban, és úgy véli, hogy ez a törekvés egy totalitárius jellegű fenyegetés része;

5. ismételten hangot ad mély aggodalmának amiatt, hogy Kínában megsértik az alapvető jogokat és az emberi jogokat, az emberi méltóságot, a kulturális önkifejezés és a vallási meggyőződés szabadságához fűződő jogot, a szólás szabadságát, valamint a békés gyülekezéshez és egyesüléshez való jogot, és különösen aggasztja az ujgur nép, a tibetiek, a mongolok és más etnikai kisebbségek, emberijog-védők, szociális aktivisták, vallási csoportok, újságírók, petíciók benyújtói, valamint az igazságtalanság ellen tiltakozók üldözése, továbbá az eltérő és ellenzéki véleményeket képviselők növekvő elnyomása, különösen Hongkongban;

6. emlékeztet a 2020. december 17-i állásfoglalásában kifejtett álláspontjára, amely szerint a Hszincsiangban elkövetett jogsértések emberiesség elleni bűncselekményeknek minősülnek, és kiemeli, hogy egyre több a bizonyíték az ilyen bűncselekményekre; sürgeti az EU-t és tagállamait erőfeszítéseik fokozására annak érdekében, hogy elegendő nemzetközi támogatást szerezzenek egy Hszincsianggal kapcsolatos független kiharcolásához az ENSZ-ben; üdvözli ezért, hogy négy kínai személyt és egy kínai szervezetet az EU globális emberi jogi szankciórendszere keretében jegyzékbe vettek, ők ugyanis

súlyos emberi jogi jogsértésekért felelősek Kínában; sürgeti a Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy hozzanak meg minden szükséges intézkedést, és használjanak fel minden rendelkezésükre álló – különösen gazdasági – eszközt annak érdekében, hogy rábírják a kínai kormányt a táborok bezárására és az emberi jogok mindennemű megsértésének beszüntetésére Hszincsiangban és másutt, többek között Tibetben;

7. sajnálja, hogy számos, többek között a ruházati és a textilipari ágazatban működő nemzetközi vállalatot erőteljes és széles körű bojkottnak vetettek alá, mert a Hszincsiangban alkalmazott kényszermunkáról szóló beszámolók miatt kifejezték aggodalmukat és úgy döntöttek, hogy megszüntetik ellátási láncuk Hszincsianghoz kapcsolódó szakaszát, valamint határozottan elítéli, hogy a kínai kormány által e vállalatokra agresszív politikai nyomást gyakorol; ismételten kéri, hogy a Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat mielőbb véglegesítsen egy ellátási láncra vonatkozó üzleti tanácsadó szolgáltatást, amely iránymutatást ad a vállalatok számára az ujgur kényszermunka alkalmazása kockázatának való kitettséggel kapcsolatban, és amely támogatást nyújt alternatív ellátási források sürgős azonosításához;

8. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az EU, tagállami intézmények és az emberi jogokkal kapcsolatos munkájuk ellen irányuló megtorló intézkedések tudatos stratégia részét képezik, amelynek célja az emberi jogok nemzetközi szintű gyengítése és újradefiniálása oly módon, hogy végül elveszítsék eredeti jelentésüket; sajnálja, hogy az EU által eddig alkalmazott megközelítés és eszközök nem vezettek kézzelfogható eredményekhez, és az elmúlt évtizedben az emberi jogi helyzet csak romlott Kínában; sürgeti a Bizottságot, hogy az emberi jogok Kínában tapasztalt helyzete tekintetében teendő tényleges előrelépés érdekében dolgozzon ki és vezessen be holisztikus uniós stratégiát;

9. úgy véli, hogy a nemzetközi jogalapot nélkülöző kínai megtorló szankciók jelentősen visszavetik az EU és Kína közötti kapcsolatokat; alapvető fontosságúnak tartja, hogy az EU és valamennyi intézménye egységesen lépjen fel az európai demokrácia elleni támadással szemben és közös értékeink védelmében; felhívja a Tanács elnökét és a Bizottság elnökét, hogy egyértelmű nyilatkozatban juttassák kifejezésre: Kína választott politikusokkal szemben hozott szankcióit nem fogjuk eltűrni; helyénvalónak és szükségesnek tartja, hogy a kínai partnerekkel folytatott kétoldalú megbeszélések során valamennyi uniós tagállam minden szinten felvesse ezt a kérdést, és kéri, hogy a Parlamentet tájékoztassák ezekről az erőfeszítésekről;

10. indokoltnak tartja, hogy a kínai szankciók életbe léptetésére tekintettel befagyasztották mind az EU és Kína közötti átfogó beruházási megállapodás (CAI) aláírásának lehetőségét, mind pedig a CAI Európai Parlament általi megerősítéséről folytatott minden vitát; elvárja, hogy Kína megszüntesse a szankciókat, mielőtt a Parlament foglalkozni kezdene a CAI-val, a ratifikációs folyamat végeredményének sérelme nélkül; elvárja, hogy a Bizottság konzultáljon a Parlamenttel, mielőtt bármely lépést tenne a CAI megkötése és aláírása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy használja fel a CAI-ról szóló vitát az emberi jogok védelmének javítására és a kínai civil társadalom támogatására, és emlékezteti a Bizottságot, hogy amikor jóváhagyását kérik majd a CAI-hoz, a Parlament figyelembe fogja venni az emberi jogok helyzetét Kínában, többek között Hongkongban is;

11. hangsúlyozza, hogy sürgősen újra egyensúlyba kell hozni az EU és Kína közötti kapcsolatokat egy olyan önálló intézkedési eszköztár elfogadása révén, amelynek része például: a külföldi támogatások belső piacra gyakorolt torzító hatásai elleni jogszabályok; nemzetközi közbeszerzési eszköz; az ellátási láncra vonatkozó, kötelező átvilágítási követelményeket tartalmazó jogszabályok, amelyek a kényszermunkával előállított termékekre vonatkozó importtilalomról is rendelkeznek; a külföldi befektetések átvilágításáról szóló továbbfejlesztett és megerősített uniós rendelet; kényszerítő intézkedések elleni hatékony eszköz; szükség esetén további intézkedések az EU globális emberi jogi szankciórendszere keretében annak érdekében, hogy továbbra is kezelni lehessen a Hszincsiangban és Hongkongban elkövetett jogsértéseket, és amelyek célja, hogy Kína véget vessen az összes jogsértésnek; Kína kiberbiztonsági fenyegetései, hibrid támadásai és a polgári-katonai fúziós program megfelelő kezelése;

12. sürgeti a kínai kormányt, hogy ratifikálja és hajtsa végre a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) kényszermunkáról szóló 29. számú egyezményét, a kényszermunka felszámolásáról szóló 105. számú egyezményét, az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 87. számú egyezményét, valamint a szervezkedési jogról és a kollektív tárgyalási jogról szóló 98. számú egyezményét; nyomatékosan kéri Kínát, hogy ratifikálja a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát;

13. felszólítja a kínai és a hongkongi hatóságokat, hogy állítsák helyre a hongkongi demokratikus folyamatba vetett bizalmat, és haladéktalanul szüntessék meg a demokratikus értékek támogatóinak üldözését; sajnálatának ad hangot amiatt, hogy az Európai Unió Tanácsában hiányzik az egység a hongkongi demokráciával szembeni kemény fellépés kezelését célzó

intézkedések elfogadása tekintetében; sürgeti az alelnököt/főképviselőt és a Tanácsot, hogy az egyhangú támogatás hiányától függetlenül terjesszen elő és fogadjon el következtetéseket Hongkongról, és kéri a tagállamokat, hogy függesszék fel a tagállamok Kínával kötött kiadatási szerződéseit;

14. hangsúlyozza, hogy rendszert kell létrehozni annak ellenőrzésére, hogy az EU belső piacán működő szervezetek közvetlenül vagy közvetve részt vesznek-e az emberi jogok megsértésében Hszincsiangban, és adott esetben kereskedelmi vonatkozású intézkedéseket, például a közbeszerzésből való kizárást és egyéb szankciókat kell bevezetni; határozott véleménye, hogy az EU-ban minden szinten, és valamennyi uniós intézményben el kell kerülni az emberi jogokat sértő helyzetekben alkalmazott kizsákmányoló technológiák beszerzését;

15. felszólítja az Európai Tanácsot, hogy határozottan foglaljon állást a kínai szankciókkal szemben, és fogadjon el következtetéseket e tárgyban; véleménye szerint az „EU–Kína stratégiai kilátások” című közös közlemény folyamatban lévő felülvizsgálata során megfelelően foglalkozni kell e szankciókkal, valamint a Kínában és Kína nemzetközi szerepe tekintetében tapasztalható negatív fejleményekkel és romló tendenciával, és ezekre megfelelő választ is kell adni annak érdekében, hogy el lehessen mozdulni egy határozottabb, valamennyi tagállam támogatását élvező EU–Kína stratégia felé;

16. kéri az EU-t, hogy a Kínáról szóló transzatlanti párbeszéd keretében fokozza az egyeztetést és az együttműködést az Egyesült Államokkal, többek között az emberi jogok megsértésének kezelésére irányuló intézkedések összehangolt megközelítése tekintetében, és kéri, hogy e párbeszéd biztosítson erős parlamenti dimenziót;

17. véleménye szerint a CAI ratifikálásának felfüggesztése nem történhet a regionális partnerekkel, többek között Tajvannal kötendő más kereskedelmi és beruházási megállapodások rovására;

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint a Kínai Népköztársaság kormányának és parlamentjének.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0256

Az adatvédelmi biztos kontra Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems (Schrems II) – C311/18. sz. ügy

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az Európai Bíróság 2020. július 16-i ítéletéről – Data Protection Commissioner kontra Facebook Ireland Limited és Maximillian Schrems („Schrems II") – C-311/18. sz. ügy (2020/2789(RSP))

(2022/C 15/18)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a Charta) és különösen annak 7., 8., 16., 47. és 52. cikkére,

— tekintettel az Európai Bíróság C-311/18. sz., Data Protection Commissioner kontra Facebook Ireland Limited és Maximillian Schrems ügyben hozott, 2020. július 16-i ítéletére („Schrems II") ([1]);

— tekintettel az Európai Bíróság C-362/14. sz., Maximillian Schrems kontra Data Protection Commissioner ügyben hozott, 2015. október 6-i ítéletére („Schrems I") ([2]),

— tekintettel az Európai Bíróság C-623/17. sz., Privacy International kontra Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs és társai ügyben hozott, 2020. október 6-i ítéletére ([3]),

— tekintettel a transzatlanti adatáramlásokról szóló, 2016. május 26-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel az EU–USA adatvédelmi pajzs által nyújtott védelem megfelelőségéről szóló, 2017. április 6-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel az EU–USA adatvédelmi pajzs által nyújtott védelem megfelelőségéről szóló, 2018. július 5-i állásfoglalására ([6]),

— tekintettel a Facebook-felhasználók adatainak a Cambridge Analytica általi felhasználásáról és az adatvédelemre gyakorolt hatásokról szóló, 2018. október 25-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel a 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján a személyes adatok harmadik országbeli adatfeldolgozók részére történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről szóló, 2010. február 5-i 2010/87/EU bizottsági határozatra (az értesítés a C(2010) 593. számú dokumentummal történt) ([8]),

— tekintettel a 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján az EU–USA adatvédelmi pajzs által biztosított védelem megfelelőségéről szóló, 2016. július 12-i (EU) 2016/1250 bizottsági végrehajtási határozatra (az értesítés a C (2016) 4176. számú dokumentummal történt) ([9]),

— tekintettel az uniós kereskedelempolitikai felülvizsgálatáról szóló, 2020. november 26-i állásfoglalására ([10]),

— tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (általános adatvédelmi rendelet) ([11]), és különösen annak V. fejezetére,

---

([1]) A Bíróság 2020. július 16-i ítélete, Data Protection Commissioner kontra Facebook Ireland Limited és Maximillian Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.
([2]) A Bíróság 2015. október 6-i ítélete, Maximillian Schrems kontra Data Protection Commissioner, C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650.
([3]) A Bíróság 2020. október 6-i ítélete, Privacy International kontra Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs és társai, C-623/17, ECLI:EU:C:2020:790.
([4]) HL C 76., 2018.2.28., 82. o.
([5]) HL C 298., 2018.8.23., 73. o.
([6]) HL C 118., 2020.4.8., 133. o.
([7]) HL C 345., 2020.10.16., 58. o.
([8]) HL L 39., 2010.2.12., 5. o.
([9]) HL L 207., 2016.8.1., 1. o.
([10]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0337.
([11]) HL L 119., 2016.5.4., 1. o.

— tekintettel az elektronikus hírközlési adatvédelmi rendeletre irányuló bizottsági javaslatra (COM(2017)0010), tekintettel az intézményközi tárgyalások megkezdéséről szóló határozatra, amelyet a Parlament 2017. október 25-i plenáris ülése megerősített, valamint a Tanács 2021. február 10-én elfogadott általános megközelítésére (6087/21),

— tekintettel az Európai Adatvédelmi Testületnek az adattovábbítási eszközöket a személyes adatok uniós védelmi szintjének való megfelelés biztosítása érdekében kiegészítő intézkedésekről szóló 01/2020. számú ajánlására, az Európai Adatvédelmi Testületnek a megfigyelési intézkedésekre vonatkozó alapvető európai garanciákról szóló 02/2020. számú ajánlására, valamint az Európai Adatvédelmi Testületnek az elektronikus hírközlési adatvédelemi rendeletről, valamint a felügyelő hatóságok és az Európai Adatvédelmi Testület jövőbeli szerepéről szóló, 2020. november 19-i nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,

A. mivel a személyes adatok határokon átnyúló továbbíthatósága az innováció, a termelékenység és a gazdasági versenyképesség kulcsfontosságú mozgatórugója lehet; mivel ez még fontosabb a jelenlegi Covid19-világjárvány kapcsán, mivel az ilyen adattovábbítások elengedhetetlenek az üzleti és kormányzati működés, valamint a társas interakciók folytonosságának biztosításához; mivel ezek támogathatják a világjárványból való kilábalás stratégiáit, és hozzájárulhatnak a gazdasági fellendüléshez is;

B. mivel az Európai Unió Bírósága a Schrems I. ügyben hozott ítéletében érvénytelenítette a „biztonságos kikötő” adatvédelmi elvekre vonatkozó bizottsági határozatot azon megállapítás alapján, hogy rámutatott, hogy a hírszerző hatóságok válogatás nélküli hozzáférése az elektronikus kommunikáció tartalmához sérti a Charta 7. cikkében foglalt, a közlések titkosságához való jog lényegét;

C. mivel a Bíróság a Schrems II. ügyben hozott ítéletében megállapította, hogy az Egyesült Államok nem biztosít megfelelő jogorvoslati lehetőségeket a nem egyesül államokbeli állampolgárok számára a tömeges megfigyeléssel szemben, és ez sérti a Charta 47. cikkében biztosított jogorvoslathoz való jog lényegét;

D. mivel az általános adatvédelmi rendelet minden olyan vállalkozásra vonatkozik, amely uniós érintettek személyes adatait kezeli, amennyiben az adatkezelési tevékenységek az uniós érintettek számára felajánlott áruszállításhoz vagy szolgáltatásnyújtáshoz vagy magatartásuk figyelemmel kíséréséhez kapcsolódik, amennyiben ez a magatartás az Unión belül valósul meg;

E. mivel az európai polgárok távközlési szolgáltatók és vállalkozások által tárolt és továbbított adatai olyan alapvető erőforrást jelentenek, amely hozzájárul az Unió stratégiai érdekeihez;

F. mivel az állami szereplők által végzett általános tömeges megfigyelés rontja az európai polgárok, kormányok és vállalkozások digitális szolgáltatásokba, kiterjesztve pedig a digitális gazdaságba vetett bizalmát;

G. mivel a fogyasztói és más civil társadalmi szervezetek korlátozott erőforrásokkal rendelkeznek, és az adatvédelmi jogok és kötelezettségek érvényesítése nem függhet azok fellépésétől; mivel a nemzeti eljárások és gyakorlatok szerteágazóak, ami kihívást jelent az általános adatvédelmi rendeletben a határokon átnyúló panaszokra vonatkozóan meghatározott együttműködési mechanizmus számára: mivel nincsenek egyértelmű határidők, az eljárások általában lassúak, a felügyelő hatóságok nem rendelkeznek elegendő erőforrással, bizonyos esetekben hiányzik a hajlandóság vagy a már elkülönített források hatékony felhasználása; mivel a nagy technológiai vállalatok állítólagos jogsértéseivel szembeni panaszok jelenleg egyetlen nemzeti hatóság kezében összpontosulnak, ami szűk keresztmetszetet okoz a végrehajtásban;

H. mivel a Bíróság ezen ítéletéhez vezető eljárás azt is megmutatja, hogy az érintettek és a fogyasztók milyen nehézségekkel szembesülnek a jogaik védelme során, ami visszatartja őket attól, hogy meg tudják védeni jogaikat az ír adatvédelmi biztos előtt;

I. mivel a Parlament 2018. október 25-i állásfoglalásában rámutatott arra, hogy az USA nem tett eleget annak, hogy 2018. szeptember 1-jéig teljes mértékben megfeleljen az adatvédelmi pajzsnak, és már felszólította a Bizottságot az adatvédelmi pajzs felfüggesztésére, amíg az USA hatóságai nem felelnek meg a feltételeknek;

2021. május 20., csütörtök

J. mivel az érintettek uniós adatvédelmi jogszabályok által garantált jogait tiszteletben kell tartani, függetlenül a személyes adatok kezelése során felmerülő kockázat mértékétől, ideértve a személyes adatok harmadik országokba történő továbbítását is; mivel az adatkezelőknek mindig elszámoltathatónak kell lenniük az adatvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban, ideértve az adatkezelés megfelelőségének bizonyítását is, függetlenül az adatkezelés jellegétől, terjedelmétől, összefüggéseitől és céljaitól, valamint az érintettek kockázataitól;

K. mivel a Bíróság ítélkezési gyakorlatának az elmúlt öt évben végbement jelentős fejlődése, valamint 2018. május 25. óta az általános adatvédelmi rendelet tényleges alkalmazása ellenére a felügyeleti hatóságok a mai napig nem hoztak olyan döntést, amely korrekciós intézkedéseket vezetne be a személyes adatok továbbításával kapcsolatban az általános adatvédelmi rendelet egységes alkalmazást célzó mechanizmusa szerint; mivel a nemzeti szintű felügyeleti hatóságok nem fogadtak el olyan érdemi határozatot, amely korrekciós intézkedést vagy bírságot ír elő személyes adat harmadik országokba történő továbbításával kapcsolatban;

L. mivel Biden amerikai elnök első hivatali napján kinevezte az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériumának szolgáltatásokért felelős államtitkár-helyettesét, aki a kereskedelmi célú adattovábbítás tekintetében az EU-val folytatott tárgyalások főtárgyalója lesz; mivel az elnök által az USA kereskedelmi miniszterének jelölt Gina Raimondo a Szenátus megerősítő meghallgatásán „kiemelt prioritásnak” nevezte az adatvédelmi pajzs helyébe lépő megállapodásról szóló tárgyalások gyors lezárását;

Általános észrevételek

1. tudomásul veszi a Bíróság 2020. július 16-i ítéletét, amelyben a Bíróság elvben fenntartotta a nemzetközi adattovábbítások legszélesebb körben használt mechanizmusának számító általános szerződési feltételekről szóló 2010/87/EU határozat érvényességét; megjegyzi továbbá, hogy a Bíróság megsemmisítette az EU–USA adatvédelmi pajzs által biztosított védelem megfelelőségéről szóló (EU) 2016/1250 határozatot; megjegyzi, hogy mindeddig a kereskedelmi vonatkozású személyes adatok EU és USA közötti jogszerű továbbítását garantáló egyetlen fenntartható és egységes mechanizmus sem állt meg a Bíróság előtt emelt jogi kifogással szemben;

2. megjegyzi, hogy a Bíróság megállapította, hogy az általános szerződési feltételek hatékony mechanizmust jelentenek az EU-ban biztosított védelem szintjének való megfelelés biztosítására, de előírta, hogy az Európai Unióban letelepedett adatkezelőnek/adatfeldolgozónak és a személyes adatok címzettjének az adattovábbítást megelőzően ellenőriznie kell, hogy az érintett harmadik országban tiszteletben tartják-e az uniós jog által előírt védelmi szintet; emlékeztet arra, hogy ez magában foglalja a hatóságok személyes adatokhoz való hozzáférésére vonatkozó jogi keret értékelését annak biztosítása érdekében, hogy az érintettek és továbbított adataik ne legyenek kitéve annak a veszélynek, hogy a személyes adatok tömeges gyűjtését lehetővé tevő amerikai megfigyelési programok hatálya alá tartoznak; emlékeztet arra, hogy a Bíróság határozata szerint amennyiben a címzett nem tudja betartani az általános szerződési feltételeket, úgy az adatkezelők vagy -feldolgozók kötelesek felfüggeszteni az adattovábbítást és/vagy felmondani a szerződést; megjegyzi azonban, hogy számos vállalat, különösen a kkv-k nem rendelkeznek az ilyen ellenőrzések elvégzéséhez szükséges ismeretekkel vagy kapacitással, ami üzleti zavarokhoz vezethet;

3. úgy véli, hogy a Bíróság ítélete az olyan uniós érintettek számára biztosított adatvédelem szintjére összpontosít, akiknek adatait az adatvédelmi pajzs mechanizmusa keretében továbbítják az Egyesült Államokba, ugyanakkor következményekkel jár a más harmadik országokat – köztük az Egyesült Királyságot – érintő megfelelőségi határozatokra nézve is; ismét megerősíti a jogi egyértelműség és jogbiztonság szükségességét, mivel a személyes adatok határokon átnyúló biztonságos továbbítására való képesség egyre fontosabbá vált az egyének, jogaik és személyes adataik védelme, a nemzetközi áruértékesítéssel és szolgáltatásnyújtással foglalkozó szervezetek valamennyi típusa, valamint a működésüket szabályozó jogi szabályozás tekintetében a vállalkozások számára; hangsúlyozza azonban, hogy a meglévő megfelelőségi határozatok hatályban maradnak azok visszavonásáig, felváltásáig vagy a Bíróság általi megsemmisítésig;

4. csalódott amiatt, hogy az ír adatvédelmi biztos (DPC) eljárást indított Maximilian Schrems és a Facebook ellen az ír High Court előtt ahelyett, hogy a 2010/87/EU határozat 4. cikke és az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke szerinti hatáskörén belül határozatot hozott volna; emlékeztet azonban arra, hogy az ír adatvédelmi biztos azt a jogi utat vette igénybe, amely lehetővé teszi az adatvédelmi hatóságok számára, hogy a Bizottság végrehajtási határozatának érvényességével kapcsolatos aggályaikat a nemzeti bírák elé terjesszék annak érdekében, hogy előzetes döntéshozatal

iránti kérelmet nyújtsanak be a Bírósághoz; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az adott ügyekben a legfontosabb hatóságnak minősülő adatvédelmi biztos még mindig nem hozott határozatot az általános adatvédelmi rendelet megsértése miatt 2018. május 25-én, az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának kezdőnapján benyújtott számos panaszról, valamint adat- és fogyasztóvédelmi csoportok más panaszairól; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az adatvédelmi biztos az általános adatvédelmi rendelet 60. cikkének (3) bekezdésében a „haladéktalanul" kifejezést – a jogalkotói szándékkal ellentétben – hónapoknál is hosszabb időszakként értelmezi; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a felügyeleti hatóságok nem tettek az általános adatvédelmi rendelet 61. és 66. cikke alapján proaktív lépéseket annak érdekében, hogy az ír adatvédelmi biztost az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségei teljesítésére kényszerítsék; aggodalmát fejezi ki az adatvédelmi biztosnál dolgozó technológiai szakemberek hiánya és az általuk használt elavult rendszerek miatt is; elítéli az ír adatvédelmi biztos arra irányuló kísérletének következményeit, hogy a bírósági eljárás költségeit az alperesre hárítsa át, ami jelentős visszatartó hatást eredményezett volna; felszólítja a Bizottságot, hogy indítson kötelezettségszegési eljárást Írország ellen az általános adatvédelmi rendelet nem megfelelő érvényesítése miatt;

5. aggodalmát fejezi ki az általános adatvédelmi rendelet nem megfelelő szintű érvényesítése miatt, különösen a nemzetközi adattovábbítások területén; aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a nemzeti felügyeleti hatóságok nem dolgoztak ki prioritásokat és nem végeznek átfogó ellenőrzést a személyes adatok harmadik országokba történő továbbítása tekintetében, annak ellenére, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatában az elmúlt öt évben fontos fejlemények következtek be; sajnálja, hogy nem hoztak érdemi döntéseket és a korrekciós intézkedéseket e tekintetben, és sürgeti az Európai Adatvédelmi Testületet és a nemzeti felügyeleti hatóságokat, hogy az ellenőrzési, megfelelési és végrehajtási stratégiáikba vonják be a személyes adatok továbbítását; rámutat, hogy a jogbiztonság garantálása és a határokon átnyúló panaszok kezelése érdekében harmonizált és kötelező erejű igazgatási eljárásokra van szükség az érintettek képviseletével és az elfogadhatósággal kapcsolatban;

6. tudomásul veszi a személyes adatok harmadik országokba történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetét; sürgeti az Európai Adatvédelmi Testületet, hogy tegyen közzé a nemzetközi adattovábbításról szóló további iránymutatást a vállalatok, különösen a kkv-k számára, beleértve az adattovábbítások értékelésére szolgáló ellenőrző listát, az annak értékelésére szolgáló eszközöket, hogy a kormányok jogosultak vagy képesek-e hozzáférni az adatokhoz, valamint az általános szerződési feltételek alkalmazásával történő adattovábbításhoz szükséges kiegészítő intézkedésekre vonatkozó információkat; felhívja az Európai Adatvédelmi Testületet, hogy kérje ki független tudományos szakemberek véleményét a főbb kereskedelmi partnerekre vonatkozó potenciálisan ütköző nemzeti joggal kapcsolatban;

7. emlékeztet arra, hogy – az Európai Adatvédelmi Testületnek az (EU) 2016/679 rendelet 49. cikke szerinti eltérésekről szóló 2/2018. sz. iránymutatásával ([12]) összhangban – amennyiben az adattovábbításra a megfelelőségi határozatokon vagy a megfelelő biztosítékokat nyújtó egyéb eszközökön kívül de az általános adatvédelmi rendelet 49. cikke szerinti egyedi helyzetekre vonatkozó eltérésekre támaszkodva kerül sor, azokat megszorítóan kell értelmezni annak érdekében, hogy a kivétel ne váljon általánossá; megjegyzi azonban, hogy az EU–USA adatvédelmi pajzs érvénytelenítése óta a digitális hirdetési célú transzatlanti adatáramlás is fennmaradt, annak ellenére, hogy kétségek merültek fel a hirdetési célú adattovábbítás jogalapjával kapcsolatban; felszólítja az Európai Adatvédelmi Testületet és az adatvédelmi hatóságokat, hogy az ilyen eltérések alkalmazása és ellenőrzése során biztosítsák az Európai Adatvédelmi Testület iránymutatásainak következetes értelmezését;

8. üdvözli az általános adatvédelmi rendeletnek és a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelvnek ([13]) megfelelő, határokon átnyúló személyesadat-áramlásáról folytatott nemzetközi vitákat; hangsúlyozza, hogy az általános adatvédelmi rendeletet, a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelvet, az elektronikus adatvédelemre vonatkozó szabályokat, valamint a magánélet és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogokat védő egyéb meglévő és jövőbeli intézkedéseket nem szabad nemzetközi kereskedelmi megállapodásokkal aláásni, vagy azok részévé tenni; sürgeti a Bizottságot, hogy kövesse az EU 2018. évi horizontális álláspontját ([14]), és ne térjen el attól, továbbá vegye figyelembe a harmadik országok kereskedelmi jog szerinti idevágó kötelezettségvállalásait, amikor értékeli azok megfelelőségét, ideértve az adatok továbbítását is;

([12]) https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_2_2018_derogations_hu.pdf

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

([14]) Az EU javaslata a határokon átnyúló adatáramlásra, valamint a személyes adatok és a magánélet védelmére vonatkozó rendelkezésekről, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157130.pdf

2021. május 20., csütörtök

Általános szerződési feltételek

9. tudomásul veszi a Bizottság végrehajtási határozatának tervezetét és az általános szerződési feltételek tervezetét; üdvözli, hogy a Bizottság nyilvános konzultáció szervezése útján visszajelzést kért az érdekelt felektől e tervezettel kapcsolatban; megjegyzi, hogy az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos a 2021. január 15-én kiadott közös véleményben ([15]) pozitívan nyilatkozott az általános szerződési feltételek tervezetéről, de további javításokat javasoltak; elvárja, hogy a komitológiai eljárás megkezdése előtt a Bizottság vegye figyelembe a kapott eredményeket;

10. emlékeztet arra, hogy jelentős számú kkv alkalmaz általános szerződési feltételeket; hangsúlyozza, hogy a vállalatok valamennyi típusának sürgősen egyértelmű iránymutatásokra és támogatásra van szüksége ahhoz, hogy a Bíróság ítéletének alkalmazása és értelmezése során biztosított legyen a jogbiztonság érvényesülése;

11. tudomásul veszi az Európai Adatvédelmi Testületnek az adattovábbítási eszközöket a személyes adatok uniós védelmi szintjének való megfelelés biztosítása érdekében kiegészítő intézkedésekről szóló, 01/2020. számú ajánlását ([16]); üdvözli, hogy az Európai Adatvédelmi Testület nyilvános konzultációt tartott ajánlásairól; aggodalmát fejezi ki a szóban forgó ajánlások és a Bizottság általános szerződési feltételekre vonatkozó javaslata közötti potenciális ellentmondások miatt; felkéri a Bizottságot és az Európai Adatvédelmi Testületet, hogy a Bíróság ítéletét követően a jogbiztonság szavatolása érdekében működjenek együtt dokumentumaik véglegesítése kapcsán; indokoltnak tartja, hogy a Bizottság kövesse az Európai Adatvédelmi Testület iránymutatását;

12. különösen üdvözli az Európai Adatvédelmi Testület arra vonatkozó ajánlásait, hogy az adatkezelőknek objektív tényezőkre kell támaszkodniuk annak értékelésekor, hogy a harmadik ország jogának vagy gyakorlatának részét képezi-e olyan elem, amely a szóban forgó adattovábbítások esetében esetleg hatást gyakorolhat az adattovábbítási eszközökbe beépített megfelelő biztosítékok hatékony érvényesülésére, és nem hagyatkozhatnak – amint azt a Bíróság több alkalommal is kizárta – szubjektív tényezőkre, például annak valószínűségére, hogy a hatóságok nem az uniós előírásoknak megfelelő módon férnek hozzá adatokhoz; e tekintetben felszólítja a Bizottságot, hogy az általános szerződési feltételekre vonatkozó javaslatát teljes mértékben hangolja össze a Bíróság alkalmazandó ítélkezési gyakorlatával;

13. kiemeli, hogy az Unión kívülre személyes adatokat továbbító uniós vállalatok számára alapvető fontosságú, hogy a Bíróság ítéletében foglaltaknak megfelelő, szilárd mechanizmusokra támaszkodhassanak; e tekintetben úgy véli, hogy az általános szerződési feltételek sablonjára vonatkozó jelenlegi bizottsági javaslatnak megfelelően figyelembe kell vennie az Európai Adatvédelmi Testület összes vonatkozó ajánlását; támogatja a szabályozók által elfogadott, opcionális kiegészítő – például biztonsági és adatvédelmi tanúsításokra, titkosítási biztosítékokra és álnevesítésre vonatkozó – intézkedésekből, valamint az Unió fő kereskedelmi partnereinek releváns jogszabályaival kapcsolatos nyilvánosan elérhető forrásokból álló eszköztár létrehozását;

14. hangsúlyozza, hogy a külföldi hírszerzői tevékenység megfigyeléséről szóló egyesült államokbeli törvény (*Foreign Intelligence Surveillance Act*, a továbbiakban: FISA) hatálya alá tartozó adatkezelők a tömeges megfigyelés magas kockázata miatt ezen általános szerződési feltételek értelmében nem továbbíthatnak személyes adatokat az Unióból; elvárja, hogy ha az Egyesült Államokkal nem sikerül rövid időn belül kialakítani egy olyan megállapodást, amely garantálja az általános adatvédelmi rendelet és a Charta által nyújtott védelem szintjével lényegében azonos, következésképpen pedig megfelelő szintű védelmet, akkor a helyzet rendezéséig függesszék fel ezen adattovábbításokat; kiemeli, hogy a Bíróság megállapítása szerint sem a FISA 702. cikke, sem a 28. sz. elnöki politikai irányelvvel (*Presidential Policy Directive 28*, a továbbiakban: PPD-28) összefüggésben értelmezett 12333. sz. elnöki rendelet (*Executive Order 12333*, a továbbiakban: E.O. 12333) nem felel meg az uniós jogban az arányosság elvéhez társított minimális követelményeknek, következésképpen pedig az e rendelkezéseken alapuló megfigyelési programok nem tekinthetők a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódónak; hangsúlyozza, hogy az érintettek személyes adatainak megfelelő védelme érdekében tartós megoldással kell szolgálni a Bíróság ítéletében azonosított problémákra; emlékeztet arra, hogy egyetlen vállalatok közötti szerződés sem nyújthat védelmet a hírszerző hatóságoknak az elektronikus kommunikáció tartalmához való válogatás nélküli hozzáférésével szemben, és hogy a vállalatok közötti szerződések nem biztosíthatnak megfelelő jogorvoslatot a tömeges megfigyeléssel szemben; hangsúlyozza, hogy ehhez át kell alakítani az Egyesült Államok megfigyelésre vonatkozó jogszabályait és gyakorlatait annak biztosítása érdekében, hogy az Egyesült Államok biztonsági hatóságai csak a szükséges és arányos mértékben férjenek hozzá az Unióból továbbított adatokhoz, és hogy az európai érintettek hatékony bírósági jogorvoslattal élhessenek az Egyesült Államok bíróságai előtt;

([15]) Az európai adatvédelmi biztos és az Európai Adatvédelmi Testület 2021. január 14-i 2/2021. sz. közös véleménye a személyes adatok harmadik országokba történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről.

([16]) Az Európai Adatvédelmi Testület 2020. november 11-i 01/2020. számú ajánlása az adattovábbítási eszközöket a személyes adatok uniós védelmi szintjének való megfelelés biztosítása érdekében kiegészítő intézkedésekről: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/public-consultations-art-704/2020/recommendations-012020-measures-supplement-transfer_hu

15. felhívja a figyelmet arra, hogy az európai kkv-k, valamint nonprofit szervezetek és szövetségek, amelyektől – a harmadik országokra vonatkozó kötelező megfelelési önértékelés miatt – elvárt, hogy eligazodjanak a különböző harmadik országok jogi kereteinek bonyolult rendszerében, korlátozott alkupozícióval, jogi és pénzügyi kapacitásokkal rendelkeznek; sürgeti a Bizottságot és az Európai Adatvédelmi Testületet, hogy szolgáljanak iránymutatással – kiváltképpen a kkv-k számára – a megbízható kiegészítő intézkedések gyakorlati alkalmazásáról;

16. felhívja az adatvédelmi hatóságokat, hogy tegyenek eleget a Bíróság ítéletében hangsúlyozott kötelezettségeiknek, és az általános szerződési feltételek alkalmazásának szoros nyomon követésével gondoskodjanak az általános adatvédelmi rendelet megfelelő és gyors végrehajtásáról; felhívja az adatvédelmi hatóságokat, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának való megfeleléshez nyújtsanak segítséget a vállalatoknak; sürgeti továbbá az adatvédelmi hatóságokat, hogy teljeskörűen gyakorolják az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke szerinti vizsgálati és korrekciós hatásköreiket azokban az esetekben, amikor az adatátadók annak ellenére továbbítanak személyes adatokat, hogy a nem uniós célország jogszabályai megakadályozzák, hogy az adatátvevő megfeleljen az általános szerződési feltételeknek, és nem léteznek hatékony kiegészítő intézkedések; emlékeztet a Bíróság azon megállapítására, miszerint minden egyes felügyeleti hatóságnak el kell látnia az általános adatvédelmi rendelet „teljes körű tiszteletben tartásának biztosításában álló feladatát";

Adatvédelmi pajzs

17. megjegyzi, hogy a Bíróság szerint az EU–USA adatvédelmi pajzs nem nyújt az általános adatvédelmi rendelet és a Charta által biztosított védelem szintjével lényegében azonos, következésképpen pedig megfelelő szintű védelmet, aminek hátterében mindenekelőtt az áll, hogy az Egyesült Államok hatóságai – a szükségesség és arányosság elvével ellentétes módon – tömeges adatgyűjtést végezhetnek az adatvédelmi pajzs keretében továbbított személyes adatok esetében, továbbá hogy az uniós érintettek nem rendelkeznek az Egyesült Államok hatóságaival szemben érvényesíthető jogokkal az egyesült államokbeli bíróságok vagy bármely más igazságszolgáltatási fórumként működő független hatóság előtt; elvárja, hogy az Egyesült Államok jelenlegi kormánya a lehetséges jövőbeli adattovábbítási mechanizmusokból eredő kötelezettségei teljesítése kapcsán tanúsítson nagyobb elkötelezettséget, mint a korábbi kormányok, amelyek sem a „biztonságos kikötő" szabályainak betartása és érvényesítése, sem pedig az adatvédelmi pajzs szabályainak érvényesítése tekintetében nem mutattak politikai elkötelezettséget;

18. rámutat arra, hogy néhány vállalat a Schrems II. ítéletre reagálva sietve, az adatok jogszerű továbbítását szolgáló legjobb intézkedések értékelése nélkül vizsgálta felül az adatvédelmi pajzs alapján vállalt kötelezettségeikre hivatkozó adatvédelmi nyilatkozatait és harmadik felekkel kötött szerződéseit;

19. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság annak ellenére nem járt el az általános adatvédelmi rendelet 45. cikke (5) bekezdésének megfelelően, hogy 2016., 2017. és 2018. évi állásfoglalásaiban a Parlament számos alkalommal felszólította a Bizottságot, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést annak biztosítása érdekében, hogy az adatvédelmi pajzs maradéktalanul megfeleljen az általános adatvédelmi rendeletnek és a Chartának; sajnálja, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta a Parlament azon felhívásait, amelyek – hangsúlyozva annak kockázatát, hogy a Bíróság érvénytelennek nyilváníthatja az adatvédelmi pajzsot – szorgalmazták az adatvédelmi pajzs felfüggesztését mindaddig, amíg az Egyesült Államok hatóságai nem felelnek meg a feltételeknek; emlékeztet arra, hogy az adatvédelmi pajzs működésével kapcsolatban a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport és az Európai Adatvédelmi Testület több alkalommal is felvetett problémákat;

20. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság az Egyesült Államokkal fenntartott kapcsolatokat az uniós polgárok érdekei elé helyezte, és így az uniós jog védelmét az egyes polgárokra bízta;

Tömeges megfigyelés és a jogi keret

21. ösztönzi a Bizottságot, hogy proaktív módon kövesse nyomon a tömeges megfigyelésre alkalmas technológiák egyesült államokbeli, valamint azon többi országbeli, például egyesült királyságbeli alkalmazását, amelyek megfelelőségi határozat tárgyát képezik vagy képezhetik; sürgeti a Bizottságot, hogy ne fogadjon el megfelelőségi határozatokat olyan országok esetében, ahol a tömeges megfigyelésre vonatkozó jogszabályok és programok nem felelnek meg – szövegük vagy szellemük tekintetében – a Bíróság kritériumainak;

22. tudomásul veszi, hogy az Egyesült Államokban nemrégiben hatályba lépett a fogyasztók adatainak védelméről szóló kaliforniai törvény (*California Consumer Privacy Act*, a továbbiakban: CCPA); tudomásul veszi a kapcsolódó szövetségi szintű vitákat és jogalkotási javaslatokat; hangsúlyozza, hogy bár ezek a helyes irányba tett lépések, egyelőre sem a CCPA, sem pedig a szövetségi szintű javaslatok nem felelnek meg az általános adatvédelmi rendelet megfelelőség megállapítására vonatkozó követelményeinek; határozottan arra ösztönzi az Egyesült Államok jogalkotóját, hogy fogadjon el e követelményeknek megfelelő jogszabályokat, és ily módon járuljon hozzá annak biztosításához, hogy az Egyesült Államok joga az Unióban jelenleg garantált védelem szintjével lényegében azonos szintű védelmet nyújtson;

23. hangsúlyozza, hogy a fogyasztói adatok védelmére és a magánélet tiszteletben tartására vonatkozó ilyen jogszabályok önmagukban nem lesznek elégségesek azoknak az alapvető problémáknak az orvoslásához, amelyeket a Bíróság az egyesült államokbeli hírszerző szolgálatok által folytatott tömeges megfigyeléssel, valamint az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségek elégtelenségével kapcsolatban megállapított; ösztönzi az Egyesült Államok jogalkotóját, hogy módosítsa a FISA 702. szakaszát, az Egyesült Államok elnökét pedig, hogy módosítsa az E.O. 12333-t és a PPD-28-t, különösen a tömeges megfigyelés, valamint az uniós és az egyesült államokbeli polgárok azonos szintű védelmének biztosítása tekintetében; ösztönzi az Egyesült Államokat, hogy írjon elő olyan mechanizmusokat, amelyek szavatolják a magánszemélyek (késleltetett) értesítését, valamint azt, hogy a magánszemélyek megtámadhassák a 702. szakaszon és az E.O. 12333-on alapuló illetéktelen megfigyeléseket, továbbá hozzon létre jogszabályban szabályozott mechanizmust annak biztosítására, hogy a nem egyesült államokbeli állampolgárok a bírósági jogorvoslatról szóló törvényben (*Judicial Redress Act*) foglaltakon túlmutató, érvényesíthető jogokkal rendelkezzenek;

24. emlékeztet arra, hogy a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program, az utasnyilvántartási adatokra vonatkozó EU–USA megállapodás, az adójogszabályoknak a külföldi számlával rendelkező adóalanyok általi betartásáról szóló egyesült államokbeli törvényt (FATCA) végrehajtó kormányközi megállapodások alapján végzett automatikus adóügyiinformáció-csere keretében a tagállamok továbbra is folytatnak személyesadat-cserét az Egyesült Államokkal, ami hátrányosan érinti az „amerikainak tekinthető” személyeket, amint az az USA adójogszabályok külföldi számlával rendelkező adóalanyok általi betartásáról szóló törvényének (FATCA) uniós polgárokra és különösen az „amerikainak tekinthető” személyekre gyakorolt kedvezőtlen hatásáról szóló 2018. július 5-i parlamenti állásfoglalásban ([17]) is szerepel; emlékeztet arra, hogy az Egyesült Államok továbbra is hozzáfér az uniós polgárok ujjnyomatait és DNS-adatait tartalmazó tagállami bűnüldözési adatbázisokhoz; felkéri a Bizottságot, hogy elemezze a Schrems I. és II. ítéletek ezen adatcserékre gyakorolt hatását, és 2021. szeptember 30-ig nyilvánosan és írásban is ismertesse az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottsággal elemzését, valamint azt, hogy miként kívánja ezen adatcseréket összhangba hozni az ítéletekben foglaltakkal;

25. felhívja továbbá a Bizottságot, hogy elemezze a FISA 702. szakaszának hatálya alá tartozó azon felhőszolgáltatók helyzetét, amelyek általános szerződési feltételek alkalmazásával végeznek adattovábbítást; felhívja ezenkívül a Bizottságot, hogy elemezze az EU–USA keretmegállapodásban (*Umbrella Agreement*) elismert jogokra, többek között a bírósági jogorvoslathoz való jogra gyakorolt hatást, figyelembe véve, hogy az Egyesült Államok kifejezetten csak azoknak a kijelölt országoknak a polgárai számára biztosítja ezt a jogot, amelyek engedélyezik a kereskedelmi célú adattovábbítást az Egyesült Államokba; elfogadhatatlannak tartja, hogy a Bizottság egy évvel a határidő lejárta után még mindig nem tette közzé a keretmegállapodás első közös felülvizsgálatának megállapításait, és felhívja a Bizottságot, hogy szükség esetén haladéktalanul hozza összhangba a megállapodást a Bíróság ítéleteiben meghatározott normákkal;

26. úgy véli, hogy tekintettel az európai polgárok Egyesült Államokba továbbított adatainak védelme terén fennálló komoly hiányosságokra, támogatni kell az európai adattárolási eszközökbe (például a felhőszolgáltatásba) irányuló beruházásokat annak érdekében, hogy az Unió kevésbé függjön harmadik országok tárolási kapacitásaitól, és nagyobb stratégiai autonómiával rendelkezzen az adatgazdálkodás és -védelem szempontjából;

Megfelelőségi határozatok

27. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést azt biztosítandó, hogy az Egyesült Államokkal kapcsolatos új megfelelőségi határozatok teljes mértékben megfeleljenek az (EU) 2016/679 rendeletnek, a Chartának és a Bíróság ítéleteiben foglalt valamennyi elemnek; emlékeztet arra, hogy a megfelelőségi keretek jelentősen megkönnyítik a gazdasági tevékenységet, különösen a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások számára, amelyek a nagyvállalatoktól eltérően gyakran nem rendelkeznek a szükséges pénzügyi, jogi és technikai kapacitással ahhoz, hogy más adattovábbítási eszközöket használjanak; felhívja a tagállamokat, hogy kössenek kémkedést tiltó megállapodásokat az Egyesült Államokkal; felhívja a Bizottságot, hogy használja fel az egyesült államokbeli partnereivel kialakított kapcsolatokat annak kommunikálására, hogy amennyiben az Egyesült Államok nem módosítja megfigyelésre vonatkozó jogszabályait és gyakorlatait, a jövőbeli megfelelőségi határozatok meghozatalának egyetlen járható útját a kémkedést tiltó megállapodások tagállamokkal való megkötése jelentené;

28. úgy véli, hogy a Bizottság jövőbeli megfelelőségi határozatainak alapja nem lehet az öntanúsítás rendszere, mint a „biztonságos kikötő” és az adatvédelmi pajzs esetében volt; felhívja a Bizottságot, hogy teljes mértékben vonja be az Európai Adatvédelmi Testületet az Egyesült Államokkal kapcsolatos új megfelelőségi határozatok tiszteletben tartásának és érvényesítésének értékelésébe; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy állapodjon meg az Egyesült Államok kormányával az ahhoz szükséges intézkedésekről, hogy az Európai Adatvédelmi Testület hatékonyan el tudja látni ezt a feladatot; elvárja, hogy az Egyesült Államokkal kapcsolatos új megfelelőségi határozatok meghozatala előtt a Bizottság alaposabban mérlegelje a Parlament e határozatokra vonatkozó álláspontját;

([17]) HL C 118., 2020.4.8., 141. o.

29. emlékeztet arra, hogy a Bizottság megkezdte a 95/46/EK irányelv alapján elfogadott összes megfelelőségi határozat felülvizsgálatát, amely folyamat jelenleg is zajlik; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak az általános adatvédelmi rendeletben, valamint a Bíróság Schrems I. és II. ítéletében meghatározott szigorúbb normákat kell alkalmaznia annak értékelésére, hogy az általános adatvédelmi rendelet által biztosítottal lényegében azonos védelmi szint érvényesül-e, többek között a hatékony jogorvoslathoz való hozzáférés, valamint a harmadik országbeli hatóságok személyes adatokhoz való jogosulatlan hozzáférésével szembeni védelem tekintetében; sürgeti a Bizottságot, hogy mielőbb véglegesítse ezeket a felülvizsgálatokat, és vonja vissza vagy függessze fel az általános adatvédelmi rendelet előtt hozott azon határozatokat, amelyek esetében úgy ítéli meg, hogy az adott harmadik ország nem nyújt lényegében azonos szintű védelmet, és a helyzetet nem lehet orvosolni;

30. úgy véli, hogy a Biden-kormány azzal, hogy az adatvédelmi pajzs utódjáról szóló tárgyalások főtárgyalójának egy tapasztalt adatvédelmi szakértőt nevezett ki, tanúbizonyságot tett arra irányuló elkötelezettségéről, hogy – prioritásként kezelve – megoldást találjon az Unió és az Egyesült Államok közötti kereskedelmi célú adattovábbításra; arra számít, hogy a Bizottság és egyesült államokbeli partnerei közötti, közvetlenül a Bíróság ítélethozatala után megkezdett párbeszéd a következő hónapokban élénkebbé fog válni;

31. felhívja a Bizottságot, hogy az Egyesült Államok jogszabályainak és gyakorlatának egyértelmű, jogi szempontból elfogadható, érvényesíthető és megkülönböztetésmentes reformján keresztül megvalósítható érdemi reformok – különösen a nemzetbiztonság és a hírszerzés terén történő – bevezetése hiányában ne fogadjon el új megfelelőségi határozatot az Egyesült Államok tekintetében; e tekintetben újfent felhívja a figyelmet a hatóságok személyes adatokhoz való hozzáférésével kapcsolatos megbízható garanciák fontosságára; felhívja a Bizottságot, hogy ültesse át a gyakorlatba „geopolitikai törekvéseit” annak érdekében, hogy az Unióban biztosítottal lényegében azonos szintű adatvédelem érvényesüljön az Egyesült Államokban és más harmadik országokban;

32. javasolja, hogy a nemzeti adatvédelmi hatóságok függesszék fel az Egyesült Államok hatóságai számára hozzáférhető személyes adatok továbbítását, amennyiben a Bizottság úgy fogad el új megfelelőségi határozatokat az Egyesült Államok tekintetében, hogy nem kerül sor ilyen érdemi reformok bevezetésére;

33. örömmel veszi tudomásul, hogy a Bizottság követi a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport által összeállított (és az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott), az általános adatvédelmi rendelet szerinti megfelelőségi referenciában ([18]), valamint az Európai Adatvédelmi Testületnek a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv szerinti megfelelőségi referenciára vonatkozó 01/2020. számú ajánlásában ([19]) meghatározott kritériumokat; úgy véli, hogy a Bizottságnak legalább ezen kritériumok figyelembevételével kell értékelnie, hogy egy adott harmadik ország megfelel-e a megfelelőségi határozatokra vonatkozó feltételeknek; megállapítja, hogy az Európai Adatvédelmi Testület a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján nemrégiben frissítette a megfigyelési intézkedésekre vonatkozó alapvető európai garanciákról szóló ajánlását ([20]);

o

o o

34. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, az Európai Tanácsnak, az Európai Unió Tanácsának, az Európai Adatvédelmi Testületnek, a tagállamok nemzeti parlamentjeinek, az Amerikai Egyesült Államok Kongresszusának és kormányának, valamint az Egyesült Királyság parlamentjének és kormányának.

([18]) https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=614108

([19]) https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-012021-adequacy-referential-under-law_hu

([20]) https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/preporki/recommendations-022020-european-essential-guarantees_hu

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0257

A Parlament tájékozódáshoz való joga a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek folyamatban lévő értékelése tekintetében

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a Parlament tájékozódáshoz való jogáról a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek folyamatban lévő értékelése tekintetében (2021/2703(RSP))

(2022/C 15/19)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet),

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,

A. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendeletet rendes jogalkotási eljárás keretében fogadták el;

B. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a volumen és a finanszírozási eszközök tekintetében példa nélküli eszköz;

C. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának demokratikus és parlamenti ellenőrzése csak a Parlament valamennyi szakaszban történő teljes körű bevonásával lehetséges;

D. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet 26. cikke helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédet hoz létre a nagyobb átláthatóság és elszámoltathatóság biztosítása, valamint annak érdekében, hogy a Bizottság tájékoztassa a Parlamentet többek között a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveiről és azok értékeléséről;

E. mivel a Parlament véleményt nyilváníthat a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd keretében tárgyalt kérdésekről, többek között állásfoglalások és a Bizottsággal folytatott eszmecserék révén, és mivel a Bizottságnak figyelembe kell vennie ezt a véleményt;

F. mivel a Parlament illetékes bizottsága felkérheti a Bizottságot, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd keretében adjon tájékoztatást a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésének aktuális állásáról;

G. mivel a tagállamoknak főszabályként 2021. április 30-ig kellett volna benyújtaniuk a Bizottsághoz nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket;

H. mivel eddig 18 tagállam nyújtotta be helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak;

I. mivel a Bizottságnak a benyújtást követő két hónapon belül értékelnie kell az egyes nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket;

J. mivel a Bizottság megosztotta a Parlamenttel és a Tanáccsal a benyújtott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket;

K. mivel a Parlament 2021. március 11-én plenáris vitát tartott „A partnerség elvének tiszteletben tartása a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítése és végrehajtása során, és a kiadásokkal kapcsolatos jó kormányzás biztosítása” címmel;

L. mivel 2021. január 20-án a Régiók Bizottsága és az Európai Települések és Régiók Tanácsa közzétette „A városok és régiók részvétele a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásában” című célzott konzultációjának eredményeit;

[1] HL L 57., 2021.2.18., 17. o.

2021. május 20., csütörtök

1. üdvözli a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a nyár előtt biztosítsa a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekhez kapcsolódó vonatkozó tanácsi végrehajtási határozatok gyors elfogadását, valamint a tagállamokkal való folyamatos együttműködését annak érdekében, hogy segítse őket magas színvonalú tervek kidolgozásában;

2. emlékezteti a Bizottságot, hogy teljesítse a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet szerinti azon kötelezettségeit, amelyek értelmében a Parlament rendelkezésére kell bocsátania minden vonatkozó információt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet végrehajtásának jelenlegi állásáról, és figyelembe kell vennie a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd során kifejtett nézetekből fakadó valamennyi elemet, beleértve az illetékes bizottságok által megosztott és a plenáris ülésen elhangzott nézeteket is;

3. úgy véli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása feletti megfelelő demokratikus felügyelet és parlamenti ellenőrzés, valamint a nagyobb átláthatóság és demokratikus elszámoltathatóság biztosítása érdekében a Bizottságnak szóban és írásban rendszeresen tájékoztatnia kell a Parlamentet a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésének helyzetéről; kiemeli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelettel összhangban a Parlament jogosult arra, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd keretében ilyen tájékoztatást kapjon;

4. felhívja a Bizottságot, hogy a hat pillér (beleértve az általános és egyedi célkitűzéseket és a horizontális elveket) és az RRF-rendeletben meghatározott 11 értékelési kritérium alapján bocsásson rendelkezésre minden releváns háttér-információt, valamint a hatályhoz kapcsolódó benyújtott tervekben meghatározott reformokról és beruházásokról szóló összefoglalót;

5. megismétli a Parlament azon elvárását, hogy tájékoztatást könnyen érthető és összehasonlítható formátumban kell nyújtani, beleértve a tagállamok által benyújtott dokumentumok meglévő fordításait is;

6. úgy véli, hogy a tervek előzetes értékelésének megosztása nem befolyásolja előre az eljárás eredményét; úgy véli, hogy ez javítana a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéden, mivel a legtöbb nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv benyújtásuk időpontjában nagyon előrehaladott állapotban van, és valószínűleg elfogadásra kerül;

7. meg van győződve arról, hogy a Bizottságnak teljes átláthatóságra és elszámoltathatóságra van szüksége a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz demokratikus legitimitásának és a polgári felelősségvállalás biztosítása és fokozása érdekében;

8. emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet 18. cikke (4) bekezdésének q) pontja kimondja, hogy a nemzeti helyreállítási és rugalmassági terveknek a következőket kell tartalmazniuk: „a nemzeti jogi kerettel összhangban a helyi és regionális hatóságokkal, a szociális partnerekkel, a civil társadalmi szervezetekkel, az ifjúsági szervezetekkel és más releváns érdekelt felekkel folytatott konzultációs folyamat összefoglalása, valamint annak ismertetése, hogy az érdekelt felek észrevételei hogyan jelennek meg a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben”; felhívja a Bizottságot, hogy ösztönözze a tagállamokat, hogy valamennyi nemzeti érdekelt féllel konzultáljanak, és biztosítsák a civil társadalom, valamint a helyi és regionális hatóságok bevonását a tervek végrehajtásába és különösen azok nyomon követésébe, valamint biztosítsa, hogy a jövőbeli módosításokról vagy esetleges új tervekről konzultációkra kerüljön sor;

9. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendeletből következő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok, nevezetesen a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblára vonatkozó, valamint a – többek között a gyermekekkel és az ifjúsággal kapcsolatos – szociális kiadások bejelentésére szolgáló módszertanra vonatkozó felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadásának ütemezése tekintetében a teljes átláthatóságot, valamint vegye figyelembe a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd vonatkozó elemeit; felszólít továbbá e felhatalmazáson alapuló jogi aktusoknak a nyári szünet előtti gyors jóváhagyására;

10. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a tanácsi végrehajtási határozatban és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben megállapított mérföldkövek és célok teljesítésének értékelése előtt a Parlament megkapja a mérföldkövek és célok teljesítésére vonatkozó előzetes megállapításokat, amint azt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet 25. cikkének (4) bekezdése előírja;

11. emlékezteti a Tanácsot arra, hogy az „előkészítő szerveinek keretében tartott viták releváns eredményeit meg kell osztani az Európai Parlament illetékes bizottságával”;

12. felkéri a Bizottságot, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd során továbbra is nyílt, átlátható és konstruktív megközelítést folytasson;

13. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, az Európai Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0259

A vállalkozások környezeti károkért viselt felelőssége

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a vállalkozások környezeti károkért viselt felelősségéről (2020/2027(INI))

(2022/C 15/20)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanács irányelvre ([1]) (környezeti felelősségről szóló irányelv),

— tekintettel a környezet büntetőjog általi védelméről szóló, 2008. november 19-i 2008/99/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([2]),

— tekintettel a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett 2016. április 14-i bizottsági jelentésre, amely a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló 2004/35/EK irányelv (COM(2016)0204) 18. cikkének (2) bekezdése alapján készült,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 4. és 191. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 37. cikkére,

— tekintettel a 2004/35/EK irányelvnek az ásványinyersanyag-kitermelő iparban keletkező hulladék kezeléséről szóló, 2006. március 15-i 2006/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv révén történő módosítására ([3]), a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló, 2009. április 23-i 2009/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([4]) és a tengeri olaj- és gázipari tevékenységek biztonságáról szóló, 2013. június 12-i 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([5]),

— tekintettel „A környezeti felelősségről szóló irányelv REFIT-értékelése” című 2016. április 14-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2016)0121), amely a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló 2004/35/EK irányelv 18. cikkének (2) bekezdése alapján készült, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett bizottsági jelentést kíséri,

— tekintettel az Európai Parlament Kutatószolgálatának 2016. június 6-i, „A környezeti felelősségről szóló irányelv végrehajtása: a Bizottság által készített értékelési folyamatról szóló felmérés” című tájékoztatójára,

— tekintettel a Parlament Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztályának 2020. május 15-i, „A vállalkozások környezeti felelőssége” című tanulmányára,

— tekintettel a Bizottság 2020. májusi, „A pénzügyi biztonság javítása a környezeti felelősségről szóló irányelv összefüggésében” című tanulmányára,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2019. december 11-i véleményére a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelvről,

— tekintettel a Parlamenti Kutatási Szolgáltatások Főigazgatóságának „A vállalkozások környezeti felelőssége: a környezeti felelősségről szóló irányelv egyes módosítási lehetőségei” című 2020. októberi tájékoztató feljegyzésére,

— tekintettel a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv értékeléséről szóló 2020. október 28-i bizottsági munkadokumentumra (SWD(2020)0259),

([1]) HL L 143., 2004.4.30., 56. o.
([2]) HL L 328., 2008.12.6., 28. o.
([3]) HL L 102., 2006.4.11., 15. o.
([4]) HL L 140., 2009.6.5., 114. o.
([5]) HL L 178., 2013.6.28., 66. o.

— tekintettel a Környezeti Bűnözés Elleni Európai Uniós Fellépés (EFFACE) 2016. márciusi következtetéseire és ajánlásaira,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Fejlesztési Bizottság, a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság és az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A9-0112/2021),

A. mivel az EUMSZ 191. cikkének (1) bekezdése szerint az Unió környezetpolitikájának hozzá kell járulnia az olyan célkitűzések eléréséhez, mint az emberi egészség védelme, a környezet minőségének védelme és javítása, a természeti erőforrások körültekintő és észszerű hasznosításának elősegítése, valamint a globális vagy regionális környezeti problémák leküzdésére irányuló intézkedések ösztönzése nemzetközi szinten;

B. mivel a Charta 37. cikkének értelmében a magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását be kell építeni az uniós politikákba, és a fenntartható fejlődés elvével összhangban biztosítani kell megvalósulásukat;

C. mivel az EU összehangolt környezetvédelmi stratégiája ösztönzi az együttműködést és biztosítja az uniós politikák összhangját; mivel az európai zöld megállapodás szennyezőanyag-mentességi célkitűzést határoz meg, amelyet az uniós polgárok egészségének környezetkárosodástól és -szennyezéstől való védelmére irányuló horizontális stratégia végrehajtása révén kell elérni, ugyanakkor méltányos átállást is szorgalmaz, amelyből senki nem marad ki;

D. mivel a felelős üzleti magatartás feltételezi, hogy a vállalkozások kellő figyelmet szentelnek a környezeti szempontoknak; mivel a környezeti károkért való felelősségvállalás biztosítása kulcsfontosságú ahhoz, hogy az európai vállalkozások hosszabb távon fenntarthatóbbak legyenek; mivel ennek megvalósítása szorosan összekapcsolódik a vállalatok kellő gondosságára és társadalmi elszámoltathatóságára és a fenntartható vállalatirányításra vonatkozó releváns jogszabályok kidolgozásával; mivel a felelősségnek összhangban kell lennie a nemzeti joggal;

E. mivel a környezeti károk, a veszélyes és káros vegyi anyagok és az éghajlatváltozás jelentős kockázatot jelenthetnek az emberi egészségre nézve a levegő-, a talaj- és a vízszennyezés miatt;

F. mivel a környezeti felelősségről szóló irányelv más felelősségi eszközökkel és rendelkezésekkel párhuzamosan létezik mind uniós, mind tagállami szinten; mivel a környezeti felelősségről szóló irányelvvel kapcsolatos kötelezettségeket keletkeztető incidensek párhuzamosan büntető-, polgári vagy közigazgatási eljárásokat is maguk után vonhatnak, ami jogbizonytalansághoz és a biztonság hiányához vezet az érintett vállalkozások és az esetleges áldozatok számára egyaránt;

G. mivel a környezeti felelősségről szóló 2016. évi bizottsági jelentésből kiderül, hogy azon előnyök ellenére, amelyeket a környezeti felelősségről szóló irányelv nyújt a jogi koherencia uniós szintű javítására irányuló erőfeszítésekben, e téren az EU továbbra is az egységes szabályozás hiányával, valamint jogi és gyakorlati széttagoltsággal szembesül;

H. mivel a „környezeti kár” és a „piaci szereplő” jelenlegi fogalommeghatározásai a környezeti felelősségről szóló irányelvben különböző elemzések tárgyát képezték, amelyek rávilágítottak értelmezésük nehézségeire; mivel a környezeti károk küszöbértékének jelentőségét eltérően értelmezik és alkalmazzák, ezért további pontosításra van szükség;

I. mivel egyre több olyan eset fordul elő, amikor európai vállalkozásoknak az EU területén kívül tevékenykedő leányvállalatai által okozott szennyezés áldozatai az anyavállalatok ellen az EU bíróságai előtt próbálnak környezeti felelősség megállapítását célzó pert indítani;

J. mivel a diffúz szennyezéssel kapcsolatos felelősségi rendszerek nem egységesek az uniós jogban;

2021. május 20., csütörtök

K. mivel a környezeti felelősségről szóló irányelv a „szennyező fizet” elv alapján létrehozta a környezeti felelősség keretét a környezeti károk megelőzése és orvoslása érdekében; mivel a környezeti felelősségről szóló irányelv kiegészíti azokat a főbb uniós környezetvédelmi jogszabályokat, amelyekhez közvetlenül vagy közvetve kapcsolódik, különösen az élőhelyvédelmi irányelvet ([6]), a madárvédelmi irányelvet ([7]), a vízügyi keretirányelvet ([8]), a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvet ([9]) és a tengeri olaj- és gázipari tevékenységek biztonságáról szóló irányelvet ([10]);

L. mivel a környezeti felelősségről szóló 2016. évi bizottsági jelentés azt javasolta minden tagállamnak, hogy „rögzítse az irányelv hatálya alá eső káresetekre vonatkozó adatokat, és tegye közzé az irányelv hatálya alá eső káresetek nyilvántartását, ha ezt eddig még nem tette meg” ([11]); mivel ennek ellenére csak hét tagállam rendelkezik nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartással a környezeti felelősségről szóló irányelv hatálya alá tartozó ügyekről, négy másik tagállam pedig nem nyilvános nyilvántartással rendelkezik; mivel számos tagállam gyűjt más uniós jogszabályok, de nem kifejezetten a környezeti felelősségről szóló irányelv hatálya alá tartozó információkat, esetleg szélesebb körű vagy eltérő tartalmú nyilvántartásokkal rendelkezik, és mivel több tagállam regionális szinten gyűjt adatokat; mivel 14 tagállam nem rendelkezik adatbázissal a környezeti eseményekről vagy a környezeti felelősségről szóló irányelvvel kapcsolatos esetekről; mivel a környezeti felelősségről szóló irányelv végrehajtását a szabályozás széttöredezettsége és a jogi és gyakorlati szempontú homogenitás hiánya miatt a tagállamok számára jelentős mértékű rugalmasság jellemzi;

M. mivel úgy tűnik, hogy a tagállamok többsége nem ír elő kötelező pénzügyi biztosítékokat jogszabályaiban, azonban néhány ország megkövetel ilyeneket ([12]); mivel ott, ahol ezeket az eszközöket végrehajtották, úgy tűnik, hasznosnak bizonyultak, és bebizonyosodott, hogy szükség van egy kötelező pénzügyi biztosítéki rendszer bevezetésére;

N. mivel bár a legtöbb piacon elegendő biztosítási lehetőség áll rendelkezésre, beleértve a kiegészítő és kompenzációs helyreállításra vonatkozó biztosítást is, a kereslet általában alacsony a bejelentett incidensek hiánya, az optimálistól elmaradó végrehajtás és a feltörekvő piacokon tapasztalható lassabb fejlemények miatt ([13]); mivel ez önmagában nem akadályozza a kötelező pénzügyi biztosítékok bevezetését;

O. mivel a gazdasági szereplők súlyos balesetek miatti fizetésképtelensége továbbra is problémát jelent az EU-ban; mivel a Bizottságnak elemeznie kell a meglévő nemzeti és szabályozási kereteket, és harmonizált uniós megközelítést kell elfogadnia annak érdekében, hogy megóvja az adózókat a vállalkozások fizetésképtelenségének következményeitől;

P. mivel a pénzügyi biztosítékok rendelkezésre állása jelentős mértékben nőtt a környezeti felelősségről szóló irányelv elfogadása óta;

Q. mivel elfogadták a 2009/22/EK irányelvet hatályon kívül helyező, a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti eljárásokról szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1828 európai parlamenti és tanácsi irányelvet ([14]), és azt a tagállamok 2023. június 25-étől fogják alkalmazni;

R. mivel noha egyes esetekben a vállalati vezetőtestületek tagjai tisztában vannak azokkal a tevékenységekkel, amelyek esetében nagy a környezeti károkozás kockázata a döntéshozataluk továbbra is nyereségorientált marad a felelős magatartás és a környezet rovására;

S. mivel a környezeti felelősségről szóló irányelv felülvizsgálatának szükségszerűen arra kell törekednie, hogy egyensúlyt teremtsen a vállalati és a környezetvédelmi szempontok között;

([6]) A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács 2013/30/EU irányelve (2013. június 12.) a tengeri olaj- és gáziparban végzett kutatási, feltárási és termelési tevékenységek biztonságáról (HL L 178., 2013.6.28., 66. o.).

([11]) COM(2016)0204, 10. o.

([12]) Környezetvédelmi Főigazgatóság, *„A környezeti felelősségről szóló irányelvvel kapcsolatos REFIT-fellépések támogatása – 2. szakasz”* egyedi szerződés eredménye, Európai Bizottság, Brüsszel, 2019., 17. o.

([13]) A környezeti felelősségről szóló irányelv REFIT-értékelése, 47. o.

([14]) HL L 409., 2020.12.4., 1. o.

T. mivel az elmúlt években az Európai Parlament proaktív szerepet vállalt a harmadik országokban előforduló környezeti és emberi jogi károkra vonatkozó környezeti felelősségi rendszer szorgalmazásában, különösen a harmadik országokban elkövetett súlyos emberi jogi visszaélésekkel kapcsolatos vállalati felelősségről szóló, 2016. október 25-i állásfoglalás ([15]) elfogadásával;

U. mivel a Bizottság számára adott felhatalmazásnak biztosítania kell az uniós kereskedelmi megállapodásokban szereplő, a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos egyenlő versenyfeltételek megteremtésére vagy fenntartására vonatkozó rendelkezések végrehajtását, amennyiben ilyen rendelkezések szerepelnek egy megállapodásban;

V. mivel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) azt vizsgálja, hogy a környezeti kockázatok és előnyök hogyan oszlanak meg a társadalmon belül; mivel az éghajlatváltozásról szóló 2015. évi Párizsi Megállapodás hangsúlyozza annak fontosságát, hogy figyelembe vegyék a kiszolgáltatott helyzetben lévők jogait; mivel az ENSZ emberi jogi főbiztosa a közelmúltban emberi jogi és környezetvédelmi keretelveket tett közzé, amelyek tisztázzák az államok tiszta, egészséges és fenntartható környezethez kapcsolódó emberi jogi kötelezettségeit; mivel emellett az emberi jogok megsértésével kapcsolatos társasági jogi felelősség rendszeréről jelenleg is tárgyalnak az ENSZ-ben;

W. mivel a környezeti károk és bűncselekmények nem csak a biológiai sokféleségre és az éghajlatra vannak káros hatással, hanem az emberi jogokra és az emberi egészségre is; mivel egy felülvizsgálat során meg kell vizsgálni a környezeti károk, a súlyos szervezett bűnözés és a korrupció határokon átnyúló jellegének kockázatát, valamint az emberi jogokat és az környezetet fenyegető kockázatokat;

X. mivel a Stockholmi Nyilatkozat 21. alapelve és a Riói Nyilatkozat 2. alapelve elismeri az államok szuverén jogát saját erőforrásaik saját környezetvédelmi politikájuk keretében történő kiaknázására, de ugyanígy arra vonatkozó felelősségüket is, hogy biztosítaniuk kell, hogy tevékenységeik ne okozzanak kárt más államok vagy a nemzeti joghatóságukon kívül eső területek környezetében;

Általános észrevételek

1. üdvözli a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy felmérje és áthidalja a környezeti felelősségről szóló irányelv és a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv egyes tagállamokbeli végrehajtása tekintetében megfigyelhető különbségeket;

2. sajnálja, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelvben meghatározott mérlegelési jogkörök, az irányelv ismeretével kapcsolatos hiányosságok, az elégtelen erőforrások és szakismeretek, valamint a nemzeti, regionális és helyi szintű megfelelés és hatékony irányítás biztosítására szolgáló gyenge mechanizmusok végrehajtási hiányosságokhoz, az irányelv végrehajtása és az annak való megfelelés szintje, illetve esetek száma tekintetében a tagállamok közötti jelentős eltérésekhez, valamint a piaci szereplők egyenlőtlen versenyfeltételeihez vezettek; sajnálja, hogy ezek a hiányosságok hatással vannak a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv végrehajtására is; ezért úgy véli, hogy további erőfeszítésekre van szükség az uniós szabályozás szabványosításának biztosításához és a közvéleménynek az uniós jogszabályok hatékonyságába vetett bizalmának növeléséhez, hogy lehetővé váljon a környezeti károk eredményesebb megelőzése és helyreállítása, valamint a vállalati szempontok és a környezetvédelem közötti helyes egyensúly megteremtése;

3. üdvözli a Környezetvédelmi Megfelelési és Irányítási fórum létrehozását, amely összehozza a környezetvédelmi megfelelés biztosításáért felelős szakembereket a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítását célzó 2018. évi bizottsági cselekvési terv ([16]) és a 2020 és 2022 közötti munkaprogram nyomon követéseként, amelyet a fórum 2020 februárjában hagyott jóvá ([17]);

4. sajnálja, hogy számos tagállamban a környezetvédelmi felügyelőségek költségvetése a pénzügyi válság miatt stagnált vagy csökkent, és hogy még a nagy, megfelelő forrásokkal rendelkező hatóságok számára is nehézséget jelenthet a megfelelés biztosítását célzó legjobb módok független kidolgozása; ezért úgy véli, hogy erőteljesebb uniós szintű támogatásra van szükség, például hozzáférhető információs portálok, széles körben használt hálózatok (szakemberek uniós hálózatai), a bevált gyakorlatokról szóló tájékoztatás és iránymutatás, a környezetvédelmi jogszabályok és bűncselekmények sajátosságairól szóló kiegészítő képzési programok bírák és szakemberek számára uniós és nemzeti szinten, a nemzeti

([15]) HL C 215., 2018.6.19., 125. o.

([16]) A Bizottság 2018. január 18-i közleménye a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítását célzó uniós intézkedésekről (COM(2018)0010).

([17]) Environmental Compliance and Governance Forum, Endorsed Work Programme 2020–2022 to improvement environmental compliance and governance (Környezetvédelmi Megfelelési és Irányítási Fórum, Jóváhagyott munkaprogram a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítására, 2020–2022), Európai Bizottság, Brüsszel, 2020.

hatóságokkal összehangolt képzési anyagok és a készségekkel kapcsolatos iránymutatás révén, mivel ez növelheti a „fekete bárány” vállalkozásokra nehezedő nyomást, előnyös lehet a jogszabályokat tiszteletben tartó vállalkozások számára, továbbá lehetővé tenné a környezeti felelősségről szóló irányelv szerinti rendszer létezésének és végrehajtásának fokozottabb tudatosítását az érdekeltek, a gazdasági szereplők és a nagyközönség körében, így hozzájárulna a környezeti károk jobb megelőzéséhez és helyreállításához;

5. megállapítja, hogy a környezeti bűnözés a transznacionális bűnözés egyik legjövedelmezőbb formája; felhívja ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy rendeljenek megfelelő pénzügyi és emberi erőforrásokat a környezeti bűncselekmények megelőzéséhez, kivizsgálásához és büntetőeljárás alá vonásához, a környezeti bűncselekmények hatékonyabb büntetőeljárás alá vonása és szankcionálása érdekében pedig javítsák az érintett hatóságok – többek között az ügyészek és bírák – szakértelmét; felhívja a tagállamokat, hogy a környezeti bűncselekmények kivizsgálására hozzanak létre nemzeti rendvédelmi szerveiken belül szakosodott egységeket a megfelelő szinteken, vagy erősítsék meg azokat; felhívja továbbá a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy valamennyi tagállam rendelkezzen megfelelő környezetvédelmi válságkezelési eljárásokkal mind nemzeti, mind transznacionális szinten, és ösztönzi a tagállamokat, hogy alkalmazzanak közös nyomozócsoportokat és osszák meg a nemzetközi környezeti bűncselekményekkel kapcsolatos információkat, ami megkönnyíti a több tagállamban párhuzamosan folytatott nyomozások és büntetőeljárások összehangolását;

6. úgy véli, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelv elégtelen harmonizálásának egyik oka a sok közül az, hogy az nem rendelkezik olyan szabványos igazgatási eljárásról, amelynek keretében a környezeti kár közvetlen veszélyéről vagy a bekövetkezett környezeti kárról értesíteni kell az illetékes hatóságokat; sajnálatát fejezi ki ezért amiatt, hogy az ilyen értesítéseket vagy az esetek kezelésének módjával kapcsolatos információkat nem kell közzétenni; megjegyzi, hogy néhány tagállam észlelte ezt a hiányt nemzeti jogszabályaiban, és ennek megfelelően adatbázist hozott létre az értesítésekről, az eseményekről és az esetekről; rámutat mindazonáltal arra, hogy ez a gyakorlat tagállamonként nagyon eltérő, és elég korlátozott is;

7. rámutat, hogy egy uniós munkacsoport felügyelete alatt megbízható adatokat kell gyűjteni a környezeti felelősségről szóló irányelv vagy más közigazgatási, polgári jogi vagy büntetőjogi eszközök alkalmazásához vezető környezeti eseményekről, és a releváns adatokat nyilvánosságra kell hozni; felhívja a Bizottságot, hogy megfelelően értékelje a helyzetet annak megállapítása érdekében, hogy a különböző jogi eszközök kombinációja megfelelő választ adhat-e a környezeti károkra, vagy hogy továbbra is fennállnak-e olyan súlyos hiányosságok, amelyeket orvosolni kell; ragaszkodik a környezeti felelősségről szóló irányelv azáltal történő helyes végrehajtásához, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelvvel kapcsolatos eseményekre vonatkozó adatok rögzítésére, a környezeti felelősségről szóló irányelv szerinti nyilvántartások közzétételére, és országukban az irányelv eredményes és hatékony alkalmazásának dokumentálásához szükséges adatok gyűjtésére ösztönzi a tagállamokat annak érdekében, hogy erősödjön az e rendszerbe vetett bizalom és javuljon annak végrehajtása;

8. hangsúlyozza, hogy a gazdasági szereplők szinte valamennyi, a környezeti felelősségről szóló irányelv hatálya alá tartozó esetben együttműködnek a hatóságokkal a helyreállítás érdekében; megjegyzi azonban, hogy a korrekciós intézkedések átlagos költsége 42 000 EUR ([18]), azonban a költségek néhány jelentős esetben lényegesen magasabbak voltak; ezért sajnálja, hogy ezekben az esetekben lehetetlen volt a költségek megtérítése a gazdasági szereplő fizetésképtelensége miatt, és hogy ennek következtében a költségeket az államnak, közvetve pedig az adófizetőknek kellett fedezniük, amit a jövőben el kell kerülni;

9. megállapítja, hogy a tagállamokban kevés vállalkozást vonnak büntetőeljárás alá környezetvédelmi ügyekben annak ellenére, hogy bizonyítottan előfordulnak a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv értelmében bűncselekménynek minősülő esetek; ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy e helyzet okainak átfogó vizsgálata vagy magyarázata egyelőre sem a Bizottság, sem a tagállamok részéről nem történt meg;

Ajánlások

10. felszólít a környezeti felelősségről szóló irányelv mielőbbi felülvizsgálatára és teljes mértékben harmonizált rendeletté való átalakítására; hangsúlyozza ugyanakkor, hogy naprakésszé kell tenni és össze kell hangolni a környezeti felelősségről szóló irányelvet a környezet védelmét célzó egyéb uniós jogszabályokkal, többek között a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelvvel; hangsúlyozza, hogy a vállalkozások környezeti károkkal kapcsolatos felelősségére vonatkozó uniós szabályok végrehajtása és alkalmazása terén tapasztalható különbségek jelenleg nem biztosítanak egyenlő versenyfeltételeket az uniós ipar számára, miáltal torzítják az uniós belső piac megfelelő működését; felszólít a környezeti felelősségről szóló irányelv tagállami végrehajtásának harmonizálására irányuló erőfeszítések fokozására;

11. felszólít a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv frissítésére egy alapos hatásvizsgálatot követően, amelynek többek között értékelnie kell az irányelv hatályát, figyelembe véve a környezeti bűnözés új típusait és mintáit is; hangsúlyozza továbbá, hogy biztosítani kell a meglévő jogszabályok hatékony végrehajtását;

([18]) Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztály, A vállalkozások környezeti felelőssége, Európai Parlament, Brüsszel, 2020., 110. o.

12. megjegyzi, hogy a tagállamok egyre nagyobb elkötelezettséget tanúsítanak az ökocídium nemzeti és nemzetközi szintű elismerése iránt; kéri a Bizottságot, hogy tanulmányozza az ökocídium jelentőségét az uniós jog és az uniós diplomácia szempontjából;

13. felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson további felvilágosítást és iránymutatást az illetékes nemzeti hatóságok és ügyészek számára a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv legfontosabb jogi meghatározásaival kapcsolatban, és dolgozza ki a környezeti bűncselekmények harmonizált osztályozását;

14. hangsúlyozza a „puha" jogi eszközök – így például a környezeti felelősségről szóló irányelvben és a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelvben használt jogi kifejezések értelmezéséről, a károk értékeléséről vagy a tagállamok szankcionálási gyakorlataira vonatkozó információkról és e gyakorlatok összehasonlításáról szóló útmutató dokumentumok – fontos szerepét az irányelvek végrehajtásának hatékonyabbá tételében; hangsúlyozza, hogy sokkal időszerűbb és szigorúbb szabályozási intézkedéseket kell bevezetni a tagállamokban;

15. úgy véli, hogy a végrehajtást össze kell hangolni, és létre kell hozni a környezeti felelősségről szóló irányelvvel foglalkozó, magasan képzett szakértőkből és bizottsági tisztviselőkből álló uniós munkacsoportot, amely egyrészt kérésre támogatja a tagállamokat az irányelv végrehajtásában és érvényesítésében, másrészt támogatja és tanácsokkal látja el a környezeti károk áldozatait az uniós szinten rendelkezésre álló jogi fellépési lehetőségekkel kapcsolatban (hasonlóan a SOLVIT-hoz);

16. úgy véli, hogy a felülvizsgált keretnek javítania kell az uniós szintű adatgyűjtést, információcserét, átláthatóságot és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását, a környezeti felelősségről szóló irányelvvel foglalkozó uniós munkacsoport támogatásával;

17. javasolja, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelvvel foglalkozó jövőbeli uniós munkacsoport támogassa egy olyan átfogó nyomonkövetési rendszer megvalósítását, amely hatékony eszköztárat biztosít az illetékes hatóságok számára a környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelés nyomon követéséhez és kikényszerítéséhez;

18. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelvvel foglalkozó uniós munkacsoport támogatásával hozzanak létre védelmi és támogatási programokat a környezeti károkat elszenvedett károsultak számára, valamint biztosítsák az igazságszolgáltatáshoz, az információkhoz és a kártérítéshez való teljes körű hozzáférésüket; hangsúlyozza a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek szerepét a tudatosság növelésében és az uniós és nemzeti környezetvédelmi jogszabályok esetleges megsértéseinek azonosításában;

19. felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a gyorsított kárrendezési mechanizmusok hatékonyságát annak érdekében, hogy a potenciálisan további károkat eredményező fizetésképtelenségi ügyekben gyors kártérítést lehessen biztosítani az áldozatok számára;

20. üdvözli az (EU) 2020/1828 irányelv elfogadását;

21. elismeri, hogy az aarhusi rendelet jelenleg felülvizsgálat alatt áll ([19]); megismétli, hogy az aarhusi rendelet lehetővé teszi a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférést, a nyilvánosság részvételét a döntéshozatalban és az igazságszolgáltatáshoz való jogot, és ezáltal a környezetet érintő uniós jogi aktusok nyilvános ellenőrzését; hangsúlyozza, hogy az aarhusi rendelet tartalmazza a környezeti felelősségről szóló irányelvet;

22. hangsúlyozza különösen a jogok és alapvető szabadságok mellett síkra szálló környezetvédelmi emberijog-védők szerepét, mivel e jogok és szabadságok összefüggnek a biztonságos, egészséges és fenntartható környezettel, valamint határozottan elítéli a környezetvédelmi emberijog-védők ellen irányuló erőszakos cselekmények, zaklatások és megfélemlítések minden formáját, ideértve azokat az eseteket, amikor ezek arra irányulnak, hogy aláássák a környezetvédelmi emberijog-védők arra irányuló erőfeszítéseit, hogy felelősségre vonják a környezeti károk okozóit; felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak az ilyen cselekmények megfelelő és hatékony kivizsgálásáról és büntetőeljárás alá vonásáról;

23. támogatja a nem pénzügyi kérdésekről szóló jelentéstételre vonatkozó jelenlegi követelményeket; megjegyzi azonban, hogy az ilyen jelentéstétel eddig csak a nagyvállalatokat terhelte jogi kötelezettségként; kéri a Bizottságot, hogy a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv ([20]) közelgő felülvizsgálata keretében helyezzen hangsúlyt e jelentéstételi követelmények nemteljesítés esetén történő érvényesítésére;

([19]) A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2020. október 14-i bizottsági javaslat (COM(2020)0642).

([20]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve (2014. október 22.) a 2013/34/EU irányelvnek a nem pénzügyi és a sokszínűséggel kapcsolatos információknak bizonyos nagyvállalkozások és vállalatcsoportok általi közzététele tekintetében történő módosításáról (HL L 330., 2014.11.15., 1. o.).

2021. május 20., csütörtök

24. úgy véli, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelvben szereplő legtöbb fogalom – például a „környezeti kár” és a „gazdasági szereplő” – meghatározását tovább kell pontosítani, és indokolt esetben ki kell terjeszteni annak érdekében, hogy az irányelv valamennyi érdekelt fél számára méltányos és világos legyen, és lépést tartson a szennyező anyagok gyors fejlődésével; üdvözli ezért a környezeti felelősségről szóló irányelv kulcsfontosságú fogalommeghatározásaira és koncepcióira vonatkozó közös értelmezési dokumentum kidolgozására irányuló jelenlegi erőfeszítéseket; sajnálatosnak tartja azonban, hogy a Bizottság és a környezeti felelősségről szóló irányelv kormányzati szakértői csoportjai nem jutottak megállapodásra annak formátumát illetően, ami azt jelenti, hogy a közös értelmezési dokumentum továbbra is csak egy azon tanácsadók által készített dokumentum marad, akiket a Bizottság a környezeti felelősségről szóló irányelv 2017–2020-as többéves munkaprogramja végrehajtásának támogatásával bízott meg;

25. úgy véli, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelv felülvizsgálatát össze kell hangolni a Párizsi Megállapodással az uniós polgárok és a környezet érdekeinek védelme érdekében; elismeri a környezet és az ökoszisztémák önmagukban vett értékét és a védelemhez való jogukat,

26. megjegyzi, hogy a diffúz szennyezéssel kapcsolatos felelősségi rendszerek nem egységesek az uniós jogban; felhívja a Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt arról, hogy a különböző uniós felelősségi rendszerek hogyan kezelik a diffúz szennyezést;

27. hangsúlyozza, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelv I. mellékletében szereplő, a környezeti felelősségről szóló irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti „környezeti kár” fogalmát részletező kritériumok eltérő értelmezése és alkalmazása az irányelv következetlen alkalmazásának egyik oka; szorgalmazza ezért az irányelv következetesebb alkalmazását, valamint kéri a környezeti felelősségről szóló irányelv értelmében vett „jelentős kár” fogalmának további tisztázását, és további iránymutatást kér e fogalom és kritériumai vonatkozásában;

28. kéri a Bizottságot annak értékelésére, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelv hatályának és az irányelv III. mellékletében felsorolt tevékenységek jegyzékének a kibővítése mérsékelheti-e a környezet, az emberi egészség és a levegőminőség rövid és hosszú távú károsodását; kéri továbbá a Bizottságot, hogy mérje fel, hogy az elővigyázatosság elvén alapuló megközelítés megfelelően és hatékonyan előre látja-e a potenciális veszélyeket vagy hatásokat;

29. sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy kezeljék prioritásként a környezeti bűncselekményeket; felhívja a Bizottságot, hogy teljes mértékben alkalmazza az EUMSZ 83. cikkének (2) bekezdését, és vegye fontolóra egy olyan átfogó, a környezeti bűncselekményekről, valamint a hatékony és arányos szankciókról szóló keretirányelv elfogadását, amely meghatározza a büntetendő magatartásokat, a jogsértések jellegét, a bűncselekmények típusait, a kártérítési rendszereket, a helyreállítási intézkedéseket és a minimális szankciókat, többek között a jogi személyek és a magánszemélyek általános felelősségét; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy felvehetők-e a környezeti bűncselekmények az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésében meghatározott bűncselekményi kategóriák közé;

30. úgy véli, hogy az átfogó és eredményes megelőző intézkedéseknek, valamint a visszatartó erejű és arányos büntetőjogi szankcióknak fontos elrettentő hatásuk van a környezeti károkozással szemben; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a környezeti bűncselekményeket alacsony arányban derítik fel, vizsgálják ki, vonják büntetőeljárás alá és ítélik el; úgy véli továbbá, hogy a „szennyező fizet” elvvel összhangban a vállalatoknak viselniük kell a közvetlenül okozott környezeti károk teljes költségét annak biztosítása érdekében, hogy ösztönzést kapjanak a környezeti externáliák internalizálására és e költségek externalizálásának elkerülésére;

31. hangsúlyozza, hogy a környezeti károknak közigazgatási, polgári jogi és büntetőjogi felelősséggel kell járniuk az okozásukért felelős vállalatok számára a *ne bis in idem* elvvel összhangban; megjegyzi, hogy a felelősség e formái egymás mellett léteznek az üzleti jog szerinti egyéb – például fogyasztói jogi vagy versenyjogi – felelősségi rendszerekkel;

32. aggodalmát fejezi ki a környezeti bűncselekmények előfordulásának gyakorisága miatt, figyelembe véve, hogy az OECD, az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatala (UNODC), az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP) és az Interpol által a környezeti bűnözés pénzben kifejezett értékéről készített becslések szerint a nemzetközi bűnözést tekintve a környezeti bűncselekmények számítanak a negyedik legjelentősebb bűncselekmény-kategóriának; elismeri, hogy a környezettel kapcsolatos bűncselekmények közvetlen vagy közvetett módon kapcsolatban állnak a nemzetközi szervezett bűnözéssel és a korrupcióval ([21]); felszólítja az Europolt a 2015-ben készített tanulmány aktualizálására ([22]), valamint arra, hogy szolgáltasson rendszeresen naprakész adatokat; rámutat, hogy a bűncselekményekből, többek között a környezeti bűncselekményekből származó jövedelem befagyasztása és elkobzása kulcsfontosságú eszközt jelent a szervezett bűnözés elleni küzdelemben, valamint hangsúlyozza, hogy e jövedelmet társadalmi célokra is fel kell használni az okozott károk helyreállítása és a környezeti állapot javítása érdekében;

([21]) Lásd az EFFACE „Szervezett bűnözés és környezeti bűnözés: a nemzetközi jogi eszközök elemzése” című jelentését (2015) vagy „A fenntartható fejlődést fenyegeti a transznacionális környezeti bűnözés” című tanulmányt (2019).

([22]) Europol, Jelentés a környezeti bűnözésről Európában, 2015. június 5.

33. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy az Európai Ügyészség megbízatása – azt követően, hogy az Ügyészség teljes mértékben létrejött és teljeskörűen működőképessé vált – kiterjeszthető-e a környezeti bűncselekményekre;

34. felhívja az Europolt és az Eurojustot, hogy tegyenek lépéseket a környezeti bűncselekmények dokumentálásának, kivizsgálásának és büntetőeljárás alá vonásának megerősítése érdekében; felhívja a Bizottságot, az Europolt és az Eurojustot, hogy nyújtsanak további támogatást a gyakorló szakemberek, a határokon átnyúló bűnüldöző szervek, a környezetvédelmi ügynökségek és a szakosodott ügyészek meglévő hálózatainak, és gondoskodjanak arról, hogy e hálózatok – például az Európai Környezetvédelmi Ügyészhálózat (ENPE) és a Bírák Európai Uniós Környezetvédelmi Fóruma (EUFJE) – hatékonyabb és intézményesítettebb strukturális keretek között működjenek;

35. hangsúlyozza a bűnüldöző szervek tagjai környezeti bűnözéssel kapcsolatos (e-)képzésének fontosságát, és felhívja a CEPOL-t, hogy e területen fokozza képzési tevékenységét;

36. hangsúlyozza, hogy nemzeti és európai szinten egyaránt meg kell erősíteni az Europol környezeti bűncselekményekkel foglalkozó hálózatát (EnviCrimeNet), hogy független és hatékony vizsgálatokat lehessen folytatni a környezeti bűncselekmények elleni küzdelem érdekében;

37. hangsúlyozza, hogy az uniós környezetvédelmi felelősségi rendszernek tiszteletben kell tartania a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherenciát és a „ne árts” elvet;

38. felhívja a Bizottságot, hogy értékelje egy másodlagos felelősségi rendszer bevezetését, nevezetesen az emberi egészségben és a környezetben okozott károkért való anyavállalati és láncfelelősséget ([23]), és végezze el az EU-n kívül működő leányvállalatok jelenlegi felelősségi helyzetének értékelését, ideértve a környezeti károkkal járó esetekhez kapcsolódó lehetséges javításokat is;

39. üdvözli a Bizottság bejelentését, hogy a vállalati átvilágításról és a vállalati elszámoltathatóságról szóló javaslata felelősségi rendszert fog tartalmazni, és úgy véli, hogy annak érdekében, hogy az áldozatok hatékony jogorvoslathoz jussanak, a vállalkozásokat a nemzeti joggal összhangban felelősségre kell vonni azokért a károkért, amelyeket az ellenőrzésük alatt álló vállalkozások okoztak vagy azokhoz hozzájárultak az általuk elkövetett cselekmények vagy mulasztások révén, amennyiben ezek a vállalkozások emberi jogi jogsértéseket követtek el vagy környezeti kárt okoztak, kivéve, ha a vállalkozás bizonyítani tudja, hogy kellő gondossággal járt el, és minden ésszerű intézkedést megtett az ilyen károk megelőzése érdekében;

40. úgy véli, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelv szerinti opcionális engedélyezés és a tudomány és a technika korabeli állására való hivatkozás csak akkor tartható fenn, ha egy vállalkozás bizonyítani tudja, hogy nem tudott tevékenységének veszélyéről (fordított bizonyítási teher); kéri ezért, hogy a környezeti felelősség felülvizsgált rendszere – a szennyező fizet elvvel összhangban – korlátozza az opcionális engedélyezés és a tudomány és a technika korabeli állására való hivatkozás alkalmazási körét annak hatékonyabbá tétele érdekében;

41. felhívja a Bizottságot annak vizsgálatára, hogy össze lehet-e hangolni a környezeti felelősségről szóló irányelvet a vállalati vezetőtestületek polgári jogi felelősségéről szóló jogszabályokkal azokban az esetekben, amikor ok-okozati összefüggés állapítható meg a vezetőtestület eljárása vagy mulasztása, valamint a környezeti felelősségről szóló irányelvben meghatározott környezeti kár bekövetkezése között, ideértve azokat az eseteket is, amikor a szennyező tevékenységekre a vállalkozás nyereségének maximalizálása és tagjai bónuszának növelése érdekében került sor ([24]);

42. felhívja a figyelmet arra, hogy a környezeti károknak az adófizetőkre és a felelős gazdasági szereplőkre háruló költségeit pénzügyi biztosítékok alkalmazásával jelentősen csökkenteni lehetne; megjegyzi azonban, hogy a környezeti felelősségről szóló irányelv nem ír elő kötelező pénzügyi biztosítékrendszert;

43. kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy olyan kötelező (biztosításra, bankgaranciákra, vállalati poolokra, értékpapírokra és kötvényekre vagy alapokra kiterjedő) pénzügyi biztosítékrendszer bevezetésének lehetőségét, amely esetenkénti maximális küszöbértéket állapít meg annak elkerülése érdekében, hogy az adófizetőknek kelljen viselniük a környezeti károk helyreállításának költségeit; kéri továbbá a Bizottságot, hogy dolgozzon ki harmonizált uniós módszertant a maximális felelősségi küszöb kiszámítására, figyelembe véve a tevékenységet és a környezetre gyakorolt hatást; hangsúlyozza, hogy a pénzügyi kompenzáció lehívásának lehetőségét a felelős gazdasági szereplő fizetésképtelensége esetén is biztosítani kell;

44. felkéri a Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt a környezeti felelősségről szóló irányelv pénzügyi kompenzációs rendszerének uniós vagy nemzeti szintű bevezetéséről azokban az esetekben, amikor a rendelkezésre álló jogorvoslatok a kár mértékére való tekintettel nem megfelelőek; hangsúlyozza, hogy a kapcsolódó vitáknak többek között a környezeti károk számszerűsítésének lehetséges módjaival is foglalkozniuk kell;

([23]) Lásd például a Bíróság C-97/08. sz., *Akzo Nobel NV és társai* kontra *az Európai Közösségek Bizottsága* ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítéletét, ECLI:EU:C:2009:536.

([24]) Például a dízelbotrány és a Volkswagen vezérigazgatójának esete.

2021. május 20., csütörtök

45. úgy véli, hogy mivel a környezeti felelősségről szóló irányelv célja a környezeti károk megelőzése és felszámolása, a jövőbeli rendeletnek (a környezeti felelősségről szóló rendeletnek) minden, az EU-ban működő vállalkozásra vonatkoznia kell, függetlenül attól, hogy azokat hol alapították vagy hol van a székhelyük, és hogy a világgazdaságban holisztikus megközelítésre és viszonosságra van szükség a vállalkozások igényeinek kielégítéséhez; úgy véli továbbá, hogy a jövőbeli rendelet alkalmazását ki kell terjeszteni minden olyan szervezetre, amely európai, nemzeti vagy regionális támogatást kap, és amely a tevékenysége során környezeti kárt okoz vagy okozhat;

46. üdvözli, hogy egyre több európai vállalat törekszik a fenntartható értékteremtésre, és felszólít minden vállalatot, hogy törekedjenek a fenntarthatóság mindhárom alapvető területének szem előtt tartására;

47. elismeri, hogy a fenntarthatóbb és környezetbarátabb termelési módszerekre való átállás a vállalkozások számára idő- és költségigényes lehet, és felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire fontos a jogbiztonság és a tervezés biztonsága az érintett vállalatok számára;

48. emlékeztet, hogy az EU-nak saját területén a környezetvédelem magas szintjét kell előmozdítania, és minden lehetséges intézkedést meg kell tennie az uniós tagállamokban székhellyel rendelkező vállalatok által a harmadik országokban okozott környezeti károk megelőzése érdekében; emlékeztet arra, hogy nincsen olyan uniós jogi eszköz, amely a környezeti bűnözés vagy a környezeti károkat okozó tevékenységek tekintetében foglalkozna az európai vállalatok külföldi büntetőeljárás alá vonásának lehetőségével; felszólítja az EU-t, hogy ösztönözze az anyavállalatokat arra, hogy a nemzetközi emberi jogi és környezetvédelmi normákkal összhangban fenntartható és felelősségteljes megközelítést alkalmazzanak a harmadik országokkal folytatott együttműködésük során, és tartózkodjanak az olyan beruházási stratégiáktól, amelyek közvetlenül erkölcsileg veszélyes eredményekhez vezetnek; biztatja a Bizottságot, hogy teremtsen ösztönzőket azon vállalatok számára, amelyek fenntarthatósági politikája önkéntesen túlmutat a környezet és a biológiai sokféleség védelmére vonatkozó törvényi előírásokon, és értékelje ezeket az intézkedéseket, hogy kidolgozza a legjobb gyakorlatokat, és azokat más vállalatok számára jó példaként rendelkezésre bocsássa;

49. felkéri a Bizottságot, hogy gondoskodjon a kereskedelmi megállapodások biológiai sokféleségre vonatkozó rendelkezéseinek teljes körű végrehajtásáról és érvényesítéséről, többek között a kereskedelmi jogérvényesítési főtisztviselő révén; úgy véli, hogy a Bizottságnak jobban fel kellene mérnie a kereskedelmi megállapodások biológiai sokféleségre gyakorolt hatását, ideértve adott esetben a meglévő és jövőbeli megállapodások biológiai sokféleségre vonatkozó rendelkezéseinek megerősítését célzó nyomonkövetési intézkedéseket is;

50. kéri a Bizottságot, hogy biztosítsa az uniós kereskedelmi megállapodásokban szereplő, a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos egyenlő versenyfeltételek megteremtésére vagy fenntartására vonatkozó rendelkezések végrehajtását, amennyiben ilyen rendelkezések szerepelnek egy megállapodásban;

51. úgy véli, hogy a rendkívül széles körű szennyezés előzetesen meghatározott eseteiben a probléma orvoslására nem csak a környezeti felelősségre vonatkozó eszközöket kell alkalmazni, hanem más számos eszközt, többek között közigazgatási intézkedéseket, pénzügyi szankciókat és egyes esetekben büntetőeljárást is;

52. felkéri a Bizottságot, hogy érvényesítse a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv keretében létrehozott szankciók alkalmazását;

53. ezzel összefüggésben annak biztosítására kéri a Bizottságot, hogy a közbeszerzési szerződéseknél és az állami források elosztásánál vegyék figyelembe a környezeti károk megelőzésével és felszámolásával kapcsolatos vállalati társadalmi felelősségvállalást;

54. felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul terjesszen elő javaslatot az uniós szintű környezetvédelmi ellenőrzésekre vonatkozóan, amint azt a Környezetvédelmi Megfelelési és Irányítási Fórum munkaprogramjának 9. fellépésében javasolta, és úgy véli, hogy nem elegendő egy ajánlás a környezetvédelmi ellenőrzések minimumkövetelményeinek megállapítására vonatkozóan;

55. felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő az Unió, a tagállamok és a nemzetközi közösség tevékenységeit a környezeti bűnözés elleni erőfeszítések fokozása érdekében; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nemzetközi fórumokon hívják fel erre a figyelmet és mozdítsák elő a megoldásokat;

56. javasolja, hogy az Európai Parlament és a Tanács 2001. április 4-i ajánlását ([25]), amely részletesen ismerteti a környezetvédelmi ellenőrzések lefolytatásának módját, szükség esetén tegyék naprakésszé, és ültessék át kötelező erejű dokumentumba vagy rendeletbe;

([25]) Az Európai Parlament és a Tanács 2001. április 4-i ajánlása a tagállamokban végzett környezetvédelmi ellenőrzések minimumkövetelményeinek megállapításáról (HL L 118., 2001.4.27., 41. o.).

57. felkéri az uniós ombudsmant, hogy helyezzen nagyobb hangsúlyt a környezetvédelmi vívmányokkal kapcsolatos kérdésekre;

58. úgy véli, hogy a környezeti bűncselekmények elkövetéséért elítélt vállalatok számára egy megfelelő, de korlátozott időszakra nem szabad megengedni, hogy igénybe vegyék az átláthatósági nyilvántartásban szereplő szervezetek számára előirányzott intézkedéseket; e célból az átláthatósági nyilvántartás alkalmazási körének és magatartási kódexének felülvizsgálatát javasolja annak érdekében, hogy abban a környezeti bűncselekmények miatt elítélt vállalkozások nyilvántartásból való ideiglenes törlésére vonatkozó rendelkezések is szerepeljenek;

59. hangsúlyozza, hogy a vízszennyezéssel kapcsolatos jogsértések számának növekedéséhez vezethet az ipari tevékenységek hatásaival kapcsolatos információk bizalmas kezelése, valamint az olyan gyakorlatok nyomon követésével és azonosításával kapcsolatos nehézségek, mint például a különféle anyagok vagy hulladékok tengerbe történő illegális lerakása, vagy gázoknak és olajnak a hajókról a tengerbe történő illegális ürítése; ezért hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak nyilvánosságra kell hozniuk a vonatkozó információkat annak érdekében, hogy megkönnyítsék az ipari tevékenységek és a környezeti károk közötti lehetséges ok-okozati összefüggések értékelését;

60. támogatja a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog ENSZ-szinten történő, globális elismerésére irányuló ENSZ-felhívást;

61. emlékeztet, hogy a környezeti bűncselekmények számának globális szintű növekedése egyre inkább fenyegeti az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendjének megvalósítását, és hogy a fejlődő országok lakosságának élelmezése, egészsége és gazdasági biztonsága közvetlenül függ a környezettől; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a biológiai sokféleség környezeti bűncselekmények miatti romlása és az ebből eredő erőforrás-veszteség növeli kiszolgáltatottságukat;

62. szorgalmazza a fejlődő országok helyi hatóságainak és kormányainak fokozott támogatását a nemzeti jogszabályok és politikák nemzetközi környezetvédelmi normákkal való összehangolásában; hangsúlyozza, hogy a harmadik országokban és a fejlődő országokban támogatni kell a civil társadalmat és a helyi szereplőket annak érdekében, hogy a kormányzati hatóságokat felelősségre lehessen vonni a magán- és állami tulajdonú vállalatok által okozott, az állam által pedig eltűrt vagy támogatott környezeti károkért;

o

o o

63. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0260

A legális munkaerő-migráció új lehetőségei

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása a legális munkaerő-migráció új lehetőségeiről (2020/2010(INI))

(2022/C 15/21)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 3. cikke (2) bekezdésére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak 79. cikkére,

— tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló európai egyezményre és különösen annak 4. jegyzőkönyve 2. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 45. cikkére,

— tekintettel az Emberi Jogok 1948. évi Egyetemes Nyilatkozatára és különösen annak 13. cikkére,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, különösen annak 5., 6., 10., 12. és 16. elvére,

— tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Nemzetközi Munkaügyi Konferenciája által a munkaerő-migrációra vonatkozóan elfogadott nemzetközi munkaügyi normákra, valamint az ENSZ Közgyűlése által 1990. december 18-án elfogadott, a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi egyezményre,

— tekintettel a Bizottság „Európai migrációs stratégia" című 2015. május 13-i közleményére (COM(2015)0240),

— tekintettel a Bizottság „A közös európai menekültügyi rendszer reformja és az Európába jutás legális lehetőségeinek javítása felé" című, 2016. április 6-i közleményére (COM(2016)0197) és a Bizottság „Az Európába irányuló legális migrációs lehetőségek bővítése: a kiegyensúlyozott és átfogó migrációs politika elengedhetetlen eleme" (COM(2018)0635) című, 2018. szeptember 12-i közleményére,

— tekintettel a Bizottság új migrációs és menekültügyi paktumról szóló, 2020. szeptember 23-i közleményére (COM(2020)0609),

— tekintettel a 2015. november 11-én és 12-én Vallettában tartott, migrációval foglalkozó EU–Afrika csúcstalálkozón elfogadott cselekvési tervre és politikai nyilatkozatra, különösen ezeknek a legális migrációval és a mobilitással foglalkozó részeire,

— tekintettel a biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó, 2018. december 10-i globális megállapodásra,

— tekintettel az afrikai stabilitással és az irreguláris migráció okainak kezelésével foglalkozó szükséghelyzeti alapra,

— tekintettel a földközi-tengeri térségben kialakult helyzetről és a migrációval kapcsolatos átfogó uniós megközelítés szükségességéről szóló, 2016. április 12-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a „Megfelelő legális gazdasági migrációs csatornák kialakítása" című, 2016. január 15-i munkadokumentumára ([2]),

— tekintettel a „Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra" című, 2020. november 24-i bizottsági közleményre (COM(2020)0758),

— tekintettel a határon át ingázó és idénymunkások Covid19-válsággal összefüggő európai védelméről szóló, 2020. június 19-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel az Európai Munkaügyi Hivatal létrehozásáról szóló 2019. június 20-i (EU) 2019/1149 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]),

([1]) HL C 58., 2018.2.15., 9. o.
([2]) PE573.223v01-00.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0176.
([4]) HL L 186., 2019.7.11., 21. o.

— tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatóságán az Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztály által készített, az Európai Unióba irányuló munkaerő-migrációval kapcsolatos jogalkotás új irányainak feltárásáról szóló, 2015. szeptemberi és a migráció terén a harmadik országokkal folytatott uniós együttműködésről szóló, 2015. októberi tanulmányra, valamint az EPRS által a jogszerű migráció területén az európai szintű cselekvés hiányából fakadó költségekről készített, 2019. márciusi tanulmányra,

— tekintettel a Bizottság által a legális migrációra vonatkozó hatályos uniós jogszabályok felmérése és értékelése szándékával végzett 2019. március 29-i célravezetőségi vizsgálatra (REFIT értékelés),

— tekintettel a Bizottság Közös Kutatóközpontjának „a kulcsfontosságú bevándorló munkavállalókról és a Covid19-járványra való uniós reagáláshoz való hozzárárulásukról szóló" című, 2020. április 23-i tanulmányára, valamint a „Veszélyeztetett munkaerő: Migráns munkavállalók a Covid19-világjárványban" című, 2020. május 19-i tanulmányára,

— tekintettel az Európai Migrációs Hálózat tanulmányaira,

— tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) tanulmányaira,

— tekintettel az ENSZ a migránsok emberi jogaival foglalkozó különleges előadójának munkájára és jelentéseire,

— tekintettel az Európa Tanács munkájára, jelentéseire és állásfoglalásaira,

— tekintettel a Nemzetközi Migrációs Szervezet munkájára és jelentéseire,

— tekintettel a legális munkaerő-migrációra vonatkozó, 2004 és 2016 között kidolgozott uniós vívmányokra, amelyek szabályozzák a harmadik országbeli állampolgárok belépésének és tartózkodásának feltételeit, valamint a harmadik országbeli állampolgárok jogait, e vívmányok közé sorolva az alábbiakat:

— A Tanács 2009/50/EK irányelve (2009. május 25.) a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről (a „kék kártyáról szóló irányelv") ([5]),

— Az Európai Parlament és a Tanács 2011/98/EU irányelve (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól (az „összevont engedélyekről szóló irányelv") ([6]),

— Az Európai Parlament és a Tanács 2014/36/EU irányelve (2014. február 26.) a harmadik országbeli állampolgárok idénymunkásként való munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről (az „idénymunkásokról szóló irányelv") ([7]),

— Az Európai Parlament és a Tanács 2014/66/EU irányelve (2014. május 15.) a harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről (a „vállalaton belüli áthelyezésekről szóló irányelv") ([8]),

— Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/801 irányelve (2016. május 11.) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről ([9]),

---

([5]) HL L 155., 2009.6.18., 17. o.
([6]) HL L 343., 2011.12.23., 1. o.
([7]) HL L 94., 2014.3.28., 375. o.
([8]) HL L 157., 2014.5.27., 1. o. A vállalaton belül áthelyezett személyeket egy EU-n kívüli székhellyel rendelkező vállalattól küldik ki egy olyan EU-ban letelepedett szervezethez, amely ugyanazon vállalkozáscsoporthoz tartozik.
([9]) HL L 132., 2016.5.21., 21. o.

2021. május 20., csütörtök

— tekintettel a Bizottság által 2016. június 7-én előterjesztett, a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslatra (COM(2016)0378) és az Európai Parlament és a Tanács ezzel kapcsolatosan 2017-ben elfogadott álláspontjaira,

— tekintettel a harmadik országbeli állampolgárok egyéb általánosabb kategóriáinak beutazási és tartózkodási feltételeit, valamint jogait szabályozó irányelvekre, mint például a családegyesítési jogról ([10]) és a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról ([11]) szóló irányelvekre,

— tekintettel azokra az irányelvekre, amelyek a harmadik országbeli állampolgárok azon kategóriáinak beutazási és tartózkodási feltételeit szabályozzák, akik nem munkavállalás céljából lépnek be az EU-ba, de erre jogosultak, például azokra az irányelvekre, amelyek jogállásuk elismerését követően a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára biztosítják a munkavállaláshoz és az önfoglalkoztatáshoz való jogot, vagy a nemzetközi védelmet kérelmezők számára legkésőbb a kérelmük benyújtását követő kilenc hónapon belül biztosítják a munkaerőpiachoz való hozzáférést,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság véleményére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére (A9-0143/2021),

A. mivel a legális munkaerő-migrációra vonatkozó jelenlegi uniós keret fragmentált, miután olyan ágazati irányelvekből áll, amelyek meghatározzák a harmadik országbeli állampolgárok egyes kategóriáira vonatkozó beutazási és tartózkodási feltételeket;

B. mivel a 27 nemzeti megközelítésen alapuló, egységességet nélkülöző szabályok miatt az Unió és a tagállamai nem vonzóak a legális migráció számára;

C. mivel annak ellenére, hogy az európai migrációs stratégia átfogó megközelítésre törekszik, a legális migráció 2015 óta alig része az uniós migrációs politika fejlesztésének;

D. mivel az új migrációs és menekültügyi paktum nem tartalmaz konkrét javaslatokat a legális munkaerő-migrációra vonatkozóan, annak ellenére, hogy a legális munkaerő-migráció elengedhetetlen az átfogó migrációs és menekültügyi politikához;

E. mivel a jelenlegi jogszabályi keret a multinacionális vállalatoknál történő foglalkoztatás (a vállalaton belül áthelyezett személyekről szóló irányelv) vagy az uniós munkaerőpiac magasan képzett vagy magasan fizetésű szektoraiban foglalkoztatott munkavállalók (kék kártya irányelv) felé billen, és csak egyetlen irányelv foglalkozik az alacsonyabban fizetett állásokra pályázó migrációval (az idénymunkásokról szóló irányelv);

F. mivel az EU-ban munkaerőhiány van bizonyos készségszinteken, ágazatokban és foglalkozásokban, ideértve az alacsony képzettséget igénylő szakmákat is ([12]); mivel az Európába irányuló legális migrációs lehetőségek bővítéséről szóló 2018-as bizottsági közlemény elismeri, hogy hiány van a „szakképesítést igénylő” szakmákban és a „kevésbé formális készségeket igénylő foglalkozásokban”;

G. mivel a koronavírus-világjárvány rámutatott a migráns munkavállalók kulcsfontosságú szerepére az első vonalbeli szolgáltatások nyújtásában az EU-ban, ahol a népesség gyorsan öregszik, és ahol a kulcsfontosságú munkavállalók átlagosan 13 %-a bevándorló ([13]); mivel a Covid19-világjárvány jelentős mértékben érintette a migránsokat, a családjaikat, a befogadó közösségeket és a származási országaikat, valamint súlyosbította a migráns munkavállalók és családtagjaik Unió-szerte eddig is meglévő kiszolgáltatott helyzetét, és ami akadályozza mobilitásukat, a munkaerőpiachoz való hozzáférésüket, a tisztességes munkakörülményekhez való jogukat, valamint a szociális és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésüket;

([10]) A Tanács 2003/86/EK irányelve (2003. szeptember 22.) a családegyesítési jogról (HL L 251., 2003.10.3., 12. o.).
([11]) A Tanács 2003/109/EK irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról (HL L 16., 2004.1.23., 44. o.).
([12]) Tematikus Főosztály tanulmányai az Unióban irányuló munkaerő-migrációról szóló jogszabályok új irányainak feltárásáról és a harmadik országokkal a migráció területén folytatott uniós együttműködésről.
([13]) Fasani, F. és Mazza, J., *Immigrant Key Workers: Their Contribution to Europe's COVID-19 Response*, (Kulcsfontosságú bevándorló munkavállalók. Szerepük a Covid19-járványra való európai reagálásban), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2020.

H. mivel a biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodás megerősíti a migráció területén folytatott együttműködést, és elismeri, hogy minden állam közös felelőssége egymás migrációval kapcsolatos igényeinek és aggályainak kezelése, valamint hogy átfogó kötelezettség, hogy tiszteletben tartsák, védjék és teljesítsék minden migráns emberi jogait, tekintet nélkül migrációs státuszukra, előmozdítva minden közösség biztonságát és jólétét;

1. abból az elvből indul ki, hogy a migráció normális jelenség, és az emberek folyamatosan mozognak; elismeri, hogy a migránsok döntő szerepet játszanak társadalmaink, gazdaságaink és kultúráink gazdagításában, és hogy a migrációt rendezett, biztonságos és szabályos módon kell kezelni; úgy véli, hogy a legális munkaerő-migráció új útjainak kialakítása érdekében az Uniónak ambiciózus és időtálló célokat kell kitűznie, ezzel egyidejűleg pedig hatékonyan ki kell használnia és javítania is kell a meglévő jogi és politikai keretrendszert;

A jelenlegi európai uniós jogi keret

2. megjegyzi, hogy az EUMSZ 79. cikke rendelkezik a legális migráció uniós szintű kezeléséről, és arra kötelezi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki közös bevándorlási politikát, beleértve a harmadik országbeli állampolgárok belépésének és tartózkodásának feltételeire vonatkozó közös szabályokat, valamint az Unióban való jogszerű tartózkodásuk következtében őket megillető jogok meghatározását, beleértve a szabad mozgásra és a másik tagállamban való tartózkodásra vonatkozó feltételeket is; elismeri, hogy az EUMSZ 79. cikkének (5) bekezdése a tagállamok hatáskörébe rendeli annak meghatározását, hogy hány munkavállalási céllal érkező, harmadik országból származó állampolgárt engednek be a területükre;

3. hangsúlyozza a munkaerő-migrációra vonatkozó uniós keretnek a Bizottság célravezetőségi vizsgálata során azonosított pozitív hatásait; tudomásul veszi a feltételek, eljárások és jogok bizonyos fokú harmonizálását, valamint a harmadik országbeli állampolgárok, a munkáltatók és a helyi, regionális és nemzeti hatóságok és közigazgatások fokozott jogbiztonságát; megjegyzi továbbá, hogy e harmonizáció előnyökkel jár az uniós munkaerőpiacokon folyó versenyre nézve;

4. hangsúlyozza, hogy a legális munkaerő-migráció uniós megközelítése nem zárja ki automatikusan a nemzeti jogszabályi keretek szükségességét; emlékeztet ugyanakkor, hogy az Unióba irányuló legális migrációt szabályozó jelenlegi keret széttöredezett, a munkavállalók meghatározott kategóriáira összpontosít, elsődlegesen a magasan fizetett szektorokban, ezeket a kategóriákat nem kezeli azonos módon, különböző jogokat biztosít a különböző kategóriáknak, és lehetővé teszi a párhuzamos nemzeti jogszabályi keretek meglétét; hangsúlyozza, hogy a nemzeti és uniós jogszabályok jelenlegi aszimmetrikus sokfélesége versenyhelyzetbe hozza ezeket a nemzeti jogszabályi kereteket egymással és az uniós kerettel – egyben tükrözve a nemzeti munkaerőpiacok közötti különbségeket– , ami tágabb értelemben bürokratikus eljárásokat von maga után mind a leendő munkavállalók, mind a munkáltatók számára;

5. úgy véli, hogy ez a megközelítés csak a rövid távú szükségletek kielégítését szolgálja, és nem felel meg az Unió azon céljának, hogy átfogó megközelítést alkalmazzon a migrációs politikára vonatkozóan; úgy véli, hogy a jól megtervezett és jól kezelt legális migráció a jólét, az innováció és a növekedés forrása lehet mind a küldő, mind a fogadó országokban,

6. hangsúlyozza, hogy célravezetőségi vizsgálata során a Bizottság hasonló következtetésre jutott, és megállapította, hogy a következetlenségeket, hiányosságokat és hibákat intézkedések széles körével, többek között jogalkotási intézkedésekkel kell orvosolni; megjegyzi továbbá, hogy a legális munkaerő-migráció új módjai kedvező hatást gyakorolnak az Unióban munkát kereső harmadik országbeli állampolgárok számára veszélyeket hordozó, a tagállamok munkaerőpiacaira pedig negatív hatásokkal járó irreguláris migráció csökkentésére;

7. tudatában van annak, hogy a legális migrációt szabályozó jelenlegi uniós keretet részben a munkaerő-kizsákmányolás megelőzése és a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalói jogainak védelme érdekében dolgozták ki; ugyanakkor megjegyzi, hogy a meglévő irányelveknek csak korlátozott hatása volt a munkaerő-kizsákmányolás megakadályozására, és hogy a migráns munkavállalók továbbra is egyenlőtlen bánásmóddal és kizsákmányolással szembesülnek; felszólítja az Uniót, hogy hozzon összehangolt intézkedéseket az egyenlőtlen bánásmód és kizsákmányolás kezelése érdekében; a korlátozott idejű engedélyek használatát bevált gyakorlatnak tartja, amelyet az egész Unióban támogatni kell; hangsúlyozza, hogy olyan intézkedésekre van szükség, amelyek javítják a munkahelyhez való hozzáférést és a nyomon követés hatékonyságát; hangsúlyozza, hogy hatékony panasztételi mechanizmusoknak kell rendelkezésre állniuk valamennyi migráns munkavállaló kizsákmányolással szembeni védelme érdekében, összhangban a munkáltatókkal szembeni szankciókról szóló 2009. évi irányelvvel ([14]), amelynek különösen garantálnia kell az igazságszolgáltatáshoz és a jogorvoslathoz való tényleges hozzáférést, ezáltal biztosítva az egyenlő versenyfeltételeket;

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/52/EK irányelve (2009. június 18.) az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról (HL L 168., 2009.6.30., 24. o.).

2021. május 20., csütörtök

Egyszerűsített megközelítés alkalmazása

8. rámutat, hogy a jelenlegi jogi keret és a meglévő irányelveknek a tagállamok általi eltérő végrehajtása számos következetlenséget eredményezett a harmadik országbeli állampolgárok számára az egyenlő bánásmód, a beutazási és visszautazási feltételek, a munkavállalási engedély, a tartózkodási jogállás, az EU-n belüli mobilitás, a szociális biztonság, a képesítések elismerése és a családegyesítés tekintetében; megjegyzi, hogy ezek a következetlenségek akadályozhatják az integrációt; hangsúlyozza, hogy ezek a következetlenségek nehézségeket okoznak a harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató vállalkozások ([15]) és az integrációs szolgáltatásokat nyújtó helyi önkormányzatok számára is; felszólít a vonatkozó információk nemzeti szintű terjesztésére a vállalkozások számára;

9. hangsúlyozza, hogy a legális migrációra vonatkozó átfogó uniós keret a migráció holisztikus megközelítésének részeként hozzáadott értéket képvisel, mivel legális és biztonságos utak révén lehetőségeket kínál a munkaerő-migráció számára, javítja a harmadik országbeli állampolgárok hozzáférését az Unió munkaerőpiacához, ösztönzi a rendezettebb migrációt, vonzza az uniós és nemzeti munkaerőpiacok számára szükséges munkavállalókat, diákokat és vállalkozásokat, hozzájárul az embercsempészek és emberkereskedők üzleti modelljének ellehetetlenítéséhez, biztosítja, hogy a harmadik országbeli állampolgárokat az alapvető jogoknak megfelelően kezeljék, javítja a tisztességes munkakörülményekhez való hozzáférést, és a férfiak és nők számára egyenlő alapon előmozdítja az integrációt; úgy véli, hogy egy ilyen holisztikus megközelítés előnyös a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalói és családjaik, a befogadó közösségek és a származási országok számára;

10. ismételten kijelenti, hogy a jelenlegi jogszabályi keret jobb és következetesebb végrehajtása, valamint a meglévő irányelvekben meghatározott jogok jobb érvényesítése és az alkalmazandó eljárásokkal kapcsolatos tudatosság növelése érdekében az információk jobb terjesztése jelenti az első megteendő gyakorlati lépéseket;

11. javasolja, hogy egyszerűsítsék és hangolják össze a jogszabályi keretet azáltal, hogy összehangolják a legális migrációra vonatkozó hatályos irányelveknek a kérelmezési eljárásokra, a befogadási és elutasítási okokra, az eljárási biztosítékokra, az egyenlő bánásmódra, a munkaerőpiachoz való hozzáférésre – ezen belül a munkáltatóváltás jogára –, a családegyesítésre vonatkozó rendelkezéseit az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával, valamint az Unión belüli mobilitással;

12. üdvözli az összevont engedélyről szóló irányelv Európai Bizottság által tervezett felülvizsgálatát, javasolja, hogy a munkavállalók szélesebb kategóriájának elérése érdekében bővítsék ki az irányelv hatályát és alkalmazását; üdvözli továbbá a huzamos tartózkodásra vonatkozó irányelv Európai Bizottság által tervezett felülvizsgálatát, amely irányelv lehetőséget kínál a mobilitás fokozására és az eljárások egyszerűsítésére és harmonizálására; várakozással tekint az idénymunkásokról szóló irányelv végrehajtásáról hamarosan elkészülő bizottsági jelentés elé, amelynek részletesen meg kell vizsgálnia a tartózkodási jogállásra, az egyenlő bánásmódra és a tartózkodás maximális időtartamára vonatkozó rendelkezéseket; felhívja a Bizottságot, hogy az értékelést követően fontolja meg a fent említett irányelv jogalkotási felülvizsgálatát; felszólítja a Bizottságot, hogy javasoljon megfelelő jogalkotási intézkedést a meglévő irányelveknek a legkedvezőbb rendelkezésekkel való összehangolása révén történő javítása érdekében;

Az Unión belüli mobilitás javítása

13. hangsúlyozza, hogy a harmadik országbeli állampolgárok EU-n belüli mobilitása az EU legális migrációs politikájának kulcsfontosságú eleme, mivel olyan egyértelmű hozzáadott értéket nyújt, amelyet tagállami szinten nem lehet elérni; emlékeztet arra, hogy a munkavállalók szabad mozgása segít a kereslet és a kínálat összehangolásában az EU munkaerőpiacain, válság idején pedig hozzájárulhat a munkaerőpiac kiigazításához és az általános gazdasági növekedéshez;

14. felhívja a tagállamokat, hogy fokozzák a harmadik országbeli állampolgárok Unión belüli mobilitására vonatkozó rendszerekkel kapcsolatos koordinációt a nemzeti hatóságok között; rámutat arra, hogy meg kell könnyíteni az adatok, statisztikák és bizonyítékok összegyűjtését, valamint a nemzeti hatóságok közötti információcserét, egyeztetést és együttműködést a közösségi vívmányok hatékonyságának és eredményességének javítása, valamint az uniós hozzáadott érték lehető legteljesebb kiaknázása érdekében;

([15]) A célravezetőségi vizsgálat a következő fő területeket azonosította a belső koherenciával kapcsolatos legtöbb problémaként: kérelmezési eljárások, befogadási és tartózkodási feltételek (beleértve az elutasítás és a visszavonás okait), az egyenlő bánásmód feltételei, az Unión belüli mobilitás és családegyesítés.

15. hangsúlyozza, hogy az Unión belüli mobilitást megkönnyítő összehangoltabb és rugalmasabb szabályok ösztönzőként működnének a harmadik országbeli állampolgárok számára, pozitív intézkedést jelentenének a munkáltatók számára, és segítenék a tagállamokat munkaerőpiacaik hiányosságainak feltöltésében és gazdaságaik fellendítésében; hangsúlyozza továbbá, hogy az Unión belüli, megerősített mobilitás lehetővé tenné a már az EU-ban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számára, hogy javítsák integrációs kilátásaikat;

16. megjegyzi, hogy a közelmúltban elfogadott, a diákokról és kutatókról, valamint a vállalaton belül áthelyezett személyekről szóló irányelvek szélesebb körű mobilitási jogokat biztosítanak a harmadik országbeli állampolgárok számára, mint a legális migrációról szóló, korábban elfogadott irányelvek, mint például a kék kártyáról szóló eredeti irányelv és a huzamos tartózkodásra vonatkozó irányelv;

17. ajánlja, hogy az egyszerűsítés felé tett első lépésként a legális migrációról szóló meglévő irányelvekben erősítsék meg az EU-n belüli mobilitáshoz való jogokat; megismétli, hogy a Bizottságnak megfelelő jogalkotási intézkedést kell javasolnia;

Tehetségbázis kialakítása

18. hangsúlyozza, hogy új eszközökre van szükség a munkáltatók és a leendő munkavállalók közötti kapcsolat megteremtéséhez, a munkaerőhiány kezeléséhez, valamint a harmadik országban szerzett képesítések és készségek uniós szintű elismerésének megkönnyítéséhez; kiemeli, hogy a munkaadóknak és a harmadik országbeli állampolgároknak jobb információkra van szükségük az EU-ba irányuló legális migrációról, és fokozni kell a legális migrációról az érintett harmadik országokkal folytatott strukturált és érdemi párbeszédet;

19. javasolja, hogy hozzanak létre egy uniós tehetségbázisként szolgáló megfeleltetési platformot, amely egyablakos ügyintézési pontként szolgálna a harmadik országbeli munkavállalók, az uniós munkáltatók és a nemzeti közigazgatások számára; tudomásul veszi a Bizottság tervét, hogy megvizsgálja egy ilyen uniós tehetségbázis kialakításának lehetőségét; javasolja, hogy ez terjedjen ki az alacsony, közepes és magas szintű képzettséggel rendelkező munkavállalókat, valamint a fizetett és önfoglalkoztató munkaerőt alkalmazó valamennyi foglalkoztatási ágazatra, beleértve a kis- és középvállalkozásokat és az induló vállalkozásokat is; megjegyzi, hogy az állami foglalkoztatási szolgálatok bevonása – többek között helyi szinten is – egy ilyen platformba mind az EU-ban, mind a származási országokban hozzájárulhat az uniós tagállamok és harmadik országok közötti partnerségek javításához és a bizalom megteremtéséhez, megteremtheti a beruházáshoz szükséges légkört, valamint segíthet helyénvalóbb választ adni a helyi szintű foglalkoztatási igényekre vagy munkaerőhiányra; javasolja, hogy könnyítsék meg a harmadik országok részvételét egy ilyen tehetségbázisban, például online vagy az EU és a tagállamok diplomáciai képviseletein keresztül;

20. felhívja a figyelmet arra, hogy egy ilyen uniós tehetségbázis fontos új eszközként szolgálhat a készségkínálatnak a nemzeti munkaerőpiacokkal való összehangolásához és kezeléséhez, és hogy az EU fontos szerepet játszhatna egy ilyen eszköz létrehozásában, nyomon követésében és felügyeletében, többek között finanszírozás és tudásmegosztás révén; javasolja, hogy a platformot használják fel a részt vevő tagállamok és harmadik országok tanterveinek és a képzési követelményeinek egyértelműsítésére és jobb összehangolására; úgy véli, hogy harmonizált uniós pályázati keret, amely a kérelmezők uniós tehetségbázisából indul ki, elősegítené a bürokrácia csökkentését tagállami szinten; úgy véli, hogy az EU fontos szerepet játszhat a jelöltek képesítéseinek, nyelvtudás-szintjének és készségeinek előzetes szűrésében; rámutat, hogy a célzott információterjesztés mennyire fontos lenne a tehetségbázisként szolgáló megfeleltetési platform harmadik országokban és a részt vevő tagállamokban való népszerűsítésében;

21. ajánlja, hogy könnyítsék meg, tegyék méltányosabbá és észszerűsítsék a tagállamokban az oklevelek, bizonyítványok és egyéb szakmai képesítések, többe között a harmadik országokban formális és nem formális úton elsajátított készségek felmérését, kölcsönös elismerését és tanúsítását felgyorsított eljárások végrehajtása és az információhoz való hozzáférés megkönnyítése révén; úgy véli, hogy ez erősítené az Unión belüli mobilitást; kiemeli, hogy az európai képesítési keretrendszer jó alapot biztosít ahhoz, hogy a harmadik országok képesítési rendszereit összekapcsolják egy közös uniós referenciakerettel;

22. ragaszkodik ahhoz, hogy a tagállamok a 2012. évi tanácsi ajánlással összhangban haladéktalanul vezessenek be mechanizmusokat és intézkedéseket a szakmai tapasztalat, valamint a nem formális és informális tanulás érvényesítésére ([16]); hangsúlyozza, hogy a nemzeti hatóságoknak meg kell osztaniuk egymással a bevált gyakorlatokat; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az érintett civil társadalmi szervezeteket, szociális partnereket, diaszpórahálózatokat és a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalóit, valamint a helyi hatóságokat és a nemzetközi szervezeteket (különösen a Nemzetközi Migrációs Szervezetet (IOM), a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetet (ILO) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetet (OECD)) bevonják a készségek meghatározásáról szóló vitákba, amelyeknek ki kell terjedniük a munkahelyi képzésre, az informális képesítésekre és a munkatapasztalatra is;

([16]) A Tanács ajánlása (2012. december 20.) a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről (HL C 398., 2012.12.22., 1. o.).

2021. május 20., csütörtök

A harmadik országokkal fenntartott kapcsolatok megerősítése és a legális lehetőségek előmozdítása

23. hangsúlyozza, hogy az EU elöregedő lakossága és zsugorodó munkaereje fényében a munkaerő-mobilitási rendszerek képesek fellendíteni az uniós munkaerőpiacokat, és hozzájárulhatnak a gazdasági növekedéshez;

24. támogatja a migrációval kapcsolatos globális és regionális együttműködést a legális migráció lehetőségeinek rendelkezésre állásának és rugalmasságának megerősítése egyik módjaként; továbbra is meg van győződve arról, hogy a megfelelő legális migrációs csatornák fejlesztése hozzájárulna az irreguláris migráció csökkentéséhez, aláásná az embercsempészek üzleti modelljét, csökkentené az emberkereskedelmet és a munkaerő-kizsákmányolást, növelné az esélyegyenlőséget valamennyi munkavállaló számára, és jogszerű utat kínálna az Unióba való migrációt tervező személyek számára; ezzel összefüggésben felszólítja a Bizottságot az összes munkaerő-toborzó ügynökség szabályozására, lehetőség szerint az Európai Munkaügyi Hatóságon keresztül (ELA);

25. úgy véli, hogy a migrációval foglalkozó, szélesebb körű párbeszéd – például az EU és több harmadik ország közötti rendszeres csúcstalálkozók révén – megkönnyítheti az uniós munkaerőpiacok igényeinek kielégítését és a kiegyensúlyozott partnerségek kialakítását, többek között a vállalkozások és a civil társadalom kezdeményezésére, amelyek segíthetnek felkészülni a harmadik országbeli állampolgároknak a célország munkaerőpiacába történő integrációjára, és elősegíthetik a megszerzett készségek fenntartható átadását a származási és a célország között; kiemeli, hogy ihletet lehetne meríteni a tehetséggondozási partnerségek fejlesztésére vonatkozó, meglévő, készségalapú megállapodásokból, amelyek lehetővé teszik a célország számára, hogy közvetlenül részt vegyen az EU-ba való migráció iránt esetlegesen érdeklődő harmadik országbeli állampolgárok készségkészleteinek kialakításában, többek között azáltal, hogy képzési létesítményeket és programokat hoznak létre harmadik országok számára, és kezelik a harmadik országokkal kialakított partnerségek átláthatóságának szükségességét, többek között úgy, hogy foglalkoznak a szociális partnerek bevonásának szükségességével is;

26. hangsúlyozza a hazautalások fontos szerepét és a biztonságos, szabályos és jogszerű migráció előnyeit mind a küldő, mind a fogadó országok számára; támogatja az „agyelszívás" és az „agynyerés" kérdésének a körkörös migrációt lehetővé tevő eszközök továbbfejlesztése révén történő kezelésére irányuló erőfeszítéseket; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy elemezze a más országok által alkalmazott meglévő modellek, például a pontalapú rendszerek és az érdeklődés kifejezésén alapuló modellek előnyeit és hátrányait; a körkörös migráció megkönnyítése érdekében javasolja az előnyben részesített mobilitás és a megújítható engedélyekhez való hozzáférés bevezetését, a visszautazáshoz való jogot, valamint a harmadik országbeli állampolgárok számára a tartózkodás engedélyezett időtartamának meghosszabbítását annak érdekében, hogy lehetővé tegyék számukra, hogy visszatérjenek hazájukba;

Az EU jogalkotási keretének fejlesztése

27. emlékeztet arra, hogy az EU lemaradt a tehetségekért folytatott globális versenyben; megjegyzi, hogy a legális munkaerő-migrációval kapcsolatban az előző Bizottság által előterjesztett egyetlen javaslat a kékkártyáról szóló irányelv felülvizsgálatára irányult; továbbra is elkötelezett amellett, hogy törekedjen a kék kártyáról szóló irányelv érdemi és alapos felülvizsgálatára annak érdekében, hogy hozzáadott értéket teremtsen a harmonizáció, a készségek elismerése, az eljárások egyszerűsítése és az EU-n belüli mobilitás javítása terén;

28. hangsúlyozza a strukturált párbeszéd és konzultáció szükségességét az érdekelt felekkel, köztük az érintett civil társadalmi szervezetekkel, szociális partnerekkel és diaszpórahálózatokkal, magukkal a harmadik országbeli munkavállalókkal, valamint a helyi hatóságokkal és a nemzetközi szervezetekkel (különösen a Nemzetközi Migrációs Szervezettel, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel és az OECD-vel) az uniós jogszabályi keret jövőbeli fejlesztésének mérlegelésekor;

29. úgy véli, hogy a legális migrációra vonatkozó nemzeti és uniós politikáknak reagálniuk kell a munkaerőhiányra és a készségek terén mutatkozó hiányra; e célból felszólítja a Bizottságot, hogy elemezze az olyan munkaerőpiaci tesztek és munkaerő-migrációs rendszerek eredménytelenségét, amelyek nem reagálnak a valós munkaerőpiaci igényekre; javasolja, hogy az Unió fejlessze jogalkotási keretét, hogy az nagyobb mértékben kiterjedjen az alacsony vagy közepes képzettséget igénylő munkát kereső harmadik országbeli állampolgárokra ([17]);

([17]) Lásd például: European Migration Network, *Determining labour shortages and the need for labour migration from third countries in the EU (Európai Migrációs Hálózat, A munkaerőhiány és a harmadik országokból érkező munkaerő-migráció szükségességének meghatározása az EU-ban)*, Európai Bizottság, Brüsszel, 2015.

30. ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a harmadik országbeli állampolgárokat gyakran a háztartási és a házi gondozási ágazatban alkalmazzák ([18]); megjegyzi, hogy ez egy olyan ágazat, amelyben a munkavállalók többsége nő; kéri az EU-t és a tagállamokat, hogy ratifikálják az ILO háztartási munkáról szóló 189. számú egyezményét, és biztosítsák a foglalkoztatási normák teljes körű alkalmazását; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy fontolja meg jogalkotási intézkedések meghozatalát ezen a területen;

31. felszólítja a Bizottságot, hogy az (EU) 2018/646 európai parlamenti és tanácsi határozattal ([19]) összhangban dolgozzon ki egy uniós szintű rendszert az önfoglalkoztatók, a vállalkozók és az induló innovatív vállalkozások, valamint az előírt képesítéssel nem rendelkező fiatalabb harmadik országbeli állampolgárok határokon átnyúló tevékenységeinek vonzása és megkönnyítése érdekében, például munkakeresői és képzési vízumok révén, figyelembe véve az Europass platform szolgáltatásait;

32. elismeri, hogy az ágazati irányelvek nem jelentenek csodaszert sem az EU munkaerőpiaci szükségletei, sem általánosabban a legális migráció szempontjából, ugyanakkor tudomásul veszi, hogy a legtöbb tagállamnak nemzeti szintű rendszere van a migráns munkaerők toborzására; úgy véli, hogy középtávon az EU-nak el kell mozdulnia az ágazati megközelítéstől, és el kell fogadnia egy bevándorlási kódexet, amely átfogó szabályokat határoz meg az Unióban munkát kereső harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozóan, illetve harmonizálja a harmadik országok ilyen polgárait és családjukat megillető jogokat;

33. rámutat, hogy egy ilyen átfogó jogalkotási eszköz megoldaná az eljárások jelenlegi keverékét, megszüntetné a tagállamokban megállapított különböző követelményeket, és biztosítaná a szabályok szükséges egyszerűsítését és harmonizációját anélkül, hogy hátrányos megkülönböztetésben részesítené a foglalkoztatás bármely ágazatát vagy a munkavállalók bármely típusát; úgy véli továbbá, hogy egy ilyen eszköz megkönnyítené a tagállamok közötti, valamint az EU és a harmadik országok közötti együttműködést;

o

o o

34. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

([18]) Lásd még: EPRS *The cost of non-Europe in the area of legal migration (A jogszerű migráció területén az európai szintű cselekvés hiányából fakadó költségek)*, Európai Parlament, Brüsszel, 2019., 21–-22. o.

([19]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/646 határozata (2018. április 18.) a készségekkel és képesítésekkel kapcsolatban nyújtott jobb szolgáltatások közös keretrendszeréről (Europass) (HL L 112., 2018.5.2., 42. o.).

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0261

Európa digitális jövőjének megtervezése: a digitális egységes piac és a mesterséges intelligencia alkalmazása az európai fogyasztók számára

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása Európa digitális jövőjének alakításáról: a digitális egységes piac működése előtt álló akadályok felszámolása és a mesterséges intelligencia használatának javítása az európai fogyasztók számára (2020/2216(INI))

(2022/C 15/22)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az „Európa digitális jövőjének megtervezése” című, 2020. február 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0067),

— tekintettel „A mesterséges intelligencia – a kiválóság és a bizalom európai megközelítése” című, 2020. február 19-i bizottsági fehér könyvre (COM(2020)0065),

— tekintettel a mesterséges intelligencia, a dolgok internete és a robotika biztonsági és felelősségi vonatkozásairól szóló, 2020. február 19-i bizottsági jelentésre (COM(2020)0064),

— tekintettel „A belső piaci akadályok azonosítása és kiküszöbölése” című, 2020. március 10-i bizottsági közleményre (COM(2020)0093),

— tekintettel az egységes piaci szabályok jobb végrehajtására és érvényesítésére irányuló hosszú távú cselekvési tervről szóló, 2020. március 10-i bizottsági közleményre (COM(2020)0094),

— tekintettel az „Új fogyasztóügyi stratégia – A fogyasztók rezilienciájának erősítése a fenntartható helyreállítás érdekében” című, 2020. november 13-i bizottsági közleményre (COM(2020)0696),

— tekintettel a „Mesterséges intelligencia Európa számára” című, 2018. április 25-i bizottsági közleményre (COM(2018)0237),

— tekintettel a McKinsey & Company által a Bizottság számára készített, „A digitális transzformáció alakítása Európában” című, 2020. februári munkadokumentumra ([1]),

— tekintettel a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutatóról (DESI) készült 2020. évi jelentésekre, valamint a digitalizáció mindennapi életre gyakorolt hatásával kapcsolatos attitűdöket vizsgáló tematikus Eurobarométer-felmérés eredményeire ([2]),

— tekintettel az Európa digitális jövőjének alakításáról szóló, 2020. június 9-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel az európai adatstratégiáról szóló, 2020. február 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0066),

— tekintettel a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) ([3]),

— tekintettel az általános termékbiztonságról szóló, 2001. december 3-i 2001/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([4]),

([1]) https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64962
([2]) https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2228
([3]) HL L 178., 2000.7.17., 1. o.
([4]) HL L 11., 2002.1.15., 4. o.

— tekintettel az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) ([5]),

— tekintettel a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre („irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról") ([6]),

— tekintettel a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([7]),

— tekintettel a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([8]),

— tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv visszavonásáról szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendeletre (általános adatvédelmi rendelet) ([9]);

— tekintettel „A digitális egységes piaci intézkedéscsomag megvalósítása felé" című, 2016. január 19-i állásfoglalására ([10]),

— tekintettel a belső piacon belül a vevő állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye alapján történő indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozással és a megkülönböztetés egyéb formáival szembeni fellépésről, valamint a 2006/2004/EK és az (EU) 2017/2394 rendelet, továbbá a 2009/22/EK irányelv módosításáról szóló, 2018. február 28-i (EU) 2018/302 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([11]),

— tekintettel az információkhoz, eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz hozzáférést biztosító egységes digitális kapu létrehozásáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2018. október 2-i (EU) 2018/1724 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([12]),

— tekintettel a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló, 2019. november 27-i (EU) 2019/2161 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([13]),

— tekintettel a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([14]),

— tekintettel a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([15]),

— tekintettel az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1150 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([16]),

---

([5]) HL L 201., 2002.7.31., 37. o.
([6]) HL L 149., 2005.6.11., 22. o.
([7]) HL L 376., 2006.12.27., 36. o.
([8]) HL L 304., 2011.11.22., 64. o.
([9]) HL L 119., 2016.5.4., 1. o.
([10]) HL C 11., 2018.1.12., 55. o.
([11]) HL L 60. I, 2018.3.2., 1. o.
([12]) HL L 295., 2018.11.21., 1. o.
([13]) HL L 328., 2019.12.18., 7. o.
([14]) HL L 151., 2019.6.7., 70. o.
([15]) HL L 130., 2019.5.17., 92. o.
([16]) HL L 186., 2019.7.11., 57. o.

2021. május 20., csütörtök

— tekintettel az automatizált döntéshozatali folyamatokról és a fogyasztók védelmének és az áruk és szolgáltatások szabad mozgásának biztosításáról szóló, 2020. február 12-i állásfoglalására ([17]),

— tekintettel 2020. október 20-i állásfoglalására a Bizottságnak szóló, digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályra vonatkozó ajánlásokkal: az egységes piac működésének javításáról ([18]),

— tekintettel 2020. október 20-i állásfoglalására a mesterséges intelligencián alapuló technológiák fejlesztéséhez kapcsolódó szellemitulajdon-jogokról ([19]),

— tekintettel 2020. október 20-i állásfoglalására a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal a mesterséges intelligencia, a robotika és a kapcsolódó technológiák etikai szempontjainak keretéről ([20]),

— tekintettel 2020. október 20-i állásfoglalására a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a mesterséges intelligenciára vonatkozó polgári jogi felelősségi rendszerről ([21]),

— tekintettel az egységes piac megerősítéséről és a szolgáltatások szabad mozgásának jövőjéről szóló, 2021. január 20-i állásfoglalására ([22]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság, az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság, a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság, a Kulturális és Oktatási Bizottság, a Jogi Bizottság, az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság, a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, valamint a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság jelentésére (A9-0149/2021),

A. mivel továbbra is akadályok állnak fenn a digitális egységes piacon, amelyeket kell szüntetni annak érdekében, hogy az abban rejlő lehetőségek maradéktalanul kiaknázhatók legyenek, és mivel a közös, emberközpontú uniós megközelítés elengedhetetlen a digitális egységes piac sikeréhez;

B. mivel a digitalizáció jelentős hozzáadott értéket nyújthat az egységes piac egésze számára, és egyaránt fontos az európai fogyasztók, valamint a hagyományos és a nem hagyományos ágazatok számára, és versenyelőnyt jelenthet a globális piacon;

C. mivel a digitális egységes piac különböző kihívásokat támaszt a hagyományos piacokkal szemben, tiszteletben kell tartani azt az elvet, hogy „ami jogellenes offline, az online is jogellenes”;

D. mivel a mesterséges intelligenciára bizonyos mértékig már vonatkoznak a meglévő jogszabályi követelmények;

E. mivel fel kell építeni a közvélemény mesterséges intelligenciába vetett bizalmát azáltal, hogy abban alapértelmezetten érvényesítjük az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartását, a fogyasztóvédelmet, az adatvédelmet és a biztonságot, továbbá előmozdítjuk az innovációt Európában;

F. mivel a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv a mezőgazdaságot azon ágazatok egyikeként ismeri el, amelyekben a mesterséges intelligencia növelheti a hatékonyságot, és a jövőbeli közös agrárpolitika (KAP) egyik általános célkitűzése az intelligens gazdálkodás előmozdítása; mivel a mezőgazdaság és állattenyésztés terén végzett, MI-vel kapcsolatos kutatás és munka lehetőséget kínál arra, hogy az ágazat vonzóbbá váljon a fiatalok számára, ily módon hozzájárul a generációs megújulás kérdésének megoldásához, és a mezőgazdasági teljesítmény növeléséhez a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken, valamint az állatjóléthez és a termelékenységhez; mivel a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégia célja, hogy segítse a mezőgazdasági termelőket a minőségi termelésben, valamint a tápanyagveszteség és a növényvédő szerek és műtrágyák használata 2030-ra elérendő csökkentésében;

G. mivel a digitális átálláshoz a digitális gazdaság kulcsfontosságú tényezőibe való fokozott beruházásra és a zöld átállásra irányuló szakpolitikai intézkedésekkel való összehangolására van szükség;

([17]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0032.
([18]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0272.
([19]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0277.
([20]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0275.
([21]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0276.
([22]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0007.

H. mivel a mesterséges intelligencia számos előnnyel jár, de bizonyos kockázatokat is hordoz;

I. mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája és az emberi jogok európai egyezménye értelmében az uniós tagállamok és az uniós intézmények kötelesek biztosítani, hogy az új és kialakulóban lévő technológiák alkalmazása ne korlátozza indokolatlanul az egyes személyek magánélethez, adatvédelemhez, a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságához, a megkülönböztetésmentességhez és a méltósághoz való jogát és más alapvető jogait;

J. mivel a mesterséges intelligencia használata kockázatot is jelent, és aggályokat vet fel a személyes adatok gyűjtésének, felhasználásának és terjesztésének etikusságát, kiterjedését és átláthatóságát illetően;

1. rész: az egységes piac zavartalan működése előtt álló akadályok lebontása

1. úgy véli, hogy az EU digitális politikájának létre kell hoznia és támogatnia kell azokat az alapvető elemeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az európai köz- és magánszektor világelsővé váljon a megbízható, emberközpontú digitális innováció terén; úgy véli, hogy ezen alapvető elemek egyike a digitális egységes piac, amelynek lényege az új technológiákban rejlő lehetőségek teljes kiaknázása az indokolatlan nemzeti akadályok felszámolása által, valamint a jogi egyértelműség megteremtése révén a fogyasztók és a vállalkozások számára, ami az európai polgárok hasznára válik és erősíti a versenyt; úgy véli, hogy a piaci integráció és harmonizáció jobban szervezett és közös európai megközelítése hozzájárulhat ehhez az eredményhez; úgy véli, hogy ennek eléréséhez tagállami és uniós szinten egyaránt további intézkedésekre van szükség;

2. hangsúlyozza a teljes mértékben működő, a fogyasztók és a vállalkozások javát szolgáló digitális egységes piac fontosságát, és kéri, hogy a kkv-k kapjanak támogatást digitális átalakulásukhoz, továbbá elvárja a Bizottságtól, hogy a kkv-kra vonatkozóan vezessen be jogalkotási javaslat előtti célravezetőségi vizsgálatot;

3. úgy véli, hogy a digitalizációval kapcsolatos uniós megközelítésben teljes mértékben érvényesülnie kell az alapvető jogoknak, a fogyasztóvédelemnek, a technológiasemlegességnek, a hálózatsemlegességnek és az adatvédelmi szabályoknak, az inkluzivitásnak és a diszkriminációmentességnek;

4. úgy véli, hogy a digitalizáció és az olyan kialakulóban lévő technológiák, mint a mesterséges intelligencia, hozzájárulhatnak az uniós iparstratégia és a zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez és a Covid19-válság által támasztott nehézségek egy részének legyőzéséhez; úgy véli továbbá, hogy a zöld megállapodás, az iparstratégia és a digitalizáció olyan szakpolitikai megközelítése, amely révén egymást kölcsönösen erősítik, elősegíthetné célkitűzéseik megvalósítását, ugyanakkor előmozdíthatná az EU technológiai vezető szerepét is; rámutat, hogy az olyan digitális megoldások, mint a távmunka és az MI-alkalmazások lehetőséget kínálnak a fogyatékossággal élők részvételének támogatására a digitális egységes piacon; úgy véli, hogy a Covid19-válság a digitalizáció felgyorsítására is lehetőséget kínál, és hogy a digitális átalakulásnak általában véve a közérdeket kell szolgálnia; úgy véli, hogy a digitális átalakulás segítheti az EU városi, vidéki és elszigetelt régiói szükségleteinek kielégítését;

5. megjegyzi, hogy az új technológiákban lehetőségek rejlenek a körforgásos és fenntartható gazdaságra való átállás terén, mivel megkönnyítik a körforgásos üzleti modellek bevezetését, előmozdítják az adatfeldolgozó és -tároló rendszerek energiahatékonyságát, hozzájárulnak a fenntarthatóbb értékláncokhoz és optimalizálják az erőforrások felhasználását;

6. felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő és támogassa a fenntartható technológiák elterjedését és fejlesztését a zöld megállapodás megvalósítása során, többek között értékelve az adatmegosztás környezeti hatásait, valamint azokat az infrastruktúrákat, amelyek a fenntartható digitális kiépítés biztosításához szükségesek;

7. hangsúlyozza, hogy az alapvető és jól meghatározott adatkészletek megosztásának és az azokhoz való hozzáférésnek a biztosítása kulcsfontosságú a zöld megállapodásban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához; felszólítja a Bizottságot, hogy értékelje, mely adatkészletek alapvető fontosságúak e célból;

8. úgy véli, hogy meg kell szüntetni az olyan gyakorlatokat, amelyek aláássák a fogyasztó- és adatvédelmet, valamint a munkavállalói jogokat;

9. kiemeli, hogy a Bizottságnak kiegyensúlyozott, időtálló és tényeken alapuló megközelítést kell alkalmaznia a szubszidiaritás elvén alapuló jogalkotás terén, hogy a közszolgáltatások nyújtását biztosító, versenyképes, méltányos, hozzáférhető, technológiasemleges, innovációbarát, fogyasztóbarát, emberközpontú és megbízható digitális egységes piacot hozzon létre, amely biztonságos adattársadalmat és -gazdaságot épít ki;

2021. május 20., csütörtök

10. hangsúlyozza, hogy a digitális gazdaság és a hagyományos gazdaság adóztatása tekintetében egyenlő feltételeknek kell érvényesülniük, aminek a módja közös álláspont kialakítása arról, hogy hol történik az értékteremtés;

11. hangsúlyozza, hogy adott esetben a kkv-k és más gazdasági szereplők számára előnyös lehet kooperatív modellek – például a nyílt forráskód és a nyílt szoftverrendszerek – használata, a különböző helyzetektől vagy körülményektől függően, figyelembe véve a lehetséges előnyöket, a kiberbiztonságot, a magánélet védelmét és az adatvédelmet, az alkalmazandó jogszabályok sérelme nélkül; úgy véli, hogy ez hozzájárulhat Európa digitális stratégiai autonómiájának megvalósításához;

12. felhívja a Bizottságot, hogy jövőbeli jogalkotási javaslataiban kövesse irányadó elveit, és kerülje el a digitális egységes piac széttagoltságát, szüntesse meg a meglévő indokolatlan akadályokat és a szükségtelen bürokratikus követelményeket, támogassa az innovációt, különösen a kkv-k esetében, továbbá alkalmazza azokat a megfelelő ösztönzőket, amelyek egyenlő versenyfeltételeket teremtenek, valamint egyenlő hozzáférést a beruházási lehetőségekhez;

13. kéri a Bizottságot, hogy biztosítsa mind a jelenlegi, mind az új jogszabályi követelmények hatékony és eredményes végrehajtását; úgy véli, hogy a végrehajtásnak határokon és ágazatokon átnyúlóan is hatékonyan kell működnie, a hatóságok közötti szorosabb együttműködés révén, kellő figyelmet fordítva az egyes hatóságok szakértelmére és vonatkozó hatáskörére; úgy véli, hogy a Bizottságnak irányadó keretet kell biztosítania a mesterséges intelligenciára vagy a kapcsolódó területekre vonatkozó új szabályozási követelmények összehangolásának biztosításához;

14. felhívja a Bizottságot, hogy törekedjen az egyaránt innováció- és fogyasztóbarát szabályozási környezet kialakítására, és erősítse meg az európai digitális gazdaság pénzügyi és intézményi támogatását, szoros együttműködésben a tagállamokkal és az érintettekkel, például a következő intézkedések révén: az oktatásba, kutatásba és fejlesztésbe történő beruházás, az európai innováció támogatása, a könnyen olvasható, interoperábilis, jó minőségű ipari és nyilvános adatokhoz való nagyobb mértékű és szélesebb körű hozzáférés biztosítása, a digitális infrastruktúra kiépítése, a digitális készségek általános elérhetőségének növelése a lakosság számára, a technológiai vezető szerep előmozdítása az üzleti környezet terén, valamint arányos és harmonizált szabályozási környezet létrehozása;

15. úgy véli, hogy az intelligens közbeszerzés – például az európai GovTech platform – fontos szerepet játszhat a digitális fejlesztések támogatásában az egész EU-ban;

16. úgy véli, hogy jelentős beruházásokra és az állami és a magánszféra közötti együttműködésre van szükség a mesterséges intelligencia és más kulcsfontosságú új technológiák terén; üdvözli az uniós finanszírozási programok felhasználását a társadalmunk és iparunk digitalizálásának támogatására, amennyiben azok a hatékonyság, az átláthatóság és a befogadás elvén alapulnak; kéri a különböző alapok összehangolt végrehajtását a programok közötti szinergiák maximalizálása érdekében; javasolja a szükséges digitális infrastruktúra kiépítéséhez szükséges alapok stratégiai rangsorolását; felszólít a beruházások növelésére a Next Generation EU, valamint a köz- és magánfinanszírozás révén annak érdekében, hogy tükrözzék az EU azon törekvését, hogy globális technológiai vezetővé váljon – elmélyítve kutatásait és ismereteit – és a társadalom minden tagja számára teljes mértékben kihasználja a digitalizáció előnyeit;

17. úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia különleges kihívást jelent a kkv-k számára, és hogy a szükségtelenül összetett szabályozási követelmények aránytalanul befolyásolhatják versenyképességüket; az MI-megoldásokra való áttérésnek hasznosnak kell lennie e vállalkozások számára, és az MI használatára vonatkozó új jogszabályok nem vezethetnek indokolatlan bürokratikus terhekhez, amelyek veszélyeztetnék e vállalkozások piaci versenyképességét;

18. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a Next Generation EU helyreállítási terv beruházásainak szélesebb körű koordinációját; felhívja a Bizottságot, hogy e terven belül javasoljon konkrét intézkedéseket az olyan nagy hatású technológiák és infrastruktúra Unión belüli támogatására, mint a mesterséges intelligencia, a nagy teljesítményű számítástechnika, a kvantum-számítástechnika, a felhő-infrastruktúra, a platformok, az intelligens városok, az 5G és az optikai infrastruktúra;

19. emlékeztet arra, hogy a kkv-k alkotják az európai gazdaság gerincét, és a digitális átálláshoz különleges támogatásra van szükségük az uniós finanszírozási programokból; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az Egységes piac program, a digitális innovációs központok, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz révén erősítsék meg az induló innovatív vállalkozások, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatását a digitális technológiák fejlesztése és alkalmazása terén, és ezáltal tovább ösztönözzék a digitális átalakulást, és tegyék lehetővé e vállalkozások számára, hogy maradéktalanul kibontakoztathassák digitális potenciáljukat és versenyképességüket az európai növekedés és foglalkoztatás érdekében;

20. megjegyzi, hogy más piacokhoz képest Európában a kockázati és magvető tőke, valamint a magántőke-finanszírozás jelentős hiánya tapasztalható; úgy véli, hogy emiatt az európai induló innovatív vállalkozások sok esetben harmadik országok piacain növekednek ahelyett, hogy az EU-ban terjeszkednének; úgy véli, hogy ez megakadályozza a tágabb értelemben vett európai gazdaságot abban, hogy az Európából származó vállalkozások révén áttételes előnyökre tegyen szert; kiemeli a meglévő innovációs és kutatási finanszírozási eszközök terén az állami szervezetek aránytalanul nagy szerepét, valamint a jelentős eltéréseket a tagállamok között a startup-ökoszisztémák és a rendelkezésre álló finanszírozás tekintetében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy javasoljanak átfogó európai megközelítést az uniós technológiai beruházások tőkeforrásainak növelésére, beleértve az üzletiangyal-befektetéseket támogató kezdeményezéseket, valamint annak elősegítésére, hogy kockázati és magvető tőke álljon az európai vállalkozások és induló innovatív vállalkozások rendelkezésre;

21. hangsúlyozza, hogy a Digitális Európa program, valamint a Horizont Európa és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz programok szükségesek Európa digitális átalakulásának ösztönzéséhez, és megfelelő finanszírozást kell biztosítani számukra; sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy ezeket a programokat a lehető leghamarabb hajtsák végre; emlékeztet arra, hogy a tagállamoknak tartaniuk kell magukat az Európa 2020 stratégia keretében tett kötelezettségvállalásukhoz, hogy a GDP-jük 3 %-át kutatásra és fejlesztésre fordítják;

22. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen erőfeszítéseket annak érdekében, hogy az EU vezető szerepet töltsön be az új technológiák bevezetési és szabványosítási folyamatában, és ezáltal biztosítsa, hogy az MI emberközpontú legyen, és megfeleljen az európai értékeknek, alapvető jogoknak és normáknak; hangsúlyozza, hogy együtt kell működni a szabványügyi szervezetekkel, a vállalkozásokkal és a nemzetközi partnerekkel a globális szabványok meghatározásában, tekintettel a technológiai vezető szerep és a fejlesztés globális természetére; úgy véli, hogy a CEN munkaértekezleten kötött megállapodás alkalmazásával bizonyos területeken, például az MI és a kialakulóban lévő technológiák esetében hatékonyabbá tehető a harmonizált szabványok kidolgozása;

23. támogatja a Bizottság azon célkitűzését, hogy fokozza a nem személyes adatok elérhetőségét és megosztását az európai gazdaság megerősítése érdekében; úgy véli, hogy e célkitűzés teljesítése során figyelembe kell venni a nem személyes adatokhoz való megnövekedő hozzáféréssel kapcsolatos kockázatokat, például a deanonimizálást;

24. úgy véli, hogy ösztönözni kell a kkv-k több adathoz való hozzáférését, és olyan ösztönzőkre szólít fel, amelyek lehetővé teszik a kkv-k számára a más magánszereplőktől származó nem személyes adatokhoz való önkéntes alapú és kölcsönösen előnyös hozzáférést, megfelelve minden szükséges biztosítéknak, összhangban az (EU) 2016/679 rendelettel, valamint a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó jogi kerettel;

25. megállapítja, hogy a közszolgáltatások vagy a közbeszerzési szerződések teljesítése során a közvállalkozások jelentős mennyiségű nem személyes adatot állítanak elő, gyűjtenek és kezelnek, ami jelentős értéket képvisel az adatok kereskedelmi újrafelhasználása szempontjából és a társadalom javára; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nyílt hozzáférésű adatokról szóló irányelv célkitűzéseinek előmozdítása érdekében szélesebb körben tegyék elérhetővé ezeket az adatokat a közérdek javára történő további felhasználás céljából;

26. emlékeztet arra, hogy olyan adatgazdaságra van szükségünk, amely Unió-szerte hatékony, mivel ez a digitalizáció egyik kulcsfontosságú tényezője; úgy véli, hogy a megbízható mesterséges intelligenciára vonatkozó magas szintű adatvédelem segítene a fogyasztói bizalom növelésében; fontosnak tartja, hogy az EU garantálja a saját adataik ügyfelek és adott esetben fogyasztók általi magas szintű ellenőrzését és biztosítsa a személyes adatok védelmének legszigorúbb normáit, többek között a szellemitulajdon-jogokra vonatkozó egyértelmű és kiegyensúlyozott szabályokkal, ugyanakkor elengedhetetlennek tartja a nyitottság fenntartását a harmadik országok felé, és fontosnak a nem személyes adatok határokon átnyúló szabad áramlását;

27. tudomásul veszi a digitális szolgáltatásokról szóló és a digitális piacokról szóló jogszabályt és úgy véli, hogy ezeknek hozzá kell járulniuk az innováció támogatásához, a magas szintű fogyasztóvédelemhez, valamint a felhasználók internettel kapcsolatos jogai, bizalma és biztonsága javításához; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy az európai piac aktív és rendkívül versenyképes maradjon;

28. hangsúlyozza, hogy a fogyasztóvédelemnek fontos szerepet kell játszania a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályban, és meggyőződése, hogy az online piacterek nagyobb átláthatósága és átvilágítása növelné a termékek biztonságát, és ezáltal erősítené a fogyasztók online piacterekbe vetett bizalmát;

2021. május 20., csütörtök

29. hangsúlyozza ezért, hogy az arányosság elvén alapuló egyértelmű felelősségi körökre van szükség az online piacterek tekintetében; hangsúlyozza, hogy tisztázni kell a tartalomszolgáltató platformok felelősségét az általuk értékesített vagy reklámozott áruk tekintetében annak érdekében, hogy megszűnjön az a jogi hézag, amikor a vásárlók nincsenek megelégedve a jogszabály vagy az áruszállítási szerződés alapján őket megillető helyzettel, például azért, mert nem tudták azonosítani az elsődleges eladót („ismerd az ügyfeledet” üzleti elv);

30. üdvözli a Bizottság által javasolt új fogyasztóvédelmi menetrendet, és arra ösztönzi a Bizottságot, hogy adott esetben aktualizálja a fogyasztóvédelmi jogszabályokat annak érdekében, hogy jobban figyelembe vegyék az új technológiák hatását és az azok révén a fogyasztókat fenyegető potenciális károkat, különösen a legkiszolgáltatottabb csoportok esetében, valamint a Covid19-világjárvány hatásaira tekintettel; úgy véli, hogy az európai fogyasztókat fel kell jogosítani arra, hogy aktív szerepet játsszanak a digitális átállásban, és hogy a fogyasztói bizalom és a digitális technológiák bevezetése attól függ, hogy jogaikat minden körülmények között megvédik-e;

31. emlékeztet arra, hogy az online szolgáltatások indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozása jelentősen akadályozza az egységes piac működését, és indokolatlan megkülönböztetésnek teszi ki az európai fogyasztókat; tudomásul veszi a területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendelet Bizottság általi első rövid távú felülvizsgálatát, és sürgeti a Bizottságot, hogy folytassa értékelését, és kezdjen párbeszédet az érdekelt felekkel, figyelembe véve az audiovizuális szolgáltatásokhoz való határokon átnyúló hozzáférés iránti növekvő igényt a minőségi tartalmak EU-szerte történő terjesztésének előmozdítása érdekében;

32. ismételten kiemeli a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való alapvető uniós jogot, többek között az általános adatvédelmi rendeletben rögzített, kifejezett és tájékoztatáson alapuló beleegyezést; kiemeli, hogy a beleegyezésnek a személyes adatok felhasználására és kezelésére vonatkozó, érthető és könnyen hozzáférhető információkon kell alapulnia, és ezt algoritmusok használata esetén is tiszteletben kell tartani;

33. üdvözli a digitális évtizedre vonatkozó új uniós kiberbiztonsági stratégiát, amely elengedhetetlen a polgárok bizalmának elnyeréséhez, valamint a digitális átállás során az innováció, az összekapcsoltság és az automatizálás előnyeinek teljes körű kihasználásához, továbbá ezzel egyidejűleg az alapvető jogok védelméhez, és felszólít a felvázolt intézkedések hatékony és gyors végrehajtására;

34. felhívja a tagállamokat, hogy haladéktalanul hajtsák végre az európai akadálymentesítési irányelvet annak érdekében, hogy ténylegesen felszámolják a fogyatékossággal élő polgárok előtt álló akadályokat, biztosítsák az akadálymentes digitális szolgáltatások rendelkezésre állását, valamint a szolgáltatásnyújtás feltételeinek megfelelőségét azzal a céllal, hogy teljes mértékben befogadó és akadálymentes digitális egységes piac jöjjön létre, amely biztosítja a fogyatékossággal élők számára az egyenlő bánásmódot és befogadásukat; ösztönzi a tagállamokat, hogy kiterjesszék a közszektorbeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló irányelv alkalmazását a nyilvános használatú területekre, különösen az egészségügyi, a közlekedési, a postai vagy a távközlési ágazatban ([23]);

2. rész: A mesterséges intelligencia használatának javítása az európai fogyasztók számára

35. határozottan úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia – amennyiben az alkalmazandó jogszabályokkal összhangban fejlesztik – képes bizonyos területeket javítani az európai polgárok számára, és jelentős előnyöket és értéket kínálni a gazdaság, a biztonság, a védelem, az oktatás, az egészségügy, a közlekedés és a környezet szempontjából; úgy véli, hogy a mesterséges intelligencián alapuló termékek és szolgáltatások biztonságát, védelmét, inkluzivitását, megkülönböztetésmentességét, hozzáférhetőségét és méltányosságát – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévőnek tekintett fogyasztói csoportok esetében – biztosítani kell annak érdekében, hogy senki ne szoruljon ki, és előnyeik az egész társadalom rendelkezésére álljanak;

36. elismeri, hogy a mesterséges intelligencia előnyeinek kihasználása érdekében a Bizottságnak, a tagállamoknak, a magánszektornak, a civil társadalomnak és a tudományos közösségnek hatékonyan együtt kell működnie a biztonságos, emberközpontú, az egész társadalom javát szolgáló mesterséges intelligencia ökoszisztémájának kialakításában;

37. megállapítja, hogy bár a mesterséges intelligencia jó lehetőségeket kínál, bizonyos kockázatokkal is járhat, például a torzítások és az átláthatatlanság miatt; úgy véli, hogy ezek a kockázatok a mesterséges intelligencia sajátos összefüggéseitől és felhasználási eseteitől függően nyilvánulhatnak meg; kéri a mesterséges intelligencián alapuló rendszerek nyomon követhetőségének átláthatóságát és felülvizsgálatának lehetőségét bármilyen kimutatott kár esetén;

([23]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2102 irányelve (2016. október 26.) a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről (HL L 327., 2016.12.2., 1. o.), (34) preambulumbekezdés.

38. úgy véli, hogy a digitális technológiák Unión belüli fejlesztése, bevezetése és hatékony szabályozása előtt álló egyes akadályok mellett a fogyasztói bizalom hiánya hátráltathatja a mesterséges intelligencia széles körű elterjedését; felhívja a figyelmet arra, hogy a polgárok nem értik a fejlett algoritmikus és mesterségesintelligencia-rendszerek döntéshozatali folyamatait;

39. megjegyzi, hogy a fogyasztóknak egyértelmű és kiszámítható jogi keretre van szükségük a termék hibás működése esetére;

40. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folyamatosan javítsák a közigazgatásnak azt a részét, amely a mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli szabályozás végrehajtásáért lesz felelős;

41. üdvözli a Bizottság mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvét, és felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki emberközpontú, kockázatalapú, egyértelmű és időtálló közös uniós szabályozási keretet a mesterséges intelligenciára vonatkozóan; úgy véli, hogy erre szükség van az automatizált döntéshozatali rendszerek felügyeletéhez, és hogy ennek ki kell egészítenie a mesterséges intelligenciára vonatkozó meglévő jogszabályokat, és biztosítania kell, hogy a szabályozás arányos legyen a kockázati szinttel;

42. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell az algoritmikus döntéshozatal megfelelő mértékű emberi ellenőrzését, valamint a megfelelő és hatékony jogorvoslati mechanizmusok meglétét;

43. hangsúlyozza, hogy a fogyasztókat a mesterséges intelligenciával kapcsolatban olyan alapvető képzettséggel és készségekkel kell felvértezni, amelyek lehetővé teszik számukra e technológiák jobb hasznosítását, ugyanakkor az esetleges fenyegetésekkel szembeni védekezést is;

44. megállapítja, hogy bár a mesterséges intelligenciára eltérő mértékben ugyan, de már a jelenlegi európai jogszabályok is vonatkoznak, és hogy a mesterséges intelligencia kapcsán a fogyasztókat érintő új, eddig megoldatlan jogi kérdések merülnek fel, ezért felhívja a Bizottságot, hogy adjon ki egyértelmű iránymutatást a hatályos alkalmazandó jogszabályok és a javasolt új intézkedések működésére és szinergiájára vonatkozóan a meglévő joghézagok megszüntetése, valamint az arányos és következetes jogi keret megteremtése érdekében; fontosnak tartja a tagállamok között a digitális egységes piac megerősítése érdekében folytatott együttműködést;

45. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a szoros együttműködést a szabályozási keret végrehajtása során az egységes piac széttagoltságának megelőzése érdekében;

46. úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia olyan gyorsan változó technológia, amely elveken és arányosságon alapuló hatékony jogalkotást igényel, nem csak iránymutatásokat; úgy véli, hogy ennek eléréséhez a mesterséges intelligenciát átfogóan kell meghatározni, hogy a különböző ágazatokban hozott szabályozási intézkedések rugalmasak és kiigazíthatók legyenek a jövőbeli fejlemények figyelembevétele és a mesterségesintelligencia-felhasználás különböző kockázati szintjeinek megfelelő kezelése érdekében, amelyeket az ágazati kereteken belül kell pontosabban meghatározni; úgy véli, hogy a jövőbeli szabályozásnak megfelelően tükröznie kell, hogy a mesterséges intelligencia érzékelt kockázatai milyen mértékben jelentkeznek a gyakorlatban a mesterséges intelligencia különböző felhasználási és alkalmazási módjainál;

47. hangsúlyozza, hogy az öntanulási algoritmusok használata lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy átfogó képet kapjanak a fogyasztók személyes körülményeiről és viselkedési szokásairól; felhívja ezért a Bizottságot, hogy átfogóan szabályozza a mesterséges intelligencián alapuló technológiákat az ilyen rendszerek tisztességtelen vagy visszaélésszerű használatának megelőzése érdekében;

48. úgy véli, hogy a mesterséges intelligenciára vonatkozó szabályozási keret célja a mesterséges intelligencián alapuló, megbízható és biztonságos termékek, alkalmazások és szolgáltatások belső piacának megteremtése kell, hogy legyen, és ennek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikkén kell alapulnia;

49. hangsúlyozza a fogyasztók ahhoz való jogát, hogy időben és könnyen hozzáférhető módon megfelelő tájékoztatást kapjanak a mesterséges intelligencián alapuló rendszerek létezéséről és lehetséges kimeneteléről, valamint arról, hogy a rendszer döntéseit hogyan lehet ellenőrizni, érdemben vitatni és helyesbíteni;

50. kötelező tájékoztatásra szólít fel arról, ha a fogyasztók mesterséges intelligencián alapuló rendszerrel lépnek kapcsolatba;

51. úgy véli, hogy a megmagyarázhatóság és az átláthatóság kulcsfontosságú a mesterséges intelligencián alapuló rendszerekbe vetett felhasználói bizalom kiépítéséhez és fenntartásához; véleménye szerint ez azt jelenti, hogy a folyamatoknak átláthatóknak kell lenniük, a mesterséges intelligencián alapuló rendszerek képességeit és célját nyíltan közzé kell tenni, továbbá a döntéseknek megmagyarázhatóknak kell lenniük a közvetlenül érintettek számára;

52. úgy véli, hogy a szabályozási keretnek támogatnia kell a megbízható MI-rendszerek fejlesztését, és szigorú fogyasztóvédelmi normákat kell biztosítania a mesterséges intelligencián alapuló termékekbe vetett fogyasztói bizalom megerősítése érdekében; úgy véli, hogy a kockázatok és a kapcsolódó jogi követelmények fokozatosabb meghatározására, valamint a fogyasztói károk elleni biztosítékokra van szükség; úgy véli továbbá, hogy a szabályozási keretnek biztosítania kell az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot, és lehetővé kell tennie mind a fogyasztók, mind a szabályozó hatóságok egyértelmű tájékoztatását a vonatkozó követelményekről, emellett proaktívan a megbízható mesterséges intelligencia előmozdítására kell ösztönöznie a mesterséges intelligencia fejlesztését és kiépítését végzőket;

2021. május 20., csütörtök

53. felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő az algoritmikus rendszerekkel kapcsolatos információk cseréjét a tagállami hatóságok között, továbbá iránymutatásaival, véleményeivel és szakértelmével támogassa az algoritmikus rendszerekre vonatkozó közös álláspont kialakítását az egységes piacon;

54. úgy véli, hogy egy ilyen keretnek etikus, emberközpontú és az alapjogokon nyugvó megközelítésre kell épülnie az alapvető jogok védelmén, valamint az átláthatóság, (adott esetben) a megmagyarázhatóság és az elszámoltathatóság elvén, továbbá a GDPR-ben rögzített jogokon és kötelezettségeken, többek között az adatminimalizálás, a célhoz kötöttség és a beépített és alapértelmezett adatvédelem elvén alapuló mesterségesintelligencia-termékek tervezése, fejlesztése és életciklusa során;

55. úgy véli, hogy az új szabályozási követelmények hatályát úgy kell megállapítani, hogy a saját összefüggésükben a legnagyobb kockázattal fenyegetőnek tekintett MI-alkalmazásokra vonatkozzanak a legszigorúbb szabályozási követelmények és ellenőrzések, a káros vagy diszkriminatív gyakorlatok betiltásának lehetőségével együtt; kéri a Bizottságot egy, a károkozás kockázatának kiszámítására szolgáló objektív módszertan kidolgozására, a már létező fogyasztóvédelmi jogszabályok mellett; úgy véli, hogy ennek a módszertannak el kell kerülnie a gyorsan elavuló, megszorító, bináris megközelítést és ehelyett a mesterséges intelligencia kontextusára, alkalmazására és speciális felhasználására kell koncentrálnia;

56. hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia egész Unióra kiterjedő szabványosításának elő kell segítenie az innovációt és az interoperabilitást, valamint garantálnia kell a magas szintű fogyasztóvédelmet; elismeri, hogy bár már jelentős számú szabvány létezik, a mesterséges intelligenciára vonatkozó közös szabványok további népszerűsítése és kidolgozása szükséges, például az összetevőkre és a teljes alkalmazásokra vonatkozóan;

57. úgy véli, hogy egyértelmű jogi szabályok és végrehajtási mechanizmusok megléte esetén fontolóra lehetne venni az önkéntes megbízható címke szerepét a mesterséges intelligencia tekintetében, ugyanakkor fontos szem előtt tartani, hogy az algoritmikus tanulási rendszerekben rejlő információs aszimmetria igen összetetté teszi a címkézési rendszerek szerepét; úgy véli, hogy egy ilyen címke javíthatná a mesterséges intelligencián alapuló technológia átláthatóságát; hangsúlyozza, hogy az ilyen címkézési rendszernek érthetőnek kell lennie a fogyasztók számára, továbbá mérhető előnyökkel kell járnia a megfelelő mesterséges intelligencián alapuló alkalmazások vonatkozásában a fogyasztók tudatossága tekintetében, lehetővé téve számukra, hogy megalapozott döntést hozzanak, ellenkező esetben a gyakorlati használatban nem terjed el megfelelő mértékben;

58. határozott véleménye, hogy az új szabályozási követelményeknek és értékeléseknek egyaránt érthetőknek és végrehajthatóknak kell lenniük, valamint ahol lehetséges, be kell épülniük a már létező ágazatspecifikus követelményekbe, emellett arányos adminisztratív teherrel kell járniuk;

59. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az elővigyázatosság elvével összhangban használják ki a „szabályozói tesztkörnyezethez” hasonló innovatív szabályozási eszközöket annak elősegítésére, hogy az induló vállalkozások és a kisvállalkozások egyértelmű növekedési pályával rendelkezzenek; úgy véli, hogy ezeknek az eszközöknek elő kell segíteniük az innováció ösztönzését, amennyiben azokat ellenőrzött környezetben alkalmazzák; rámutat arra, hogy egy mesterséges intelligencián és hasonló technológiákon alapuló koherens környezet megteremtése a termékek innovatív tesztelése és validálása tekintetében segíteni fogja az európai vállalkozásokat az egységes piac széttagoltságának leküzdésében, valamint abban, hogy a teljes Unióban kihasználhassák növekedési potenciáljukat;

60. hangsúlyozza, hogy a torzítások csökkentésének leghatékonyabb módja a mesterségesintelligencia-rendszerek betanításához használt adatkészletek minőségének biztosítása;

61. úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia magas kockázatú kontextusban történő alkalmazását konkrét célokra kell leszűkíteni, teljes mértékben tiszteletben tartva az alkalmazandó jogot és az átláthatóságra vonatkozó kötelezettségeket; hangsúlyozza, hogy csak egy egyértelmű és jogbiztonságot nyújtó jogalkotási keret lesz döntő fontosságú a biztonság és a védelem, az adat- és fogyasztóvédelem, a közvélemény bizalma, valamint az ilyen technológiák alkalmazásának szükségességével és arányosságával kapcsolatos támogatás biztosítása szempontjából; kéri a Bizottságot, hogy gondosan mérlegelje, léteznek-e olyan felhasználási esetek, helyzetek vagy gyakorlatok, amelyekhez egyedi műszaki szabványok – például az alapul szolgáló algoritmusok – elfogadása szükséges; szükségesnek tartja, hogy amennyiben ilyen műszaki szabványokat fogadnak el, azokat a technológia gyors fejlődése fényében az illetékes hatóságok rendszeresen felülvizsgálják és újraértékeljék;

62. úgy véli, hogy hasznos lehet, ha a szervezetek és vállalkozások a mesterséges intelligencián alapuló termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó felülvizsgálati testületeket hoznak létre a magas kockázatú és hatású mesterségesintelligencia-alapú projektekből eredő potenciális előnyök és károk, nevezetesen a potenciális társadalmi hatások értékelése céljából, mivel ezek hasznos eszközök lehetnek a szervezetek számára ahhoz, hogy segítsenek felelősségteljes döntéseket hozni az MI-termékekről és -szolgáltatásokról, különösen akkor, ha azok az érintett érdekelt feleket is bevonják;

63. kiemeli az oktatás és a kutatás fontosságát a mesterséges intelligencia tekintetében; hangsúlyozza, hogy az EU-nak ki kell építenie digitális kapacitásait azáltal, hogy több embert ösztönöz arra, hogy az IKT-val kapcsolatos ágazatokban fusson be karriert, több adatszakembert képezve a mesterséges intelligencia területén, valamint az olyan kapcsolódó új területeken dolgozó szakembereket, mint a mesterséges intelligenciába való befektetés és a mesterséges intelligencia biztonsága; jelentős beruházásokat szorgalmaz a mesterséges intelligenciával foglalkozó kiválósági központok európai hálózatába, továbbá felszólít a mesterséges intelligenciára összpontosító páneurópai egyetemi és kutatási hálózatok létrehozására; úgy véli, hogy e hálózatnak elő kell segítenie a mesterséges intelligenciával kapcsolatos ismeretek cseréjének megerősítését, támogatnia kell a mesterséges intelligenciával kapcsolatos tehetségeket az EU-ban és új tehetségeket kell vonzania, elő kell mozdítania az együttműködést az innovatív vállalatok, a felsőoktatás, a kutatóintézetek és a mesterséges intelligencia fejlesztői között, valamint speciális képzést és fejlesztést kell biztosítania a szabályozó hatóságok számára e technológiák megfelelő használatának biztosítása és az európai polgárok alapvető jogaik esetleges kockázataival és sérüléseivel szembeni védelme érdekében; hangsúlyozza továbbá azoknak az intézkedéseknek és információs csatornáknak a fontosságát, amelyek segítik a kis- és középvállalkozásokat és az induló innovatív vállalkozásokat abban, hogy hatékonyan digitalizálódjanak és előrelépjenek az „Ipar 5.0” felé; elismeri, hogy az MI-alkalmazásösszetevők megosztása és újrafelhasználása növeli az MI-megoldások használatát és elterjedtségét; hangsúlyozza az MI alapjaival kapcsolatos alapkutatások fontosságát; hangsúlyozza, hogy lehetővé kell tenni minden MI-alkalmazás és -technológia átfogó kutatását;

64. felszólít a digitális szakadék emberekre gyakorolt hatásairól szóló hatásvizsgálatokra és konkrét intézkedésekre annak áthidalására; szorgalmazza a negatív hatások mérséklését képzés, átképzés és továbbképzés útján; hangsúlyozza, hogy a nemi dimenziót is figyelembe kell venni, mivel a nők nincsenek jelen kellő arányban a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika terén, valamint a digitális vállalkozásokban; úgy véli, hogy külön figyelmet kell fordítani a mesterséges intelligenciával kapcsolatos jártassági programokra;

65. felszólítja a Bizottságot, hogy a kialakulóban lévő digitális technológiák, így például a mesterséges intelligencia jelentette új kihívások kezelése érdekében frissítse a már meglévő termékbiztonsági és felelősségi keretet; sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy aktualizálja többek között az általános termékbiztonsági irányelvet és a termékfelelősségről szóló irányelvet, különösen azáltal, hogy egyértelműen meghatározott esetekben és megfelelő értékelést követően fontolóra veszi a „bizonyítási teher” fogalmának megfordítását a kialakulóban lévő digitális technológiák által okozott károk tekintetében, valamint a „termék”, a „kár” és a „hiba” fogalmak oly módon történő kiigazítását, hogy azok tükrözzék a kialakulóban lévő technológiák összetettségét, többek között a mesterséges intelligencián alapuló termékek, a termékekbe beépített dolgok internete és robotika, az önálló szoftverek és az olyan szoftverek vagy frissítések tekintetében, amelyek valójában új termékhez vezetnek;

66. hangsúlyozza, hogy megfelelő összeköttetéseket kell kialakítani a mesterséges intelligencia, valamint minden új technológia megvalósításához, többek között a demográfiai vagy gazdasági kihívásokkal küzdő régiókban is; felszólít arra, hogy vegyék figyelembe a vidéki területeken a technológiához való egyenlőtlen hozzáférést, különösen az 5G hálózatok kiépítésére és általában az összeköttetési infrastruktúrákra fordított uniós források felhasználásakor a lefedettség nélküli pontok számának csökkentése érdekében; szorgalmazza az uniós polgárok megbízható tájékoztatására irányuló uniós kommunikációs stratégia kidolgozását, valamint az 5G-vel kapcsolatos tudatosságot növelő kampányokat;

67. felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a megosztott könyvelési technológiák, köztük a blokkláncok, nevezetesen az intelligens szerződések fejlesztését és használatát a digitális egységes piacon, továbbá nyújtson útmutatást, és vegye fontolóra egy megfelelő jogi keret kidolgozását a jogbiztonság garantálása érdekében a vállalkozások és a fogyasztók számára, különösen a határokon átnyúló helyzetekben alkalmazott intelligens szerződések jogszerűsége és végrehajtása, valamint adott esetben a közjegyzői hitelesítéssel kapcsolatos követelmények tekintetében;

68. kéri, hogy a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) e-kereskedelemről szóló többoldalú tárgyalásait kiegyensúlyozott eredménnyel sürgősen zárják le; felhívja a Bizottságot, hogy gondosan értékelje az e-kereskedelemről folytatott tárgyalások keretében a WTO szintjén jelenleg tárgyalt forráskód-záradék hatását a mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli uniós jogszabályokra, beleértve a fogyasztói jogokra gyakorolt hatást is, továbbá hogy vonja be az Európai Parlamentet ebbe az értékelésbe; sajnálja, hogy globális szabályok hiányában az uniós vállalatok a digitális kereskedelemben olyan nem vámjellegű akadályokkal szembesülhetnek, mint az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás, az adatlokalizáció és a kötelező technológiaátadásra vonatkozó követelmények; megjegyzi, hogy ezek az akadályok különösen nagy kihívást jelentenek a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára; kiemeli, hogy a digitális kereskedelemre vonatkozó globális szabályok tovább erősíthetik a fogyasztóvédelmet; támogatja az elektronikus továbbításra vonatkozó WTO-moratórium állandóvá tételét, és hangsúlyozza, hogy egyértelművé kell tenni az elektronikus továbbítás fogalommeghatározását; felszólít a WTO információtechnológiai megállapodásának, e megállapodás kiterjesztésének, valamint a WTO távközlési szolgáltatásokról szóló referenciadokumentumának teljes körű végrehajtására és szélesebb körű elfogadására;

2021. május 20., csütörtök

69. elismeri az Unió azon törekvését, hogy világvezetővé váljon a mesterséges intelligencia fejlesztésében és alkalmazásában; felhívja az Uniót, hogy szorosabban működjön együtt a partnerekkel, például a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezeten (OECD-n) és a WTO-n belül a mesterséges intelligenciára vonatkozó globális normák meghatározása érdekében, hogy ezek révén csökkenteni lehessen a kereskedelmi akadályokat, valamint az uniós értékekkel összhangban elő lehessen mozdítani a megbízható mesterséges intelligenciát; támogatja az OECD-országok közötti, a digitális gazdasággal kapcsolatos nemzetközi szabályozási és egyéb együttműködést, többek között a mesterséges intelligenciával foglalkozó globális partnerséget; ösztönzi az Uniót, hogy fokozza az ENSZ-szel és a nemzetközi szabványügyi szervekkel e téren folytatott együttműködést; tudomásul veszi a szabályokon alapuló ázsiai regionális átfogó gazdasági partnerségi megállapodás (RCEP) megkötését, ami megnyitotta az utat a világ legnagyobb gazdasági integrációs projektje előtt; úgy véli, hogy az Uniónak olyan digitális szabályokat kell előmozdítania, amelyek összhangban vannak a demokratikus elvekkel, az emberi jogokkal és a fenntartható fejlődéssel; e tekintetben támogatja az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanács létrehozására irányuló javaslatot;

70. e tekintetben támogatja a mesterséges intelligenciáról szóló transzatlanti megállapodással kapcsolatos munkát, amelynek célja, hogy erősebb és szélesebb körű konszenzust alakítson ki az etikus mesterséges intelligencia elvei és az adatkormányzás tekintetében, és hogy ezen elvek keretében előmozdítsa az innovációt és az adatok megosztását a mesterséges intelligencia fejlesztése érdekében, valamint előmozdítsa a kereskedelmet és a digitális kereskedelemre vonatkozó összehangolt szabályok és szabványok kidolgozását, biztosítva az Unió központi szerepét e szabványok meghatározásában; hangsúlyozza, hogy e mesterséges intelligenciáról szóló transzatlanti megállapodásnak külön fejezetet kell tartalmaznia az adatbiztonságról, valamint a felhasználók és a fogyasztók adatainak védelméről az uniós szabályok védelmének biztosítása érdekében; felszólítja a Bizottságot, hogy továbbra is működjön együtt az USA-val, Japánnal és más, hozzá hasonlóan gondolkodó partnerekkel többek között a támogatásokra, a kikényszerített technológiatranszferre és az állami tulajdonú vállalatokra vonatkozó WTO-szabályok reformálása érdekében; hangsúlyozza az uniós szabadkereskedelmi megállapodások fontosságát az uniós vállalatok, fogyasztók és munkavállalók érdekeinek és értékeinek a globális digitális gazdaságban való előmozdításában, és úgy véli, hogy azok kiegészítik a versenyképes digitális egységes piacot; megjegyzi, hogy különösen fontos az Egyesült Királysággal való együttműködés, amely fontos szerepet játszik a globális digitális gazdaságban;

71. sürgeti a tagállamokat, hogy helyreállítási terveiket egészítsék ki a közlekedés digitalizálására irányuló projektekkel; hangsúlyozza, hogy stabil és megfelelő finanszírozást kell biztosítani az intelligens közlekedési rendszerek (ITS) közlekedési és IKT-infrastruktúrájának kiépítési folyamata tekintetében, beleértve az 5G biztonságos kiépítését, valamint a 6G hálózatok és a jövőbeli vezeték nélküli hálózatok fejlesztését a digitalizált közlekedés teljes potenciáljának kibontakoztatása érdekében, magas szintű közlekedésbiztonsági szabványok biztosítása mellett; hangsúlyozza e tekintetben, hogy új infrastruktúrát kell kifejleszteni, és korszerűsíteni kell a meglévő infrastruktúrát; felszólítja a tagállamokat az összekapcsolt és automatizált mobilitási szolgáltatások bevezetését elősegítő biztonságos, ellenállóképes és magas színvonalú közlekedési infrastruktúrák biztosítására; kiemeli, hogy a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) részét képező, érintett közlekedési és digitális infrastruktúra korszerűsítését fel kell gyorsítani; felszólítja ezért a Bizottságot, hogy ennek biztosítása érdekében a TEN-T hálózatról szóló rendelet és a vasúti árufuvarozási folyosókról szóló rendelet felülvizsgálata során tegyen javaslatot a megfelelő mechanizmusokra;

72. hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia hatalmas potenciállal bír a közlekedési ágazat szempontjából, és képes növelni a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedés automatizáltságát; kiemeli a mesterséges intelligencia szerepét a multimodalitás és a modális váltás előmozdításában, valamint az intelligens városok fejlesztésében, javítva a polgárok utazási élményét a közlekedés, a logisztika és a forgalom hatékonyabbá, biztonságosabbá és környezetkímélőbbé tételével, az utazási idő rövidítésével, a torlódások csökkentésével, a káros kibocsátások csökkentésével, valamint a költségek csökkentésével; hangsúlyozza, hogy a közlekedési ágazatot illetően az MI-n alapuló rendszerekben hatalmas potenciál rejlik, különösen a biztonság és a „zéró-elképzelés”-ben foglalt célkitűzések elérése tekintetében; hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia hozzájárul a zökkenőmentes multimodalitás továbbfejlesztéséhez a „mobilitás mint szolgáltatás” (MaaS) elképzelését követve; felkéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, milyen módon lehet elősegíteni a MaaS kiegyensúlyozott fejlesztését, különösen a városi területeken;

73. üdvözli az Egységes európai égbolt légiforgalmi szolgáltatási kutatási (SESAR) közös vállalkozás eredményeit, és szorgalmazza a kutatás és a beruházások fokozását annak érdekében, hogy a légi közlekedési ágazatban maximálisan kihasználhassák a mesterséges intelligenciában a fogyasztók számára rejlő lehetőségeket a légitársaságok marketing, értékesítési, forgalmazási és árazási folyamatainak, valamint a földi kiszolgálásnak (biztonsági ellenőrzések stb.) a javítása révén; megjegyzi, hogy a mesterséges intelligencia segítségével kifejleszthető az automatizált navigációt a hosszú és a rövid távú tengeri fuvarozásban és a belvízi hajózásban, és javítható a tengerfelügyelet a növekvő hajóforgalom összefüggésében; felszólít a mesterséges intelligencia bevezetésére és a nagyobb fokú és léptékű digitalizációra valamennyi európai kikötőben a nagyobb hatékonyság és versenyképesség elérése érdekében, továbbá kiemeli, hogy a digitalizáció, a mesterséges intelligencia és a robotika kiemelkedő szerepet fog játszani az idegenforgalmi ágazatban, és ezáltal hosszú távon hozzájárul az ipar fenntarthatóságához; megjegyzi, hogy megfelelő finanszírozásra és ösztönzőkre van szükség az idegenforgalmi létesítmények, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások számára, hogy kihasználhassák a digitalizáció előnyeit és korszerűsíthessék a fogyasztók számára nyújtott kínálatukat; megjegyzi, hogy ez hozzá fog járulni az EU digitális vezető szerepének előmozdításához a fenntartható turizmus terén a kutatás-fejlesztés, a közös vállalkozások és a köz- és magánszféra közötti partnerségek révén;

74. emlékeztet arra, hogy a mesterséges intelligencia előítéletekhez és ezáltal a megkülönböztetés különböző formáihoz, így a nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonságok, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékosság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetéshez vezethet; e tekintetben emlékeztet arra, hogy mindenki jogait teljes körűen védeni kell, és hogy a mesterséges intelligenciával kapcsolatos kezdeményezések semmilyen módon nem lehetnek megkülönböztető jellegűek; hangsúlyozza, hogy ilyen elfogultság és hátrányos megkülönböztetés eredhet a társadalomban fennálló jelenlegi megkülönböztetést tükröző, már eleve elfogult adathalmazokból; hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligenciának el kell kerülnie a tiltott hátrányos megkülönböztetéshez vezető elfogultságot, és nem reprodukálhatja a megkülönböztetés folyamatait; hangsúlyozza, hogy ezeket a kockázatokat figyelembe kell venni az MI-technológiák tervezésekor, valamint hangsúlyozza az MI-technológiát alkalmazó szolgáltatókkal való együttműködés fontosságát a hátrányos megkülönböztetést fokozó, tartósan jelen lévő joghézagok megszüntetése érdekében; javasolja, hogy az MI-tervezéssel és -fejlesztéssel foglalkozó csoportok tükrözzék a társadalom sokszínűségét;

75. kiemeli, hogy az algoritmusoknak átláthatóknak kell lenniük az alapvető jogok teljes körű védelme érdekében; hangsúlyozza, hogy a jogalkotóknak mind az etikai, mind a jogi szempontból fontos hatások figyelembevételével megfontolás tárgyává kell tenniük különösen az anyagi és személyes károkkal kapcsolatos felelősség összetett kérdését, és minden MI-alkalmazás esetében egy természetes vagy jogi személynek kell viselnie a felelősséget.

76. hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligenciát Európa-szerte széles körben a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak rendelkezésére kell bocsátani, hogy Európában valamennyi érdekelt fél és szereplő számára fenntarthatók legyenek az egyenlő versenyfeltételek és a tisztességes verseny; kiemeli a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak számára a mesterségesintelligencia-technológiákban rejlő lehetőségeket, a közönség jobb kezelésétől, elérésétől és a vele való jobb kapcsolattartástól kezdve a tartalmak felügyeletének támogatásáig, újrahasznosítva a kulturális archívumokat, valamint a tények ellenőrzésének és az adatokon alapuló újságírásnak a támogatásáig; hangsúlyozza, hogy tanulási és képzési lehetőségeket kell kínálni annak érdekében, hogy az európai társadalom megismerhesse a mesterséges intelligencia használatát, lehetséges kockázatait és lehetőségeit; megismétli e tekintetben azon álláspontját, hogy a mesterséges intelligenciával és a robotikával kapcsolatos innovációt be kell építeni az oktatási tervekbe és képzési programokba; emlékeztet a szakképzés mesterséges intelligenciával kapcsolatos sajátos követelményeire, és együttműködésen alapuló megközelítést szorgalmaz európai szinten, amelyet úgy alakítanak ki, hogy Európa-szerte növelje a mesterséges intelligencia által a szakképzésben kínált lehetőségeket; hangsúlyozza, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv ([24]) nemzeti jogba való átültetése alapvető fontosságú a kulturális sokszínűséget előmozdító, valódi digitális egységes piac megvalósításához;

77. kiemeli az európai kockázatitőke-finanszírozás hiányát, a finanszírozáshoz való hozzáférés hiányát és az adatok rendelkezésre állásának hiányát, továbbá elismeri a mesterségesintelligencia-technológiák bevezetése előtt álló külső és belső akadályokat, különösen a kevésbé érett ágazatok és kkv-k esetében; szorgalmazza egy átfogó, a vállalkozói készség befektetőbarát szabályozás révén történő előmozdításán alapuló uniós megközelítés kialakítását annak biztosítása érdekében, hogy az ígéretes európai induló vállalkozások valamennyi növekedési fázisban hozzáférjenek a finanszírozási eszközökhöz; közös erőfeszítésekre szólít fel a fiatal ígéretes európai vállalkozások kivándorlásának megelőzése és visszaszorítása érdekében, amelyek a piacra lépésüket követően gyakran nem részesülnek elegendő finanszírozásban;

78. emlékeztet arra, hogy a jelenlegi uniós jogszabályok általában nem írnak elő kötelező kiberbiztonsági követelményeket a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozóan; kéri, hogy érvényesítsenek alapvető követelményeket a tervezési szakaszban (beépített biztonság), valamint a megfelelő kiberbiztonsági szabványok és eljárások alkalmazására vonatkozóan, mind a termékek és szolgáltatások életciklusa során, mind pedig ellátási láncaikban;

79. rámutat, hogy a negyedik ipari forradalom többek között a nyersanyagokhoz – például lítiumhoz és ritkaföldfémekhez – való hozzáféréstől függ, és hogy az Uniónak csökkentenie kell az azoktól való függőségét az abszolút fogyasztás korlátozásával, valamint saját, környezetvédelmi szempontból felelős bányászata és körforgásos gazdasága révén; úgy véli ugyanakkor, hogy a körforgásos gazdaságra vonatkozó, a digitális eszközökre és félvezetőkre alkalmazott szigorúbb politika hozzájárulhat az Unió ipari szuverenitásához és a nyersanyagokhoz kapcsolódó bányászati tevékenységek negatív hatásainak elkerüléséhez;

80. szorgalmazza az európai digitális innovációs központokkal kapcsolatban egyértelműbb stratégia kidolgozását annak érdekében, hogy elősegítse az új technológiák elterjedését a kkv-k, közepes tőkeértékű vállalatok és induló vállalkozások körében; rámutat arra, hogy az európai digitális innovációs központok hálózatának a távoli, vidéki és szigeti területekre is kiterjedő, átfogó földrajzi lefedettséget, valamint ágazatközi párbeszédet kell biztosítania Európában; felszólítja a Bizottságot,

([24]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve (2018. november 14.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek (az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról (HL L 303., 2018.11.28., 69. o.).

hogy dolgozzon ki ambiciózus és átfogó stratégiát az induló vállalkozások létrehozásának és növekedésének támogatására azzal a céllal, hogy tíz éven belül létrejöjjön az európai digitális unikornisok új generációja, e stratégiának pedig különösen olyan intézkedéseket kell megvizsgálnia, mint az újonnan alapított kkv-knak nyújtott adóösztönzők és az induló vállalkozásokra vonatkozó uniós vízum bevezetése;

81. üdvözli a Bizottság új számításifelhő-stratégiáját és az Európai számításifelhő-kezdeményezést;

82. üdvözli, hogy a mesterséges intelligencia pozitív hatást gyakorolhat az európai munkaerőpiacokra, többek között új állásokat teremthet, biztonságosabbá és befogadóbbá teheti a munkahelyeket, hozzájárulhat a munkaerő-felvétel és a bérek tekintetében megnyilvánuló hátrányos megkülönböztetés felszámolásához, továbbá javíthatja a készségkereslet és -kínálat, valamint a munkafolyamatok összehangolását, ehhez azonban mérsékelni kell a kockázatokat, a szabályozási kereteket pedig a digitális hullám előrehaladásával párhuzamosan, rendszeresen frissíteni kell;

83. kéri a tagállamokat, hogy fektessenek be a magas színvonalú, reagálóképes és befogadó oktatásba, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulási rendszerekbe, valamint a mesterséges intelligencia által súlyosan érintett ágazatokban dolgozó munkavállalókat segítő átképzési és továbbképzési szakpolitikákba, többek között a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás terén; hangsúlyozza, hogy e tekintetben különös figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű csoportok bevonására;

84. felhívja a figyelmet az európai munkaerőpiacon a készségek iránti kereslet és kínálat között tapasztalható szakadékra; üdvözli a Bizottság aktualizált európai készségfejlesztési programját és az új digitális oktatási cselekvési tervet (2021–2027), amely segíti majd a munkavállalókat digitális készségeik gyarapításában, a munka jövőbeli világában szükséges képesítések megszerzésében, az alkalmazkodásban, valamint a digitális és a zöld átálláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításában; hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia etikai szempontjait és az etikai célú képességfejlesztést be kell építeni a fejlesztőknek és a mesterséges intelligenciával dolgozóknak nyújtott oktatás és képzés tanterveibe; emlékeztet arra, hogy a mesterséges intelligenciával foglalkozó fejlesztőknek, programozóknak, döntéshozóknak és vállalatoknak tisztában kell lenniük etikai felelősségükkel; hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligenciával kapcsolatos megfelelő készségek és ismeretek megszerzésének lehetősége megszüntetheti a társadalomban tapasztalható digitális szakadékot, és hogy a mesterségesintelligencia-megoldásoknak támogatniuk kell a kiszolgáltatott csoportok, például a fogyatékossággal élők, illetve a távoli vagy vidéki területeken élők munkaerőpiaci integrációját;

85. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség az Európai Unió egyik alapelve, amelynek valamennyi uniós politikában tükröződnie kell; kéri, hogy a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó célkitűzésekkel összhangban ismerjék el a nők alapvető szerepét az európai digitális stratégia céljainak elérése érdekében; emlékeztet rá, hogy a nők digitális gazdaságban való részvétele elengedhetetlen a virágzó digitális társadalom kialakításához és az Unió digitális belső piacának fellendítéséhez; felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítsa a nők digitális szerepével kapcsolatos miniszteri kötelezettségvállalási nyilatkozat végrehajtását; úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia jelentős mértékben hozzájárulhat a nemi alapú megkülönböztetés felszámolásához és a nők előtt álló kihívások kezeléséhez a nemek közötti egyenlőség előmozdítása érdekében, feltéve, hogy megfelelő jogi és etikai keretet dolgoznak ki, amely lehetővé teszi a tudatos és nem tudatos elfogultságok kiküszöbölését és a nemek közötti egyenlőség elveinek tiszteletben tartását;

86. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság olyan ágazat, amelyben a mesterséges intelligencia kulcsszerepet fog játszani az élelmiszer-termeléssel és -ellátással kapcsolatos kérdések és kihívások megoldásában; hangsúlyozza, hogy a dolgok internetén alapuló technológiák és különösen az MI kiemelkedő lehetőséget jelent az agrár-élelmiszeripari ágazat korszerűsítése, automatizálása, illetve hatékonyságának és fenntarthatóságának javítása, a vidéki térségeken belüli helyi fejlesztés, a növénytermesztés fokozása és a növények minőségének javítása szempontjából; úgy véli, hogy a fenntarthatóság, a hatékonyság, a pontosság és a termelékenység javításához elengedhetetlen a digitális technológiák és az MI alkalmazása, valamint a kutatás és fejlesztés fokozása az agrár-élelmiszeripari ágazatban; hangsúlyozza, hogy a dolgok internete és a mesterséges intelligencia lehetőségeket kínál a precíziós mezőgazdaságban, különösen az időjárási viszonyok, a talajban található tápanyagok és vízigény feltárása, valamint a kártevőfertőzések és a növénybetegségek azonosítása terén; hangsúlyozza, hogy az automatizált és digitális eszközökkel történő nyomon követés hozzájárulhat a mezőgazdaság környezeti és éghajlati lábnyomának csökkentéséhez; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a mezőgazdasági ágazat számára e célból biztosított forrásokat és beruházásokat, és biztosítsanak elegendő forrást és eszközöket a mesterséges intelligencia e területeken való felhasználásával kapcsolatos kutatásokhoz annak érdekében, hogy elősegítsék az érintett mezőgazdasági termelők számára a rendelkezésre álló erőforrások jobb felhasználását, növeljék a hatékonyságot és a termelést, valamint támogassák az innovációs központok és induló vállalkozások létrehozását ezen a területen;

87. úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia Unión belüli alkalmazása és az uniós polgárok személyes adatainak ezzel járó felhasználása során tiszteletben kell tartani az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert értékeinket és alapvető jogainkat, mint például az emberi méltóságot, a magánélet védelmét, az adatvédelmet és a biztonságot; hangsúlyozza, hogy

mivel a mesterséges intelligencia meghatározásánál fogva magában foglalja az adatkezelést, tiszteletben kell tartania az adatvédelemre vonatkozó uniós jogszabályokat, különösen az általános adatvédelmi rendeletet; ismételten hangsúlyozza, hogy a független állami adatvédelmi hatóságokat el kell látni a szükséges erőforrásokkal ahhoz, hogy nyomon tudják követni és ténylegesen érvényesíteni tudják az adatvédelmi jogszabályoknak való megfelelést;

88. kiemeli, hogy a tudományokba, a kutatásba és a fejlesztésbe való beruházás a digitalizáció a és mesterséges intelligencia területén, a kockázati tőkéhez való jobb hozzáférés elősegítése, a kritikus infrastruktúrák és az elektronikus kommunikációs hálózatok erős kiberbiztonságának kialakítása, valamint az elfogulatlan, jó minőségű adatokhoz való hozzáférés az Unió digitális szuverenitása biztosításának sarokkövei; felszólítja a Bizottságot annak megvizsgálására, hogy az Unió milyen különböző módokon válhat függővé külső szereplőktől; megjegyzi, hogy a nem egyértelmű, túlzott vagy széttagolt szabályozás akadályozza az innovatív csúcstechnológiai unikornisok, induló vállalkozások és kkv-k megjelenését, vagy arra ösztönzi őket, hogy Európán kívül fejlesszék termékeiket és szolgáltatásaikat;

89. hangsúlyozza, hogy a biztonságos és inkluzív gigabitalapú európai társadalom megvalósítása előfeltétele annak, hogy az Unió sikeres legyen a digitális átállásban; kiemeli a különösen az 5G és az üvegszálas infrastruktúra által táplált összekapcsoltság szerepét a munka- és oktatási módok, az üzleti modellek és egész ágazatok – például a gyártás, a közlekedés és az egészségügy – átalakításában, különösen más technológiákkal, például virtualizációval, felhőalapú számítástechnikával, pereminformatikával, mesterséges intelligenciával, hálózati szeleteléssel és automatizálással együtt, és hogy képes nagyobb termelékenységet, valamint több innovációt és felhasználói tapasztalatot elérni;

90. felszólítja a Bizottságot, hogy ösztönözze az európai vállalatokat az új generációs mobilhálózatok technológiai kapacitásainak fejlesztésére és kiépítésére; felszólítja a Bizottságot, hogy elemezze a digitális technológiákhoz való egyenlőtlen hozzáférés és az összeköttetések terén a tagállamok között fennálló különbségek hatását;

91. megállapítja, hogy a nagy teljesítményű számítástechnika (HPC) terén végrehajtott beruházások döntő fontosságúak az MI és más kialakulóban lévő technológiák potenciáljának teljes körű kiaknázásához; szorgalmazza a konnektivitás terén meglévő beruházási hiány pótlását az Európai Helyreállítási Eszközön, valamint nemzeti és magánfinanszírozáson keresztül a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a jövőbeli technológiákba történő uniós beruházások tekintetében előirányzott megszorítások ellentételezése céljából;

92. szorgalmazza a társadalom egészére kiterjedő megközelítés alkalmazását a kiberbiztonság terén; kiemeli, hogy a kiberbiztonsággal kapcsolatban új megközelítéseket kell kialakítani, amelyek a rezilienciára, valamint a stresszhelyzetekhez és támadásokhoz való alkalmazkodóképességre épülnek; felszólít holisztikus megközelítés alkalmazására a kiberbiztonság tekintetében, amely keretében a rendszer egészét figyelembe veszik, a rendszertervezéstől és a használhatóságtól kezdve a polgárok oktatásáig és képzéséig; hangsúlyozza, hogy a digitális átalakulás a szolgáltatások gyors digitalizációjával és az összekapcsolt eszközök széles körű bevezetésével szükségszerűen növeli társadalmunk és gazdaságunk kibertámadásoknak való kitettségét; kiemeli, hogy a kvantuminformatika területén elért eredmények megzavarják a meglévő titkosítási technikákat; felszólítja a Bizottságot, hogy támogassa azokat a kutatásokat, amelyek lehetővé tennék Európa számára e kihívás leküzdését, és kiemeli az erős, biztonságos, végpontok közötti titkosítás szükségességét; felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a blokkláncalapú kiberbiztonsági protokollok és alkalmazások használatát az MI-infrastruktúrák rezilienciájának, megbízhatóságának és megalapozottságának javítása céljából; hangsúlyozza, hogy minden ágazati politikában meg kell jelennie a kiberbiztonsági elemeknek; hangsúlyozza, hogy a hatékony védelem feltétele, hogy az uniós és a nemzeti intézmények az ENISA támogatásával együttműködjenek a kritikus infrastruktúrák és az elektronikus hírközlési hálózatok biztonságának, integritásának, rezilienciájának és fenntarthatóságának biztosítása érdekében; üdvözli a Bizottságnak a kiberbiztonsági irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslatát és azon szándékát, hogy kiterjessze annak hatályát és csökkentse a tagállamok általi alkalmazásbeli különbségeket, és óvatos megközelítést szorgalmaz a magas kockázatú beszállítóktól való esetleges függőségekkel kapcsolatban, különösen az 5G hálózatok kiépítése tekintetében;

o

o o

93. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 21., péntek

P9_TA(2021)0262

A személyes adatok Egyesült Királyság általi megfelelő védelme

Az Európai Parlament 2021. május 21-i állásfoglalása a személyes adatok Egyesült Királyság általi megfelelő védelméről (2021/2594(RSP))

(2022/C 15/23)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta), és különösen annak 7., 8., 16., 47. és 52. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Bírósága (EUB) a C-311/18. sz., Adatvédelmi biztos kontra Facebook Ireland Limited és Maximillian Schrems ügyben hozott, 2020. július 16-i ítéletére (Schrems II ítélet) ([1]),

— tekintettel az Európai Unió Bírósága a C-362/14. sz., Maximillian Schrems kontra adatvédelmi biztos ügyben hozott, 2015. október 6-i ítéletére (Schrems I ítélet) ([2]),

— tekintettel az Európai Unió Bírósága a C-623/17. sz., Privacy International kontra Secretary of State of Foreign and Commonwealth Affairs ügyben hozott, 2020. október 6-i ítéletére ([3]),

— tekintettel az egyesült államokbeli NSA megfigyelési programjáról, a különféle tagállamokban megfigyelést végző szervekről és az uniós polgárok alapvető jogaira, valamint a transzatlanti bel- és igazságügyi együttműködésre gyakorolt hatásukról szóló, 2014. március 12-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel az EU–USA adatvédelmi pajzs által nyújtott védelem megfelelőségéről szóló, 2018. július 5-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel a Facebook-felhasználók adatainak a Cambridge Analytica általi felhasználásáról és az adatvédelemre gyakorolt hatásokról szóló, 2018. október 25-i európai parlamenti állásfoglalásra ([6]),

— tekintettel az EUB 2020. július 16-i Data Protection Commissioner kontra Facebook Ireland Limited, Maximilian Schrems ügyben hozott ítéletére vonatkozó, 2021. május 20-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel az uniós kereskedelempolitikai felülvizsgálatáról szóló, 2020. november 26-i állásfoglalására ([8]),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészről Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága között létrejött 2020. december 31-i kereskedelmi és együttműködési megállapodásra ([9]),

— tekintettel az EU és az Egyesült Királyság közötti tárgyalások eredményéről szóló, 2021. április 28-i állásfoglalására ([10]),

— tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (általános adatvédelmi rendelet) ([11]) (GDPR),

---

([1]) ECLI:EU:C:2020:559.
([2]) ECLI:EU:C:2015:650.
([3]) ECLI:EU:C:2020:790.
([4]) HL C 378., 2017.11.9., 104. o.
([5]) HL C 118., 2020.4.8., 133. o.
([6]) HL C 345., 2020.10.16., 58. o.
([7]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0256.
([8]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0337.
([9]) HL L 444., 2020.12.31., 14. o.
([10]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0141.
([11]) HL L 119., 2016.5.4., 1. o.

— tekintettel a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([12]) (a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv),

— tekintettel az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([13]),

— tekintettel az elektronikus kommunikáció során a magánélet tiszteletben tartásáról és a személyes adatok védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2017. január 10-i bizottsági javaslatra (COM(2017)0010) és az Európai Parlament erre vonatkozóan 2017. október 20-án elfogadott állásfoglalására ([14]),

— tekintettel az Európai Adatvédelmi Testület ajánlásaira, beleértve az elektronikus hírközlési adatvédelmi rendeletről szóló, 2021. március 9-i nyilatkozatát és az adattovábbítási eszközöket a személyes adatok uniós védelmi szintjének való megfelelés biztosítása érdekében kiegészítő intézkedésekről szóló 01/2020. számú, 2020. november 10-i sz. ajánlásait,

— tekintettel a 29. cikk szerinti adatvédelmi munkacsoport által 2018. február 6-án elfogadott és az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott megfelelőségi referenciára,

— tekintettel az Európai Adatvédelmi Testületnek a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv szerinti megfelelőségi referenciáról szóló, 2021. február 2-i 01/2021. számú ajánlására,

— tekintettel a Bizottság által 2021. február 19-én közzétett megfelelőségi határozattervezetekre, amelyek közül az egyiket az általános adatvédelmi rendelet ([15]), a másikat pedig a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv ([16]) alapján tették közzé,

— tekintettel az Európai Adatvédelmi Testület a személyes adatok Egyesült Királyság általi megfelelő védelméről szóló (EU) 2016/680 irányelv szerinti európai bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről szóló, 2021. április 13-i 14/2021. és 15/2021. sz. véleményére,

— tekintettel az emberi jogok európai egyezményére (EJEE) és az Európa Tanács személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezményére, valamint módosító jegyzőkönyvére („108+ egyezmény”), amelyeknek az Egyesült Királyság részes fele,

— tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmus szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre,

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel a személyes adatok határokon átnyúló továbbíthatósága az innováció, a termelékenység és a gazdasági versenyképesség kulcsfontosságú mozgatórugója lehet, és döntő fontosságú a határokon átnyúló szervezett bűnözés és súlyos bűncselekmények elleni küzdelem, valamint a terrorizmus elleni küzdelem terén végzett együttműködésben, amely egyre inkább a személyes adatok cseréjétől függ;

B. mivel az Európai Unió Bírósága a Schrems I. ügyben hozott ítéletében rámutatott, hogy a hírszerző hatóságok válogatás nélküli hozzáférése az elektronikus kommunikáció tartalmához sérti a Charta 7. cikkében foglalt, a közlések titkosságához való jog lényegét, és Egyesült Államok nem biztosít megfelelő jogorvoslati lehetőségeket a nem amerikai személyek számára a tömeges megfigyeléssel szemben, megsértve ezzel a Charta 47. cikkét;

([12]) HL L 119., 2016.5.4., 89. o.
([13]) HL L 201., 2002.7.31., 37. o.
([14]) A8-0324/2017.
([15]) A személyes adatok Egyesült Királyság általi megfelelő védelméről szóló (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti bizottsági végrehajtási határozattervezet.
([16]) A személyes adatok Egyesült Királyság általi megfelelő védelméről szóló (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti bizottsági végrehajtási határozattervezet.

2021. május 21., péntek

C. mivel az Egyesült Királyság hagyományosan fontos kereskedelmi partner volt számos uniós tagállam számára, valamint szoros szövetségesük a biztonság területén; mivel az Uniónak és az Egyesült Királyságnak az Egyesült Királyság Unióból való kilépése ellenére is fenn kell tartania ezt a szoros együttműködést, mivel az mindkét fél számára előnyös lesz;

D. mivel az európai vállalkozásoknak jogi egyértelműségre és jogbiztonságra van szükségük, mivel a személyes adatok határokon átnyúló továbbíthatósága egyre fontosabbá vált minden olyan vállalkozástípus számára, amely nemzetközi szinten szállít árukat és nyújt szolgáltatásokat; mivel rendkívül fontos az Egyesült Királyságra vonatkozó, az általános adatvédelmi rendelet szerinti megfelelőségi határozat, mert számos európai vállalkozás folytat kereskedelmet a La Manche csatornán keresztül, különös tekintettel arra, hogy a brexit még új fejlemény, és az Unión belül nem korlátozták az adatforgalmat; mivel a szilárd megfelelőségi keretrendszer elfogadásának elmaradása a személyes adatok kereskedelmi célú, az Uniós és az Egyesült Királyság közötti, határokon átnyúló továbbításában bekövetkező zavarok, valamint a magas megfelelési költségek kockázatát hordozná;

E. mivel a kereskedelmi és együttműködési megállapodás számos biztosítékot és feltételt tartalmaz a releváns személyes adatoknak a bűnüldözéssel összefüggésben történő cseréjére vonatkozóan; mivel a személyes adatok forgalmára vonatkozó tárgyalások a kereskedelmi és együttműködési megállapodásra vonatkozó tárgyalásokkal párhuzamosan folytak, de nem fejeződtek be az átmeneti időszak végéig, 2020. december 31-ig; mivel az „áthidaló klauzulát” átmeneti megoldásként foglalták bele a kereskedelmi és együttműködési megállapodásba az Egyesült Királyság azon kötelezettségvállalásától függően, hogy nem változtatja meg jelenlegi adatvédelmi rendszerét, annak érdekében, hogy a megfelelőségi határozat elfogadásáig biztosítsák a személyes adatok áramlásának folytonosságát az Unió és az Egyesült Királyság között; mivel a kezdeti négy hónapos időszakot kiterjesztették, és 2021. június végén fog lejárni;

F. mivel a Bizottság által végrehajtási határozata tervezetének előterjesztését megelőzően folytatott értékelése nem fejeződött be és nem volt összhangban az EUB megfelelőség-értékelésekre vonatkozó követelményeivel, ahogyan azt az Európai Adatvédelmi Testület megfelelőségről szóló véleményében kiemelte, amelyben javasolta, hogy a Bizottság folytassa az Egyesült Királyság tömeges adatgyűjtésre, külföldi hozzáférésre és az információmegosztás területén kötött nemzetközi megállapodásokra, a bűnüldözési célból gyűjtött információk további használatára, valamint az igazságszolgáltatás biztosainak függetlenségére vonatkozó törvényeinek vagy gyakorlatának további értékelését;

G. mivel az Egyesült Királyság törvényének és/vagy gyakorlatának egyes szempontjait a Bizottság nem vette figyelembe, ami olyan végrehajtási határozattervezetekhez vezetett, amelyek nem állnak összhangban az uniós joggal; mivel az általános adatvédelmi rendelet 45. cikke szerint a védelmi szint megfelelőségének értékelése során a Bizottságnak különös tekintettel kell lennie az alábbiakra: „(…) a vonatkozó általános és ágazati jogszabályok, köztük a közbiztonságra, a védelemre, a nemzetbiztonságra vonatkozó és a büntető anyagi jogi rendelkezések, a közhatalmi szervek személyes adatokhoz való hozzáférését szabályozó rendelkezések, valamint az ilyen jogszabályok végrehajtása, az adatvédelmi szabályok, szakmai szabályok és biztonsági intézkedések, ideértve a személyes adatok harmadik ország vagy nemzetközi szervezet részére történő újbóli továbbítására vonatkozó azon szabályokat, amelyeknek az adott országban vagy nemzetközi szervezeten belül meg kell felelni; ítélkezési gyakorlat”, valamint „a szóban forgó harmadik ország vagy nemzetközi szervezet nemzetközi kötelezettségei vagy egyéb, jogilag kötelező erejű egyezményekből vagy jogi eszközökből, valamint többoldalú vagy regionális rendszerekben való részvételéből eredő – különösen a személyes adatok védelmével kapcsolatos – kötelezettségei”, amely magában foglalja az olyan más területekre vonatkozó nemzetközi megállapodásokat, amelyek az adatokhoz való hozzáféréssel vagy az információmegosztással kapcsolatosak, és ezért az ilyen nemzetközi megállapodások értékelését kívánják meg;

H. mivel az EUB egyértelműen megállapította a Schrems I ügyben hozott ítéletében, hogy „a harmadik ország által biztosított védelmi szint vizsgálata során a Bizottság köteles értékelni a belföldi jogából, vagy a vállalt nemzetközi kötelezettségeiből eredően ebben az országban alkalmazandó szabályok tartalmát, valamint az e szabályok tiszteletben tartásának biztosítására szolgáló gyakorlatot, mivel ezen intézménynek a 95/46/EK irányelv 25. cikke (2) bekezdésének megfelelően figyelembe kell vennie a személyes adatok harmadik országba való továbbítására vonatkozó valamennyi feltételt.” (75. pont);

I. mivel a hírszerző szolgálatok tevékenysége és a harmadik országokkal való megosztás nem tartozik az uniós jog hatálya alá a Szerződések értelmében, amennyiben a tagállamokról van szó, ezek a harmadik országok által ajánlott személyes adatok szintjére vonatkozó szükséges megfelelőség-értékelés hatálya alá tartoznak, ahogyan azt az EUB Schrems I és II. sz. ítéletei is megerősítik;

J. mivel az adatvédelmi normák nem csak a hatályban lévő jogszabályon múlnak, de e törvények gyakorlati alkalmazásán is, valamint mivel a Bizottság döntésének előkészítése során csak a jogszabályt értékelte, nem annak gyakorlati alkalmazását;

K. mivel a Bizottság jelenleg tizenkét olyan harmadik országot ismer el, amelyek az általános adatvédelmi rendelet szerinti megfelelő védelmet biztosítanak, valamint nemrégiben zárta le a Koreai Köztársasággal e tekintetben folytatott tárgyalásokat; mivel az Egyesült Királyság az első ország, amely számára a Bizottság javasolja a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv szerinti megfelelőség megállapítását;

L. mivel az Egyesült Királyság esete különbözik minden korábbi megfelelőségértékeléstől, mivel az egy korábbi uniós tagállamot érint, amely az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit teljes mértékben beépítette nemzeti jogába, továbbá rendelkezett arról, hogy minden „az uniós jogból eredő nemzeti jogszabály” – többek között a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelvet átültető jogszabály – alkalmazandó marad az átmeneti időszak végeztével;

I. **ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET**

Általános észrevételek

1. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság aláírta az emberi jogok európai egyezményét és az Európa Tanácsnak a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezményét; elvárja, hogy az Egyesült Királyság – annak ellenére, hogy kilépett az Európai Unióból – biztosítsa ugyanazt a minimális adatvédelmi keretet;

2. üdvözli az Egyesült Királyság elkötelezettségét a demokrácia és a jogállamiság tiszteletben tartása, valamint az EJEE-ben meghatározott alapvető jogok – többek között a magas szintű adatvédelem – hazai védelme és érvényre juttatása iránt; emlékeztet arra, hogy ez az EU és az Egyesült Királyság közötti együttműködés szükséges előfeltétele; emlékeztet arra, hogy annak ellenére, hogy az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) magánélethez való jogról szóló 8. cikke az Egyesült Királyság belső jogának részét képezi az 1998. évi emberi jogi törvényen keresztül és a közjogban is szerepel a magánélet védelmével kapcsolatos információkkal való visszaélés új tényállása révén, az adatvédelemhez való alapvető jog beillesztésére irányuló erőfeszítéseket a kormány leszavazta;

3. rámutat arra, hogy az Unió emberijog-központú megközelítést alkalmaz az adatkormányzásban erős adatvédelmi szabályok létrehozása által az általános adatvédelmi rendeleten belül, valamint ezért mélyaggodalmát fejezi ki az Egyesült Királyság miniszterelnökének nyilatkozatai miatt, amelyekben kijelenti, hogy az Egyesült Királyság törekedni fog az uniós adatvédelmi szabályoktól való eltérésre, és saját „szuverén” ellenőrzéseket fog bevezetni ezen a területen; úgy véli, hogy az Egyesült Királyság 2020. évi nemzeti adatstratégiája elmozdulást jelent a személyes adatok védelméről az adatok szélesebb körű felhasználása és megosztása felé, ami összeegyeztethetetlen az általános adatvédelmi rendelet szerinti tisztességes eljárás, adatminimalizálás és célhoz kötöttség elvével; megjegyzi, hogy az Európai Adatvédelmi Testület a megfelelésre vonatkozó véleményeiben hangsúlyozta, hogy ez az Unióból továbbított személyes adatok védelmére vonatkozó lehetséges kockázatokhoz vezethet;

4. rámutat arra, hogy az érvényes megfelelőségi határozatok nagy mértékben hozzájárulnak a polgárok alapvető emberi jogainak és a vállalatok jogbiztonságának védelméhez; ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az olyan megfelelőségi határozatok, amelyek hiányos értékelésen alapulnak és amelyeket a Bizottság nem érvényesít megfelelően, ellenkező hatást érhetnek el ha bíróságon megtámadják őket;

5. rámutat, hogy mivel a Bizottság által végrehajtási határozata tervezetének előterjesztését megelőzően folytatott értékelése nem fejeződött be és nem volt összhangban az EUB megfelelőség-értékelésekre vonatkozó követelményeivel, ahogyan azt az Európai Adatvédelmi Testület megfelelőségről szóló véleményében kiemelte, amelyben javasolta, hogy a Bizottság folytassa az Egyesült Királyság tömeges adatgyűjtésre, külföldi hozzáférésre és az információmegosztás területén kötött nemzetközi megállapodásokra, a bűnüldözési célból gyűjtött információk további használatára, valamint az igazságszolgáltatás biztosainak függetlenségére vonatkozó törvényeinek vagy gyakorlatának további értékelését;

Az általános adatvédelmi rendelet végrehajtása

6. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az Egyesült Királyság akkor is hiányosan vagy gyakran egyáltalán nem hajtotta végre az általános adatvédelmi rendeletet, amikor még az EU tagja volt; rámutat különösen arra, hogy az Egyesült Királyság Információs Biztosának Hivatala (ICO) a múltban nem hajtotta azt végre megfelelően; rámutat például arra, hogy az ICO az érdekelt felekkel szervezett két összejövetelt követően lezárta a hirdetési technológiákkal kapcsolatos panaszt, és jelentést tett közzé (a továbbiakban: az Adtech-ről szóló frissített jelentés), amelyben kijelentette, hogy „a hirdetési technológiaipar

még nem elég érett az adatvédelmi követelmények megértéséhez", és ezáltal egyik jogérvényesítési jogkörét sem gyakorolta ([17]); aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a végrehajtás elmaradása strukturális probléma, amint azt az ICO szabályozási intézkedési politikája is bizonyítja, amely kifejezetten kimondja, hogy „az esetek többségében hatáskörünket azon legsúlyosabb esetekben tartjuk fenn, amelyek a tájékoztatási kötelezettségek legsúlyosabb megsértését jelentik. Ezek jellemzően szándékos, gondatlan cselekedeteket vagy a tájékoztatáshoz való jog kötelezettségének ismételt megsértését foglalják magukban, amelyek egyéni kárt vagy sérülést okoznak."; hangsúlyozza, hogy a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az adatvédelmi törvény számos megsértése az Egyesült Királyságban nem nyer jogorvoslatot;

7. tudomásul veszi az Egyesült Királyság 2020. december 9-én frissített nemzeti adatstratégiáját, amely azt sugallja, hogy a személyes adatok védelméről áttérnek az adatok fokozott és szélesebb körű felhasználására és megosztására; rámutat, hogy „az adatok visszatartása negatívan hathat a társadalomra" álláspont, ahogyan azt a stratégia említi, nem összeegyeztethető az adatminimalizálás és a célhoz kötöttség elvével az általános adatvédelmi rendeletnek és az elsődleges jognak megfelelően;

8. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság Parlamentjének alkotmányügyi bizottsága 2004-ben ([18]) és közügyekkel foglalkozó bizottsága 2014-ben ([19]) javasolta az ICO függetlenségének biztosítását azáltal, hogy a Parlament olyan tisztségviselőjévé teszik, aki a Parlamentnek számol be ahelyett, hogy továbbra is a digitálismédia- és sportügyi miniszter nevezné ki őt; sajnálja, hogy ezt a javaslatot nem váltották valóra;

Adatfeldolgozás a bevándorlás ellenőrzése céljából

9. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság adatvédelmi jogszabályai eltérést mutatnak az alapvető adatvédelmi jogok és elvek egyes aspektusaitól, például a hozzáférési jogtól és az érintett azon jogától, hogy megtudja, kivel osztották meg az adatait, amennyiben ez az adatvédelem „nehezítené a bevándorlás hatékony ellenőrzését"; hangsúlyozza, hogy e mentesség használatának nyomon követését és megfelelőségét a megfelelőségi referencia által megkövetelt normákkal összhangban kell elvégezni, amely a gyakorlat és az elv megfontolását is megköveteli az által, hogy rámutat arra, hogy „nemcsak a harmadik országokba továbbított személyes adatokra alkalmazandó szabályok tartalmát kell figyelembe venni … de a meglévő rendszert is, az ilyen szabályok hatékonyságának biztosítása érdekében"; elismeri, hogy ezt az eltérést, amely az Egyesült Királyságban valamennyi adatkezelő számára rendelkezésre áll, az ICO és egy bíróság is támogatja, valamint hogy erre az eltérésre kizárólag eseti alapon lehet hivatkozni, és az eltérést szükséges és arányos módon alkalmazzák; emlékeztet arra, hogy a közelmúltban nyilvánosságra hozott információk szerint 2018. április 1. és 2019. március 31. között 17 780 betekintési kérelem érkezett a Belügyminisztériumhoz 146,75 millió érintett kezelt adataival kapcsolatban, valamint 2020-ban az érintettek belügyminisztériumhoz benyújtott kérelmeinek több mint 70 %-ában alkalmazták a bevándorlásra hivatkozó eltérést ([20]); hangsúlyozza, hogy még azokban az esetekben is, amikor a belügyminisztérium élt az eltéréssel, az információkhoz való hozzáférést nem tagadták meg teljes mértékben, hanem a kitakart dokumentumokra korlátozták;

10. megjegyzi, hogy ez a mentesség mostantól olyan uniós polgárokra is alkalmazható, akik az Egyesült Királyságban tartózkodnak vagy kívánnak tartózkodni; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a mentesség megszünteti az elszámoltathatóság és a jogorvoslat kulcsfontosságú lehetőségeit, és hangsúlyozza, hogy ez nem megfelelő védelmi szint;

([17]) Lomas, N., *UK's ICO faces legal action after closing adtech complaint with nothing to show for it*, TechCrunch, San Francisco, 2020.

([18]) Az alkotmányügyi bizottság hetedik jelentése, amelyet a brit alsóház 2006. június 13-án tett közzé. A 108. pont a következőképpen szól: „Jelentős előnyeit látjuk annak, hogy az Információs Biztos közvetlenül a Parlamentnek feleljen és az finanszírozza, valamint javasoljuk, hogy fontoljanak meg egy ilyen jellegű változtatást, ha lehetőség nyílik a jogszabály módosítására.".

([19]) A közigazgatási bizottság jelentése: „Ki tartozik felelősséggel? A kormány és a kormánnyal szerződő felek közötti kapcsolatok" című, az alsóház által 2014. november 4-én közzétett tanulmány. A 64. pont a következőképpen szól: „Az információs biztosnak és a büntetés-végrehajtási felügyelőségnek függetlenebbnek kell lennie a kormánytól, és a Parlamentnek kell tartoznia beszámolási kötelezettséggel. Az információs biztosnak, a köztisztviselői kinevezési biztosnak és a közélet normáival foglalkozó tanácsadó bizottság elnökének – a parlamenti és egészségügyi szolgáltatási ombudsmanhoz és a számvevőszék elnökéhez hasonlóan – a Parlament tisztviselőjének kell lennie.".

([20]) Az Open Rights Group 2021. március 3-i sajtóközleménye: „Dokumentumok feltárják, hogy a Belügyminisztériumhoz benyújtott, hozzáféréssel kapcsolatos kérelmek 70 %-ában éltek a bevándorlásra vonatkozó ellentmondásos mentességgel".

11. megismétli mély aggodalmát az érintettek jogaira vonatkozóan az Egyesült Királyság bevándorlási politikájában alkalmazott mentesség miatt; megismétli álláspontját, miszerint az Egyesült Királyság adatvédelmi törvényének a bevándorlási célokból feldolgozott személyes adatokra vonatkozó mentességét módosítani kell, mielőtt érvényes megfelelőségi határozat adható, ahogyan annak többször hangot adott, például az Egyesült Királysággal és Észak-Írországgal való új partnerségre vonatkozó javasolt tárgyalási megbízatásról szóló, 2020. február 12-i állásfoglalásában ([21]) és az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság 2021. február 5-i véleményében ([22]); kéri a Bizottságot, hogy igyekezzen megszüntetni a bevándorlásra vonatkozó mentességet, illetve biztosítsa annak reformját, hogy a mentesség és annak alkalmazása megfelelő biztosítékokat nyújtson az érintettek számára és ne sértse a harmadik országoktól elvárt normákat;

Tömeges megfigyelés

12. emlékeztet az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság általi tömeges megfigyelésre, amelyet Edward Snowden visszaélést bejelentő személy tárt a világ elé; emlékeztet arra, hogy az Egyesült Királyságban a kormányzati kommunikációs központ (GCHQ) által működtetett „Tempora" program – száloptikás internetes gerinckábeleken keresztül – valós időben fogja el a kommunikációt és rögzít adatokat, hogy azok egy későbbi időpontban feldolgozhatók és lekérdezhetők legyenek; emlékeztet arra, hogy a kommunikáció tartalmának és metaadatainak e tömeges megfigyelésére attól függetlenül kerül sor, hogy vannak-e konkrét gyanúk vagy céladatok;

13. emlékeztet, hogy a Schrems I és a Schrems II ügyekben hozott ítéleteiben az EUB úgy ítélte meg, hogy a magánjellegű közlések tartalmához való tömeges hozzáférés a magánélet tiszteletben tartásához való jog lényegét érinti, és ilyen esetekben már nincs is szükség a szükségesség és az arányosság vizsgálatára; hangsúlyozza, hogy ezek az elvek az Egyesült Államokon kívüli más harmadik országokba, köztük az Egyesült Királyságba irányuló adattovábbításra vonatkoznak;

14. emlékeztet 2014. március 12-i állásfoglalására, amely szerint a GCHQ egyesült királyságbeli hírszerző ügynökség által megvalósított, válog6atás nélküli és nem gyanún alapuló tömeges megfigyelési programok egy demokratikus társadalomban összeegyeztethetetlenek a szükségesség és arányosság elvével, és az uniós adatvédelmi jog értelmében nem megfelelőek; elismeri, hogy az Egyesült Királyság azóta jelentősen megreformálta felügyeleti jogszabályait, és olyan biztosítékokat vezetett be, amelyek túlmutatnak az Európai Unió Bírósága által a második Schrems-ügyben hozott ítéletben ([23]) meghatározott feltételeken, és a legtöbb tagállam felügyeleti jogszabályaiban előírt biztosítékokon; különösen örvendetesnek tartja a tényleges bírósági jogorvoslathoz való teljes körű hozzáférés biztosítását; emlékeztet arra, hogy a magánélet tiszteletben tartásához való joggal foglalkozó különleges ENSZ-előadó üdvözölte a nyomozati hatáskörökről szóló, 2016. évi törvénnyel a szükségesség, az arányosság és a valamely igazságügyi hatóság általi független jóváhagyás tekintetében bevezetett erős biztosítékokat;

15. emlékeztet arra, hogy 2018 szeptemberében az Emberi Jogok Európai Bírósága megerősítette, hogy az Egyesült Királyság tömeges adatlehallgatási és adatmegőrzési programjai – köztük a Tempora – „jogellenesek és összeegyeztethetetlenek egy demokratikus társadalomhoz szükséges feltételekkel" ([24]);

16. elfogadhatatlannak tartja, hogy a megfelelőségi határozattervezetek nem veszik figyelembe sem az Egyesült Királyság nagy adathalmazokkal kapcsolatos hatásköreinek alkalmazásával kapcsolatos korlátozások hiányát, sem pedig az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok közötti, Edward Snowden által feltárt hírszerzési műveletek tényleges alkalmazását, beleértve a következőket:

a) az ICO, illetve a bíróságok nem gyakorolnak hatékony érdemi felügyeletet a brit adatvédelmi jogban szereplő nemzetbiztonsági mentesség alkalmazása felett;

b) maga a törvény nem határozza meg az Egyesült Királyságban bevezetett „tömeges adatkezeléssel kapcsolatos hatáskörök" alkalmazására vonatkozó korlátozásokat, ahogyan azt az EUB előírja (hanem azt a végrehajtó hatalom mérlegelésére bízzák, a bírósági ellenőrzés tiszteletben tartása mellett);

([21]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0033.

([22]) Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság véleménye az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodásnak, valamint az Európai Unió és Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti, a minősített adatok cseréjére és védelmére vonatkozó biztonsági eljárásokról szóló megállapodásnak az Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről, LIBE_AL(2021)680848.

([23]) A C-31/18. sz., Adatvédelmi biztos kontra Facebook Ireland Limited és Maximillian Schrems ügyben hozott, 2020. július 16-i ítélet, ECLI:EU:C:2020:559.

([24]) Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2018. szeptember 13-i ítélete, Big Brother Watch és társai kontra Egyesült Királyság, 58170/13., 62322/14. és 24960/15. sz. kereset.

2021. május 21., péntek

c) a „másodlagos adatok” (metaadatok) határozattervezetben szereplő körülírása súlyosan félrevezető, és nem veszi figyelembe, hogy az ilyen adatok rendkívül árulkodóak és kényes természetűek lehetnek, valamint kifinomult automatizált elemzések tárgyát képezik (ahogy azt az EUB a Digital Rights Ireland ügyben [25] megállapította), ugyanakkor az Egyesült Királyság joga szerint a metaadatok nem élveznek érdemleges védelmet a brit hírszerző ügynökségek jogosulatlan hozzáférése, illetve azok brit hírszerző ügynökségek általi tömeges gyűjtése és mesterséges intelligencián alapuló elemzése ellen;

d) az „Öt szem” szövetség ügynökségei, különösen a GCHQ és az amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökség a gyakorlatban minden hírszerzési adatot megosztanak;

rámutat továbbá, hogy az Egyesült Államok viszonylatában az Egyesült Királyság állampolgáraira a GCHQ és az amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökség (NSA) közötti informális biztosítékokat alkalmazzák; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezek a biztosítékok nem védenék meg azokat az uniós polgárokat vagy lakosokat, akiknek az adataira újbóli továbbítás és ezeknek az NSA-val való megosztása vonatkozhatna;

17. kéri a tagállamokat, hogy kössenek kémkedésellenes megállapodást az Egyesült Királysággal, és kéri a Bizottságot, hogy az egyesült királyságbeli kollégáival folytatott eszmecseréi során azt az üzenetet közvetítse, hogy amennyiben az Egyesült Királyság felügyeleti jogszabályai és gyakorlatai nem módosulnak, a megfelelőségi határozatok lehetővé tételére az jelentené az egyetlen lehetséges megoldást, ha a tagállamokkal kémkedésellenes megállapodásokat kötnek;

Újbóli adattovábbítás

18. nyomatékosan hangsúlyozza, hogy az Európai Unióból való kilépésről szóló 2018. évi törvény úgy rendelkezik, hogy az EUB az átmeneti időszak vége előtt kialakított ítélkezési gyakorlata „megtartott uniós joggá” válik, és így jogilag kötelező érvényű lesz az Egyesült Királyságra nézve; rámutat, hogy más nem uniós országok megfelelőségének értékelésekor az Egyesült Királyságot kötik az EUB Schrems I. és Schrems II. ítéletében meghatározott elvek és feltételek; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az Egyesült Királyság bíróságai ennek ellenére nem fogják alkalmazni a Chartát; rámutat, hogy az Egyesült Királyságra már nem terjed ki az Európai Unió Bíróságának hatásköre, amely a legfelsőbb fok a Charta értelmezése szempontjából;

19. rámutat, hogy a digitális gazdaságról szóló 2017. évi törvény szerinti, a személyes adatok megosztására és a kutatási adatok újbóli továbbítására vonatkozó egyesült királyságbeli szabályok az EUB értelmezése szerint egyértelműen nem „lényegében egyenértékűek” az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott szabályokkal;

20. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az Egyesült Királyság jogot formált annak kinyilvánítására, hogy más harmadik országok vagy területek megfelelő adatvédelmet biztosítanak, függetlenül attól, hogy a szóban forgó harmadik ország vagy terület az EU szerint biztosít-e ilyen védelmet; emlékeztet arra, hogy az Egyesült Királyság már kinyilvánította, hogy Gibraltár ilyen védelmet biztosít, noha az EU ezt nem tette meg; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az Egyesült Királyság megfelelőségi státusza ezért az uniós jog alapján nem megfelelőnek ítélt országokba vagy területekre irányuló adattovábbításra vonatkozó uniós szabályok megkerüléséhez vezetne;

21. tudomásul veszi, hogy 2021. február 1-jén az Egyesült Királyság kérelmet nyújtott be csendes-óceáni partnerségről szóló átfogó és progresszív megállapodáshoz (CPTTP) való csatlakozásra, különösen „a modern digitális kereskedelmi szabályok előnyeinek kihasználása érdekében, amelyek lehetővé teszik az adatok tagok közötti szabad áramlását, megszüntetik a vállalkozások előtt álló szükségtelen akadályokat [stb.]”; aggodalommal állapítja meg, hogy a CPTTP-nek tizenegy tagja van, akik közül nyolc nem rendelkezik megfelelőségi határozattal az EU részéről; mély aggodalmát fejezi ki az uniós polgároktól és lakosoktól származó személyes adatok ezen országokba történő esetleges újbóli továbbítása miatt, amennyiben az Egyesült Királyság megfelelőségi határozatot kap [26];

---

[25] A Bíróság C-293/12. és C-594/12. sz., Digital Rights Ireland Ltd kontra Minister for Communications, Marine and Natural Resources és társai, Kärntner Landesregierung és társai egyesített ügyekben hozott 2014. április 8-i ítélete, ECLI:EU:C:2014:238.

[26] Az Egyesült Királyság Nemzetközi Kereskedelmi Minisztériumának „Az Egyesült Királyság a csendes-óceáni térség hatalmas szabadkereskedelmi övezetéhez való csatlakozásra irányuló kérelme” című, 2021. január 30-i sajtóközleménye.

22. sajnálja, hogy a Bizottság nem értékelte a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága és Japán között létrejött, személyes adatokra vonatkozó rendelkezéseket is tartalmazó átfogó gazdasági partnerségi megállapodásnak az adatvédelem szintjével kapcsolatos hatását és lehetséges kockázatait;

23. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ha az Egyesült Királyság bármely jövőbeli kereskedelmi megállapodása – többek között az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi megállapodások – adattovábbításra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazna, az aláásná az általános adatvédelmi rendelet által nyújtott védelem szintjét;

II. **A BŰNÜLDÖZÉSBEN ÉRVÉNYESÍTENDŐ ADATVÉDELEMRŐL SZÓLÓ IRÁNYELV**

24. kiemeli, hogy az Egyesült Királyság az első olyan ország, amely tekintetében a Bizottság az (EU) 2016/680 irányelv szerinti megfelelőségi határozat elfogadását javasolta;

25. tudomásul veszi az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok közötti határokon átnyúló adathozzáférési megállapodást ([27]) az Egyesült Államok számításifelhő-törvénye („US Cloud Act agreement”) alapján, amely megkönnyíti a bűnüldözési célú adattovábbítást; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ez indokolatlan hozzáférést tesz lehetővé az Egyesült Államok hatóságai számára az uniós polgárok és lakosok személyes adataihoz; osztja az Európai Adatvédelmi Testület azzal kapcsolatos aggodalmát, hogy az EU és az Egyesült Államok közötti keretmegállapodásban ([28]) előírt, értelemszerűen alkalmazott biztosítékok a személyes adatokhoz való hozzáférés tekintetében megfelelnek-e az egyértelmű, pontos és hozzáférhető szabályok kritériumainak, illetve kellőképpen rögzítenek-e biztosítékokat ahhoz, hogy azok az Egyesült Királyság joga szerint hatékonyak és érvényesíthetők legyenek;

26. emlékeztet arra, hogy az EUB C-623/17. sz. ítéletét úgy kell értelmezni, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatókat általánosságban a nemzetbiztonság védelme céljából a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli továbbítására kötelezi;

27. megjegyzi, hogy ebben az ügyben az EUB megállapította, hogy az Egyesült Királyságban a nyomozati jogkörök szabályozásáról szóló 2000. évi törvény (Regulation of Investigatory Powers Act 2000) alapján végzett tömeges adatgyűjtés jogellenes volt; rámutat, hogy a szükségesség és arányosság elvének megerősítése érdekében ezt a törvényt azóta a nyomozati hatáskörökről szóló jogszabály (Investigatory Powers Act – IPA 2016) váltotta fel; hangsúlyozza, hogy az IPA 2016 bírósági felügyelet alá vonja a lehallgatást, és felhatalmazza az egyéneket arra, hogy hozzáférjenek adataikhoz és panaszt nyújtsanak be a nyomozati hatáskörrel foglalkozó bírósághoz; sajnálja azonban, hogy az IPA 2016 továbbra is lehetővé teszi a tömeges adatmegőrzés gyakorlatát;

28. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy közelmúltbeli beszámolók szerint az Egyesült Királyság Belügyminisztériuma az IPA 2016 keretében egy tömeges adatgyűjtési és -megőrzési rendszer tesztelését végzi;

29. emlékeztet arra, hogy 2020. február 12-i állásfoglalásában az Európai Parlament hangsúlyozta, hogy „az Egyesült Királyság nem férhet hozzá közvetlenül az uniós információs rendszerek adataihoz, és nem vehet részt a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggel foglalkozó uniós ügynökségek irányítási struktúráiban, miközben az információk – köztük a személyes adatok – Egyesült Királysággal való megosztására szigorú biztosítékokat, ellenőrzési és felügyeleti feltételeket kell rögzíteni, ideértve a személyes adatok uniós jog által biztosított védelemmel egyenértékű védelmét is”; tudomásul veszi, hogy hiányosságokat tártak fel az adatvédelmi törvény Egyesült Királyság általi végrehajtásának módjában, arra az időszakra vonatkozóan, amikor az állam még az Unió tagja volt; emlékeztet rá, hogy az Egyesült Királyság másolati példányt rögzített és őrzött a Schengeni Információs Rendszerről; elvárja, hogy az Egyesült Királyság bűnüldöző hatóságai a jövőben a személyes adatok cseréje során maradéktalanul tegyenek eleget az alkalmazandó szabályoknak; emlékeztet rá, hogy az Egyesült Királyság már csak „találat/nincs találat” alapon fér hozzá bizonyos uniós bűnüldözési adatbázisokhoz, és jogilag nincs hozzáférése a Schengeni Információs Rendszerhez;

([27]) Megállapodás Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának kormánya és az Amerikai Egyesült Államok kormánya között (2019. október 3.) a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából az elektronikus adatokhoz való hozzáférésről.

([28]) Megállapodás az Amerikai Egyesült Államok és az Európai Unió között a bűncselekmények megelőzésével, nyomozásával, felderítésével és a vádeljárás lefolytatásával kapcsolatos személyes adatok védelméről (HL L 336., 2016.12.10., 3. o.).

2021. május 21., péntek

30. aggodalmát fejezi ki a 2021. januárban tett felfedezés miatt, miszerint véletlenül 400 000 bűnügyi nyilvántartási adatot töröltek az Egyesült Királyság rendőrségének nemzeti számítógépéről; hangsúlyozza, hogy már csak ezért sem lehet megbízni az Egyesült Királyság bűnüldözési célú adatvédelmi erőfeszítéseiben;

31. megjegyzi, hogy a megfelelőségi határozat tervezete átfogóan értékeli mindazon egyesült királyságbeli hatóságok jogait, amelyek a nemzeti jog értelmében felhatalmazást kaptak a személyes adatok nemzetbiztonsági okokból történő lehallgatására és megőrzésére; üdvözli továbbá, hogy a hírszerző közösséggel foglalkozó hatóságokra vonatkozó részletes felügyeleti jelentések információkkal szolgálnak az Egyesült Királyság jelenlegi megfigyelési gyakorlatáról; kéri a Bizottságot, hogy folytassa az Egyesült Királyság adatmegőrzési és jogszerű lehallgatási hatáskörébe tartozó kommunikációs adattípusok értékelését és nyomon követését;

32. rámutat, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás a DNS-adatok, az ujjnyomatok és a gépjármű-nyilvántartási adatok cseréjére, az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) továbbítására és feldolgozására, az operatív információk terén folytatott együttműködésre, valamint az Europollal és az Eurojusttal való együttműködésre vonatkozó címeket tartalmaz, amelyek a megfelelőségi határozattól függetlenül alkalmazandók lesznek; emlékeztet azonban az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság kereskedelmi és együttműködési megállapodásról szóló, 2021. februári véleményében kifejezett aggályokra a megállapodás prümi adatokra és PNR-re vonatkozó címei értelmében a személyes adatok Egyesült Királyság számára biztosított különleges felhasználásával és hosszabb idejű megőrzésével kapcsolatban, ami nincs összhangban a tagállamok általi felhasználással és megőrzéssel; emlékeztet arra a jogra, hogy a tervezett nemzetközi megállapodás jogszerűségének és különösen annak az alapvető jogok védelmével való összeegyeztethetőségének ellenőrzése érdekében jogilag lehetőség nyílik kereset nyújtására a Bírósághoz ([29]);

Következtetések

33. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa az uniós vállalkozásokat arról, hogy a megfelelőségi határozat szilárd, elégséges és jövőorientált jogalapot biztosít az adattovábbításhoz; hangsúlyozza, hogy fontos biztosítani e megfelelőségi határozat elfogadhatóságát egy esetleges EUB-felülvizsgálat során, és hangsúlyozza, hogy ezért az Európai Adatvédelmi Testület véleményében megfogalmazott valamennyi ajánlást figyelembe kell venni;

34. üdvözli, hogy a megfelelőségi határozatok csak négy évig lesznek alkalmazandók, mivel az Egyesült Királyság – most, hogy már nem uniós tagállam – dönthet úgy, hogy módosítja azokat a jogszabályokat, amelyek tekintetében a Bizottságnak megfelelőségértékelést kell végeznie; felhívja a Bizottságot, hogy addig is kövesse nyomon az Egyesült Királyságban az adatvédelem jogi és gyakorlati szintjét, valamint a megfelelőségi határozat 2025-ben esedékes megújítását megelőzően végezzen átfogó értékelést;

35. úgy véli, hogy a Bizottság túllép az (EU) 2016/679 rendeletben és az (EU) 2016/680 irányelvben biztosított végrehajtási hatáskörén azzal, hogy két olyan végrehajtási határozatot fogad el, amely nincs összhangban az uniós joggal, ráadásul azok elfogadásával nem oldja meg az ezen állásfoglalásban megfogalmazott összes aggályt; ezért tiltakozik a két végrehajtási jogi aktus ellen, mivel a végrehajtási határozattervezetek nincsenek összhangban az uniós joggal;

36. kéri a Bizottságot, hogy módosítsa a két bizottsági végrehajtási határozattervezetet annak érdekében, hogy azok teljes mértékben összhangban legyenek az uniós joggal és az ítélkezési gyakorlattal;

37. kéri, hogy a nemzeti adatvédelmi hatóságok függesszék fel az olyan személyes adatok továbbítását, amelyekhez az Egyesült Királyság hírszerző hatóságai válogatás nélkül hozzáférhetnek, ha a Bizottság még azt megelőzően elfogadná az Egyesült Királysággal kapcsolatos megfelelőségi határozatait, hogy az Egyesült Királyság megoldotta volna a fent említett problémákat;

38. kéri a Bizottságot és az Egyesült Királyság illetékes hatóságait, hogy dolgozzanak ki cselekvési tervet annak érdekében, hogy mihamarabb kezeljék az Európai Adatvédelmi Testület véleményeiben azonosított hiányosságokat és az Egyesült Királyság adatvédelme tekintetében még megoldásra váró egyéb kérdéseket, ami a végleges megfelelőségi határozat előfeltétele;

39. felhívja a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon az Egyesült Királyságban az adatvédelem szintjét, valamint a tömeges megfigyeléssel kapcsolatos jogszabályokat és gyakorlatokat; rámutat, hogy az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete egyéb jogi lehetőségeket is tartalmaz a személyes adatok Egyesült Királyságba történő továbbítására; emlékeztet arra, hogy az Európai Adatvédelmi Testület iránymutatásaival összhangban az általános adatvédelmi rendelet 49. cikke szerinti különleges helyzetekkel kapcsolatos eltérésekre támaszkodó adattovábbításoknak kivételesnek kell lenniük;

([29]) Az Európai Parlament állásfoglalása az Egyesült Államok Vámügyi és Határvédelmi Irodájának rendelkezésére bocsátott, a légiutasok utasnyilvántartási adatállományában tárolt személyes adatok megfelelő védelméről szóló bizottsági határozatról (HL C 103. E, 2004.4.29., 665. o.).

40. sajnálja, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta az Európai Parlament arra irányuló felhívását, hogy függessze fel az adatvédelmi pajzsot, amíg az amerikai hatóságok nem teljesítik annak feltételeit, ehelyett pedig mindig „a helyzet nyomon követését” részesítette előnyben anélkül, hogy konkrét eredményt ért volna el a polgárok adatvédelme és a vállalkozások jogbiztonsága tekintetében; sürgeti a Bizottságot, hogy vonja le a tanulságot a múltbeli kudarcaiból, amikor figyelmen kívül hagyta az Európai Parlamentnek és a szakértőknek a korábbi megfelelőségi határozatok meghozatalával és nyomon követésével kapcsolatos felhívásait, valamint hogy az uniós adatvédelmi jogszabályok megfelelő végrehajtását az egyes polgárok panaszait követően ne hagyja az Európai Unió Bíróságára;

41. felhívja a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon az Egyesült Királyság adatvédelmi jogszabályait és gyakorlatait, haladéktalanul tájékoztassa a Parlamentet és konzultáljon vele az Egyesült Királyság adatvédelmi rendszerének jövőbeli változásairól, és biztosítson ellenőrzési szerepet a Parlamentnek az új intézményi keretben, többek között az olyan érintett szervek tekintetében, mint a Bűnüldözési és Igazságügyi Együttműködési Szakértői Bizottság;

o

o o

42. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, a tagállamoknak és az Egyesült Királyság kormányának.

2021. május 17., hétfő

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI PARLAMENT

P9_TA(2021)0216

Az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) a 2021–2027 közötti időszakban ***II

Az Európai Parlament 2021. május 17-i jogalkotási állásfoglalása a Tanács első olvasatban kialakított álláspontjáról az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról és a 331/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából (06164/1/2021 – C9-0137/2021 – 2018/0194(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2022/C 15/24)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (06164/1/2021 – C9-0137/2021),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0369) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ([1]),

— tekintettel az Európai Központi Bank 2018. október 19-i véleményére ([2]),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság második olvasatra adott ajánlására (A9-0164/2021),

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjával megfelelően elfogadták;

3. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;

4. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

5. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) 2019.2.13-án elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0087.
([2]) HL C 378., 2018.10.19., 2. o.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0217

Az Európai Értékpapírpiaci Hatóság ügyvezető igazgatójának kinevezése – Jelölt: Natasha Cazenave

Az Európai Parlament 2021. május 18-i határozata az Európai Értékpapírpiaci Hatóság ügyvezető igazgatójának kinevezésére irányuló javaslatról (N9-0005/2021 – C9-0114/2021 – 2021/0900(NLE))

(Egyetértés)

(2022/C 15/25)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Értékpapírpiaci Hatóság felügyelőtanácsának 2021. március 12-i javaslatára (C9-0114/2021),

— tekintettel az európai felügyeleti hatóság (Európai Értékpapírpiaci Hatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/77/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. november 24-i 1095/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) 51. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel az uniós gazdasági és monetáris ügyekkel kapcsolatos pozíciók jelöltjei közötti nemi egyensúlyról szóló, 2019. március 14-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a gazdasági és monetáris unió intézményeiről és szerveiről, illetve a közszolgálati jogviszony megszűnése utáni összeférhetetlenség megelőzéséről szóló, 2020. január 16-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel eljárási szabályzata 131. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A9-0137/2021),

A. mivel az Európai Értékpapírpiaci Hatóság jelenlegi ügyvezető igazgatójának hivatali ideje 2021. május 29-én lejár;

B. mivel az Európai Értékpapírpiaci Hatóság felügyelőtanácsa 2021. március 12-én nyílt pályázati eljárást követően javasolta Natasha Cazenave kinevezését ügyvezető igazgatónak ötéves hivatali időre, az 1095/2010/EU rendelet 51. cikkének (2) és (3) bekezdésével összhangban;

C. mivel 2021. április 22-én a Gazdasági és Monetáris Bizottság meghallgatta Natasha Cazenavét, aki nyitóbeszédet mondott, majd válaszolt a bizottság tagjai által feltett kérdésekre;

1. egyetért Natasha Cazenavénak az Európai Értékpapírpiaci Hatóság ügyvezető igazgatójává történő kinevezésével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a határozatot a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Értékpapírpiaci Hatóságnak, valamint a tagállamok kormányainak.

([1]) HL L 331., 2010.12.15., 84. o.
([2]) HL C 23., 2021.1.21., 105. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0017.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0218

Az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság elnökének kinevezése – Jelölt: Petra Hielkema

Az Európai Parlament 2021. május 18-i határozata az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) elnökének kinevezésére irányuló javaslatról (N9-0022/2021 – C9-0163/2021 – 2021/0901(NLE))

(Egyetértés)

(2022/C 15/26)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság elnöki tisztségére pályázó alkalmas jelöltek az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság felügyelőtanácsa által 2021. március 22-én összeállított szűkített listájára,

— tekintettel a Tanács 2021. május 6-i levelére, amelyben Petra Hielkemát javasolja az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság elnökének (C9-0163/2021),

— tekintettel az európai felügyeleti hatóság (az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság) létrehozásáról, valamint a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/79/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. november 24-i 1094/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) 48. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel az uniós gazdasági és monetáris ügyekkel kapcsolatos pozíciók jelöltjei közötti nemi egyensúlyról szóló, 2019. március 14-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a gazdasági és monetáris unió intézményeiről és szerveiről, illetve a közszolgálati jogviszony megszűnése utáni összeférhetetlenség megelőzéséről szóló, 2020. január 16-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel eljárási szabályzata 131. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A9-0162/2021),

A. mivel az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság elnökének hivatali ideje 2021. február 28-án lejárt;

B. mivel 2021. május 6-án a Tanács azt javasolta, hogy az 1094/2010/EU rendelet 48. cikkének (2) és (3) bekezdésével összhangban ötéves hivatali időre Petra Hielkemát nevezzék ki az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság elnökévé;

C. mivel 2021. május 10-én a Gazdasági és Monetáris Bizottság meghallgatta Petra Hielkemát, aki nyitóbeszédet mondott, majd válaszolt a bizottság tagjai által feltett kérdésekre;

1. egyetért Petra Hielkemának az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság elnökévé történő kinevezésével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a határozatot a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóságnak, valamint a tagállamok kormányainak.

([1]) HL L 331., 2010.12.15., 48. o.
([2]) HL C 23., 2021.1.21., 105. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0017.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0219

A Méltányos Átállást Támogató Alap ***I

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása a Méltányos Átállást Támogató Alap létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2020)0022 – C9-0007/2020 – 2020/0006(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

(2022/C 15/27)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottságnak a Parlamenthez és a Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2020)0022) és módosított javaslatára (COM(2020)0460),

— tekintettel az az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (2) bekezdésére, 175. cikkének harmadik bekezdésére és 322. cikke (1) bekezdésének a) pontjára, amelyek alapján a Bizottság javaslatát benyújtotta a Parlamenthez (C9-0007/2020),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (3) bekezdésére,

— tekintettel a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. jegyzőkönyv alapján a Cseh Köztársaság képviselőháza által benyújtott indokolt véleményre, amely szerint a jogalkotási aktus tervezete nem felel meg a szubszidiaritás elvének,

— tekintettel az Európai Számvevőszék 2020. július 20-i véleményére ([1]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2020. június 10-i és 2020. szeptember 18-i véleményére ([2]),

— tekintettel a Régiók Bizottságának 2020. július 2-i véleményére ([3]),

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra és a Tanács képviselőjének 2021. március 3-i írásbeli kötelezettségvállalására, amely szerint egyetért a Parlament álláspontjával, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (4) bekezdésével összhangban,

— tekintettel eljárási szabályzata 59. cikkére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság, a Gazdasági és Monetáris Bizottság, a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság, az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság, a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság véleményére,

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0135/2020),

1. elfogadja első olvasatban az alábbi álláspontot ([4]);

2. felkéri a Bizottságot, hogy utalja az ügyet újból a Parlamenthez, ha javaslata helyébe másik szöveget szándékozik léptetni, azt lényegesen módosítja vagy lényegesen módosítani kívánja;

3. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 290., 2020.9.1., 1. o.
([2]) HL C 311., 2020.9.18., 55. o. és HL C 429., 2020.12.11., 240. o.
([3]) HL C 324., 2020.10.1., 74. o.
([4]) Ez az álláspont lép a 2020. szeptember 17-én elfogadott módosítások helyébe (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0223).

2021. május 18., kedd

P9_TC1-COD(2020)0006

Az Európai Parlament álláspontja, amely első olvasatban 2021. május 18-án került elfogadásra az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról szóló (EU) 2021/… európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel

(A Parlament és a Tanács megállapodása következtében a Parlament álláspontja megegyezik a végleges jogalkotási aktussal, az (EU) 2021/1056 rendelettel.)

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0221

Az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) a 2021–2027 közötti időszakban: a részt nem vevő tagállamokra való kiterjesztés ***

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról és a 331/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2021/… rendelet alkalmazásának a részt nem vevő tagállamokra való kiterjesztéséről szóló tanácsi rendeletre irányuló tervezetről (13255/2020 – C9-0017/2021 – 2018/0219(APP))

(Különleges jogalkotási eljárás – egyetértés)

(2022/C 15/28)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a tanácsi rendelet tervezetére (13255/2020),

— tekintettel a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 352. cikkével összhangban előterjesztett, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0017/2021),

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (1) és (4) bekezdésére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság ajánlására (A9-0165/2021),

1. egyetért a tanácsi rendelet tervezetével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0222

Az EU és Kuba közötti megállapodás: az EU CLXXV. engedményes listájában szereplő valamennyi vámkontingensre vonatkozó engedményeknek az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése következtében szükséges módosítása ***

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Unió és a Kubai Köztársaság között, az EU CLXXV. engedményes listájában szereplő valamennyi vámkontingensre vonatkozó engedményeknek az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése következtében szükséges módosítása tekintetében az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) XXVIII. cikke értelmében levélváltás formájában létrejött megállapodásnak az Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről (10637/2020 – C9-0097/2021 – 2020/0233(NLE))

(Egyetértés)

(2022/C 15/29)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a tanácsi határozat tervezetére (10637/2020),

— tekintettel az Európai Unió és a Kubai Köztársaság között, az EU CLXXV. engedményes listájában szereplő valamennyi vámkontingensre vonatkozó engedményeknek az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése következtében szükséges módosítása tekintetében az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) XXVIII. cikke értelmében levélváltás formájában létrejött megállapodásra (10638/20),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdésével és 218. cikke (6) bekezdése második albekezdése a) pontjának v. alpontjával összhangban a Tanács által előterjesztett, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0097/2021),

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (1) és (4) bekezdésére, valamint 114. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság ajánlására (A9-0129/2021),

1. egyetért a megállapodás megkötésével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok és a Kubai Köztársaság kormányainak és parlamentjeinek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0223

Az EU és Tunézia közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodáshoz csatolt jegyzőkönyv (Horvátország csatlakozása) ***

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Tunéziai Köztársaság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodáshoz csatolt, a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyvnek az Európai Unió és tagállamai nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről (COM(2018)0603 – C9-0302/2020 – 2018/0310(NLE))

(Egyetértés)

(2022/C 15/30)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a tanácsi határozat tervezetére (12294/2018),

— tekintettel az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Tunéziai Köztársaság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodáshoz a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyv tervezetére (12295/2018),

— tekintettel a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 217. cikkével és 218. cikke (6) bekezdése második albekezdésének a) pontjával összhangban előterjesztett, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0302/2020),

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (1) és (4) bekezdésére, valamint 114. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság ajánlására (A9-0150/2021),

1. egyetért a jegyzőkönyv megkötésével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok, illetve a Tunéziai Köztársaság kormányainak és parlamentjeinek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0224

Az EU és Közép-Amerika közötti társulási megállapodáshoz csatolt jegyzőkönyv (Horvátország csatlakozása) ***

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodáshoz csatolt, a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyvnek az Unió és tagállamai nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről (06048/2020 – C9-0383/2020 – 2020/0024(NLE))

(Egyetértés)

(2022/C 15/31)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a tanácsi határozat tervezetére (06048/2020),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Közép-Amerika közötti társulás létrehozásáról szóló megállapodáshoz a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából csatolt jegyzőkönyv tervezetére (06049/2020),

— tekintettel a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 217. cikkével és 218. cikke (6) bekezdése második albekezdésének a) pontjával összhangban előterjesztett, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0383/2020),

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (1) és (4) bekezdésére, valamint 114. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság ajánlására (A9-0148/2021),

1. egyetért a jegyzőkönyv megkötésével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok, illetve a közép-amerikai államok kormányainak és parlamentjeinek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0225

Az EU, az USA, Izland és Norvégia közötti megállapodás: a személyzettel ellátott légi járművek bérleti szerződéseire vonatkozó időkorlátok ***

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Unió, az Amerikai Egyesült Államok, Izland és a Norvég Királyság közötti, a személyzettel ellátott légi járművek bérleti szerződéseire vonatkozó időkorlátokról szóló megállapodásnak az Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozatra irányuló tervezetről (11645/2020 – C9-0392/2020 – 2019/0126(NLE))

(Egyetértés)

(2022/C 15/32)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a tanácsi határozat tervezetére (11645/2020),

— tekintettel az Európai Unió, az Amerikai Egyesült Államok, Izland és a Norvég Királyság közötti, a személyzettel ellátott légi járművek bérleti szerződéseire vonatkozó időkorlátokról szóló megállapodás tervezetére (10584/19),

— tekintettel a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 100. cikkének (2) bekezdésével, 218. cikke (6) bekezdése második albekezdése a) pontjának v. alpontjával, továbbá 218. cikkének (7) bekezdésével összhangban előterjesztett, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0392/2020),

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (1) és (4) bekezdésére, valamint 114. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság ajánlására (A9-0125/2021),

1. egyetért a megállapodás megkötésével;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok, illetve az Amerikai Egyesült Államok, Izland és a Norvég Királyság kormányainak és parlamentjeinek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0226

A francia legkülső régiókban alkalmazott „octroi de mer” adó *

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása a francia legkülső régiókban alkalmazott „octroi de mer” adóról és a 940/2014/EU határozat módosításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2021)0095 – C9-0105/2021 – 2021/0051(CNS))

(Különleges jogalkotási eljárás – konzultáció)

(2022/C 15/33)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2021)0095),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 349. cikkére, amelynek megfelelően a Tanács konzultált a Parlamenttel (C9-0105/2021),

— tekintettel eljárási szabályzata 82. cikkére,

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0138/2021),

1. jóváhagyja a Bizottság javaslatát;

2. felkéri a Tanácsot, hogy tájékoztassa a Parlamentet arról, ha a Parlament által jóváhagyott szövegtől el kíván térni;

3. felkéri a Tanácsot a Parlamenttel való újbóli konzultációra, ha lényegesen módosítani kívánja a Parlament által jóváhagyott szöveget;

4. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0228

Közös hozzáadottértékadó-rendszer: a behozatalra és egyes árubeszerzésekre vonatkozó mentességek a közérdeket szolgáló uniós intézkedések összefüggésében *

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása a 2006/112/EK irányelvnek a közérdeket szolgáló uniós intézkedések összefüggésében az importra, valamint bizonyos termékértékesítésekre és szolgáltatásnyújtásokra vonatkozó mentességek tekintetében történő módosításáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatról (COM(2021)0181 – C9-0132/2021 – 2021/0097(CNS))

(Különleges jogalkotási eljárás– konzultáció)

(2022/C 15/34)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2021)0181),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 113. cikkére, amelynek megfelelően a Tanács konzultált a Parlamenttel (C9-0132/2021),

— tekintettel eljárási szabályzata 82. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A9-0155/2021),

1. jóváhagyja a Bizottság javaslatát;

2. felhívja a Tanácsot, hogy tájékoztassa a Parlamentet arról, ha a Parlament által jóváhagyott szövegtől el kíván térni;

3. felkéri a Tanácsot a Parlamenttel való újbóli konzultációra, ha lényegesen módosítani kívánja a Parlament által jóváhagyott szöveget;

4. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0229

Az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap igénybevétele – EGF/2020/002 EE/Tourism – Észtország

Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (Észtország „EGF/2020/002 EE/Estonia Tourism" referenciaszámú kérelme) (COM(2021)0151 – C9-0127/2021 – 2021/0076(BUD))

(2022/C 15/35)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2021)0151 – C9-0127/2021),

— tekintettel az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap létrehozásáról (2014–2020) és az 1927/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1309/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] (a továbbiakban: az EGAA-rendelet),

— tekintettel a 2021–2027-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre [2] és különösen annak 8. cikkére,

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra [3] és különösen annak 9. pontjára,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság véleményére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság jelentésére (A9-0158/2021),

A. mivel az Unió jogalkotási és költségvetési eszközöket hozott létre ahhoz, hogy további támogatást nyújtson a világkereskedelem fő strukturális változásainak következményei által sújtott vagy a globális pénzügyi és gazdasági válság következtében elbocsátott munkavállalóknak, és támogassa újbóli munkaerőpiaci beilleszkedésüket; mivel ez a támogatás a munkavállalóknak és azoknak a vállalatoknak nyújtott pénzügyi támogatáson keresztül valósul meg, amelyeknek dolgoztak;

B. mivel Észtország benyújtotta az „EGF/2020/002 EE/Estonia Tourism" kérelmet az EGAA igénybevételére, tekintettel az uniós gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere (NACE Rev. 2.) szerinti következő idegenforgalmi ágazatokban: 45. ágazat (Gépjármű- és motorkerékpár nagy- és kiskereskedelme, javítása), 49. ágazat (Szárazföldi, csővezetékes szállítás), 50. ágazat (Vízi szállítás), 51. ágazat (Légi szállítás), 52. ágazat (Raktározás, szállítást kiegészítő tevékenység), 55. ágazat (Szálláshely-szolgáltatás), 56.ágazat (Vendéglátás), 74.ágazat (Egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység), 77.ágazat (Kölcsönzés, operatív lízing), 79. ágazat (Utazásközvetítés, utazásszervezés, egyéb foglalás), 90. ágazat (Alkotó-, művészeti, szórakoztató tevékenység), 91. ágazat (Könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység), 92. ágazat (Szerencsejáték, fogadás), 93. ágazat (Sport-, szórakoztató-, szabadidős tevékenység) Észtország NUTS 2 szintű Eesti (EE00) régiójában [4] történt 10080 elbocsátásra [5] a kérelem 2020. március 13-tól 2020. november 11-ig tartó referencia-időszakában;

C. mivel a kérelem 1 715, tevékenységét megszüntető önálló vállalkozóra, valamint az észt idegenforgalmi ágazattól elbocsátott 8 365 munkavállalóra vonatkozik;

---

[1] HL L 347., 2013.12.20., 855. o.
[2] HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.
[3] HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.
[4] Észtország nem oszlik NUTS 2 szintű régiókra.
[5] Az EGAA-rendelet 3. cikke értelmében.

2021. május 18., kedd

D. mivel a kérelem az EGAA-rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében foglalt beavatkozási kritériumokon alapul, amelyek lehetővé teszik, hogy kivételes körülmények között, különösen a kkv-kat érintő kollektív kérelmek esetében a kérelem akkor is elfogadhatónak tekinthető, ha az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kritériumok nem teljesülnek maradéktalanul, amennyiben az elbocsátások súlyos hatást gyakorolnak a foglalkoztatásra és a helyi, regionális vagy nemzeti gazdaságra;

E. mivel az elbocsátásokhoz és a tevékenység beszüntetéséhez vezető események 2020 elején váratlanul következtek be a Covid19-világjárvány globális terjedése és az ahhoz kapcsolódó gazdasági válság miatt, amely különösen súlyosan érintette az idegenforgalmi ágazatot, a nemzetközi mozgás hirtelen korlátozásával, ami a nemzetközi utazás és turizmus erőteljes és előre nem látható csökkenését eredményezte;

F. mivel a Covid19-világjárvány és az azt követő globális gazdasági válság hatalmas megrázkódtatást okozott az észt gazdaságnak, különösen az idegenforgalmi ágazatnak, mivel a válság előtt Észtország idegenforgalmi kiadásainak 90 %-át a nemzetközi turizmus generálta, míg az OECD-országok részaránya 25 % körül mozgott;

G. mivel 2019-ben az észt turizmusból származó bevétel 2,1 milliárdos új rekordot ért el, és az idegenforgalom jelentős ágazatnak számított Észtország versenyképessége szempontjából, és jelentős beruházásokra került sor a továbbfejlesztése érdekében;

H. mivel az idegenforgalmi ágazatot a kkv-k uralják, amelyeknek alacsonyabb a válságokkal szembeni ellenálló képessége, mint a nagyobb vállalatoké, és a kkv-k Észtországban a teljes munkaerő 79,2 %-át foglalkoztatják;

I. mivel az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap a munkavállalóknak nyújtott támogatás révén segítheti a fenntarthatóbb turizmusra való átállást, és ezáltal lehetővé teheti Európa számára természeti és kulturális örökségének és erőforrásainak megőrzését és népszerűsítését, miközben új lehetőségeket kínál a munkahelyteremtésre és innovatív vállalkozások létrehozására;

J. mivel a Bizottság kijelentette, hogy a Covid19-járvány okozta egészségügyi válság gazdasági válsághoz vezetett, helyreállítási tervet dolgozott ki, és hangsúlyozta az EGAA mint vészhelyzeti eszköz ([6]) szerepét, amely segíti a munkájukat a globális gazdasági válság miatt elvesztőket;

K. mivel Észtországban a foglalkoztatás csökkentett munkaidős rendszereken és a SURE eszközön keresztül történő fenntartását célzó nemzeti és európai támogatást egyaránt felhasználták a Covid19-világjárvány és a kapcsolódó munkaerő-piaci válság hatásainak enyhítésére;

L. mivel ez az EGAA első igénybevétele a Covid19-válság miatt, miután az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (EGF/2020/000 TA 2020 – Technikai segítségnyújtás a Bizottság kezdeményezésére) szóló, 2020. június 18-i európai parlamenti állásfoglalásba ([7]) belefoglalták, hogy az EGAA igénybe vehető a Covid19 okozta globális válsággal összefüggésben tartósan elbocsátott munkavállalók és önálló vállalkozók támogatására az 1309/2013/EU rendelet módosítása nélkül;

1. egyetért a Bizottsággal abban, hogy az EGAA-rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülnek, és hogy ezért Észtország jogosult az említett rendelet értelmében nyújtandó 4 474 480 EUR összegű pénzügyi hozzájárulásra, amely a 7 457 468 EUR-t kitevő összes kiadás 60 %-a, amely a személyre szabott szolgáltatásokra fordított 7 452 468 EUR-t, továbbá az előkészítő, irányítási, tájékoztatási és nyilvánossággal kapcsolatos, valamint ellenőrzési és jelentéstételi tevékenységekre szánt 5 000 EUR összegű kiadásokat foglalja magában;

2. megállapítja, hogy az észt hatóságok 2020. november 12-én nyújtották be a kérelmet, és hogy annak értékelését a Bizottság – a kiegészítő információk Észtország általi benyújtását követően – 2021. március 31-én fejezte be, majd erről ugyanazon a napon értesítette a Parlamentet;

3. megjegyzi, hogy mivel a kérelem összesen 10 080 személyre, azaz 1 715 tevékenységét megszüntető önálló vállalkozóra, valamint az észt idegenforgalmi ágazattól elbocsátott 8 365 munkavállalóra vonatkozik; sajnálja, hogy Észtország előrejelzése szerint az összes támogatható kedvezményezettből csak 5 060 fog részt venni az intézkedésekben (célzott kedvezményezettek);

([6]) COM(2020)0442.
([7]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0141.

2021. május 18., kedd

4. emlékeztet arra, hogy az elbocsátások társadalmi hatásai várhatóan jelentősek lesznek, mivel az ágazat munkavállalói közé nagy arányban tartoznak alacsony képzettségű munkavállalók, szakképesítéssel nem rendelkezők, fiatalok, valamint idénymunkások és részmunkaidős munkavállalók;

5. hangsúlyozza, hogy a támogatásra jogosult személyek több mint 60 %-a nő, és a leginkább érintett korcsoport a 30 és 64 év közöttiek;

6. megjegyzi, hogy Észtország 2021. január 1-jén kezdte meg a személyre szabott szolgáltatások nyújtását a megcélzott kedvezményezettek részére, és hogy ezért az intézkedésekkel kapcsolatos kiadásokhoz 2021. január 1-jétől 2023. január 1-jéig nyújtható pénzügyi támogatás az EGAA-ból, kivéve a két évig vagy annál tovább tartó formális oktatási vagy képzési programok – beleértve a szakképzést is – költségeit, amelyekre 2023. július 1-jéig nyújtható pénzügyi támogatás;

7. emlékeztet arra, hogy a munkavállalóknak és az önálló vállalkozóknak nyújtott, személyre szabott szolgáltatások az alábbiakat foglalják magukban: munkaerőpiaci képzés, vállalkozásindítási támogatás és kiegészítő támogatás, tanulószerződéses gyakorlati képzések, formális tanulmányok támogatása és képzési támogatások, beleértve a szakképzési támogatásokat;

8. megjegyzi, hogy az EGAA végrehajtásával összefüggésben az észt hatóságoknál 2021. január 1-től kezdődően merültek fel igazgatási kiadások, és hogy ezért 2021. január 1. és 2023. július 1. közötti előkészítő, irányítási, tájékoztatási és nyilvánossággal kapcsolatos, valamint ellenőrzési és jelentéstételi tevékenységekre fordított kiadások támogathatók az EGAA-ból származó pénzügyi hozzájárulásból;

9. megjegyzi, hogy a tagállami előfinanszírozás vagy társfinanszírozás forrása a Munkaerőpiaci szolgáltatások és juttatások alapítványa, amelyből az Észt Munkanélküli-biztosítási Alap (EUIF) állami foglalkoztatási szolgálatként aktív munkaerőpiaci intézkedéseket biztosít Észtországban; megjegyzi, hogy az alapítvány a munkanélküli-biztosítási segélyalap – az elbocsátások és a munkáltatók fizetésképtelensége esetén járó ellátások vagyonkezelői alapja – eszközeiből, valamint az állami költségvetésből a Szociális Ügyek Minisztériumán keresztül juttatott pénzeszközökből működik;

10. üdvözli, hogy a személyre szabott szolgáltatások összehangolt csomagját Észtország az illetékes hatóságok és szervezetek képviselőivel konzultálva készítette el, és hogy az előrehaladást az Észt Munkanélküliségi Biztosítási Alap (EUIF) felügyelőbizottsága fogja megvitatni, amely a szociális partnerekből áll – az Észt Munkaadók Szövetségének két tagjából, az Észt Szakszervezeti Szövetség egy tagjából, és az Észt Munkavállalók Szakszervezeti Szövetségének egy tagjából; üdvözli az idegenforgalmi ágazat képviselőivel folytatott további konzultációkat, amelyek az elbocsátott munkavállalók profiljának elemzését követően fognak lezárulni;

11. megjegyzi, hogy az elbocsátott munkavállalók profiljának elemzését követően további konzultációkra kerül sor az idegenforgalmi ágazat képviselőivel, és hogy – a korösszetétel, az iskolai végzettség és a kedvezményezettek egyéb jellemzőinek figyelembevételével – meg fogják határozni a legmegfelelőbb támogatást; megjegyzi, hogy emellett tervben van az Észt Szálloda- és Éttermeszövetség lehetséges hozzájárulása néhány ágazati képzési intézkedés megtervezéséhez.

12. hangsúlyozza, hogy az észt hatóságok által nyújtott megerősítés szerint a támogatható intézkedésekre más uniós pénzügyi eszközből nem folyósítanak támogatást;

13. ismételten hangsúlyozza, hogy az EGAA-ból nyújtott támogatás nem léphet azon intézkedések helyébe, amelyek a nemzeti jog vagy a kollektív szerződések értelmében a vállalatok felelősségi körébe tartoznak;

14. felhívja a Bizottságot, hogy minimalizálja az EGAA-támogatás iránti kérelmek értékeléséhez és az EGAA igénybevételéhez szükséges időt annak érdekében, hogy csökkentse a nemzeti szociális biztonsági rendszerekre a Covid19-válsággal összefüggésben nehezedő nyomást;

15. jóváhagyja a jelen állásfoglaláshoz mellékelt határozatot;

16. utasítja elnökét, hogy a Tanács elnökével együtt írja alá ezt a határozatot, valamint gondoskodjon közzétételéről *az Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és annak mellékletét a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 18., kedd

MELLÉKLET

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

Észtország EGF/2020/002 EE/Estonia Tourism referenciaszámú kérelme nyomán az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap igénybevételéről

(E melléklet szövege itt nincs feltüntetve, mert az megegyezik a végleges jogi aktussal, az (EU) 2021/886 határozattal.)

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0230

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevétele a Görögországnak és Franciaországnak természeti katasztrófákkal kapcsolatban, valamint Albániának, Ausztriának, Belgiumnak, Horvátországnak, Csehországnak, Észtországnak, Franciaországnak, Németországnak, Görögországnak, Magyarországnak, Írországnak, Olaszországnak, Lettországnak, Litvániának, Luxemburgnak, Montenegrónak, Portugáliának, Romániának, Szerbiának és Spanyolországnak népegészségügyi szükséghelyzettel kapcsolatban nyújtott segítség érdekében

Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása a Görögországnak és Franciaországnak természeti katasztrófákkal kapcsolatban, valamint az Albániának, Ausztriának, Belgiumnak, Csehországnak, Észtországnak, Franciaországnak, Görögországnak, Horvátországnak, Írországnak, Lettországnak, Litvániának, Luxemburgnak, Magyarországnak, Montenegrónak, Németországnak, Olaszországnak, Portugáliának, Romániának, Spanyolországnak és Szerbiának népegészségügyi szükséghelyzettel kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2021)0201 – C9-0117/2021 – 2021/0077(BUD))

(2022/C 15/36)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2021)0201 – C9-0117/2021),

— tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendeletre ([1]),

— tekintettel a 2012/2002/EK tanácsi rendeletnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országoknak nyújtandó pénzügyi támogatás nyújtása céljából történő módosításáról szóló, 2020. március 30-i (EU) 2020/461 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre ([3]) és különösen annak 9. cikkére,

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra ([4]) és különösen annak 10. pontjára,

— tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság levelére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság jelentésére (A9-0157/2021),

1. üdvözli a határozatot, amely a természeti katasztrófák által sújtott, valamint a 2020. évi Covid19-világjárvány okozta jelentős népegészségügyi szükséghelyzetbe került uniós polgárokkal és régiókkal vállalt uniós szolidaritás konkrét, kézzelfogható és látható formája;

2. örömmel veszi tudomásul, hogy 2020 márciusával a jelenlegi Covid19-világjárványhoz hasonló jelentős népegészségügyi szükséghelyzetekre is kiterjesztették a 2012/2002/EK rendelet hatályát;

3. együttérzését és szolidaritását fejezi ki a pusztító természeti katasztrófák és a Covid19-világjárvány valamennyi áldozatának;

4. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió Szolidaritási Alapján (a továbbiakban: az Alap) keresztüli pénzügyi támogatást sürgősen elérhetővé kell tenni, és fontos gondoskodni arról, hogy a pénzügyi támogatás megfelelő módon eljusson a régiókhoz és kedvezményezettekhez az érintett országokban;

5. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2020. évi Covid19-világjárvány miatt igényelt pénzügyi támogatás iránti, a 2020. június 24-i hivatalos végső határidőig benyújtott kérelmek értékelése jelentős időt vett igénybe, aminek következtében a Bizottság csak 2021. március végén nyújtotta be az Alap igénybevételére irányuló javaslatát; kiemeli az Alap jövőbeli gyors rendelkezésre bocsátásának fontosságát ahhoz, hogy a jelentős természeti katasztrófákat vagy népegészségügyi szükséghelyzeteket követően biztosítani lehessen az olyannyira szükséges segítséget;

([1]) HL L 311., 2002.11.14., 3. o.
([2]) HL L 99., 2020.3.31., 9. o.
([3]) HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.
([4]) HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

6. rámutat arra, hogy az éghajlatváltozás miatt a természeti katasztrófák egyre pusztítóbbá és gyakoribbá fognak válni; hangsúlyozza, hogy bizonyos régiókat, például a szigeteket és a part menti régiókat különösen fenyegeti a természeti katasztrófák veszélye; hangsúlyozza, hogy az Alap mindössze a helyreállítás eszköze, mert az éghajlatváltozás kezelése – a Párizsi Megállapodással és az európai zöld megállapodással összhangban – elsősorban az éghajlatváltozás jövőbeli következményeinek megakadályozására irányuló megelőző politikát igényel; megismétli, hogy fontos beruházni az éghajlatváltozás mérséklésébe és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásba a különösen sérülékeny régiók esetében, valamint biztosítani az Alap és a vonatkozó uniós finanszírozási programok közötti hatékony szinergiákat;

7. jóváhagyja a jelen állásfoglaláshoz mellékelt határozatot;

8. utasítja elnökét, hogy a Tanács elnökével együtt írja alá ezt a határozatot, valamint gondoskodjon közzétételéről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

9. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és annak mellékletét a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 18., kedd

MELLÉKLET

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

a Görögországnak és Franciaországnak természeti katasztrófákkal kapcsolatban, valamint az Albániának, Ausztriának, Belgiumnak, Csehországnak, Észtországnak, Franciaországnak, Görögországnak, Horvátországnak, Írországnak, Lettországnak, Litvániának, Luxemburgnak, Magyarországnak, Montenegrónak, Németországnak, Olaszországnak, Portugáliának, Romániának, Spanyolországnak és Szerbiának népegészségügyi szükséghelyzettel kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről

(E melléklet szövege itt nincs feltüntetve, mert az megegyezik a végleges jogi aktussal, az (EU) 2021/885 határozattal.)

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0231

2/2021. számú költségvetésmódosítás-tervezet: a Covid19-reagálás finanszírozása, valamint a többéves pénzügyi keret végleges elfogadásához kapcsolódó pontosítások és frissítések

Az Európai Parlament 2021. május 18-i állásfoglalása az Európai Unió 2021. évi pénzügyi évre vonatkozó 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezetéről szóló tanácsi álláspontról – a Covid19-reagálás finanszírozása, valamint a többéves pénzügyi keret végleges elfogadásához kapcsolódó pontosítások és frissítések (08145/2021 – C9-0155/2021 – 2021/0078(BUD))

(2022/C 15/37)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 314. cikkére,

— tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106a. cikkére,

— tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]), és különösen annak 44. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió 2021. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésére, amelyet 2020. december 18-án fogadtak el véglegesen ([2]),

— tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre ([3]) (a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet),

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra ([4]),

— tekintettel az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről szóló, 2020. december 14-i (EU, Euratom) 2020/2053 tanácsi határozatra ([5]),

— tekintettel a Bizottság által 2021. március 24-én elfogadott, 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezetre (COM(2021)0200),

— tekintettel a Tanács által 2021. április 23-án elfogadott, és az Európai Parlamentnek 2021. április 26-án továbbított 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezetről szóló álláspontra (08145/2021 – C9-0155/2021),

— tekintettel eljárási szabályzata 94. és 96. cikkére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság jelentésére (A9-0160/2021),

A. mivel a bizottsági javaslat célja alapvetően kettős: egyrészt további finanszírozás biztosítása a Covid19-világjárvány megelőzésére, az arra való felkészültségre és az arra való reagálásra, a biztonságos és tartós újranyitásra, valamint a Covid19-világjárványra való reagálással kapcsolatos további európai kezdeményezések potenciális hatására; másrészt az ágazati jogalapokról szóló politikai megállapodásokból eredő technikai változtatások bevezetése a többéves pénzügyi keret 2020. decemberi elfogadását követően, valamint a külső tevékenységi garancia tartalékképzésével kapcsolatos kiigazítások bevezetése; javasolja továbbá, hogy az EU Szolidaritási Alapjának (EUSZA) 2020. évi fel nem használt előirányzataiból 47 981 598 EUR-t vigyenek át közvetlenül az EUSZA operatív költségvetési sorába, és hajtsanak végre egyéb kiigazításokat és technikai frissítéseket;

([1]) HL L 193., 2018.7.30., 1. o.
([2]) HL L 433. I, 2020.12.22., 23. o.
([3]) HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.
([4]) HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.
([5]) HL L 424., 2020.12.15., 1. o.

2021. május 18., kedd

B. mivel a javaslatnak a 2021. évi költségvetésben szereplő kiadásokra gyakorolt nettó hatása 260 681 598 EUR összegű kötelezettségvállalási és 252 581 598 EUR összegű kifizetési előirányzat,

C. mivel a Parlament többször is úgy vélte, hogy a költségvetés-módosítási tervezetnek csak egyetlen célt kell követnie,

1. tudomásul veszi a 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezetet, annak a Bizottság által benyújtott formájában;

2. hangsúlyozza, hogy teljes mértékben támogatja a Covid19-világjárványra adott határozott uniós választ; megismétli azon véleményét, hogy – többek között az uniós költségvetés és a költségvetési rendelet keretében rendelkezésre álló valamennyi lehetőség révén – minden erőfeszítést meg kell tenni a világjárvány elleni küzdelem és a biztonságos és tartós európai helyreállítás előkészítése érdekében;

3. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság a Parlament ragaszkodása ellenére úgy határozott, hogy a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó elemeket a többéves pénzügyi keret programjainak jogalapjához való igazodásra vonatkozó résszel együtt veszi fel, amelyet külön kellett volna kezelni; megismétli, hogy a költségvetési hatóság előjogainak jobb tiszteletben tartása érdekében a Bizottságnak egyetlen célt tartalmazó költségvetés-módosítási tervezetet kell előterjesztenie, és tartózkodnia kell attól, hogy egyetlen költségvetés-módosítási tervezetben több célt is ötvözzön;

4. ragaszkodik ahhoz, hogy a 2/2021. sz. költségvetés-módosítási tervezet elfogadása – amely lehetővé teszi különösen a digitális zöldigazolvány közös keretének létrehozására irányuló előkészítő munka megkezdését – semmilyen módon nem befolyásolja a digitális zöldigazolványokról szóló rendeletről a Parlament és a Tanács között folytatott tárgyalások kimenetelét;

5. úgy véli, hogy a Bizottság nem követte megfelelően nyomon a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa témájában folytatott tárgyalások eredményét az ázsiai földrajzi programok költségvetési nómenklatúrája tekintetében; kéri a Bizottságot, hogy nyújtson be új költségvetés-módosítási tervezetet, amely tükrözi az ágazati jogalapok elfogadott szövegét; a 2022. évi költségvetésre vonatkozó iránymutatásaival összhangban ragaszkodik ahhoz, hogy ezt a harmonizációt a 2022. évi költségvetési eljárás előtt el lehetne és el is kellene elvégezni;

6. kéri a Bizottságot, hogy adjon átfogó tájékoztatást a költségvetési hatóság két ágának a tervezett önálló átcsoportosításokról – beleértve adott esetben azok összegét is –, amelyeket a költségvetési rendelet 30. cikkével összhangban hajtanak végre, és amelyek célja a 2021. évi költségvetés kiigazítása a többéves pénzügyi keret ágazati jogalapjaira vonatkozó politikai megállapodásokkal összefüggésben, a 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezet kiegészítéseként;

7. jóváhagyja a 2/2021. számú költségvetés-módosítási tervezetről szóló tanácsi álláspontot;

8. utasítja elnökét annak megállapítására, hogy az 1/2021. számú költségvetés-módosítást véglegesen elfogadták, valamint arra, hogy gondoskodjon annak közzétételéről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

9. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0232

Felhatalmazáson alapuló jogi aktussal szembeni kifogás mellőzése: az ESMA által 2021-ben a kereskedési adattáraknak felszámított éves felügyeleti díjak

Az Európai Parlament határozata az 1003/2013/EU és az (EU) 2019/360 felhatalmazáson alapuló rendeletet az Európai Értékpapírpiaci Hatóság által 2021-ben a kereskedési adattáraknak felszámított éves felügyeleti díjak tekintetében módosító, 2021. március 24-i felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel szembeni kifogás mellőzéséről (C(2021)01874 – 2021/2617(DEA))

(2022/C 15/38)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre (C(2021)01874),

— tekintettel a Bizottság 2021. március 25-i levelére, amelyben kéri az Európai Parlamenttől annak kinyilvánítását, hogy nem emel kifogást a felhatalmazáson alapuló rendelettel szemben,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság által a Bizottsági Elnökök Értekezletének elnökéhez intézett, 2021. május 11-i levélre,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkére,

— tekintettel a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló, 2012. július 4-i 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) (EMIR rendelet) és különösen annak 72. cikke (3) bekezdésére és 82. cikke (6) bekezdésére,

— tekintettel az értékpapír-finanszírozási ügyletek és az újrafelhasználás átláthatóságáról, valamint a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2365 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]) és különösen annak 11. cikke (2) bekezdésére és 30. cikke (5) bekezdésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 111. cikkének (6) bekezdésére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság határozatra irányuló ajánlására,

— tekintettel arra, hogy az eljárási szabályzata 111. cikke (6) bekezdésének harmadik és negyedik franciabekezdésében említett határidőn belül – amely 2021. május 18-án járt le – nem érkezett kifogás,

A. mivel az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA) engedélyezi a kereskedési adattárakat, és felügyeli azok vonatkozó szabályozási követelményeknek való megfelelését; mivel a kereskedési adattárak egyszeri regisztrációs díjat és éves felügyeleti díjat fizetnek az ESMA-nak; mivel 2021. január 1-je óta az Unió kereskedési adattárainak helyzete jelentősen megváltozott, tekintve, hogy a 2021. január 1-je előtt az Egyesült Királyságban székhellyel rendelkező négy kereskedési adattár közül csupán kettő helyezte át üzleti tevékenységét az Unióba, hogy ott új szervezeteket hozzon létre és ezáltal az Unióban folytassa szolgáltatásainak nyújtását, és emiatt a meglévő díjszámítási módszertan összeegyeztethetetlenné vált a díjak számítására vonatkozó hatályos elvekkel;

B. mivel annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi uniós kereskedési adattár az Unióban 2021-ben elért tényleges árbevételével arányos felügyeleti díjat fizessen, mindkét felhatalmazáson alapuló rendelet kiegészül egy új cikkel, amely egyedi referencia-időszakot határoz meg a kereskedési adattárak által az ESMA-nak 2021-ben fizetendő éves díjak kiszámításánál figyelembe veendő árbevétel kiszámításához, hogy jobban igazodjon az uniós kereskedési adattárak helyzetében végbemenő változásokhoz;

([1]) HL L 201., 2012.7.27., 1. o.
([2]) HL L 337., 2015.12.23., 1. o.

2021. május 18., kedd

C. mivel a felhatalmazáson alapuló rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie ahhoz, hogy az uniós kereskedési adattárak működéséhez biztosított legyen a megbízható jogalap, költségvetési tervezésükhöz pedig a szükséges egyértelműség, továbbá hogy a 2020-hoz képest eltérő számítási módszer a lehető legkisebb hatást gyakorolja tevékenységükre;

1. kijelenti, hogy a felhatalmazáson alapuló rendelettel szemben nem emel kifogást;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a határozatot a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0233

Felhatalmazáson alapuló jogi aktussal szembeni kifogás mellőzése: a 2013/36/EU irányelv kiegészítése az intézmény kockázati profiljára jelentős hatást gyakorló tevékenységeket végző munkavállalók azonosítása tekintetében

Az Európai Parlament határozata az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelvének a vezetői felelősség, az ellenőrzési funkciók, a lényeges szervezeti egységek és az intézmény kockázati profiljára gyakorolt jelentős hatás meghatározására vonatkozó kritériumokat megállapító, valamint az intézmény kockázati profiljára az irányelv 92. cikkének (3) bekezdésében említett munkavállalók vagy munkavállalói kategóriák szakmai tevékenységeinek hatásával összehasonlítható módon ugyanolyan lényeges hatást gyakorló szakmai tevékenységeket végző munkavállalók vagy munkavállalói kategóriák azonosítására vonatkozó kritériumokat megállapító szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2021. március 25-i, felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel szembeni kifogás mellőzéséről (C(2021)01906 – 2021/2618(DEA))

(2022/C 15/39)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre (C(2021)01906),

— tekintettel a Bizottság 2021. március 26-i levelére, amelyben kéri az Európai Parlamenttől annak kinyilvánítását, hogy nem emel kifogást a felhatalmazáson alapuló rendelettel szemben,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság által a Bizottsági Elnökök Értekezletének elnökéhez intézett, 2021. május 10-i levélre,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkére,

— tekintettel a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre [1] (tőkekövetelmény-irányelv) és különösen annak 94. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (5) bekezdésére,

— tekintettel az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) (EBH) által, az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. november 24-i 1093/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet [2] 10. cikke alapján, 2020. június 18-án benyújtott szabályozástechnikai standardtervezetre,

— tekintettel eljárási szabályzata 111. cikkének (6) bekezdésére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság határozatra irányuló ajánlására,

— tekintettel arra, hogy az eljárási szabályzata 111. cikke (6) bekezdésének harmadik és negyedik franciabekezdésében említett határidőn belül – amely 2021. május 18-án járt le – nem érkezett kifogás,

A. mivel a tőkekövetelmény-irányelvvel összhangban az EBH-nak 2019. december 28-ig el kellett készítenie a felhatalmazáson alapuló rendelet tervezetét; mivel az EBH 2020. június 18-án közzétette a tervezetet; mivel a Bizottság a felhatalmazáson alapuló rendelet tervezetében bizonyos szövegezési változtatásokat hajtott végre az EBH által benyújtott tervezethez képest, és az EBH 2020. december 16-án megerősítette, hogy ezek a szövegezési változtatások nem jelentenek változást az EBH felügyelőtanácsa által jóváhagyott tervezet szakpolitikai vagy jogi tartalmában, és ezért nem ellenzik, hogy a Bizottság hivatalos EBH-vélemény kérése nélkül folytassa a tervezet elfogadását, beleértve az említett módosításokat is;

B. mivel a felhatalmazáson alapuló rendeletet befolyásolták a 2014/65/EU irányelv tájékoztatási követelmények, termékirányítás és pozíciólimitek tekintetében, valamint a 2013/36/EU és az (EU) 2019/878 irányelv befektetési vállalkozásokra való alkalmazása tekintetében, a Covid19-válság utáni helyreállítás elősegítése érdekében történő módosításáról szóló, 2021. február 16-i (EU) 2021/338 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel [3] kapcsolatos tárgyalások, amely irányelvet 2021. február 26-án tettek közzé, és amely oly módon vizsgálta felül az EBH felhatalmazását, hogy azok a befektetési vállalkozások, amelyek jelenleg a tőkekövetelmény-irányelv hatálya alá

[1] HL L 176., 2013.6.27., 338. o.
[2] HL L 331., 2010.12.15., 12. o.
[3] HL L 68., 2021.2.26., 14. o.

2021. május 18., kedd

tartoznak, és amelyekre 2021. június 26-ig vonatkozik a befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, valamint a 2002/87/EK, a 2009/65/EK, a 2011/61/EU, a 2013/36/EU, a 2014/59/EU és a 2014/65/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. november 27-i (EU) 2019/2034 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([4]), ne legyenek kötelesek megfelelni a felhatalmazáson alapuló rendeletnek, mivel e befektetési vállalkozásokra vonatkozóan egy másik, felhatalmazáson alapuló rendeletet fognak elfogadni a befektetési vállalkozásokról szóló irányelv alapján; mivel a felhatalmazáson alapuló rendelet vizsgálati időszaka 2021. június 25-én lejár;

C. mivel a felhatalmazáson alapuló rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie azon jogi egyértelműség és jogbiztonság biztosítása érdekében, amelyre az illetékes hatóságoknak és a hitelintézeteknek szükségük van ahhoz, hogy a tőkekövetelmény-irányelv 2020. december 28-án hatályba lépett keretrendszere alapján megfelelően azonosítani tudják a lényeges kockázatvállalókat;

1. kijelenti, hogy a felhatalmazáson alapuló rendelettel szemben nem emel kifogást;

2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a határozatot a Tanácsnak és a Bizottságnak.

([4]) HL L 314., 2019.12.5., 64. o.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0234

Az Európai Szolidaritási Testület programja ***II

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Szolidaritási Testület program létrehozásáról, valamint az (EU) 2018/1475 és a 375/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (14153/1/2020 – C9-0143/2021 – 2018/0230(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2022/C 15/40)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (14153/1/2020 – C9-0143/2021),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2018. október 17-i véleményére ([1]),

— tekintettel a Régiók Bizottságának 2018. december 6-i véleményére ([2]),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0440) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ([3]),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság második olvasatra adott ajánlására (A9-0156/2021),

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. tudomásul veszi a Bizottság ezen állásfoglaláshoz csatolt nyilatkozatát;

3. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelően elfogadták;

4. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;

5. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 62., 2019.2.15., 201. o.
([2]) HL C 86., 2019.3.7., 282. o.
([3]) HL C 23., 2021.1.21., 218. o.

2021. május 18., kedd

MELLÉKLET A JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

Az Európai Bizottság nyilatkozata azon helyi szereplők számáról, akik alkalmazzák az önkéntesek és a szakértők részvételével zajló humanitárius tevékenységek során szerzett ismereteket, elveket és megközelítéseket

Az Európai Bizottság tudomásul veszi az Európai Parlament arra irányuló javaslatát, hogy a rendeletnek a nyomonkövetési és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel való kiegészítésekor vegyék figyelembe „azon helyi szereplők számát, akik alkalmazzák az önkéntesek és a szakértők részvételével zajló humanitárius tevékenységek során szerzett ismereteket, elveket és megközelítéseket”.

2021. május 18., kedd

P9_TA(2021)0235

Erasmus+: uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram ***II

Az Európai Parlament 2021. május 18-i jogalkotási állásfoglalása az „Erasmus+” elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (14148/1/2020 – C9-0135/2021 – 2018/0191(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2022/C 15/41)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (14148/1/2020 – C9-0135/2021),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2018. október 17-i véleményére ([1]),

— tekintettel a Régiók Bizottságának 2019. február 6-i véleményére ([2]),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0367) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ([3]),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság második olvasatra adott ajánlására (A9-0159/2021),

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. tudomásul veszi a Bizottság ezen állásfoglaláshoz csatolt nyilatkozatát, amelyet az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* C sorozatában fognak közzétenni;

3. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelően elfogadták;

4. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;

5. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* a Bizottság kapcsolódó nyilatkozatával együtt;

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 62., 2019.2.15., 194. o.
([2]) HL C 168., 2019.5.16., 49. o.
([3]) HL C 108., 2021.3.26., 965. o.

2021. május 18., kedd

MELLÉKLET A JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

Az Európai Bizottság nyilatkozata a szakképzési kiválósági központok platformjai számára elkülönített előirányzatokról

A jogalkotási és költségvetési hatóság hatáskörének sérelme nélkül a Bizottság kötelezettséget vállal arra, hogy folyó árakon 400 millió EUR indikatív összeget különít el a szakképzési kiválósági központok platformjainak támogatására a program teljes időtartama alatt, feltéve, hogy a program időközi értékelése megerősíti az intézkedés eredményeinek pozitív értékelését.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0237

Szén- és Acélipari Kutatási Alap *

Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása a Szén- és Acélipari Kutatási Alap Kutatási Programjának elfogadásáról és az e programra vonatkozó többéves technikai iránymutatásokról szóló 2008/376/EK határozat módosításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2020)0320 – C9-0214/2020 – 2020/0141(NLE))

(Konzultáció)

(2022/C 15/42)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottság Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2020)0320),

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az ESZAK-Szerződés lejártának pénzügyi következményeiről és a Szén- és Acélipari Kutatási Alapról szóló 37. jegyzőkönyv 2. cikkének második bekezdésére, amely szerint a Tanács konzultált a Parlamenttel (C9-0214/2020),

— tekintettel eljárási szabályzata 82. cikkére,

— tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság jelentésére (A9-0102/2021),

1. jóváhagyja a Bizottság javaslatát annak módosított formájában;

2. felkéri a Bizottságot, hogy ennek megfelelően módosítsa javaslatát, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 293. cikke (2) bekezdésének és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106a. cikkének megfelelően;

3. felkéri a Tanácsot, hogy tájékoztassa a Parlamentet arról, ha a Parlament által jóváhagyott szövegtől el kíván térni;

4. felkéri a Tanácsot a Parlamenttel való újbóli konzultációra, ha lényegesen módosítani kívánja a Bizottság javaslatát;

5. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak.

Módosítás 1

Határozatra irányuló javaslat

1 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(1) Az Unió 2016. október 5-én ratifikálta ***a*** Párizsi Megállapodást ([28]). Ez a nemzetközi megállapodás felkéri az azt ratifikáló feleket, hogy erősítsék meg az éghajlatváltozás jelentette fenyegetésre adott globális választ, amely jóval 2 °C alatt tartja a globális ***hőmérséklet-emelkedést***.	(1) Az Unió 2016. október 5-én ratifikálta ***az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye értelmében elfogadott*** Párizsi Megállapodást ***([28]), amely 2016. november 4-én lépett hatályba***. Ez a nemzetközi megállapodás felkéri az azt ratifikáló feleket, hogy erősítsék meg az éghajlatváltozás jelentette fenyegetésre adott globális választ, amely jóval 2 °C alatt tartja a globális ***hőmérséklet emelkedését, és törekedjenek arra, hogy a hőmérséklet-emelkedés legfeljebb 1,5 °C-kal haladja meg az iparosodás előtti szintet ([1a])***.
([28]) ***Többoldalú szerződés, XXVII. fejezet („Környezetvédelem”), 7.d. Párizsi Megállapodás. 2016. november 4-én lépett hatályba.***	***([28]) HL L 282., 2016.10.19., 4. o.*** ***([1a]) A Párizsi Megállapodás 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja.***

2021. május 19., szerda

Módosítás 2

Határozatra irányuló javaslat

6 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(6) Ezért az RFCS kutatási program célkitűzéseit össze kell hangolni a nemzetközi megállapodásokkal, például a Párizsi Megállapodással, valamint az ***Uniónak a*** 2050-re ***elérendő*** klímasemlegességre vonatkozó ***tudományos,*** technológiai és politikai célkitűzéseivel.	(6) Ezért az RFCS kutatási program célkitűzéseit össze kell hangolni a nemzetközi megállapodásokkal, például a Párizsi Megállapodással, ***a rendelkezésre álló legjobb tudományos bizonyítékokkal, konkrétan az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület által jelentett megállapításokkal,*** valamint az ***Unió*** 2050-re ***teljesítendő*** klímasemlegességre vonatkozó technológiai és politikai célkitűzéseivel.

Módosítás 3

Határozatra irányuló javaslat

6 a preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(6a) A kutatási programnak különös figyelmet kell fordítania a szénhulladékból származó nyersanyagok kutatására, mivel nagy lehetőségek rejlenek bennük a magasan fejlett termékek kifejlesztése tekintetében a stratégiai értékláncokban, például az akkumulátor-anódokban vagy a szénszálakban, valamint a vegyiparban.

2021. május 19., szerda

Módosítás 4

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 1 pont

2008/376/EK határozat

2 cikk – 2 albekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
A kutatási program az együttműködésen alapuló szén- és acélipari kutatásokhoz nyújt támogatást. A kutatási program támogatást nyújt továbbá az áttörést hozó tiszta acéltechnológiákhoz, amelyek közel nulla szén-dioxid-kibocsátású acélgyártási projekteket és kutatási projekteket eredményeznek a korábban működő szénbányák vagy a bezárás alatt álló szénbányák és a kapcsolódó infrastruktúrák méltányos átállásának kezelésére, a méltányos átállást támogató mechanizmussal, valamint a 2003/76/EK tanácsi határozat 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban. A kutatási programnak összhangban kell állnia az EU politikai, tudományos és technológiai céljaival, és ki kell egészítenie a tagállamokban és a meglévő uniós kutatási programok keretein belül zajló tevékenységeket, különösen a kutatási***, technológiafejlesztési*** és ***demonstrációs tevékenységre vonatkozó*** keretprogramot (a továbbiakban: kutatási keretprogram).;	A kutatási program az együttműködésen alapuló szén- és acélipari kutatásokhoz nyújt támogatást ***minden releváns érdekelt fél számára, ideértve a kis- és középvállalkozásokat is***. A kutatási program támogatást nyújt továbbá az áttörést hozó tiszta acéltechnológiákhoz, amelyek közel nulla szén-dioxid-kibocsátású acélgyártási projekteket és kutatási projekteket***, köztük nagy ipari kutatási projekteket*** eredményeznek a korábban működő szénbányák vagy a bezárás alatt álló szénbányák és a kapcsolódó infrastruktúrák méltányos átállásának kezelésére, a méltányos átállást támogató mechanizmussal, valamint a 2003/76/EK tanácsi határozat 4. cikkének (2) bekezdésével***1a*** összhangban. A kutatási programnak összhangban kell állnia az EU politikai, ***társadalmi, gazdasági, éghajlati, környezeti,*** tudományos és technológiai céljaival, és ki kell egészítenie a tagállamokban és a meglévő uniós kutatási programok keretein belül zajló tevékenységeket, különösen a ***Horizont Európa*** kutatási és ***innovációs*** keretprogramot (a továbbiakban: kutatási keretprogram).***" A kutatási programnak különösen összhangban kell lennie a Párizsi Megállapodással.***

Módosítás 5

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 1 pont

2008/376/EK határozat

2 cikk – 2 a albekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	A kutatási program támogatja azokat a kutatási tevékenységeket, beleértve a demonstrációs projekteket is, amelyek a technológiákat közelebb hozzák a piachoz a 3. szakaszban a szénre és a 4. szakaszban az acélra vonatkozóan meghatározott célkitűzések elérése érdekében.

2021. május 19., szerda

Módosítás 6

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 2 pont

2008/376/EK határozat

4 cikk – 1 bekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(1) A kutatási projekteknek támogatniuk kell a klímasemleges uniós gazdaságra 2050-ig történő ***átállást*** azzal a céllal, hogy támogassák a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivonását, a korábbi bányatelepeken alternatív tevékenységeket fejlesszenek ki, valamint elkerüljék vagy helyreállítsák a bezárás alatt álló szénbányák, a korábban üzemelő szénbányák és környezetük által okozott környezeti károkat. A projekteknek különösen a következőkre kell összpontosítaniuk:	(1) A kutatási projekteknek ***hozzá kell járulniuk a 2030-ra kitűzött uniós éghajlat-politikai célok teljesítéséhez, és*** támogatniuk kell ***az ipart*** a klímasemleges uniós gazdaságra 2050-ig történő ***átállás folyamatában*** azzal a céllal, hogy támogassák a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivonását, a korábbi bányatelepeken ***vagy szénerőművekben*** alternatív tevékenységeket fejlesszenek ki, valamint elkerüljék vagy helyreállítsák a bezárás alatt álló szénbányák, a korábban üzemelő szénbányák és környezetük által okozott környezeti károkat. **Az *Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikkének sérelme nélkül*** a projekteknek különösen a következőkre kell összpontosítaniuk:

Módosítás 7

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 2 pont

2008/376/EK határozat

4 cikk – 1 bekezdés – a pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
a) szén-dioxid-leválasztási, -felhasználási és -tárolási technológiák fejlesztése és tesztelése;	a) ***a szénfelhasználáshoz kapcsolódó*** szén-dioxid-leválasztási, -felhasználási és -tárolási technológiák fejlesztése és tesztelése***, beleértve a tüzelőanyagokban és anyagokban történő szén-dioxid-újrahasznosítást is a körforgásos gazdaság előmozdítása céljából***;

Módosítás 8

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 2 pont

2008/376/EK határozat

4 cikk – 1 bekezdés – b pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
b) ***geotermikus*** energia ***felhasználása*** korábbi széntelepeken;	b) ***tiszta*** energia ***fejlesztése a*** korábbi széntelepeken***, különös figyelmet fordítva az energiahatékonyságra és az ellátásbiztonságra, beleértve a geotermikus erőforrások kiaknázását, az energiatárolást, az e-üzemanyagokat és a megújuló forrásokból származó hidrogént***;

2021. május 19., szerda

Módosítás 9

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 2 pont

2008/376/EK határozat

4 cikk – 1 bekezdés – b a pont (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	ba) a szénnel történő fűtés és hűtés infrastruktúrájának, például a távfűtési és -hűtési hálózatoknak és az ipari folyamatoknak az átalakítása megújuló fűtési és hűtési alternatívákká, például geotermikus energiával működő rendszerekké;

Módosítás 10

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 2 pont

2008/376/EK határozat

4 cikk – 1 bekezdés – c pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
c) nem energetikai célú felhasználás és nyersanyagok előállítása ***a*** korábban működő ***vagy a*** bezárás alatt álló ***szénbányákból*** származó bányászati hulladékokból és maradékanyagokból, annak megfelelő értékelése mellett, hogy éghajlati, környezeti és egészségügyi hatásuk minimális és alacsonyabb-e, mint az alternatív megoldásoké;	c) nem energetikai célú felhasználás és nyersanyagok előállítása korábban működő ***szénbányákból vagy*** bezárás alatt álló ***bányákból*** származó bányászati hulladékokból és maradékanyagokból, annak megfelelő értékelése mellett, hogy éghajlati, környezeti és egészségügyi hatásuk minimális és alacsonyabb-e, mint az alternatív megoldásoké***, összhangban a körforgásos gazdaság megközelítésével***;

Módosítás 11

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 2 pont

2008/376/EK határozat

4 cikk – 1 bekezdés – e pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
e) ***hatékony*** átképzési és továbbképzési ***programok kidolgozásának előmozdítása*** a ***széntermelés fokozatos megszüntetése által érintett munkavállalók számára***. Ez magában foglalja a szénipari ágazatban foglalkoztatott vagy korábban foglalkoztatott munkaerő képzésével és átképzésével kapcsolatos kutatásokat.	e) ***a szén fokozatos kivonása következtében érintett régiókban*** és ***helyi közösségekben a foglalkoztatásra gyakorolt hatás értékelése, valamint e régiókban a gazdasági fejlődésre, a munkahelyteremtésre és*** a ***hatékony*** átképzési és továbbképzési ***programokra vonatkozó regionális koncepció kidolgozásának előmozdítása***. Ez magában foglalja a szénipari ágazatban foglalkoztatott vagy korábban foglalkoztatott munkaerő képzésével és átképzésével kapcsolatos kutatásokat***, támogatva az átalakulóban lévő széntermelő régiókat***.

2021. május 19., szerda

Módosítás 12

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 3 pont

2008/376/EK határozat

5 cikk – 2 bekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
A kutatási projekteknek a bányászati tevékenységekhez kapcsolódó betegségekre kell összpontosítaniuk az átalakulóban lévő széntermelő régiókban élők egészségének javítása céljából. A kutatási projekteknek védelmi intézkedésekről is gondoskodniuk kell a bányák bezárása során és a korábban működő bányákban.	A kutatási projekteknek a bányászati tevékenységekhez kapcsolódó betegségekre kell összpontosítaniuk***, különös hangsúlyt helyezve a légszennyezés okozta megbetegedésekre,*** az átalakulóban lévő széntermelő régiókban élők egészségének javítása céljából. A kutatási projekteknek védelmi intézkedésekről is gondoskodniuk kell a bányák bezárása során és a korábban működő bányákban.

Módosítás 13

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 4 pont

2008/376/EK határozat

6 cikk – cím

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
Az átalakulóban lévő ***szénbányák*** környezeti hatásainak minimalizálása	Az átalakulóban lévő ***szénágazat*** környezeti hatásainak ***megelőzése és*** minimalizálása

Módosítás 14

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 4 pont

2008/376/EK határozat

6 cikk – 2 bekezdés – bevezető rész

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(2) Előnyben kell részesíteni azokat a projekteket, amelyek a következők közül egyet vagy többet elősegítenek:	(2) Előnyben kell részesíteni azokat ***az innovatív technológiákon, vagy*** a ***technológiák innovatív összekapcsolásán alapuló*** projekteket, amelyek a következők közül egyet vagy többet elősegítenek:

2021. május 19., szerda

Módosítás 15

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 4 pont

2008/376/EK határozat

6 cikk – 2 bekezdés – c pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
c) a bezárás alatt álló és a korábban működő szénbányákból származó bányászati hulladék, szállópernye és kénmentesítő termékek – adott esetben más hulladékfajtákkal együtt történő – kezelése és újrafelhasználása;	c) a bezárás alatt álló és a korábban működő szénbányákból ***és szénerőművekből*** származó bányászati hulladék, szállópernye és kénmentesítő termékek – adott esetben más hulladékfajtákkal együtt történő – kezelése és újrafelhasználása;

Módosítás 16

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 4 pont

2008/376/EK határozat

6 cikk – 2 bekezdés – f pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
f) a ***szenet használó*** korábbi vagy bezárás alatt álló létesítmények környezetének, nevezetesen a víz, a földterület, a talaj és a biológiai sokféleség helyreállítása;	f) a ***szénnel kapcsolatos,*** korábbi vagy bezárás alatt álló létesítmények környezetének, nevezetesen a víz, a földterület, a talaj és a biológiai sokféleség helyreállítása;

Módosítás 17

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 4 pont

2008/376/EK határozat

6 cikk – 2 bekezdés – g a pont (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	ga) regionális koncepció kidolgozása a gazdasági tevékenységek diverzifikálására a helyi fejlesztés, valamint a környezetbarát és minőségi munkahelyek létrehozása érdekében, a foglalkoztatási struktúra ehhez adaptált átalakításával és a készségfejlesztés kiigazításával.

2021. május 19., szerda

Módosítás 18

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 6 pont

2008/376/EK határozat

8 cikk – 1 bekezdés – bevezető rész

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
A kutatásnak és technológiafejlesztésnek (KTF) a közel nulla szén-dioxid-kibocsátású acélgyártási folyamatok kidolgozására, demonstrálására és fejlesztésére kell irányulnia a termékminőség javítása és a termelékenység növelése céljából. A kibocsátások, az energiafogyasztás, a szénlábnyom és az egyéb környezeti hatások jelentős csökkentésének, valamint az erőforrások megőrzésének a kívánt tevékenységek szerves részét kell képezniük. A kutatási projektek a következő területek egyikére vagy közülük többre irányulnak:	A kutatásnak és technológiafejlesztésnek (KTF) a közel nulla szén-dioxid-kibocsátású acélgyártási folyamatok kidolgozására, demonstrálására és fejlesztésére kell irányulnia a termékminőség javítása és a termelékenység növelése céljából***, szoros szinergiában az ágazatban tevékenykedő vállalatokkal***. A kibocsátások, az energiafogyasztás, a szénlábnyom és az egyéb környezeti hatások jelentős csökkentésének – ***objektíven ellenőrizhető eszközök, paraméterek és adatok révén*** –, valamint az erőforrások megőrzésének a kívánt tevékenységek szerves részét kell képezniük. A kutatási projektek a következő területek egyikére vagy közülük többre irányulnak:

Módosítás 19

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 6 pont

2008/376/EK határozat

8 cikk – 1 bekezdés – g pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
g) a vas- és acélgyártási folyamatokhoz kapcsolódó innovatív technológiák és megoldások, amelyek előmozdítják az ágazatközi tevékenységeket, a nulla szén-dioxid-kibocsátású energiatermelést integráló vagy a tiszta hidrogénen alapuló gazdasághoz hozzájáruló demonstrációs projekteket.	g) a vas- és acélgyártási folyamatokhoz kapcsolódó innovatív technológiák és megoldások, amelyek ***a körforgásos jelleg megerősítésének elősegítése érdekében*** előmozdítják az ágazatközi tevékenységeket, ***a szinergiákat, az ipari klasztereket és a szimbiózist,*** a nulla szén-dioxid-kibocsátású energiatermelést integráló vagy a tiszta hidrogénen alapuló gazdasághoz hozzájáruló, demonstrációs projekteket.

Módosítás 20

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 7 pont

2008/376/EK határozat

9 cikk – 1 bekezdés – b pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
b) az acél tulajdonságainak javítása, például a mechanikai és fizikai tulajdonságok, a további feldolgozásra való alkalmasság, a különböző munkakörülmények között, különböző alkalmazásokra való megfelelőség tekintetében;	b) az acél tulajdonságainak javítása, például a mechanikai és fizikai tulajdonságok, a további feldolgozásra való alkalmasság, a különböző munkakörülmények között, különböző alkalmazásokra való megfelelőség tekintetében***, különös figyelmet fordítva az újrahasznosított acélra***;

2021. május 19., szerda

Módosítás 21

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 7 pont

2008/376/EK határozat

9 cikk – 1 bekezdés – c pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
c) az élettartam meghosszabbítása, különösen az acélok és acélszerkezetek hővel és korrózióval, mechanikai és hő okozta anyagkifáradással és/vagy egyéb káros hatásokkal szembeni ellenállásának fejlesztésével;	c) az élettartam meghosszabbítása, ***a körforgásos jelleget lehetővé tevő tervezés, ideértve a modularitást és az anyaghatékonyságot,*** különösen az acélok és acélszerkezetek hővel és korrózióval, mechanikai és hő okozta anyagkifáradással és/vagy egyéb káros hatásokkal szembeni ellenállásának fejlesztésével;

Módosítás 22

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 7 pont

2008/376/EK határozat

9 cikk – 1 bekezdés – g pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
g) nagy teljesítményű acélok például mobilitási alkalmazásokhoz, beleértve a fenntarthatóságot, a környezetbarát tervezési módszereket, az utólagos átalakítást, a könnyűszerkezetes kialakításokat és/vagy a biztonsági ***megoldásokat***.	g) nagy teljesítményű acélok például mobilitási alkalmazásokhoz, beleértve a fenntarthatóságot, a környezetbarát tervezési módszereket, az utólagos átalakítást, a könnyűszerkezetes kialakításokat és/vagy a biztonsági ***megoldást, például a nagy szilárdságú acélokat***.

Módosítás 23

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 8 pont

2008/376/EK határozat

10 cikk – 1 bekezdés – a pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
a) különböző forrásokból származó használt acélok és melléktermékek újrafeldolgozási technikái és a hulladékacél minőségének javítása;	a) különböző forrásokból származó használt acélok és melléktermékek újrafeldolgozási ***és értéknövelt újrafeldolgozási*** technikái és a hulladékacél minőségének javítása***, különös figyelmet fordítva az acélminőség más fémekkel, például rézzel való szennyeződés miatti romlásának elkerülésére***;

2021. május 19., szerda

Módosítás 24

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 8 pont

2008/376/EK határozat

10 cikk – 1 bekezdés – b pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
b) hulladék kezelése és értékes másodlagos nyersanyagok, köztük salakok visszanyerése az acélüzemen belül és kívül;	b) hulladék kezelése és értékes másodlagos nyersanyagok, köztük salakok visszanyerése az acélüzemen belül és kívül***, valamint más iparágakból származó másodlagos nyersanyagok, maradékanyagok és melléktermékek, például biomassza újrafelhasználása acélgyártás és ötvözés céljából***;

Módosítás 25

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 8 pont

2008/376/EK határozat

10 cikk – 1 bekezdés – d pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
d) acélfajták és összeállított szerkezetek tervezése ***az acél újrahasznosítás vagy újrafelhasználás*** céljából ***történő*** könnyű visszanyerésének elősegítésére;	d) acélfajták és összeállított szerkezetek tervezése ***a termékek élettartamának végén történő hulladékkezelés és szétszerelés elősegítése*** céljából***, az acél és egyéb anyagok*** könnyű visszanyerésének***, újrafelhasználásának és újrahasznosításának*** elősegítésére;

Módosítás 26

Határozatra irányuló javaslat

1 cikk – 9 pont

2008/376/EK határozat

10a cikk – b a pont (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	ba) a munkaerő-gazdálkodás javítása a munkaerő-kereslet és -átcsoportosítás prediktív modelljeivel.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0239

A Kreatív Európa program ***II

Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (14146/1/2020 – C9-0134/2021 – 2018/0190(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2022/C 15/43)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (14146/1/2020 – C9-0134/2021),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2018. december 12-i véleményére ([1]),

— tekintettel a Régiók Bizottságának 2019. február 6-i véleményére ([2]),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0366) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ([3]),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság második olvasatra adott ajánlására (A9-0161/2021),

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. tudomásul veszi a Bizottság ezen állásfoglaláshoz csatolt nyilatkozatait;

3. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelően elfogadták;

4. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;

5. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 110., 2019.3.22., 87. o.
([2]) HL C 168., 2019.5.16., 37. o.
([3]) HL C 108., 2021.3.26., 934. o.

2021. május 19., szerda

MELLÉKLET A JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

A Bizottság nyilatkozatai

A fent említett rendelet (23) preambulumbekezdésével, az I. melléklete 1. pontjának e) pontjában említett különleges intézkedésekkel, valamint 7. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben – a társjogalkotók 2020. december 14-i megállapodásának megfelelően – az Európai Bizottság megerősíti azon szándékát, hogy pályázati felhívásokat tegyen közzé olyan többéves működési támogatások iránti kérelmek benyújtására, amelyekre az Európai Unió Ifjúsági Zenekara és más szervezetek pályázhatnak, és amelyek biztosítanák az e szervezetek működéséhez szükséges stabilitást. E pályázati felhívásokra akkor kerül sor, amikor a felhívások időzítése vagy az előirányzott támogatási megállapodások időtartama tekintetében pontos feltételeket meghatározó munkaprogramokat elfogadják. A Bizottság ezenfelül megerősíti azon szándékát, hogy az első ilyen felhívásokat a 2021-es éves munkaprogramban közzé kívánja tenni. Mindez a fent említett rendelet elfogadásától és az Unió 2021-es költségvetését érintő végleges megállapodástól függ.

A Bizottság sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a társjogalkotók a MEDIA-logó további használata mellett döntöttek. Ez ellentétes azzal a horizontális megközelítéssel, hogy a jövőbeni hosszú távú költségvetésben ne legyenek programspecifikus logók. A különböző programok keretében az egységes európai embléma használatával a Bizottság célja annak biztosítása, hogy az európai polgárok az európai emblémát az Unió egészéhez társítsák. Ezt a jelképet valamennyi uniós intézmény használja, és használata a programokon átívelő egyszerű, koherens és kötelező kommunikációs és láthatósági követelményt képez. A programmal kapcsolatos átfogó megállapodás elérése érdekében a Bizottság el tudja fogadni a MEDIA-logó további használatát azzal a feltétellel, hogy az csupán a szóban forgó programozási időszakra korlátozódik.

A Bizottság meggyőződése továbbra is az, hogy az uniós fellépések széles nyilvánosság felé való kommunikálása és láthatóvá tétele hatékonyabb programspecifikus logók nélkül. A Bizottság bármikor kész bizonyítani ezt a társjogalkotók számára a következő programozási időszakra vonatkozó tárgyalások előtt.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0246

Az Európai Kiberbiztonsági Kompetenciaközpont ***II

Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont és a nemzeti koordinációs központok hálózatának létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (05628/2/2021 – C9-0152/2021 – 2018/0328(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2022/C 15/44)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (05628/2/2021 – C9-0152/2021),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2019. január 23-i véleményére ([1]),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0630) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ([2]),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,

— tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság második olvasatra adott ajánlására (A9-0166/2021),

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelően elfogadták;

3. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogalkotási aktust;

4. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

5. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 159., 2019.5.10., 63. o.
([2]) HL C 158., 2021.4.30., 850. o.

2021. május 19., szerda

P9_TA(2021)0247

Az adóügyi együttműködést szolgáló „Fiscalis” program (2021-2027) ***II

Az Európai Parlament 2021. május 19-i jogalkotási állásfoglalása az adóügyi együttműködést szolgáló „Fiscalis” program létrehozásáról és az 1286/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából első olvasatban kialakított tanácsi álláspontról (06116/1/2021 – C9-0179/2021 – 2018/0233(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2022/C 15/45)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (06116/1/2021 – C9-0179/2021),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2018. október 17-i véleményére ([1]),

— tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0443) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ([2]),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,

— tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,

— tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,

— tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság második olvasatra adott ajánlására (A9-0167/2021),

1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;

2. tudomásul veszi a Tanács ezen állásfoglaláshoz csatolt nyilatkozatát, amelyet a Parlament nagyra értékel, és amely kulcsfontosságú szerepet játszott a végső megállapodás elérésében;

3. megállapítja, hogy a jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelően elfogadták;

4. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;

5. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodjon annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

([1]) HL C 62., 2019.2.15., 118. o.
([2]) HL C 158., 2021.4.30., 459. o.

2021. május 19., szerda

MELLÉKLET A JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

A Tanács nyilatkozata

A Tanács tudomásul veszi a Parlament azon érdekét, hogy átláthatóbbá tegye az adócsalás, az adókijátszás és az adókikerülés elleni küzdelemre vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtását. A Szerződések intézményközi kapcsolatokat szabályozó jogi keretével összefüggésben a Tanács elismeri, hogy az elért eredményekről szóló éves bizottsági jelentések alapján hozzáadott értéket képvisel az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal a „Fiscalis” program tanulságairól folytatott éves véleménycsere.

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0254

Környezetvédelem: az Aarhusi Egyezmény ***I

Az Európai Parlament 2021. május 20-án elfogadott módosításai a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslathoz [1] (COM(2020)0642 – C9-0321/2020 – 2020/0289(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: első olvasat)

(2022/C 15/46)

Módosítás 1

Rendeletre irányuló javaslat

2 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(2) Az 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet [4] abból a célból fogadták el, hogy az Aarhusi Egyezmény uniós intézményekre és testületekre való alkalmazására vonatkozó szabályok meghatározása révén hozzájáruljon az Egyezményből eredő kötelezettségek végrehajtásához.	(2) Az 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet [4] abból a célból fogadták el, hogy az Aarhusi Egyezmény uniós intézményekre és testületekre való alkalmazására vonatkozó szabályok meghatározása révén hozzájáruljon az Egyezményből eredő kötelezettségek végrehajtásához. ***Ez a rendelet ezért az egyezmény 9. cikke (3) és (4) bekezdésének végrehajtása érdekében módosítja az 1367/2006/EK rendeletet.***

[4] Az Európai Parlament és a Tanács 1367/2006/EK rendelete (2006. szeptember 6.) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról (HL L 264., 2006.9.25., 13. o.).

[1] Az ügyet az 59. cikk (4) bekezdésének negyedik albekezdése alapján visszautalták az illetékes bizottsághoz intézményközi tárgyalások céljából (A9-0152/2021).

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 2

Rendeletre irányuló javaslat

3 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(3) **Az *Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, „Az*** európai zöld megállapodás" című 2019. december 11-i közleményében a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy fontolóra veszi az 1367/2006/EK rendelet felülvizsgálatát, hogy azok a polgárok és nem kormányzati szervezetek, amelyek kétségbe vonják valamely környezeti hatással bíró ***határozatnak*** a környezetvédelmi joggal való összeegyeztethetőségét, jobban érvényesíteni tudják az uniós szintű közigazgatási és bírósági felülvizsgálathoz fűződő jogukat. A Bizottság emellett arra is kötelezettséget vállalt, hogy lépéseket tesz annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban javuljanak a nemzeti bíróságok előtti igazságszolgáltatáshoz való joguk érvényesítésének lehetőségei; ebből a célból közleményt adott ki „A környezetvédelmi ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javításáról az EU-ban és annak tagállamaiban" címmel.	(3) ***„Az*** európai zöld megállapodás" című 2019. december 11-i közleményében a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy fontolóra veszi az 1367/2006/EK rendelet felülvizsgálatát, hogy azok a polgárok és nem kormányzati szervezetek, amelyek ***konkrét esetekben*** kétségbe vonják valamely környezeti hatással bíró ***igazgatási aktusnak*** a környezetvédelmi joggal való összeegyeztethetőségét, jobban érvényesíteni tudják az uniós szintű közigazgatási és bírósági felülvizsgálathoz fűződő jogukat. A Bizottság emellett arra is kötelezettséget vállalt, hogy lépéseket tesz annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban javuljanak a nemzeti bíróságok előtti igazságszolgáltatáshoz való joguk érvényesítésének lehetőségei; ebből a célból ***2020. október 14-én kiadta közleményét*** „A környezetvédelmi ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javításáról az EU-ban és annak tagállamaiban" címmel***, amelyben rámutat, hogy „az igazságszolgáltatáshoz való jog környezeti ügyekben történő biztosítása az Európai Unió Bírósága és az uniós bíróságként eljáró nemzeti bíróságok előtt fontos támogató intézkedés az európai zöld megállapodás szerinti átállás megvalósításához, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a civil társadalom fokozottabb ellenőrző szerepet kapjon a demokratikus térben"***.

Módosítás 3

Rendeletre irányuló javaslat

3 a preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(3a) Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozó bírósági eljárások nem lehetnek mértéktelenül költségesek. Annak biztosítása érdekében, hogy az 1367/2006/EK rendelet 12. cikke szerinti bírósági eljárások ne legyenek mértéktelenül költségesek ([1a]), és hogy a kérelmező számára előreláthatóak legyenek a költségek, az uniós intézmények vagy szervek a peres eljárásban siker esetén csak észszerű észszerű költség-visszatérítési kérelmeket nyújthatnak be, és különösen nem törekedhetnek a külső képviselet költségeinek áthárítására.

([1a]) A Bizottság 2019. április 4-i közleménye a környezetvédelmi politikák végrehajtásának 2019. évi felülvizsgálatáról: „A polgárainak védelmet és jobb életminőséget nyújtó Európa", valamint a Bizottság 2020. október 14-i közleménye a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jog javításáról az EU-ban és tagállamaiban.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 4

Rendeletre irányuló javaslat

4 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(4) Figyelembe véve az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdésének rendelkezéseit, valamint az Aarhusi Egyezmény Megfelelési Bizottsága***5*** által megfogalmazott ***aggodalmakat***, ([5]) az uniós jogot összhangba kell hozni az Aarhusi Egyezménynek a környezetvédelmi ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítására vonatkozó rendelkezéseivel, méghozzá az uniós jog alapelveivel és annak bírósági felülvizsgálati rendszerével összeegyeztethető módon.	(4) Figyelembe véve az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) ***és (4)*** bekezdésének rendelkezéseit, valamint az Aarhusi Egyezmény Megfelelési Bizottsága által megfogalmazott ***ajánlásokat*** ([5]), az uniós jogot összhangba kell hozni az Aarhusi Egyezménynek a környezetvédelmi ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítására vonatkozó rendelkezéseivel, méghozzá az uniós jog alapelveivel – ***ideértve a Szerződéseket is*** –, és annak bírósági felülvizsgálati rendszerével összeegyeztethető módon. ***Ezért az 1367/2006/EK rendeletet ennek megfelelően módosítani kell.***
([5]) ***Lásd*** az Aarhusi Egyezmény Megfelelési ***Bizottsága által az*** ACCC/C/***2008/32. számú ügyben tett megállapításokat a következő internetcímen***: https://www.unece.org/env/pp/compliance/Compliancecommittee/32TableEC.html.	([5]) Az Aarhusi Egyezmény Megfelelési ***Bizottságának ajánlása (ACCC/M/2017/3 és*** ACCC/C/***2015/128, elérhető***: https://unece.org/env/pp/cc/accc.m.2017.3_european-union***and https://unece.org/env/pp/cc/accc.c.2015.128_european-union***.

Módosítás 5

Rendeletre irányuló javaslat

(4a) preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(4a) Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy nemzeti jogszabályai keretében mindegyik Fél biztosítja, hogy az érintett nyilvánosság azon tagjai, akik megfelelnek a nemzeti jogukban meghatározott kritériumoknak, bírósági vagy egyéb felülvizsgálati eljárásokhoz folyamodhassanak az olyan határozatok, jogi aktusok vagy mulasztások anyagi és eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából, amelyek ellentétesek a környezetre vonatkozó nemzeti joguk rendelkezéseivel. Az aarhusi rendelet értelmében rendelkezésére álló közigazgatási felülvizsgálati lehetőség kiegészíti a közigazgatási és bírósági felülvizsgálat átfogó uniós rendszerét, amely lehetővé teszi a nyilvánosság számára, hogy a közigazgatási aktusokat az EUMSZ 263. cikkének (4) bekezdése alapján uniós szinten közvetlenül, illetve az EUMSZ 267. cikkével összhangban – a Szerződések értelmében az uniós rendszer szerves részét képező – nemzeti bíróságokon keresztül megtámadják.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 6

Rendeletre irányuló javaslat

5 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(5) Az 1367/2006/EK rendeletben előírt belső felülvizsgálatnak az egyedi hatállyal bíró igazgatási aktusokra történő korlátozása ***jelenti a legfőbb akadályt*** azon környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek ***számára***, amelyek az említett rendelet 10. cikke alapján belső ellenőrzéshez kívánnak folyamodni a szélesebb hatályú igazgatási aktusok tekintetében is. Ezért az említett rendeletben megállapított belső felülvizsgálati eljárás hatályát ***ki kell*** terjeszteni az általános hatályú nem jogalkotási aktusokra is.	(5) Az 1367/2006/EK rendeletben előírt belső felülvizsgálatnak az egyedi hatállyal bíró igazgatási aktusokra történő korlátozása ***miatt nem tárgyalják a bíróságok*** azon környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek ***beadványait***, amelyek az említett rendelet 10. cikke alapján belső ellenőrzéshez kívánnak folyamodni a szélesebb hatályú igazgatási aktusok tekintetében is. Ezért az említett rendeletben megállapított belső felülvizsgálati eljárás hatályát ***helyén való*** terjeszteni az általános hatályú nem jogalkotási aktusokra is.

Módosítás 7

Rendeletre irányuló javaslat

6 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(6) Az 1367/2006/EK rendelet alkalmazásában az igazgatási aktus fogalommeghatározásának a nem jogalkotási aktusokat is magában kell foglalnia. Azonban a nem jogalkotási aktusok nemzeti szintű végrehajtási intézkedéseket is maguk után vonhatnak, amelyek ellen ***a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek jogvédelmet szerezhetnek*** többek között az Európai Unió Bírósága előtt az EUMSZ 267. cikke szerinti előzetes döntéshozatali eljárás keretében. ***Ezért helyénvaló kizárni a belső felülvizsgálat hatálya alól azoknak a nem jogalkotási aktusoknak a rendelkezéseit, amelyekre az uniós jog nemzeti szintű végrehajtási intézkedéseket ír elő.***	(6) Az 1367/2006/EK rendelet alkalmazásában az igazgatási aktus fogalommeghatározásának a nem jogalkotási aktusokat is magában kell foglalnia. Azonban a nem jogalkotási aktusok nemzeti szintű végrehajtási intézkedéseket is maguk után vonhatnak, amelyek ellen ***jogvédelmet lehet szerezni,*** többek között az Európai Unió Bírósága előtt az EUMSZ 267. cikke szerinti előzetes döntéshozatali eljárás keretében.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 8

Rendeletre irányuló javaslat

7 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(7) ***A jogbiztonság érdekében ahhoz, hogy egy rendelkezést kizárhassanak az igazgatási aktus fogalmából, az uniós jognak kifejezetten elő kell írnia végrehajtási jogi aktusok elfogadását e rendelkezések kapcsán.***	***törölve***

Módosítás 9

Rendeletre irányuló javaslat

9 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(9) Az 1367/2006/EK rendelet hatálya a környezetvédelmi jog alapján elfogadott aktusokra terjed ki. ***Ezzel szemben*** az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése a környezetre vonatkozó jognak „ellentmondó" aktusok megtámadására terjed ki. Ezért tisztázni kell, hogy belső felülvizsgálatot kell végezni annak ellenőrzése érdekében, hogy egy igazgatási aktus ellentmond-e a környezetvédelmi jognak.	(9) Az 1367/2006/EK rendelet hatálya a környezetvédelmi jog alapján elfogadott aktusokra terjed ki. Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése a környezetre vonatkozó jognak „ellentmondó" aktusok ***vagy azok hiányának*** megtámadására terjed ki. Ezért ***az EUB ítélkezési gyakorlatával összhangban*** tisztázni kell, hogy belső felülvizsgálatot kell végezni annak ellenőrzése érdekében, hogy egy igazgatási aktus ***a 2. cikk (1) bekezdésének f) pontja értelmében*** ellentmond-e a környezetvédelmi jognak.

Módosítás 10

Rendeletre irányuló javaslat

10 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(10) Annak vizsgálatakor, hogy egy igazgatási aktus tartalmaz-e olyan rendelkezéseket, amelyek ***hatásaik miatt ellentmondhatnak*** a ***környezetvédelmi*** jognak, azt kell mérlegelni, hogy ezek a rendelkezések hátrányosan befolyásolhatják-e az Unió környezetpolitikája az EUMSZ 191. cikkében meghatározott célkitűzéseinek elérését. ***Ennek eredményeként*** a belső felülvizsgálati mechanizmusnak ki kell terjednie azokra az aktusokra is, amelyeket az Unió környezetpolitikáján kívüli egyéb politikák végrehajtása során fogadtak el.	(10) Annak vizsgálatakor, hogy egy igazgatási aktus tartalmaz-e olyan rendelkezéseket, amelyek ***ellentmondhatnak a környezetre vonatkozó,*** a ***2. cikk (1) bekezdésének f) pontja értelmében vett*** jognak, ***az EUB ítélkezési gyakorlatával összhangban*** azt kell mérlegelni, hogy ezek a rendelkezések hátrányosan befolyásolhatják-e az Unió környezetpolitikája az EUMSZ 191. cikkében meghatározott célkitűzéseinek elérését. ***Amennyiben ez a helyzet,*** a belső felülvizsgálati mechanizmusnak ki kell terjednie azokra az aktusokra is, amelyeket az Unió környezetpolitikáján kívüli egyéb politikák végrehajtása során fogadtak el.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 11

Rendeletre irányuló javaslat

10 a preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(10a) Tekintettel az EUMSZ 263. cikkének az EUB értelmezésében vett ([1a]) első bekezdésére, egy jogi aktus akkor tekinthető külső hatással bírónak, és ily módon akkor képezheti felülvizsgálat iránti kérelem tárgyát, ha harmadik személyekre nézve joghatás kiváltására irányul. Azok az igazgatási aktusok, mint például a kinevezések vagy az előkészítő intézkedések, amelyek harmadik felekre nézve nem váltanak ki joghatást, és amelyek az EUB ítélkezési gyakorlatával összhangban nem tekinthetők külső hatással bírónak, nem minősülnek az 1367/2006/EK rendelet szerinti igazgatási aktusoknak.
	([1a]) A Bíróságnak a C-583/11 P. sz., Inuit Tapiriit Kanatami és mások kontra Parlament és Tanács ügyben 2013. október 3-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:2013:625, 56. pont.

Módosítás 12

Rendeletre irányuló javaslat

10 b preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(10b) A jogi koherencia biztosítása érdekében egy jogi aktus jogi hatással bírónak tekintendő, és ily módon az EUMSZ 263. cikkének az EUB értelmezésében vett ([1a]) első bekezdésével összhangban felülvizsgálat iránti kérelem tárgyát képezheti. Amennyiben egy jogi aktus jogi hatással bírónak van tekintve, ez azt vonja maga után, hogy formájától függetlenül felülvizsgálat iránti kérelem tárgyát képezheti, mivel jogilag kötelező jellegét annak hatásai, célja és tartalma tekintetében kell figyelembe venni ([1b]).
	([1a]) A Bíróságnak a T-9/19. sz., ClientEarth kontra EBB ügyben 2021. január 29-én hozott ítélete, ECLI:EU:T:2021:42, 149. és 153. pont. Lásd még a C-583/11. sz. ügyben hozott ítélet 56. pontját.
	([1b]) A Bíróságnak az 1/57. és a 14/57 sz., Usines à tubes de la Sarre kontra ESZAK Főhatóság ügyekben 1957. december 10-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:1957:13, 114. pont. A Bíróságnak a 22/70. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 1971. március 31-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:1971:32, 42. pont. A Bíróságnak a C-325/91. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1993. június 16-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:1993:245, 9. pont. A Bíróságnak a C-57/95. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1997. március 20-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:1997:164, 22. pont. és a Bíróságnak a C-463/10. P és a C-475/10. P. sz., Deutsche Post és Németország kontra Bizottság ügyekben 2011. október 13-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:2011:656, 36. pont.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 13

Rendeletre irányuló javaslat

10 c preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(10c) A közigazgatási és/vagy bírósági felülvizsgálatra vonatkozó eljárási határidők csak akkor alkalmazandók, ha a környezetvédelmi jog által védett jelentős közérdekre vonatkozó és ezért megtámadható igazgatási aktus tartalmát az érdekelt személyek ténylegesen ismerik, különösen azokban az esetekben, amikor a szóban forgó igazgatási aktus hatályát vesztette. Erre azon gyakorlatok elkerülése érdekében van szükség, amelyek ellentétesek lehetnek az Aarhusi Egyezmény 9. cikkével és az EUB ítélkezési gyakorlatával (lásd a Bíróság a C-261/18. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2019. november 12-én hozott ítéletét ([1a])).
	([1a]) A Bíróságnak a C-261/18. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2019. november 12-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2019:955.

Módosítás 14

Rendeletre irányuló javaslat

10 d preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(10d) A nyilvánosság az uniós jogalkotási és nem jogalkotási aktusok létrehozásában és elfogadásában való részvételének korai és hatékony eszközei fontosak annak érdekében, hogy már korai szakaszban kezelni lehessen az aggályokat, és fel lehessen mérni, szükség van-e további javaslatra a nyilvánosság bevonásának javítása érdekében.

Módosítás 15

Rendeletre irányuló javaslat

11 a preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(11a) Tekintettel arra, hogy a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek kulcsszerepet játszanak a tudatosság növelésében és a jogi lépések megtételében, az uniós intézményeknek vagy szerveknek biztosítaniuk kell az információhoz való megfelelő hozzáférést, a részvételt és az igazságszolgáltatást.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 16

Rendeletre irányuló javaslat

12 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(12) A Bíróság ítélkezési gyakorlata ([6]) értelmében a felülvizsgálati okok megkövetelt módon való pontos meghatározásához a valamely igazgatási aktus belső felülvizsgálatát ***kérelmező környezetvédelmi nem kormányzati szervezeteknek*** meg kell jelölniük azokat az alapvető ténybeli elemeket, illetve jogi érveket, amelyek alkalmasak az alapvető kétségek alátámasztására.	(12) A Bíróság ítélkezési gyakorlata ([6]) értelmében a felülvizsgálati okok megkövetelt módon való pontos meghatározásához a valamely igazgatási aktus belső felülvizsgálatát ***kérelmezőknek*** meg kell jelölniük azokat az alapvető ténybeli elemeket, illetve jogi érveket, amelyek alkalmasak az alapvető kétségek alátámasztására. ***Ezt a követelményt az 1367/2006/EK rendelet értelmében is alkalmazni kell.***
([6]) Bíróságnak a C-82/17. ***számú***, TestBioTech kontra Bizottság ügyben 2019. szeptember 12-én hozott ***ítéletének*** **(**ECLI:EU:C:2019:719) 69. ***pontja***.	([6]) **A** Bíróságnak a C-82/17. **sz.**, TestBioTech kontra Bizottság ügyben 2019. szeptember 12-én hozott ***ítélete,*** ECLI:EU:C:2019:719,69. ***pont, valamint a T-9/19. sz. ügyben hozott ítélete***.

Módosítás 17

Rendeletre irányuló javaslat

12 a preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(12a) A belső felülvizsgálat iránti kérelem elbírálása során a szóban forgó kérelem által közvetlenül érintett egyéb felek, például vállalatok vagy hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy az 1367/2006/EK rendeletben meghatározott határidőkön belül észrevételeket nyújtsanak be az érintett uniós intézménynek vagy szervnek.

Módosítás 18

Rendeletre irányuló javaslat

12 b preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(12b) Az EUB ítélkezési gyakorlata értelmében ([1a]) amennyiben egy az EUMSZ 107. cikke alapján nyújtott állami támogatás sérti az uniós környezetvédelmi jogszabályokat, az nem nyilvánítható összeegyeztethetőnek a belső piaccal. A Bizottságnak egyértelmű iránymutatásokat kell kidolgoznia annak érdekében, hogy megkönnyítse annak értékelését, hogy az állami támogatás összeegyeztethető-e az uniós jog vonatkozó rendelkezéseivel, ideértve a környezettel kapcsolatos uniós jogot is.
	([1a]) A Bíróságnak a C-594/18 P. sz., Ausztria kontra Bizottság ügyben 2020. szeptember 22-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2020:742.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 19

Rendeletre irányuló javaslat

12 c preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(12c) Az 1367/2006/EK rendelet megállapítja a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésre, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban való részvételére és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó, uniós szintű közös rendelkezéseket, hatályt és fogalommeghatározásokat. Ez helyénvaló, és hozzájárul a jogbiztonság megteremtéséhez és az Aarhusi Egyezményből eredő kötelezettségek tekintetében hozott végrehajtási intézkedések átláthatóságának növeléséhez.

Módosítás 20

Rendeletre irányuló javaslat

12 d preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(12d) Az 1367/2006/EK rendelet szerinti felülvizsgálati eljárások hatályának ki kell terjednie a megtámadott jogi aktus tartalmi és eljárási jogszerűségére is. Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban az EUMSZ 263. cikkének (4) bekezdése és az 1367/2006/EK rendelet 12. cikke értelmében indított eljárások nem alapulhatnak a felülvizsgálati kérelemben nem szereplő indokokon vagy bizonyítékokon, mivel ekkor a felülvizsgálati kérelem indokolására vonatkozó, az 1367/2006/EK rendelet 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelmény okafogyottá válna, és a kérelemmel megindított eljárás tárgya megváltozna ([1a]).

([1a]) A C-82/17. sz. ügyben hozott ítélet 39. pontja.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 21

Rendeletre irányuló javaslat

13 a preambulumbekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	(13a) A tagállamok hatóságai által elfogadott jogi aktusok, beleértve az uniós jog szerinti nem jogalkotási aktus által előírt, tagállami szinten elfogadott nemzeti végrehajtási intézkedéseket is, a Szerződésekkel és a nemzeti bíróságok autonómiájának elvével összhangban nem tartoznak az 1367/2006/EK rendelet hatálya alá.

Módosítás 22

Rendeletre irányuló javaslat

14 preambulumbekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
(14) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapelveket, nevezetesen a megfelelő ügyintézéshez való jogot (41. cikk), valamint a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot (47. cikk). A rendelet hozzájárul az uniós közigazgatási és bírósági felülvizsgálati rendszer hatékonyságához, és következésképpen megerősíti a Charta 41. és 47. cikkének alkalmazását, miáltal hozzájárul az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkében foglalt jogállamisághoz.	(14) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapelveket, nevezetesen a ***környezet védelmének elvét (37. cikk), a*** megfelelő ügyintézéshez való jogot (41. cikk), valamint a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot (47. cikk). A rendelet hozzájárul az uniós közigazgatási és bírósági felülvizsgálati rendszer hatékonyságához ***környezetvédelmi ügyekben***, és következésképpen megerősíti a Charta **37.,** 41. és 47. cikkének alkalmazását, miáltal hozzájárul az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkében foglalt jogállamisághoz.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 23

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 1 pont

1367/2006/EK rendelet

2 cikk – 1 bekezdés – g pont

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
g) „igazgatási aktus”: uniós intézmény vagy szerv által elfogadott olyan nem jogalkotási aktus, amely ***jogilag kötelező*** és külső hatással bír, és amely olyan rendelkezéseket foglal magában, amelyek ***hatásaik miatt*** a 2. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti környezetvédelmi joggal ellentétesek lehetnek***, kivéve*** az ***aktus azon rendelkezéseit, amelyek esetében az uniós jog kifejezetten uniós vagy nemzeti szintű végrehajtási intézkedéseket ír elő***;	g) „igazgatási aktus”: uniós intézmény vagy szerv által elfogadott olyan nem jogalkotási aktus, amely ***jogi*** és külső hatással bír, és amely olyan rendelkezéseket foglal magában, amelyek a 2. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti környezetvédelmi joggal ellentétesek lehetnek***; az igazgatási aktusok nem foglalják magukban a tagállamok közhatóságai által elfogadott aktusokat;***

Módosítás 24

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 1 a pont (új)

1367/2006/EK rendelet

2 cikk – 2 bekezdés

Hatályos szöveg	*Módosítás*
	1a. A 2. cikk (2) bekezdése a következőképpen módosul:
2. Az igazgatási aktusok és igazgatási mulasztások nem foglalják magukban az igazgatási felülvizsgálati szervként eljáró közösségi intézmény vagy szerv által ***például*** a következők értelmében hozott intézkedéseket vagy mulasztásokat:	***„(2)*** Az igazgatási aktusok és igazgatási mulasztások nem foglalják magukban az igazgatási felülvizsgálati szervként eljáró közösségi intézmény vagy szerv által a következők értelmében hozott intézkedéseket vagy mulasztásokat:
a) a Szerződés 81., 82.***, 86***. és ***87***. ***cikke*** (***versenyszabályok***);	a) a Szerződés 81. ***és*** 82. ***cikke [az EUMSZ 101***. és ***102***. ***cikke]*** (***beleértve az összefonódásra vonatkozó szabályokat*** is);
b) a Szerződés 226. és 228. cikke (a Szerződés megsértése miatti eljárás);	b) a Szerződés 226. és 228. cikke ***[az EUMSZ 258. és 260. cikke]*** (a Szerződés megsértése miatti eljárás);

2021. május 20., csütörtök

Hatályos szöveg	*Módosítás*
c) a Szerződés 195. cikke (ombudsmani eljárások);	c) a Szerződés 195. cikke ***[az EUMSZ 228. cikke]*** (ombudsmani eljárások);
d) a Szerződés 280. cikke (az OLAF eljárásai).	d) a Szerződés 280. cikke ***[az EUMSZ 325. cikke]*** (az OLAF eljárásai);
	da) 86. és 87. cikk [az EUMSZ 106. és 107. cikke] (versenyszabályok) [e rendelet elfogadásának napjától számított tizennyolc hónap]-ig.
	db) legkésőbb … [e rendelet elfogadásának napjától számított tizennyolc hónap]-ig a Bizottságnak iránymutatásokat kell elfogadnia annak érdekében, hogy megkönnyítse annak értékelését, hogy az állami támogatás összeegyeztethető-e a környezettel kapcsolatos uniós jog vonatkozó rendelkezéseivel, ideértve a tagállamok által az állami támogatás Bizottság felé történő bejelentésekor benyújtandó információkat is."

Módosítás 25

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 1 b pont (új)

1367/2006/EK rendelet

4 cikk – 2 bekezdés

Hatályos szöveg	*Módosítás*
	1b. A 4. cikk (2) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:
2. A rendelkezésre bocsátandó és terjesztendő környezeti információt szükség szerint naprakésszé kell tenni. Az adatbázisok vagy nyilvántartások az 1049/2001/EK rendelet 12. cikkének (2) és (3) bekezdésében és 13. cikkének (1) és (2) bekezdésében felsorolt dokumentumokon kívül a következőket foglalják magukban:	***„(2)*** A rendelkezésre bocsátandó és terjesztendő környezeti információt szükség szerint naprakésszé kell tenni. Az adatbázisok vagy nyilvántartások az 1049/2001/EK rendelet 12. cikkének (2) és (3) bekezdésében és 13. cikkének (1) és (2) bekezdésében felsorolt dokumentumokon kívül a következőket foglalják magukban ***azok egységes szerkezetbe foglalását követően haladéktalanul***:
a) a környezetre vonatkozó vagy azt érintő nemzetközi szerződések, egyezmények vagy megállapodások és ***közösségi*** jogszabályok szövege, valamint a környezetet érintő politikák, tervek és programok szövege;	a) a környezetre vonatkozó vagy azt érintő nemzetközi szerződések, egyezmények vagy megállapodások és ***uniós*** jogszabályok szövege, valamint a környezetet érintő politikák, tervek és programok szövege;
	aa) a környezetre vonatkozó vagy azzal kapcsolatos uniós jogszabályok vagy igazgatási aktusok elfogadásához vezető döntéshozatali eljárásokban kifejezett tagállami álláspontok;
b) az a) pontban említettek végrehajtásában elért haladásról szóló jelentések, amennyiben azokat ***a közösségi*** intézmények vagy szervek elektronikus formában készítik el vagy tárolják;	b) az a) pontban említettek végrehajtásában elért haladásról szóló jelentések, amennyiben azokat ***az uniós*** intézmények vagy szervek elektronikus formában készítik el vagy tárolják;

2021. május 20., csütörtök

Hatályos szöveg	*Módosítás*
c) a Szerződés megsértése miatti eljárásokkal kapcsolatban tett lépések a Szerződés ***226***. cikkének (1) bekezdése szerinti, indokolással ellátott véleménytől kezdődően;	c) a Szerződés megsértése miatti eljárásokkal kapcsolatban tett lépések a Szerződés ***258***. cikkének (1) bekezdése szerinti, indokolással ellátott véleménytől kezdődően;
d) a (4) bekezdésben említett, a környezet állapotáról szóló jelentések;	d) a (4) bekezdésben említett, a környezet állapotáról szóló jelentések;
e) a környezetre hatást gyakorló vagy valószínűleg hatást gyakorló tevékenységek megfigyeléséből származó adatok vagy összefoglaló adatok;	e) a környezetre hatást gyakorló vagy valószínűleg hatást gyakorló tevékenységek megfigyeléséből származó adatok vagy összefoglaló adatok;
f) a környezetre jelentős hatást gyakorló engedélyek és a környezetvédelmi megállapodások, illetve a hivatkozások arra a helyre, ahol ez az információ kérhető vagy hozzáférhető;	f) a környezetre jelentős hatást gyakorló engedélyek és a környezetvédelmi megállapodások, illetve a hivatkozások arra a helyre, ahol ez az információ kérhető vagy hozzáférhető;
g) környezeti hatástanulmányok és a környezeti kérdésekkel kapcsolatos kockázatelemzés, illetve a hivatkozások arra a helyre, ahol ez az információ kérhető vagy hozzáférhető.”	g) környezeti hatástanulmányok és a környezeti kérdésekkel kapcsolatos kockázatelemzés, illetve a hivatkozások arra a helyre, ahol ez az információ kérhető vagy hozzáférhető.”

Módosítás 26

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 pont – a pont

1367/2006/EK rendelet

10 cikk – 1 bekezdés – 1 albekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
Azon uniós intézményhez vagy szervhez, amely igazgatási aktust fogadott el, vagy – feltételezett igazgatási mulasztás esetén – ilyen aktust kellett volna elfogadnia, bármely, a 11. cikkben foglalt feltételeknek megfelelő nem kormányzati szervezet jogosult belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtani azon az alapon, hogy az aktus vagy mulasztás ellentmond a környezetvédelmi jognak.	Azon uniós intézményhez vagy szervhez, amely igazgatási aktust fogadott el, vagy – feltételezett igazgatási mulasztás esetén – ilyen aktust kellett volna elfogadnia, bármely, a 11. cikkben foglalt feltételeknek megfelelő nem kormányzati szervezet ***vagy a nyilvánosság tagjai*** jogosultak belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtani azon az alapon, hogy az aktus vagy mulasztás ellentmond a környezetvédelmi jognak.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 27

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 pont – a pont

1367/2006/EK rendelet

10 cikk – 1 bekezdés – 2 albekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
Ha egy igazgatási aktus egy másik nem jogalkotási aktus által előírt uniós szintű végrehajtási intézkedés, akkor a nem kormányzati szervezet a végrehajtási intézkedés felülvizsgálatának kérelmezésekor a nem jogalkotási aktus azon rendelkezésének felülvizsgálatát is ***kérelmezheti***, amely az említett végrehajtási intézkedést szükségessé teszi.	Ha egy igazgatási aktus egy másik nem jogalkotási aktus által előírt uniós szintű végrehajtási intézkedés, akkor a nem kormányzati szervezet ***vagy a nyilvánosság a 11. cikkben foglalt feltételeknek megfelelő tagjai*** a végrehajtási intézkedés felülvizsgálatának kérelmezésekor a nem jogalkotási aktus azon rendelkezésének felülvizsgálatát is ***kérelmezhetik***, amely az említett végrehajtási intézkedést szükségessé teszi.

Módosítás 28

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 pont – a pont

1367/2006/EK rendelet

10 cikk – 2 bekezdés

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
2. Az (1) bekezdésben említett uniós intézménynek vagy szervnek valamennyi ilyen kérelmet el kell bírálnia, kivéve ha a kérelem nyilvánvalóan alaptalan. Az uniós intézménynek vagy szervnek a lehető leghamarabb, de legkésőbb 16 héttel a kérelem átvételét követően írásos válaszban ki kell fejtenie indokait.	2. Az (1) bekezdésben említett uniós intézménynek vagy szervnek valamennyi ilyen kérelmet el kell bírálnia, kivéve ha a kérelem nyilvánvalóan alaptalan. ***Abban az esetben, ha egy uniós intézményhez vagy szervhez ugyanazon indokokra hivatkozva több, ugyanazon jogi aktus vagy mulasztás felülvizsgálata iránti kérelem érkezik, az intézmény vagy szerv dönthet úgy, hogy egyesíti a kérelmeket, és azokat egyként kezeli. Ilyen esetben az uniós intézmény vagy szerv a lehető leghamarabb értesíti a határozatról mindazokat, akik ugyanazon jogi aktus vagy mulasztás belső felülvizsgálatát kérik. A kérelem benyújtásától számított négy héten belül a kérelem által közvetlenül érintett harmadik felek észrevételeket nyújthatnak be az adott uniós intézményhez vagy szervhez.*** Az uniós intézménynek vagy szervnek a lehető leghamarabb, de legkésőbb 16 héttel a kérelem átvételét követően írásos válaszban ki kell fejtenie indokait.

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 29

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 a pont (új)

1367/2006/EK rendelet

11 cikk – 1 a bekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	2a. A 11. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:
	„(1a) A 10. cikk szerinti belső felülvizsgálat iránti kérelmet a nyilvánosság azon tagjai is benyújthatják, akik az alábbi (2) bekezdés szerinti kellő érintettséget vagy jogsérelmet bizonyítják.”

Módosítás 30

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 b pont (új)

1367/2006/EK rendelet

11 cikk – 2 bekezdés

Hatályos szöveg	*Módosítás*
	2b. A 11. cikk (2) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:
2. A Bizottság elfogadja az (1) bekezdésben említett feltételek átlátható és következetes alkalmazásának biztosításához szükséges rendelkezéseket.	***„(2)*** A Bizottság elfogadja az (1) ***és (1a)*** bekezdésben említett feltételek átlátható és következetes alkalmazásának biztosításához szükséges rendelkezéseket. ***Legkésőbb … [e rendelet elfogadásának napjától számított tizennyolc hónap]-ig a Bizottság az 12a. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogad el, amelyben meghatározza azokat a kritériumokat, amelyeket a nyilvánosság e cikk (1a) bekezdésében említett tagjainak teljesíteniük kell. A Bizottság legalább háromévente felülvizsgálja e kritériumok alkalmazását, és adott esetben módosítja a felhatalmazáson alapuló jogi aktust annak érdekében, hogy garantálja az (1a) bekezdésben említett, a nyilvánosság tagjaira ruházott jog tényleges gyakorlását.***

2021. május 20., csütörtök

Hatályos szöveg	*Módosítás*
	Az e bekezdés alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusban megállapított kritériumoknak:
	a) biztosítaniuk kell az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférést az Aarhusi Egyezmény általános célkitűzéseivel összhangban;
	b) az egynél több tagállam nyilvánosságát érintő uniós jogi aktusra vagy mulasztásra vonatkozó kérelem esetén elő kell írniuk, hogy a kérelmet a nyilvánosság különböző tagállamokból származó tagjai nyújtsák be;
	c) elkerülhetővé kell tenniük az actio popularist, többek között annak biztosításával, hogy a kellő érintettség vagy jogsérelem bizonyításakor a nyilvánosság tagjainak bizonyítaniuk kelljen, hogy a nyilvánosság többi tagjához képest közvetlenül érintettek;
	d) minimalizálniuk kell az uniós intézményekre és szervekre háruló adminisztratív terheket."

Módosítás 31

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 c pont (új)

1367/2006/EK rendelet

11 a cikk (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	2c. A szöveg a következő cikkel egészül ki:
	„11a. cikk
	A belső felülvizsgálat iránti kérelmek nyilvántartása
	Az uniós intézmények és szervek legkésőbb 2021. december 31-ig létrehozzák a 11. cikkben meghatározott jogosultsági követelményeknek megfelelő valamennyi kérelem, valamint az említett követelményeknek megfelelő és a kérelmeket benyújtó kérelmezők nyilvántartását. A nyilvántartást rendszeresen frissíteni kell."

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 32

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 d pont (új)

1367/2006/EK rendelet

12 cikk – 1 bekezdés

Hatályos szöveg	*Módosítás*
	2d. A 12. cikk (1) bekezdése a következőképpen módosul:
1. ***A*** 10. cikk szerinti belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtó nem kormányzati szervezet a Szerződés ***vonatkozó rendelkezéseivel*** összhangban eljárást ***indíthat*** a Bíróságon.	***„(1)*** ***Amennyiben a*** 10. cikk szerinti belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtó nem kormányzati szervezet ***vagy a nyilvánosság tagjai úgy ítélik meg, hogy az uniós intézmény vagy szerv által e kérelemre válaszul hozott határozat nem elegendő a környezetvédelmi jog betartásának biztosításához,*** a Szerződés ***263. cikkével*** összhangban eljárást ***indíthatnak*** a Bíróságon ***a szóban forgó határozat érdemi és eljárási jogszerűségének felülvizsgálata céljából***.”

Módosítás 33

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 e pont (új)

1367/2006/EK rendelet

12 cikk – 2 bekezdés

Hatályos szöveg	*Módosítás*
	2e. A 12. cikk (2) bekezdése a következőképpen módosul:
2. Amennyiben ***a közösségi*** intézmény vagy szerv elmulaszt a 10. cikk (2) vagy (3) bekezdésével összhangban intézkedni, a nem kormányzati szervezet a Szerződés vonatkozó rendelkezéseivel összhangban eljárást ***indíthat*** a Bíróság előtt.	***„(2)*** Amennyiben ***az uniós*** intézmény vagy szerv elmulaszt a 10. cikk (2) vagy (3) bekezdésével összhangban intézkedni, a ***10. cikk értelmében belső felülvizsgálati kérelmet benyújtó*** nem kormányzati szervezet ***vagy a nyilvánosság tagjai*** a Szerződés vonatkozó rendelkezéseivel összhangban eljárást ***indíthatnak*** a Bíróság előtt.”

Módosítás 34

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 f pont (új)

1367/2006/EK rendelet

12 cikk – 2 a bekezdés (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	2f. A cikk a következő bekezdéssel egészül ki:
	„(2a) A Bíróság költségmegosztásra vonatkozó előjogának sérelme nélkül biztosítani kell, hogy az e cikk alapján indított bírósági eljárások ne legyenek mértéktelenül drágák. A 10. cikk (1) bekezdésében említett uniós intézmények és szervek csak észszerű költség-visszatérítési kérelmeket nyújthatnak be.”

2021. május 20., csütörtök

Módosítás 35

Rendeletre irányuló javaslat

1 cikk – 1 bekezdés – 2 g pont (új)

1367/2006/EK rendelet

12 a cikk (új)

A Bizottság által javasolt szöveg	*Módosítás*
	2g. A szöveg a következő cikkel egészül ki:
	„12a. cikk
	A felhatalmazás gyakorlása
	(1) A 11. cikk (2) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.
	(2) A Bizottságnak a 11. cikk (2) bekezdése szerinti, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása … [e rendelet hatálybalépésének napja]-tól/-től kezdődő hatállyal határozatlan időre szól.
	(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 11. cikk (2) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
	(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel és a nyilvánossággal.
	(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
	(6) A 11. cikk (2) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve, ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.”

2021. május 20., csütörtök

P9_TA(2021)0258

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége: időközi jelentés

Az Európai Parlament 2021. május 20-i állásfoglalása az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének létrehozásáról szóló 168/2007/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2020)0225) – (2020/0112R(APP))

(2022/C 15/47)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének létrehozásáról szóló 168/2007/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatra (COM(2020)0225),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak 352. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének létrehozásáról szóló, 2007. február 15-i 168/2007/EK tanácsi rendeletre ([1]),

— tekintettel az emberi jogok európai egyezményére, az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2., 6. és 7. cikkére, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta),

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság 2012. július 19-i, a decentralizált ügynökségekről szóló együttes nyilatkozatára és a közös megközelítésre,

— tekintettel az Alapjogi Ügynökség megerősítéséről és az Alapjogi Ügynökségről szóló rendelet felülvizsgálatáról szóló, az Alapjogi Ügynökség Állampolgári Jogi és Alkotmányügyi Tematikus Főosztálya által 2020 májusában közzétett tanulmányra,

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (5) bekezdésére,

— tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére,

— tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság időközi jelentésére (A9-0058/2021),

A. mivel a tanácsi rendeletre irányuló javaslat előrelépést jelent az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) munkájának átfogóan még hatékonyabbá tétele felé azáltal, hogy lehetővé teszi számára, hogy az Unió hatáskörébe tartozó valamennyi területen teljeskörűen működjön, valamint egyértelművé teszi feladatait és munkamódszereit, ugyanakkor tiszteletben tartva az arányosság és a szubszidiaritás elvét; mivel sajnálatos, hogy ennek jogalapja jelenleg a Tanácsban egyhangúságot és a Parlament jóváhagyását igényli, ami azt jelenti, hogy a Parlament reformba történő bevonása korlátozott;

B. mivel az Alapjogi Ügynökség jelentős mértékben hozzájárul az alapvető jogok tiszteletben tartásához, és mint független és teljes jogú uniós ügynökséget és az alapjogok őrét tovább kell erősíteni az alapvető jogok lehető leghatékonyabb előmozdítása és védelme érdekében, ugyanakkor párbeszédre törekedve a civil társadalom – többek között az ügyvédi kamarák, szakmai szervezetek, bírák és ügyészek – aktív bevonása révén;

C. mivel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének a közös kül- és biztonságpolitika valamennyi szempontja területén az Unió és tagállamai fellépéseinek és tevékenységeinek nyomon követésébe és ellenőrzésébe való további bevonásában tükröződnie kell az erősebb külső dimenzió kialakítására irányuló uniós törekvéseknek;

D. mivel globalizált világunkban alapvető fontosságú az alapvető jogok kellő védelmének a harmadik országokkal folytatott nemzetközi együttműködés keretében történő garantálása;

E. mivel az uniós polgárok körében a rendőrség és az igazságügyi hatóságok munkájába vetett bizalom csak akkor építhető ki és erősíthető meg, ha az Unió és a tagállamok intézkedéseit és tevékenységeit pontosan, gondosan és következetesen nyomon követik és ellenőrzik, és azokat a lehető leghamarabb összhangba hozzák az alapvető jogokkal kapcsolatos kötelezettségekkel; mivel az Alapjogi Ügynökség tevékenysége a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben ezért rendkívül fontos, és ezért megbízatásának ki kell terjednie a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területére is;

([1]) HL L 53., 2007.2.22., 1. o.

F. mivel az Alapjogi Ügynökség által az alapvető jogok védelme és az olyan kihívások azonosítása terén végzett munka, mint például a gyermekek jogai, a migráció (beleértve a külső határokat is), a mesterséges intelligencia és az új technológiák alkalmazása, a nemek közötti egyenlőség, a nemi alapú erőszak és a nők jogai stb., az Alapjogi Ügynökség prioritásai szempontjából fontos, ezért azt el kell ismerni és támogatni kell;

1. rendkívül fontosnak tartja az Alapjogi Ügynökség azon célkitűzését, hogy tájékoztatást, segítséget és szakértelmet biztosítson az érintett intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek számára az alapvető jogokkal, valamint az alapvető jogok védelmével és biztosításával kapcsolatban az EU-ban, mivel az Alapjogi Ügynökség nyomon követi a Charta gyakorlati alkalmazását a tagállamok valamennyi polgára tekintetében, ezáltal törekedve annak biztosítására, hogy minden egyént méltósággal kezeljenek, miközben valamennyi tagállam egyenlő elbánásban részesül; hangsúlyozza, hogy fontos segítői szerepet tölt be az Unió és tagállamai támogatásában az alapvető jogokkal kapcsolatos intézkedések meghozatala és a cselekvési irányvonalak kialakítása során; hangsúlyozza, hogy ezek a támogató intézkedések különböző formákat ölthetnek, beleértve a tényeken alapuló, kiegyensúlyozott és különböző forrásokat figyelembe vevő jelentések közzétételét; ösztönzi a Bizottságot és a Tanácsot, hogy politikai döntéshozatalukba szisztematikusan építsék be az Alapjogi Ügynökség által előállított adatokat, és a Parlament ugyanezt tűzi ki célul;

2. hangsúlyozza, hogy a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd általános és sürgető kérdés, csakúgy, mint a nemen, fajon, bőrszínen, etnikai vagy társadalmi származáson, genetikai tulajdonságokon, nyelven, valláson vagy meggyőződésen, politikai vagy más véleményen, nemzeti kisebbséghez tartozáson, vagyoni helyzeten, születésen, fogyatékosságon, nemi identitáson vagy nemi önkifejezésen, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés; emlékeztet, hogy a horizontális és interszekcionális megközelítés kulcsfontosságú a mindenkit megillető alapvető jogok védelme szempontjából; óva int a gyűlöletbeszéd és a rasszizmus, az idegengyűlölet és az ezekhez kapcsolódó intolerancia különböző formáinak – különösen a cigányellenességnek, az antiszemitizmusnak, az iszlamofóbiának, valamint a fekete vagy egyéb színes bőrű emberekkel szembeni rasszizmusnak – számos tagállamban történő terjedése és elfogadottá válása ellen, amit tovább súlyosbított a szélsőséges mozgalmak terjedése és amely felerősödött az online környezetben, különösen a Covid19-világjárvány idején; hangsúlyozza az Alapjogi Ügynökség elkötelezettségét a megkülönböztetés minden formája elleni küzdelem mellett, és felhívja az ügynökséget, hogy folytassa a gyűlöletbeszéddel és a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos fejleményekkel kapcsolatos munkáját, és rendszeresen számoljon be a különböző ügyekről és a legújabb tendenciákról;

3. újólag megerősíti azon határozott szándékát, hogy lehetővé teszi az Alapjogi Ügynökség számára, hogy az Unió hatáskörébe tartozó valamennyi területen teljeskörűen működjön, és betöltse az uniós jogalkotók által meghatározott szerepét, azaz meghatározza azokat az elveket és feltételeket, amelyek mellett egyetértését megadhatja; ezzel összefüggésben sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Parlamentet csak korlátozott mértékben vonják be az Alapjogi Ügynökség reformjába, és hangsúlyozza, hogy a rendes jogalkotási eljárást részesíti előnyben; felhívja a Bizottságot, hogy más bel- és igazságügyi ügynökségekkel összhangban biztosítson megfelelő megnövelt költségvetést az Alapjogi Ügynökség számára, hogy teljes mértékben betölthesse szerepét; elismeri, hogy az Alapjogi Ügynökség számára megfelelően képzett személyzetet kell biztosítani;

4. felhívja a Tanácsot, hogy az Alapjogi Ügynökségről szóló rendelet módosításakor vegye figyelembe a következő megfontolásokat:

i. *A rendelet hatálya*

a Lisszaboni Szerződés hatálybalépéséből eredő változásokkal összhangban a „Közösség” szó helyébe a rendelet egészében az „Unió” szónak kell lépnie – ez azt jelenti, hogy az Unió vagy a tagállamok a közös kül- és biztonságpolitikával, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggel kapcsolatos vagy annak keretébe tartozó fellépéseinek és tevékenységeinek az Alapjogi Ügynökség hatáskörébe kell tartozniuk; e tekintetben tisztázni kell, hogy az Alapjogi Ügynökség megbízatása kiterjed a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködésre, valamint az alapvető jogoknak az Unió külső határain való tiszteletben tartásával kapcsolatos kérdésekre (az EUMSZ 77. cikkével összhangban), és a bírósági határozatok és ítéletek tagállamok közötti kölcsönös elismerésével kapcsolatos kérdésekre is összpontosít; kiemeli, hogy az Alapjogi Ügynökség fontos szerepet játszik az EUSZ 7. cikke szerinti eljárásokkal és a jogállamiságról szóló éves jelentéssel kapcsolatos értékes hozzájárulások és információk biztosításában; úgy véli, hogy az Alapjogi Ügynökségnek a jövőben az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló (EU, Euratom) 2020/2092 rendelettel ([2]) összefüggésben is hozzájárulást kell nyújtania; ezzel összefüggésben hangsúlyozza az Alapjogi Ügynökségnek a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok elveinek védelmét szolgáló eszközként betöltött szerepét, különösen az aggasztó autoriter tendenciák jellemezte időkben;

ii. *Együttműködés harmadik országokkal*

a megfigyelői tagság nem korlátozódhat a tagjelölt országokra és a stabilizációs és társulási megállapodással rendelkező országokra, hanem nyitva kell állnia más harmadik országok, például az Európai Gazdasági Térség/az Európai Szabadkereskedelmi Társulás országai, az Egyesült Királyság és – amennyiben azt az Alapjogi Ügynökség igazgatótanácsa azt helyénvalónak tartja – az európai szomszédságpolitika hatálya alá tartozó országok előtt is;

([2]) HL L 433. I, 2020.12.22., 1. o.

2021. május 20., csütörtök

iii. *Tevékenységi területek*

a rasszizmus, az idegengyűlölet és a kapcsolódó intolerancia elleni, az Alapjogi Ügynökségről szóló rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott küzdelem, valamint a megkülönböztetés és a gyűlölet-bűncselekmények bármely formája elleni általánosabb elköteleződés mellett az új rendelet operatív részében konkrétan meg kell említeni a következő tevékenységi területeket:

a cigányellenesség, az antiszemitizmus, az iszlamofóbia, a fekete és más színes bőrű emberek elleni rasszizmus elleni küzdelem, a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelme, valamint a politikai vagy egyéb vélemények tiszteletben tartása;

iv. *Éves és többéves programozás*

a jelenlegi ötéves többéves keret megszüntetésére irányuló bizottsági javaslatot figyelembe kell venni annak érdekében, hogy az egyes ötéves időszakokra vonatkozóan megszűnjön a tematikus korlátozások bevezetése, és így lehetővé váljon, hogy az Alapjogi Ügynökség munkáját és tematikus fókuszát hozzáigazíthassa a felmerülő prioritásokhoz; az Alapjogi Ügynökségnek a programozást az Alapjogi Ügynökség nemzeti összekötő tisztviselőivel szoros együttműködésben kell elkészítenie annak érdekében, hogy a fő tematikus tevékenységi területeket a lehető legjobban és leghatékonyabban összehangolja a tagállamok nemzeti hatóságaival; a programozási dokumentum tervezetét megvitatás céljából meg kell küldeni a Tanács illetékes előkészítő szervének és az Európai Parlamentnek, és e megbeszélések eredményének fényében az Alapjogi Ügynökség igazgatójának kell benyújtania a programozási dokumentum tervezetét az Alapjogi Ügynökség igazgatótanácsához elfogadásra;

5. felhívja a Bizottságot, hogy alapos hatásvizsgálatot és az Alapjogi Ügynökség érintett érdekelt feleivel folytatott konzultációt követően vegye fontolóra az Alapjogi Ügynökségről szóló rendelet átfogóbb és nagyratörőbb felülvizsgálatát az Alapjogi Ügynökség függetlenségének, hatékonyságának és eredményességének megerősítése érdekében; felhívja a Tanácsot, hogy vizsgálja meg ezeket a javaslatokat; felhívja a Bizottságot, hogy a jövőbeli felülvizsgálatra tekintettel fordítson különös figyelmet az alábbiakra:

i. *Igazgatótanács*

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságot fel kell jogosítani arra, hogy – sok más uniós ügynökség esetéhez hasonlóan – egy további tagot nevezzen ki az Alapjogi Ügynökség igazgatótanácsába; az igazgatótanács tagjai számára biztosítani kell a jogot, hogy egyszer újra kinevezzék őket; az Alapjogi Ügynökségről szóló rendelet által létrehozott testületekre vonatkozóan meg kell határozni a nemek közötti egyensúlyra vonatkozó követelményt; ösztönzi az Alapjogi Ügynökséget, hogy folytassa azt a gyakorlatot, hogy a tudományos bizottság legalább egy tagja megfelelő szakértelemmel rendelkezzen a nemek közötti egyenlőség terén;

ii. *Az Alapjogi Ügynökség tevékenységeinek független értékelése és felülvizsgálata*

az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének intézkedéseit és tevékenységeit ötévente független, nem a Bizottság által megrendelt külső értékelésnek kell alávetni; a független külső értékelés célja különösen az Alapjogi Ügynökség tevékenységei és eredményei hatásának, hatékonyságának, eredményességének és munkamódszereinek értékelése; az igazgatótanács megvizsgálja az Alapjogi Ügynökségről szóló rendelet 30. cikkének (3) bekezdésében említett értékelések következtetéseit, és szükség esetén ajánlásokat nyújt be a Bizottsághoz az Alapjogi Ügynökség, annak munkamódszerei vagy feladatköre módosítására vonatkozóan; a Bizottság az értékelő jelentéseket és az ajánlásokat továbbítja az Európai Parlament, a Tanács, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága részére, és közzéteszi azokat; az értékelő jelentés és az ajánlások megvizsgálása után a Bizottság javaslatokat nyújthat be az e rendelet általa szükségesnek ítélt módosításaira vonatkozóan;

iii. *Feladatok*

a Tanács, a Bizottság vagy a Parlament kérésére az Alapjogi Ügynökségnek képesnek kell lennie különösen független tudományos kutatásokat, felméréseket, valamint előkészítő és megvalósíthatósági tanulmányokat végezni, valamint következtetéseket és véleményeket megfogalmazni és közzétenni konkrét tematikus témákban, például országspecifikus értékeléseket és a jogalkotási javaslatokra vonatkozó véleményeket a jogalkotási folyamat különböző szakaszaiban és az EUSZ 7. cikke szerinti eljárásokról; ezt nem csak egy uniós intézmény kérésére, hanem az Alapjogi Ügynökség

kezdeményezésére is lehetővé kell tenni; ezen túlmenően egyes tagállamoknak vagy tagállamok egy csoportjának is kezdeményezési jogot kell biztosítani; az Alapjogi Ügynökségnek a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó jövőbeli uniós mechanizmusban betöltött aktív szerepét olyan szervként kell belefoglalni a rendeletbe, amely egy független szakértői testülettel együttműködve pártatlan módon azonosítja az egyes tagállamok főbb pozitív és negatív fejleményeit, és hozzájárul többek között a Bizottság éves jelentésének elkészítéséhez;

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU